MAHZOR KOL BO

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

חדשה

מחזור

כל בו

עם פירוש

עִבְרִי טַייטְשׁ הַשָּׁלֵם

וְעִם לִקּוּטֵי

פְּנִינִים יְקָרִים, וְאִמְרֵי נוֹעַם.

נוסח אשכנז

כְּסֵדֶר בְּאוֹתִיּוֹת גְדוֹלוֹת מְאֹד.

רֹאשׁ הַשָּׁנָה

דִי נַייעֶ מַחֲזוֹרִים זֶענֶען מִיט צְוֵויי הוּנְדֶערְט אוּן פוּנְפְצִיג מַעֲלוֹת וְהוֹסָפוֹת, וָועלְכֶע זֶענֶען אוֹיסְגֶערֶעכֶענְט אוֹיף דִי צְוֵוייטֶע זַייט שַׁעַר:

אוֹיךְ הָאבֶּען מִיר אַלֶעס גֶעדְרוּקְט אוֹיף גְרוֹיסֶע טַייטְשׁ, כְּדֵי עֶס זָאל יֶעדֶער גוּט זֶעהֶן, אוּנ פַארְשְׁטֵיין וָואס מֶען דַאוֶוענְט:

STAR HEBREW BOOK Co.
198 — 200 Canal Street
NEW-YORK

Made in Austria

דאס זענען די צווייא הונדערט און פונפציג מעלות פון דיזע נייע מחזורים.

לראש השנה.

א) עֶרֶב ראש הַשָּׁנָה דַארְף מֶען זִיךְ גוּט אַרוּם וַואשֶׁען, אוּנְד אָפְּשֶׁערֶען, אוּן זִיךְ קְלָאהְר אָנְטְהוּן לִכְבוֹד יוֹם-טוֹב, צוּ וַוייזֶען, דָאס מִיר זֶענֶען פֶערְזִיכֶערְט אִין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, דָאס עֶר וֶועט עֶרְלוֹיכְטֶען צוּם גוּטֶען אוּנְזֶער מִשְׁפָּט, נָאר פוּן דֶעסְט-וֶועגֶען אוּנֶערְוֶוינוּנְג אִין הָאֶרֶץ דַארְף יֶעדֶער יוּד זַיין מִיט אֵימָה וְיִרְאָה, אוּן פִיהְל פוּרְכְט פַאר דֶעם גְרוֹיסֶען יוֹם-הַדִּין:

ב) מֶען אִיז מְחוּיָב עֶרֶב ראש הַשָּׁנָה זִיךְ טוֹבֵל צוּ זַיין אִין אַ מִקְוֶה:

ג) עֶרֶב ראש הַשָּׁנָה זֶענֶען זִיךְ פִיהְל מֶענְטְשֶׁען נוֹהֵג צוּ פַאסְטֶען, נָאר מֶען דַארְף נִיט מַשְׁלִים זַיין דֶעם תַּעֲנִית. דָאס הֵייסְט וֶוער עֶס פַאסְט זָאל דַאוֶוענֶען פְרִיה מִנְחָה, אוּן זָאגְט עֲנֵנוּ אִין דֶער שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אוּן מֶען הִיפְּט אִיבֶּער דִי וֶוערְטֶער „בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ". אוּן נָאךְ מִנְחָה זָאל דֶער וָואס פַאסְט עֶפִּיס עֶסֶען:

ד) אוֹיב עֶס דַאוֶוענֶען צוּזַאמֶען אַ מִנְיָן מֶענְטְשֶׁען וָואס פַאסְטֶען, זָאלֶען זֵיי נִיט לֵייעֶנֶען וַיְחַל, אוֹיךְ זָאל דֶער חַזָּן נִיט זָאגֶען קֵיין עֲנֵנוּ אִין דֶער הוֹיכֶער שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אוֹיךְ זָאל מֶען נִיט זָאגֶען קֵיין בִּרְכַּת כֹּהֲנִים צוּ מִנְחָה. דֶען עֶס הֵייסְט נִיט קֵיין תַּעֲנִית צִבּוּר:

ה) וֶוער עֶס דַאוֶוענְט ראש הַשָּׁנָה אַיינְגֶעבּוֹיגֶען, דַארְף זִיךְ אוֹיפְשְׁטֶעלֶען פַאר דֶער סוֹף בְּרָכָה, אֵיידֶער עֶר זָאגְט בָּרוּךְ אַתָּה. אוּן בֶּעזוּנְדֶער זִיךְ אַיינְבֵּייגֶען צוּם סוֹף בְּרָכָה בָּרוּךְ אַתָּה:

ו) יֶעדֶער מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ פְרִיהֶער אִיבֶּערְזֶעהֶען דִי תְּפִלּוֹת פוּן ראש הַשָּׁנָה, אוּן צוּ וַוייזֶען דִי קִינְדֶער דִי תְּפִלּוֹת, כְּדֵי עֶר זָאל נִיט בְּרוֹיכִין מַפְסִיק צוּ זַיין ראש הַשָּׁנָה:

ז) אוֹיךְ זָאל מֶען נִיט מִיט זָאגֶען מִיט דֶעם חַזָּן דִי תְּפִלּוֹת, מֶען אִיז חָלִילָה מוֹצִיא שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטָּלָה:

אמרי חן

בֶּעוַוייל עֶרֶב ראש הַשָּׁנָה אִיז דֶער לֶעצְטֶער טָאג פוּן יָאהְר צוּ מָארְגֶענְס דַארְפֶען מִיר אָפְּגֶעבֶּען דִין וְחֶשְׁבּוֹן פוּן דִי מַעֲשִׂים פוּן דֶעם גַאנְצֶען יָאהְר דַארְף יֶעדֶער מֶענְטְשׁ תְּשׁוּבָה טְהוּן מִיט דֶעם גַאנְצֶען הַארְץ אוּן חֲרָטָה הָאבֶּען אוֹיף אַלֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים וָואס מֶען הָאט גֶעטְהוּן. אוּן אוֹיף זִיךְ נֶעמֶען מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה זָאל מֶען גֵיין בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר. הָאבֶּען מִיר גֶעשְׁטֶעלְט אוֹיךְ אוֹיף עִבְרִי טַייטְשׁ דֶעם יסוד התשובה וָואס דֶער הֵיילִיגֶער חסיד רבינו יונה הָאט מְתַקֵּן גֶעוֶוען. כְּדֵי יֶעדֶער מֶענְטְשׁ זָאל לֶערְנֶען אוּן וִויסֶען דֶעם וֶועג פוּן תְּשׁוּבָה וּבִזְכוּת זֶה זָאלֶען מִיר אַלֶע גֶעשְׁרִיבֶּען וֶוערֶען בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים לְאַלְתַּר לְחַיִּים טוֹבִים אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

שָׁלַח לָנוּ הקב"ה בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים. וּבְיַד יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא. נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מִכָּל פִּשְׁעֵיכֶם וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם לְמִכְשׁוֹל עָוֹן. הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת כָּל פִּשְׁעֵיכֶם אֲשֶׁר פְּשַׁעְתֶּם בָּם. וַעֲשׂוּ לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תָמוּתוּ. אָדָם אֲשֶׁר פָּשַׁע וְחָטָא וּבָא לַחֲסוֹת תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה וּלְהִכָּנֵס בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵּלֵךְ. בַּיּוֹם הַהוּא יַשְׁלִיךְ כָּל פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה. וְיַעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ בּוֹ בַּיּוֹם נוֹלָד וְאֵין בְּיָדוֹ לֹא זְכוּת וְלֹא חוֹבָה. וְזֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשָׂיו. הַיּוֹם יְפַלֵּס אוֹרְחוֹתָיו שֶׁלֹּא יַטּוּ מַעְגְּלוֹתָיו מִדֶּרֶךְ הַטּוֹב. וְדֶרֶךְ זוּ תְּבִיאֶנּוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. כִּי הוּא יַעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּמַשְׁלִיךְ מֵעָלָיו כּוֹבֶד הָעֲוֹנוֹת וְעוֹצֶם הַחֲטָאִים אֲשֶׁר עָשָׂה. וְלֹא יְבַהֲלוּהוּ רַעְיוֹנָיו וְלֹא יְנִיחוּהוּ לָשׁוּב כִּי יֵבוֹשׁ מֵחֲטָאָיו. כִּי יַחְשׁוֹב אֵיךְ אוּכַל לְהָעִיז פָּנַי וְלָשׁוּב וַאֲנִי חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי כָּזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי עָבַרְתִּי וְשָׁנִיתִי וְשִׁלַּשְׁתִּי עַד אֵין סְפוּרוֹת. וְאֵיךְ אָבוֹא עוֹד לְפָנָיו כְּבוֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא. כִּי בוֹשְׁתִּי לַעֲמוֹד לְפָנָיו. וְאַף אֵיךְ אֶרְמוֹס חֲצֵרָיו וְאֵיךְ אֶשְׁמוֹר חוּקָיו. אַל יַחְשׁוֹב כֵּן. כִּי הַמֵּסִית יוֹשֵׁב כִּזְבוּב בְּמִפְתְּחֵי הַלֵּב. מִתְחַדֵּשׁ עָלָיו בְּכָל יוֹם. צוֹפֶה וּמַבִּיט לְהַכְשִׁילוֹ וּמֵשִׂים לִבּוֹ לָעֵצָה הָרָעָה הַזֹּאת. רַק יַחְשׁוֹב כִּי כֵּן מִדַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ. יָדוֹ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים

פירוש ע"ט

דָאס אִיז דֶער יְסוֹד פוּן תְּשׁוּבָה פוּן הֶחָסִיד רַבֵּינוּ יוֹנָה זצ"ל:

שָׁלַח לָנוּ גָאט הָאט צוּ אוּנְז גֶעשִׁיקְט דוּרְךְ זַיינֶע קְנֶעכְט די נְבִיאִים אוּן דוּרְךְ יְחֶזְקֵאל הֶערְט צוּ די רֵייד פוּן גָאט קֶערְט זִיךְ צוּרִיק אוּן קֶערְט אָפּ פוּן אַלֶע אֵייעֶרֶע זִינְד אוּן עֶס זָאל אַייךְ נִיט זַיין צוּ אַיין שְׁטְרוֹיכְלוּנְג אוּן וַוארְפְט אַרָאפּ פוּן אַייךְ אַלֶע אֵייעֶרֶע זִינְד וָואס אִיהְר הָאט גֶעזִינְדִיגְט אִין זֵיי אוּן מַאכְט אַיין נַייעֶ הַארְץ אוּן אַיין נַייעֶ גְמוּטְה פַאר וָואס וָאלְט אִיהְר שְׁטַארְבֶּען אָדָם אֲשֶׁר פָּשַׁע דֶער מֶענְטְשׁ וָואס הָאט גֶעזִינְדִיגְט אוּן קוּמְט זִיךְ בַּאשׁוּצֶען אוּנְטֶער די פְלִיגֶעל פוּן די שְׁכִינָה אִין וִויל אַרַיין גֵיין אִין דֶרֶךְ פוּן תְּשׁוּבָה וֶועל אִיךְ דִיךְ לֶערְנֶען אוּן וַויזֶען דֶעם וֶועג וִוי די זָאלְסְט גֵיין בַּיּוֹם הַהוּא עֶר בַּארְף דֶעם טָאג אַוֶועק צוּוַוארְפֶען אַלֶע זַיינֶע זִינְד וָואס עֶר הָאט גֶעטְהוּן אוּן זָאל וֶוערֶען גְלַייךְ אַזוֹי וִוי עֶר וָואלְט דֶעם זֶעלְבֶּען טָאג גֶעבּוֹירֶען גֶעוָוארֶען אִין הָאט נָאךְ נִיט גֶעטוּהְן קֵיין שׁוּם גוּטְס אוּן קֵיין שְׁלֶעכְץ וְזֶה הַיּוֹם אִין דֶער טָאג אִיז דֶער אָנְפַאנְג פוּן זַיינֶע מַעֲשִׂים דֶעם טָאג זָאל עֶר אָהְן הֵייבֶּען אוֹיסְצוּגְלַייכֶען זַיינֶע וֶועגֶען אוּן שְׁטֶעגֶען דָאס זֵייא זָאלֶען נִיט אָפּ קְרוּמֶען פוּן רֶעכְטֶען גוּטֶען וֶועג. אִין דֶער דֶרֶךְ וֶועט אִים בְּרֶענְגֶען עֶר זָאל טוּהְן תְּשׁוּבָה שְׁלֵימָה וָוארוּם דָאס וֶועט אִיהְם מַאכֶען אַזוֹי וִוי עֶר וָואלְט פוּן זִיךְ אַרָאפּ וַוארְפֶען די שְׁוֶוערֶע מַשָּׂא פוּן זַיינֶע זִינְד אוּן זַיינֶע שְׁטַארְקֶע עֲבֵירוֹת וְלֹא יְבַהֲלוּהוּ אִין עֶס וֶועלֶען אִיהְם שׁוֹין מֶעהְר נִיט אָפּ שְׁרֶעקֶען זַיינֶע גֶעדַאנְקֶען אוּן נִיט דֶער לָאזֶען תְּשׁוּבָה צוּ טוּהְן מַחְמַת די בּוּשָׁה פַאר זַיינֶע זִינְד. וָוארוּם עֶר וֶועט זִיךְ טְרַאכְטֶען אֵיךְ אוּכַל וִוי אַזוֹי קֶען אִיךְ אַזוֹי מֵעִיז פָּנִים זַיין אִין טוּהְן תְּשׁוּבָה פַאר גָאט וָואס אִיךְ הָאבּ אַזוֹי פִיהְל גֶעזִינְדִיגְט אוּן ווידֶער גֶעשְׁפֶּעטִיגְט קֶעגֶען אִיהְם אוּן יֶעדֶער עֲבֵירָה הָאבּ אִיךְ גֶעטְהוּן וִויפְעל מָאהְל נָאכְר אָהְן אַ שִׁיעוּר. וִוי אַזוֹי קֶען

לכן טוב לו להשליך פשעיו ולעשות לו לב חדש. **וכה יעשה ביום טהרתו** בהתנדבו רוחו אותו להיות עבד לבוראו יפיל תחינתו לפני בוראו. ויאמר: **אנא** השם חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה. ועתה נשאני לבי ונדבה אותי רוחי לשוב אליך באמת ובלב טוב ושלם בכל לבי ונפשי ומאדי ולהיות מודה ועוזב להשליך מעלי כל פשעי ולעשות לי לב חדש ורוח חדשה. ולהיות זריז וזהיר ביראתך. ואתה יי אלהי הפותח יד בתשובה ומסייע לבאים לטהר פתח ידך וקבלני בתשובה שלמה לפניך וסייעני להתחזק ביראתך ועזרני נגד השטן הנלחם בי בתחבולה ומבקש נפשי להמיתני לבלתי ימשול בי והרחיקהו מרמ"ח איברים שבי. ותשליכהו במצולות ים. ותגער בו לבלתי יעמוד על ימיני לשטני. ועשית את אשר אלך בחקך והסירות לב האבן מקרבי. ונתת לי לב בשר. אנא יי אלהי שמע אל תפלת עבדך ואל

פירוש ע"ט

איך נאך האבען א האזע צו קומען פאר גאט. איך שעהם מיך דאך צו שטיין פאר איהם אזוי ווי א גנב שעמט זיך בשעת מען האפט איהם. וויא אזוי קען איך מיך אפילו וואגען אין זיין חצר (אין שוהל) טרעטען און ווי קען איך שוין זיינע געזעצע היטען. ניין דו זאלסט ניט טראכטען אזוי. ווארום דער יצר הרע דער וואס זיצט אין הארצען וואס ער פרישט זיך אויף אלע טאג ער לויערט און קוקט דיך צו שטרויכלען. אט ער גיט דיר דא די שלעכטע עצה די זאלסט דיך אב שרעקען פון תשובה צו טהון. ווי דען די זאלסט טראכטען אז דו מדה פון גאט ברוך הוא איז אויס צו שטרעקען די האנד צוצונעמען די וואס טהון תשובה. דערום איז ניט אוועק צו טארפען די זינד און זיך מאכען אנייע הארץ און טהון תשובה (וכה יעשה) אין אזוי זאל ער טהון ווען ער וועט זיך וועלען מטהר זיין פון זיינע עבירות צו דינען גאט ברוך הוא זאל ער מתפלל זיין צו איהם און זאגען **אנא** השם איך בעט דיך גאט איך האב געזינדיגט פערקרומט און ווידער געשפעניגט דאס און דאס האב איך געטהון זייט איך בין געבארען געווארען ביז היינטיגען טאג און יעצט וויל איך תשובה טהון באמת מוטען גאנצען הארצען מיט מיין נפש און מיט מיין פערמעגען. און בין זיך מתודה אויף מיינע עבירות און וויל שוין מעהר דאס ניט טהון. איך וויל אראפווארפען פון מיר אלע זינד און מיר מאכען איין נייע הארץ און איין נייעם גייסט און וועל שוין נזהר זיין און דיין יראה ואתה און דו מיין גאט וואס דו עפענסט דו האנד צו די וואס טהון תשובה און העלפסט צו די וואס קומען זיך ריינעגען עפען דיין האנד און נעם מיך צו מיט תשובה שלימה פאר דיר. און העלף מיר איך זאל מיך שטארקען מיט דיין פארכט און העלף מיר קעגען שטן וואס ער האלט מלחמה מיט מיר מיט גרויסע תחבולות און וויל מיך טייטען. העלף מיר ער זאל ניט קעגען שולט זיין אויף מיר און זאלסט איהם דער ווייטערען פון מיינע רמ"ח אברים. און זאלסט איהם טארפען אין די טיפענעש פון דעם ים. און זאלסט אהן שרייען אויף איהם ער זאל ניט שטיין ביי מיין רעכטע האנד מיך צו פערפירען און זאלסט מאכען אז איך זאל גיין אין דיינע געזעץ און זאלסט אפטהון דאס שטיינערדיגע הארץ פון מיר און זאלסט מיר געבען איין ווייך הארץ **אנא** ה' אלהי איך בעט דיך מיין גאט **הער צו** דאס געבעט **פון** דיין קנעכט און **זיינע**

תחנוניו וקבל תשובתי. ואל יעכב שום חטא ועון את תפלתי ותשובתי. ויהיה לפני כסא כבודך מליצי יושר להליץ בעדי להכנס תפלתי לפניך. ואם בחטאי הרב ועצום אין לי מליץ יושר. חתור לי אתה מתחת כסא כבודך וקבל תשובתי ולא אשוב ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלה:

ותמיד ירגיל בתפלה זו:

וזה הדרך אשר ילך בה. ואת המעשה אשר יעשה. להרגיל עצמו להשמר מכל חטא. בבוקר בעת הקיצו משנתו יחשוב בדעתו כי ישוב ויפשפש במעשיו. ולא יעוות לפי כחו אפילו פסיעה אחת. לעת האוכל קודם שיאכל יתודה על כל עונותיו ואם עשה עיוות בשום דבר. יתודה על דבר בהעותו. והוידוי הזה ירחיקהו מכל עון וחטא. כי אם יבא לידו דבר עבירה יותר ממנה ויאמר בלבו איך אעשה הרעה הגדולה הזאת. להתודות עליה. ואהיה מאותם שנאמר עליהם ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו. ואהיה כטובל ושרץ בידי. ואף כי אהיה בדעת קלה ומעוטה לפני בוראי. שלא אוכל לעמוד כנגד תאותי מפני כבודו שעה מועטת כזאת. ובהעלותו דבר זה

פירוש ע״ט

תפלות און נעם צו מיין תשובה. און עס זאל ניט פארהאלטען קיין שום זינד מיין געבעט און מיין תשובה און עס זאל זיין פאר דיין כסא-כבוד גוטע מלוצים זאלען בעטען פאר מיר אז מיין געבעט זאל פאר דיר קומען און אויב איבער מיינע גרויסע זינד האב איך ניט קיין מליץ-יושר בעט איך דיך דו זאלסט אליין עפענען א טיהר פון אונטער דיין כסא-כבוד און נעם צו מיין תשובה און איך זאל ניט אוועק גיין מיט ליידיגען פון פאר דיר דען דו הערסט דאך צו געבעט:

און די תפלה זאל ער שטענדיג מתפלל זיין:

וזה הדרך און דאס איז דער וועג אין וועלכען ער זאל גיין און אזוי זאל ער טהון אים. זיך צו געוויינען אפ צוהיטען זיך פון זינד ער זאל אין דער פריה בשעת ער שטייט אויף פון שלאף באלד טראכטען תשובה צו טהון און נאך צו קלערען זיינע מעשים און היטען ניט צו פאר קרומען איין טריט. פארי'ן עסען זאל ער אויך מתודה זיין אויף אלע זיינע זינד. און אויף יעדער קרימע זאך וואס ער האט פאר קרומט והוידוי הזה און די ווידוי וועט איהם דער ווייטערען פון אלע זינד. ווארום אז עס וועט איהם פאר קומען איין עבירה וועט ער זיך אפהאלטען פון איהר און וועט ביי זיך טראכטען ווי קען איך טהון דאס בייזעס וואס איך האב זיך אליין דערוף מתודה געוועען וועל איך דאך זיין פון די מענטשען וואס דער פסוק זאגט אויף זיי ויפתוהו בפיהם זיי ריידען גאט איבער מיט זייער מויל און מיט זייער צונג זאגען זיי איהם ליגען און זייער הארץ איז ניט ריכטיג מיט איהם און זענען ניט ערליך און זייער אפמאך ואהיה און איך וועל דאך זיין אזוי ווי איינער וואס איז זיך טובל זיך מטהר צו זיין פון אטומאת שרץ און ער האלט בשעת טבילה א שרץ אין האנד ואף כי אהיה און ווידער ווי קען איך זיין אזוי קליינליך אין מיין פאר שטאנד געגען מיין באשעפער אז איך זאל ניט קענין באשטיין געגען מיין תאוה א קליינע ווילע זיך אפצוהאלטען פון זיין כבוד וועגען ובהעלותו און אז ער וועט די זאכע באטראכטען וועט ער

בלבו ורוחו. אז ישמר מעבירה. ויהיה קל כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביו שבשמים ואף מעון עקביו יהא נזהר כי כל דרכיו יהיה במשקל. וכן אמר דוד המלך ע"ה. למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני והם העונות ומצות שאדם דש בעקביו ולא יחשבם לכלום הגיע עת האוכל ויחפש ולא מצא את התרפים אז יהא מודה ומשבח לפני בוראו על אשר עזרו משונאיו. וזכה להיות שעה אחת בתשובה בעוה"ז. ובזה יאכל אכילת שחרית. וקודם אכילת הערב יתודה הכל כאשר אמרנו וכן מזמן אכילה שבערב יעשה עד זמן שכיבה:

הרי לך שלשה פרקים לשלשה וידויים ככה יעשה כל הימים מיום תחלת תשובתו עד חדש ימים או שנה תמימה עד שיתחזק ביראת הבורא ויניח כל מעשיו הרעים. וכשישמור עצמו מן העבירות שהיה רגיל בהם וכמה פעמים שבאו לידו ונזהר מהם. לא יירא עוד כי מן השמים יסייעוהו. ואף העבירות יחשבו לו לזכות. ועל פשעיו הישנים אשר השליך מעליו יהיה תמיד תוהה ומתחרט ומבקש עליהם מאת המקום למחותם מספר הזכרונות. וגם יענה נפשו עליהם. ואם אדם חלש הוא

פירוש ע"ט

זיך געווים אפהיטען פון איין עבירה און וועט זיין לייכט ווי איין הירש און שטארק ווי אלייב צו טהון דעם ווילען פון זיין פאטער וואס זיצט אין הימעל ואף מעון עקביו און ער זאל זיך היטען אפילו פון די קליינע עבירות וואס זייא וואלגערען זיך אונטער די פוס און זאל יעדער זאך וועגען און בעטראכטען און אזוי האט געזאגט דוד המלך ע"ה למה אירא בימי רע איך ווייס וואס איך האב מורא אין די טעג פון מיין שטראף צין עקבי פאר די זינד פון מיינע טריט וואס רעגגלען מיך איהם דאס הייסט די עבירות און די מצות וואס א מענטש צו טרעט זיי מיט די פיס ווייל ער רעכענט זיי פאר קלייניגקייטען הגיע עת האוכל אז עס איז געקומען די צייט פון עסען און ער האט געזוכט אין זיינע מעשים און האט ניט געפינען קיין בייזעס זאל ער דאנקען און לויבען גאט וואס ער האט איהם געשיצט פון יצר=הרע זיין פיינד און פאר וואס ער האט זוכה געוועו צו זיין א שעה און תשובה אויף דער וועלט ובזה און דער מיט זאל ער עסען אין דער פריה און אזוי זאל ער זיך אויך מתודה זיין פאר'ן עסען ביי נאכט און אזוי פאר דעם גיין שלאפען:

הרי לך אזוי האט מען דריי צייטען אין טאג פאר דריי ווידוים וועלכע מען זאל זיך מתודה זיין יעדער טאג פון דער צייט אהן וואס מען וועט אנפאנגען תשובה צו טאהון ביז איין חודש אדער א גאנץ יאהר ביז מען וועט פערשטארקט ווערען אין גאט'ס פארכט און אוועק לייגען אלע שלעכטע מעשים וכשישמור עצמו אונ אז דער מענטש וועט זיך אפהיטען פון די עבירות וועלכע ער איז געוועזען געוואוינט אין זיי. און ווי פיהל מאהל זיי וועלען אום קומען צו האנד וועט ער זיך אומער היטען פון זיי וועט ער שוין מעהר ניט דארפען קיין מורא האבען פאר זיי ווארום מען וועט אום שוין פון הימעל העלפען דערצו און די עבירות וואס פון לאנג אהן וועלען אום פאר זכיות פאר רעכינט ווערען ווען נאהר אז ער זאל שטענדיג חרטה האבען אויף זיי און בעטען גאט ער זאל זיי אפמעקען פון ספר הזכרונות און זאל זיך פייניגען זיין נפש איבער זיי ואם אדם חלש הוא אויב ער איז אבער א שלאפער

שאינו יכול לסבול עינוין קשים ותעניות ימשוך מתאוותיו. ואל ימלא כל תאוותו. לא במאכל ולא במשתה וכן אמר הרב ר' אברהם בר דוד שהיה אחד מחסידי עולם. הגדר הגדול המעולה המופלא מניעת המאכלות. וכן פירש דבריו אל יעזוב לגמרי מלאכול בשר ולשתות יין. כי דייך מה שאסרה תורה. אך בעת מאכלו ועודנו תאב לאכול. יניח ממנו לכבוד הבורא מתאוותיו ואל יאכל כפי תאוותו ודרך זה ימנענו מחטוא. ויזכרנו אהבת הבורא יותר מתענית אחד בשבוע. כי זה בכל יום תמיד מידי אכלו ומידי שתייתו יניח מתאוותו לכבוד הבורא. וישים לבו בתורה אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפין. כי גדול ת"ת שמביא לידי מעשה ויהיה מייסר עצמו בכפיית יצרו לתורה ולמצות והן הם יסורין של אהבה ואל ילך אדם במצות הבורא כאדם העושה במקרה פעמים עושה פעמים מניח אלא כולן יעשה בלב שלם תמיד. ואל יניח משום ענין לא מפני עצלות ולא מפני בושה כגון אם רגיל לאכול ג' סעודות שבת למצוה. ונתארח אצל בני אדם שאינם מחזיקים באותו מצוה. אל יניח המצוה מפני הבושה כי אוי לה לאותה בושה. אלא יעיז פניו ויאמר שימו ואסעוד כמצות הבורא. וכן כל כיוצא בזה. ואפילו אם יהיו העולם מתלוצצים עליו מ"מ יש לו להיות כפתי בעיניהם ולא יעבור מצוה

פירוש ע"ט

מענטש און קען זיך ניט פייניגען און פאסטען זאל ער לפחות זיך צוריק ציהען פון זיינע תאוות ער זאל ניט דער פיהלען זיין תאוה הן אין עסין הן אין טרינקען אונ ניט דער מיינונג איז אז ער זאל אונגאנצען אויף הערען צו עסען פלייש און צו טרינקען וויין גיין ווארום עס איז גענוג די איסורים וואס די תורה האט גיאסרת מען דארף ניט מוסיף זיין קיין איסורים. נאר בשעת ער עסט אונ ער גליסט נאך צו עסען זאל ער זיך אביסעל אפהאלטען פון גאט'ס וועגען און ניט ערפיהלען זיין תאוה און גאנצען ער זאל ניט עסען ווי פיעל ער וויל ודרך זה און דער פיהרינג וועט אום אפהאלטען פון זינדיגען אונ וועט אום דער מאנען אהן גאט מעהר אלס איין תענית אין דער וואך ווארום אזוי וועט ער זיך יעדען טאג ביי יעדען עסען און טרינקען זיך דער מאנען אהן גאט אונ וועט אפלאזען זיין תאוה פון גאט'ס כבוד וועגען וישים לבו בתורה און זאל זיין הארץ אריין טהון אין דער תורה. אויב ער איז געוואוינט געווען צו לערנען איין בלאט תורה זאל ער יעצט לערנען צוויי בלאט. ווארום לערנען תורה ברענגט צום טהון מצות ויהיה מייסר עצמו און ער זאל זיך מאטערען צו צווינגען זיין נאטור אום זיך צוגעוואוינען און תורה און מצות אין די מאטערניש הייסען יסורים של אהבה. און ער זאל ניט טהון די מצות נאר צופעליג א מאהל יא טהון און א מאהל ניט דען ער מיז אלע מאהל אלע מצות טהון מיטען גאנצען הארצען קיין שום מצוה ניט א דורך צו לאזען ניט מחמת פוילקייט און ניט מחמת שעמען זיך כגון למשל א מענטש איז מחויב צו עסען שבת דריי סעודות. אונ אז ער קומט גראדע צו א מענטשען וואס ער איז ניט נזהר און דער מצוה פון סעודה שלישית טאר ער די מצוה ניט אפלאזען מחמת ער שעהמט זיך פאר יענעם נאהר ער זאל מעיז פנים זיין און בעטען מען זאל אום געבען עסען מקיים צו זיין די מצוה אונ דאס גלייבען אין אלע מצות און אפילו אז מען וועט לאכען פון אום דעריבער טאהר ער פון דעסט

קטנה ממצות הבורא שעל זה נאמר באהבתה תשגה תמיד. כלו׳ באהבתת של מצוה תהיה שוגה ופתי להניח כל עסקיך ולדון בה. ודוגמת זה מצינו בר"א בן פדת. שהיה יושב בצד שוק התחתון של צפורי ועוסק בתורת וסדינו מוטל בצד שוק העליון והיה נראה כפתי בעיני העולם בשביל אהבת מצות הבורא לעסוק בתורה. (כפ׳ כיצד מעברין בעירובין). ואם עשה כן ונפטר בחצי ימיו. נותנין לו שכר כאלו חי כל ע׳ שנה ימי שנותינו במצות וז"ש שהע"ה בחכמתו מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל אם ימיו מרובין או מועטין שכרו של מועט כשכרו של מרובה. משה פרנס את ישראל מ׳ שנה. ושמואל הנביא פרנס י׳ שנים. ושקלן הכתוב כא׳ דכתיב משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו. משל למלך ששכר פועלים והתחילו במלאכה לעשות באמונה אמר המלך לאחד מהם בוא ונטייל במדינות בגנות ופרדסים. הלך עמו כל היום והאחרים טרחו במלאכתן. לעת ערב באו למלך ואמרו תן לנו שכרינו. ובא אותו שטייל עם המלך ושאל שכרו כמו כן. אמרו האחרים ומה יש לך ליקח. הלא לא טרחת כל היום כולו באמונה במלאכה. השיב להם על ידי לא נשאר לפעול. וראה המלך שהדין עמו ונתן לו שכרו. כן הוא כתוב במדרש תנחומא. והשב אל ידמה בנפשו לומר למה זה הבל איגע לריק ולתהו כחי אכלה. כי איך תעמוד תשובתי לפני עונותי וכל מה שאוכל לעשות לא יועיל כנגד העונות שעברו עלי. אל יאמר כן.

פירוש ע"ט

וועגען ניט אפלאזען אפילו די קלענסטע מצוה שעל זה נאמר באהבתה וכו׳ אונ אזוי זאלסט דו דיך פיהרען ביז דו וועסט אויסלעבען דיינע יאהרען מיט אלעם גוטען ובאם חלילה וחס וועסט ניט אויסלעבען דיינע יאהרען נותנין לך שכר וועט מען דיר געבען שכר גלייך ווי דו וואלסט געלעבט זיבענציג יאהר מיט די מצות אונ מעשים טובים ווארום דו ביסט ניט שולדיג וואלסט דו לענגער געלעבט וואלסט דו מעהר מצות געטהון. דער מדרש תנחומא ברענגט אויף דעם איין משל איין מלך האט גערינגען פועלים זאלען ארבייטען האבען זיי אהן געהויבען צו ארבייטען געטריי אונ דעם רופט דער מלך איינעם צו זיך ער זאל מיט אום גיין שפאצירען איז ער מיט אום געגאנגען א גאנצען טאג און די איבעריגע האבען געארבייט געטריי דעם טאג צום אוועגט קומען זיי נעמען זייער פאר דינסט פון דעם מלך. איז דער אויך געקומען און אויך געפאדערט פאר דעם טאג פאר דינסט. האבען די אנדערע פועלים געזאגט פאר וואס קומט דיר דו האסט דאך ניט געארבייט דעם טאג. ענטפערט ער זייא איך בין גרייט געוועזען בייא די ארבייט וואס בין איך שולדיג אז דער מלך האט מיך אוועק געריפען צו גיין מיט אום שפאצירען. האט דער מלך געזעהן אז ער איז גערעכט האט ער אום זיין שכר געגעבען פונקט ווי די וואס האבען געארבייט דעם גאנצען טאג ואל יאמר אונ דער מענטש וואס וויל תשובה טהון זאל ביי זיך ניט טראכטען וואס וועל איך מיך אומזיסט מאטערין איך האב אזוי פיהל געזינדיגט ווי אזוי קען מיר שוין העלפען תשובה. גיין ער זאל דאס גאהר ניט טראכטען ווארום

כִּי הִבְטִיחַ הקב"ה ע"י יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא. כִּי פִּשְׁעֵיהֶם לֹא יִזָּכְרוּ עוד. דִּכְתִיב וְהָרָשָׁע אֲשֶׁר יָשׁוּב מִכָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה. וְשָׁמַר אֶת כָּל חֻקּוֹתַי. וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה חָיֹה יִחְיֶה לֹא יָמוּת. וְכָל פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ עוד. בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יִחְיֶה:

נשלם יסוד התשובה:

פירוש ע"ט

תְּשׁוּבָה הֶעלְפְט אֲפִילוּ דֶעם גְרֶעסְטֶען בַּעַל עֲבֵירָה. אַזוֹי וִוי מִיר גֶעפִינֶען אִין כַּמָּה פּוֹסְקִים אוּן גְּמָרוֹת אוּן מֶדְרָשִׁים אוּן דֶער כֹּחַ פוּן תְּשׁוּבָה אִיז אַזוֹי גְרוֹיס אַז דִי גְמָרָא זָאגְט אַז אֲפִילוּ אַ צַדִּיק גָמוּר קֶען נִיט שְׁטֵיין אִין דִי מַדְרֵיגָה ווִי אַ בַּעַל תְּשׁוּבָה שְׁטֵייט. וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה אוּן וויל אִיז דֶעם וָואס אִיז זוֹכֶה תְּשׁוּבָה צוּ טְהוּן עֶר אִיז דֶער מִיט אוֹיךְ מְזַכֶּה דִי גַאנְצֶע וֶועלְט:

ובזכות התשובה יבוא לציון גואל.

דיני עירובי חצרות

א) אַז יוֹם־טוֹב קוּמְט אוֹים אוֹם שַׁבָּת מוּז מֶען מַאכֶען אֵיין עֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת:

ב) מֶען נֶעמְט אֵיין חַלָּה אוּנ מֶען גִיט אֵיינֶעם וָואס וואוֹנְט אִין דֶעם אֵייגֶענֶעם חָצֵר עֶר זָאל עֶלְטֶער זַיין פוּן דְרֵייצֶעהְן יָאהְר:

ג) עֶר מוּז אוֹף הֵייבֶען דִי חַלָּה אַ טֶפַח אוּן מוּז אִין זִינֶען הָאבֶּען אַז עֶר אִיז מְזַכֶּה דִי חַלָּה פַר דִי אַלֶע וָואס וואוֹנֶען אִין דֶעם חָצֵר:

ד) דֶער זֶעלְבֶּער נֶעמְט דִי חַלָּה צוּרִיק אוּן מַאכְט דִי בְּרָכָה:

סדר עירובי חצרות

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵירוּב:

בְּדֵין יְהֵא שָׁרָא לָנָא לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא וּלְהָבִיא בְּכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה הַזֹּאת מִבַּיִת לְבַיִת מֵחָצֵר לְחָצֵר וּמִגַּג לְגַג וּמִבָּתִּים לְחָצֵר וּמֵחָצֵר לְבָתִּים וּמֵחֲצֵירוֹת לְמָבוֹי וּמִמָּבוֹי לַחֲצֵירוֹת וּמֵחֶדֶר לְחֶדֶר וּמִבַּיִת לְגַג וּמִגַּג לְבַיִת כָּל מַה דִּצְרִיךְ לָן בְּשַׁבָּת הַבָּאָה וּבְכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה הַזֹּאת דער וואס מאכט אלע פרייטאג א עירובי חצרות. אונד פרייטאג איז ערב יו"ט זאגט ער [ביו"ט זֶה] וּבְיָמִים טוֹבִים שֶׁל שָׁנָה זוֹ הַבָּאִים עָלֵינוּ לְטוֹבָה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת וּלְכָל מִי שֶׁיִּתּוֹסֵף בָּעִיר הַזֹּאת:

ווער עס פֶערְשְׁטֵייט נִיט דִי טַייטְשׁ פוּן „בַּהֲדֵין" זָאל עֶהר זָאגֶען אוֹיף לְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז דִיזֶע ווֶערְטֶער:

מִיט דֶעם עֵירוּב זָאלֶען מִיר מֶעגֶען אַרַיין צוּבְּרֶענְגֶען אוּן אַרוֹיס צוּטְרָאגֶען פוּן אֵיין שְׁטוּבּ אִין דֶער אַנְדֶערֶע שְׁטוּבּ פוּן אֵיין שְׁטוּבּ אִין חָצֵר פוּן חָצֵר אִין שְׁטוּבּ אוּן פוּן אֵיין חֶדֶר צוּ דֶעם אַנְדֶערֶען חֶדֶר וָואס מִיר וֶועלֶען דַארְפֶען אוּן צוּ דִי אַלֶע וָואס ווֹאוֹינֶען אִין דֶעם חָצֵר:

דיני עירובי תבשילין

א) יוֹם טוֹב טָאהְר מֶען נִיט קָאכֶען אוֹיף שַׁבָּת. אִיבֶּער דֶעם אַז יוֹם־טוֹב פַאלְט פְרֵייטָאג, טָאהְר מֶען נִיט אָנְגְרֵייטֶען עֶסֶען־וַוארְג אוֹיף שַׁבָּת. נָאר דֶעמָאלְט וֶוען מֶען מַאכְט עֶרֶב יוֹם־טוֹב אַ עֵירוּב תַּבְשִׁילִין:

ב) דֶער סֵדֶר פוּן עֵירוּב תַּבְשִׁילִין אִיז אַזוֹי. מֶען נֶעמְט עֶרֶב יוֹם־טוֹב אַ חַלָּה אָדֶער אַ בְּרוֹיט, וּמֶעהְר מִצְוָה אִיז צוּנֶעהְמֶען אַ חַלָּה וָואס אִיז אָנְגֶעגְרֵייט אוֹיף שַׁבָּת פְרִיה אָדֶער אוֹיף סְעוּדָה שְׁלִישִׁית]. אוּן דֶערְצוּ נֶעמְט מֶען אַ שְׁטִיקֶעל גֶעקָאכְט פְלֵיישׁ. אָדֶער פִישׁ. אָדֶער אַ אֵיי. אוּן מֶען מַאכְט דִי בְּרָכָה עַל מִצְוַת עֵירוּב:

ג) נָאךְ דֶער בְּרָכָה מוּז מֶען זָאגֶען דֶעם נוּסַח פוּן „בַּהֲדֵין יְהֵא שָׁרֵא" בִּיז עֶנְדֶע:

ד) וֶוער עֶס פֶערְשְׁטֵייט נִיט דִי טַייטְשׁ פוּן „בַּהֲדֵין" זָאל עֶר בֶּעסֶער זָאגֶען דִי טַייטְשׁ פוּן „בַּהֲדֵין":

ה) נָאךְ דֶעם זָאגֶען „בַּהֲדֵין" זָאל מֶען בֶּעהַאלְטֶען דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין אוֹיף שַׁבָּת. אוּן שַׁבָּת עֶסְט מֶען אִיהְם אוֹיף:

ו) דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין מוּז מֶען מַאכֶען אֵיידֶער מֶען הָאט גֶעזָאגְט בָּרְכוּ, וָוארוּם וִוי בַּאלְד עֶר הָאט שׁוֹין גֶעזָאגְט בָּרְכוּ, אָדֶער דֶער עוֹלָם הָאט שׁוֹין גֶעזָאגְט, טָאר מֶען שׁוֹין נִיט מֶעהְר מַאכֶען קֵיין עֵירוּב תַּבְשִׁילִין, דָאס בֶּעסְטֶע אִיז צוּ מַאכֶן דֶעם עֵירוּב תַּבְשִׁילִין פַאר מִנְחָה:

וֶוען פְרֵייטָאג אִיז עֶרֶב יוֹם־טוֹב, מַאכְט מֶען אַ עֵירוּב תַּבְשִׁילִין:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵירוּב:

בַּהֲדֵין עֵירוּבָא יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לַאֲפוּיֵי וּלְבַשּׁוּלֵי וּלְאַטְמוּנֵי וּלְאַדְלוּקֵי שְׁרָגָא וּלְתַקָּנָא וּלְמֶעְבַּד כָּל צָרְכָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבַּתָּא לָנָא וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת:

טער עס פערשטייט ניט די טייטש פון „בַּהֲדֵין". זאָל ער זאָגען אויף אשכנז דיזע ווערטער:

בַּהֲדֵין עֵירוּבָא יְהֵא שָׁרָא. דוּרְךְ דֶעם עֵירוּב זָאל אוּנְז זַיין עֶרְלוֹיבְּט צוּ בַּאקֶען און צוּ קָאכֶען און צוּפֶּעהאַלְטֶען עֶסֶען־פָארְג אִין ווארִימְקֵיים און לִיכְט אָנְצוּצִינְדֶען, און צוּ טְהוּן אַלֶע בֶּעדֶערְפֶענִיסֶע פון יום־טוב אויף שַׁבָּת, פַאר אוּנְז און פַאר אַלֶע וָואס וואוינֶען אִין דִיזֶע שְׁטָאדְט:

תפלה קודם התפלה

עס איזט זייער גְלַייךְ צוּ זָאגִין דִיזֶע תְּפִלָּה פַאר יֶעדִין דַאוִוינִין. וּבִפְרָט ר"ה און יוהכ"פ:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּכְנִיעַ כָּל הַמְקַטְרִיגִים וְכָל הַקְלִיפּוֹת הַחִיצוֹנִים הַמְשׁוֹטְטִים בָּעוֹלָם וּמְעַכְּבִים אֶת תְּפִלָּתִי לַעֲלוֹת לְפָנֶיךָ כִּי יוֹדֵעַ אַתָּה שֶׁרְצוֹנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ. אַךְ שְׂאוֹר שֶׁבְּעִיסָּה מְעַכֵּב אוֹתִי לָכֵן גְּעוֹר בָּהֶם שֶׁאַל יַזִּיקוּנִי וְאַל יְקַטְרְגוּ וְאַל יְעַכְּבוּ אֶת תְּפִלָּתִי וְאַל יִשְׁלְטוּ בִּי לֹא בְּגוּפִי וְלֹא בְּנִשְׁמָתִי וּשֶׁתְּהֵא תְפִלָּתִי מְקוּבֶּלֶת לְפָנֶיךָ אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן:

קודם תפלת שחרית יאמר.

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן אֶת בּוֹרְאִי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הקב"ה וַהֲרֵינִי מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּסוֹד אַרְיֵה שֶׁתִּיקֵן אַבְרָהָם אָבִינוּ סָבָא קַדִּישָׁא ע"ה. וּלְיַחֲדָא הַשְּׁכִינָה עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּדְרוֹעָא יְמִינָא בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

יאהדונהי

קודם תפלת מנחה יאמר.

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן אֶת בּוֹרְאִי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הקב"ה וַהֲרֵינִי מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּסוֹד שׁוֹר שֶׁתִּיקֵן יִצְחָק אָבִינוּ סָבָא קַדִּישָׁא ע"ה שֶׁהִקְרִיב אֶת עַצְמוֹ עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ כְּשׁוֹר לְיַחֲדָא הַשְּׁכִינָה עִם קוּדְשָׁא ב"ה בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

יאהדונהי

קודם תפלת ערבית יאמר.

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן אֶת בּוֹרְאִי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הקב"ה וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּסוֹד נֶשֶׁר שֶׁתִּיקֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ סָבָא קַדִּישָׁא ע"ה שֶׁמִּתְעוֹפֵף עַל בָּנָיו כְּנֶשֶׁר לְיַחֲדָא הַשְּׁכִינָה עִם הקב"ה בִּדְרוֹעִין דִּימִינָא וְדִשְׂמָאלָא בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

יאהדונהי

תפלת מנחה לערב ראש השנה

מען זאגט קָרְבָּנוֹת. עס גיפינט זיך בייא שַׁחֲרִית.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ

לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: ח"ק

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים *):

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה:

חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ. כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. כִּי גוֹאֵל חָזָק אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

בחזרת הש"ץ אומרים זה הקדושה.

*) נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

לש"ץ לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ. וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה. וְכָל הַמִּינִים כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ. וְכָל אוֹיְבֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וְתַכְנִיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְעַל פְּלֵיטַת סוֹפְרֵיהֶם. וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת. וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ. וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה. וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ:

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ.

לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: הש״ץ אומר ק״ש

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ, בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חזן עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדוּלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ. וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי. וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל. כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא. וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ

בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קדיש יתום. אדון עולם.

דינים פון ליכט צינדען בשבת ויום טוב

א) דִי הֵיילִיגֶע סְפָרִים שְׁרַייבִּין דָאס בְּשַׁעַת לִיכְט-צִינְדִין אִיז אַ עֵת רָצוֹן דִי אִשָּׁה זָאל מִתְפַּלֵל זַיין פֶער הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עֶר זָאל אִיהְר גֶעבִּין בָּנִים זְכָרִים זֵיי זָאלִין לַייכְטִין אִין דֶער הֵיילִיגֶער תּוֹרָה:

ב) אוּם יוֹם-טוֹב זָאל מֶען מַאכִין דִי בְּרָכָה אִיבֶּער דִי לִיכְט צִינְדִין. פַאר דֶעם אָנְצִינְדֶען דִי לִיכְט. אוּן אוּם עֶרֶב שַׁבָּת זָאל מֶען פְרִיעֶר אָנְצִינְדֶען דִי לִיכְט. דֶער-נָאךְ מַאכֶען דִי בְּרָכָה. דֶען אוּם עֶרֶב שַׁבָּת אוֹיבּ מֶען מַאכְט פְרִיעֶר דִי בְּרָכָה אִיז מֶען מִיט דֶער בְּרָכָה שׁוֹין מְקַבֵּל דֶעם שַׁבָּת. טָאהְר מֶען שׁוֹין דֶער-נָאךְ נִיט אָנְצִינְדֶען דִי לִיכְט:

ג) דִי אַנְדֶערֶע נַאכְט ראש הַשָּׁנָה אִיז זֵייעֶר גְלַייךְ דָאס דִי אִשָּׁה זָאל אָנְטְהוּן צוּ לִיכְט-צִינְדֶען אַ נַייעֶ מַלְבּוּשׁ. אָדֶער אַ נִידֶער לֵייגֶען אַ נַייעֶ פְּרִי. צוּלִיעֶבּ דִי שֶׁהֶחֱיָנוּ וָואס זִי מַאכְט בַּיי לִיכְט-צִינְדֶען. נָאר זִי זָאל אִין זִינֶען הָאבֶּען בְּשַׁעַת זִי מַאכְט דִי שֶׁהֶחֱיָנוּ יוֹצֵא צוּ זַיין אוֹיף דֶעם נַייעֶם מַלְבּוּשׁ אָדֶער אוֹיף דִי נַייעֶ פְּרִי:

א ירושלים תחנה פאר ליכט צינדען

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ גֵיי לְכָבוֹד דֶעם הֵיילִיגֶען יוֹם-טוֹב דִי לֶעכְט אָהְן צִינְדֶען צוּ דֶעם נַייעֶם יָאהְר דֶער זְכוּת פוּן דִי מִצְוָה זָאל מִיר בַּיי שְׁטֵיין דָאס אִיךְ אוּן אַלֶע אִידֶעשֶׁע קִינְדֶער זָאלֶען מִיר הָאבֶּען אַלִיכְטִיג יָאהְר מִיט אַלֶעם גוּטֶען עֶס זָאל חָלִילָה בַּיי אוּנְז נִיט גֶעמִינֶערְט וֶוערֶען. אוּנְזֶער פִינְסְטֶערְנִישׁ זָאל פוּן אוּנְז אָפְּגֶעטְהוּן וֶוערֶען מִיר זָאלֶען שׁוֹין דָאס יָאהְר דֶער לַייכְט וֶוערֶען אוּן זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהְן וִוי דֶער כֹּהֵן גָדוֹל וֶועט אָהְן צִינְדֶען דִי הֵיילִיגֶע לִיכְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּן דִי מִצְוָה מַיינֶע פוּן לִיכְט-צִינְדֶען וָואס עֶר אִיז אֵיינְס פוּן דִי דְרַיי מִצְוֹת זָאל אָהְן גֶענוּמֶען וֶוערֶען אַז מַיינֶע קִינְדֶערְם אוֹיגֶען זָאלֶען לַייכְטֶען אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן זֵייעֶרֶע מַזָלוֹת זָאלֶען לַייכְטֶען אִין הִימֶעל זֵיי זָאלֶען זִיךְ מְגַדֵּל זַיין צוּ אַלֶעם גוּטֶען אוּן אַז זֵייא וֶועלֶען אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם חֲתוּנָה הָאבֶּען זָאלֶען זֵיי קֶענֶען גֶעבֶּען פַּרְנָסָה בְּרֶיוַח זֵייעֶרֶע ווַייבֶּער מִיט זֵייעֶרֶע קִינְדֶער. דִי מִצְוָה זָאל אוֹיף מִיר מֵגִין זַיין פוּן פַייעֶר אוּן פוּן וַואסֶער אוּן פוּן אַלֶעם שְׁלֶעכְטֶען עֶס זָאל זַיין בַּיי מִיר לִיכְטִיג אִין אַלֶע ווִינְקֶעלִיךְ אָמֵן:

ווען מען בענטשט ליכט זאגט מען דאס:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר (לשבת שֶׁל שַׁבָּת וְ) שֶׁל יוֹם טוֹב:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

לְכָבוֹד גאט לְכָבוֹד אונזער געבאט
לְכָבוֹד דעם ליבען יום־טוב
וואס אונזער הער גאט האט אונז
געגעבען און האט אונז געבאטען

די ליבע מִצְוָה איך זאל זי רעכט
קענען מְקַיֵּים זיין און זי זאל אזוי
געוויגען זיין ווי כָּל תַּרְיַ"ג מִצְוֹת
אָמֵן. כֵּן יְהִי רָצוֹן:

תחנה לר"ה נאך ליכט בענטשען.

די תְּחִנָּה זאגט מען ביידע נעכט ראש הַשָּׁנָה נאך ליכט בענטשען:

הִנְנִי בָּא לְדַבֵּר לְפָנֶיךָ אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם:

נון איך קום אצונד צו ריידען פאר דיר גאט וואס דו ביסט מיין פאטער אין הימעל און שטעל מיך אנידער צו תְּפִלָּה טהון פאר דיר דער בארעמדיגער פאטער:

בְּלֵב נִשְׁבָּר וְרוּחַ נְמוּכָה וְקוֹמָה כְּפוּפָה:

מיט איין צו בראכען הארץ וואס עס צו גייט אין מיר אזוי ווי וואסער און מיט איין נידעריג געמיט און איין געבויגען שטאנד:

כִּי יִרְאָה וַחֲרָדָה אֲנִי מְאֵימַת דִּינֶךָ:

דען איך פארכט מיך זייער און ציטער פון דער פארכט פון דיין מִשְׁפָּט וואס דו זעצט זיך היינט צו מִשְׁפָּט'ן גאר די וועלט:

זְכֹר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא:

היינטיגען טאג טוט פאר דיר קומען דאס גידעכעניש פון אלע מַעֲשִׂים

וואס דער מענטש טהוט א גאנץ יאהר סיי די זאכען וואס ער טהוט אויפען בארלעך און סיי די זאכען וואס ער טהוט פערבארגענערהייט:

הַיּוֹם יִכָּתְבוּ הַבְּרִיּוֹת לְחַיִּים וְלַמָּוֶת:

היינטיגען טאג טהון געשריבען ווערען אלע באשעפעניש פון דער וועלט זיי זאלען לעבען בלייבען אדער זיי זאלען געטייט ווערען:

וְאָנֹכִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ הַנֶּעֱצֶבֶת בְּלֵב מָר:

און איך אִשָּׁה (פלונית בת פלונית) האב איין שווער געמיט און איך שטיי מיט א ביטער הארץ דען איך טהו מיך באדענקען אויף מיינע מַעֲשִׂים פון א גאנץ יאהר:

רוּחִי קָצַר וּנְשָׁמָה לֹא נוֹתְרָה בִּי:

מיין אָטום איז קורץ פון צו ריידען פאר דיר דער בארימדיגער פאטער און

עָס בְּלַייבְּט אִין מִיר קֵיין נְשָׁמָה נִיט אִיךְ זָאל עֶפֶּענֶען אַ צוּנְד מַיין מוֹיל:

יָדַעְתִּי אֶת מֶרְיִי וְאֶת עָרְפִּי הַקָּשֶׁה:

אִיךְ וַויים זֵייעֶר גוּט וואוֹיל מַיין ווִידֶער שְׁפֶּענֶעקַייט אַקֶעגֶען דִיר אוּן וָואס אִיךְ בִּין הַארְט-אַקוֹנְדֶעג גֶעוֶועֶן פוּן צוּ הֶערֶען אִין דַיינֶע לִיבֶּע הֵיילִיגֶע גֶעבָּאט:

סִלַּפְתִּי אֶת דְּרָכַי וְשָׁמַעְתִּי לְיִצְרִי הָרָע:

אִיךְ הָאבּ פַאר קְרוּמְט מַיינֶע וֶועגֶען אוּן הָאבּ גֶעהֶערְט אִין דֶעם קוֹל פוּן דֶעם יֵצֶר הָרָע וָואס הָאט מִיךְ אָהוּן גֶערֶעט אַז אִיךְ זָאל טְהוּן חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים צוּ דֶער צֶערְנֶען דַיין לִיבֶּען הֵיילִיגֶען נָאמֶען:

אוֹי לִי וְאוֹי לְנַפְשִׁי כִּי טִמֵּאתִיהָ:

וַויי טְהוּ אִיךְ שְׁרַייעֶן אוֹיף מִיר אוּן וַויי אוֹיף מַיין לַייבּ דֶען אִיךְ הָאבּ זֵיי פַאר אוּמְרֵיינֶעקְט מִיט מַיינֶע בֵּייזֶע מַעֲשִׂים וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהוּן אַ גַאנְץ יָאהְר:

אֵיזֶה זְכוּת אֲבַקֵּשׁ בְּקוּמְךָ לְשָׁפְטֵנִי:

וָואס פַאר אֵיין זְכוּת קֶען אִיךְ גֶעפוּנֶען אוֹיף מִיר אוּן אוֹיף מַיין לַייבּ וֶוען דוּ וֶועסְט אוֹיף שְׁטֵיין צוּ מִשְׁפָּטְ'ן מִיךְ הַיינְט אִין דֶעם יוֹם הַדִּין:

רַחֵם עָלַי כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ לְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ בֶּעט דִיךְ הָאבּ אוֹיף מִיר רַחֲמָנוּת אַזוֹי ווִי דַיין פִיהְל דֶערְבַּארֶעמְקַייט צוּ גֶערֶעכְט מַאכֶען אִין דֶעם מִשְׁפָּט אוּן זָאלְסְט אָהן שְׁרַייעֶן אִין דִי מְקַטְרִיגִים זֵיי זָאלֶען נִיט רֵיידֶען קֵיין בֵּייז אוֹיף מִיר:

כִּי רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה וּמַרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

דֶען דוּ בִּיסְט אֵיין דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער אוּן אֵיין לַייט זֶעלֶעגֶער אוּן טוּסְט מֶערִין צוּ פַאר גֶעבֶּען אוֹיף דִי זִינְד פוּן דֶעם מֶענְטְשֶׁען חָאטְשֶׁע עֶר זִינְדֶעגְט פִיהְל מָאהְל ווִי בַּאלְד עֶר טְהוּט תְּשׁוּבָה מִיט זַיין גַאנְץ הַארְץ נֶעמְסְט דוּ אָהן זַיין תְּשׁוּבָה:

הֲלֹא אָנוּ בָנֶיךָ וְאַתָּה אָבִינוּ:

לִיבֶּער גָאט פַאר וָואר דוּ בִּיסְט דָאךְ אוּנְזֶער פָאטֶער אוּן מִיר זֶענֶען דַיינֶע קִינְדֶער דְרוּם גֶעהֶערְסְטוּ דֶער בַּארְמֶען זִיךְ אוֹיף אוּנְז כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים אַזוֹי ווִי אֵיין פָאטֶער הָאט רַחֲמָנוּת אוֹיף זַיינֶע קִינְדֶער:

אַל תַּעַשׂ כָּלָה לִשְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

זָאלְסְט נִיט טְהוּן קֵיין פַארְלֶענְדִיג צוּ דֶעם אִיבֶּער בְּלַייבּוּנְג פוּן דַיין לִיבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי זֶענֶען נֶעבֶּעךְ אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען זֵייעֶר אֵיין ווִינְצֶעגֶע צָאהְל:

זְכוֹר דָּמָם אֲשֶׁר נִשְׁפַּךְ כְּפַלְגֵי מָיִם:

גֶעדֶענְק דֶער בַּארֶעמְדִיגֶער גָאט דָאס בְּלוּט פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל וָואס עֶס אִיז יֶענֶע צַייטֶען פַאר גָאסֶען גֶעוָוארֶען אַזוֹי ווִי טֵייכֶען מִיט וַואסֶער וָואס זֵיי זֶענֶען גֶעטֵייט גֶעוָוארֶען אוֹיף קִידוּשׁ הַשֵּׁם:

וְאַל יִשָּׁפֵךְ דָּמָם עַתָּה בְּחֶרֶב מַלְאַךְ הַמָּוֶת:

אוּן אִין דֶעם זְכוּת זָאלְסְטוּ זֵיי אָהוּן שְׁרַייבֶּען צוּ אֵיין לֶעבֶּעדִיג יָאהְר אוּן עֶס זָאל נִיט פַאר גָאסֶען וֶוערֶען זֵייעֶר בְּלוּט דוּרְךְ דֶער שְׁוֶוערְד פוּן דֶעם מַלְאַךְ הַמָּוֶת:

וּרְאֵה עַמְּךָ כֻּלָּם מִתְקַבְּצִים אֶל בֵּית תְּפִלָּתָם:

אוּן קוּק לִיבֶּער גָאט ווִי אַזוֹי דַיין לִיבּ פָאלְק יִשְׂרָאֵל טוּעֶן זִיךְ הַיינְט אֵיין זַאמְלֶען מִיט אַ נַאנְדֶער אִין דִי שׁוּלְן צוּ וַויינֶען אִין שְׁרַייעֶן אוּן טְהוּן תְּפִלָּה פַאר דִיר:

זוֹעֲקִים אֵלֶיךָ בְּלֵב מַר וְדוֹרְשִׁים חֲסָדֶיךָ:

זֵיי טוּעֶן שְׁרַייעֶן צוּ דִיר אַלֶע מִיט אֵיין בִּיטֶער הַארְץ אוּן מִיט אֵיין צוּבְּרָאכֶען גֶעמִיט אוּן פַארְשְׁטֶען פוּן דִיר דוּ זָאלְסְט מִיט זֵיי טוּעֶן גֶענָאד אוּן דֶער בַּארֶעמְקַייט:

מצפים לישועתך ועיניהם לך תולים:

זיי טוען האפען צו דיין גוטע הילף און זייערע אויגען הענגען צו דיר און קוקען ארויס אז דו זאלסט זיך דערבארמען אויף אונז און שרייב אונז היינטיגען טאג אין דעם ספר פון לעבען:

ואתה אל רחום זכרנו לחיים טובים ומתוקים:

און דו דער בארעמדיגער גאט בעט איך דיך דו זאלסט אונז געדענקען צו א גוט לעבען און זיסע יאהרען מיך און מיין מאן און מיינע קינדער און כל ישראל אחינו:

ותעלה לפניך לרצון ברכתי על הנרות:

און עס זאל אויף גיין פאר דיר דער בארעמדיגער פאטער צום גוטען ווילען די ברכה וואס איך האב געמאכט אויף די ליכט וואס איך האב אהון געצונדען לכבוד דעם הייליגען יום הדין:

בחסדיך המרובים את משפטי להאירה:

און אזוי ווי איך האב געטהון דער לייכטען מיין הויז מיט די ליכט וואס איך האב געבענטשט אזוי רבונו של עולם זאלסטו דער לייכטען מיין משפט דו זאלסט מיך משפט'ן צו גוטען:

ולא יחשך אור חיי נפשי בעולם הזה:

און עס זאל חלילה ניט פינצטער ווערען דאס ליכטיקייט פון דעם לעבען פון מיין לייב אויף דער וועלט מיין שיין זאל ניט פאר גיין אזוי ווי די שיין פון דער זון גייט אונטער אויף דער נאכט:

ותאיר את מזלי לפרנסה טובה ולכלכלה:

און זאלסט דער לייכטען ליבער גאט מיין מזל און דאס מזל פון מיין מאן און מיינע קינדער צו א גוטע פרנסה און שפייז. מיר זאלען ניט דארפען אהון קומען צו דער גאב פון איין בשר ודם נייערט צו דיין פילע געבענטשטע האנד:

ואת עיני בעלי וזרעי תאיר בתורתך הקדושה:

און די אויגען פון מיין מאן און מיינע קינדער זאלסטו דער לייכטען אין דיין הייליגער תורה אזוי ווי איך האב דער לייכט גאר מיין הויז מיט די ליכט וואס איך האב גיבענטשט לכבוד ראש השנה:

ולא תבער עלינו חמתך מעתה ועד עולם:

ליבער גאט דער בארימדיגער גאט עס זאל ניט ברענען אויף אונז דיין גרום צארין פון היינט ביז אייביג און זאלסט מיט אונז נאר טהון גינאד און דער בארימקייט:

ותכרית ותכלה כל המקטריגים על ישראל:

זאלסט פאר שניידען און פאר לענדען אלע וואס ריידען פאר דיר ביוז אויף דיין ליב פאלק ישראל שביי אהון אין דעם שטן און אין אלע בייזע מלאכים זיי זאלען פאר שליסען זייער מויל פון צו ריידען אויף אונז בייז:

והאר פניך על מקדשך השמם אמן סלה:

און מאך לייכטען ליבער דער בארימדיגער גאט דיין הייליגע שיין אויף דעם בית המקדש וואס ער איז וויסט און חרוב שוין פון וויפיל יאהר און מיר זאלען זוכה זיין צו ציגדען ליכט אין דער הייליגער מנורה במהרה בימינו אמן סלה:

דִּי עֶרְשְׁטֶע נַאכְט רֹאשׁ הַשָּׁנָה זָאגְט מֶען דָאס נָאךְ מִנְחָה:

אָחוֹת קְטַנָּה תְּפִלּוֹתֶיהָ. עוֹרְכָה וְעוֹנָה תְּהִלּוֹתֶיהָ. אֵל נָא רְפָא לְמַחֲלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

בְּנוֹעַם מְלִים לְךָ תִּקְרָאֶה וְשִׁיר וְהִלּוּלִים כִּי לְךָ נָאֶה עַל מָה תַּעֲלִים עֵינְךָ וְתִרְאֶה זָרִים אוֹכְלִים נַחֲלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

רְעֵה אֶת צֹאנְךָ אֲרָיוֹת זֵרוּ וּשְׁפוֹךְ חֲרוֹנְךָ בְּאוֹמְרִים עָרוּ. וְכַנַּת יְמִינְךָ פָּרְצוּ וְאָרוּ. לֹא הִשְׁאִירוּ עוֹלְלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

מָתַי תַּעֲלֶה בְּתוֹךְ מִבּוֹר מְבֵית כֶּלֶא עָלָה לִשְׁבּוֹר. וְהַפְלֵא פֶּלֶא בְּצֵאתְךָ כְּגִבּוֹר. לְהָתֵם וּכַלֵּה מַחֲלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

חֵילָהּ קָבְעוּ הַגּוֹי כֻּלּוֹ וְטוּבָהּ שָׁבְעוּ וּבָזְזוּ אִישׁ לוֹ וְלִבָּהּ קָרְעוּ וּבְכָל זֹאת לֹא מִמְּךָ נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

זְמִירוֹת הַבַּת וְחֶשְׁקָהּ תַּגְבִּיר לַחְפּוֹץ קִרְבַת דּוֹדָהּ וְתַעֲבִיר מִלֵּב

פירוש ע"ט

אָחוֹת קְטַנָּה דִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וָואס זִי אִיז בַּיי זִיךְ קְלֵיין תְּפִלּוֹתֶיהָ עוֹרְכָה לֵייגְט זִי פָאר פַאר גָאט דִי תְּפִלּוֹת. אוּן זָאגְט אִיהְרֶע לוֹב אֵל נָא אַךְ גָאט הֵייל דָאךְ אִיהְרֶע קְרַאנְקְהֵייטֶען. תִּכְלֶה עֶס זָאל זִיךְ עֶנְדִיגֶען דָאס יָאהְר מִיט אִיהְרֶע קְלָלוֹת: בְּנוֹעַם מְלִים מִיט זִיסֶע וֶוערְטֶער בֶּעט זִי זִיךְ בַּיי דִיר גָאט אוּן מִיט גֶעזַאנְג אוּן לוֹב. וִוי עֶס פַּאסְט פִיר דִיר עַל מָה וָוארוּם הָאסְט דַיינֶע אוֹיגֶען פַאר הוֹילֶען זֶעה דָאךְ וִוי דִי הֵיידֶען הָאבֶּען אִיהְר נַחֲלָה אוֹיף גֶינֶעסֶען תִּכְלֶה וכו': רְעֵה פִּיטֶער דַיינֶע שָׁאף וָואס דִי לֵייבֶּען (דִי הֵיידֶען) הָאבֶּען צוּ שְׁפְּרֵייט אוּן פֶּערְגִים דַיין צָארֶען אוֹיף דִי וָואס טְרַאכְטֶען זֵיי צוּ פֶערְנִיכְטֶען וְכַנַּת יְמִינְךָ דֶעם פֶּעסְטֶען בּוֹם וָואס דַיין רֶעכְטֶע הַאנְד הָאט גֶיפְלַאנְצְט דָאס הֵייסְט דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען זֵיי צוּבְּרָאכֶען אוּן דִי פֵּירוֹת גָאהְר אָבְּגֶעקְלִיבֶּען זֵיי הָאבֶּען אֲפִילוּ דִי קְלֵיינֶע צְווייגְלֶעךְ אוֹיךְ נִיט אִיבֶּער גִילָאזְט תִּכְלֶה וכו': מָתַי וֶוען וֶועסְטוּ שׁוֹין אוֹיף בְּרֶעכֶען דַיין טָאכְטֶער כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פוּן גְרוּבּ אוּן צוּ בְּרֶעכֶען אִיהְר יָאךְ פוּן דֶער תְּפִיסָה וְהַפְלֵא בֶּעוַויז גְרוֹיס וואוּנְדֶער מִיט דַיין אַרוֹיס טְרֶעטִין וִוי אַ הֶעלְד צוּמַאכֶען אַ סוֹף אוּן אֵיין עֶנְד צוּ אִיהְרֶע קְרַאנְקְהֵייטֶען תִּכְלֶה וכו': חֵילָהּ אִיהְר פֶּערְמֶעגֶען הָאבֶּען דָאס פָאלְק דִי הֵיידֶען אִין גַאנְצֶען גֶערוֹיבְּט. וְטוּבָהּ מִיט אִיהְר גוּטְס הָאבֶּען זֵיי זִיךְ גֶעזֶעטִיגְט. יֶעדֶער פַאר זִיךְ הָאט גֶעפְּלִינְדֶערְט. אִיהְר הַארְץ הָאבֶּען זֵיי צוּ רִיסֶען וּבְכָל זֹאת אוּן פוּן דֶעסְט וֶועגֶען זֶענֶען אִיהְרֶע שְׁטֶעגֶען פוּן דִיר נִיט אָבְּגִיוַואכְט. תִּכְלֶה וכו': זְמִירוֹת הַבַּת דִי גִיזַאנְג פוּן דַיין טָאכְטֶער כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אוּן אִיר גְלוּסְטִיקַייט צוּ אִיהְר גֶעלִיבְּטֶען דָאס הֵייסְט צוּ גָאט זָאלְסְטוּ פֶערְשְׁטַארְקֶען. וְתַעֲבִיר אוּן דוּ זָאלְסְט פוּן אִיהְר הַארְצֶען אַרָאפְּנֶעמֶען אִיהְרֶע שְׁמֶערְצֶען אוּן זָאלְסְט זוּכֶען דִי לִיבְּשַׁאפְט פוּן אִיהְר חוּפָּה דָאס

דַּאֲבַת נַפְשָׁהּ. וְתָמִיד לְבַקֵּשׁ אַהֲבַת כְּלוּלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

נְחֵה בְנַחַת לִנְוֵה רִבְצָהּ רַב נוֹגֵחַת מִדּוֹד חֶפְצָהּ וְהִיא כְּפוֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ לֹא הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ. תִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ:

חִזְקוּ וְגִילוּ כִּי שׁוֹד גָּמַר. לְצוּר הוֹחִילוּ בְּרִיתוֹ שָׁמַר לָכֶם וְתַעֲלוּ לְצִיּוֹן וְאָמַר סוֹלּוּ סוֹלּוּ מְסִילּוֹתֶיהָ. תָּחֵל שָׁנָה וּבִרְכוֹתֶיהָ:

פירוש ע"ט

הַייסְט פוּן מַתַּן תּוֹרָה תִּכְלֶה וכו': נְחֵה פִיר רוּהִיג צוּ אִיהְר רוּהֶע דִי וָואס אִיז לַאנְג פֶערְלָאזֶען פוּן אִיהְר גֶעלִיבְּטֶען וְהִיא זִי אִיז דָאךְ וִוי אַיין בְּלוּם אוֹיף גֶעבְּלִיט אוּן אִיהְרֶע פְרוּכְטֶען זֶענֶען שׁוֹין צַייטִיג תִּכְלֶה וכו': חִזְקוּ שְׁטַארְקְט זִיךְ יוּדֶען אוּן פְרֵייט זִיךְ. דֶען עֶס הָאט זִיךְ שׁוֹין דָאס אוּנְגְלִיק גִיעֶנְדִיגְט הָאפְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער עֶר הִיט זַיין פֶערְשְׁפְּרֶעכֶען צוּ אַייךְ. אִיהְר וֶועט שְׁטַייגִין נָאךְ צִיּוֹן. אוּן עֶר וֶועט הַייסֶען מַאכֶען אַ וֶועג פַאר אַייךְ. עֶס וֶועט זִיךְ שׁוֹין אָהְן פַאנְגֶען דֶס יָאהְר מִיט אִירֶע בְּרָכוֹת:

סדר קבלת שבת.

ווֶען יוֹם-טוֹב גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת, זָאגְט מֶען דָאס:

בּוֹאוּ וְנֵצֵא לִקְרַאת כַּלָּה, לִקְרַאת שַׁבָּת מַלְכְּתָא, בַּחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין:

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיְיָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עוֹשֵׂנוּ: כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָעֳלִי: אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאוֹמַר עַם תּוֹעֵי לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ: שִׁירוּ לַיְיָ בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו:

כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ: הָבוּ לַייָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו: הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ: אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ: יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יָעַר: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא, כִּי בָא, לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ, יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק, וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

יְיָ מָלָךְ, תָּגֵל הָאָרֶץ, יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים: עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו, צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ: אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ, וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֵל הָאָרֶץ: הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ, מִלִּפְנֵי יְיָ, מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ, וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יֵבֹשׁוּ כָּל עֹבְדֵי פֶסֶל, הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים, הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים: שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן, וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ: כִּי אַתָּה יְיָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ, מְאֹד נַעֲלֵיתָ, עַל כָּל אֱלֹהִים: אֹהֲבֵי יְיָ שִׂנְאוּ רָע, שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו, מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק, וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּייָ, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ:

מִזְמוֹר שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ, כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה, הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ, וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְיָ יְשׁוּעָתוֹ, לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ, לְבֵית יִשְׂרָאֵל, רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ, אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הָרִיעוּ לַייָ כָּל הָאָרֶץ, פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַייָ בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה: בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר, הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף, יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ, יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

סדר קבלת שבת

יְיָ מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים, ישֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ: יְיָ בְּצִיּוֹן גָּדוֹל, וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא, קָדוֹשׁ הוּא: וְעֹז מֶלֶךְ, מִשְׁפָּט אָהֵב, אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים, מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב, אַתָּה עָשִׂיתָ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו, קָדוֹשׁ הוּא: משֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו, וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ, קֹרְאִים אֶל יְיָ וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם, שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ: יְיָ אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה עֲנִיתָם, אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם, וְנֹקֵם עַל עֲלִילוֹתָם: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

מִזְמוֹר לְדָוִד, הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים, הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ, הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם, אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים, יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ, קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים, וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל, לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן, כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ, חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ, יָחִיל מִדְבָּר, יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ, יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת, וּבְהֵיכָלוֹ, כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב, וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: אנא בכח

לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה, פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה: לכה

שָׁמוֹר וְזָכוֹר, בְּדִבּוּר אֶחָד, הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיֻחָד, יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה: לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה מֵרֹאשׁ מִקֶּדֶם נְסוּכָה סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה: לכה

מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה, קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה, רַב לָךְ שֶׁבֶת בְּעֵמֶק הַבָּכָא, וְהוּא יַחֲמוֹל עָלַיִךְ חֶמְלָה: לכה

הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ עַמִּי, עַל יַד בֶּן יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי, קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ: לכה

הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי, כִּי בָא אוֹרֵךְ קוּמִי אוֹרִי, עוּרִי עוּרִי שִׁיר דַּבֵּרִי, כְּבוֹד יְיָ עָלַיִךְ נִגְלָה: לכה

סדר קבלת שבת

לֹא תֵבֹשִׁי וְלֹא תִכָּלְמִי, מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי וּמַה תֶּהֱמִי בָּךְ
יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמִּי, וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּהּ: לכה

וְהָיוּ לִמְשִׁסָּה שֹׁאסָיִךְ, וְרָחֲקוּ כָּל מְבַלְּעָיִךְ יָשִׂישׂ עָלַיִךְ
אֱלֹהָיִךְ, כִּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה: לכה

יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי, וְאֶת יְיָ תַּעֲרִיצִי, עַל יַד אִישׁ בֶּן
פַּרְצִי, וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה: לכה

בּוֹאִי בְשָׁלוֹם, עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, גַּם בְּרִנָּה (ביו"ט בְּשִׂמְחָה)
וּבְצָהֳלָה, תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה, בּוֹאִי כַלָּה, בּוֹאִי כַלָּה
בּוֹאִי כַלָּה, שַׁבָּת מַלְכְּתָא: לכה

מִזְמוֹר שִׁיר, לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְיָ, וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל, עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ, מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע, וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן, לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם, לְעֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי, בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי, בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים, תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ, בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ, צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה עלתה כי בו:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר, אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ, נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ:
עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ, יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים: קי"

וֶוען דֶער חזן זָאגְט בָּרְכוּ, זָאגְט קָהָל יִתְבָּרַךְ:

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קו"ח בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים. סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים, בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים, וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים, וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים, בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ, וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר. וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה, יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם, בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת, חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים, אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ. וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ, לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ

פירוש ע"ט

בָּרוּךְ אַתָּה געלויבט ביסטו גאט אונזער גאט קיניג פון דער וועלט וואס דורך זיין ווארט מאכט ער פינצטער די אובינטין. מיט חָכְמָה עפינט ער די טויערען פון הימעל. און מיט פערשטענדיקייט פערענדערט ער די צייטען. און נאך זיין ווילען זעצט ער די שטערען אין הימעל. ער בעשאפט דעם טאג און די נאכט. ער וועלגערט צו די ליכט ווערט פינצטער און אז ער וועלגערט אוועק די פינצטערניש ווערט ליכטיג. און פירט אוועק דעם טאג און ברענגט די נאכט. און מאכט א צווישין-שייד צווישין טאג און צווישין נאכט. זיין נאמין איז גאט דער הער שארין. אֵל חַי וְקַיָּם ער איז איין לעבידיגער גאט און שטאנדהאפטיגער שטענדיגלעך וועט ער קיניגען איבער אונז צו אימער און אייביג. בָּרוּךְ געלויבט ביסטו גאט דער דא מאכט פינצטער די אובינטען:

אַהֲבַת עוֹלָם איין אייביג ליבשאפט האסטו דיין הויז-געזונד פון דיין פאלק יִשְׂרָאֵל ליעב. די תּוֹרָה און מִצְוֹת און גירכט האסטו אונז גילערינט. דרום גאט אונזער לייגען זיך שלאפען און אז מיר שטייען אויף בעדארפען מיר ריידען און דיינע גיזעץ. און מיר טוען זיך פרייען מיט די בייד פון דיין תּוֹרָה און טוען האלטען דיינע מִצְוֹת אימער און

פנינים יקרים

אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ כו' וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים כו'. די סִפְרֵי מוּסָר טייטשין אויס די ווערטער אויף די צייטען פון מענטשינס לעבען, דען ווען דער מענטש איז געזונד, און זיין גאנצע פאמיליע זענען געזונד, און האט פַּרְנָסָה בְּכָבוֹד.

יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה, וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ | אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם

פנינים יקרים

בַּיי דֶעם מֶענְטְשׁ איז די וֶועלְט שֵׁיין און לִיכְטִיג, אָבֶער פאַרְקֶערְט אַז דֶער מֶענְטְשׁ אָדֶער זיין פאַמִילְיֶע איז נִיט גֶעזוּנְד. אָדֶער עֶר הָאט קֵיין

פירוש ע"ט

אֵייבִּיג. דֶען זֵיי זֶענֶען אוּנְזֶער לֶעבִּין. און זֵיי דֶערלֶענְגֶערֶען אוּנְזֶערֶע יָאהְרֶען און מִיר בֶּעדַארְפֶען לֶערְנֶען דַיין תּוֹרָה טָאג און נַאכְט. וְאַהֲבָתְךָ מִיר בֶּעטֶען דִיךְ טְהוּ נִיט אָפּ פוּן אוּנְז דַיין לִיבְּשַׁאפְט בִּיז אִין דֶער אֵייבִּיקַייט. בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער וָואס הָאט לִיעֶב זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֶער צוּ יִשְׂרָאֵל. גָאט עֶר אִיז אוּנְזֶער גָאט. און גָאט אִיז אֵיין אֵיינְצִיגֶער גָאט:

בָּרוּךְ שֵׁם גֶעלוֹיבְּט זָאל זַיין דֶער נָאמֶען פוּן זַיין הֵיילִיגֶען קֶענִיגְרַייךְ אוֹיף אֵייבִּיג:

וְאָהַבְתָּ אֵת און זָאלְסְט גָאט דַיין גָאט לִיעֶב הָאבֶּען די זָאלְסְט מְקַיֵּים זַיין זַיינֶע מִצְוֹת פוּן וֶועגֶען לִיבְּשַׁאפְט מִיט דַיין גַאנְצֶען הַארְצֶען און מִיט דַיין גַאנְצֶען פֶערְמֶעג. וְהָיוּ און די וֶוערְטֶער וָואס אִיךְ זָאג דִיר הַיינְט זָאלֶען זַיין אוֹיף דַיין הַארְצֶען און די זָאלְסְט זֵיי תָּמִיד גֶעדֶענְקֶען. וְשִׁנַּנְתָּם און די זָאלְסְט זֵיי שַׁארְף אַרוֹיס רֵיידֶען און לֶערְנֶען צוּ דַיינֶע קִינְדֶער און די זָאלְסְט תָּמִיד דֶער פוּן רֵיידֶען אַז די וֶועסְט אִין דַיין הוֹיז זִיצֶען און אַז די וֶועסְט אִין וֶועג גֵיין אִין דַיין לֵייגֶען זִיךְ און דַיין אוֹיף שְׁטֵיין. וּקְשַׁרְתָּם און די זָאלְסְט זֵיי אָנְקְנִיפִּין צוּ אֵיין צֵייכֶען אוֹיף דַיין

לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה אַף יְהֹוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהֹוָה נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת

פירוש ע"ט

האַנד און זיי זאָלען זיין צו תְּפִלִּין צווישען דיינע אויגען. וּכְתַבְתָּם און די זאָלסט זיי אָנשרייבען אויף די ביי שטידלען פון דיין הויז און פון דיינע טויערען:

פנינים יקרים

פַּרְנָסָה ניט, דעם מענטש איז אין האַרצען פינסטער, כאָטש ער גייט אין גאַס אין אַ שיינעם ליכטיגען טאָג, גאָהר דער מענטש זאָל ניט מיינען, אַז דאָס אַלעס קומט פון זיך זעלבסט, און עס קען ניט געענדערט ווערען, דרום זאָגען מיר „בּוֹרֵא יוֹם וָלַיְלָה" גאָט האָט בּעשאַפען

וְהָיָה אִם און עס וועט זיין אַז איהר וועט צו הערען מיינע מִצְוֹת וואָס איך זאָג היינט אָהן דאָס איהר זאָלט ליעב האָבען גאָט אייער גאָט און צו דינען איהם מיט אייערען גאַנצען לעבען. וְנָתַתִּי אַזוֹ וועל איך געבען קאָרין אין דיין פעלד צו דיינע בְּהֵמוֹת און די וועסט עסען און וועסט זאַט זיין. הִשָּׁמְרוּ היט אייך טאָמער וועט אָפּפיידען פון מיר אייער הַאַרְץ און וועט אָפּקערען פון דער תּוֹרָה און איהר וועט דינען פרעמדע אָפּגעטער און איהר וועט זיך צו זיי בוקען. וְחָרָה וועט גאָט'ס צאָרען דערצינדען ווערען אויף אייך און ער וועט אויף האַלטען די הימיל פון וואָלקען און ווינטען און קיין רעגען וועט ניט זיין און די ערד וועט ניט געבען איהר פרוכט און איהר וועט באַלד פאַר לאָרען ווערען פון דעם גוטען לאַנד וואָס גאָט גיט אייך. וְשַׂמְתֶּם און איהר זאָלט טאָן די רייד פון דער

בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ:
וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם
כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם
לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם
לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם
אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר
אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל

פנינים יקרים

בײַ דעם מענטש זאָל זײַן ליכטיג און טאָג, און בײַ דעם צװײטען זאָל זײַן נאַכט און פינסטער.

פירוש ע״ט

תּוֹרָה אױף אײַער האַרץ און אױף אײַער לײַב און איהר זאָלט זײ אָנקניפּען צו אײן צײכען אױף אײַערע הענד און זײ זאָלען זײַן צו תּפילין צװישען אײַערע אױגען. וְלִמַּדְתֶּם און איהר זאָלט לערנען אײַערע קינדער דאָס זײ זאָלען אַלע צײַט רײדען אין די רײד פון דער תּוֹרָה אַז די װעסט זיצען אין דײַן הױז און אַז די װעסט גײן אין װעג און װען די לײגסט זיך און װען די שטײסט אױף. וּכְתַבְתָּם און די זאָלסט זײ אָהן שרײַבען אין אײנע פון די בײַ שטידלען פון דײַן הױז און פון דײַנע טױערען: לְמַעַן יִרְבּוּ דרום װעלען זיך מערען אײַערע טעג און די טעג פון אײַערע קינדער אױף דער ערד װאָס גאָט האָט געשװאױרען צו אײַערע עלטערען צו געבען צו זײ אַלס די טעג פון הימעל אױף דער ערד גידױערען: וַיֹּאמֶר יְיָ און גאָט זאָגט צו משה װי דאָ װײטער שטײט. דַּבֵּר רײד צו די קינדער ישׂראל און זאָלסט צו זײ זאָגען דאָס זײ זאָלען זיך מאַכען ציצית אױף די עקען פון זײערע קלײדער צו די גיבורט װאָס װעלען נאָך זײ זײַן און זײ זאָלען מאַכען אױף די ציצית אין די עקין אײן בלאָין פאָדים און דאָס זאָל אײַך זײַן צו ציצית. און איהר זאָלט זעהן די ציצית און דורך די ציצית װעט איהר גידענקען אַלע תּרי״ג מצות פון

מִצְוֺתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ. כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים. מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הֶעָרִיצִים. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ. וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר. נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים. וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ. הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ. עַל כָּל

פירוש ע"ט

גָאט אוּן אִיהְר וֶועט זַיי טְהוּן דָאס אִיהְר זָאלְט נִיט נָאךְ גֶעהְן נָאךְ דִי גֶעדַאנְקֶען פוּן אַייעֶר הַארְצֶען אוּן נָאךְ דָאס אָהְן גִיזִיכְט פוּן אַייעֶרֶע אוֹיגֶען וָואס אִיהְר קֶערְט אָפּ פוּן גָאט'ס דִינְסְט אִיבֶּער דִי תַּאֲוֹת דְרוּם דָאס אִיהְר זָאלְט גֶעדֶענְקֶען אוּן זָאלְט טְהוּן אַלֶע מַיינֶע מִצְוֹת וֶועט אִיהְר זַיין הֵיילִיג צוּ אַייעֶר גָאט. אִיךְ בִּין גָאט אַייעֶר גָאט וָואס אִיךְ הָאבּ אַייךְ אוֹיס גֶעצוֹיגֶען פוּן לַאנְד מִצְרַיִם צוּ זַיין צוּ אַייךְ פַאר אַיין גָאט. אִיךְ בִּין גָאט אַייעֶר גָאט בֶּעגְלַייבְּט צוּ גֶעבֶּען גוּטֶען שָׂכָר צוּ דִי יְהוּדִים וָואס וֶועלֶען מְקַיֵּים זַיין מַיינֶע מִצְוֹת אוּן וֶועל שְׁטְרָאפֶען דִי דָאזִיגֶע יְהוּדִים וָואס וֶועלֶען עוֹבֵר זַיין אוֹיף מַיינֶע מִצְוֹת:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה דָאס אַלְץ אִיז וָואר אוּן וָוארְהַאפְטִיג אוּן עֶס אִיז בַּיי אוּנְז שְׁטַאנְדְהַאפְטִיג דֶען עֶר אִיז אוּנְזֶער גָאט אוּן עֶס אִיז נִיט דָא קֵיין אַנְדֶערֶער גָאט אוּן מִיר יִשְׂרָאֵל זֶענֶען זַיין פָאלְק דֶער וָואס הָאט אוּנְז אוֹיס גֶעלֵייזְט פוּן הַאנְד דִי קֶינִיגֶען פוּן פַּרְעֹה אוּן סַנְחֵרִיב. אוּנְזֶער קֶינִיג עֶר הָאט אוֹיס גֶעלֵייזְט אוּנְז פוּן הֶענְט פוּן דִי שְׁטַארְקֶע. עֶר אִיז גָאט וָואס בֶּעצָאלְט אַלֶע אוּנְזֶערֶע בֶּעלֵיידִיגֶער אוּן בֶּעצָאלְט פַאר גֶעלְטוּנְג צוּ אַלֶע וָואס הָאבֶּען פַיינְד אוּנְזֶערֶע לֵייבֶּער. עֶר טוּט גְרוֹיסְקֵייט בִּיז אָהְן סוֹף עֶר טוּט נִסִּים אוּן פַאר הוֹלֶענֶע זַאכֶען אָהְן צָאל. עֶר טְהוּט אוּנְזֶערֶע לֵייבֶּער אִין לֶעבֶּען אוּן הָאט אוּנְזֶערֶע פִיס נִיט לָאזֶען זִיךְ אוּם גְלִיטְשֶׁען דֶער דָא הָאט אוּנְז גֶעמַאכְט טְרֶעטֶען אוֹיף דִי הוֹךְ פוּן אוּנְזֶערֶע פַיינְד אוּן הָאט אוֹיף גִיהוֹיבֶּען

פנינים יקרים

אוּן גָאט אִיז „מַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים" עֶר קֶען אוּמְטַאהְשֶׁען דִי צַייטֶען, אַז בַּיי דֶעם וָואס אִיז

שׂוֹנְאֵינוּ: הָעֹשֶׂה לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם, וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף, אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם, בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ, שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ: וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם, מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְךָ עָנוּ שִׁירָה, בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְיָ מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקּוֹדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת

פנינים יקרים

געוועזען ליכטיג זאל ווערען פינסטער, און ביי דעם וואס איז געוועזען פינסטער זאל ווערען

פירוש ע"ט

אונזער הערשאפט איבער אלע אונזערע פייגד. העושה דער האט געטאהן צו אונז נסים און רעכענונג אן פרעה און וואונדערליכע צייכען אין לאנד פון די קינדער חם. דער דא האט געשלאגען מיט זיין גרים צארען אלע די ערשטע געבארענע פון מצרים און האט אויס געצויגען זיין פאלק ישראל פון צווישען זיי צו איין אייביגע פריי-שאפט. דער דא האט איבער געפירט זיינע קינדער צווישען די שטיקער פון דעם ים. זייערע נאך יאגער און זייערע פייגד האט ער איין געזונקען אין די אפ-גרונטען. זיינע קינדער האבען געזעהן זיין שטארקייט און לויבען און דאנקען זיין נאמען. ומלכותו און זיין קיניגרייך מיט דעם גוטען ווילען האבען זיי אויף זיך מקבל געווען משה מיט די קינדער ישראל מיט גרויס פרייד האבען זיי געזאגט לויב געזאנג און זיי אלע האבען געזאגט: מי כמוכה גאט ווער איז דיר גלייך צווישען די שטארקע ווער איז צו דיר גלייך בעשיינט מיט הייליגקייט דו ביסט פארכטיג מיט לויב טוסטו וואונדער. מלכותך דיינע קונדער האבען געזעהן דיין קעניגרייך דו האסט געשפאלטען דעם ים פאר משה דאס איז מיין גאט האבען זיי געשריען און האבען געזאגט גאט וועט קיניגען אין דער אייביגקייט. ונאמר און נאך איז געזאגט געווארען דורך ירמיהו הנביא גאט האט אויס געלייזט

יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים, וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ, וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ, אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן, וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה, כִּי אֵל מֶלֶךְ, חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ, סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם, עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְרוּשָׁלָיִם:

פירוש ע"ט

יַעֲקֹב און האט אום אויס געלייזט פון א שטארקע האנד: בָּרוּךְ געלויבט ביסט דו גאט. גאל ישראל דער דא האט אויסגעלייזט די קינדער פון ישראל:

פנינים יקרים

ליכטיג, אלעס איז ביי גאט אין דער האנד, דרום ברויכט יעדער מענטש מורא האבען פאר גאט, און איהם בעטען ער זאל איהם שטענדיג ליכטיג מאכען:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ לאז אונז גאט אונזער גאט ליגען צו פריד און לאז אונז אויף שטיין צו לעבען און שפרייט איבער אונז דיין פרידליכע דעק און שטעל אונז אין איין גוטען ראט פאר דיר און העלף אונז איהם ווילען דיין נאמען און באשיץ פאר אונז. וְהָסֵר און טהו אפ פון אונז איין פיינד און מארד און שווערד און הונגער און טרויעריקייט. וְהָסֵר און טהו אפ דעם שטן פון אויף אונז און פאר בארג אונז אין שאטען פון דיינע פליגיל. כִּי דען דו גאט ביסט אונזער היטער און אונזער באשירמער כִּי דען דו גאט ביסט איין לייט זעליגער און איין דער בארעמיגער קיניג. וּשְׁמוֹר און טהו היטען אונזער אויס גאנג און אונזער קומען צו לעבען און צו פריד פון אצונד ביז אין דער אייביקייט:
וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ און שפרייט איבער אונז דיין פרידליכע דעק. בָּרוּךְ געלובט ביסטו גאט דער דא שפרייט איין פרידליכע דעק איבער אונז און איבער גאהר זיין פאלק ישראל און איבער ירושלים:

לשבת ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ח״ק.

דיני ראש השנה.

א) ראש השנה און עשרת ימי תשובה, זאגט מען אין דער שמונה עשרה זכרנו. מי כמוך. המלך המשפט. וכתוב. בספר:

ב) אויב מען פארגעסט צו זאגען און דער מאנט זיך איידער מען זאגט „ברוך אתה ה׳״ פון דער ברכה וואס נאך זיי, דארף מען זיי זאגען, אבער אז ער האט שוין געזאגט „ברוך אתה ה׳״ דארף ער שוין ניט זאגין, נאר ווייטער דאווינען:

ג) אבער אז ער פארגעסט צו זאגען „המלך הקדוש״, און האט זיך ניט דערמאנט ביז ער האט שוין אנגעהויבען ווייטער, אדער ער איז אין ספק צו ער האט געזאגט „המלך הקדוש״, מוז מען נאך אמאהל אנהייבען פון אנהייב שמונה עשרה:

ד) ביי אלע קדישים פון ראש השנה און עשרת ימי תשובה, זאגט מען לעילא ולעילא:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר

פירוש ע״ט

תקעו בחודש טהוט בלאזען מיט איין שופר אין אנהייב פון דעם חודש אין די גיזעצטע צייט צו איין יום־טוב דאס מיינט מען ראש השנה. כי ווארום דאס בלאזען פון ראש השנה האט גאט גוזר געווען איין חוק די יודען ווייל דער טאג איז איין משפט צו גאט פון יעקב:

אדני שפתי גאט טהו דאך עפענען מיינע לעפצען און מיין מויל זאל זאגען דיין לויב:

ברוך אתה געלויבט ביסט דו גאט אונזער גאט און דער גאט פון אונזערי עלטערין דער גאט פון אברהם דער גאט פון יצחק דער גאט פון יעקב דער גיאכפערטער שטארקער

חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

פירוש ע"ט

שטארקער און פארכטיגער גאט דער העכסטער גאט דער דא פאר געלט גוטע חסדים און איז דער באשעפער פון אלץ-דינג און גידענקט דאס פרומקייט פון די עלטערען און ברענגט איין דער לייזער צו זייערי קינד'ס קינדער פון זיין נאמען וועגען מיט ליבשאפט:

זכרנו לחיים גידענק אונז צום לעבען קיניג וואס דו באגערסט דאס לעבען און שרייב אונז אהן אין דעם בוך פון איביגען לעבען פון דיינט וועגען לעבעדיגער גאט:

מלך עוזר גאט איז איין קיניג דער דא איז איין דער לייזער און איין העלפער אונ איין באשיצער. ברוך געלויבט ביסטו גאט דער דא איז דער באשיצער פון אברהם:

אתה גבור דו גאט ביסט איין שטארקער צו איביג דו ביסט דער דא מאכט לעבעדיג די טוטע און ביסט גרוס צו העלפין:

מכלכל חיים ער שפייזט די לעבידיגע מיט חסד ער מאכט לעבעדיג די טוטע מיט גרויס דער בארימקייט דאס מיינט מען אז תחית המתים וועט זיין. ער לעהנט אונטער די דא פאלען און היילט די קראנקע דען צו צייטען קומט אויף איין מענטשען איין טויטלעבע קרענק און גאט היילט איהם און מאכט איהם געזונד און ער מאכט לוז די געפאנגענע און אזוי ווי ער איז מקיים זיין הבטחה צו די לעבעדיגע און היילט זיי אזוי אויך וועט ער מקיים זיין הבטחה צו די טויטע וואס זיי שלאפען אין דער ערד. מי ווער איז דיר גלייך דו קיניג דער דא מאכט טויט און לעבעדיג און מאכט שפראצען הילף:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

פירוש ע"ט

מִי כָמוֹךָ וֶוער אִיז דַיין גְלַייכֶען דוּ דֶערְבַּארְמִיגֶער פָאטֶער. עֶר גֶעדֶענְקְט זַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶּענִישׁ צוּם לֶעבֶּען מִיט דֶערְבַּארֶעמְקַייט:

וְנֶאֱמָן אַתָּה אוּן דוּ בִּיסְט בֶּעגְלוֹיבְּט דִי טוֹיטֶע לֶעבֶּעדִיג צוּ מַאכֶען.

בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְט דוּ גָאט דֶער דָא מַאכְט לֶעבֶּעדִיג דִי טוֹיטֶע צוּ תְּחִיַּת הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ דוּ בִּיסְט הֵיילִיג אוּן דַיין נָאמֶען אִיז הֵיילִיג אוּן דִי הֵיילִיגֶע יִשְׂרָאֵל לוֹיבֶּען דִיךְ אַלֶע טָאג אֵייבִּיג:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ אַזוֹי בֶּעט אִיךְ דִיךְ גִיבּ דַיין פָארְכְט גָאט אוּנְזֶער גָאט עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ אוֹיף גָאר דַיין וֶוערְק וְאֵימָתְךָ אוּן דַיין פָארְכְט עַל כָּל אוֹיף אַלֶע דַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶּענִישׁ וְיִירָאוּךָ אוּן לָאזֶען זִיךְ פָארְכְטֶען פַאר דִיר אַלֶע וֶוערְק וְיִשְׁתַּחֲווּ אוּן לָאזֶען זִיךְ בּוּקֶען פַאר דִיר אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶּענִישׁ וְיֵעָשׂוּ אוּן לָאזֶען זִיךְ מַאכֶען אַלֶע אֵיין בּוּנְד לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ זֵיי זָאלֶען טְהוּן דַיין ווִילֶען מִיט דֶעם גַאנְצֶען הַארְצֶען כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ אַזוֹי ווִי מִיר וַויסֶען גָאט אוּנְזֶער גָאט דָאס דִי גֶעוֶועלְטִיגְקַיים

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם

פירוש ע"ט

איז פאר דיר עוז דער מאכט איז אין דיין האנד וגבורה און שטארקייט איז אין דיין רעכטע האנד ושמך און דיין נאמען איז פארכטיג אויף אלע דיינע בעשעפעניש:

ובכן תן כבוד יי לעמך איך בעט דיך גיב כבוד צו דיין פאלק. איין לויב צו דיינע פארכטער און איין גוט האפונג צו דיינע פארשטער ופתחון פה און עפענען דאס מויל צו די וואס האפען צו דיר שמחה מיט שמחה זאלסט דו זיי ברענגען צו דיין לאנד וששון און מיט פרייד צו דיין שטאט וצמיחת און איין שפראצונג פון הערשאפט צו דיין קנעכט דוד ועריכת און זאלסט אהן ריכטען איין דער לייכטונג צום זוהן פון ישי דיין געזאלבטען במהרה בימינו באלד און גיך:

ובכן צדיקים און אז די צדיקים וועלען זעהן אז משיח וועט קומען וועלען זיי זיך פרייען וישרים און די רעכט-פארטיגע וועלען לוסטיג זיין און די חסידים מיט געזאנג וועלען זיך פרייען ועולתה און דאס אום רעכט וועט צו שליסען איהר מויל וכל און דאס גאנצע בייזקייט וועט פאר לענט ווערען ווי איין רויך אז דו וועסט איבערפיהרען פון דער ערד די מוטוויליקייט דאס הייסט דעם יצר הרע וואס ברענגט גאר דאס שלעכטץ:

ותמלוך אתה און דו גאט וועסט קיניגען אליין אויף גאר דיין ווערק בהר אויף דעם בארג

עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

נָוען עס גֶעפאלְט ר"ה אום מוֹצָאֵי שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס:

וַתּוֹדִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת

פירוש ע"ט

פון צִיוֹן ווִי דַיין כָּבוד רוּעֶט וּבִירוּשָׁלַיִם און אִין יְרוּשָׁלַיִם דַיין הֵיילִיגֶע שְׁטָאט כַּכָּתוּב אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט אִין תְּהִלִּים יִמְלֹךְ יְיָ גָאט בָּרוּךְ הוּא וֶועט קִינִיגֶען אוֹיף אֵייבִּיג דַיין גָאט פוּן צִיוֹן וֶועט קִינִיגֶען צוּ אַלֶע גִיבִּירְטִין הַלְלוּיָהּ לוֹיבְּט גָאט:

קָדוֹשׁ אַתָּה דוּ בִּיסְט הֵיילִיג און דַיין נָאמֶען אִיז פָארְכְטִיג וְאֵין און עֶס אִיז נִיט פַארְהַאנְדִין קֵיין גָאט חוּץ דִיר כַּכָּתוּב אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט גֶעשְׁרִיבֶּען וַיִּגְבַּהּ און גָאט בָּרוּךְ הוּא אִיז גֶעוָוארֶען דֶער הוֹיבֶען אִין מִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ און דֶער הֵיילִיגֶער גָאט אִין גֶעהֵיילֶעגְט גֶעוָוארֶען מִיט דִי צְדָקָה וָואס עֶר טְהוּט צוּ גָאהְר דִי וֶועלְט: בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער הֵיילִיגֶער קִינִיג:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ דוּ גָאט הָאסְט אוּנְז בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם אוֹיס־גֶעקְלִיבֶּען פוּן אַלֶע פֶעלְקֶער וָואס זֶענֶען דֶענְסְמָאלְט גֶעוֶועזֶען אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ דוּ הָאסְט אוּנְז לִיבּ בַּאקוּמֶען. און דוּ הָאסְט אִין אוּנְז בַּאוָולִיגְט און הָאסְט אוּנְז דֶערְהוֹיבֶּען פוּן אַלֶע לְשׁוֹנוֹת און שְׁפְּרַאכֶען וָואס מֶען הָאט דֶענְסְטְמָאל גֶערֶעט. און הָאסְט אוּנְז גֶעהֵיילִיגְט מִיט דַיינֶע מִצְוֹת און דוּ גָאט אוּנְזֶער קִינִיג הָאסְט אוּנְז גֶעמַאכְט גֶענֶעהֶען צוּ דַיין דִינְסְט און דַיין גִיאַכְפֶּערְטֶען און הֵיילִיגֶען נָאמֶען הָאסְטוּ אוֹיף אוּנְז גֶערוּפֶען:

טובים ותנחילנו זמני ששון ומועדי קודש וחגי נדבה ותורישנו קדשת שבת וכבוד מועד וחגיגת הרגל ותבדל יי אלהינו בין קודש לחול. בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום (לשבת השבת הזה ואת יום) הזכרון הזה, יום (לשבת זכרון) תרועה (לשבת באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר

פירוש ע"ט

ותתן לנו און דו גאט אונזער גאט האסט אונז געגעבען מיט ליבשאפט את יום (דעם טאג פון שבת און) דעם טאג ראש השנה יום אזוי א טאג וואס מען בלאזט שופר (אזכרון פון שופר) מקרא דער טאג ווערט אן גערופען איין היילינער טאג זכר ליציאת איין אן דענקונג צו יציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען עס זאל אויף גיין און עס זאל קומען און עס זאל גרייכען און עס זאל ווערען גיזעהן און עס זאל ווערען באוויליגט און עס זאל ווערען בעפולען און עס זאל ווערען דער מאנט אונזער געדעכעניש און אונזער בעפעלונג און געדעכעניש פון אונזערע עלטערען און געדעכעניש פון משיח דער זוהן פון דיין קנעכט דוד און דאס געדעכעניש פון דער שטאט ירושלים די היילינע שטאט און דאס געדעכעניש פון דיין פאלק ישראל פאר דיר צו איין גוט אנטרינונג צו לייט זעליגקייט צו גינאד און צו דער בארימהערציגקייט צו לעבען צו פריד. ביום אין דעם טאג ראש השנה זכרנו געדענק אונז אונזער גאט אין דעם טאג צו גוטען און בעפעהל אונז אין דעם טאג צו בענטשונג און העלף אונז אין דעם טאג צו לעבען. ובדבר און מיט הילף און רחמנות דער בארעם זיך און לייט־זעליג אונז און דערבארעם זיך איבער אונז און העלף אונז ווארום צו דיר האפען אונזערע אויגען ווארום

יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

פירוש ע״ט

דו בִּיסְט אֵיין לַייטְזֶעלִיגֶער אוּן אֵיין דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אוּנְזֶער גָאט אוּן אוּנְזֶער עֶלְטֶערְנ׳ס גָאט. קִינִיג אוֹיף גָאר דֶער וֶועלְט מִיט דַיין כָּבוֹד וְהִנָּשֵׂא אוּן וֶוער דֶערְהוֹיבֶּען אוֹיף גָאר דֶער לַאנְד מִיט דַיין עֶהְרֶע וְהוֹפַע אוּן שַׁיין מִיט דַיין גְרוֹיס אוּן שְׁטַארְק שֵׁיינְקַייט אוֹיף אַלֶע וָואס זִיצֶען אִין דֶער וֶועלְט וְיֵדַע כָּל פָּעוּל אוּן אִיטְלִיכֶער וָואס אִיז וָוארֶען גִיוֶוערְקְט זָאל וִויסֶען אַז דוּ הָאסְט אִים גִיוֶוערְקְט אוּן אִיטְלִיכֶעם בֶּעשֶׁעפֶּענִ׳ש זָאל פַאר שְׁטֵיין אַז דוּ הָאסְט אִיהְם בֶּעשַׁאפֶען וְיֹאמַר אוּן אִיטְלִיכֶער וָואס הָאט אֵיין נְשָׁמָה זָאל זָאגֶען אַז גָאט דֶער גָאט פוּן דִי יִשְׂרָאֵל אִיז אֵיין מֶלֶךְ אוּן זַיין קִינִיגְרַייךְ גֶעוֶועלְטִיגְט אִין אַלֶעמֶען קַדְּשֵׁנוּ הֵיילִיג אוּנְז מִיט דַיינֶע מִצְוֹת אוּן גִיב אוּנְזֶער חֵלֶק אִין דַיין תּוֹרָה מַאךְ אוּנְז זַאט פוּן דַיין גוּטְקֵייט אוּן מַאךְ אוּנְז פְרֵייעֶן מִיט דַיין הִילְף אוּן רֵיינִיג אוּנְזֶער הַארְץ צוּ דִינֶען דִיךְ מִיט אֱמֶת וָוארוּם דוּ בִּיסְט דֶער אֱמֶת׳ר גָאט אוּן דַיינֶע רֵייד זֶענֶען אֱמֶת אוּן דוּ לֶעבְּסְט אֵייבִּיג. בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט קִינִיג אוֹיף גָאר דֶר וֶועלְט עֶר הֵיילִיגְט (דֶעם שַׁבָּת אוּן) דִי יִשְׂרָאֵל אוּן דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם, וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל, וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

פירוש ע"ט

רצה יי גאט אונזער גאט האב דאך איין וואל גיפעלען אין דיין פאלק ישראל און אין זייער תפלה און מאך אום קערען די עבודה צום פאלעש פון דיין בית המקדש און די קרבנות פון די ישראל און זייער תפלה וועסטו דענסטמאל מקבל זיין מיט גוטען ווילען און די עבודה פון דיין פאלק ישראל וועט תמיד זיין אן גינומען מיט גוטען ווילען:

ותחזינה עינינו און אונזערע אויגען זאלען זעהען אז דו וועסט זיך אום קערען קיין ציון מיט דער בארימקייט. ברוך געלויבט ביסטו גאט דער דא קערט אום זיין שכינה קיין ציון:

מודים אנחנו מיר דאנקען דיר דאס דו ביסט גאט אונזער גאט און דער גאט פון אונזערע עלטערען צו איביג דו ביסט דער שטארקער פון אונזער לעבען דער בעשיצער פון אונזער הילף מיר וועלען דיר דאנקען און וועלען דיין לויב דער ציילען פון איין דור צום אנדערען פון וועגען אונזער לעבען וואס איז איבער גיענטפערט אין דיין האנד און פון וועגען אונזערע נשמות וואס זיי ווערען אלע נאכט אין דיין האנד בעהאלטען און פון וועגען דיינע נסים וואס דו טוסט אלע טאג מיט אונז און אויף דיינע וואונדער און דיינע גוטקייט וואס זיי זענען אלע צייט אבינט און מארגען און מיטען טאג דו גוטער גאט דאס דיינע דער בארימקייט האבען קיין ענד ניט און דו דערבארמיגער גאט דאס דיינע חסדים לאזען זיך קיין מאל ניט אום פון איביג האפען מיר צו דיר:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה, וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

שָׁלוֹם רָב, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, תָּשִׂים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם׃

פירוש ע״ט

וְעַל כּוּלָּם און אויף אַלֶע זאַכֶען זָאל גֶעלויבּט און דֶער הֵייבּט וֶוערֶען דיין נָאמֶען. אוּנְזֶער קֶינֶעג תָּמִיד צוּ אֵייבֶּעג׃

וּכְתוֹב לְחַיִּים און שְׁרַייבּ אָן אֵיין גוּטֶען לֶעבֶּען אַלֶע קִינְדֶער פוּן דִי אָבוֹת וָואס דוּ הָאסְט מִיט זֵיי כּוֹרֵת בְּרִית גֶעוֶועזֶען׃

וְכֹל הַחַיִּים און דִי דָא לֶעבֶּען טוּעֶן דִיךְ אֵייבִּיג לוֹיבֶּען און לוֹיבֶּען דיין נָאמֶען מִיט אֱמֶת דוּ בִּיסְט דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶער הִילְף אֵייבִּיג. בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דָאס דַיין נָאמֶען אִיז גוּט און צוּ דִיר אִיז שֵׁיין צוּ לוֹיבֶּען׃

שָׁלוֹם רָב פִיהְל פְרִיד זָאלְסְטוּ אויף דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל טְהוּן צוּ אֵייבִּיקֵייט דֶען דוּ בִּיסְט אֵיין מֶלֶךְ אֵיין הֶער אִיבֶּער אַלֶע פְרִיד און עֶס אִיז גוּט אִין דַיינֶע אוֹיגֶען צוּ בֶּענְטְשֶׁען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אַלֶע צַייט און אַלֶע שָׁעָה מִיט דַיין פְרִיד׃

בְּסֵפֶר חַיִּים אִין בּוּךְ פוּן דֶעם לֶעבֶּען בֶּענְטְשׁוּנְג און פְרִיד און גוּטֶע פַּרְנָסָה זָאלֶען מִיר גֶעדַאכְט און אָן גֶעשְׁרִיבֶּען וֶוערֶען צוּ פַאר דִיר מִיר און דַיין גַאנְץ פָאלְק דָאס הוֹיז גֶעזוּנְד יִשְׂרָאֵל צוּ גוּטֶען לֶעבֶּען און צוּ פְרִיד׃ בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער דָא מַאכְט דֶעם פְרִיד׃

אֱלֹהַי, נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי, וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

פירוש ע"ט

אֱלֹהַי נְצוֹר מַיין גָאט אִיךְ בֶּעט דִיךְ
הִיט מַיין צוּנג פוּן שְׁלֶעכְטְס
און מַיינֶע לֶעפְצֶען פוּן צוּ רֵיידֶען
פַאלְשְׁקֵייט און אַז אֵיינֶער וֶועט מִיךְ
שֶׁעלְטֶען זָאל אִיךְ אִיהְם שְׁוַוייגֶען
און זָאל אִיהְם נִיט עֶנְטְפֶערֶען און
מַיין לַייבּ זָאל זַיין צוּ אִיטְלֶעכֶען
מֶענְטְשֶׁען נִידֶערֶיג אַזוֹי וִוי דִי עֶרְד
עֶפֶען מַיין הַארְץ אִין דַיין תּוֹרָה און
נָאךְ דַיינֶע מִצְוֹת זָאל מַיין ווִילֶען
נָאךְ יָאגֶען און אַלֶע דִי וָואס טְרַאכְטֶען
אוֹיף מִיר שְׁלֶעכְטְס זָאלְסְטוּ בַּאלְד
זֵייעֶר עֵצָה פַארְשְׁטֶערֶען און פַאר־
דַארְבּ זֵייעֶרֶע גֶעדַאנְקֶען טוּ עֶס אוּם
ווִילֶען דַיין רֶעכְטֶע הַאנְד טוּ עֶס
אוּם ווִילֶען דַיין הֵיילִיקֵיט טוּ עֶס
אוּם ווִילֶען דַיין תּוֹרָה: לְמַעַן אוּם
ווִילֶען דָאס דַיינֶע גֶעלִיבְּטֶע זָאלֶען
אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען וֶוערֶען פוּן זֵייעֶרֶע
צָרוֹת הֶעלְף דָאךְ מִיט דַיין רֶעכְטֶע
הַאנְד און עֶנְטְפֶער מִיר: יִהְיוּ דִי
רֵייד פוּן מַיין מוֹיל זָאל זַיין בַּאוִוילִיגְט
און דִי גֶעדַאנְקֶען פוּן מַיין הַארְץ
צוּ פַאר דִיר גָאט מַיין שְׁטַארְקֶער
און מַיין דֶער לֵייזֶער דֶער דָא מַאכְט
פְרִיד אִין זַיין הִימְל דֶער זָאל מַאכֶען
פְרִיד אוֹיף אוּנְז און אוֹיף אַלֶע יִשְׂרָאֵל
און דְרוֹיף זָאגְט אָמֵן:
יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען
פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט און
גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען דָאס
עֶס זָאל גֶעבּוֹיעֶט וֶוערֶען דָאס בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ בַּאלְד אִין אוּנְזֶערֶע טֶעג און
גִיבּ אוּנְזֶער טֵייל אִין דַיין תּוֹרָה און
דָארְטֶען וֶועלֶען מִיר דִיךְ דִינֶען מִיט
פָארְכְט אַזוֹי וִוי דִי טֶעג פוּן לַאנְג
אָן אַז מִיר זֶענֶען גֶעוֶועזֶען אִין בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ און אַזוֹי וִוי דִי עֶרְשְׁטֶע
יָאהְרֶען און עֶס וֶועט גֶעזִיסְט זַיין
צוּ גָאט דֶער קָרְבַּן מִנְחָה פוּן יְהוּדָה
און יְרוּשָׁלַיִם וָואס מִיר וֶועלֶען
בְּרֶענְגֶען גְלַייךְ וִוי דִי טֶעג פוּן
פָארְמָאלְס און גְלַייךְ דִי פָארִיגֶע
יָאהְרֶען:

ווען יום-טוב אין שבת געפאלט זאגט מען דאס:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

חזן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קהל **מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ מְחַיֵּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי וּמֵנִיחַ בִּקְדֻשָּׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:**

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

אויף טהייל ערטער זאגט מען דעם „מזמור", פאר קדיש שלם:

לְדָוִד מִזְמוֹר, לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ,

---

פירוש ע"ט

לְדָוִד מִזְמוֹר לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ צו גאָט איז די ערד און דער פילונג יַמִּים האט ער זי גיגרונד-פעסטט וְעַל בַּיי טייכען האט ער זי פעסטט תֵּבֵל די גאנצע וועלט און די וואס זיצען גענעצט מי ווער איז ראוי צו גיין אין איהר. מי רען ער על ביי די אויף גאט'ס בארג דאס איז אין דעם

וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב, אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ, וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דּוֹרְשָׁיו, מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר, יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

פירוש ע"ט

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ ומי און ווער גֶהער צו שְׁטֵיין במקום אויף זַיין הֵיילִיג אָרְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. נקי ווער עֶס הָאט רֵיינֶע הֶענְד פוּן גָזֵל ובר און הָאט אַקְלָאר הַאֶרְץ אשר וָואס עֶר הָאט נִיט גִישְׁווארֶען פַאלְשׁ בַּיי מִיר דָאס זָאגְט גָאט ולא און הָאט נִיט גִישְׁווארֶען פַאלְשׁ מִרְמָה צוּ זַיין לַייטֶען. ישא דֶער וֶועט פוּן גָאט בָּרוּךְ הוּא נֶעמֶען אֵיין בֶּענְטְשׁוּנְג וצדקה און וֶועט הָאבֶּען גִינָאד פוּן גָאט זַיין הֶעלְפֶער. זה דָאס מֵיינְט מֶען דֶער דוֹר וָואס פָארְשְׁטֶען אִיהְם מבקשי וָואס זֵיי בֶּעגֶערֶען צוּ שְׁטֵיין פַאר דִיר. שאו וֶוערְט דֶער־הוֹיבֶּען אַייעֶר עֶלְצְטוּ טוּיעֶרֶען והנשאו און וֶוערְט אויף גֶעהוֹיבֶּען פתחי דִי טִירֶען וָואס זֶענֶען פוּן אֵייבִּיג ויבוא און עֶס וֶועט קוּמֶען דֶער מֶלֶךְ וָואס גָאר דֶער כָּבוֹד גֶעהֶער צוּ אִיהְם. מי וֶוער אִיז דָאס דֶער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יי דֶער שְׁטַארְקֶער גָאט וגבור און אֵיין שְׁטַארְקֶער גָאט וָואס אִיז אַגִבּוֹר מִלְחָמָה. שאו הֵייבְּט אויף אַייעֶר הוֹיפְּט אִיהְר טִירֶען ושאו און וֶוערְט דֶערְהוֹיבֶּען דִי טִירֶען וָואס זֶענֶען אֵייבִּיג הֵיילִיג ויבא וָוארוּם עֶס וֶועט אַרַיין קוּמֶען דֶער מֶלֶךְ וָואס צוּ אִיהְם גִיהֶער דֶער כָּבוֹד מי וֶוער אִיז דֶער מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יי גָאט וָואס הֶערְשְׁט אִיבֶּען אויף דִי מַלְאָכִים און אוּנְטֶען הוא עֶר אִיז דֶער מלך אויף אֵייבֶּעג:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חזן עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל, לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם, וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים, וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים, לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל, וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ, וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת, אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ. וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי. וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל. כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא. וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: קדיש יתום.

לְדָוִד יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: בִּקְרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכוֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַייָ: שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבַקֵּשׁ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט בְּאַף

עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיְיָ יַאַסְפֵנִי: הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: אדון עולם וכו׳

מֶען אִיז זִיךְ נוֹהֵג רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּיי דֶער נַאכְט װינְטְשׁ אֵיינֶער דֶעם אַנְדֶערֶען:

לזכר.

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם:

לנקבה.

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבִי וְתֵחָתֵמִי:

לזכרים.

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבוּ וְתֵחָתֵמוּ:

לנקבות.

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתַבְנָה וְתֵחָתַמְנָה:

צוּ אֵיינֶעם זָאגְט מֶען:

דוּ זָאלְסְט גֶעשְׁרִיבֶּען אוּן גֶעחַתְמִית װֶערֶען בַּאלְד צוּ אַגוּט יָאהְר:

צוּ אַסַךְ זָאגְט מֶען:

אִיהְר זָאלְט גֶעשְׁרִיבֶּען אוּן גֶעחַתְמִית װֶערֶען בַּאלְט צוּ אַגוּט יָאהְר:

קידוש ליל ראש השנה.

אַז יוֹם־טוֹב גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת, הֵייבְּט מֶען אָן יוֹם הַשִּׁשִּׁי:

בלחש וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר:

יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ

במצותיו. ותתן לנו יי אלהינו באהבה את (לשבת יום השבת הזה ואת) יום הזכרון הזה יום (זכרון) תרועה (באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים: כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים. ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת ו) ישראל ויום הזכרון:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

ווען יום=טוב געפאלט אום מוצאי שבת זאגט מען דאס פאר שהחיינו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קודש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך: ברוך אתה יי המבדיל בין קודש לקודש: שהחיינו.

מנהגי ראש השנה.

עס איז אמנהג אום ראש השנה צו עסין פיש. אויך איז אמנהג צו עסין אקאפ פון אפיש. אויב פון אשעפס איז נאך בעסער. און זאל זאגען. „יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב". נאך איז א מנהג צו עסין מערין געקאכטע און זאל זאגען „יהי רצון שירבו זכיותינו". מען זאל עסין פעטע פלייש און זיסע זאכען נית ביטערע און נית זויערי. אויך מען זאל נית עסען קיין ניסען:

ראש השנה ביי נאכט נאך דער המוציא עסען. עסט מען איין עפיל מיט האניג און מען מאכט בורא פרי העץ:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ:

דער נאך זאגט מען דעם יהי רצון:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה:

דִיזֶע תְּפִלּוֹת זָאל מֶען זָאגֶען וֶוען מֶען קוּמְט אִין שׁוּהל אַבַיין:

מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל. וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ. בִּזְכוּת אַבְרָהָם שֶׁנִּקְרָא אִישׁ הַחֶסֶד: אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ. בִּזְכוּת יִצְחָק שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ בִּמְקוֹם קָדוֹשׁ: בְּיִרְאָתֶךָ. בִּזְכוּת יַעֲקֹב שֶׁאָמַר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בִּזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת אֵלּוּ, אָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי תְּפִלַּת הָאֶבְיוֹן וְיִהְיוּ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. וְתַעֲלֶה וְתִתְנַשֵּׂא לְכֶתֶר עַל רֹאשְׁךָ עַל יְדֵי מט"ט שַׂר הַפָּנִים אָמֵן סֶלָה: אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה: סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: יְיָ אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרָעָה אֶבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עוֹשִׂי: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

מִי אָנֹכִי, שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא, וְאָנֹכִי אִישׁ חוֹטֵא, וְהִכְעַסְתִּי שְׁמוֹ הַגָּדוֹל בְּמַעֲשַׂי

פירוש ע"ט

מַה טֹּבוּ וִוי גוּט אִיז דַיין גֶעצֶעלְט יַעֲקֹב אוּן דָאס רוּאוּנְג פוּן דִי יִשְׂרָאֵל דָאס אִיז דֶער הֵיילִיגֶער בֵּית הַכְּנֶסֶת. וַאֲנִי אוּן אִיךְ קוּם מִיט דַיין גְרוֹיס גֶענָאד אִין דַיין שׁוּהל בִּזְכוּת אַבְרָהָם וָואס עֶר אִיז גֶערוּפֶען אִישׁ חֶסֶד. אֶשְׁתַּחֲוֶה אִיךְ טְהוּ מִיךְ בּוּקֶען צוּם הֵיכָל בִּזְכוּת יִצְחָק וָואס עֶר אִיז גֶעבּוּנְדֶען גֶעוָוארֶען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ. בְּיִרְאָתֶךָ אוּן בִּזְכוּת יַעֲקֹב וָואס עֶר הָאט גֶעזָאגְט וָואס פַאר אֵיין פָארְכְטִיג אָרְט דָאס אִיז:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. דִי הֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט. בִּזְכוּת אִין דֶעם זְכוּת פוּן דִי דְרַייא אָבוֹת, קוּם אִיךְ אִין דַיין הֵיילִיגֶער שׁוּהל אַבַיין, תְּפִלָּה טְהוּן פַאר דִיר, מִיךְ צוּ דֶערְבַּארֶעמֶען אוּן בַּאוִוילִיגֶען פַאר דַיין כָּבוֹד. וְתַעֲלֶה אַז עֶס זָאל אוֹיף גֵיין מַיין תְּפִלָּה, אוּן זָאל זַיין אֵיין קְרוֹין אוֹיף דַיין קָאפּ, דוּרְךְ דֶעם מַלְאָךְ שַׂר הַפָּנִים. יְיָ אָהַבְתִּי גָאט אִיךְ הָאבּ לִיבּ דִי וואוּנוּנְג פוּן דַיין הוֹיז אוּן דָאס אָרְט פוּן דַיין רוּאוּנְג, אִיךְ טְהוּ מִיךְ בּוּקֶען אוּן לוֹיבֶּען פַאר גָאט מַיין בַּאשֶׁעפֶער. וַאֲנִי תְפִלָּתִי אוּן טְהוּ בֶּעטֶען צוּ דִיר מִיט בַּאוִוילִיגְקַייט, גָאט מִיט דַיין גֶענָאד זָאלְסְט דוּ מִיר עֶנְטְפֶערֶען מִיט וָוארְהֵייט דַיינֶע הִילְף:

מִי אָנֹכִי, וֶוער בִּין אִיךְ, דָאס אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין תְּפִלָּה צוּ טְהוּן

(מחזור ע"ם)　　דלית　4　1　פאר

הָרָעִים, וְאָנֹכִי בָּשָׂר וָדָם עָפָר וָאֵפֶר, וְאֵינִי כְּדַאי וְרָאוּי לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו, וּלְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כַּמָּה פְּעָמִים, אוֹי לִי, אֵיךְ אֶשָּׂא פָנַי, לַעֲמוֹד לִפְנֵי מֶלֶךְ גָּדוֹל וְנוֹרָא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עִלַּת כָּל הָעִלּוֹת, וְסִבַּת כָּל הַסִּבּוֹת, אֶלָּא מִפְּנֵי רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו הַגְּדוֹלִים, שֶׁהוּא מְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וְרוֹצֶה בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים שֶׁל עֲבָדָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, קָרוֹב יְיָ לְכָל קוֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר

פירוש ע"ט

פַאר אַזוֹי אֵיין פָארְכְטִיגֶען גְרוֹיסֶען קִינִיג, דֶער דָא אִיז אֵיין קִינִיג אִיבֶּער אַלֶע קִינִיגֶען מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, גֶעלוֹיבְּט אוּן גֶעהֵיילִיגְט אִיז דַיין נָאמֶען, וְאָנֹכִי בָּשָׂר וָדָם אִיךְ בִּין אֵייטִיל בְּלוּט אוּן פְלֵייש, אִיךְ בִּין נִיט וֶוערְט דָאס אִיךְ זָאל גֶעדֶענְקֶען דַיין נָאמֶען, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אוּן מִכָּל שֶׁכֵּן דָאס אִיךְ זָאל פַאר אִיהְם תְּפִלָּה טְהוּן אוּן זָאל גֶידֶענְקֶען זַיין נָאמֶען, אֵיךְ אֶשָּׂא פָנַי וִוי זָאל אִיךְ אוֹיף הֵייבֶּען מַיין פָּנִים, פַאר אַזוֹי אֵיין פָארְכְטִיגֶען קִינִיג, דֶער דָא אִיז אֵיין קִינִיג אִיבֶּער אַלֶע קִינִיגֶען, גֶעלוֹיבְּט אוּן גֶיהֵיילִיגְט אִיז זַיין נָאמֶען, עֶר אִיז דֶערְהוֹיכְט אִיבֶּער אַלֶע גִיוֶועלְטִיגֶער, אֶלָּא מִפְּנֵי נֵייעֶרְט וֶועגֶען זַיין גִינָאד אוּן וֶועגֶען זַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארִימֶקֵייט, דָאס עֶר דֶערְבַּארִימְט זִיךְ אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט אוּן בֶּעגֶערְט דִי תְּפִלָּה אוּן בַּקָּשָׁה פוּן זַיינֶע קְנֶעכְט, וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֵייט קָרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו כו' גָאט אִיז נָאהֶענְט צוּ דִי וָואס רוּפֶען אִיהְם

די תְּחִנָּה זָאגְט מֶען ראש הַשָּׁנָה פַאר דֶעם דַאוֶוענֶען:

אֵל מֶלֶךְ שׁוֹפֵט צֶדֶק וֶאֱמֶת דוּ בִּיסְט אֵיין וָוארְהַאפְטִיגֶער גָאט דוּ בִּיסְט גֶערֶעכְט. אַזוֹי קוּם אִיךְ צוּ פַאר דִיר מִיט אֵיין צוּבְּרָאכֶען הַארְץ מִיט אֵיין שְׁוֶועהְר גֶעמִיט צוּ בֶּאגֶערֶען פוּן דַיין הֵיילִיגֶען פָארְכְטוּגֶען נָאמֶען אֵיין סְלִיחָה וְכַפָּרָה אוֹיף אַלֶע מֵיינֶע עֲבֵירוֹת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהוּן בְּשׁוֹגֵג אוֹיךְ בְּמֵזִיד אוּנ סַיי בְּדִבּוּר אָדֶער בְּמַחֲשָׁבָה אָדֶער בְּמַעֲשֶׂה בֶּעט אִיךְ דִיךְ אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט אַז דוּ זָאלְסְט זֶעהְן מַיין צַעַר וָואס אִיךְ הָאבּ פוּן מֵיינֶע עֲבֵירוֹת אוּן זָאלְסְט מִיר מוֹחֵל זַיין דֶען צוּ וֶועמֶען זָאל אִיךְ מִיךְ קֶערֶען אוּן וֶוענְדֶען דְרוּם דוּ דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט דוּ הָאסְט דָאךְ לִיבּ דֶעם מֶענְטְשֶׁען וֶוען עֶר בֶּעדֶענְקְט זִיךְ אוּן הָאט חֲרָטָה אוֹיף זַיינֶע עֲבֵירוֹת אוּן וִויל זַיי שׁוֹין קֵיין מָאהְל נִיט טְהוּן אוּן בֶּעט צוּ דִיר מִיט גַאנְצֶען הַארְצֶען אוֹי לִי וֵויי צוּ מִיר וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטְהוּן פַאר מַעֲשִׂים רָעִים וִוי הָאבּ אִיךְ מַיין נְשָׁמָה בַּאשְׁמִירְט מִיט בֵּייז בִּפְרַט זִי אִיז אַהֶער גֶעקוּמֶען פוּן אֵיין הוֹיךְ אָרְט הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הָאט מִיר זִי גֶעגֶעבֶּען אַז אִיךְ זָאל זִי הֵיילִיגֶען אוּן רֵיין הַאלְטֶען אַזוֹי וִוי אֵיין אֶבֶן טוֹב וָואס וֶועל אִיךְ טְהוּן אָדֶער אָן הֵייבֶּען אָדֶער וָואס וֶועל אִיךְ עֶנְטְפֶערֶען וֶוען דוּ וֶועסְט פָאדֶערֶען פוּן מִיר חֶשְׁבּוֹן אָפּ צוּ גֶעמֶען פַאר דַיין הֵיילִיגֶען כִּסֵּא הַכָּבוֹד דְרוּם בֶּעט אִיךְ דִיךְ לִיבֶּער הַארְצִיגֶער גָאט אַ

יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ:

תפלה קודם התפלה.

יְדִיד נֶפֶשׁ אָב הָרַחֲמָן מְשׁוֹךְ עַבְדְּךָ אֶל רְצוֹנֶךָ יָרוּץ עַבְדְּךָ כְּמוֹ אַיָּל יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוּל הֲדָרֶךָ יֶעֱרַב לוֹ יְדִידוּתֶיךָ מִנּוֹפֶת צוּף וְכָל טָעַם:

הָדוּר נָאֶה זִיו הָעוֹלָם נַפְשִׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ אָנָּא אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ, בְּהַרְאוֹת לָהּ נוֹעַם זִיוֶךָ אָז תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא וְהָיְתָה לָּהּ שִׂמְחַת עוֹלָם:

וָתִיק יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ וְחוּסָה נָא עַל בֵּן אֲהוּבֶיךָ כִּי זֶה כַּמָּה נִכְסוֹף נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹת בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. אֵלֶּה חָמְדָה לִבִּי וְחוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלָּם:

הִגָּלֶה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. תָּאִיר אֶרֶץ מִכְּבוֹדֶךָ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָךְ. מַהֵר אֱהוֹב כִּי בָא מוֹעֵד וְחָנֵּנוּ כִּימֵי עוֹלָם:

סדר בדיקת ציצית.

ווען מען איז בודק די ציצית פון דעם טלית גדול פאר דער בְּרָכָה זאָגט מען דאָס:

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְּאֹד, הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה, נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה:

פירוש ע"ט

מיט וואַרהייט, און מיין גישריי טהוט ער הערען, און פאַר נעמט די תפלות פון אַלע די וואס טהון דיך אָן רופען, אָמֵן:

תחנה.

דו זאָלסט דיך דער באַרמען איבער מיר אָרימער זינדיגער מענטש און זאָלסט מיר געדענקען אַלע מיינע זכיות און דו זאָלסט דער הערין מיין תפלה וואס איך טהו א צונד מתפלל זיין פאַר דיר און פאר נעם מיין תפלה דען ווען שוין אַלע טויערין זענען צו געשלאָסען אַזוי זענען דאָך די טויערען פון טרערען ניט פאַר שלאָסען און דו זאָלסט אָן זעהן מיין צער פון מיין האַרצען און זאָלסט דיך מרחם זיין איבער מיין גוף ונשמה און זאָלסט מיר מוחל זיין מחילה גמורה און דו זאָלסט מיך מיט מיין מאַן און אויך מיט מיינע קינדער אָן שרייבען צו איין שנה טובה לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לִגְאוּלָה שְׁלֵימָה און דו זאָלסט אויף אונז גוזר זיין אייטעל גְזֵירוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת און דו זאָלסט מבטל זיין פון אונז אַלע גְזֵירוֹת רָעוֹת און פון מיר מיט מיין מאַן און פון מיינע קינדער און פון אַלע די וואס זענען ביוא מיר, כֵּן יְהִי רָצוֹן. אָמֵן.

אײדער מען טהוט אָהן דעם טלית זאָגט מען דאס:

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ לְיַחֵד שֵׁם י״ה בו״ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, הֲרֵינִי מִתְעַטֵּף גּוּפִי בַּצִּיצִית, כֵּן תִּתְעַטֵּף נִשְׁמָתִי וּרְמַ״ח אֵיבָרַי וּשְׁסָ״ה גִידַי בְּאוֹר הַצִּיצִית הָעוֹלֶה תַּרְיַ״ג. וּכְשֵׁם שֶׁאֲנִי מִתְכַּסֶּה בְּטַלִּית בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּךְ אֶזְכֶּה לַחֲלוּקָא דְרַבָּנָן, וּלְטַלִּית נָאָה לָעוֹלָם הַבָּא בְּגַן עֵדֶן, וְעַל יְדֵי מִצְוַת צִיצִית, תִּנָּצֵל נַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי וּתְפִלָּתִי מִן הַחִיצוֹנִים, וְהַטַּלִּית יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו עֲלֵיהֶם, וְיַצִּילֵם כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף, וּתְהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת צִיצִית לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ, וְדִקְדּוּקֶיהָ, וְכַוָּנוֹתֶיהָ, וְתַרְיַ״ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ, אָמֵן סֶלָה:

ווען מען פאנגט זיך אָן אײנצוהילען אין טלית, זאָגט מען דיזע בְּרָכָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִית:

באלד נאָך דער בְּרָכָה דעקט מען זיך צו דעם קאפ מיט דעם טלית אונ מען זאָגט דאס:

מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים, וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן: יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ, וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם: כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים, בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: מְשׁוֹךְ חַסְדְּךָ לְיוֹדְעֶיךָ, וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב:

דיני התפלה.

א) מען דארף זעהן אז די בעלי תפלות פון ימים נוראים זאלען זיין בני תורה, דען ווען עס דאווענד א עם־הארץ וואס פאר שטייט ניט די טייטש פון דאווענען, איז גלייך ווי קליינע קינדער קומען צו א גוטען בוים מיט טייערי און שעהנע פראכטען, זיי וואלטען געגערען געגעסען די פראכטען, נאהר זיי קענען ניט צו זיי דער־לאנגען אדער ארויף צו קריכען אויף דעם בוים. אבער אגרויסער שטארקער מענטש נעמט דעם בוים און שאקעלט אום פאלין די פראכטען אראפ, אזוי אויך א עם־הארץ האט ווינונג כח ווי א קליין קונד צו ברענגען שפע אויף דער וועלט, אבער ווען עס דאווענט א בעל תפלה א למדן, דער האט כח צו ברענגען שפע מיט אלעם גוטס, אמן:

ב) מען דארף צו זעהן זיך ריין צו מאכען פאר דעם דאווענען. אז מען פיהלט עפים אז מען דארף צו האבען נקיות, אדער משתין זיין, טאהר מען ניט דאווינען ביז מען מאכט זיך ריין דער פון:

מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל: וַאֲנִי בְּרוֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ, אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ: יְיָ אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרָעָה, אֶבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עוֹשִׂי: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן, אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ, עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ, בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא: לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל, אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי

פירוש ע"ט

מַה טובו ווי גוט זֶענֶען דַיינֶע גֶיצֶעלְ־טֶען וואו מֶען לֶערֶענְט תּוֹרָה יַעֲקֹב מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ דַיינֶע רוואוּנְג די שוּלֶען וָואס גָאט מַאכְט רוּעֶן זַיין שְׁכִינָה מְקַבֵּל צוּ זַיין דִי תְּפִלּוֹת פוּן דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען מִתְפַּלֵּל פַאר אִיהְם. וַאֲנִי אוּנ אִיךְ קוּם דוּרְךְ דַיין גְרוֹים חֶסֶד אִין דַיין הויז אִיךְ טְהוּ מִיךְ בּוּקֶען צוּ דַיין הֵיילִיגֶען הֵיכָל מִיט דַיין פָארְכְט. יי גָאט אִיךְ הָאבּ לִיבּ דִי וואוּנוּנְג פוּן דַיין הויז אוּנ דָאס אָרְט וואוּ דַיין שְׁכִינָה רוּהְט. וַאֲנִי אוּנ אִיךְ טְהוּ זִיךְ בּוּקֶען אוּנ נֵייגֶען אוּנ וֶועל קְנִיעֶן פַאר גָאט מַיין בַּאשֶׁעפֶער. וַאֲנִי אוּנ אִיךְ טְהוּ דִיךְ גָאט בֶּעטֶען אוּנ בִּין מְסַדֵּר מַיין תְּפִלָּה פַאר דִיר. גָאט מִיט דַיין פִיהְל גִינָאד בֶּעט אִיךְ דִיךְ אַז עֶס זָאל זַיין אֵיין בֶּעוִוילִיגֶע צַייט אוּנ זָאלְסְט מִיר עֶנְטְפֶערֶען עֶס זָאל זַיין אֵיין וָוארַהאפְטִיגֶע הִילְף:

אמרי נועם

מַה טובו כו', אוּנְזֶער שׂוֹנֵא בִּלְעָם הָרָשָׁע הָאט גֶעלוֹיבְּט דִי יוּדִישֶׁע שׁוּהְלֶען אוּן בָּתֵּי מִדְרָשִׁים, אוּן הָאט גֶעזָאגְט דִיזֶע וֶוערְטֶער (פָּרָשַׁת בָּלָק) „מַה טובו אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל" ווי גוּט זֶענֶען דִי שׁוּהְלֶען פוּן יַעֲקֹב דִי בָּתֵּי מִדְרָשִׁים פוּן יִשְׂרָאֵל, רֶעכֶנְט עֶהר וַוייטֶער וָואס אִיז זַייעֶר גוּטְס, „כִּנְחָלִים נִטָּיוּ" דִי שׁוּהְלֶען אוּן דִי בָּתֵּי מִדְרָשִׁים זֶענֶען ווי דִי טַייכֶען, דִי הֵיילִיגֶע גמרא זָאגְט, אַזוֹי ווי אַ טַייךְ, אַז אֵיינֶער אִיז טָמֵא, אוּן גֵייט אַרַיין

אֲדוֹן עולם הֶער פוּן דֶער וֶועלְט וָואס עֶר הָאט גִיקִינִיגְט אֵיידֶער אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענִיש זֶענֶען בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען אִין דֶער צַייט וָואס אִיז אַלְץ בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען מִיט זַיין ווילֶען דֶערְמָאלְט אִיז גֶעוָוארֶען גֶערוּפֶען זַיין נָאמֶען קֹנִיג וְאַחֲרֵי אוּנ נָאךְ דֶעם אַז עֶס וֶועט אַלְץ פַאר לֶענְט וֶוערֶען

כִּכְלוֹת הַכֹּל, לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה, וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי, לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה: בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית, וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה: וְהוּא אֵלִי וְחַי גּוֹאֲלִי, וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי, מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי, בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה: וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי, יְיָ לִי וְלֹא אִירָא:

יִגְדַּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח, נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ: אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ, נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לְאַחְדוּתוֹ: אֵין לוֹ דְמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גוּף.

אמרי נועם

אין וואַסער און איז זיך טובל וועט ער טָהור, אַזוי אַז אײנער איז טָמֵא פון עֲבֵירות, און ער גייט אַריין אין שוהל אָדער און בֵּית הַמִּדְרָשׁ און זאָגט נדוי פאר גאָט, מיט טְרערען, און האָט חֲרָטָה אויף זיינע עֲבֵירות, גייט ער אַרויס פון שוהל ריין פון עֲבֵירות, און פיהל מיט מִצְוֹת:

דערום רבותי, רעכינט אײַך איבער, ווען איז דאָס וואַסער מְטַהֵר דעם מענטש, נאָר דאַמאָלס ווען ער איז טובל דעם

פירוש ע"ט

וועט אַליין קעניגען דער פאָרכטיגער גאָט. וְהוּא און ער איז געווען אײן גאָט און איז היינט אויך און וועט זיין אויף אײביג מיט שיינקייט וְהוּא און ער איז אײנער און עס איז ניט פאַר האַנדען קיין אַנדערער צו גלייכען צו איהם צו בעהעפטען בְּלִי ער האָט ניט קיין אָנהייב און קיין ענד און צו איהם איז דאָס שטאַרקייט און די הערשאַפט און ער איז מיין גאָט און ער לעבט תָּמִיד מיין אויס לייזער און מיין שטאַרקער פעלזען וואָס ער טהוט מיך פאַר היטען פון אַלע צָרות. וְהוּא און ער איז מיין צייכינער און מיין אַנטלופונג איז צו איהם אַנטלויפען (?) פון מיין בעכער אין דעם טאָג וואָס איך רוף איהם אָן. בְּיָדוֹ אין זיין האַנד טהו איך בעהאַלטען מיין נְשָׁמָה אין דער צייט אַז איך שלאָף און אַז איך טהו וואַכען און אַז מיין גוף איז מיט מיין נְשָׁמָה אין אײנעם איז גאָט מיט מיר און איך האָב פאַר קיינעם ניט קיין מוֹרָא:

יִגְדַּל אֱלֹהִים דער לעבעדיגער גאָט זאָל זיין גיאַכפּערט און געלויבט. הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לאָזט זיך געפינען ווען מען רופט איהם מיט דעם גאַנצען האַרצען און עס איז ניטאָ קיין צייט צו זיין געפינונג. אֶחָד ער איז אײנציג און עס איז ניטאָ קיין אײנציגער אַזוי ווי זיין אײניגקייט ער איז פאַר הוילען פון אַלע מענטשען און עס איז ניטאָ קיין ענד צו זיין אײניגקייט ווען גלייך מיר שטעלען אַלץ און שרייבען אויף הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אַז ער האָט אײן געשטאַלט פון דעסט וועגען האָט הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ ניט קיין גוף און ניט

לֹא נַעֲרוֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ: קַדְמוֹן לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא, רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ: הִנּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל נוֹצָר. יוֹרֶה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע נְבוּאָתוֹ נְתָנוֹ, אֶל אַנְשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ: לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד, נָבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוּנָתוֹ: תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל, עַל יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ: לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר דָּתוֹ, לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ: צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ, מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמָתוֹ: גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמִפְעָלוֹ, נוֹתֵן לְרָשָׁע רָע כְּרִשְׁעָתוֹ: יִשְׁלַח לְקֵץ הַיָּמִין מְשִׁיחֵנוּ, לִפְדּוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ: מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בְּרוֹב חַסְדּוֹ, בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

פירוש ע"ט

קיין געשטאלט פון קיין גוף מען קען ניט גלייכען זיין הייליגקייט צו קיין שום זאך. קדמון גאט איז צום ערשטען געוועזען איידער די אלע בעשעפעניש זענען בעשאפען געווארען גאט איז דער ערשטער געוועזען אויף דער וועלט און פאר איהם איז קיינער ניט געוועזען נון דער הער פון דער וועלט צו אלע בעשעפעניש טהוט ער ווייזען זיין גרוסקייט און זיין מלוכה. שפע די שפע פון זיין נבואה האט ער גיגעבען זיין געליבט פאלק עס איז ניט געוועזען צווישען די ישראל אזוי איין גלייכען ווי משה רבינו ער איז געוועזען איין נביא און השם יתברך האט מיט איהם גירעט פה אל פה און האט גיזעהן דאס געשטאלט פון הש"י. תורת איין ווארהאפטיגע תורה האט גאט ב"ה גיגעבען צו זיין פאלק דורך זיין בעגלייבטען נביא משה רבינו לא יחליף האל גאט וועט ניט פאר וועקסלען און וועט ניט פאר בייטען די תורה אויף אייביג. צופה גאט קוקט און ווייסט פון אלע אונזערע פערבארגענעש און קוקט אן אלע זאכען וואס וועלען זיין פון פריער אן. גומל ער בעצאלט דעם צדיק נאך זיין צדקות נאך און דעם רשע וועט ער בעצאלען נאך זיין שלעכטקייט. ישלח ער וועט שיקען אונז דעם הייליגען משיח אויס צו לייזען וואס האפען צו זיין הילף מתים די טויטע וועט גאט לעבעדיג מאכען מיט זיין גרויס דערבארימקייט. זיין נאמען זאל זיין געלויבט ביז אייביג:

ברוך אתה געלויבט ביסטו גאט אונזער גאט דער קיניג פון דער וועלט וואס ער האט אונז געהייליגט מיט זיינע מצות און האט אונז געבאטען על נטילת ידים צו וואשען די הענד:

אמרי נועם

גאנצען קערפער אין וואסער, אבער אז עס שטייגט ארויס פון וואסער א שטיקעל פון קאפף, אדער א אנדער אבר איז דאס וואסער שוין ניט מטהר דעם מענטש, אזוי דער מענטש אז ער קומט און בית המדרש אריין דארף דער

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה, וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים, חֲלוּלִים חֲלוּלִים, גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם, אוֹ יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם, אִי אֶפְשַׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, רוֹפֵא כָל בָּשָׂר, וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ, וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל

אמרי נועם.

גאנצער קערפער זיין און בית המדרש, דער קאפף און דער מוח זאלען זיין און בית

פירוש ע"ט

בָּרוּךְ אַתָּה געלויבט ביסטו גאט אונ= זער גאט דער קיניג פון דער וועלט אֲשֶׁר יָצַר דער דא האט בעשאפען דעם מענטשען מיט קלוגשאפט אונ האט בעשאפען אין איהם פיהל לעכער דאס מויל דעם נאז די אויערען אונ פיהל הוילע רערען. דאס הארץ. די גידערים. אויך אנדערע אינ= וויינינגסטע אברים. עס איז בעקענט אונ וויסיג פאר דיין כסא הכבוד אז ווען איינס פון די אברים וואס זענען פאר מאכט זאלען גיעפינט ווערען אדער איינס פון די אפענע זאלען פאר שטאפט ווערען וואלט ניט מינלאך געווען צו לעבען אונ צו בעשטיין פאר דיר. ברוך געלויבט ביסטו גאט דער דא היילט אלע לייבער אונ מיט גרויסע וואונדער:

ברוך אתה געלויבט ביסטו גאט אונזער גאט דער קיניג פון דער וועלט וואס האט אונז גיהייליגט מיט זיינע מצות אונ האט אונז געבאטען עוסק צו זיין אין די רייד פון דער תורה:

והערב נא אונ מאך זיס דו גאט אונזער גאט די רייד פון דיין תורה אין אונזער מויל אונ אין מויל פון דיין פאלק דאס הויז=געזונד ישראל. ונהיה אונ מיר זאלען זיין אונ אונזערע קינדער אונ אונזערע קונד'ס קינדער פון דיין פאלק ישראל מיר אלע זאלען וויסען דיין נאמען אונ לערנען דיין תורה לשמה. ברוך געלויבט ביסטו גאט דער דא לערענט תורה צו זיין פאלק ישראל:

ברוך אתה געלויבט ביסטו גאט אונזער גאט דער קיניג פון דער וועלט דער האט אונז אויס געקליבען פון אלע היידען אונ האט אונז

הָעַמִּים. וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל משֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם:

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ. יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁיעוּר, הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים, וְהָרֵאָיוֹן, וּגְמִילוּת חֲסָדִים, וְתַלְמוּד תּוֹרָה. אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּירוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלּוּ הֵן, כִּבּוּד אָב וָאֵם, וּגְמִילוּת חֲסָדִים, וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים, וּבִיקּוּר חוֹלִים, וְהַכְנָסַת כַּלָּה, וּלְוָיַת הַמֵּת, וְעִיּוּן תְּפִלָּה, וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ, וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוּלָּם:

אֱלֹהַי. נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא. אַתָּה בְרָאתָהּ, אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי: וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי, וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי, וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד

פירוש ע״ט

גֶעגֶעבֶּען זַיין תּוֹרָה. בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער דָא הָאט גֶעגֶע-בֶּען דִי תּוֹרָה:

אמרי נועם

הַמִּדְרָשׁ, אָבֶּער בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, אַז מִיר קוּמֶען אוּן בֵּית הַמִּדְרָשׁ, אִיז דֶער קָאפְּף אוּן דֶער מוֹחַ נִיט אִין בֵּית הַמִּדְרָשׁ, נָאהֶר עֶר אִיז פֶערְנוּמֶען מִיט פוּסְטֶע רַעְיוֹנוֹת, אוּן מֶען טְהוּט רֵיידֶען

יְבָרֶכְךָ יְיָ גָאט זָאל דִיךְ בֶּענְטְשֶׁען אוּנ זָאל דִיךְ הִיטֶען יָאֵר גָאט זָאל דֶער לַייכְטֶען זַיין שְׁכִינָה צוּ דִיר אוּנ זָאל דִיךְ לִיב הָאבֶּען יִשָּׂא גָאט זָאל אוֹיף הֵייבֶּען זַיין שְׁכִינָה צוּ דִיר אוּנ זָאל דִיר מַאכֶען שָׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְשָׁמָה מַיין גָאט. דִי נְשָׁמָה וָואס דוּ הָאסְט אִין מִיר גֶעגֶעבֶּען אִיז זִי רֵיין דוּ הָאסְט זִי בֶּעשַׁאפֶען דוּ הָאסְט גֶעפוּרְמֶעט אִיהְר גֶעשְׁטַאלְט דוּ הָאסְט זִי אִין מִיר אַרַיין גֶעבְּלָאזֶען אוּנ דוּ הִיטְסְט זִי אִין מִיר. אוּנ דוּ וֶועסְט זִי צוּ נֶעמֶען פוּן מִיר אַז מַיין צַייט וֶועט קוּמֶען צוּ שְׁטַארְבֶּען אוּן וֶועסְט זִי אִין מִיר אוּם קֶערֶען לֶעָתִיד לָבֹא אַז תְּחִיַּית הַמֵּתִים וֶועט זַיין. אַלֶע צַייט וָואס דִי נְשָׁמָה אִיז אִין מִיר דַאנְק אִיךְ דִיר גָאט מַיין גָאט אוּן גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶן דֶער הֶער פוּן אַלֶע וֶוערְק דֶער הֶער פוּן אַלֶע

לָבֹא. כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְקִרְבִּי, מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה, לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

אמרי נועם

אין בֵּית הַמִּדְרָשׁ דְּבָרִים בְּטֵלִים, אֲפִילוּ ווען דער תַּנָּא זאָגט די הויכע שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אָדער ווען מען לייענט אין דער תּוֹרָה, טהוט מען אויך שמועסען דְּבָרִים בְּטֵלִים, ווי צו אונז. פאר דער בּוּשָׁה, אויב אויף דעם האט בִּלְעָם הָרָשָׁע אונז גערוהמט, און געלויבט מיט די שוּהלען, און בָּתֵּי מִדְרָשִׁים, אויב מיט אָזעלכעס

פירוש ע"ט

נְשָׁמוֹת. בָּרוּךְ געלויבט בִּיסטוּ גאָט דער דאָ קערט אום די נְשָׁמוֹת צוּ די טויטע גוּפִים. אַז דער מענטש שלאָפט איז ער גלייך ווי טויט. און גאָט קערט איהם אום אַלע פְּרִיה זיין נְשָׁמָה. איז דאָס גלייך ווי ער מאַכט איהם ניי לעבעדיג און דאָס ווייזט אויף תְּחִיַּת הַמֵּתִים לֶעָתִיד לָבֹא:

בָּרוּךְ אַתָּה געלויבט בִּיסטוּ גאָט אונזער גאָט דער קֵינִיג פוּן דער וועלט דער דאָ האָט דעם האָן פאַרשטאַנד געגעבען צוּ פְּרוּבען און צוּ פאַרשטיין צווישען טאָג און נאַכט און די מענטשען שטייען אויף פוּן זייער געלעגער דורך זיין קול. איבער דעם מאַכט מען די בְּרָכָה. בָּרוּךְ געלויבט בִּיסטוּ גאָט דער קֵינִיג פוּן דער וועלט דער דאָ האָט מיך ניט בעשאַפען אַיין הייד: בָּרוּךְ געלויבט בִּיסטוּ גאָט דער קֵינִיג פוּן דער וועלט דער האָט מיך ניט באַשאַפען אַ קנעכט: בָּרוּךְ געלויבט בִּיסטוּ גאָט דער קֵינִיג פוּן דער וועלט דער דאָ האָט מיך ניט בעשאַפען אַיין אִשָּׁה:

ניינְטער זאָגען דאס בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מַלְבִּישׁ עֲרוּמִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מַתִּיר אֲסוּרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכִּי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר:

פירוש ע"ט

ניינְטער זאָגען. בָּרוּךְ אַתָּה געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער דא האָט מיך בּעשאַפען נאָך זיין ווילין:

אמרי נועם

פיהרונג וועלען מיר קענען אָפּטהון דעם כּעס פון השי"ת פון אונז:

אַחַי וְרֵעַי! מיינע ליבּע בּרודער רעכינט אייך דאס אַלעס איבּער, אונ אַז איהר קומט אונ שוהל אַריין. זאָלט איהר קומען

בָּרוּךְ אַתָּה געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער עפענט די אויגען פון די בּלינדע: בּרוך געלוובּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער דא בּאַקליידט די נאַקיטע: בּרוך געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער דא בּינדעט אויף די געבּונדענע: בּרוך געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער דא ריכט אויף בּוקענדיגע: בּרוך געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער דא האָט אויס געשפּרייט די ערד אויף די וואַסער: בּרוך געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער דא האָט בּעשאַפען אַלע מיינע בּאַדערפעניש: בּרוך געלויבּט בּיסטו גאָט דער קיניג פון דער וועלט דער בּרייט אָן די

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי:

מֶען זָאגְט נִיט קֵיין אָמֵן נָאךְ „וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי", הֶערְשְׁט נָאךְ „הַגּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל":

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ

אמרי נועם

מִיט דֶעם גַאנְצֶען קֶערְפֶּער, מִיט דֶעם מוֹחַ, מִיט מֵיינֶע גֶעדַאנְקֶען, אוּן נִיט צוּ רֵיידֶען חַס וְחָלִילָה קֵיין דְּבָרִים בְּטֵלִים אוּן שׁוּהֵל, נָאר צוּ בֶּעטֶען מֵיינֶע תְּפִלָּה פַאר הַשֵּׁי"ת, מִיט אֱמוּנָה אוּן בִּטָּחוֹן, וֶועט אִיהְר גֶעווִיס אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערֶען פוּן אַלֶע צָרוֹת, אוּן וֶועט גֶעהָאלְפֶען וֶוערֶען מִיט אַלֶעם גוּטְ'ס, אָמֵן:

פירוש ע"ט

טְרִיט פוּן דִי מֶענְטְשֶׁען: בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער קֵינִיג פוּן דֶער וֶועלְט דֶער דָא גוּרְט אָן דִי יִשְׂרָאֵל מִיט גְבוּרָה. מִיר דַאנְקֶען גָאט דָאס עֶר הָאט אוּנְז צוּ זִיךְ בַּאהֶעפְט אַזוֹי ווִי אֵיין גַארְטִיל צוּ אֵיין מֶענְטְשֶׁען:

בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער קֵינִיג פוּן דֶער וֶועלְט דֶער דָא קְרֵיינְט דִי יִשְׂרָאֵל מִיט שֵׁיינְהֵייט. אוֹיךְ דַאנְקֶען מִיר גָאט דָאס עֶר הָאט אוּנְז גִיקְרֵיינְט מִיט תּוֹרָה אוּן מִצְוֹת: בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער קֵינִיג פוּן דֶער וֶועלְט דֶער דָא טוּט גֶעבֶּען קְרַאפְט צוּ דֶעם דֶער דָא אִיז מִיד. דֶען אַז דֶער מֶענְטְשׁ לֵייגְט זִיךְ שְׁלָאפֶען אִיז עֶר מִיד פוּן זַיינֶע עֲסָקִים אוּנ גָאט ב"ה בַּאנַייעֶט זַיין כֹּחַ אַלֶע פְרִיא מָארְגֶען דָאס זַיינֶע גְלִידֶער וֶוערֶען גֶעשְׁטַארְקְט: בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער קֵינִיג פוּן דֶער וֶועלְט דֶער דָא מַאכְט אִיבֶּער פִירֶען דֶעם שְׁלָאף פוּן מַיינֶע אוֹיגֶען אוּנ שְׁלוּמוּנְג פוּן מַיינֶע בְּרֶעמֶען:

וִיהִי רָצוֹן אוּנ עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילִין פוּן פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען דוּ זָאלְסְט אוּנְז מַאכֶען גֶעווֹאוֶנֶען אִין דַיין תּוֹרָה אוּנ זָאלְסְט אוּנְז בֶּעהֶעפְטֶען אִין דַיינֶע מִצְוֹת אוּנ דוּ זָאלְסְט

בתורתך ודבקנו במצותיך, ואל תביאנו לא לידי חטא, ולא לידי עברה ועון, ולא לידי נסיון, ולא לידי בזיון, ואל תשלט בנו יצר הרע, והרחיקנו מאדם רע, ומחבר רע, ודבקנו ביצר טוב ובמעשים טובים, וכוף את יצרנו להשתעבד לך, ותננו היום, ובכל יום, לחן ולחסד ולרחמים בעיניך, ובעיני כל רואנו, ותגמלנו חסדים טובים: ברוך אתה יי, הגומל חסדים טובים לעמו ישראל:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי, שתצילנו היום, ובכל יום, מעזי פנים, ומעזות פנים, מאדם רע, ומחבר רע, ומשכן רע, ומפגע רע, ומשטן המשחית, מדין קשה, ומבעל דין קשה. בין שהוא בן ברית ובין שאינו בן ברית:

אלהינו ואלהי אבותינו, זכרנו בזכרון טוב לפניך, ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם: וזכר לנו יי אלהינו אהבת הקדמונים, אברהם יצחק

פירוש ע"ט

אונז ניט לאזען קומען צו קיין עבירה אונ צו קיין אום רעכט אונ ניט צו קיין פרובונג אונ ניט צו קיין שאנד אונ דער יצר הרע זאל אין אונז ניט גיוועלטיגען אונ דער ווייטער אונז פון א שלעכטען מענטשען אונ פון א שלעכטען חבר אונ באהעפט אונז אין דעם יצר טוב אונ אין מעשים טובים אונ בייג איין אונזערע געדאנקען צו זיין אונטער טעניג צו דינען דיך אונ דו זאלסט אונז געבען היינט אונ אלע טאג צו חן אונ חסד אונ רחמים אין דיינע אויגען אונ אין די אויגען פון אלע מענטשען וואס וועלען אונז זעהן און דו זאלסט אונז פאר געלטען גוטע גענאד: איך געלויבט ביסטו גאט דער דא פאר געלד גוטע גינאד צו זיין פאלק ישראל: יהי רצון עס זאל זיין דער ווילען פון צו פאר דיר גאט מיין גאט אונ גאט פון מיינע עלטערען דו זאלסט מיך היינט אונ אלע טאג מציל זיין פון אזעלכע מענטשען וואס זיי זענען עזי פנים אונ דאס איך זאל ניט מעיז פנים זיין קעגען אנדערע מענטשען אונ זיי מיך מציל פון אשלעכטען מענטשען אונ פון א שלעכטען חבר אונ פון איין שלעכטען שכן אונ פון בייזע בעגעגעניש אונ פאר דעם שטן המשחית פון איין שווערען דין אונ פאר א שלעכטען בעל דין סיי ער איז איין יהודי אדער ניט קיין יהודי פון אלין זאלסטו מיך גאט מציל זיין:

וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, וְאֶת הָעֲקֵדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְיָ יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְיָ יֵרָאֶה: וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְיָ אֶל אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידֶךָ: כִּי בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי: וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּזְכֹּר לָנוּ בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת רַחֲמָיו מִבֶּן יְחִידוֹ וְרָצָה לִשְׁחוֹט אוֹתוֹ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וְיִגּוֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ. וְתִכָּנֵס אִתָּנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת דִּינֶךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כָּאָמוּר. וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:

א) בְּשַׁעַת מֶען זָאגְט נָאךְ „לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם“ דֶעם פָּסוּק „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל“, זָאל מֶען אוּנ זִינְגֶען הָאבֶּען מֶען זָאל נִיט יוֹצֵא זַיין מִיט דֶעם פַאר קְרִיאַת שְׁמַע:

ב) אַז מֶען הָאט מוֹרָא אַז אֵיידֶער מֶען וֶועט זָאגֶען קְרִיאַת שְׁמַע מִיט דִי בְּרָכוֹת וֶועט פַאר בַּיי גֵיין דֶער זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, זָאל מֶען זָאגֶען דִי גַאנְצֶע קְרִיאַת שְׁמַע בִּיז אֱמֶת, אוּנ מֶען זָאל אוּנ זִינְגֶען הָאבֶּען יוֹצֵא צוּ זַיין מִיט דֶער קְרִיאַת שְׁמַע וָואס עֶר זָאגְט יֶעצְט:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּבְגָלוּי, וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת, וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ, וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מָה אֲנַחְנוּ, מֶה חַיֵּינוּ, מֶה חַסְדֵּנוּ, מַה צִּדְקוֹתֵינוּ, מַה יְשׁוּעָתֵנוּ, מַה כֹּחֵנוּ, מַה גְּבוּרָתֵנוּ, מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ, וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ, וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע, וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל, כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ,

פירוש ע״ט

לְעוֹלָם יְהֵא אֵיבִּיג זָאל דֶער מֶענְטְשׁ זַיין אַיין גָאט׳ס פָארְכְטִיגֶער אֲפִילוּ אִין פַאר בָּארְגֶענִישׁ אוּנ מוֹדֶה זַיין אוֹיף דֶעם אֱמֶת אוּנ זָאל אֱמֶת רֵיידֶען מִיט זַיין גַאנְצֶען הַארְצֶען אָן פַאלְשְׁקֵייט אוּנ עֶר זָאל אַלֶע פְּרִיה דָאס זָאגֶען:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, הֶער פוּן אַלֶע וֶועלְטִין נִיט וֶוענֶען אוּנְזֶער פִיהְל גֶע־רֶעכְטִיקֵייט טוּעֶן מִיר וַוארְפֶען אוּנְזֶער גֶעבֶּעט פַאר דִיר נֵייעֶרְט פוּן וֶועגֶען דַיינֶע פִיהְל דֶערְבַּארִימְקֵייט דֶען וָואס זֶענֶען מִיר וָואס אִיז אוּנְזֶער לֶעבֶּען וָואס אִיז אוּנְזֶער גְנָאד וָואס אִיז אוּנְזֶער הִילְף וָואס אִיז אוּנְזֶער כֹּחַ וָואס אִיז אוּנְזֶער גְבוּרָה וָואס זָאלֶען מִיר זָאגֶען צוּ פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען פַאר וָואר אַלֶע גִבּוֹרִים זֶענֶען וִוי נִישְׁט צוּ פַאר דִיר אוּנ דִי מֶענְטְשִׁין וָואס זֵיי הָאבֶּען אַגְרוֹיסֶען שֵׁם אִיז גְלַייךְ וִוי זֵיי וָואלְטֶען גָאהר נִיט גֶעוֶוען אוּנ דִי חֲכָמִים זֶענֶען וִוי אָן וִויסֶענְשַׁאפְט אוּנ דִי פַאר שְׁטַאנְדִיגֶע זֶענֶען וִוי אָן שֵׂכֶל דֶען זֵייעֶרֶע מֵיינְסְטֶע מַעֲשִׂים זֶענֶען נִיט אוּנ זֵייעֶרֶע לֶעבּ טֶעג אִיז גָאר נִיט כְּאַר דִיר אוּנ חָאטְשֶׁע מֶען זֶעהְט דָאס

וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ, וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה
אָיִן, כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ, בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהַבְךָ,
שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לּוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ
שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ,
שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ, וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ,
קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ, וּלְשַׁבֵּחֲךָ
וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת שֶׁבַח
וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ. אַשְׁרֵינוּ, מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה
נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ, אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר
וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהֹוָה אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

פירוש ע״ט

אַיין מֶענְטְשׁ הָאט מֶער מַעֲלוֹת פוּן
אַיין בְּהֵמָה דָאס אִיז גָאהְר נִיט דֶען
אַלְסְדִינְג וָואס דֶער מֶענְטְשׁ טוּט
אוֹיף דֶער וֶועלְט פוּן זַיין הֲנָאָה
וֶוענֶען אִיז אַלְץ נִישְׁט:

אֲבָל אֲנַחְנוּ אָבֶּער מִיט דֶעם אִיז
אוּנְזֶער מַעֲלָה גְרוֹיס דָאס מִיר
זֶענֶען קִינְדֶער פוּן עֶלְטֶערֶען וָואס
דוּ הָאסְט מִיט זֵיי כּוֹרֵת בְּרִית גִיוֶועזֶען
קִינְדֶער פוּן דַיין גֶעלִיבְּטֶען אַבְרָהָם
וָואס דוּ הָאסְט צוּ אִיהְם גֶעשְׁוואוֹרֶען
אוֹיף דֶעם בַּארְג מוֹרִיָּה מִיר זֶענֶען
די קִינְדֶער פוּן זַיין אַיינְצִיגֶען
זוּהְן יִצְחָק וָואס עֶר אִיז גֶעבּוּנְדֶען
גֶעוָואֶרֶען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ פַאר אַקָרְבָּן.
מִיר קוּמֶען אַרוֹיס פוּן יַעֲקֹב דַיין
עֶלְצְטֶער זוּהְן דָאס פוּן וֶועגֶען דַיין
לִיבְּשַׁאפְט וָואס דוּ הָאסְט אִיהְם לִיבּ
גֶעהַאט אוּנ פוּן דַיין פְרֵייד דָאס דוּ
הָאסְט זִיךְ מִיט אִים גֶעפְרֵייד הָאסְטוּ
גֶערוּפֶען זַיין נָאמֶען יִשְׂרָאֵל אוּנ
יְשׁוּרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ דְרוּם זֶענֶען מִיר שׁוּלְדִיג
צוּ דַאנְקֶען אוּנ לוֹיבֶּען אוּנ
צוּ בַּאשֵׁיינֶען דִיךְ צוּ הֵיילִיגֶען אוּנ
צוּ גֶעבֶּען לוֹיבּ אוּנ דַאנְקֶען צוּ דַיין
נָאמֶען

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ, וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא. קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ. וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ. וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּרַבִּים׃

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וּבִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים, אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קַבֵּץ קוֶֹיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ,

פירוש ע"ט

נָאמֶען. וואול אונז וִוי גָאר גוּט אִיז אוּנְזֶער חֵלֶק בָּעוֹלָם הַזֶּה אוּנ וִוי זִים אִיז אוּנְזֶער גוֹרָל לָעוֹלָם הַבָּא אוּנ וִוי שֵׁיין אִיז אוּנְזֶער יְרוּשָׁה וואוּל אוּנְז דָאס מִיר פֶּעדֶערְעֶן זִיךְ אוּנ שְׁפֶּעטִיגֶען זִיךְ אָבִינְט אוּנ מָארְגֶען אוּנ זָאגֶען צְוֵויי מָאהְל אַלֶע טָאג שְׁמַע יִשְׂרָאֵל׃

אַתָּה הוּא דוּ בִּיסְט גָאט וָואס דוּ בִּיסְט גֶעוֶועְן נָאךְ אֵיידֶער דִי וֶועלְט אִיז בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען דוּ בִּיסְט אוֹיךְ גָאט נָאךְ דֶעם אַז דִי וֶועלְט אִיז בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען. דוּ בִּיסְט גָאט בָּעוֹלָם הַזֶּה אוּנ דוּ בִּיסְט גָאט לָעוֹלָם הַבָּא הֵיילִיג דַיין נָאמֶען אוֹיף דִי וָואס הֵיילִיגֶען דַיין נָאמֶען אוּנ הֵיילִיג דַיין נָאמֶען אִין דַיין וֶועלְט אוּנ דוּרְךְ דַיין הִילְף זָאל דֶערְהֵייבְּט וֶוערֶען אוּנְזֶערֶע הֶערְשַׁאפְט׃ בָּרוּךְ גֶע־לוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער דָא הֵיילִיגְט זַיין נָאמֶען צְוִוישֶׁען פִיל לַייט׃

אַתָּה הוּא דוּ בִּיסְט גָאט אוֹיף דֶעם הִימֶעל אוּנ אוֹיף דֶער עֶרְד אוּנ אִין דִי גַאנְץ הוֹיכֶע אוֹיבֶּערְשְׁטֶע

אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם, וּמִי בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים, אוֹ בַתַּחְתּוֹנִים, שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה, אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד, בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ, וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה שֶּׁכָּתוּב, בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם, וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם, כִּי אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכָל עַמֵּי הָאָרֶץ, בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם, אָמַר יְיָ:

דיני התפלה.

א) דִי קָרְבָּנוֹת זָאל מֶען נִיט זָאגֶען נָאכְהֶער וֶוען עֶס אִיז שׁוֹין טָאג, אוֹיךְ זָאל מֶען זֵיי זָאגֶען שְׁטֵייעֶנְדִיג: ב) דֶער וָואס וֵוייסְט נִיט דִי טַייטְשׁ פוּן „אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן" בִּיז „וַיַּכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם" דַארְף עֶר פְרֶעגֶען דֶעם וָואס וֵוייסְט דִי טַייטְשׁ דֶער פוּן דֶען מֶען בְּרוּיךְ זֵייעֶר גֶעוָואָרְעֶנְט זַיין אוּן זִינְגֶען צוּ הָאבֶּען דִי טַייטְשׁ בְּשַׁעַת מֶען זָאגְט דָאס:

פירוש ע"ט

הִימֶעל עֶס אִיז אֱמֶת דָאס דוּ בִּיסְט דֶער עֶרְשְׁטֶער אוּנ דוּ בִּיסְט דֶער לֶעצְטֶער אוּנ אָן דִיר אִיז קֵיין גָאט נִיט פַארְהַאנְדֶען קַבֵּז מִיר בֶּעטֶען דִיךְ גָאט זַאמֶעל אַיין דִי וָואס הָאפֶּען צוּ דִיר פוּן אַלֶע פִיר עֶקֶען פוּן דֶער וֶועלְט: יַכִּירוּ לָאזֶען אַלֶע לַייט פוּן דֶער וֶועלְט דֶער קֶענֶען דָאס דוּ גָאט בִּיסְט אַלֵיין אִיבֶּער דִי קִינִיגְרַייךְ פוּן דֶער עֶרְד דוּ הָאסְט בֶּעשַׁאפֶען דִי הִימֶעל אוּנ עֶרְד דֶעם יַם אוּנ אַלְץ וָואס אִין אִיהְם אִיז אוּנ וֶוער אִיז צְוִוישֶׁען אַלֶע דַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישׁ צְוִוישֶׁען דִי אוֹיבֶּערְשְׁטֶע אָדֶער צְוִוישֶׁען דִי אוּנְטֶערְשְׁטֶע וָואס עֶר קֶען זָאגֶען צוּ דִיר וָואס טוּסְטוּ. אוּנְזֶער פָאטֶער דֶער דָא אִיז אִין הִימֶעל טוּ מִיט אוּנְז צְדָקָה אוּנ חֶסֶד פוּן וֶועגֶען דַיין גְרוֹיסֶען נָאמֶען דֶער שְׁטַארְקֶער אוּנ פָארְכְטְצוּמֶער וָואס עֶר אִיז אוֹיף אוּנְז גֶערוּפֶען וְקַיֵּם מִיר בֶּעטֶען דִיךְ גָאט אוּנְזֶער גָאט זַיי אָן אוּנְז גִיךְ מְקַיֵּים דֶעם פָּסוּק אִין דֶער צַייט פוּן דֶער גְאוּלָה וֶועל אִיךְ אַייךְ אַיין זַאמְלֶען אוּנ אִיךְ וֶועל אַייךְ גֶעבֶּען אַגוּטֶען שֵׁם אוּנ לוֹיבּ צְוִוישֶׁען אַלֶע אוּמוֹת פוּן דֶער וֶועלְט אַז אִיךְ וֶועל אוּם קֶערֶען אַייעֶר

די חֲכָמִים הָאבֶּען זֵייעֶר גֶעלויבְּט דִי פַּרְשִׁיּוֹת פוּן קָרְבָּנוֹת אַזוֹי ווִי מִיר גֶעפִינֶען אִין דֶער גְמָרָא אוּן עֶס שְׁטֵייט אַז אֵלִיָהוּ הַנָבִיא הָאט דֶעם סוֹד מְגַלֶה גֶעוֶועזֶען צוּ רַבִּי פִּנְחָס דְרוּם גֶעהֶערְט מֶען דִי פַּרְשִׁיּוֹת צוּ זָאגֶען מִיט גְרוֹיס כַּוָונָה:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה, וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ, וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם. וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם. בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ, אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת, לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַייָ: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ. וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם:

פרשת תרומת הדשן

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר, זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה, הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר, וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד, וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ, וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו, וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, אֶל מָקוֹם טָהוֹר: וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה, וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה, וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ, לֹא תִכְבֶּה:

אום ראש השנה זאגט מען ניט דעם „יְהִי רָצוֹן":

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַחֵם עָלֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ, וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ, וְשֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, רֵיחַ נִיחֹחִי

פירוש ע"ט

געפֿיינקעניש דאס איהר וועט ווידער זיצען בשלום אין אייער לאנד און איהר וועט דאס מיט אייערע אויגען זעהן אזוי האט גאט געזאגט:

וַיְדַבֵּר יְיָ און גאט האט גערעט צו משה און האט צו איהם געזאגט: זאג אן די קינדער ישראל קָרְבָּנִי מיין קרבן דאס איז דאס בלוט

וואס

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם, זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיְיָ, כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְמִימִים, שְׁנַיִם לַיּוֹם, עֹלָה תָמִיד: אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי, לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיְיָ: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם, כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה, אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ:

וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְיָ, וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

פירוש ע"ט

וָואס מֶען הָאט גֶעשְׁפְּרִיצְט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ לחמי מַיין בְּרוֹיט דָאס אִיז דֶער חֵלֶק פוּן דֶער בְּהֵמָה וָואס מֶען הָאט פַאר בְּרֶענְט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ וָואס דָאס אִיז צוּ מִיר אֵיין נַחַת רוּחַ דָאס אִיךְ הָאבּ גֶעהֵייסֶען אוּנ מַיין רָצוֹן אִיז גֶעטְהוּן גֶעוָוארֶען זָאלְט אִיהְר הִיטֶען מַקְרִיב צוּ זַיין פַאר מִיר אִין זַיין צַייט: וְאָמַרְתָּ לָהֶם אוּנ דוּ זָאלְסְט צוּ זֵיי זָאגֶען דָאס אִיז דֶער קָרְבָּן וָואס אִיהְר זָאלְט אוֹיף דֶעם פַייעֶר מַקְרִיב זַיין פַאר גָאט יָאהְרִיגֶע שָׁאף אָן אֵיין מוּם אִיטְלִיכֶען טָאג צְוֵויי פַאר אֵיין קָרְבָּן תָּמִיד: אֵיין שָׁאף זָאלְסְטוּ אָן בְּרֵייטֶען אִין דֶער פְּרִיה אוּנ אֵיין שָׁאף צְוִוישֶׁען דִי אָבִינְטֶען אוּנ אַ צֶעהְנְט חֵלֶק פוּן אַ מָאס זֶעמִיל מֶעהְל צוּ אֵיין מִנְחָה גֶעמִישְׁט מִיט גֶעשְׁטוּסֶענֶעם אֵייל אַ פֶערְטֶעל פוּן אֵיין עֶמֶער. אַזוֹי וִוי דֶער קָרְבָּן עוֹלָה וָואס מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם בַּארְג סִינַי צוּ אֵיין נַחַת רוּחַ אֵיין קָרְבָּן אוֹיף דֶעם פַייעֶר פַאר גָאט: וְנִסְכּוֹ אוּנ זַיין גִיסוּנְג זָאל זַיין אַ פֶערְטֶעל פוּן אֵיין עֶמֶער וַויין צוּ אֵיין שָׁאף אוֹיף אַ הֵיילִיג אָרְט דָאס אִיז דֶער מִזְבֵּחַ זָאל מֶען גִיסֶען דֶעם שְׁטַארְקֶען וַויין פַאר גָאט: אוּנ דִי אַנְדֶערֶע שָׁאף זָאלְסְטוּ אָן בְּרֵייטֶען צְוִוישֶׁען דִי אָבִינְטֶען אַזוֹי וִוי דִי מִנְחָה אוּנ דָאס גִיסוּנְג פוּן אִין דֶער פְּרִיה דָאס אִיז אַ נַחַת רוּחַ פַאר גָאט:

וְשָׁחַט אותו אוּנ עֶר זָאל קוֹילֶען דֶעם קָרְבָּן בַּיי דֶעם צָפוֹן זַייט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ פַאר גָאט אוּנ דִי קִינְדֶער פוּן אַהֲרֹן זָאלֶען שְׁפְּרִיצֶען זַיין בְּלוּט אַרוּם דֶעם מִזְבֵּחַ:

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת
קְטוֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם.
כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה, קַח לְךָ סַמִּים, נָטָף, וּשְׁחֵלֶת,
וְחֶלְבְּנָה, סַמִּים, וּלְבוֹנָה זַכָּה, בַּד בְּבַד יִהְיֶה:
וְעָשִׂיתָ אוֹתָהּ קְטוֹרֶת רוֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ, מְמֻלָּח טָהוֹר
קוֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק, וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדוּת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד, אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה. קוֹדֶשׁ קָדָשִׁים
תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר, וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטוֹרֶת סַמִּים
בַּבּוֹקֶר בַּבּוֹקֶר, בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלוֹת
אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה, קְטוֹרֶת תָּמִיד
לִפְנֵי יְיָ לְדוֹרוֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן, פִּטּוּם הַקְּטוֹרֶת כֵּיצַד. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ
בָהּ. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה. מָנֶה לְכָל יוֹם,
פְּרַס בְּשַׁחֲרִית, וּפְרַס בֵּין הָעַרְבָּיִם. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים, שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס
כֹּהֵן גָּדוֹל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וּמַחֲזִירָן לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם
הַכִּפּוּרִים, וְשׁוֹחֲקָן יָפֶה יָפֶה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַקָּה מִן הַדַּקָּה: וְאַחַד עָשָׂר
סַמָּנִים הָיוּ בָהּ, וְאֵלּוּ הֵן. א הַצֳּרִי, ב וְהַצִּפֹּרֶן, ג הַחֶלְבְּנָה, ד וְהַלְּבוֹנָה,
מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה, ה מוֹר, ו וּקְצִיעָה, ז שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ, ח וְכַרְכּוֹם,
מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר. שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. ט הַקּוֹשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר, י וְקִלּוּפָה
שְׁלֹשָׁה, יא וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה, בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין,
סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין, מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן
עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע הַקָּב, מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא: רַבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר.
אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא, וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ. וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל
סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף.
בֹּרִית כַּרְשִׁינָה לָמָּה הִיא בָאָה כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא
נָאָה, יֵין קַפְרִיסִין לָמָּה הוּא בָא כְּדֵי לִשְׁרוֹת בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא
עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ, אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ,
מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק. אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב הֵיטֵב
הָדֵק. מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְּמָה לַחֲצָאִין

כְּשֵׁרָה. לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ לֹא שָׁמָעְנוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל. אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין. וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַר קַפָּרָא אוֹמֵר, אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה, הָיְתָה בָאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַר קַפָּרָא, אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ, אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ, וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה, כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיָי:

ג״פ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ג״פ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: ג״פ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: וְעָרְבָה לַיָי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

אַבַּיֵי הֲוָה מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה, מִשְּׁמָא דִגְמָרָא וְאַלִּיבָּא דְאַבָּא שָׁאוּל, מַעֲרָכָה גְדוֹלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת, וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטוֹרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים, וְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים קוֹדֵם לְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קוֹדֵם לַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת, וַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד, וְדַם הַתָּמִיד קוֹדֵם לַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת, וַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לִקְטוֹרֶת, וּקְטוֹרֶת קוֹדֶמֶת לְאֵבָרִים, וְאֵבָרִים לְמִנְחָה, וּמִנְחָה לַחֲבִתִּין, וַחֲבִתִּין לִנְסָכִין, וּנְסָכִין לְמוּסָפִין, וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין, וּבָזִיכִין קוֹדְמִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר, וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעוֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים, עָלֶיהָ הַשְׁלֵם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

תפלת רבי נחוניה בן הקנה.

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה. אב״ג ית״ץ

קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא. קר״ע שט״ן

נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ כְּבָבַת שָׁמְרֵם. נג״ד יכ״ש

בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם. בט״ר צת״ג

חֲסִין קָדוֹשׁ בְּרֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ. חק״ב טנ״ע

יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ. יג״ל פז״ק

שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת. שק״ו צי״ת

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ, וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם, וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם, וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם, וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבוּטַּל הַתָּמִיד, וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ, וְלֹא לֵוִי בְּדוּכָנוֹ, וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ, וְאַתָּה אָמַרְתָּ וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ, לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיְּהֵא שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ חָשׁוּב וּמְקוּבָּל וּמְרוּצֶּה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וּבִמְקוֹמוֹ וּכְהִלְכָתוֹ:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

א אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים, וְעַל הַפָּרֹכֶת, וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב, מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב:
ב פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים, וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת, וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב, מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדָּשֶׁן:
ג חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד, אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר. שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים, וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת, שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת. כֵּיצַד, עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב, וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, מִזְרָחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי, וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים, לְזִכְרֵי כְהֻנָּה, בְּכָל מַאֲכָל, לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

ד הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וּטְעוּנָה הַפְשֵׁט וְנִתּוּחַ, וְכָלִיל לָאִשִּׁים:
ה זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת, אֲשַׁם גְּזֵלוֹת, אֲשַׁם מְעִילוֹת, אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה,

אֲשַׁם נָזִיר, אֲשַׁם מְצוֹרָע, אָשָׁם תָּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה, בְּכָל מַאֲכָל, לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

ו הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר, קָדָשִׁים קַלִּים, שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה, וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר, לְכָל אָדָם, בְּכָל מַאֲכָל, לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם, אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

ז שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים, שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה, וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר, לְכָל אָדָם, בְּכָל מַאֲכָל, לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם, אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

ח הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח, קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה, וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אֶחָת, וּבִלְבָד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד, שִׁנָּה בַּאֲכִילָתָן, הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים, וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר, בְּכָל מַאֲכָל, לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, בִּשְׁלשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֵן: א מִקַּל וָחוֹמֶר. ב וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה. ג מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד, וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים. ד מִכְּלָל וּפְרָט. ה וּמִפְּרָט וּכְלָל. ו כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל, אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. ז מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט, וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל. ח כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא. ט כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל, וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ, יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר. י כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ, יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר. יא כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ, אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ, עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ. יב דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ, וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ. יג וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

קדיש דרבנן.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן. וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן. וְעַל כָּל מָאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר. יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנָא רְוִיחֵי וּפוּרְקָנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

דיני פסוקי דזמרה.

א) פְּסוּקֵי דְזִמְרָה הֵייסְט פוּן הודו בִּיז נָאךְ אָז יָשִׁיר׃

ב) פְּסוּקֵי דְזִמְרָה בְּרוּיכְט מֶען צוּ זָאגֶען לַאנְגְזַאם יֶעדֶער וָוארְט׃

ג) בַּיי בָּרוּךְ שֶׁאָמַר נֶעמְט מֶען אִין דִי הַאנְד אַבִּיין צְוַויי צִיצִית אִין בַּיי „מְהוּלָל בַּתִּשְׁבָּחוֹת" קִישְׁט מֶען דִי צִיצִית׃

ד) בַּיי דֶעם פָּסוּק „פּוֹתֵחַ "אֶת "יָדֶךָ בְּרוֹכְט מֶען אִין זִינֶען צוּ הָאבֶּען דִי טַייטְשׁ פוּן דִי וֶוערְטֶער. אוּן מְכַוֵּון צוּ זַיין דִי אָנְהֵייבּ פוּן דִיזֶע וֶוערְטֶער זֶענֶען פא"י אוּן עֶנְדֶע פוּן דִיזֶע וֶוערְטֶער זֶענֶען חת"ך׃

ה) פוּן וַיְבָרֶךְ דָּוִד בִּיז נָאךְ אָז יָשִׁיר בְּרוֹכְט מֶען צוּ זָאגֶען שְׁטֵייעֶנְדִיג׃

ו) דִי דְרַייצֶעהְן שְׁבָחִים בַּיי יִשְׁתַּבַּח פוּן שִׁיר וּשְׁבָחָה בִּיז וּמַלְכוּת זָאל מֶען אִין אֵיין אָטֶים זָאגֶען׃

ז) וֶועהְר עֶס בְּרוֹכְט מַשְׁתִּין זַיין אִין מִיטִין פְּסוּקֵי דְזִמְרָה. זָאל עֶר זִיךְ וַואשֶׁען דִי הֶענְד נָאהְר דִי בְּרָכָה אֲשֶׁר יָצַר זָאל עֶר נִיט זָאגֶען בַּאלְד, נָאהְר הֶערְשְׁט נָאךְ דֶעם דַאוֶנֶען זָאל עֶר זָאגֶען דִי בְּרָכָה אֲשֶׁר יָצַר׃

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד׃ אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי, וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי׃ יְיָ אֱלֹהָי, שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי׃ יְיָ הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי, חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר׃ זַמְּרוּ לַייָ חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃ כִּי רֶגַע

פירוש ע"ט

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת אִיךְ מְהוּ דִיךְ לוֹיבֶּען גָאט דָאס דוּ הָאסְט מִיךְ דֶערְהוֹיבֶּען אוּן הָאסְט נִיט דֶערְפְרֵייט מַיינֶע פַיינְד אוֹיף מִיר. יְיָ גָאט אִיךְ הָאבּ צוּ דִיר גֶעשְׁרִיעֶן אוּן הָאסְט מִיךְ גֶעהֵיילְט דוּ הָאסְט אוֹיף גֶעבְּרַאכְט פוּן דֶעם גֵיהִנָּם מַיין נֶפֶשׁ פוּן דִי וָואס נִידֶערְעֶן אִין גְרוּבּ. זַמְּרוּ זִינְגְט צוּ גָאט זַיינֶע פְרוּמֶע אוּנ לוֹיבְּט צוּ זַיין הֵיילֶעקַייט. כִּי וִוי אֵיין אוֹיגֶען בְּלִיק אִיז גָאט בְּרוּגֶז אָבֶּער אַז דֶער מֶענְטְשׁ בָּעוַוייְנְט אִיהְם אִיז ווִידֶער לַאנְג לֶעבֶּען וֶוען לִיגְט אוֹיף דֶער נַאכְט גֶעכְטִיגְט אִיבֶּער דֶער מֶענְטְשׁ מִיט גֶעוֵויין אוֹיף זַיינֶע מַעֲשִׂים רָעִים אִין דֶערְפְרִיה אִיז שׁוֹין אֵיין גֶעזַאנְג וואָס

בְּאַפּוֹ, חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ, בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי, וְלַבֹּקֶר רִנָּה:
וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי, בַּל אֶמּוֹט לְעוֹלָם: יְיָ בִּרְצוֹנְךָ
הֶעֱמַדְתָּ לְהַרְרִי עוֹז, הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ
יְיָ אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי אֶתְחַנָּן: מַה בֶּצַע בְּדָמִי, בְּרִדְתִּי
אֶל שָׁחַת, הֲיוֹדְךָ עָפָר, הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי,
יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי, פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי
וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם, יְיָ
אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

קדיש יתום.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ.
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב
וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח
וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא
לְעֵילָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא
וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

דיני ברוך שאמר.

(א) פון בָּרוּךְ שֶׁאָמַר בִּיז נָאךְ שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה טָאר מֶען נִיט אוֹיס רֶעדֶען אֲפִילוּ אוֹיף לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ:

(ב) אַז מֶען הֶערְט אַ בְּרָכָה פוּן אֵיינֶעם מֶעג מֶען נָאךְ זָאגֶען אָמֵן כָּל זְמַן מֶען הַאלְט פַאר יוֹצֵר אוֹר, אוֹיךְ אַז מֶען הֶערְט דָאס צִיבּוּר זָאגֶען קְרִיאַת שְׁמַע זָאגְט מֶען אוֹיךְ דֶעם עֶרְשְׁטֶען פָּסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בִּיז אֶחָד:

(ג) אַז מֶען הֶערְט קַדִּישׁ קְדוּשָּׁה אָדֶער בָּרְכוּ מֶעג מֶען בְּוַדַּאי נָאךְ זָאגֶען:

(ד) בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ טָאר מֶען נִיט

פירוש ע"ט

וָואס גָאט בָּרוּךְ הוּא הָאט אִיהְם מוֹחֵל גֶעוֶועְן. וַאֲנִי אוּן אִיךְ הָאבּ מִיר גֶעטְרַאכְט אַז אִיךְ בִּין גֶעוֶועזֶען בְּשַׁלְוָה אִיךְ וֶועל שׁוֹין נִיט גֶעגְלִיצְט וֶוערֶען אוֹיף אֵייבִּיג. אָבֶּער דוּ גָאט דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען מִיט דַיין ווִילֶען הָאסְטוּ מִיךְ אוֹיף גֶעשְׁטֶעלְט וָואס דוּ הָאסְט מִיר גֶעגֶעבֶּען גְדוּלָּה וְהַרְוָחָה וִוי דוּ הָאסְט דִיךְ בֶּעהַאלְטֶען פַאר מִיר בִּין אִיךְ וָוארִין בַּאלְד דֶערְשְׁרָאקֶען. אֵלֶיךָ צוּ דִיר גָאט טְהוּ אִיךְ רוּפֶען אוּן בֶּעטֶען. מַה וָואס וֶועסְטוּ גֶעוִוינֶען אִין מַיין בְּלוּט וֶוען אִיךְ וֶועל נִידֶערֶען אִין גְרוּבּ פוּן גֵיהִנֹּם. הֲיוֹדְךָ עָפָר וֶועלֶען דֶען דִיךְ לוֹיבֶּען דִי וָואס גֵייעֶן אִין דֶער עֶרְד וֶועט עֶר זָאגֶען דַיין וָוארְהֵייט. שְׁמַע הֶער מִיךְ צוּ גָאט אוּן לַייטְזֶעלִיג מִיךְ זַיי מִיר אַ הֶעלְפֶער. הָפַכְתָּ דוּ פֶערְקֶערְסְט מַיין קְלָאג צוּ אֵיין טַאנְץ אוּן הָאסְט מִיךְ אָן גֶעגוּרְט מִיט שִׂמְחָה. לְמַעַן פוּן וֶועגֶען מִיר לוֹיבֶּען דִיךְ מִיט גֶעזַאנְג אַלֶע דִי הֶערְלִיכֶע מֶענְטְשֶׁען אוּן וֶועלֶען נִיט שְׁוַוייגֶען גָאט מַיין גָאט גָאר אוֹיף אֵייבִּיג וֶועל אִיךְ דִיךְ לוֹיבֶּען:

זאָגען פון בָּרוּךְ שֶׁאָמַר אָהן, הַיינוּ פון דאן ווען מען זאָגט בָּרוּךְ אַתָּה ה' פון בָּרוּךְ שֶׁאָמַר:

(ה) בָּרוּךְ שֶׁאָמַר, מִזְמוֹר לְתוֹדָה, וַיְבָרֶךְ דָוִד, אָז יָשִׁיר, יִשְׁתַּבַּח, דאַרף מען אַלְץ זאָגען שְׁטֵייעֶנְדִיג:

(ו) מען זאָל דאַווענֶען גְעלאַסֶען, אויך זאָל מען אין זִינֶען האָבֶּען די טַייטְשׁ, בִּפְרַט בַּיי דֶעם פָּסוּק פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ מוּז מען בְּוַודַאי אין זִינֶען האָבֶּען די טַייטְשׁ, דֶען אַז נִיט מוּז מען דֶעם פָּסוּק נאָךְ אַמאָהל זאָגען מִיט כַּוָּונָה:

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, בָּרוּךְ הוּא, בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית, בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו, בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח, בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל, בָּרוּךְ שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן, הַמְהֻלָּל בְּפֶה עַמּוֹ, מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן

תוכחת מוסר

בעוויל מען בְּרוֹכְט זיין גִיהִיטֶען נאָךְ צוּ זאָגען אָמֵן נאָךְ יֶעדֶער בְּרָכָה וואָס דער חַזָן זאָגְט. ווֶעלֶען מִיר דאָ שְׁטֶעלֶען אַ ווִינְדֶערְלִיכֶע מַעֲשֶׂה פון אָמֵן זאָגען:

אין לַאנְד שְׁפַּאנְיָא אִיז גֶעוֶוען אַ מֶלֶךְ וואָס האָט גֶעוואָלְט פִיהְל מאָהל אַרוֹיס טְרַייבֶען יִידֶען פון זַיין לַאנְד. נאָר דאָרְט און די

פירוש ע"ט

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס האָט גִיזאָגְט אִיז גִיוואָרֶען בֶּעשַׁאפֶען בַּאלְד דִי וועלְט. גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס האָט גִיטאָהְן דִי עֶרְשְׁטֶע זאַכֶען אויף דֶער וועלְט גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס זאָגְט אֵיין זַאךְ אוּן טְהוּט עֶס בַּאלְד גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס אִיז גוֹזֵר אֵיין זַאךְ און עֶר הַאלְט עֶס גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס דֶערְבַּארִימְט זִיךְ אִיבֶּער דֶעם לַאנְד און אִיבֶּער דִי בַּאשֶׁעפֶענִישׁ גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס בַּאצָאלְט אֵיין גוּטֶען לוֹן צוּ דִי וואָס פָארְכְטֶען זִיךְ פַאר אִיהְם גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס לֶעבְּט אֵייבִּיג און דוּיעֶרְט אֵייבִּיג גִילוֹיבְּט אִיז דֶער וואָס טְהוּט אוֹיסְלֵייזֶען און אִיז מַצִּיל גִילוֹיבְּט אִיז זַיין נאָמֶען גִילוֹיבְּט בִּיסְטוּ גאָט אוּנְזֶער גאָט קֶינִיג פון דֶער וועלְט דֶער בַּארִימְהֶערְצִיגֶער פָאטֶער דֶער וואָס אִיז גֶעלוֹיבְּט אִין מוֹיל פון זַיין פָאלְק

חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו, וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ, נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת, וּנְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַמְלִיכְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ, יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים, מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ, זַמְּרוּ לוֹ, שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ: דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ, בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה, מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְיָ

פירוש ע"ט

און בעשיינט אין שפראך פון זיינע פרומע און זיינע קנעכט. ובשירי דוד און מיט די געזאנגען פון דיין קנעכט דוד המלך מיר וועלין דיך לויבען גאט מיט לויבונג און מיט געזאנג מיר וועלען דיך גרויס מאכען און לויבען.

ונפארך און בעשיינען און מיר וועלען מאכען דיך קיניגען אויף אונז אונזער קיניג אונזער גאט דאס הייסט מיר וועלין דיך דער קענען פאר איין בורא עולם. יחיד דער איינציגער דאס לעבונג פון דער גאנצער וועלט דער קיניג וואס איז גילויבט און בעשיינט אויף אימער און אייביג איז זיין גרויסער נאמען באקאנט. ברוך גילויבט ביסטו גאט, גאט וואס איז גילויבט מיט לויבונג:

הודו לה' דאנקט צו גאט רופט אן זיין נאמען מאכט בעקאנט אונטער די פעלקער זיינע מעשים: שירו זינגט צו איהם לויבט צו איהם רעט אין אלע זיינע וואונדער טוט זיך בארימען מיט זיין הייליגען נאמען עס זאל זיך פרייען די הארץ וואס באגערט גאט: דרשו טוט פאר־שטען גאט און זיין שטארקייט טוט בעגערען צו זעהן זיין שכינה תמיד: זכרו טוט געדענקען זיינע וואונדער וואס ער האט געטהון זיינע צייכען און די משפטים וואס ער איז גוזר מיט זיין מויל. זרע איהר קינדער

תוכחת מוסר

רעזעדענט שטאט האט געוואהנט א רב זייער א פרימער און א בייכער. ער האט געהאט חן ביי דעם מלך. און צו יעדער צייט ווען דער מלך האט געוואלט ארויס טרייבען די יודען איז געקומען דער רב צום מלך האט ער באלד מבטל געווען די גזרה. אמאהל איז דער מלך בייז געווארען אויף די יודען און האט גוזר געווען ניי ארויס צו טרייבען די יודען ווענן

אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם, וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחוֹק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן, חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר, כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי, וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי, וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ, בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ, בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָּל אֱלֹהֵי

תוכחת מוסר

געקומען צום רב ער זאל גיין צום מֶלֶךְ. האָט דער רב געזאָגט יעצט איז די צייט פון מִנְחָה איך וועל גיין מאָרגען. זיי האָבען איהם ניט געלאָזט רוהען נאָר ער זאָל שוין גיין, דער רב איז געקומען צום מֶלֶךְ דער מֶלֶךְ האָט איהם אויפגענומען מיט גרויס ליבשאַפט און זיי האָבען אָנגעהויבען שמועסען פון אַנדערע זאַכען. און איידער דער רב האָט צייט געהאַט

פירוש ע"ט

פון יִשְׂרָאֵל זיין קנעכט איהר קינדער פון יַעֲקֹב זיין אויס דער ווילטער: הוא ער איז אונזער גאָט אויף דעם גאַנצען לאַנד זענען זיינע געריכט: זכרו געדענקט צו אייביג זיין זיכערהייט די תּוֹרָה וואָס ער האָט געבאָטען צו טויזענט דורות וואָס ער האָט כּוֹרֵת בְּרִית געוועזען מיט אַבְרָהָם און האָט געשוואָרען צו יִצְחָק. און ער האָט עס געשטעלט צו יַעֲקֹב צו איין געזעץ און צו יִשְׂרָאֵל איין זעבערהייט אויף אייביג. לאמר לך צו דיר וועל איך געבען דאָס לאַנד פון כְּנַעַן דאָס טייל פון אייער אַרְבּ. בהיותכם אַז איהר זייט נאָך געוועזען אַקליינע צאָהל און איהר האָט געוואוינט ווי גֵרִים. ויתהלכו און די אָבוֹת זענען געגאַנגען פון איין פאָלק צום אַנדערען פון איין קיניגרייך צום אַנדערען: לא ער האָט ניט געלאָזען קיין מענטשען צו באַרויבען זיי און ער האָט געשטראָפט איבער זיי קיניגרייך דאָס מיינט מען פַּרְעֹה און אֲבִימֶלֶךְ. אל איהר זאָלט ניט אָן רירען אָן מיין מָשִׁיחַ און צו מיינע נְבִיאִים זאָלט איהר קיין שלעכטץ ניט טהון: שירו זינגט צו גאָט איהר גאַנצע לאַנד טוט אָן זאָגען פון טאָג צו טאָג זיין הילף: ספרו טוט דערציילען צווישען פעלקער זיין כָּבוֹד און צווישען אַלע אוּמוֹת זיינע וואונדער: כי דען געאַכפערט איז גאָט און געלויבט איז ער זייער און איין פאָרכטיגער איז ער איבער אַלע געטער. דען אַלע געטער פון די עוֹבְדֵי גִילוּלִים זענען ניכט. אָבער גאָט האָט די הימעל בעשאַפען.

הָעַמִּים אֱלִילִים *), וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו.
עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ: הָבוּ לַיְיָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים, הָבוּ לַיְיָ
כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ, שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו,
הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת קוֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ,
אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ. יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלוֹץ הַשָּׂדֶה
וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר, מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי בָא
לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ, וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן
הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ:
בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וַיֹּאמְרוּ

פירוש ע"ט

שיינהייט און צירונג איז פאר איהם שטארקייט און פרייד איז אין זיין ארט: הבו ברייט זיך אן צו גאט איהר משפחות פון די פעלקער. ברייט

תוכחת מוסר

צו גטעטן וועגען די גזרה איז געקומען א כומר [א גלח. א גייסטליכער] וואס דער מלך האט איהם לאנג ניט גיזעהן. און האט אנגעהויבען שמועסען מיט דעם מלך אויף לאטייניש שפראכע וואס דער רב האט ניט

אן צו גאט עהרע און שטארקייט. הבו ברייט אן צו גאט דאס עהרע פון זיין נאמען טראגט איין געשאנק און קומט פאר איהם טוט זיך בוקען צו גאט מיט שיינע היילעקייט: חילו פארכט זיך פאר איהם די גאנצע לאנד פעסט שטייט דורך איהם די וועלט און טוט ניט אויסגליטשען. ישמחו זיי וועלען זיך פרייען די הימלען און די ערד און זיי וועלען זאגען צווישען די פעלקער גאט האט געקיניגט. ירעם עס וועט שטורעמען דער ים און דאס וואס אין איהם איז עס וועט זיך פרייען דאס פעלד און אלץ וואס דרינען וואקסט. אז דענסטמאל וועלען זיך פרייען די בוימער פון וואלד פאר גאט אז ער קומט צו משפט'ן דאס לאנד. הודו לויבט צו גאט דען ער איז גוט דען צו אייביג איז זיין גינאד: ואמרו און זאגט העלף אונז גאט אונזער העלפער און זאמעל אונז איין קיין ארץ ישראל כדי צו לויבען דיין היילגען נאמען און צו בארימען זיך מיט דיין לויב. ברוך געלויבט איז גאט דער גאט פון ישראל פון אייביג ביז אייביג און זיי טוען זאגען

---

*) מען דארף א ביסעל נוארטען נאך דעם ווארט אלילים, איידער מען זאגט די ווערטער „וה' שמים עשה":

כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיְיָ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהִשְׁתַּחֲווּ
לְהַר קָדְשׁוֹ, כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן
וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ:
אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי, חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד
יִצְּרוּנִי: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ
עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ, וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא
אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ, אֵל יִשְׂרָאֵל, הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת
לָעָם, בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל נְקָמוֹת יְיָ, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ:
הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ, הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה,
עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב לָנוּ

פירוש ע"ט

גאהר דאס פאלק אמן און לויבען צו גאט. רוממו דערהייבט גאט אונזער גאט און בוקט זיך צום שעמיל זיינע פים דען ער איז הייליג: רוממו דער־הייבט גאט אונזער גאט און בוקט זיך צו זיין הייליגען בארג דאס איז דער בית המקדש דען אונזער גאט איז הייליג. והוא און גאט טהוט זיך דערבארעמען ער וועט פערגעבען זינד און ער טהוט ניט פערדארבען און ער מעהרט ווידער צו קערען זיין גרום צארען און ער טהוט ניט דער־וועקען זיין צארען. אתה דו גאט זאלסט ניט פערמיידען דיין רחמנות פון מיר דיין גינאד און דיין ווארהייט זאל מיך אייביג היטען. זכור געדענק גאט דיין רחמנות און דיין גינאד דען פון אייביג זענען זיי. תנו גיט און זאגט אז דאס שטארקייט איז צו גאט וועגען ישראל האט ער געמאכט אן זעהן זיין שטארקייט אין הימעל. נורא גאט'ס פארכט קומט אויף די מענטשען פון זיין כבוד וואס רוהט אין בית המקדש ווארום דארטען האט מען געזעהן וואונדער ער איז דאס שטארקייט פון די ישראל ער גוט תמיד שטארקייט צו זיין פאלק געלויבט איז גאט: אל איין שטארקער רעכענער איז גאט, מאך שיינען. הנשא וועהר דערהויבען דו ריכטער פון דער וועלט מאך ווידערקערען דיין בצאלונג אויף די האפערדיגע. לה׳ צו גאט איז די הילף אויף דיין פאלק איז דיין בענטשונג אייביג. ה׳ גאט פון די הערשארען וואול דעם מענטשען דער וואס זיין זעבערונג איז אין

תוכחת מוסר

דער רב חאט פערשטאנען וואס זיי רעדען. געטראכט און די צייט וואס זיי וועלען שטועסען וועט ער דאווענען מנחה איז ער אוועק געגאנגען פון טיש און האט זיך געשטעלט און א ווינקעל דאווינען שמונה עשרה. ווי דער כומר האט

אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ, בְיוֹם קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ, וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ, וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַייָ, עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ, וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָנוּ, וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם, הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַייָ כִּי גָמַל עָלָי:

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל, וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ: יוֹם

פירוש ע"ט

דיר. יי גאָט העלף אונז דער קיניג זאָל אונז ענטפערען אין דעם טאָג ווען מיר רופען צו איהם. הושיעה העלף דיין פאָלק און בענטש דיין אַרבונג און וויד זיי און דערהייב זיי ביז אייביג. נפשנו אונזערע זייעלען טוען האָפען צו גאָט אונזער העלפער אונזער הארץ פרייט זיך אין זיין הייליגען נאָמען מיט פערזיכערונג. יהי עס זאָל זיין דיין גינאָד אויף אונז ווי מיר האָפען צו דיר. הראנו ווייז אונז גאָט דיין גינאָד און דיין הילף גיב צו אונז: קומה שטיי אויף העלף אונז און לייז אונז אויס פון וועגען דיין גינאָד. אנכי איך בין גאָט דיין גאָט דער דאָ האָט דיך אויף גיבראַכט פון דער לאַנד מצרים. דער ברייטער דיין מויל און בעט און איך וועל עס דערפילען. אשרי וואוֹל איז צו דעם פאָלק וואָס האָט אַזוי פיל גוטס. און וואוֹל צו דעם פאָלק וואָס גאָט איז זיין גאָט. ואני און איך האָב מיין פאַרזעכערהייט אין דיין גינאָד עס טהוט זיך פרייען מיין האַרץ מיט דיין הילף איך וועל זינגען צו גאָט דען ער האָט מיר גוטס געטהון:

למנצח מזמור צו שטאַרקען דעם געזאַנג צו דוד: השמים דער וואָס קוקט אויף דעם הימעל דערציילט גאָטס כבוד און די וואונדער פון זיינע מעשים. יום איין טאָג צום אַנדערען טאָג ווערט געזעט אַ זאָג צו

תוכחת מוסר

געזעהן דער רב באוועגט שמונה עשרה. האָט דער פומר זיך געשטעלט און האָט געזאָגט צו אַלע מענטשען וואָס זענען געוועזען און שטוב זיי זאָלען הערען די ברכה וואָס ער וועט בענטשען דעם מלך און אַלע זאָלען

לויבען

לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר, וְלַיְלָה לְּלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת: אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים, בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם: בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם, וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם, לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם: וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח: מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם, וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ: תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, מְשִׁיבַת נָפֶשׁ: עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה, מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים, מְשַׂמְּחֵי לֵב, מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד, מִשְׁפְּטֵי יְיָ אֱמֶת, צָדְקוּ יַחְדָּו: הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב, וּמְתוּקִים

תוכחת מוסר

ענטפֿערען אָמֵן. נאָך די בְּרָכָה. וועט זיין בְּרָכָה העלפֿען דעם מֶלֶךְ. דער כּוֹמֶר האט געזאָגט זיין בְּרָכָה אַלע האבען געזאָגט אָמֵן. נאָכדעם האט דער כּוֹמֶר געפֿרעגט אַלע האבען גיענטפֿערט אָמֵן. האבען זיי געזאָגט יאָ. און

פירוש ע״ט

לויבען גאָט׳ס וואונדער אין נאכט צו דער אַנדערער וועט געוויזען וויסענשאפֿט מען וועט געוואהר גאָט׳ס ווינדער: אין די הימלען זאגען ניט און ריידען ניט מיט לייט עס וועט ניט געהערט זייער קול. בכל נאָהר אויף דער גאַנצער וועלט גייט איהר שנור פֿון זייער ליכט זעהט אויס גלייך ווי זיי ריידען, צו דער זונן האט ער געמאכט אַגיצעלט זי זאָל ניט ארוים גיין מעהר ווי מען דאַרף. והוא און די זונן גייט ווי אַחתן גייט זייער לוסטיג פֿון זיין חופה ער טהוט זיך פֿרייען צו לויפֿען אין וועג ווי איין גבור. מקצה פֿון עק הימעל גייט אַרוים די זונן און זי רינגלט אַרום אַלע עקען פֿון דער וועלט מען קאן זיך ניט בעהאַלטען פֿון זיין היץ: תורת גאָט׳ס תורה איז גאַנץ זי דערקוויקט די נשמה. עדות די תורה איז ביי גאָט איין בעגלויבטער עדות וועהר עס האט זי געלערענט די תורה מאַכט קלוג איין נאַר. פקודי די באַפֿעהל פֿון גאָט איז רעכט פֿאַרטעג טהוט דערפֿרייען דאס האַרץ די מצות פֿון גאָט איז קלאָר דאס מאַכט לייכטען די אויגען: יראת די יראה פֿון גאָט איז ריין זי שטייט אויף אייביג די משפטים פֿון גאָט איז וואָרהאַפֿטיג זענען גערעכט אַלע משפטים: הנחמדים עס איז גלוסטיגער פֿון גאָלד און פֿון גין־גאָלד די תורה איז זיסער

מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים: גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם, בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב: שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין, מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ, אַל יִמְשְׁלוּ בִי, אָז אֵיתָם, וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי, וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ, וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת, תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּייָ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי, יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ: גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי, וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעָנָנִי, וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ, וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַייָ שָׁמֵעַ, וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ:

פירוש ע"ט

פון הָאנִיק. גם אַזוי אויךְ דַיין קְנֶעכְט איז נִזְהָר צוּ הִיטֶען דַיין תּוֹרָה און מִצְוֹת וַוייל דֶער סוֹף דֶער פון איז זַייעֶר פִיל שָׂכָר: שְׁגִיאוֹת פון דִי עֲבֵירוֹת וָואס בְּשׁוֹגֵג מַאךְ מִיךְ רֵיין פון עוֹנֶשׁ. גם פון דִי עֲבֵירוֹת וָואס מוּטְווִילִיג וֶוערְט גֶעטְהוּן פַאר מַייד דַיין קְנֶעכְט עֶס זָאל נִיט גֶעוֶועלְטִיגֶען אויף מִיר דֶער חֵשֶׁק דֶענְסְטְמָאל וֶועל אִיךְ זַיין גַאנְץ און וֶועל זַיין רֵיין פון פִּיהֶל זוּנְד. יִהְיוּ עֶס זָאל זַיין צוּ בַּאווִילִיגוּנְג דִי זָאג פון מַיין מוֹיל דָאס טְרַאכְטוּנְג פון מַיין הַארְץ פַאר דִיר גָאט מַיין בַּאשֶׁעפֶער און מַיין אויסְלֵייזֶער:

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אַז דָוִד הָאט פַארְעֶנְדֶערְט זַיין שֵׂכֶל פַאר דֶעם מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים דָאס עֶר הָאט אִיהם פון זִיךְ פֶערְטְרִיבֶּען און עֶר אִיז אַוֶועק גֶע-גַאנְגֶען בְּשָׁלוֹם הָאט עֶר גֶעזָאגְט דֶעם מִזְמוֹר. אֲבָרְכָה אִיךְ טוּ לוֹיבֶּען גָאט אַלֶע צַייט שְׁטֶענְדִיג אִיז זַיין לוֹיבּ אִין מַיין מוֹיל. בַּייָ מִיט גָאט טוּ אִיךְ זִיךְ בֶּערִימֶען עֶס זָאלֶען הֶערֶען דִי עֲנָוִים און זָאלֶען זִיךְ פְרֵייעֶן. גַּדְּלוּ מַאכְט הוֹיךְ גָאטִ'ס נָאמֶען לָאמֶער דֶערְהוֹיבֶּען זַיין נָאמֶען אַלֶע מִיט אַנַאנְדֶער. דָּרַשְׁתִּי אִיךְ הָאבּ גִיפָארְשְׁט צוּ גָאט און עֶר הָאט מִיר גִיעֶנְטְפֶערְט און פון אַלֶע מַיינֶע פָארְכְט הָאט עֶר מִיךְ מַצִּיל גֶעוֶוען. הִבִּיטוּ דִי וָואס הָאבֶּען גִיקוּקְט צוּ השי"ת זֶענֶען זֵיי גֶעוָוארֶען דֶער לוֹיכְטֶען און זַייעֶר פָּנִים אִיז נִיט פֶערְשֶׁעמְט גֶעוָוארֶען. זֶה וֶוען דֶער עָנִי רוּפְט אָן גָאט הֶערְט עֶר

תוכחת מוסר

דֶער יוּד הָאט אויךְ גִיעֶנְטְפֶערְט אָמֵן. הָאבֶּען זֵיי גֶעזָאגְט גֵיין. עֶויל עֶר דַאוֶוענְט. הָאט דֶער כּוֹמֶר אָנְגֶעהוֹיבֶּען בּייסֶען דִי הָאר פון קָאפּ און שְׁרייעֶן עֶויל עֶס הָאט גֶעפֶעהְלְט בַּיי דִי

חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ, סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ, כִּי טוֹב
יְיָ, אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: יְראוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר
לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ, וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב:
לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי, יִרְאַת יְיָ אֲלַמֶּדְכֶם: מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים,
אוֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע, וּשְׂפָתֶיךָ .מִדַּבֵּר
מִרְמָה: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב, בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְיָ
אֶל צַדִּיקִים, וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי יְיָ בְּעוֹשֵׂי רָע, לְהַכְרִית
מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַיְיָ שָׁמֵעַ, וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב יְיָ
לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק, וּמִכֻּלָּם
יַצִּילֶנּוּ יְיָ: שׁוֹמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו, אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה: תְּמוֹתֵת

תוכחת מוסר

בְּרָכָה דֶער אָמֵן וָואס דֶער יוּד הָאט נִישְׁט גִיעֶנְטְפֶערְט וֶועט נִיט מְקוּיָם וֶוערֶען דִי בְּרָכָה וָואס עֶר הָאט גִיבֶּענְטְשְׁט דֶעם מֶלֶךְ. וִוי דֶער מֶלֶךְ הָאט דָאס גֶעהֶערְט פוּן כּוֹמֶר אִיז עֶר בֵּייז גֶעוָוארֶען אוֹיף דֶעם רַב אוּן הָאט גֶעהֵייסֶען

פירוש ע״ט

אוּנ הֶעלְפְט אִיהם. פוּן אַלֶע צָרוֹת. חוֹנֶה עֶס רוּהְט אַמַלְאָךְ פוּן גָאט אַרוּם זַיינֶע פָארְכְטִיגֶע אוּנ צִיהְט זֵיי אוֹיס פוּן אַלֶע אַנְגְסְטֶען. טַעֲמוּ פַּר שְׁטֵייט

אוּנ זֶעהְט מִיט שֵׂכֶל אַז גָאט אִיז גוּט אוּנ קֵיין שְׁלֶעכְטְס אִיז בַּיי אִיהם נִיט דָא ווָאוּל דֶעם מֶענְטְשֶׁען וֶוער עֶס טְהוּט זִיךְ בֶּעשִׁיצֶען אִין אִיהם. יְראוּ פָארְכְט אַייךְ פַאר גָאט זַיינֶע הֵיילִיגֶע דֶען עֶס אִיז נִיט דָא קֵיין שׁוּם אָפְּגַאנְג צוּ זַיינֶע פָארְכְטִיגֶער. כְּפִירִים דִי לֶעמְפֶּערְטֶען דִי עֲשִׁירִים זֶענֶען אָרֶעם גֶעוָוערֶען. אוּנ דִי וָואס פָארְשְׁטֶען גָאט גֵייט זֵיי נִיט אָפּ קֵיין גוּטְס. לְכוּ גֵייט אַהֶער קִינְדֶער הָארְכְט מִיךְ צוּ. דִי פָארְכְט פוּן גָאט וֶועל אִיךְ אַייךְ לֶערְנֶען. מִי וֶועלְכֶער מֶענְטְשׁ וָואס בֶּעגֶערְט צוּ לֶעבֶּען עֶר זָאל דוּרְךְ דֶעם זֶעהְן דָאס גוּטְס פוּן עוֹלָם הַבָּא. נְצוֹר הִיט דַיין צוּנְג פוּן שְׁלֶעכְטְס אוּנ דַיינֶע לֶעפְצֶען הִיט פוּן צוּ רֵיידֶען פַאלְשֶׁע רֵייד. סוּר קֶער דִיךְ אַוֶועק פוּן שְׁלֶעכְטְס אוּנ טְהוּ גוּטְס בֶּעגֶער שָׁלוֹם אוּנ לוֹיף נָאךְ שָׁלוֹם. עֵינֵי דִי הַשְׁגָחָה פוּן גָאט אִיז צוּ דִי צַדִּיקִים אוּנ הָארְכְט זֵייעֶר גִישְׁרֵייא. פְּנֵי דֶער צָארֶען פוּן גָאט אִיז אִין דִי וָואס טְהוּעֶן שְׁלֶעכְטְס צוּ פַאר שְׁנֵיידֶען פוּן דֶער וֶועלְט זֵייעֶר גִידֶעכְטְנִישׁ. צָעֲקוּ וֶוען צַדִּיקִים שְׁרֵייעֶן הָארְכְט גָאט אוּנ פוּן אַלֶע זֵייעֶרֶע צָרוֹת טְהוּט עֶר זֵיי מַצִּיל זַיין. קָרוֹב גָאט אִיז נָאהֶענְט צוּ דִי צוּבְּרָאכֶענֶע הֶערְצֶער אוּנ דִי פַאר שְׁטוֹיסֶענֶע גִימִיט טְהוּט עֶר הֶעלְפֶען. רַבּוֹת עֶס טְרֶעפְט פִיהְל מָאהְל שְׁלֶעכְטֶע זַאכֶען צוּ דֶעם צַדִּיק אוּנ פוּן אַלְץ אִיז גָאט אִיהם מַצִּיל. שׁוֹמֵר גָאט הִיט אַלֶע זַיינֶע בֵּיינֶער אֵיינְס פוּן זֵיי וֶוערְט נִיט צוּבְּרָאכֶען. תְּמוֹתֵת דִי בֵּייזֶע מַעֲשִׂים פוּן דֶעם רָשָׁע טֵייטֶען אִיהם

רָשָׁע רָעָה, וְשׂוֹנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: פּוֹדֶה יְיָ נֶפֶשׁ עֲבָדָיו, וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ:

תְּפִלָּה לְמשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֲדֹנָי, מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ בְּדוֹר וָדוֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל, וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם, שֵׁנָה יִהְיוּ, בַּבּוֹקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלוֹף: בַּבּוֹקֶר יָצִיץ וְחָלָף, לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ, וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ:

פירוש ע"ט

אונ די שונאים פון דעם צדיק ווערען פאר וויסט. פודה גאט לייזט אוים דעם נפש פון זיינע קנעכט זיי וועלען ניט בלייבען פאר שולדיגט אלע וואס בעשיצען זיך אין איהם:

תפלה למשה די מזמורים האט משה רבינו מתפלל געוועזען. איין בעשיצונג ביסטו געוועזען צו אונז אין אלע דורות. בטרם איידי די בערג אונ די ערד מיט דער וועלט איז בעשאפען געווארען אונ ביז די וועלט וועט שטיין ביסטו איין שטארקער גאט. תשב דו קערסטו אום דעם מענטשען פון זיין שטארקען כח ביז ער ווערט פאר שטויסען אונ דו זאגסט צו די מענשען טהוט תשובה אויף אייערע עבירות. כי אז ער זאל אפילו לעבען טויזענט יאהר זענען זיי ביי דעם מענטשען גלייך נאר ווי איין נעכטיגער טאג וואס איז אוועק געגאנגען אונ ווי איין חלק פון דער נאכט וואס איז אוועק געגאנגען. זרמתם דאס לויפונג פון זייער לעבען איז אזוי ווי איין חלום פון דעם שלאף איז גאר נישט אזו איז קיין ממש ניט דא אין לעבען פון דעם מענטשען. בבוקר נאר אין דער פריה דאס הייסט אין די יונגע יאהרען טהוט ער זיך בענייען מיט כח אזוי ווי איין גראז בנייעט זיך מיט שפראצונג. לערב אויף דער נאכט דאס הייסט אויף דער עלטער ווערט ער פאר שניטען אונ פאר-דארט. כי מיר זענען געווארען פאר לענט מחמת דיין צארען אונ מחמת דיין גרים צארען זענען מיר געווארען דער שראקען. שתה אונזערע עבירות וואס מיר האבען געטאהן במזיד האסטו געטאהן אנטקעגען דיינע אויגען אפילו אונזערע פאר הולענע עבירות דאס הייסט וואס מיר האבען געטאהן בשוגג טהוסטו זיי אויך

תוכחת מוסר

מען זאל איהם באלד הרג'נען אונ צו שניידען אויף שטיקער מען האט איהם באלד צו

טהון

שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ, עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: כִּי כָל
יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ, כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ הֶגֶה: יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ
בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרָהְבָּם
עָמָל וָאָוֶן, כִּי גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה, מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ,
וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע, וְנָבִא לְבַב
חָכְמָה: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי, וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ
בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ
כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ
פָעֳלֶךָ, וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם:

**וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:**

תוכחת מוסר

שְׁנִיטְען אויף שְׁטִיקֶער. די שְׁטִיקֶער הָאט מֶען אַוֶועק גֶעטְרָאגֶען צוּ אִיהְם אַהֵיים און די יוּדֶען הָאט מֶען אַרוֹים גֶעטְרִיבֶּען פוּן לַאנְד. דֶער רַב הָאט גֶעהַאט אַ חָבֵר אַ גְרוֹיסֶען צַדִיק. דֶער צַדִיק הָאט נִיט גֶעקָאנְט רוּהֶען עֶר הָאט גֶעוָואלְט

פירוש ע"ט

טְהוּן פַאר דֶער לִיכְט פוּן דַיין פָּנִים צוּ בֶּעצָאלֶען אוּנְז פַאר זֵייא. כִּי אַלֶע אוּנְזֶערֶע טֶעג זֶענֶען אַוֶועק גֶעגַאנְגֶען גָאר מִיט דַיין צָארֶען אוּנְזֶערֶע יָאהְרֶען

זֶענֶען פַאר לֶענְט גֶעוָוארֶען אַזוֹי וִוי מֶען רֶעט אוֹים אַיין וָוארְט. יְמֵי דִי טֶעג פוּן אוּנְזֶערֶע יָאהְרֶען זֶענֶען אִין זֵייעֶר צָאל זִיבֶּעצִיג יָאהְר אוּנ אַז דֶער מֶענְטְשׁ אִיז שְׁטַארְק בְּטֶבַע לֶעבְּט עֶר אַכְצִיג יָאהְר אוּנ דֶער גְרֶעסְטֶער טֵייל פוּן דִי יָאהְרֶען אִיז גָאר מִידִיקֵייט אוּנ אוּם רֶעכְט וָוארוּם זֵיי וֶוערֶען גֶעךְ פַאר שְׁנִיטֶען אוּנ פְלִיהֶען אַוֶועק פוּן דֶער וֶועלְט. מִי וֶוער קָאן וִויסֶען וָואס דוּ בִּיסְט שְׁטַארְק אִין כַּעַס אַזוֹי וִוי דַיין פָּארְכְט אִיז פֶערְהוֹילֶען פוּן אוּנְז אַזוֹי אִיז פֶערְהוֹילֶען פוּן אוּנְז דַיין צָארֶען. לִמְנוֹת נָאךְ דֶער צָאל נָאךְ פוּן אוּנְזֶערֶע טֶעג זָאלְסְטוּ אוּנְז אִין אוּנְזֶער הַארְץ מֶעהְרֶען חָכְמָה. שׁוּבָה קֶער אָפּ פוּן דַיין צָארֶען בִּיז וִוי לַאנְג וֶועסְטוּ צֶערְנֶען טְרַאכְט אַיין גוּטֶע מַחֲשָׁבָה אויף דַיינֶע קְנֶעכְט. שַׂבְּעֵנוּ אַלֶע אִין דֶערְפְרִיה זָאלְסְטוּ אוּנְז מַאכֶען זַאט מִיט דַיין גְנָאד וֶועלֶען מִיר זִינְגֶען און וֶועלֶען זִיךְ פְרֵייעֶן אַלֶע אוּנְזֶערֶע טֶעג. שַׂמְּחֵנוּ דוּ זָאלְסְט אוּנְז אַזוֹי פִיהְל צֵייטֶען דֶערְפְרֵייעֶן וִויפִיל טֶעג דוּ הָאסְט אוּנְז גֶעפַּיינִיגְט וִויפִיהְל יָאהְר מִיר הָאבֶען גֶעזֶעהְן בֵּייז. יֵרָאֶה דַיינֶע וֶוערְק זָאלֶען גֶעזֶעהְן וֶוערֶען צוּ דַיינֶע קְנֶעכְט יִשְׂרָאֵל און אויף זֵייעֶרֶע קִינְדֶער זָאל גֶעזֶעהְן וֶוערֶען דַיין שֵׁיינְקֵייט. וִיהִי עֶס זָאל זַיין אויף אוּנְז דָאס זִיסְקֵייט פוּן אוּנְזֶער גָאט אוּנ דִי וֶוערְק פוּן אוּנְזֶערֶע הֶענְד

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי, אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ, מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ, וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה, צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה, מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ, מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף, וּרְבָבָה מִימִינֶךָ, אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט, וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי, עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה, וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ,

פירוש ע"ט

זָאלְסְטוּ אָן בְּרֵייטֶען אַז עֶס זָאל זִיךְ אוּנְז נִיט טְרֶעפֶען קֵיין שָׁאדֶען: יושב בסתר משֶׁה רַבֵּינוּ הָאט גֶעזָאגְט דוּ וָואס דוּ זִיצְט אִין דֶעם פֶער־בָּארְגִינִישׁ פוּן דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטֶען גָאט אוּן לֶערֶענְט זַיין תּוֹרָה אוּן אִין דֶעם שָׁאטֶען פוּן אַלְמֶעכְטִיגֶען גָאט טְהוּט עֶר נֶעכְטֶיגֶען. אומר זָאג אִיךְ דִיר פוּן גָאטְ'ס וֶועגֶען וָואס אִיז מַיין בַּאשִׁיצֶער אוּן מַיין פֶעסְטוּנְג אוּן אִיז מַיין גָאט וָואס אִיךְ פֶערְזִיכֶער זִיךְ אִין אִיהְם. כי אַז עֶר וֶועט דִיךְ מַצִּיל זַיין פוּן אֵיין שְׁטְרוּיכְלִינְדִיגֶע נֶעץ אוּן פוּן מָארְד וָואס צוּ בְּרֶעכְט. באברתו אוּנְ־טֶער זַיין פְלִיגֶעל וֶועסְטוּ דִיךְ בֶּעשִׁיצֶען זַיין וָוארְהַאפְטִיגֶע הַבְטָחָה וֶועט צוּ דִיר זַיין אַזוֹי וִוי אֵיין פַּאנְצֶער. לא דוּ וֶועסְט קֵיין מוֹרָא נִיט הָאבֶּען פַאר דֶעם פַּחַד פוּן דִי שֵׁדִים וָואס זֶענֶען שׁוּלֶט בַּיי נַאכְט אוּן פוּן אֵיין שֵׁד וָואס פְלִיהְט בַּיי טָאג וִוי אַ פַייל. מדבר פוּן פֶעסְט וָואס גֵייט אִין דֶער פִינְצְטֶער פוּן קְרַאנְקֵייט וָואס טֵייטֶע אִין מִיטֶען טָאג. יפול חָאטְשֶׁע לֶעבֶּען דַיין לִינְקֶע הַאנְד וֶועלֶען גֶהַרְגֶ'ת וֶוערֶען טוֹיזֶענְט מֶענְטְשֶׁען אוּן צֶעהְן טוֹיזֶענְט מֶענְטְשֶׁען לֶעבֶּען דַיין רֶעכְטֶער הַאנְד אָבֶּער צוּ דִיר וֶועט דֶער מַזִּיק נִיט גֶענֶעהֶענֶען. רק מִיט דַיינֶע אוֹיגֶען וֶועסְטוּ נָאהְר זֶעהְן וִוי דִי רְשָׁעִים וֶוערֶען גֶהַרְגֶ'ת אָבֶּער דוּ וֶועסְט נִיט הָאבֶּען קֵיין בֵּייז. כי וֶועסְטוּ זָאגֶען אַז גָאט אִיז מַיין בַּאשִׁיצוּנְג אוֹיף דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטֶען גָאט וֶועסְטוּ טְהוּן דַיין בִּטָּחוֹן. לא וֶועט זִיךְ צוּ דִיר נִיט טְרֶעפֶען קֵיין בֵּייז אוּן אֵיין פְּלָאג וֶועט נִיט גֶענֶעהֶענֶען אִין דַיין גֶעצֶעלְט. כי וָוארוּם עֶר וֶועט זַיינֶע מַלְאָכִים בֶּעפֶעלֶען

תוכחת מוסר

ווייסען פאר וועלכע עבירה איז דער רב געשטראפט געוואָרען מיט אזוי א גרויסע שטראף. ער האט געפאסט פיהל תעניתים און געטוהן פיהל תפלות מען זאל איהם זאגען פון הימעל. אמאהל איז געזעסען דער צדיק אליין

לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ, פֶּן תִּגּוֹף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרוֹךְ, תִּרְמוֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ, אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ, עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה, אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ, וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי: אורך ימים וגו׳.

הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ, הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ: שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְיָ, זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ, כִּי נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ, יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ, וַאֲדוֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְיָ עָשָׂה, בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהוֹמוֹת: מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ, בְּרָקִים

תוכחת מוסר

און שטוב׳. און מיטען טאג. האט זיך צו איהם בעוויזען דער רב. און זאגט צו איהם שרעק דיך ניט. איך האב ביי מיין לעבען איין עבירה גיט געטוהן. נאר איינמאהל האט מיין זוהן געזאגט אברכה אויף זיין עסען און איך

פירוש ע״ט

פון דיינט וועגען אז זיי זאלען דיך היטען אין אלע דיינע וועגען. על אויף זייערע הענד וועלין זיי דיך טראגין טאמער וועט זיך אן שלאגין דייני פים אין איין שטיין. על אויף אלייב און איין שלאנג וועסטו טרעטין מיט דייני פים און דו וועסט ניט ניזוק ווערין. כי איך וועל איהם מאכען אנטרינין ווייל ער האט גיגלוסט אין מיר איך וועל איהם שטארקען ווייל ער קאן מיין נאמין. יקראני אז ער וועט מיך רופען וועל איך איהם ענטפערין איך וועל איהם אויסציהען פון דער צרה און וועל איהם ערליך האלטין. אורך מיט לאנגי טעג וועל איך איהם מאכין זאט און איך וועל איהם ווייזין מיין הילף:

הללויה הללו לויבט דעם נאמין פון גאט איהר גאט׳ס קנעכט לויבט צו איהם וואס זיי שטייען אין גאט׳ס בית המדרש אין דעם הויף פון אונזער גאט׳ס הויז: הללויה לויבט גאט ווארום ער טהוט גוט׳ס און זינגט צו זיין נאמין ווארום ער איז זיס. כי ווארום גאט האט אויסדערוויילט יעקב אבינו צו זיך און די ישראל האט גאט אויסדערוויילט צו זיין גלוסטיגען אוצר. כי ווארום איך וויים אז גאט איז גרויס און אונזער האר איז גרעסער פון אלי מלאכים. כל אלץ וואס גאט באגערט טהוט ער אויף דעם הימיל און אויף דער ערד אין די ימים און אלע אפגרונטען. מעלה ער

לְמָטָר עָשָׂה, מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם, מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: שָׁלַח אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם, בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים, וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה, נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם, יְיָ זִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר: כִּי יָדִין יְיָ עַמּוֹ, וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב, מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ, עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ, אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְיָ. בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת

פירוש ע"ט

בְּרֶענְגְט אויף דִי וָואלְקִין פוּן עֶק וֶועלְט אַז דֶער רֶעגִין גֵייט מַאכְט גָאט בְּלִיצֶען עֶר צִיהְט אוּיס דֶעם וִוינְט פוּן זַיין אוֹצָר. שֶׁהִכָּה גָאט הָאט גִישְׁלָאגִין אַלֶע בְּכוֹרִים פוּן מִצְרַיִם פוּן מֶענְטְשִׁין בִּיז דִי בְּהֵמוֹת. שָׁלַח גָאט הָאט גִישִׁיקְט זַיינִי צֵייכֶען אוּן זַיינִי ווּאוּנְדֶער אִין מִצְרַיִם אִין פַּרְעֹה אוּן אִין זַיינִי קְנֶעכְט. שֶׁהִכָּה עֶר הָאט גִישְׁלָאגִין פִיהְל פֶעלְקֶער אוּן הָאט גֶהַרְגֶ'תְּ דִי שְׁטַארְקֶע מְלָכִים. לְסִיחוֹן סִיחוֹן דֶעם מֶלֶךְ פוּן אֱמוֹרִי אוּן עוֹג דֶער מֶלֶךְ פוּן בָּשָׁן אוּן אַלֶע מְלָכִים פוּן כְּנַעַן. וְנָתַן אוּן הָאט גִיגֶעבֶּען זֵייעֶר לַאנְד פַאר אֵיין אַרְב צוּ זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל. יְיָ דַיין נָאמֶען גָאט אִיז אויף אֵייבִּיג אוּן דַיין נָאמֶען גָאט וֶוערְט דֶערְמַאנְט אויף אֵייבִּיג. כִּי אַז גָאט וֶועט מִשְׁפָּטְ'ן דֶעם מִשְׁפָּט פוּן זַיין פָאלְק אַז עֶר זָאל זֵיי גוּטְ'ס טְהוּן. עֲצַבֵּי דִי בִּילְדֶער וָואס דִי הֵיידֶען הָאבֶּען גֶעדִינְט טוּעֶן זֵיי מַאכֶען פוּן גָאלְד אוּן פוּן זִילְבֶּער מֶענְטְשֶׁען הָאבֶּען זֵיי גֶעמַאכְט. פֶּה חָאטְשֶׁע זֵיי הָאבֶּען אֵיין מוֹיל קָאנֶען זֵיי נִיט רֵיידֶען זֵיי הָאבֶּען אוֹיגֶען אוּן קָאנֶען נִיט זֶעהְן. אָזְנַיִם זֵיי הָאבֶּען אוֹיעֶרֶען אוּן הֶערֶען נִיט עֶס אִיז אֲפִילוּ קֵיין אָטוֹם נִיטָא אִין זֵייעֶר מוֹיל. כְּמוֹהֶם הַלְוַאי אַז דִי בַּעֲלֵי מְלָאכוֹת וָואס הָאבֶּען גֶעמַאכְט דִי בִּילְדֶער זָאלֶען אוֹיךְ זַיין אַזוֹי וִוי זֵיי אוּן אַלֶע וָואס הָאבֶּען אֵיין בִּטָחוֹן אויף זֵיי זָאלֶען אוֹיךְ אַזוֹי זַיין. בֵּית אִיהְר הוֹיז-גִיזוּנְד פוּן יִשְׂרָאֵל לוֹיבְּט גָאט דָאס

תוכחת מוסר

הָאבּ נִישְׁט גִיעֶנְטְפֶערְט אָמֵן. בִּין אִיךְ יֶעצְט גֶעשְׁטְרָאפְט גֶעוָוארֶען וְועגֶען אַאָמֵן וָואס אִיךְ הָאבּ נִיט גִיעֶנְטְפֶערְט נָאךְ דִי בְּרָכָה פוּן סוֹחֵר. דֶערִיבֶּער מַיין חָבֵר זָאלְסְטוּ דֶער צֵיילֶען דִי מַעֲשֶׂה צְווִישֶׁען אַלֶע יוּדֶען מֶען זָאל וִויסֶען וִויא

יְיָ. בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְיָ. יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן, שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם. הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

תוכחת מוסר

צוּ הִיטֶען צוּ עֶנְטְפֶערֶען אָמֵן נָאךְ יֶעדֶער בְּרָכָה וָואס מֶען הֶערְט אֲפִילוּ פוּן אַקוּנְד. דָאס אִיז

פירוש ע׳ט

הויז-גֶעזוּנְד פוּן אַהֲרֹן לוֹיבְּט גָאט בֵּית דָאס הויז-גֶעזוּנְד פוּן דִי לְוִיִּם לוֹיבְּט גָאט אוּן אִיהְר גָאטֶס פָארְכְטִיגֶע לוֹיבְּט אוֹיךְ גָאט. בָּרוּךְ לוֹיבְּט גָאט מִיט דֶעם לָשׁוֹן גֶעלוֹיבְּט אִיז דֶער גָאט פוּן צִיּוֹן וָואס רוּעֶט אִין יְרוּשָׁלַיִם לוֹיבְּט גָאט:

הודו לַיְיָ לוֹיבְּט צוּ גָאט, וָוארוּם עֶר טְהוּט גוּטְ׳ס דֶען אוֹיף אֵייבֶּעג אִיז זַיין גִינָאד. הודו לוֹיבְּט צוּ גָאט וָואס עֶר אִיז אֵיין גָאט אִיבֶּער אַלֶע מַלְאָכִים פוּן דֶעם הִימֶעל. הודו לוֹיבְּט צוּ גָאט וָואס עֶר אִיז אַהַאר אִיבֶּער אַלֶע הַארֶען. לְעוֹשֵׂה וָואס עֶר טוּט ווּאוּנְדֶער אַלֵיין וָואס עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען דֶעם הִימֶעל מִיט פֶערְשְׁטֶענְדִיקַייט. לְרוֹקַע וָואס עֶר הָאט פֶערְשְׁפְּרֵייט דִי עֶרְד אוֹיף דֶעם וַואסֶער. לְעוֹשֵׂה אוֹרִים וָואס עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען דִי גְרוֹיסֶע בֶּעלַייכְטוּנְג. אֶת הַשֶּׁמֶשׁ דִי זוּנְן הָאט גָאט בֶּעשַׁאפֶען צוּ גֶעוֶועלְטִיגֶען בַּיי טָאג. אוּן דִי לְבָנָה מִיט דִי שְׁטֶערֶען צוּ גֶעוֶועלְטִיגֶען בַּיי דֶער נַאכְט. לְמַכֵּה לוֹיבְּט צוּ דֶעם וָואס עֶר הָאט גֶעשְׁלָאגֶען דִי מִצְרַיִם דוּרְךְ דִי בְּכוֹרִים וָוארוּם אַז דִי בְּכוֹרִים הָאבֶּען גֶעהֶערְט דִי מַכָּה פוּן בְּכוֹרוֹת הָאבֶּען זֵיי גֶעשְׁלָאגֶען זֵייעֶרֶע פָאטֶערְ׳ס אַז זֵיי זָאלֶען גֶעךְ אַרוֹיס לָאזֶען דִי יוּדֶען פוּן מִצְרַיִם דֶען אוֹיף אֵייבֶּעג אִיז זַיין גֶענָאד. וַיּוֹצֵא לוֹיבְּט צוּ דֶעם גָאט וָואס

בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְגֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדוֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

פירוש ע"ט

עֶר הָאט אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען דִי יוּדֶען פוּן מִצְרַיִם דֶען אוֹיף אֵייבִּיג אִיז זַיין גְנָאד. בְּיָד מִיט דֶער שְׁטַארְקֶער הַאנְד אוּן מִיט דֶעם אוֹיסְגֶעשְׁטְרֶעקְטֶען אָרוּם. לְגוֹזֵר לוֹיבְּט צוּ דֶעם וָואס הָאט צוּ שְׁנִיטֶען דֶעם יַם סוּף אוֹיף שְׁטִיקֶער אוּן אִיטְלִיכֶער שֵׁבֶט אִיז גֶעגַאנְגֶען בֶּעזוּנְדֶער, דֶען אוֹיף אֵייבֶּיג אִיז זַיין גְנָאד. וְהֶעֱבִיר אוּן עֶר הָאט אִיבֶּער גֶעפִיהְרְט דִי יוּדֶען אִיבֶּער דֶעם יַם. וְנִעֵר אוּן עֶר הָאט אוּם גֶעשְׁטִירְצְט פַּרְעֹה מִיט זַיין חַיִל אִין יַם. לְמוֹלִיךְ אוּן הָאט גֶעפִיהְרְט זַיין פָאלְק אִין דֶער מִדְבָּר. לְמַכֵּה אוּן הָאט גֶעשְׁלָאגֶען דִי גְרוֹיסֶע מְלָכִים. וַיַּהֲרוֹג אוּן הָאט גֶהַרְגֶ'ט דִי שְׁטַארְקֶע מְלָכִים פוּן כְּנַעַן. לְסִיחוֹן סִיחוֹן דֶעם מֶלֶךְ פוּן אֱמוֹרִי. וּלְעוֹג אוּן עוֹג דֶעם מֶלֶךְ פוּן בָּשָׁן. וְנָתַן אוּן הָאט גֶעגֶעבֶּען זֵייעֶר לַאנְד פַאר אֵיין אַרְבּ צוּ דִי יוּדֶען דֶען אוֹיף אֵייבֶּיג אִיז זַיין גְנָאד. שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ לוֹיבְּט צוּ דֶעם וָואס הָאט אוּנְז גֶעדֶענְקְט אַז מִיר זֶענֶען גֶעוֶועזֶען מְבוּזֶה אִין מִצְרַיִם דֶען אוֹיף אֵייבֶּיג אִיז זַיין גְנָאד. וַיִּפְרְקֵנוּ אוּן הָאט אוּנְז אוֹיסְגֶעלֵייזְט פוּן אוּנְזֶערֶע בַּאלֵיידִיגֶער, דֶען אוֹיף אֵייבֶּיג אִיז זַיין גְנָאד. נוֹתֵן אוּן עֶר גִיט בְּרוֹיט אוּן שְׁפַּייז צוּ אַלֶע

תוכחת מוסר

אַשְׁרֶעקְלִיכֶער סוֹסֶר פַאר יֶעדֶען מֶען זָאל זַיין גֶעהִיטֶען נָאךְ יֶעדֶער בְּרָכָה צוּ עֶנְטְפֶערֶען אָמֵן. אוּן מֶען זָאל וויסֶען אוֹיף וֶועלְכֶע בְּרָכָה מֶען זָאגְט דֶעם אָמֵן, דֶען אוֹיבּ מֶען ווייסְט נִיט אוֹיף וֶועלְכֶער בְּרָכָה מֶען זָאגְט דֶעם אָמֵן, וֶוערְ

הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּייָ, לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַייָ בְּכִנּוֹר, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ, הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְיָ, וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם, נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵייָ כָּל הָאָרֶץ, מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי, הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם, הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד, מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהָיו, הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ:

תוכחת מוסר

דער אָמֵן געריפֿען „אָמֵן יְתוֹמָה", זאָגט די גְמָרָא פאר „אָמֵן יְתוֹמָה" בְּלייבען תַּם וְשָׁלוֹם נייגע

פירוש ע"ט

בְּרוּאִים דען אויף אייבּיג איז זיין גענאד. הודו לויבּט צו גאָט וואס רוּעט אין הימעל ווארום אויף אייביג איז זיין גענאד:

רננו צדיקים לויבּט צַדִיקִים צו גאָט צו די רעכטפארטיגע איז שיין איין לויב. הודו לויבּט גאָט מיט איין האַרף מיט אַפידעל פון צעהן סטרונעס לויבּט צו איהם. שירו לויבּט צו איהם איין נייע לויב מאַכט שיין צו שפּילען מיט אויסגעשרייי פון שופר. כי ווארום רעכטפארטיג איז גאָט'ס רייד און גאר זיין ווערק איז מיט ווארהאפטעקייט. אוהב ער האָט ליב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט דער חֶסֶד פון גאָט איז פיל די וועלט. בדבר מיט גאָט'ס רייד זענען געוואָרען די הימעל און מיט דעם אָטום פון זיין מויל גאר די הערשאַפט פון הימעל. כונס ער זאמעלט איין ווי אַ מויער די וואסער פון דעם יַם ער גיט אין די באהעלטעניש די אָפּגרונד. ייראו זאָלען פארכטען פאר גאָט אַלע לייט פון דער וועלט פאר איהם זאָלען מורא האבען אַלע די זיצער אויף דער וועלט. כי ווארום וואס ער זאָגט איז אזוי וואס ער שאַפט בלייבּט שטיין. יי גאָט האט פארשטערט דאס טראַכטונג פון די היידען ער האט פערמיטען דאס טראַכטען פון שלעכטע פעלקער. עצת גאָט'ס עצה בלייבּט שטיין אויף אייביג די מַחֲשָׁבָה אין זיין הארצען בלייבּט פון איין דור צום אַנדערען דור. אשרי וואוהל דעם פאָלק וואס דער רעכטער און ווארהאפטיגער גאָט איז זיין גאָט וואוהל דעם פאָלק וואס ער האט גאָט

מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ, רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם, הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל, גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרָב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה, וּבְרוֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו, לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם, וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַייָ, עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ: כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

מִזְמוֹר שִׁיר, לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ, וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבּוֹקֶר חַסְדֶּךָ, וֶאֱמוּנָתְךָ

פירוש ע״ט

אויסגֶעקְלִיבֶּען פַאר אֵיין אַרְבּוּנְג צוּ אִיהְם. מִשָּׁמַיִם פוּן דֶעם הִימֶעל קוּקְט גָאט עֶר זֶעהְט דִי אַלֶע קִינְדֶער פוּן אָדָם. מִמְּכוֹן פוּן דֶעם אָרְט וָואס עֶר הָאט אָן גֶעגְרֵייט עֶר זָאל דָארְטֶען זִיצֶען מְהוּט עֶר קוּקֶען צוּ אַלֶע דִי זִיצֶער פוּן דֶער עֶרְד: הַיּוֹצֵר דֶער וָואס הָאט בֶּעשַׁאפֶען אַלֶע הֶערְצֶער פֶערְשְׁטֵייט עֶר בְּוַודַאי אַלֶע זֵייעֶרֶע וֶוערְק. אֵין דֶער מֶלֶךְ וֶוערְט נִיט גֶעהָאלְפֶען דוּרְךְ זַיין פִיהְל חַיִל דֶער שְׁטַארְקְסְטֶער וֶוערְט נִיט נִיצוֹל אִין דֶער מִלְחָמָה חָאטְשֶׁע עֶר הָאט פִיל כֹּחַ נָאהְר מִיט גָאט ב״ה אִיז זַיין הִילְף. שֶׁקֶר עֶס אִיז פַאלְשׁ דָאס שְׁטַארְקֵייט פוּן אַפֶערְד זָאל הֶעלְפֶען מִיט זַיין פִיל חַיִל וֶוערְט עֶר נִיט אַנְטְרוּנֶען אִין דֶער מִלְחָמָה. הִנֵּה גָאט גוּט אַכְטוּנְג זַיינֶע פָארְכְטִיגֶע צוּ דִי וָואס הָאפֶען צוּ זַיין גְנָאד. לְהַצִּיל צוּ מַצִּיל זַיין פוּן דֶעם טוּיט זֵייעֶר לַייבּ אוּן דֶערְנֶערֶען זֵיי חָאטְשֶׁע עֶס אִיז אַהוּנְגֶער. נַפְשֵׁנוּ אוּנְזֶערֶע לַייבֶּער טוּעֶן הָאפֶען צוּ גָאט אוּנְזֶער הֶעלְפֶער אוּן אוּנְזֶער בֶּעשִׁיצֶער אִיז עֶר. כִּי וָוארוּם מִיט אִיהְם מְהוּט זִיךְ פְרֵייעֶן אוּנְזֶער הַארְץ אִין זַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען פֶערְזִיכֶערֶען מִיר זִיךְ. יְהִי עֶס זָאל זַיין דַיין גְנָאד אוֹיף אוּנְז וויי מִיר הָאפֶען צוּ דִיר:

מִזְמוֹר שִׁיר דֶער מִזְמוֹר אִיז גֶעמַאכְט גֶעוָוארֶען אַז דִי כֹּהֲנִים זָאלֶען אִיהְם זִינְגֶען אוּם שַׁבָּת. טוֹב עֶס אִיז גוּט צוּ לוֹיבֶּען צוּ גָאט אוּן צוּ זִינְגֶען צוּ דַיין נָאמֶען אֵייבֶּערְשְׁטֶער גָאט. לְהַגִּיד צוּ דֶערְצֵיילֶען אַלֶע פְרִיה דַיין

תוכחת מוסר

קִינְדֶער יְתוֹמִים, דַארִיבֶּער דַארְף מֶען גוּט אוֹיס הוֹירְכֶען דִי בְּרָכוֹת פוּן חַזָּן, אוּנְד נָאךְ זָאגֶען אָמֵן, בִּזְכוּת זֶה וֶועט מֶען אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוערֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל. עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ, מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע, וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן, לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם, לְעֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ, כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי, בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי, בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים, תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, כְּאֶרֶז

אמרי חן

כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה' בְּפָעֳלֶךָ, דֶער יַלְקוּט בְּרֶענְגְט אַמַעֲשֶׂה, דֶער הֵיילִיגֶער תַּנָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי הָאט גֶעהַאט אַתַּלְמִיד וָואס עֶר הָאט אוֹיפְגֶעהֶערְט צוּ לֶערְנֶען, נָאהֶר עֶר הָאט זִיךְ גֶענוּמֶען צוּם הַאנְדְלֶען, אוּן הָאט מַצְלִיחַ גֶעוֶועזֶען, הָאבֶען זִיךְ דִי רֶעשְׁט תַּלְמִידִים מְקַנֵּא גֶעוֶועזֶען אִין דֶעם תַּלְמִיד, הָאט רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי זֵיי גֶענוּמֶען אִין אַטָאהְל אַרַיין, אוּן הָאט גֶעזָאגְט צוּ דֶער עֶרְד זִי זָאל אַרוֹיס גֶעבֶּען דָאס גָאלְד וָואס גֶעפִינְט זִיךְ אִין אִיהְר, אִיז דֶער טָאהְל גֶעוָוארֶען פִיהְל מִיט גָאלְדֶענֶע רֶענְדְלֶעךְ, הָאט עֶר גֶעזָאגְט צוּ זַיינֶע תַּלְמִידִים

פירוש ע"ט

פְּרִיָּה דַיין חֶסֶד אוּן דַיין וָוארְהֵייט אַלֶע נֶאכְט. עֲלֵי אוֹיף אַכְּלִי זֶמֶר פוּן צֶעהְן סְטְרוּנֶעס אוּן אוֹיף אַפִּידֶעל מִיר וֶועלֶען זִינְגֶען מִיט דֶעם מוֹיל אוּן צוּ שְׁפִּילֶען מִיט אַהַארְף. כִּי וַוייל גָאט הָאט מִיךְ דֶערְפְרֵייט מִיט דִי וֶוערְק פוּן זַיינֶע נִסִּים פוּן וֶועגֶען דִי וֶוערְק פוּן דַיינֶע הֶענְד וֶועל אִיךְ זִינְגֶען צוּ דִיר. מַה וִוי זֵייעֶר גְרוֹיס זֶענֶען דִי וֶוערְק פוּן דִיר גָאט דַיינֶע מַחֲשָׁבוֹת זֶענֶען טִיף. אִישׁ אֵיין מֶענְטְשׁ וָואס אִיז אוֹיסְגֶילֶערְט פוּן חָכְמָה וֵוייסְט עֶס נִיט אוּן אֵיין נַאר פֶערְשְׁטֵייט דָאס נִיט. בִּפְרוֹחַ דָאס וָואס דִי רְשָׁעִים בְּלִיהְן אוּן אַלֶע וָואס וֶוערְקֶען אוּמְרֶעכְט הָאבֶען הַצְלָחָה אִיז נָאהְר צוּ בֶּעצָאהְלֶען זֵיי אוֹיף זֵייעֶר בִּיסֶעל גוּטֶע מַעֲשִׂים אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּן זֵיי זָאלֶען פֶערְטִילֶעגְט וֶוערֶען אוֹיף אֵייבֶּעג זֵיי זָאלֶען נִיט הָאבֶען קֵיין עוֹלָם הַבָּא. וְאַתָּה אוּן דוּ גָאט בִּיסְט הוֹיךְ אוֹיף אֵייבֶּעג. כִּי דַיינֶע פַיינְט וָואס הָאבֶען דִיךְ גָאט פַיינְט וֶועלֶען פֶערְלָארֶען וֶוערֶען אַלֶע דִי וָואס וֶוערְקֶען אוּמְרֶעכְט וֶועלֶען צוּ שְׁפְּרֵייט וֶוערֶען. וַתָּרֶם אָבֶּער מַיין הֶערְשַׁאפְט וֶועט דֶערְהֵייבְּט וֶוערֶען וִוי דִי הֶערְנֶער פוּן אֵיין חַיָּה רְאֵם מַיין קָאפּ וֶועט גֶעשְׁמִירְט וֶוערֶען מִיט פֶעטֶען אֵייל. וַתַּבֵּט אוּן מַיין אוֹיג וֶועט זֶעהְן שְׁלֶעכְץ אָן דִי וָואס ווילֶען אָן מִיר זֶעהְן שְׁלֶעכְץ אָן דִי רְשָׁעִים וָואס שְׁטֵייעֶן אוֹיף מִיר וֶועלֶען מַיינֶע אוֹיעֶרֶען הֶערֶען זֵייעֶר מַפָּלָה. צַדִּיק דֶער צַדִּיק וֶועט בְּלִיהְן וִוי אַטֵייטֶעל בּוֹים נִוי אֵיין טֶענֶען

כַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ, בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה, דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ, צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה עלתה כ׳ בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר, אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ, נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קוֹדֶשׁ, יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

פירוש ע״ט

כּוּים אִין וַואלְד וֶועט עֶר גְרוֹיס וַואקְסֶען. שְׁתוּלִים דִי לוֹמְדִים וֶועלֶען זַיין גִיפְלַאנְצְט אִין גָאטְ׳ס הוֹיז אִין דֶעם הוֹף פוּן אוּנְזֶער גָאט וֶועלֶען זֵיי בְּלִיהֶן. עוֹד זֵיי וֶועלִין נָאךְ פְרוּכְט טְרָאגִין אוֹיף דֶער עֶלְטֶער פֶעט אוּנ צְוַוייגְהַאפְטִיג וֶועלֶען זֵיי זַיין. לְהַגִּיד עֶר וֶועט גֶעזָאגְט וֶוערֶען צוּ אִיטְלִיכֶען אַז אוּנְזֶער גָאט אִיז רֶעכְטְפַארְטֶיג עֶר אִיז מַיין שְׁטַארְקֵייט אוּנ עֶס אִיז נִיט דָא אִין אִים קֵיין עַוְלָה:

אמרי חן

גֶעמְט אַייךְ וְוִיפִיהְל אִיהְר ווִילְט, נָאר ווִיסֶען זָאלְט אִיהְר אַז דָאס גֶעמְט אִיהְר פוּן אַייֶער חֵלֶק עוֹלָם הַבָּא, וָואס אִיהְר הָאט, ווִי זֵיי הָאבֶּען דָאס גֶעהֶערְט הָאבֶּען זֵיי נִיט גֶעווָאלְט גֶעמֶען דָאס גָאלְד, אוּן הָאבֶּען גֶעזָאגְט דֶעם פָּסוּק „כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳ בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲרַנֵּן” דָאס אִיז טֵייטְשׁ, אוּנְזֶער פְרֵייד אִיז נָאר בְּיינֶע פְּעוּלוֹת דִי תּוֹרָה וּמִצְוֹת וָואס הָאסְט אוּנְז גֶעגֶעבֶּען, נִיט דָאס גָאלְד וָואס אִיז נָאר אַ הֲנָאָה פוּן דֶער ווַייל, פוּן עוֹלָם הַזֶּה:

יְיָ מָלָךְ גָאט הָאט גֶעקִינִיגְט אוּנ הָאט אָן גֶעקְלֵייד גְרוֹיסְקֵייט גָאט הָאט זִיךְ אָן גֶעקְלֵייד מִיט שְׁטַארְקֵייט אוּנ אַרוּם גֶעגַארְטְלְט אוּנ הָאט דִי וֶועלְט אָן גֶעבְּרֵייט אַז זִי זָאל זִיךְ נִיט אוֹיסְגְלִיטְשֶׁען. נָכוֹן דַיין שְׁטוּל אִיז אָן גֶעבְּרֵייט פוּן וֶועלְט בֶּעשַׁאפֶען אָן אִין אֵייְדֶער דוּ הָאסְט בֶּעשַׁאפֶען דִי וֶועלְט בִּיסְטוּ אוֹיךְ גֶעוֶועזֶען. נָשְׂאוּ דִי טַייכֶען הָאבֶּען אוֹיף גֶעהוֹיבֶּען אַ קוֹל. יְיָ גָאט דִי טַייכֶען הָאבֶּען אוֹיף גֶעהוֹיבֶּען זֵייעֶר קוֹל. יִשְׂאוּ דִי טַייכֶען הָאבֶּען אוֹיף גֶעהוֹיבֶּען זֵייעֶרֶע אִינְדֶען. מִקֹּלוֹת אָבֶּער מֶעהְר פוּן דֶעם קוֹל פוּן דִי שְׁטַארְקֶע וַואסֶער אוּנ פוּן דִי אִינְדֶען פוּן דֶעם יַם אִיז שְׁטַארְק דָאס קוֹל פוּן גָאט וָואס זִיצְט אִין הִימֶעל. עֵדֹתֶיךָ דַיינֶע בֶּעצֵייגֶענִישׁ אוֹיף דֶער גְאוּלָה זֶענֶען זֵייעֶר בַּאגְלֵייבְּט צוּ דַיין הוֹיז וֶועט זַיין שֵׁיין דָאס הֵיילִיגְקֵייט דֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וֶועט גֶעבּוֹיעֶט וֶוערֶען אוֹיף לַאנְגֶע טֶעג אוּנ וֶועט נִיט חָרוּב וֶוערֶען:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי
שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח
שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ, מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל
גּוֹיִם יְיָ, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם,
יְיָ זִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ,
וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל
הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יְיָ מֶלֶךְ, יְיָ מָלָךְ,
יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד, אָבְדוּ
גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם, הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת
עַמִּים: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב אִישׁ, וַעֲצַת יְיָ

משלי מוסר

יְהִי כְבוֹד כו׳ יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו כו׳, מִיר וֶועלֶען דִי פְּסוּקִים אוּים טַייטְשֶׁען עַל פִּי משל, עֶס הָאט אַמָאהְל גֶעטְרָאפֶען אַגְרוֹיסֶער מֶלֶךְ אִיז גֶעפָאהְרֶען אִין *וֶועג מִיט עֶקִעפַּאזְשֶׁען [קַארֶעטֶעס] אוּן כֵייטֶער, אוּן עֶס אִיז פַארְנַאכְט שְׁטַארְק פֶערְוָואלְקִינְט גֶעוָוארֶען אוּן עֶס אִיז אַרָאפּ אַפְּלֵייץ רֶעגֶען מִיט שְׁטַארְקֶע דוּנֶערֶען אוּן בְּלוּצֶען, מֶען אִיז מִיט גֶעשְׁווִינְדְקֵייט צוּגֶעפָאהְרֶען צוּ אַדָארְף אוּן בַּאלְד אִין דִי עֶרְשְׁטֵי שְׁטוּבּ פוּן דָארְף אִיז אַבִיין גֶעפָאהְרֶען

פירוש ע״ט

יְהִי כְבוֹד עֶס זָאל זַיין דֶער כָּבוֹד פוּן גָאט אוֹיף אֵייבֶּעג עֶר זָאל זִיךְ פְרֵייעֶן גָאט מִיט אַלֶע זַיינֶע מַעֲשִׂים. יְהִי עֶס זָאל זַיין דֶער נָאמֶען פוּן גָאט גֶעבֶּענְשְׁט פוּן אַצוּנְד בִּיז אֵייבֶּעג. מִמִּזְרַח פוּן אוֹיף גַאנְג דִי זוּנְן בִּיז אוּנְטֶער גַאנְג אִיז גֶעלוֹבְּט גָאטְ׳ס נָאמֶען. רָם גָאט אִיז דֶערְהוֹיבֶּען אוֹיף אַלֶע פֶעלְקֶער. אוֹיף דֶעם הִימֶעל אִיז זַיין כָּבוֹד. יְיָ גָאט דַיין נָאמֶען אִיז אוֹיף אֵייבֶּעג. יְיָ גָאט דַיין גֶעדֶעכְטֶענִעשׁ אִיז פוּן אֵיין דוֹר בִּיז דֶעם אַנְדֶערֶען. יְיָ גָאט הָאט אִין הִימֶעל אָן גֶעגְרֵייט זַיין שְׁטוּל פוּן דֶעסְט וֶועגֶען גֶעוָועלְטִיגְט זַיין קֶענִיגְרַייךְ אִין אַלֶע עֶרְטֶער: יִשְׂמְחוּ עֶס וֶועלֶען זִיךְ פְרֵייעֶן דִי הִימְלֶען אוּנ עֶס וֶועט לוּסְטֶעג זַיין דִי עֶרְד אוּנ מֶען וֶועט זָאגֶען צְווִישֶׁען דִי פֶעלְקֶער גָאט אַלֵיין הָאט גֶעקִינִיגְט. יְיָ גָאט קִינִיגְט אוּנ עֶר הָאט גֶעקִינִיגְט אוּנ גָאט וֶועט אוֹיךְ קִינִיגֶען אוֹיף אֵייבֶּעג. יְיָ גָאט אִיז אֵיין קִינִיג אוֹיף אֵייבֶּעג. זֵיי זֶענֶען פֶערְלָארֶען גֶעוָוארֶען דִי עוֹבְדֵי כוֹכָבִים פוּן זַיין לַאנְד. נבות פִּיהָל גֶעדַאנְקֶען אִיז אִין הַארְצֶען פוּן אֵיין מֶענְטְשֶׁען עֶס הָאט אָבֶּער קֵיין קִיוּם נִיט. אָבֶּער דִי עֵצָה פוּן גָאט הָאט יוֹא אֵיין קִיוּם. עצת דִי עֵצָה פוּן גָאט

הִיא תָקוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמוֹד, מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי, הוּא צִוָּה וַיַּעֲמוֹד: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן, אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ, יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ עַמּוֹ, וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזוֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן, וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:

פירוש ע"ט

בְּלֵייבְּט אֵייבֶּעג שְׁטֵיין דִי גֶעדַאנְקֶען פוּן זַיין הַארְצֶען אִיז פוּן אֵיין דוֹר צוּם אַנְדֶערֶען. כי אַלֶץ וָואס עֶר הָאט גֶעזָאגְט אִיז גֶעוָוארֶען אֵיין בַּאשְׁטַאנְד דֶערְצוּ. כי דֶען גָאט הָאט אויסְדֶערְוֶוילְט אָן דִי שְׁטָאט צִיוֹן זָאל זַיין צוּ אִיהְם אֵיין זִיצוּנְג. כי דֶען יַעֲקֹב הָאט גָאט גֶעטְהוּן אויסְדֶערְוֶוייל֗עֶן דִי יִשְׂרָאֵל פַאר אֵיין גֶעלִיבְּט פָאלְק. כי דֶען גָאט זַיין פָאלְק אוּנ זַיין אַרְב וֶועט עֶר נִיט פֶערְלָאזֶען. והוא עֶר אִיז אַדֶערְבַּארְמִיגֶער עֶר טְהוּט פֶערְגֶעבֶּען דִי זִינְד אוּנ וֶועט נִיט פֶערְדַארְבֶּען אוּנ מֶערְט וִוידֶער צוּ קֶערֶען אוּנ טְהוּט נִיט דֶערְוֶועקֶען זַיין גְרוֹיסְצָארֶען. יי גָאט טְהוּ הֶעלְפֶען דֶער קִינִיג זָאל אוּנְז עֶנְטְפֶערֶען אִין דֶעם טָאג וֶוען מִיר רוּפֶען צוּ אִים:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי וואוֹל צוּ דִי וָואס זִיצֶען אִין דַיין הויז דָאס מֵיינְט מֶען דָאס בֵּית הַכְּנֶסֶת נָאךְ וֶועלֶען זֵיי דִיךְ טְהוּן לוֹיבֶּען אֵייבֶּעג. אשרי וואוֹל צוּ דֶעם פָאלְק וָואס הָאט אַזוֹי פִיהְל מִצְוֹת וואוֹל דֶעם פָאלְק וָואס גָאט אִיז זַיין גָאט. תהלה דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט גָאט גֶעלוֹיבְּט אִיךְ וֶועל דִיךְ מַיין גָאט דֶערְהוֹיבֶּען אוּנ וֶועל לוֹיבֶּען דַיין נָאמֶען אויף אֵייבֶּעג. בכל אַלֶע טָאג וֶועל

משלי מוסר

דֶער מֶלֶךְ מִיט זַיינֶע אַלֶע שָׂרִים, אוּן הָאבֶּען אִין דֶער שְׁטוּבּ גֶעגֶעכְטִיגְט בִּיז טָאג, בֶּעוֶוייר אַגַאנְצֶע נַאכְט אִיז נִיט מֶעגְלִיךְ גֶעוֶועזֶען צוּ פָאהְרֶען, אִין דֶער פְרִיה אִיז דֶער מֶלֶךְ מִיט דִי שָׂרִים אַוֶועק גֶעפָאהְרֶען, דֶער בַּעַל הַבַּיִת פוּן דִי שְׁטוּבּ אִיז אַרוֹים גֶעגַאנְגֶען אִין דָארְף אוּן הָאט זִיךְ בֶּערִיהְמְט דָאס דִי נַאכְט הָאט

(מתוור ע"ט) זיין ד ג איך

תפלת שחרית

בכל יום אברכך, ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יי ומהלל מאד, ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך, וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך, ודברי נפלאתיך אשיחה: ועזוז נוראותיך יאמרו, וגדלתך אספרנה: זכר רב טובך יביעו, וצדקתך ירננו: חנון ורחום יי, ארך אפים וגדל חסד: טוב יי לכל, ורחמיו על כל מעשיו: יודוך יי כל מעשיך, וחסידיך יברכוכה: כבוד מלכותך יאמרו, וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורותיו, וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים, וממשלתך בכל דור ודור: סומך יי לכל הנופלים, וזוקף לכל הכפופים. עיני כל אליך

משלי מוסר

דער מלך איהם געגעבען כבוד און ער האט זיי איהם אין שטוב געבענטשט מיט אלע זיינע שרים, די מענטשען פון דארף האבען געלאכט פון איהם, איז דען דער מלך געקומען צו דיר געבטינען ווייל ער האט דיר געוואלט געבען כבוד, דער רעגען האט איהם אריין געטריבען צו דיר, ווייל דיין שטוב איז איהם

פירוש ע״ט

איך דיך בענטשען און איך וועל דיך לויבען אויף אייביג. גדול גאט איז געאכפערט און איז זייער געלויבט און צו זיין גדולה איז ניטא קיין פארשטונג. דור איין דור וועלען לויבען דיינע מעשים צו דעם אנדערען דור און דיינע גבורות וועלען זיי זאגען. הדר דיין לויב פון דיין שיינעם כבוד און די רייד פון דיינע וואונדער וועל איך דערציילען. ועזוז און דיינע שטארקע פארכטיגע ווערק וועלען די יודען זאגען און דיין גדולה וועל איך דערציילען. זכר זיי טוען ריידען און טוען דערמאנען דיין פיהל גוט'ס וואס דו טוסט און זינגען דיין גערעכטעקייט. חנון גאט איז איין דערבארמיגער און דערלענגערט זיין צארען און טהוט גרויסע חסדים. טוב גאט איז גוט צו אלע און אויף אלע זיינע ווערק איז זיין רחמנות. יודוך פון אלע דיינע ווערק קומט צו דיר איין לויב און דיינע חסידים לויבען דיך. כבוד דעם כבוד פון דיין מלוכה טוען זיי זאגען און דיינע גבורות טוען זיי ריידען. להודיע און זייער טעם איז צו מפרסם זיין גאט'ס גבורות צו די מענטשען און דעם שיינעם כבוד פון זיין מלוכה. מלכותך דיין מלוכה איז אויף אלע וועלטען און דיין געוועלטעקייט איז אויף אלע דורות. סומך גאט לעהנט אונטער אלע וואס פאלען און אלע וואס זענען איין געבויגען מאכט זיי גאט אויף שטעלען. עיני די אויגען פון אלע בע-

ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך, ומשביע לכל חי רצון: צדיק יי בכל דרכיו, וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קוראיו, לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה, ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר יי את כל אהביו, ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי, ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה, מעתה ועד עולם, הללויה:

הללויה, הללי נפשי את יי: אהללה יי בחיי, אזמרה לאלהי בעודי: אל תבטחו בנדיבים, בבן אדם שאין לו תשועה: תצא רוחו ישוב לאדמתו, ביום ההוא אבדו עשתונותיו: אשרי שאל יעקב בעזרו, שברו על יי אלהיו:

פירוש ע"ט

שֶׁעפֶּענֶעש טוּעֶן צוּ דִיר הָאפֶּען אוּנ דוּ גִיסְט זֵייעֶר עֶסֶען-וַוארְג אִין דֶער צַייט. פּוֹתֵחַ דוּ עֶפֶּענְסְט דַיין הַאנְד אוּנ דוּ מַאכְסְט אָן זָעטֶען אִיטְלִיכֶען וָואס הָאט אִין זִיךְ חַיוּת נָאךְ זַיין רָצוֹן נָאךְ. צַדִּיק יְיָ גָאט אִיז אֵיין צַדִּיק אִין אַלֶע זַיינֶע וֶועגֶען אוּנ אִיז אַחָסִיד אִין אַלֶע זַיינֶע וֶוערְק. קָרוֹב גָאט אִיז נָאהֶענְט צוּ אַלֶע זַיינֶע רוּפֶער צוּ אַלֶע וָואס רוּפֶען אִים מִיט אֱמֶת דָאס הֵייסְט מִיט דֶעם גַאנְצֶען הַארְצֶען. רְצוֹן דֶעם רָצוֹן פוּן זַיינֶע פָארְכְטִיגֶע טְהוּט גָאט אוּנ זֵייעֶר גֶעשְׁרֵיי הֶערְט עֶר צוּ אוּנ הֶעלְפְט זֵיי. שׁוֹמֵר גָאט הִיט אַלֶע זַיינֶע לִיבּ הָאבֶּער. אוּנ אַלֶע רְשָׁעִים פַאר טִילִיגְט עֶר. תְּהִלַּת מַיין מוֹיל טְהוּט רֵייךֶען גָאטְ'ס לוֹיבּ אוּנ אַלֶע מֶענְטְשֶׁען טוּעֶן אוֹיךְ לוֹיבֶּען זַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען אוֹיף אֵייבִּיג. וַאֲנַחְנוּ אָבֶּער מִיר וֶועלֶען בֶּענְטְשֶׁען גָאט פוּן הַיינְט בִּיז אֵייבִּיג:

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי אִיהְר אַלֶע לוֹיבְּט גָאט אוּנ דִי מַיין לַייבּ לוֹיבּ אוֹיךְ גָאט אֲהַלְלָה כָּל זְמַן אִיךְ וֶועל לֶעבֶּען אוּנ אִיךְ וֶועל זַיין אוֹיף דֶער וֶועלְט וֶועל אִיךְ גָאט לוֹיבֶּען. אַל אִיהְר זָאלְט קֵיין בִּטָּחוֹן נִיט הָאבֶּען אוֹיף דִי הֶערֶען אוּנ אוֹיף אֵיין מֶענְטְשׁ, וָוארוּם עֶר הָאט נִיט קֵיין מַאכְט צוּ הֶעלְפֶען. תֵּצֵא אַז עֶס גֵייט אַרוֹיס זַיין לֶעבֶּעדִיגֶער אָטְהוּם קֶערְט עֶר זִיךְ אוּם צוּ זַיין עֶרְד אוּנ אִין דֶעם דָאזִיגֶען טָאג וֶוערֶען פֶערְלָארֶען אַלֶע זַיינֶע מַחֲשָׁבוֹת. אַשְׁרֵי וואויל דֶעם מֶענְטְשֶׁען וָואס גָאט פוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ אִיז אִין זַיין הִילְף

משלי מוסר

גֶעוֶועזֶען גֶעהֶנְטֶער פוּן אַלֶע שְׁטוּבֶּען פוּן דָארְף, פוּן דֶעם דָארְף אִיז דֶער מֶלֶךְ בַּאלְד אַבּיין גֶעפָאהֶרֶען אִין אַגְרוֹיסֶע שְׁטָאט, אוּנ אִין אַשֵׁיינֶעם וֶועטֶער, אוּן דֶער מֶלֶךְ קֶען אַבּיין פָאהֶרֶען צוּ וֶועמֶען עֶר ווִיל, אַלֶע אַיינְוואוֹהְנֶער

עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם, הַשּׁוֹמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים, נוֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים, יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים: יְיָ פּוֹקֵחַ עִוְרִים, יְיָ זוֹקֵף כְּפוּפִים, יְיָ אוֹהֵב צַדִּיקִים: יְיָ שׁוֹמֵר אֶת גֵּרִים, יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד, וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם, אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ, כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב, וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים, לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ, לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְיָ, מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ:

משלי מוסר

ווּעלֶען אִיהם שֵׁיין אוֹיפְנֶעמֶען אוּן דֶער מֶלֶךְ הָאט זִיךְ דֶערְמאנְט עֶר הָאט דָא אִין שְׁטָאט געמאנְטֶען מֶענְטְשׁ אִיז עֶר אַרַיין גֶעפָאהְרֶען צוּ אִיהְם, דֶער מֶענְטְשׁ קֶען נִיךְ שׁוֹין בֶּערוּהְמֶען אַז דֶער מֶלֶךְ הָאט אִיהְם גֶעגֶעבֶּען כָּבוֹד, אוּן אִיז אַרַיין גֶעפָאהְרֶען צוּ אִיהְם וֶועגֶען זַיין לִיבְשַׁאפְט וָואס עֶר הָאט צוּ אִיהְם, דָאס

פירוש ע״ט

אוּנ זַיין בִּטָחוֹן אִיז אוֹיף גָאט. עוֹשֶׂה וָואס עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען הִימֶעל אוּנ עֶרד דֶעם יָם אוּנ אַלְץ וָואס גֶעפִינְט זִיךְ אִין זֵיי וָואס עֶר הִיט זַיין ווארְהַאפְטִיגֶע הַבְטָחָה אוֹיף אֵייבֶּיג. עוֹשֶׂה עֶר טְהוּט אֵיין מִשְׁפָּט צוּ דִי וָואס זֶענֶען גֶערוֹבְּט גֶעוָוארֶען. עֶר גִיט בְּרוֹיט צוּ דִי הוּנְגֶערִיגֶע. גָאט בִּינְט אוֹיף דִי וָואס זֶענֶען גֶעבּוּנְדֶען. יְיָ גָאט עֶפִינְט דִי בְּלִינְדֶע גָאט שְׁטֶעלְט אוֹיף דִי וָואס זֶענֶען אַיין גֶעבּוֹגֶען גָאט הִיט דִי צַדִּיקִים. יְיָ גָאט הִיט דִי גֵרִים דֶעם יָתוֹם מִיט דִי אַלְמָנָה טְהוּט גָאט שְׁטַארְקֶען אוּנ דֶעם וֶועג פוּן דִי רְשָׁעִים פַאר קְרִימְט עֶר. יִמְלוֹךְ דַיין גָאט וָואס רוּהְט אִין צִיּוֹן וֶועט עֶר קִינִיגֶען אוֹיף אֵייבֶּיג דְרוּם אִיהְר אַלֶע לוֹיבְּט גָאט:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ לוֹיבְּט צוּ גָאט וָוארוּם עֶר אִיז גוּט לוֹיבְּט צוּ אוּנְזֶער גָאט וַוייל עֶר אִיז זִים צוּ אִיהְם אִיז שֵׁיין אֵיין לוֹב. בּוֹנֵה לֶעָתִיד לָבֹא וֶועט גָאט בּוֹיעֶן דִי שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם דִי יוּדֶען וָואס זֶענֶען פַאר שְׁטוֹסֶען בִּיז עֶק וֶועלְט וֶועט עֶר זֵיי אַיין זַאמְלֶען קַיין יְרוּשָׁלַיִם. הָרוֹפֵא צוּ דִי וָואס הָאבֶּען אֵיין צוּ בְּרָאכֶען הַארְץ הֵיילְט זֵיי גָאט אוּנ הֵיילְט וִוי מִיט אַפְלַאסְטֶער זֵייעֶר זָארְג. מוֹנֶה עֶר צֵיילְט מִיט צָאל דִי שְׁטֶערֶען אוּנ צוּ אַלֶע רוּפְט עֶר מִיטֶען נָאמֶען. גָּדוֹל אוּנְזֶער הֶער גָאט אִיז גִיאַכְפֶּערְט אוּנ הָאט אֵיין גְרוֹיסֶען כֹּחַ אוּנ צוּ דִי פֶערְשְׁטֶענְדִיגֶע זַאכֶען וָואס גֶעפִינֶען זִיךְ בַּיי גָאט אִיז נִיטָא קַיין צָאל. מְעוֹדֵד גָאט שְׁטַארְקְט דִי צַדִּיקִים. אוּנ דִי רְשָׁעִים אִיז עֶר מַשְׁפִּיל

עֱנוּ לַייָ בְּתוֹדָה, זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים, הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר, הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ, לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ, לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו, אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְיָ, הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ, בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם, חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ, עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר, כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים, לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמוֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם, יַשֵּׁב רוּחוֹ

פירוש ע"ט

ביז דער ערד. ענו הייבט אויף אייער קול מיט לוב צו גאט און לויבט צו אונזער גאט מיט א האַרף. המכסה ער בעדעקט די הימל מיט וואלקין און ברייט אן צו דער ערד רעגין און מאכט שפראצען אויף די בערג גראז. נותן די גראז פון די בערג גיט ער עסען צו די בהמות און צו די קינדער פון די ראבין וואס רופען און שרייען צו גאט מחמת הונגער גיט ער זיי עסין. לא גאט בעגערט ניט אין דעם מענטשען וואס האט איין בטחון אז די גבורה פון דעם פערד זאל איהם העלפען אין דער מלחמה אויך ניט אין דעם וואס האט א בטחון אויף זיינע שטארקע פיס. רוצה גאט בעגערט נאר פארכטיגע די וואס האפען צו זיין גינאד. שבחי איהר זיצער פון ירושלים לויבט גאט און איהר זיצער פון ציון לויבט אייער גאט. כי ווארום ער האט גישטארקט די ריגלען פון דיינע טויערען און האט דיך גיבענטשט אז דו זאלסט האבען פיהל קינדער. השם און אין דיין גבול האט ער גיגעבען שלום און מיט דער בעסטער ווייץ האט ער דיך גימאכט זאט. השולח דער רעגין וואס ער קומט דורך גאט'ס זאג שיקט ער אויף דר ערד דער רעגין לויפט צו טהון גאט'ס שליחות. הנותן ער גיט שניי אוף דער וועלט ווייס ווי וואול ער טהוט פאר שפרייטין איהם אזוי ווי אש. משליך גאט ווארפט זיין אייז ווי שטיקער ווער וואלט גיקאנט באשטיין פאר זיין קעלט. ישלח אז ער שיקט זיין היץ צו גייען זיי ער מאכט ווייען מיט זיין ווינט טהוט פון

משלי מוסר

וועלכיגע איז ביי השי"ת מיט די יודען, חיינט אין גלות איז קיין וואונדער ניט וואס גאט רוהט צווישען די יודען, ווייל אלע פעלקער האבען ניט גענומען די תורה, און דינען איהם ניט. קען ער ניט מאכען רוהען זיין שכינה

יַזְּלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב, חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי, וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם, הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָל מַלְאָכָיו, הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ, כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם, חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּהוּ אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ, תַּנִּינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר, רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת, עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה, רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל

משלי מוסר

אויף דער ערד גאר צווישען די יודען, אבער ווען משיח וועט קומען, דעמאלם וועלען דאך זיך באהעפטען פיהל פעלקער צו השי"ת ווי דער פסוק זאגט (זכריה ב) „ונלוו גוים רבים אל ה' ביום ההוא", און עס וועלען זיך

פירוש ע"ט

דעם אייז רינען וואסער. מגיד לויבט גאט ווארום ער האט גיזאגט זיין תורה צו די קינדער פון יעקב זיינע גיזעצען און זיינע משפטים האט ער גיזאגט צו די ישראל. לא אזוי האט ער ניט געטהון צו קיין שום פאלק צו געבען זיי די תורה און קיין משפטים האט ער זיי ניט גימאכט וויסען דרום לויבט גאט:

הללויה הללו לויבט גאט אז מלאכים פון הימיל זאלען הערען דאס קול. הללוהו אלע זיינע מלאכים דאס זענין די גלגלים מיט די מזלות די זונן מיט דער לבנה געהערט איהר צו לויבען גאט. הללוהו און איהר שטערין וואס איהר לייכט אויף דער וועלט איהר אויבערשטע הימלין און וואסער וואס איז אויף דעם הימיל. זאלט איהר אלע לויבען גאט ווארום ער האט געבאטען אז זיי זאלען באשאפען ווערען. ויעמידם און ער האט זיי גישטעלט אז זיי זאלען איין קיום האבען אויף אייביג און האט גיגעבען איין חוק ווען איטליכער זאל משמש זיין און זאלען ניט איבער פארען דעם חוק. הללוהו און פון דער ערד זאל מען לויבען גאט. פיש און אלע וואס רוען אין די אפגרונטען פייער און האגיל שניי און דער רויך וואס גייט פון דער ערד און דער שטורם ווינט וואס טהוט אזוי ווי גאט הייסט איהם טהון. ההרים די הויכע בערג מיט די נידעריגע בערג און די ביימער וואס וואקסען פירות אויף זיי און אלע טענען בוימער. החיה און גרויסע

לְאֻמִּים, שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת, זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ, כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ, הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ, תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ, תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו, בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל, בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ, יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם, וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם, תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים, וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי

פירוש ע״ם

חיות מיט אלע בהמות קליינע חיות און עופות וואס האבען פליגעל. מלכי איהר מלכים פון דער וועלט און אלע פעלקער איהר הארין און אלע רעכטער פון דער וועלט. בחורים די בחורים מיט די בתולות די אלטע מיט די יונגע. יהללו זאלט איהר אלע לויבען גאט׳ס נאמען ווארום נאהר זיין נאמען אליין איז שטארק זיין שיינקייט ווערט געזעהן אויף דעם הימיל און אויף דער ערד. וירם און ער דערהויבט געוועלטיקייט צו זיין פאלק און ער מערט א לויב צו אלע זיינע חסידים פון די ישראל וואס זיי זענען זיין נאהענטע פאלק דרום לויבט גאט:

הללויה שירו זינגט צו גאט איין נייע געזאנג זיין לויב זאל דערציילט ווערען אין דעם איינזאמלונג פון די חסידים. ישמח די יודען זאלען זיך פרייען מיט זייער באשעפער און די קינדער פון ציון זאלען זיך פרייען מיט זייער מלכות לויבט זיין נאמען מיט טאנצען מיט איין פויק און מיט איין פידעל זאלט איהר איהם לויבען. כי אז גאט האט בעוויליגט אין זיין פאלק און האט בעשיינט די גוטע מיט הילף. יעלזו די חסידים וועלען זיך פרייען מיט דעם כבוד וואס זיי וועלען האבען און זיי וועלען זינגען אז זיי וועלען זיין בערוהט. רוממות מיט זייער האלדז וועלען זיי דערציילען גאט׳ס גרויסקייט און דורך דעם וועלען זיי זיך שטארקען אויף זייערע פיינד גלייך ווי זיי וואלטען האלטען אין זייערע הענד

משלי מוסר

בעהעפטען פיהל פעלקער צו גאט אין דעם טאג ווען משיח וועט קומען, וועל איך דאך שוין האבען פיהל ערטער ווי צו מאכען רוהען מיין שכינה, פון דעסט וועגען „ושכנתי בתוכך״ וועל איך דעמאלס אויך נאהר רוהען צווישען אייך

בַּרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב, הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו, הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן, שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן:

משלי מוסר

ידען, דאס איז די טייטש פון די פסוקים וואס מיר האבען אנגעפאנגען, „ישמח ה' במעשיו״,

פירוש ע״ט

שווערדין וואס זענען געשארפט פון צוויי זייטען. לעשות צו טהון אין די פיינד דעם משפט וואס שטייט אין פסוק דאס וועט זיין שיין צו אלע זייגע חסידים דרום לויבט גאט:

הללויה הללו לויבט גאט אויף זיין היילינ ארט לויבט איהם אויף זיין שטארקען הימעל: הללוהו לויבט איהם מיט זיין גבורה אזוי ווי זיין גדולה איז גרויס. מיט איין קול פון איין שופר מיט איין פידעל אונ מיט איין הארף. מיט איין פויק און מיט טאנצען מיט פיהל מיני כלי זמר אונ מיט ארגלען אונ מיט כלים וואס קלינגען מיט טרומייטען: כל לויבט גאט אונ זאגט אז איטליכער וואס האט אין זיך איין נשמה זאל לויבען גאט:

ברוך יי געלויבט איז גאט אייביג. ברוך געלויבט איז גאט וואס ער האט געמאכט רוהען זיין שכינה אין ציון אונ רוהט אין ירושלים דרום לויבט גאט. ברוך געלויבט איז דער שטארקער גאט דער גאט פון די ישראל ער טהוט אליין וואונדער אלע צייט. וברוך אונ געלויבט איז זיין הערליכער נאמען אויף אייביג אונ עס זאל דערפילט ווערען די גאנצע וועלט מיט זיין כבוד. אמן ואמן:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ, לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִיד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ. מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ, וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל, וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה, וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ. אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ, אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם, שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם. הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם: וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ

פירוש ע״ט

וַיְבָרֶךְ זַיי דָוִד הָאט גֶעבֶּענְשְׁט גָאט פַאר דִי אוֹיגֶען פוּן כָּל יִשְׂרָאֵל אוּנ דָוִד זָאגְט גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דוּ גָאט פוּן יִשְׂרָאֵל אוּנְזֶער פָאטֶער

משלי מוסר

גָאט וֶועט זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט זַיינֶע וֶוערְק, דָאס מֵיינְט מֶען דִי יוּדֶען, וָוען דִי גַאנְצֶע וֶועלְט אִיז נָאר בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען אִיבֶּער דִי יוּדֶען וָואס הָאבֶּען גֶענוּמֶען דִי תּוֹרָה] „רָם ה׳ עַל כָּל גּוֹיִם״ חָאטְשֶׁע דֶעמָאלְם וֶוען מָשִׁיחַ וֶועט

פוּן אֵייבִּיג אָן אוּנ בִּיז אֵייבִּיג. לְךָ יְיָ צוּ דִיר אִיז אַלֶע גְרוֹיסְקֵייט אוּנ שְׁטַארְקֵייט דִי אֵייבִּיקֵייט אוּנ דִי שֵׁיינְהֵייט אִיז צוּ דִיר. צוּ דִיר גָאט אִיז אַלְץ וָואס אוֹיפֶען הִימֶעל אוּנ אוֹיף דֶער עֶרְד. לְךָ יְיָ צוּ דִיר גָאט אִיז דִי קֵינִיגְרֵייךְ אִיבֶּער אַלֶע מְלָכִים אוּנ דוּ בִּיסְט דֶערְהוֹיבֶּען אִיבֶּער אַלֶע עֶלְצְטֶע. וְהָעֹשֶׁר אוּנ אַלֶע רַייכְקֵייט אוּנ אַלֶע כָּבוֹד פוּן מֶענְטְשֶׁען אִיז אַלְץ פוּן דִיר גָאט אוּנ דוּ טוּסְט גִיוָועלְטִיגֶען אִיבֶּער אַלְץ. וּבְיָדְךָ אוּנ אִין דַיין הַאנְד אִיז שְׁטַארְקֵייט אוּנ קְרַאפְט אוּנ אִין דַיין הַאנְד אִיז צוּ גְרֵייסֶען אוּנ צוּ שְׁטַארְקֶען וֶועמֶען דוּ ווִילְסְט. וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ אוּנ אַצוּנְד אוּנְזֶער גָאט טוּעֶן מִיר צוּ דִיר דַאנְקֶען אוּנ מִיר טוּעֶן לוֹיבֶּען צוּ דַיין שֵׁיינֶעם נָאמֶען. אַתָּה דוּ בִּיסְט גָאט אַלֵיין דוּ הָאסְט גֶעמַאכְט דִי הִימֶעל אוּנ אַלֶע הִימֶלֶען וָואס אִיבֶּערֶען הִימֶעל אוּנ מִיט אַלֶע הֶערְשַׁאפְטֶען דִי עֶרְד אוּנ אַלְץ וָואס אוֹיף אִיהְר אִיז אַלֶע יַמִּים אוּנ וָואס אִין זֵיי אִיז אוּנ דוּ דֶער נֶערְסְט אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישׁ אוּנ אַלֶע מַלְאָכִים פוּן הִימֶעל טוּעֶן זִיךְ צוּ דִיר בּוּקֶען. אַתָּה הוּא דוּ בִּיסְט דֶער שְׁטַארְקֶער גָאט דָאס דוּ הָאסְט אוֹיסְגֶעקְלִיבֶּען אוּנזער

בְּאַבְרָם, וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים, וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם. וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ:
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמוֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ, וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם, וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ, כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם, וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה, וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלוֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:
וַיּוֹשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם.

משלי מוסר

קומען, וועלען דעמאלט אלע פעלקער דער הויבען גאט, און וועלען זיך ביהעפטין אין גאט, פון דעסטוועגין וועט השי"ת זיך דעמאלט אויך נאר פרייען מיט די יודען, און זיין שכינה וועט ניט רוהען ביי קיינעם נאר צווישען די יודען, במהרה בימינו, אמן:

פירוש ע"ט

אונזער פאטער אברם און האסט איהם אויסגעצויגען פון דעם פייער פון קאלעך-אויבען און דו האסט געמאכט רופען זיין נאמען אברהם. ומצאת את לבבו און דו האסט געפונען זיין הארץ פאר דיר מיט גלויבונג: וכרות עמו און האסט מיט איהם כורת ברית געוועזען צו געבען צו זיינע קינדער דאס לאנד פון כנעני און חתי און אמורי און פריזי און יבוסי און גרגשי און דו האסט מקיים געוועזען דיינע רייד ווען דו ביסט איין גירעכטער גאט. ותרא און דו האסט געזעהן די פיין וואס אונזערע עלטערען האבען געהאט אין מצרים און זייער געשריי וואס ביי דעם ים סוף האסטו געהערט. ותתן און דו האסט געגעבען צייכענ'ס און וואונדער אויף פרעה און אויף אלע זיינע קנעכט און אויף גאהר זיין פאלק פון זיין לאנד ווארום דו ווייסט אז די מצרים האבען אויף זיי געמוטוויליגט און דו האסט דיר געמאכט איין גרויסען נאמען ווי מען קען דיך היינטיגען טאג. והים און דו האסט דעם ים געשפאלטען פאר זיי און זיי זענען דורך געגאנגען דעם ים אין דער טריקענעש און זייערע נאכיאגער האסט דו אריין געווארפען אין טיפענעש פון ים ווי איין שטיין אין שטארקען וואסער פון ים:
ויושע יי און גאט האט געהאלפען אין דעם זעלביגען טאג די ישראל

וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְיָ, וַיַּאֲמִינוּ בַּייָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַייָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר: אָשִׁירָה לַייָ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה, יְיָ

פירוש ע"ט

פון דער האנד פון די מצרים און די ישראל האבען געזעהן די מצרים טויט אויף דעם בארטען פון ים. וירא ישראל און די ישראל האבען געזעהן די גרויסע גבורה וואס גאט האט געטהון אין די מצרים האבען דאס פאלק ישראל זיך געפארכטען פאר גאט האבען זיי געגלויבט אין גאט און אין די נבואה פון משה זיין קנעכט:

אז ישיר דענסטמאל אז משה האט געזעהן דעם נס וואס גאט האט געטהון צו די ישראל איז איהם אויפגעגאנגען אויף זיין הארץ אז ער זאל זינגען מיט די ישראל די דאזיגע שירה צו גאט און זיי האבען געזאגט. אשירה לאמער זינגען צו גאט ווארום ער האט געהערשט איבער אלע הערשאפטען. דעם פערד מיט זיינע רייטער האט ער געווארפען אין ים. עזי דאס שטארקייט פון גאט דאס הייסט וואס גאט איז זיך נוקם אין די שונאים. ויהי דאס דאזיגע איז צו מיר צו א הילף דער דאזיגער איז מיין גאט און איך וועל בעשיינען איהם דער גאט ער איז דער גאט פון מיינע עלטערען און איך וועל דערהויבען איהם. יי גאט איז איין האר

שירת הים

אז ישיר משה כו', די גמרא זאגט חביבין ישראל יותר ממלאכי השרת כו' די יודען זענען ליבער ביי השי"ת מעהר ווי די מלאכים די מלאכים אין הימעל טארען ניט זאגען שירה, ביז עס זאגען פריער שירה די יודען אויף דער ערד, דארפען מיר פערשטעהן וואס פאר א גלייבען האבען מענטשען, וואס זיי זענען נאהר בשר ודם, בלוט מיט פלייש, צו מלאכים פון הימעל, ובפרט זיי זאלען נאך זיין ליבער ווי מלאכים? נאר דער ענין איז. למשל א גביר איז אמאהל געגאנגען אין גאס, האט ער געזעהן מען טראגט א פאטרעט צו פערקויפען אויף דעם פאטרעט איז געוועזען אויסגעמאהלט א קוה שטייט אויף דעם גראז, ער האט געפרעגט וויפיהל מען וויל פאר דעם פאטרעט האט מען געזאגט פופציג רובל, ער האט דעם פאטרעט געקויפט, און בעצאהלט פופציג רובעל ער האט דעם פאטרעט אהיים געבראכט, זענען

שְׁמוֹ: מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם, וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו
טֻבְּעוּ בְיַם סוּף: תְּהוֹמוֹת יְכַסְיֻמוּ, יָרְדוּ בִמְצוּלוֹת כְּמוֹ
אָבֶן: יְמִינְךָ יְיָ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יְמִינְךָ יְיָ תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרֹב
גְּאוֹנְךָ תַּהֲרוֹס קָמֶיךָ, תְּשַׁלַּח חֲרוֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ:
וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם, נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נוֹזְלִים, קָפְאוּ
תְהוֹמוֹת בְּלֶב יָם: אָמַר אוֹיֵב אֶרְדּוֹף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק
שָׁלָל, תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי:
נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם, צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים:

שירת הים

אלע שטוב-מענטשען צוגעגאנגען אנקוקען דעם פאטרעט, דער קעניג זיינער, דער בעדינער, איז אויך געגאנגען אנקוקען, האט ער געהערט ווי מען זאגט אז דער פאטרעט קאסט פופציג רובעל. האט ער זייער אנגעהויבען צו לאכען, אונ זאגט, איך זעה אלע טאג דאס מען קויפט אונ מען פערקויפט, א לעבעדיגע קוה וואס מען האט פון איהר מילעך, קעז, פוטער, אזא דרייסיג רובעל, וואס האט מען פון דער אויס-געמאהלטע קוה, גאהר גיט? ולסוף האט מען גאר פאר דער אויס-געמאהלטע קוה גיגעבען פופציג רובעל, נאך מעהר ווי פאר א לעבעדיגע קוה, האט דער גביר גיענטפערט דעם קנעכט,

פירוש ע"ט

אין דער מלחמה גאט איז זיין נאמען. מרכבות די רייט וועגען פון פרעה אונ זיין חיל האט ער געווארפען אין ים אונ די אויסדערוויילטע פון זיינע עלצטע זענען פערזונקען געווארען אין ים סוף. תהומות די אפגרונטען האבען בעדעקט די מצרים. ירדו זיי האבען גענידערט אין דער טיפעניש אזוי ווי איין שטיין. ימינך דיין רעכטע האנד גאט טוט זיך שטארקען מיט קראפט. דיין רעכטע האנד גאט די זעלביגע טהוט צו-ברעכען דעם פיינד. וברוב אונ מיט דיין פיהל הערשאפט טוסטו צו פירען דיינע שטייענדיגע פיינד, דיין גרומצארען טהוט זיי פערברענען אזוי ווי שטרוי. וברוח אונ מיט דעם ווינט פון דיינע נאז לעבער זענען די וואסער געווארען הויפען. נצבו זיי זענען געבליבען שטיין אזוי ווי א מויער די רינענדיגע וואסער זענען געווארען פערגליווערט די אפגרונטען אין דעם שטארקייט פון דעם ים. אמר אויב פרעה האט געזאגט. ארדוף איך וועל זיי נאכיאגען איך וועל זיי גרייכען דעם זאק-רויב וואס איך וועל ביי די ישראל אוועק נעמען וועל איך מיך צו טיילען מיט מיינע קנעכט עס וועט דערפולט ווערען פון זיי מיין ווילען. אריק חרבי איך וועל אויסציהען מיין שווערד עס וועט פאר ארימען זיי מיין האנד. נשפת אבער דו גאט האסט געוויעט מיט דיין ווינט האט צו געדעקט זיי דער ים. צללו זיי זענען געווארען איין געזונקען אזוי ווי בליי אין שטארקע וואסערען.

מי כמוכה באלים יי, מי כמוכה נאדר בקודש, נורא תהלות עושה פלא: נטית ימינך תבלעמו ארץ: נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך: שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת: אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד, נמוגו כל יושבי כנען: תפול עליהם אימתה ופחד, בגדול זרועך ידמו כאבן, עד יעבור עמך יי עד יעבור עם זו קנית: תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת

פירוש ע"ט

מי ווער איז אזוי ווי דו גאט אין דיא שטארקע ווער איז אזוי ווי דו ביסט געשטארקט מיט הייליגקייט. נורא א פארכטונג מען זאל זאגען דיין לויב. עושה ער טהוט וואונדערליכע זאכען. נטית דו האסט געניגט דיין רעכטע האנד האט איין געשלונגען זיי. ארץ די ערד. נחית דו האסט געפיהרט מיט דיין חסד די ישראל דו האסט זיי געפיהרט מיט דיין שטארקייט צו דיין הייליגען וואוינונג. שמעו די פעלקער האבען דאס געהערט זענען זיי דערשראקען געווארען. איין ציטערניש האט אן געחאפט די וואס וואוינען אין לאנד פלשתים. אז דענסט מאל זענען דערשראקען געווארען די הארען פון אדום אונ די הארען פון מואב האט אן געחאפט זיי איין ציטערניש. נמוגו זיי זענען צו גאנגען אלע וואוינער פון כנען. תפול עס זאל פאלען אויף זיי איין פארכט אונ אנגסטען דורך דיין גרויסע שטארקייט זאלען זיי שווייגען אזוי ווי איין שטיין. עד ביז עס וועט איבער פאהרען דיין פאלק, דאס פאלק האסטו געליבט אזוי ווי עס איז געליבט ביי איין מענטש איין זאך וואס ער קופט דאס פאר פיהל געלד. תביאמו דו וועסט ברענגען זיי אונ דו וועסט פלאנצען זיי אויף דעם בארג דיין ארב דעם ארט וואס איז אן געבריים צו דיין זיצונג וואס דו גאט

שירת הים

וואס אגעבארענע קוה גיט מילעך, קעז, פוטער, דאס איז קיין קונץ ניט, גאט האט זי אזוי בעשאפען זי זאל געבען מילך, אקונץ איז אויפצומאהלען אקוה זי זאל זיין אזוי ריכטיג גימאהלט ווי אלעבעדיגע קוה, פון ווייטען זאל מען מיינען דאס איז אגעבארענע קוה. פאר דעם קונץ דארף מען טייער בעצאהלען. דאס זעלביגע איז ביי מלאכים, ווייל זיי זענען בעשאפין אהן קערפערס, זיי זענען אין הימעל, זיי האבען קיין יצר הרע ניט, איז גאר קיין וואונדער ניט אז זיי לויבען השי"ת. אבער דער מענטש וואס איז בעשאפען פון ערד, מיט איצר הרע, מיט הונדערטער זארג און ער טהוט אויך אזוי ווי די מלאכים טוהען, צו זאגען שירה און לויבען השי"ת מיט אזעלכין כח מען זאל מיינען דאס זאגען מלאכים, אפילו עס איז גאהר געמאהלט דער קונץ איז זייער טייער ביי השי"ת, נאך מעהר ווי די שירה פון די מלאכים, און זיי זענען ווערט אז השי"ת זאל אייביג הערען זייערע תפלות צו אלעם גוטען, אמן:

יְיָ, מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵיהּ קָאֵים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם, וַיָּשֶׁב יְיָ עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַיָּם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם: כִּי לַייָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם. וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפּוֹט אֶת הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ

רוח חיים

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ כו׳, דִי עֶטְלִיכֶע ווערטער וועלין מיר געבין צו פער־שטעהן מיט אמשל, אַמֶלֶךְ איז אַמאהל אַרויס־געגאַנגען פון זיין פאַלאַץ מיט זייער פיהל שָׂרִים. און זענין געגאַנגען שפּאַצירען, ווי זיי זענין געקומען צו אַגרויסען פּלאַץ אין מיטען שטאָט זענען אַלע געבליבען שטיין און האָבין בעטראַכט דאָס שיינקייט פון די שטאָט, און דער מֶלֶךְ איז גיוועזען אָנגעטאָהן מיט זיינע שענסטע קליידער, און אַלע זיינע שָׂרִים זענין געוועזען געקליידט זייער רייך מיט זייערע אַלע אָרדערין מיט גאָלד און בריליאַנטען אַז עס האָט פאַרבלענדט די אויגען. און פיהל מענטשען פון שטאָט זענען גישטאַנען זיך גיוואונדערט אויף דעם גרויסקייט פון די שָׂרִים, און נאָך מעהר אויף דעם גרויסקייט פון דעם מֶלֶךְ, אויף יעדער וואָרט פון מֶלֶךְ און אויף יעדער וואַנק וואָס די שָׂרִים זעהן פון מֶלֶךְ, שטייען שוין אַלע געבין מֶלֶךְ מיט גרויס פּאָרכט און ציטער־

פירוש ע״ט

האָסט געוועקט דאָס הייליגקייט גאָט וואָס דיינע הענד האָבען אָהן געבּרייט. יי גאָט וועט קיניגען אייביג. כִּי אַז עס איז געקומען די פערד פון פַּרְעֹה מיט זיין רייט־וואָגען און מיט זיינע רייטער אין יַם האָט גאָט אויף זיי ווידער געקערט די וואַסער פון יַם און די קינדער פון יִשְׂרָאֵל זענען געגאַנגען טרוקען אין מיטען דעם יַם. כִּי דען צו גאָט איז די קיניג־רייך און ער טהוט געוועלטיגען איבער אַלע אומות. וְעָלוּ און עס וועלין אויף גיין העלפער׳ס אויף דעם באַרג צִיּוֹן צו מִשְׁפָּט׳ן דעם באַרג פון עֵשָׂו און עס וועט זיין צו גאָט די קיניגרייך. וְהָיָה און גאָט וועט זיין איין מֶלֶךְ אויף דער גאַנצער וועלט אין דער צייט וועט ער זיין איין גאָט אויף דער גאַנצער וועלט:

נִשְׁמַת די נְשָׁמָה פון איטליכען וואָס לעבט טהוט לויבען דיין נאָמען גאָט אונזער גאָט. וְרוּחַ און דער אָטום פון אַלע בעשעפענעש טוט

מַלְכֵּנוּ תָּמִיד, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל, וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלוֹהַּ כָּל בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת, הַמְהֻלָּל בְּרוֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת: הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים, וַיְיָ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים, וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים, וְהַמֵּשִׂיחַ

פירוש ע"ט

בְּעשׁיינען און טהוט דערהויבען דיין געדעכעניש אונזער מלך אייביג. מן פון אייביג ביז אייביג ביסטו גאט און זונדער דיר האבען מיר קיין דערלייזער און העלפער. פודה דער דא לייזט אוים און איז מציל און שפייזט און דערבארעמט זיך אלע צייט ווען אויף אונז קומט איין צרה און מיר האפען נאהר צו דיר דו זאלסט אונז העלפען. אלהי דו ביסט דער גאט פון די ערשטע דורות און פון די לעצטע דער גאט פון אלע בעשעפעניש דער הער פון אלע געבארענע דער דא ווערט געלויבט מיט פיהל לויב דער דא פיהרט זיין וועלט מיט חסד און זיינע בעשע־פעניש מיט דער בארימקייט. לא ינום גאט דרימעלט ניט און שלאפט ניט נאהר ער איז משגיח אויף דער וועלט דער דא דערוועקט די שלאפענדיגע און ער מאכט וואכענדיג די וואס דרעמלען. און דער דא מאכט ריידען די שטומע און ער בינט אויף די געפאנגענע און ער לעהנט אונטער די פאלענדיגע און ער ריכט אויף די איינגעבויגענע צו

רוח חיים

ניש, און ווי דער מלך איז אזוי געשטאנען איז געקומען א ארימער בעטלער און האט זיך איינגעבויגען פאר דעם מלך און זאגט צו איהם איך בין דיין קנעכט. וועגען אלע שרים זיינען געווארין אויף דעם בעטלער, און האבין געזאגט צו איהם די ביזט ניט ווערט צו זיין אונזער קנעכט, ווי אזוי קענסטו זאגין דו ביסט א קנעכט פון מלך, און האבין איהם געוואלט אוועק טרייבין פון מלך, האט דער ארימאן געזאגט איהר קענט מיך ניט אוועק טרייבין פון מלך, דען איך בין א געבארענער קנעכט צום מלך, דען איך בין געבארין געווארין ביי דעם מלך אין הויף, אז א מענטש וויל בעגעבינען

אִלְּמִים, וְהַמַּתִּיר אֲסוּרִים, וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים,
וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים, לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.
אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם, וּלְשׁוֹנֵנוּ
רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו, וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי
רָקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ,
וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמָיִם, וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת
כָּאַיָּלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת
שְׁמֶךָ, עַל אַחַת מֵאָלֶף אֶלֶף אַלְפֵי
אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת
שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ. מִמִּצְרַיִם
גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ,

רוח חיים

קען ער זעהן דעם נמשל אויף דעם מלך מלכי המלכים הקב"ה, וואס ער איז דער מלך פון דער גאנצער וועלט, און די קנעכט זיינע וואס מיר זעהן, דאס איז די זונן און די לבנה און אלע שטערין, און די מיליאנען מלאכים שרפים חיות הקודש וואס מיר זעהן זיי גאר ניט, וואס יעדער בעזונדער בעלייכט גאנצע וועלטען, און די גמרא זאגט פון די שווייס פון די חיות ווערט אפייערדיגער טייך ער הייסט נהר דינור, דער טייך פון פייער,

פירוש ע"ט

דיר גאט אליין דאנקען מיר. אלו ווען אפילו אונזער מויל וואלט פיהל געווען מיט געזאנג ווי דער ים און אונזערע לעפצען זאל זיין פול מיט לויב ווי די ברייט פון דעם הימעל און אונזערע אויגען זאלען לייכטען אזוי ווי די זונן און די לבנה און אונזערע הענד זאלען זיין פערשפרייט ווי די אדלערען וואס פליהן אונטערען הימעל און אונזערע פיס זאל זיין גרינג ווי די הינדען. אין וואלטען מיר ניט געקאנט מספיק זיין צו לויבען דיך גאט אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען און צו לויבען דיין נאמען אויף איינעם פון טויזענט און טויזענט מאהל טויזענט און צעהן טויזענט מאהל צעהן טויזענט אויף די טובות וואס דו האסט גיטאן מיט אונזערע עלטערען און מיט אונז. ממצרים אויס מצרים און פון דעם הויז וואס מיר זענען געווען קנעכט האסטו אונז אויסגעלייזט אין הונגער

בְּרָעָב זַנְתָּנוּ, וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ, מֵחֶרֶב
הִצַּלְתָּנוּ, וּמִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ, וּמֵחֳלָיִם רָעִים
וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ
וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ, וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ לָנֶצַח, עַל כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ,
וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ, וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר
שַׂמְתָּ בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ,
וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת
שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ: כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה, וְכָל
לָשׁוֹן לְךָ תִשָּׁבַע, וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע,
וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל
הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ

רוח חיים

איצט ווי אזוי קען קומען אמענטש וואס ער איז נאר אבשר ודם, פלייש און בלוט, ערד און ווערים, און וועלין לויבען הקב"ה, און צו זיין אקעגעכט צו הקב"ה, עס וועהט דאך אוים ווי ער פערשעהמט הקב"ה, ער זאל זיין אמלך אויף אזעלכע קעגעכט וואס זענין מיט דעם ווינט אוועק צו בלאזען, דערום זאגין מיר „נשמת כל חי" די נשמה וואס מיר האבין זי איז דאך גענומען געווארין פון אונטער דיין כסא הכבוד, דען יעדער יוד'ס נשמה איז

פירוש ע"ט

האסטו אונז געשפייזט פון שווערד האסטו אונז בעשירמעט אונ פון מארד האסטו אונז געמאכט אנטרינגען אונ פון פיהל בייזע ווארהאפטיגע קראנקהייט האסטו אונז דערהויבען. עד ביז אהער האבען אונז דיינע דערבארעמקייט געהאלפען אונ דיינע חסדים האבען אונז ניט פערלאזען גאט אונזער גאט צו אייביג. על כן דרום די גלידער וואס דו האסט אין אונז צו טיילט אונ דעם אטום אונ די נשמה וואס דו האסט געבלאזען אין אונזערע נאז לעבער אונ די צונג וואס דו האסט געטהון אין אונזער מויל זיי טוען דאנקען אונ לויבען אונ בארימען אונ בעשיינען אונ דער-הויבען אונ שטארקען אונ הייליגען אונ מאכען קיניגען דיין נאמען אונזער קיניג. כי דען איטליכעס מויל געהער דיר צו דאנקען אונ איטליכעס צונג געהער ביי דיין נאמען צו שווערען אונ איטליכעס קניא געהער צו

לִשְׁמֶךָ, כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב, כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ, וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ, מִי יִדְמֶה לָּךְ, וּמִי יִשְׁוֶה לָּךְ, וּמִי יַעֲרָךְ לָךְ, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ, כָּאָמוּר, לְדָוִד, בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ:

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֻזֶּךָ, הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ, הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ:

רוח חיים

גֶענוּמֶען פוּן אוּנְטֶער דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וֶוענִין מִיר דַאךְ גִיבָּארֶען גֶעוָוארִין אִין קֵייזֶערְלִיכֶען הוֹיף, דֶערוּם קֶענִין מִיר זוֹכֶה זַיין דִיךְ צוּ לוֹיבֶּען, אוּן צוּ זַיין דַיינֶע קְנֶעכְט, אוּן אַז מִיר וֶועלִין אִיהְם דִינֶען מִיט דֶעם גַאנְצֶען הַארְצֶען וֶועלִין מִיר גֶעהָאלְפֶען וֶוערִען מִיט אַלֶעם גוּטֶען, אָמֵן: (באמ"ח).

פירוש ע"ט

דִיר קְנִיעֶן אוּנ בּוּקֶען אוּנ אַלֶע הֶערְצֶער גֶעהֶערֶען זִיךְ פַר דִיר פָארְכְטֶען אוּנ דִי אִינְוֵוייגְסְטֶע גֶעדַאנְקֶען גֶעהֶערֶען לוֹיבֶּען צוּ דַיין נָאמֶען אַזוֹי וִוי דִי זַאךְ אִיז אִין פָּסוּק גֶעשְׁרִיבֶּען. כָּל עַצְמוֹתַי אַלֶע מַיינֶע בֵּיינֶער זָאגֶן גָאט וֶועהֶר אִיז דִיר גְלַייךְ. מַצִּיל דֶער דָא אִיז מַצִּיל דֶעם אָרִימַאן פוּן אַזֶעלְכֶען וָואס אִיז שְׁטַארְק פוּן אִיהְם אוּנ דֶעם עָנִי אוּנ דֶעם אֶבְיוֹן פוּן זַיין גַזְלָן. מִי יִדְמֶה לָּךְ וֶועהְר קָאן זִיךְ צוּ דִיר גְלַייכֶען אוּנ וֶועהְר קָאן זִיךְ צוּ דִיר שָׁאצֶען דֶער גֶעאַכְפֶּערְטֶער אוּנ דֶער שְׁטַארְקֶער אוּנ דֶער שְׁרֶעקְלִיכֶער גָאט. אֵל עֶלְיוֹן דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער גָאט דֶער דָא הָאט בֶּעשַׁאפֶען הִימֶעל אוּנ עֶרְד. נְהַלֶּלְךָ מִיר וֶועלֶען לוֹיבֶּען אוּנ בַּארִיהְמֶען אוּנ בֶּעשֵׁיינֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען. כָּאָמוּר אַזוֹי וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֵייט דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעזָאגְט. בָּרְכִי נַפְשִׁי מַיין נֶפֶשׁ לוֹיבּ גָאט אוּנ אַלֶע מַיינֶע אִינְעוֵוייניגְסְטֶע זָאלֶען לוֹיבֶּען זַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען:

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת דוּ בִּיסְט דֶער גָאט וָואס דַיין שְׁטַארְקֵייט אִיז בֶּעפֶעסְטִיגְט אוּנ גֶעאַכְפֶּערְט דָארְךְ דֶעם כָּבוֹד פוּן דַיין נָאמֶען דֶער שְׁטַארְקֶער צוּ אֵייבֶּעג אוּנ פָארְכְטֶעג מִיט דַיין פָארְכְטֶעקֵייט:

הַמֶּלֶךְ

יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד, מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיָי. לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם:
וּבְשִׂפְתֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרֵךְ:
וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ:
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל:

פירוש ע"ט

הַמֶּלֶךְ יושב דֶער מֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דֶער דָא זִיצְט אויף אַיין הויכֶען אונ אַיין דֶערְהוֹבֶּענֶען שְׁטוּל:

שׁוֹכֵן עד דֶער דָא רוּהְט צוּ אֵייבֶּעג. זַיין נָאמֶען אִיז דֶערְהוֹיבֶּען אוּנ הֵיילִיג, אוּנ ווִידֶער שְׁטֵייט גֶעשְׂרִיבֶּען. רננו אִיהְר צַדִּיקִים זִינְגְט פוּן וֶועגֶען גָאטְ'ס הִילְף צוּ דִי רֶעכְטְפַארְטִיגֶע אִיז שֵׁיין אַז זֵיי זָאלֶען לוֹיבֶּען וָוארוּם זֵיי פֶערְשְׁטֵייעֶן וָואס גָאט אִיז. בפי דוּרְךְ דֶעם מוֹיל פוּן דִי רֶעכְטְפַארְטֶיגֶע וֶוערְסְטוּ דֶערְהֵייבְּט. ובשפתי אוּנ דוּרְךְ דִי רֵייד פוּן דִי צַדִּיקִים וֶוערְסְטוּ גֶערוּמְט. ובלשון אוּנ דוּרְךְ דֶער צוּנְג פוּן דִי חֲסִידִים וֶוערְסְטוּ גֶעהֵיילִיגְט. ובקרב אוּנ צְווִישֶׁען דִי הֵיילִיגֶע וֶוערְסְטוּ גֶעלוֹיבְּט:

נופת צופים

דֶער הֵיילִיגֶער ספר החיים שְׁרַייבְּט אַ טַעַם פַאר וָואס דֶער חַזָן שְׁרַייט דָאס וָוארְט „הַמֶּלֶךְ" מִיט אַ הוֹיךְ קוֹל. לְמָשָׁל, גַזְלָנִים הָאבֶּען גֶעפַאנְגֶען אִין וַואלְד אַ מֶענְטְשׁ, וֶועלְכֶעס עֶר הָאט זִיךְ נִיט גֶעקֶענְט מַצִיל זַיין פוּן זֵיי, אַמָאהְל הָאבֶּען זֵיי אִיהְם דוּרְךְ גֶעפִיהְרְט דוּרְךְ אַ רֶעזִידֶענְץ-שְׁטָאדְט, ווִי דֶער קֶענִיג וואוֹינְט, ווִי דֶער מֶענְטְשׁ הָאט גֶעזֶעהְן אַז עֶר אִיז נֶעבִּין קֶענִיגְ'ס פַּאלַאץ, הָאט עֶר גֶעגֶעבֶּען אַ גֶעשְׁרֵיי מִיט אַ יֶעמֶערְלִיךְ קוֹל „מֶלֶךְ", דִי

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס, עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ, מְשִׁיחֶךָ:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, הָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וּשְׁבָחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֹז וּמֶמְשָׁלָה, נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה

נופת צופים

קִינִיג רַאטֶעוֶועט מִיךְ אַרוֹים פוּן דִי רוֹיבֶּערְ'ס הֶענְד, וִוי דִי רוֹיבֶּערְ'ס הָאבֶּען דֶער הֶערְט אַז עֶר רוּפְט צוּם מֶלֶךְ אוֹיף הִילְף, זֶענֶען זֵיי אַנְטְלָאפֶען פַארְשְׁוואוּנְדֶען, אוּנְד עֶר אִיז גֶעבְּלִיבֶּען פְרֵיי, דֶער נִמְשָׁל אִיז, אַ גַאנְץ יָאהְר זֶענֶען מִיר פֶערְבַּארְט אוּנ גֶעפַאנְגֶען אִין דֶער הַאנְד פוּן יֵצֶר הָרָע, דֶען מִיר טְהוּן אַלֶעס שְׁלֶעכְטְ'ס וָואס

פירוש ע"ט

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת אוּנ צְוֶוישֶׁען אֵיינְזַאמְלוּנְג פִיהְל טוֹיזֶענְט דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל וֶוערְט דַיין נָאמֶען אוּנְזֶער קִינִיג פוּן דֶער וֶועלְט גֶעלוֹיבְּט אִין אִיטְלִיכֶען דוֹר. שֶׁכֵּן דֶען דָאס אִיז דִי שׁוּלְדֶעקַייט פוּן אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶּענֶעשׁ צוּ דַאנְקֶען פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען. לְהוֹדוֹת צוּ לוֹיבֶּען צוּ בֶּעשֵׁיינֶען צוּ דֶער הֵייכֶען צוּ הוֹיךְ לוֹיבֶּען אוּנ צוּ בֶּערִימֶען. עַל נָאךְ מֶעהְר אַז דִי רֵייד פוּן דִי גֶעזַאנְג אוּנ לוֹיב פוּן דַיין גֶעזַאלְבְּטֶען קְנֶעכְט דָוִד הַמֶּלֶךְ דֶער זוּהְן פוּן יִשַׁי:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ עֶס זָאל וֶוערֶען גֶעלוֹיבְּט אוֹיף אֵייבֶּיג דַיין הֵיילִיגֶער נָאמֶען אוּנְזֶער מֶלֶךְ דוּ שְׁטַארְקֶער גָאט אוּנ דֶער הֵיילִיגֶער גָאט אוֹיף דֶעם הִימֶעל אוּנ אוֹיף דֶער עֶרְד. כִּי לְךָ וַוייל צוּ דִיר אִיז שֵׁיין גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען מִיר זָאלֶען צוּ דִיר זִינְגֶען אוּנ לוֹיבֶּען מִיט גֶעזַאנְג. עֹז צוּ דִיר אִיז שְׁטַארְקַייט אוּנ גֶעוֶועלְטֶעקַייט אֵייבֶּעקַייט אוּנ אַלֶע גְרוֹיסְקַייט אוּנ אַלֶע שְׁטַארְקַייט בַּארִימוּנְג אוּנ שׁוֹנְהַייט

וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֵל מֶלֶךְ, גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ, אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

אין פיהל ערטער זאגט מען דא דעם „שיר המעלות":

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי, תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ, אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי, וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר,

פירוש ע"ט

און הייליגקייט און אלע קעניגרייך איז צו דיר גאט. ברכות בענטשונג און דאנקונג פון אצונד ביז אימער און אייביג. ברוך געבענשט ביסטו גאט דו שטארקער גאט און גרויסער הערשער וואס דו ביסט געלויבט מיט פיהל שבחים וואס אלע מענטשען דאנקען צו דיר. אדון דו ביסט דער הער וואס אלע דערציילען דיינע וואונדער. הבוחר וואס דו האסט אויסגעקליבען די ישראל זיי זאלען צו דיר זינגען און לויבען דו שטארקער הערשער וואס דו לעבסט אייביג און אייביג:

שיר המעלות פון דעם טיפען הארץ האב איך דיך גאט גערופען. אדני גאט הער צו מיין קול. דיינע אויערען זאלען פערנעמען דאס קול פון מיין געבעט. אם אויב דו גאט וועסט היטען מיינע עבירות וועהר וועט קענען בעשטיין פאר דיר. כי ווארום ביי דיר אין די הענד איז מוחל צו זיין כדי מען זאל מורא האבען פאר דיר. קויתי מיין לייב טהוט האפען צו דיר און איך טהו האפען צו דיינע רייד. נפשי מיין לייב טהוט האפען צו דיר גאט מעהר ווי דו היטער וואס היטען ביי נאכט האפען אז עס זאל טאג ווערען. יחל איהר יודען האפט צו גאט ווארום מיט גאט איז דער חסד און פיהל מאהל האט ער אייך שוין אויסגעלייזט וועט ער אייך

נופת צופים

ער רעדט אונז אן, אבער ווען עס קומט ראש השנה און יום כפור, און מיר דער שפירין אין די בתי מדרשים דאס דער מלך השי"ת בעווייזט זיך צו אונז צו הערין אונד פאר נעמין אונזערע תפלות, דער וועקט זיך אין אונז דאס יודישע הארץ, אונד דער חזן גוט א געשריי מיט א יעמערליך קול „המלך" צום מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ער זאל אונז באטיווין פון דעם מקטרג דעם יצר הרע, ווי די מקטריגים דער הערין דאס גישריי, אנטלויפין זיי, אונ לאזין אונז אפ פון זייערי הענד, זענין מיר שוין אין שטאנד תשובה צו טהון צו השי"ת אויף אונזערע זינד, אונד נעמין אויף ניך פון היינט אהן צו גייען אין גאט'ס וועג, וועלין מיר גיהאלפין ווערין מיט אלעם גוט'ס, אמן:

שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ, כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד, וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

ווען דער חַזָן זאָגט בָּרְכוּ זאָגט קָהָל יִתְבָּרַךְ.

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל וחזן בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:

אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים, אוֹרוֹת מֵאֹפֶל, אָמַר וַיֶּהִי:

מֶלֶךְ אָזוּר גְּבוּרָה. גָּדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה. לְךָ זְרוֹעַ עִם

אוצר החיים

אור עולם וכו', דער „זוהר" הַקָדוֹשׁ זאָגט, די ליכט וואָס גאָט האָט בעשאַפֿן

פירוש ע"ט

הַיינט אויך אויסלייזען. וְהוּא אוּנ די עֲבֵירוֹת וועלען ניט מְעַכֵּב זיין די גְאוּלָה וואָרום גאָט וועט אויסלייזען די יודען פון אַלע זייערע עֲבֵירוֹת:

בָּרוּךְ אַתָּה גילויבט בּיסטוּ גאָט דער קיניג פון דער גאַנצער וועלט וואָס ער האָט בּעשאַפֿען די ליכטיגקייט און די פֿינצטערניש, ער מאַכט שָׁלוֹם צווישען די מַלְאָכִים וואָס זענען פון פייער מיט די מַלְאָכִים וואָס זענען פון וואַסער, דער בּאַשעפֿער פון אַלעם וואָס אויף דער וועלט איז:

מֶלֶךְ אָזוּר גאָט וואָס ער איז דער מֶלֶךְ פון דער גאַנצער וועלט איז אָן געגורט מיט שטאַרקייט, און ווייל גאָט זיצט ראש הַשָׁנָה אויף דער שטיל פון דין צו מִשְׁפָּט'ן די וועלט ווי אַ מֶלֶךְ, איבער דעם האָט דער פּייטן אָן געהויבּן מיט דעם וואָרט מֶלֶךְ. לְךָ צו דיר איז די מֶמְשָׁלָה און

גְּבוּרָה: מֶלֶךְ בִּגְדֵי נָקָם. לָבַשׁ בְּיוֹם נָקָם. לְצָרָיו יָשִׁיב אֶל חֵיקָם: מֶלֶךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ. יַמִּים מִיַּבֵּשׁ. וְגַאֲוַת אֲפִיקִים מְכַבֵּשׁ:

חזן מֶלֶךְ בַּעֲשָׂרָה לְבוּשִׁים, הִתְאַזָּר בִּקְדוּשִׁים. אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים. קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ דָּר בִּנְהוֹרָא. עוֹטֶה כַּשַּׂלְמָה אוֹרָה. מִשְׁפָּטֵינוּ יוֹצִיא כָּאוֹרָה: מֶלֶךְ הִתְאַזָּר עֹז. יְמִינוֹ תָּעֹז.

פירוש ע"ט

שְׁטַארְקַייט, חָאטְשֶׁע דוּ קָאנְסְט דִיךְ בַּאלְד נוֹקֵם זַיין אִין דִי רְשָׁעִים הַאלְסְטוּ אוֹיף דַיין צָארְן אוּנ בַּאצָאלְסְט זֵיי נִיט בְּשַׁעַת כַּעַס. מֶלֶךְ בִּגְדֵי גָאט טְהוּט זִיךְ אָן קְלֵיידֶען מִיט קְלֵיידֶער פוּן רֶעכֶענוּנְג. בְּיוֹם אוּנ דֶעם טָאג אַז עֶר טְהוּט אַ נְקָמָה אוּנ דִי רְשָׁעִים. מֶלֶךְ גֵּאוּת גָאט הָאט זִיךְ גִיקְלֵייד מִיט גְרוֹיסְקֵייט אוּנ דֶער צַייט אַז עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען דִי וֶועלְט. יַמִּים עֶר הָאט גֶעמַאכְט אוֹיסְטְרִיקֶענֶען דִי גְרוֹיסֶע וַואסֶערֶען וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען פֶערְשְׁפְּרֵייט אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט. וְגַאֲוַת אוּנ דָאס גְרוֹיסְקֵייט. אֲפִיקִים פוּן דִי טַייכֶען וַואסֶער. מְכַבֵּשׁ הָאט עֶר בֶּעצְווּינְגֶען. דִי וַואסֶערֶען פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט הָאט עֶר אַיין גִיזַאמֶעלְט אִין יַם אוֹקְיָינוּס אַרַיין:

מֶלֶךְ בַּעֲשָׂרָה גָאט הָאט זִיךְ אָן גֶעקְלֵייד מִיט צֶעהֶן קְלֵיידֶער בְּשַׁעַת מַתַּן תּוֹרָה פוּן וֶועגֶען דִי יִשְׂרָאֵל וָואס וֶוערֶען אָן גֶערוּפֶען קְדוֹשִׁים. אֵל נַעֲרָץ גָאט אִיז גֶעשְׁטַארְקְט אִין סוֹד פוּן מַלְאָכִים אָדֶער פוּן דִי צַדִיקִים וָואס זָאגֶען קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ דָּר גָאט וואוֹינְט אִין דִי לֶעכְטִיקֵייט. עוֹטֶה עֶר הָאט זִיךְ אֵיין גֶעהִילְט מִיט דִי לִיכְט פוּן דֶער תּוֹרָה וִוי מִיט אַ קְלֵייד. מִשְׁפָּטֵינוּ אוּנְזֶער מִשְׁפָּט זָאל עֶר אוֹיס צִיהֶען וִוי אַ לִיכְט. מֶלֶךְ הִתְאַזָּר גָאט הָאט זִיךְ אָן גֶעגוּרְט מִיט שְׁטַארְקֵייט אִין דֶער צַייט אַז עֶר הָאט גֶעגֶעבֶּען דִי תּוֹרָה. יְמִינוֹ זַיין רֶעכְטֶע הַאנְד וֶועט זִיךְ שְׁטַארְקֶען צוּ שְׁטְרָאפֶען דִי רְשָׁעִים אוּנ קֵיין

אוצר החיים

דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג אִיז גֶעוֶועזֶען אַזוֹי לִיכְטִיג אַז מֶען הָאט גִיקֶענְט זֶעהֶן פוּן אֵיין עֶק וֶועלְט בִּיז דֶעם אַנְדֶערְן עֶק וֶועלְט, וַוייל גָאט הָאט גֶעזֶעהֶן אַז עֶס וֶועט קוּמֶען דֶער דוֹר פוּן אֱנוֹשׁ וָואס זֵיי וֶועלֶען דִינֶען דִי עֲבוֹדָה זָרָה, הָאט גָאט דִי לִיכְטִיגְקֵייט בֶּעהַאלְטֶען, אוּן דִי דְרַיי חֳדָשִׁים וָואס מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז גֶעוֶועזֶען בֶּעהַאלְטִין וֶוען עֶר אִיז גֶעבּאָרֶען גֶעוָוארֶען, הָאט גָאט אִיהְם גֶעמַאכְט לַייכְטֶען זַיין פָּנִים, פוּן דִי לִיכְטִיגְקֵייט, אוּן וֶוען מֹשֶׁה רַבֵּינוּ אִיז גֶעגַאנְגֶען צוּ פַּרְעֹה הָאט גָאט צוּ גֶענוּמֶען פוּן אִיהְם דָאס לִיכְטִיגְקֵייט, אוּן וֶוען מֹשֶׁה אִיז גִיוֶועזִין בַּיי דֶעם בַּארְג סִינַי הָאט אִיהְם גָאט צוּרִיק גִיגֶעבֶען דִי לִיכְטִיגְקֵייט אוֹיף זַיין פָּנִים, אוּן דוּרְךְ דִי לִיכְטִיגְקֵייט הָאט מֹשֶׁה גֶעקָאנְט זֶעהֶן פַאר זַיין שְׁטַארְבֶּען פוּן גִלְעָד בִּיז דָן, אוּן

וֶאֱנוֹשׁ אַל יָעוֹז: מֶלֶךְ וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה. וְנִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה. לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה: מֶלֶךְ זֶה הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ. וְכוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ. אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ: מֶלֶךְ חֲמוּץ בְּגָדִים. בְּדָרְכוֹ בּוֹגְדִים. יִבְצוֹר רוּחַ נְגִידִים: מֶלֶךְ טַלִּיתוֹ כַּשֶּׁלֶג מְצַחְצָח. צַח וּבְצַחְצָחוֹת יְצַחְצָח. מְצַחְצָחִים פְּעָלָם לָנֶצַח: מֶלֶךְ יָעַט קִנְאָה. קַנֹּא קִנֵּא גֵּאֹה גָּאָה. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה: מֶלֶךְ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. יִשְׁתַּחֲווּ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: מֶלֶךְ לְיוֹם קוּמוֹ לָעַד. כָּל יְצוּר לְפָנָיו יִרְעַד. רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד: מֶלֶךְ מוֹשֵׁל עוֹלָם בִּגְבוּרָתוֹ. יִרְעֲשׁוּ

אוצר החיים

מען האט נישם גיקענט קוקען אויף דעם פנים פון משה ביז ער האט געמוזט דעם פנים פארדעקען, נאך זאגט דער „זוהר" הקדוש, די מענטשען וואס לערנען תורה ביינאכט גייט ארוים אליכטיגקייט פון די ליכטיגקייט וואס איז בעשאפען געווארען דעם ערשטען טאג, און די ליכטיגקייט ווערט ארויף געצויגען אויף זייער פנים, דאס מיינט מען „אור עולם באוצר

פירוש ע"ט

מענטש וועט זיך קענען איהם ניט שטארקען. מלך וילבש גאט וועט זיך אן קליידען מיט גערעכטיקייט כדי ער זאל זיי גירעכט מאכען בשעת הדין. לך ביי דיר גאט איז דאס גירעכטע־קייט זאלסטו אונז גערעכט מאכען אין דעם יום הדין. מלך זה דער מלך הקב"ה ער איז שיין אין זיינע קליידער כלומר מדת החסד והרחמים. וכובע און א הוט פון הולף אויף זיין קאפ צו העלפען. מלך חמוץ גאט'ס קליידער וועלען זיין רויט געפארבט אין זיין טהון טרעטען די רשעים. מלך טליתו גאט וועט זיך אן טהון א ווייס קלייד ווי שניי דאס איז א סימן אז ער וועט מוחל זיין, די עבירות וואס זענען רויט ווי רויטי פאדים זייט וועלען זיי ווייס ווערען ווי שניי. צח ער איז לויטער וועט ער לאטערין די וואס לאטערין זיך דורך תשובה כינצח צו זיין דעם מקטרג דורך תשובה דער פון האט גאט גרוים תענוג: מלך יעט גאט איז איין געהילט מיט רעכענונג. יעיר ער טהוט דערוועקען רעכענונג. מלך כל אלע וואס וואוינען אין די עקען פון דער וועלט וועלין זיך בוקען צו גאט וואס ער איז דער מלך איבער די גאנצע וועלט. כי אז ער וועט קומען צו משפט'ן די וועלט. מלך ליום און דעם טאג אז גאט וועט אויף שטיין צו משפט לעתיד לבא. כל וועלען אלע בעשעפעניש פאר איהם ציטערען. מלך מושל גאט געוועלטיגט איבער די וועלט. ירעשו זיי וועלען שטורמען די בערג פון זיין גרויסקייט און אזוי ווי די ווידער וועלין

הדרים מגאותו. וכאילים ירקדו מגערתו: מלך נורא
למלכי ארץ. חול תחיל הארץ. מושב הכרובים תנוט
הארץ: מלך שאתו מי יעצור כח. והוא נושא כל
בכח. נותן ליעף כח: מלך עמדו לדין. ביום הדין.
שפוט גאים בדין: מלך פלש סוד המעמיקים. לסתיר
עצה במעמקים. יחשוף ויגלה עמוקים: מלך צוה מכל
רוח. עריצי גסי הרוח. לאפפם בשטף רוח: מלך קהל
מלכי אדמה. בסערו משא דומה. יפקוד על צבא
רומה: מלך רם וגבוה במשפט. ועוז מלך אהב
משפט. מכון כסאו צדק ומשפט: מלך שופט צדק.
לפניו יהלך צדק. להליץ בעד רודפי צדק: מלך
תקיף בממשלה. וכסאו תלה למעלה. ומלכותו

פירוש ע"ט

זיי שפרונגען פון זיין געשריי. מלך נורא פאר גאט פארכטען זיך די וואוינער פון דער ערד. חול תחיל די ערד טהוט ציטערען פון פאר גאט וואס ער זיצט צווישען די מלאכים. מלך שאתו וועהר קאן דער ליידען זיין פארכט. נותן ער גיט צו די מידע כח. מלך עמדו גאט פערזאמט זיך אין דין פון רשעים אין דעם טאג אז ער משפט די וועלט צו געפינען פאר זיי איין זכות. שפוט ער טהוט משפט'ן די האפערדיגע רשעים מיט מדת הדין. מלך פלש גאט טהוט אויף דעקען דעם סוד פון די רשעים וואס פאר בארגען זייער עצה, טהוט גאט זייער עצה מגלה זיין ליום הדין. מלך צוה גאט וואס האט בעשאפען די זייטען פון דער וועלט. עריצי די האפערדיגע רשעים האסטו ארום גרינגעלט מיט אשטארקען ווינד וואס ער איז אזוי שטארק ווי א וואסער וואס פערפלייצט. מלך קהל גאט טהוט בעפעלען אויף דעם הערשאפט וואס אין הימעל. מלך רם גאט איז הויך און דערהויבען דורך דעם משפט וואס ער טהוט. מכון זיין שטיל איז אן געבייט מיט גערעכטיקייט אין משפט. מלך שופט גאט איז א גערעכטער שופט פאר איהם גייט דאס גערעכטעקייט ממליץ צו זיין פאר די וואס יאגען נאך גערעכטעקייט. מלך תקיף גאט איז שטארק מיט געוועלטעקייט

אוצר החיים

החיים", די ערשטע ליכטיגקייט פון וועלט בעשאפונג, האט זי גאט בעהאלטען ביי זיך אין אוצר החיים, און אז מען לערינט תורה לשמה, וואס די תורה ווערט אויך אהן גערופען חיים [די לעבונג פון מענטש] איז מען זוכה צו דיזע ליכטיגקייט, און צו חיים הנצחיים, אמן:

בְּכׇל מֶשְׁלָה: מֶלֶךְ תַּחַת חֶלֶד מֵהַבִּיטוֹ. מַרְעִיד יְסוֹד בְּהַבִּיטוֹ. בְּכׇל מְשׁוֹטֵט מַבָּטוֹ: מֶלֶךְ תָּר בְּכׇל פּוֹעַל. בְּכׇל מַה יִפְעַל. בְּמַטָּה וּבְמַעַל:

חזן מֶלֶךְ אֱלֹהֵי עוֹלָם. הַמְלִיכוּהוּ עַם עוֹלָם. יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם. קָדוֹשׁ.

כשחל בשבת

הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ: הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֶּלָה. יוֹצֵר הַכֹּל: הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכׇל יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח. וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ. מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ. וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת הָרַחֲמִים: הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכׇל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם

כשחל בחול

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכׇל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ

מאורות נתן

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ, וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. השי"ת מאכט לייכטען צו דער ערד. און צו די וואס וואהנען אויף דער ערד. איז דאך צו פרעגען, וואס שטייט מיר טאפעל. געוויס אז ער בעלייכט די ערד, איז דאך שוין

פירוש ע"ט

און זיין קיניגרייך געוועלטיגט איבער דער גאנצער וועלט. מֶלֶךְ תַּחַת גאט מאכט ציטערען די ערד פון זיין קוקען. בְּכׇל אויף אלע טהוט שוועבען זיין קוקען דען ער איז משגיח אויף אלדינג. מֶלֶךְ תָּר גאט פארשט און זעהט נאך און אלדינג וואס דער מענטש טהוט און ער איז משגיח אויף אלע ברואים וואס אויבען און אונטען. מֶלֶךְ אֱלֹהֵי גאט וואס ער איז א גאט איבער אלע וועלטען זיי מאכען קיניגען איהם דאס פאלק ישראל זיי זאגען. יי׳ גאט זאל קיניגען צו אייביג דער היילינער גאט:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ דער דא לייכט מיט דער זון צו די וואס וואוינען אויף דער ערד כדי זיי זאלען זעהן ווי צו גיין מיט דער בארימהקייט.

וּבְטוּבוֹ מיט זיין גוטסקייט בענייעט ער שטענדיג אלע טאג די מעשים פון די זעקס טעג בשעת ער האט די וועלט בעשאפען. מָה רַבּוּ גאט ווי גאר

בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵין כְּעֶרְכֶּךָ וְאֵין זוּלָתֶךָ אֶפֶס בִּלְתֶּךָ וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ: אֵין כְּעֶרְכְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לְּךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם. דַּעַת וּתְבוּנָה סוֹבְבִים אוֹתוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה. זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ. חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל. כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם. לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ. נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם. שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם. עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנָם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ: צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ. קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר.

כשחל בחול

מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ. צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב

פירוש ע"ט

פִּיל זֶענֶען דַיינֶע װערְק דוּ הָאסְט זֵיי מִיט חָכְמָה בֶּעשַׁאפֶען דִי גַאנְצֶע װעלְט אִיז פִּיל דַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶענִיש. הַמֶּלֶךְ דֶער דָא אִיז אַלֵיין אַמֶלֶךְ פוּן דֶער װעלְט פוּן דֶענְסְטְמָאל אָן אוּנ אִיז דֶער הוֹבֶען. הַמְשֻׁבָּח דֶער דָא אִיז גֶעלוֹיבְּט אוּנ בֶּעשֵׁיינְט דֶערְהוֹיבֶען פוּן אֵייבִּיגֶע צַייטֶען. אֱלֹהֵי עוֹלָם אֵייבִּיגֶער גָאט דֶערְבַּארִים דִיךְ אִיבֶּער אוּנְז מִיט דַיין פִּיל דֶערְבַּארִימְקֵייט. אֲדוֹן אוּנְזֶער שְׁטַארְקֶער הֶער אוּנְזֶער שְׁטַארְקֶער פֶעלְזֶען אוּנְזֶער בֶּעשִׁיצֶער

מאורות נתן

לִיכְטִיג צוּ דִי אַיינְווֹאהְנֶער'ס פוּן דֶער עֶרְד. נָאר דִי זוּנְן מִיט דֶער לְבָנָה טוּעֶן צְװייא נאכְען.

רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה: שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ:

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עָטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה. עֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת. זֶה שֶׁבַח שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי. שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ. וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ. לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל כָּל יְצוּרָיו. שֶׁבַח יְקָר וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ לָאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ. בְּיוֹם שַׁבַּת קוֹדֶשׁ. שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ. וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאַר. בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת: תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה

כשחל בחול

בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה. הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה. טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים. רוֹמְמֵי שַׁדַּי. תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁבַח

מאורות נתן

די זוּנְן גוּט אַוִיסְקֵייט אִין דִי תְּבוּאוֹת אוּנ אִין דִי פְּרָאכְטִין, וְוִי דֶער פָּסוּק זָאגְט (דְּבָרִים לג) מִמֶּגֶד תְּבוּאוֹת שָׁמֶשׁ, פוּן זִוסְקֵייט וָואס דִי זוּנְן גוּט אִין דִי תְּבוּאוֹת אוּנ אִין דִי פְּרָאכְטִין, וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים, אוּנ פוּן זִוסְקֵייט וָואס דִי

פירוש ע"ט

אוּנְזֶער הִילְף אוּנ בִּיסְט אַשְׁטַארְקֵייט אַרוּם אוּנְז. אֵל דֶער גִילוֹיבְּטֶער גָאט דֶער דָא אִיז מִיט וִויסֶענְשַׁאפְט. הֵכִין וּפָעַל עֶר הָאט אָן גִיבְּרֵייט אוּנ הָאט בֶּעשַׁאפֶען דִי לוֹיטֶערְקֵייט פוּן דֶער זוּן. טוֹב גָאט דֶער דָא אִיז גוּט עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען אַלֶע בְּרוּאִים פוּן זַיין כָּבוֹד וֶועגֶען. מְאוֹרוֹת לִיכְט הָאט עֶר גִיגֶעבֶּען אַרוּם זַיין כִּסֵּא כָּבוֹד. פִּנּוֹת דִי הֶערֶען דָאס זֶענֶען הֵיילִיגֶע מַלְאָכִים דִי דָא דֶערְהֵייבֶּען דֶעם שְׁטַארְקֶען גָאט. תָּמִיד דֶער צֵיילִין זֵיי תָּמִיד גָאטְ'ס כָּבוֹד אוּנ זַיין הֵיילִיגְקֵייט. תִּתְבָּרַךְ דוּ גָאט אוּנְזֶער גָאט וֶועֶרְסְט גִילוֹיבְּט פוּן וֶועגֶען דִי גִילוֹיבְּטֶע וֶוערְק פוּן דַיינֶע הֶענְד אוּנ פוּן וֶועגֶען

יָדֶיךָ. וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם, וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּרִים, כֻּלָּם גִּבּוֹרִים, וְכֻלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם: וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם, בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה,

---

כשחל בחול

מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ. יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה: תתברך כו'.

פירוש ע"ט

די לִיכְטִיגְקֵייט פוּן דָאס לִיכְט וָואס הָאסְט בֶּעשַׁאפֶען דֶרוּף זָאל מֶען דִיךְ אֵייבִּיג בֶּעשֵׁיינֶען:

מאורות נתן

לְבָנָה גוּט אִין דִי פְרָאכְטִין, דֶען עֶס אִיז דָא פְרַאכְטֶען וָואס דִי לְבָנָה מַאכְט זַיי צַייטוּנג, דָאס אִיז דִי טַייטְשׁ פוּן דִי וֶוערְטֶער „הַמֵּאִיר

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח דוּ זָאלְסְט זַיין גִילוֹיבְּט אוּנְזֶער שְׁטַארְקֶער גָאט אוּנְזֶער הֶערְשֶׁער אוּן אוּנְזֶער דֶער לֵייזֶער דֶער דָא בֶּעשַׁאפְט דִי הֵיילִיגֶע מַלְאָכִים דַיין נָאמֶען זָאל גִילוֹיבְּט זַיין צוּ אֵייבֶּעג. יוֹצֵר דֶער דָא בֶּעשַׁאפְט בֶּעדִינֶער דָאס זֶענֶען דִי מַלְאָכִים וָואס וֶוערִין אַלֶע טָאג נַיי בַּאשַׁאפִין אוּן דִי מַלְאָכִים שְׁטֵייעֶן אַלֶע אִין דֶער הֵייךְ פוּן דֶער וֶועלְט אוּן לָאזִין הֶערִין מִיט פָארְכְט מִיט אַנַאנְדֶער מִיט אַשְׁטַארְקֶען קוֹל דִי רֵייד פוּן דֶעם לֶעבֶּעדִיגֶען גָאט אוּן דֶעם קֵינִיג פוּן דֶער וֶועלְט. כֻּלָּם אֲהוּבִים זַיי זֶענֶען אַלֶע גֶעלִיבְּט זַיי זֶענֶען אַלֶע אוֹיסְדֶערְוֶוויילְטֶע אוּן זֶענֶען שְׁטַארְק אוּן אַלֶע טוּעֶן מִיט פָארְכְט אוּן מִיט שְׁרֶעקֶען דֶעם ווִילֶען פוּן זֵייעֶר בֶּעשֶׁעפֶער. וְכֻלָּם אוּן אַלֶע עֶפֶענֶען זֵייעֶר מוֹיל מִיט הֵיילִיגְקֵייט אוּן מִיט רֵיינִיקֵייט

בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה, וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים, וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ, בְּשָׂפָה בְרוּרָה, וּבִנְעִימָה, קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד, עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

כְּבוֹדוֹ אֹהֵל כְּהַיּוֹם בְּרַחֲמִים מֶלֶךְ. בּוֹחֵן כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת צָעִיר וָרַב מֶלֶךְ. גֵּאוּת וָעֹז הִתְאַזָּר מֶלֶךְ. דוֹק

מאורות נתן

„אָרֶץ", עֶר טְהוּט בֶּעלַייכְטֶען דִי עֶרְד, דֶען דִי עֶרְד זֶעלְבְּסְט בְּרוֹיכְט צוּ הָאבִּין דִי זוּנְן מִיט דֶער לְבָנָה צוּ לֵיעֶבּ דִי תְּבוּאוֹת אוּנ פְרָאכְטִין,

פירוש ע"ט

מִיט לִיבּ אוּנ מִיט גֶעזַאנְג אוּנ זֵיי לוֹיבֶּען אוּנ בֶּערִימֶען אוּנ בֶּעשַׁיינֶען אוּנ הֵיילִיגֶען אוּנ מַאכֶען קֶינִיגֶען:

אֶת שֵׁם גָאטְ'ס נָאמֶען וָואס עֶר אִיז אַגְרוֹיסֶער אוּנ אַשְׁטַארְקֶער אוּנ אַשְׁרֶעקְלִיכֶער הֶערְשֶׁער עֶר אִיז הֵיילִיג. וְכֻלָּם מְקַבְּלִים אוּנ אַלֶע זֶענֶען אוֹיף זִיךְ מְקַבֵּל דִי הַשְׁגָּחָה פוּן גָאט דֶער דָא אִיז אִין הִימֶעל אוּנ דֶער עֶלְצְטֶער טְהוּט גֶעבֶּען רְשׁוּת צוּם קְלֶענְסְטֶען צוּ הֵיילִיגֶען זֵייעֶר בֶּעשֶׁעפֶער מִיט אַזֶענֶעפְטִיג גֶעמִיט מִיט אַקְלָאר לָשׁוֹן אוּנ מִיט זִיסְקֵייט. קְדוּשָּׁה אוּנ אַלֶע בֶּעזַאמִין שְׁרַייעֶן מִיט אַמָאהְל קְדוּשָּׁה אוּנ זָאגֶען מִיט פָארְכְט. קָדוֹשׁ דֶער גָאט פוּן אַלֶע הֶערְשַׁאפְטֶען אִיז הֵיילִיג דִי גַאנְצֶע עֶרְד אִיז פִיל זַיין כָּבוֹד:

כְּבוֹדוֹ אֹהֵל גָאט הָאט דֶערְלָאכְטֶען זַיין כָּבוֹד הַיינְט אוּנ רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִיט דֶערְבַּארִימְקֵייט, אוּנ אַזוֹי וִוי עֶר הָאט זִיךְ מְרַחֵם גֶעוֶועזֶען אִיבֶּער אָדָם הָרִאשׁוֹן אוּנ דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּנ הָאט אִיהְם גֶעשֶׁענְקְט אַטָאג פוּן זַיינֶע טֶעג דָאס אִיז טוֹזֶענְט יָאהְר אַזוֹי זָאל עֶר זִיךְ אִיבֶּער אוּנְז אוֹיךְ מְרַחֵם זַיין. בּוֹחֵן עֶר פְּרוּבְט אוּנ פֶערְשְׁטֵייט אַלֶע גֶעדַאנְקֶען פוּן גְרוֹיס אוּנ פוּן קְלֵיינֶע. דוֹק דִי הִימֶעל אוּנ דִי עֶרְד זֵיי צִיטֶערֶען פוּן וָועגֶען

וְחֶלֶד יְחַרְדוּן מֵאֵימַת מֶלֶךְ. הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם יָחוֹן מֶלֶךְ. וּמֵבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם יַצְדִּיק מֶלֶךְ. זִכָּרוֹן הוּא יוֹם תְּרוּעַת מֶלֶךְ: חזן חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא לְזַכּוֹתָם מֶלֶךְ. טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו מַמְלִיךְ כָּל מֶלֶךְ. יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מֶלֶךְ:

כָּלָה אַל תַּעַשׂ לִשְׁאֵרִית בְּנֵי מֶלֶךְ. לָכֵן אֲתָאנוּ לְךָ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ. מֵאֶתְמוֹל קִדַּמְנוּךָ לְחַלּוֹתְךָ מֶלֶךְ: חזן נָא נְצוֹר חֶסֶד לְנִינֵי שֶׁלְּחוּ לוֹ שְׁלֹשֶׁת אֵילֵי מֶלֶךְ. סְכוּת בָּאֵי בְּתַחַן לְמַר בָּכוּ אֶרְאֶלֵּי מֶלֶךְ. עֲנוּתָם כָּל תָּבֶז לָלֶן בִּמְקוֹם עָלוּ וְיָרְדוּ בוֹ מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ:

פירוש ע"ט

פארכט פון דעם מלך. היוצר דער דא האט בעשאפען באנאנד זייער הארץ דאס איז דער יצר טוב און דער יצר הרע. יחון מלך דרום זאל גאט דערבארמען דעם מענטשען און זאל איהם אפהיטען ער זאל ניט נכשל ווערען דורך דעם יצר הרע. חוק דער טאג איז א חוק צו די ישראל צו בלאזען שופר. לזכותם גאט זאל זיי ריין מאכען פון זייערע עבירות. יזכור ער זאל צו אייביג געדענקען זיין ברית. בזכרון מיט א גוט געדעכעניש גאט דער מלך:

כלה אל תעש איין פארדארבונג זאלסטו ניט טהון צו דעם איבער בלייבונג. מאתמול פון נעכטען אן האבען מיר זיך מקדים געוועזען מיט סליחות זאגען צו בעטען דיך קיניג. נא מיר בעטען דיך זאלסט היטען דעם חסד צו די קינדער פון אברהם וואס צו איהם זענען געשיקט געווארען דריי מלאכים. סכות פערנעם די תפלות פון ישראל. למר בכו בזכות יצחק וואס די מלאכים האבען ביטערליך געוויינט פון זיינעטוועגען אז דער פאטער האט איהם צו דער עקדה געפיהרט און האט איהם געוואלט שעכטען פון גאט'ס וועגען. ענותם דאס געשריי און געבעט פון די ישראל זאלסטו ניט פערשעמען בזכות יעקב וואס ער האט איבער גענעכטיגט אויף דעם ארט וואס די מלאכים פון גאט זענען ארויף געגאנגען און אראפגעגאנגען.

מאורות נתן

די צווייטע פעולה איז פון דער זונן מיט דער לבנה „ולדרים עליה" זי זאל לייכטען צו אללע לעבידיגע בעשעפענישין וואס וואוגען אויף דער ערד, זיי זאלין זעהן צו גיין און צו טהון אלעס וואס זיי בעדארפין, און דאס אלעס איז

פָּדֵם הַיּוֹם מִדִּין גָּמוּר מִלְחַיְּבֵם מֶלֶךְ: חזן צַדְּקֵם בְּרַחֲמִים וּפְקָדֵם לְטוֹבָה מֶלֶךְ: קְשׁוֹב קוֹל תְּקִיעָה מְתוֹקְעֵי (בשבת אומרים קְשׁוֹב זִכְרוֹן תְּקִיעָה מְזוֹכְרֵי) הַיּוֹם לְךָ מֶלֶךְ. רַחֲמִים תְּעוֹרֵר לִמְחַכֵּי לְךָ מֶלֶךְ:

חו"ק שְׁעֵה שַׁוְעַת עַם מְשַׁחֲרֶיךָ מֶלֶךְ. תֵּפֶן בְּתוֹמְכֵי בָּרוּךְ וּנְבָרֶכְךָ אֱלֹהִים חַיִּים וָמֶלֶךְ:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָּל חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב: לְעוּמַּת שְׂרָפִים לְעוּמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

מאורות נתן

„ברחמים" מיט דער בארימקייט, דען דער מדרש זאגט די זונן האט ארום זיך א שייד, דען ווען זי וואלט ניט גיוועזין אין א שייד, וואלט די היץ פון דער זונן פארברענט די וועלט, און אויך איז דא אין הימעל א קוואל וואסער, און אלע פריה מארגען איידער די זונן גייט ארויס צו בעלייכטען די וועלט, ווערט זי איינגעטונקען אין דעם קוואל וואסער, די היץ זאל שוואכער ווערין, זי זאל ניט פארברענין די וועלט, און אויך בעוויל די טבע פון א מענטש איז, אז ער קומט פליצלונג פון דער פינצטער אין דער ליכט ארייין שאדעט איהם צו די אויגען, אדער דעסטגלייכען אז

פירוש ע"ט

פדם היום דערלייז היינט זייערע קינדער און זאי זיי ניט דן מיט דעם מדת הדין. צדקם מאך זיי גערעכט מיט דערבארעמקייט און געדענק זיי צום גוטען. קשוב פערנעם דאס קול פון תקיעת שופר פון די ישראל וואס בלאזען היינט שופר פון דיינעט וועגין צו טהון דיין רצון. רחמים זאלסט דערוועקען דערבארימקייט צו די וואס האפען צו דיר מלך:

שעה שועת פערנעם דאס געשריי. עם פון דעם פאלק וואס פארשטען דיך תפן זאלסט דיך קערען צו די ישראל וואס לעהנען אונטער זייער תפלה מיט ברוך. ונברכך און מיר וועלען דיך לויבען לעבעדיגער גאט און קיניג:

והחיות ישוררו און די הייליגע חיות זינגען און די הייליגע כרובים ריהמען און די ברענענדיגע מלאכים שאלען און די אראלים לויבען פאר אלע הייליגע חיות פאר די מלאכים וואס הייסען אופן און פאר אלע כרובים קעגען די ברענענדיגע מלאכים קעגען זיי אלע לויבין זיי און זאגען. ברוך כבוד געלויבט איז דער כבוד פון גאט פון זיין הויכען ארט:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ, לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ, וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ, כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת, עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת, בַּעַל מִלְחָמוֹת, זוֹרֵעַ צְדָקוֹת, מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת, נוֹרָא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר, וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, בַּעֲבוּר

פירוש ע״ט

לאל ברוך צו דעם געלויבטען גאט גיבען זיי ליבליכע לויב וואס ער איז אלעבעדיגער און אשטארקער גאט זאגען זיי לויב געזאנג און לאזען הערען לויב דען ער אליין טהוט שטארקייט און בעשאפט נייע זאכען. בעל ער איז א בעל מלחמה ער זייעט גירעכטיקייט ער מאכט שפראצען הילף און בעשאפט רפואות ער איז פארכטיג פון לויב איין הער פון וואונדער דער דא בענייעט מיט זיין גוטין אלע טאג תמיד די ווערקען פון ששת ימי בראשית. אור מיר בעטען דיך גאט דו זאלסט דערלייכטען איין נייע ליכט איבער ציון און מיר זאלען אלע באלד זוכה זיין צו זיין ליכט. ברוך געלויבט ביסטו גאט דער דא בעשאפט די ליכט:

אהבה רבה איין גרויס ליבשאפט האסטו אונז ליב געהאט גאט אונזער גאט אגרויסע דערבארימקייט האסטו זיך איבער אונז דערבארימט. אבינו אונזער פאטער דער קיניג פון דער וועלט פון וועגען אונזערע

מאורות נתן

ער קומט פליצלונג פון דער ליכט אין דער פינצטער אריין שאדעט עס איהם אויך צו די אויגען, איבער דעם שיינט גיט אויף די זונן מיט איין מאהל, נאהר ביסלעך ווייז, כדי עס זאל ניט שאדען צו די אויגען, און אזוי גייט

אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ, וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים, כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ, לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ, וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה, וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן, וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת, לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה.

מאורות נתן

זי זיך אונטער ביסלעך עס וואל ניט שאדען די אויגען, דאס איז אלעם „ברחמים" השי"ת האט בחמנות עס זאל ניט שאדען דעם מענטש קיין שלעכט'ס, דערום ברויכען מיר צו דאנקען און צו לויבען השי"ת פאר דעם אלעם:

פירוש ע"ט

עלטערן וואס זיי האבען זיך אן דיר פערזיכערט און דו האסט זיי געלערענט די חוקים פון דער תורה אזוי זאלסט אונז אויך ליב האבען און זאלסט אונז אויך לערנען. אבינו אונזער דערבארימדיגער פאטער דערבארים דיך איבער אונז און גיב אונז אין אונזערע הערצער צו פערשטיין און צו קליגען צו הערען אליין צו לערנען און מיט אנדערע צו לערנען צו היטען און צו טהון און מקיים צו זיין מיט ליבשאפט. והאר און דערלייכט אונזערע אויגען אין דיין תורה און בעהעפט אונזער הארץ אין דיינע מצות. ויחד און איינציג אונזער הארץ ליב צו האבען און צו פארכטען זיך פאר דיין נאמען און מיר זאלען ניט פערשעמט ווערען ביז אייביג דען אין דיין היילינען נאמען דעם גרויסען און דעם פארכטיגען פערזיכערען מיר זיך, לוסטיגען און פרייען זיך דורך דיין הילף. והביאנו און ברענג אונז צו אנאנדער מיט שלום פון אלע פיער עקען פון דער ערד און פיהר אונז אויף ריכטענ צו אונזער לאנד. כי דען דו ביסט איין גאט איין ווערקער פון הילף און האסט אונזערע אבות אויסדערוויילט מעהער אז אלע היידען און דו האסט אונז גענעהנט צו דיין גרויסען נאמען און האסט אונז די תורה געגעבען וואס זי איז אייביג אמת צו דאנקען דיר און צו איינציגען דיך מיט ליבשאפט

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

פירוש ע"ט

גֶעלוֹיבְּט בִּיסְט דוּ גָאט וָוייל דוּ הָאסְט אָן זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט דֶער לִיבְּשַׁאפְט דָא הָאט אוֹיס דֶער־ ...

דיני קריאת שמע

א) מֶען מֶעג זָאגֶען קְרִיאַת שְׁמַע זִיצֶענְדִיג אוּנ שְׁטֵייעֶנְדִיג אָבֶּער נִיט לִיגֶענְ־דִיג, דֶער וָואס זִיצְט פַאר קְרִיאַת שְׁמַע טָאהְר זִיךְ נִיט אוֹיף שְׁטֶעלֶען צוּ קְרִיאַת שְׁמַע, נָאר זָאל קְרִיאַת שְׁמַע אוֹיךְ זָאגֶען זִיצֶענְדִיג:

ב) בַּיי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל לֵייגְט מֶען דִי רֶעכְטֶע הַאנְד אוֹיף דִי אוֹיגֶען אוּן מֶען זָאגְט דֶעם פָּסוּק גַאנְץ הוֹיךְ, אוּן מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה, דָאס וָוארְט „אֶחָד" זָאגְט מֶען אַבִּיסֶעל לֶענְגֶער אוּן מִיט אַלֶע כֹּחוֹת, מֶען מוּז הֶער בַּיי אִין זִינֶען הָאבֶּען אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער אִיז אֵיינְצִיג אוּן עֶר בֶּעהֶערְשְׁט דִי גַאנְצֶע וֶועלְט:

ג) נָאךְ „אֶחָד" זָאגְט מֶען שְׁטִיל „בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד כו'", נָאהְר יוֹם כִּפּוּר זָאגְט מֶען עֶס הוֹיךְ:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ ׀ אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל

לקח טוב

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וכו', דֶער מֶדְרָשׁ זָאגְט, וֶוען משה רַבֵּינוּ אִיז גֶעוֶועזֶען אִין הִימֶעל, הָאט עֶר גֶעהֶערְט דִי מַלְאָכִים זָאגֶען צוּ הַשי"ת „בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" הָאט עֶר גֶעזָאגְט צוּ דִי יוּדֶען זֵיי זָאלֶען אוֹיךְ זָאגֶען „בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ

אחדות ה'

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ וכו', דֶער „יַלְקוּט רְאוּבֵנִי" שְׁרַייבְּט, אוּנְטֶער דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד אִיז דָא אַ חַיָּה אִיהְר נָאמֶען אִיז יִשְׂרָאֵל, וֶוען דִי יוּדֶען זָאגֶען אִין דִי שׁוּהְלֶען אַלֶע צוּ־זַאמֶען שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, גֶעמְט זִי דֶעם „עַיִן" פוּן

די טַייטְשׁ פוּן קְרִיאַת שְׁמַע גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי מַעֲרִיב

לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ:
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין
עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ
בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ
יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ
לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן

אחדות ה'

שמע אונ דעם „דל״ת" פון אחד צוזאמען ווערט געליינט עד, איין עדות, אונ זי ברענגט דעם ווארט „עד" פאר השי״ת, אונ זי זאגט צו השי״ת דא האסט די אמתנה פון די יודען, איך זאג עדות אויף די יודען, אז היינט האבען זיי געזאגט אז די ביסט איין גאט אויף דער וועלט, אונ אזוי טהוט די חיה אלע טאג, אונ די מתנה איז שטארק געליבט ביי השי״ת, דעריבער ברויכען מיר צו זעהן פרינקט צו שרייען „שמע ישראל" וועלען מיר געווים געהאלפען ווערען מיט כל טוב, אמן:

לקח טוב

לעולם ועד", נאהר פערוואס זאגט מען דאס שטילערהייט, האט דער הייליגער תנא רב אסי געזאגט. למשל איינער האט געגנב'ט ביי דעם מלך אין שטוב א טייערע צירונג, אונ האט דאס געברענגט צו זיין ווייב, אונ האט צו איהר געזאגט, דעם צירונג זאלסטו נאהר אנטהון אין שטוב ווען קיינער זעהט ניט,

דאס זעלביגע האט משה געזאגט צו די יודען, ווייל דעם לויב פון „ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" האב איך געגנב'ט פון די מלאכים דעריבער זאלט איהר דאס זאגין אין דערשטיל. די מלאכים זאלען ניט הערען, אבער יום כפור וואס מיר זענען ריין פון עבירות ווי מלאכים, האבען מיר ניט קיין מורא פער זיי צו זאגען „ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". דערום זאגט מען יום כפור הויך „ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד":

לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת, וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ

פירוש ע"ט

אֱמֶת וְיַצִּיב אֱמֶת אוּן גֶעוִוים אוּן בֶּעפֶעסְטִיגְט אוּן בֶּעשְׁטֶעטִיגְט אוּן רֶעכְטְפַארְטֶיג אוּן בֶּעגְלוֹיבְּט אוּן לִיבְּלֶעךְ אוּן פְרֵיינְטְלֶעךְ אוּן גְלוּסְטִיג אוּן זִיס אוּן פָארְכְטֶעג אוּן שְׁטַארְק אוּן אָן גֶערִיכְט אוּן אָן גֶענוּמֶען. וְטוֹב וְיָפֶה אוּן גוּט אוּן שֵׁיין דִי זַאךְ וָואס מִיר הָאבֶּען דָא אִין

לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. לְדוֹר וָדוֹר, הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם, וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים, נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ, עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ, וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים, דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה, חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גֹּאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ, אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

פירוש ע"ט

דער פרשה פון קריאת שמע געזאגט אויף אונז אין דער אייביגקייט. אֱמֶת דאס איז אמת דאס דער אייביגער גאט איז אונזער הערשער. צור דער שטארקער פעלזען צו יעקב ער איז דער בעשיצער אונזער הילף פון איין דור צו דעם אנדערען דור איז ער בעשטענדיג און זיין נאמען איז בעשטענדיג. וכסאו און זיין שטול איז אן געברייט און זיין קיניגרייך און זיין וואהרהייט האט אקיום אויף אייביג. ודבריו און זיינע רייד זענען לעבעדיג און בעשטענדיג זיי זענען וואהראפטיג און גלוסטיג אויף אייביגע צייטען. על אבותינו אויף אונזערע עלטערען און אויף אונז אויף די געבירט וואס וועלען נאך אונז זיין און אויף די געבירט פון די קינדער ישראל דיינע קנעכט:

על הראשונים אויף די ערשטע און אויף די לעצטע איז די תורה גוט און בעשטעטיגט צו אייביג. אֱמֶת די תורה און מצות זענען אמת און געוויס דאס איז אחוק מיר זאלען זיי מקיים זיין עס איז אמת דאס דו ביסט גאט אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען אונזער קיניג דער קיניג פון אונזערע עלטערען אונזער דערלייזער און דערלייזער פון אונזערע עלטערען אונזער בעשעפער א שטארקער פעלזען פון אונזער הילף. פודנו אונזער אויסלייזער און אונזער בעשירמער דיין נאמען איז פון אייביג עס איז קיין

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ, וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת, אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ, וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר, לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ, וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ, וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ, וְזֵדִים טִבַּעְתָּ, וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ, וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם, אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים, וְרוֹמְמוּ לָאֵל, וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, בְּרָכוֹת

פירוש ע"ט

גאט ניט פערהאנדען חוץ דיר גאט: עזרת אבותינו די הילף פון אונזערע עלטערען ביסטו גאט פון אייביג אן איין בעשיצער און אהעלפער ביסטו צו זייערע קינדער וואס זענען נאך זיי אין אלע דורות. ברום חאטשע דיין זיצונג איז אין דערהייך פון דער וועלט ביסטו דאך אמשגיח אויף דער וועלט און דיין משפט און צדקה איז ביז אין די עקען פון דער ערד. אשרי וואל דעם מענטש דער דא הערט צו דיינע מצות און טהוט אויף זיין הארצען דיין תורה. אמת אתה עס איז אמת דו ביסט אהאר צו דיין פאלק איין שטארקער קיניג צו קריגען פערזיי זייער קריעג דאס איז אמת דאס די גאט ביסט דער ערשטער און דער אונטערשטער דער דא אונז דערלייזט און העלפט. ממצרים גאט אונזער גאט דו האסט אונז פון מצרים פון דעם הויז וואס מיר זענען געוועזען קנעכט אויסגעלייזט. כל אלע זייערע בכורים האסטו דערשלאגען און די ישראל האסטו דערלייזט און די מצרים האסטו געמאכט פערזינקען און די געליבטע ישראל האסטו געמאכט איבערפאהרען דעם ים און די וואסער האבען בעדעקט זייערע שונאים דאס איינער פון זיי איז ניט איבער געבליבען. על זאת דרויף האבען די געליבטע ישראל גאט געלויבט און דערהייבט און געגעבען לויב געזאנג און ברימונג בענטשונג און איין דאנקונג צו דעם מלך וואס ער איז אלעבעדיגער און איין

וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא, גָּדוֹל וְנוֹרָא, מַשְׁפִּיל גֵּאִים, וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים, מוֹצִיא אֲסִירִים, וּפוֹדֶה עֲנָוִים, וְעוֹזֵר דַּלִּים, וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבוֹרָךְ. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְךָ עָנוּ שִׁירָה, בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ, מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה חֲדָשָׁה, שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם, הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל, קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל, וּפְדֵה

פירוש ע"ט

שטאנדהאפטיגער גאט. רם ער איז הויך און דערהויבען גרויס און פארכטעג. משפיל ער מאכט נידעריג האפערדיגע און דערהייבט די נידעריגע ער ציהט אויס די געפאנ־גענע און דערלייזט די דעמוטיגע. ועוזר און ער העלפט די ארימע און ער ענטפערט צו זיין פאלק ישראל אין דער צייט ווען זיי שרייען צו איהם מיט תפלה. תהלות די לוב איז שיין צו דעם אייבערשטען גאט געלויבט איז ער און ווערט געלובט משה און די קינדער ישראל האבען מיט אהויך קול געזונגען. בשמחה רבה מיט גרויס פרייד און האבען אלע געזאגט:

מי כמוכה גאט ווער איז דיר גלייך צווישען די שטארקע ווער איז דיר גלייך און בעשיינט מיט הייליג־קייט. נורא תהלות דער דא איז פארכטיג מיט לוב דער דא טהוט וואונדער:

שירה חדשה איין נייע געזאנג האבען די דערלייזטע ישראל געלובט צו דיין נאמען אויף דעם בארטען פון דעם ים אלע מיט אנאנדער. הודו האבען געדאנקט און האבען געמאכט קיניגען און האבען געזאגט.

יי ימלוך גאט זאל קיניגען אייביג:

צור ישראל דער שטארקער גאט פון ישראל שטיי אויף פון וועגען די הילף פון ישראל. ופדה און דער־לייז יהודה און ישראל. כנאמך אזוי ווי דו האסט געזאגט דורך דיינע נביאים אונזער דערלייזער גאט פון אלע בעשעפענעש איז זיין נאמען דער הייליגער גאט פון ישראל. ברוך געלויבט ביסטו גאט וואס האט דערלייזט ישראל:

בְּנַאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל, גּוֹאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

דיני שמונה עשרה

א) אַז מֶען שְׁטֵייט שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה זָאל מֶען זִיךְ נִיט אָנְשְׁפַּארֶען אוֹיף אַ װַאנְט אָדֶער אַ אַנְדֶערֶע זַאךְ, אוֹיךְ נִיט אוֹיף אַ מֶענְטְשֶׁען, דֶען מֶען מוּז שְׁטֵיין מִיט אֵימָה:

ב) אוֹיךְ זָאל מֶען נִיט הַאלְטֶען אִין דֶער הַאנְד װֶען מֶען שְׁטֵייט שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה קֵיין זַאךְ װָאס קָאן לַייכְט צוּבְּרָאכֶען װֶערֶען אַז זִי פַאלְט אַרָאפּ, בֶּעװַייל מֶען מוּז זִי שְׁטֶענְדִיג אִין זִינֶען הָאבֶּען, פֶערְלִירְט מֶען דִי כַּוָּונָה פוּן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אָבֶּער אַ סִידוּר אָדֶער אַ מַחֲזוֹר, מֶעג מֶען הַאלְטֶען אִין דֶער הַאנְד:

ג) מֶען מוּז דִי זַאכֶען װָאס קֶענֶען מְבַלְבֵּל זַיין אִין דֶער שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, לְמָשָׁל, לֵייחוּץ (פְלַאנְמֶע), װָאס אַ מֶענְטְשׁ װַארְפְט אַרוֹיס אַז עֶר הִיסְט, אָדֶער פוּן דֶער נָאז, אַלֶעס פַאר דֶער שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אַװֶעק רוּמֶען:

ד) מֶען קֶער נִיט גֶענִיצֶען אָדֶער שְׁלִיקוּרְצֶען אִין מִיטֶען דֶער שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, אוּנ אַז מֶען מוּז אָבֶּער, זָאל מֶען זִיךְ דָאס מוֹיל צוּ הַאלְטֶען:

ה) אַז מֶען הֵייבְּט אָן דִי שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוּנ זָאגְט „בָּרוּךְ" זָאל מֶען אַ בִּיסֶעל דִי קְנִיעֶן אֵיין בֵּייגֶען, אוּנ אַז מֶען זָאגְט „אַתָּה" זָאל מֶען זִיךְ בּוּקֶען, אוּנ אַז מֶען זָאגְט „יְיָ" זָאל מֶען לַאנְגְזַאם דֶעם קָאפּ אוֹיף הֵייבֶּען אוּנ דֶער נָאךְ דֶעם גוּף:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

זכרון טוב

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, גִידֶענְק אוּנְז צוּם גוּטֶען לֶעבֶּען, דִי הֵיילִיגֶע סְפָרִים שְׁרַייבֶּען אַז בְּשַׁעַת מֶען בֶּעט דִיזֶע תְּפִלָּה זָאל מֶען נִישְׁט אִין זִינֶען הָאבֶּען פְּרָאסְטֶע דָאס קֶערְפֶּערְלִיכֶע לֶעבֶּען זֶעלְבְּסְט, נָאר מֶען זָאל דֶער עִיקָר בֶּעטֶען אוֹיף חַיִּים הַנִּצְחִיִּים, דָאס הֵייסְט דָאס אֵייבִּיגֶע לֶעבִּין פוּן עוֹלָם הַבָּא, װֶעלִין מִיר דָאס פֶערְשְׁטֵיין עַל פִּי מָשָׁל, אַ פָאטֶער הָאט אַמָאהְל אַװֶעק גֶעשִׁיקְט זַיינֶע עֶטְלִיכֶע זוּהְן אִין װַייטֶע לֶענְדֶער זֵיי זָאלֶען זִיךְ לֶערְנֶען פֶערְשִׁידֶענֶע קֶענְטֶענִיס, אוּנ זָאלֶען גוּט

די טייטש פון שמונה עשרה געפינט זיך ביי מעריב.

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ

זכרון טוב

פּראַקטעקירט ווערען אויף דער וועלט, אוּנ האָט זיי אָנגעזאָגט זיי זאָלען איהם אַלע מאָהל בּריעף שׁרייבען, כּדי ער זאָל וויסען ווי אַזוֹי עס דערגייט מיט זיי, די אַלע בּרוּדער האָבען זיך צוּזאַמען געטראָפען אין אַ שׁטאָדט, די קינדער האָבען גע־פאָלגט זייער פאָטער אוּנ האָבען איהם ניט געקאַריגט קיין בּריעף, אוּנ יעדער בּייזונדער האָט אָפּגעשריבען אַ בּריעף צוּם פאָטער, מיט אַנדערע בּקשׁות, איינער האָט איהם געשריבען, דאָס ער שעמט זיך זייער פאַר אַלע זיינע חברים, זיי גייהען אַלע אָנגעטהוּן טייערע זייגערלעך, פערלאַנגט ער דער פאָטער זאָל איהם אויך שיקען אַ טייער זייגעריל. דער צווייטער בּרוּדער האָט איהם געשריבען ער זאָל איהם שיקען טהייערע מלבּוּשׁים, דער דריטער בּרוּדער האָט געשריבען אַז ער ליגט קראַנק שוין אַ לאַנגע צייט, איז איהם דאָס געלד אויסגעגאַנגען, בּעט ער דעם פאָטער ער זאָל איהם בּאַלד געלד שיקען ער זאָל זיך קענען היילען פוּן דער שלאַפקייט, דער פערדער בּרוּדער האָט איהם ווידער געשריבען דאָס ער האַלט בּיי

כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

זכרון טוב

שְׁטַארְבְּעֶן, אוּנ עֶר אִיז אִין אַ פְרֶעמְד לַאנְד, זָאל עֶר אִיהְם חָאטְשׁ שִׁיקְעֶן גֶעלְד עֶר זָאל הָאבְּעֶן אוֹיף תַּכְרִיכִים, אוּנ אוֹיף אַ קַרְקַע צוּ קוֹיפֶעְן, עֶר זָאל נִיט בְּרוֹיכֶעְן נָאךְ דֶעם טוֹיט צוּ לִיגֶעְן אוֹיף אַ אוּמְ= זוּנְסְטֶע קַרְקַע, בַּיי דֶעם שְׁרַייבֶּעְן דִי אַלֶע בְּרִיף, אִיז גְרָאדִי גֶעוֶועזֶען אִין שְׁטוּב אַ קְלוּגֶער מֶענְטְשׁ, אוּנ הָאט גֶעזֶעהְן וָואס יֶעדֶער שְׁרַייבְּט אִין זַיין בְּרִיף, הָאט עֶר גֶעזָאגְט צוּ זֵיי, עֶס וְוינְדֶערְט מִיךְ זֵייעֶר אוֹיף אַייךְ, וִוי אַזוֹי קֶענְט אִיהְר אַייעֶר פָּאטֶער שְׁרַייבֶּען אַזֶעלְכֶע בְּרִיף, וֶועט דֶען אַייעֶר פָאטֶער אַייךְ הָארְכִין, צוּ שִׁיקֶען אַ טַייעֶר זַייגֶערְל, אוּנ טַייעֶרֶע מַלְבּוּשִׁים.

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם (לשבת זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (לשבת בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל

זכרון טוב

אַז עֶר וֶועט זִיךְ אַרוּם קוּקֶען אוֹיף דִי לֶעצְטֶע צְוֵויי בְּרִיף, פוּן אַייעֶרֶע שְׁטֶערְבְּ= לִיכֶע בְּרוּדֶער, אִיז נִיט גֶענוּג וָואס אִיהְר וֶועט נִיט בֶּעקוּמֶען אַייעֶר בַּקָּשָׁה, נָאהְר עֶר וֶועט נָאךְ אוֹיף אַייךְ שְׁטַארְק בֵּייז וֶוערֶען, אַז אִיהְר זֶעהְט אַז אַייעֶרֶע צְוֵויי בְּרוּדֶער זֶענֶען שְׁטֶערְבְּלֶעךְ קְרַאנְק, ווי אַזוֹי גְלוּסְט אַייךְ צוּ גֵיין מִיט טַייעֶרֶע זַייגֶערְ'ס, אוּנ טַייעֶרֶע מַלְבּוּשִׁים, דֶערוּם אִיז מַיין עֵצָה אִיהְר זָאלְט סְתַּם שְׁרַייבֶּען אַז עֶר זָאל אַייךְ שִׁיקֶען גֶעלְד, וֶועט אִיהְר שׁוֹין מְמַלֵּא זִיךְ קֶענֶען קוֹיפֶען וָואס אִיהְר וֶועט וֶועלֶען, דֶער נִמְשָׁל אִיז, דֶער פָּאטֶער דָאס אִיז הַשִּׁי"ת, הָאט אוּנְז אַוֶועק גֶעשִׁיקְט אִין אַוַייט לַאנְד אַרַיין, דָאס אִיז דִי וֶועלְט, מִיר זָאלֶען זִיךְ אַיינְקוֹיפֶען תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אוּנ הָאט אוּנְז גֶעגֶעבֶּען רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּנ יוֹם כִּפּוּר מִיר זָאלֶען אִין זֵיי בֶּעטֶען אִיהְם וָואס מִיר פֶערְלַאנְגֶען, ווי עֶס קוּמְט רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּנ יוֹם כִּפּוּר בֶּעטֶען מִיר אַלֶע צוּ הַשִּׁי"ת מִיט פֶערְשִׁידֶענֶע בַּקָּשׁוֹת, דֶער עוֹשֶׁר בֶּעט עֶר זָאל הָאבֶּען אַסַךְ גֶעלְד, אַיינֶער בֶּעט עֶר זָאל הָאבֶּען שֵׁיין צִירוּנְג, אוּן נָאךְ

פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יָצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

זכרון

אֵייגֶער עֶר זָאל הָאבִּין אַ שֵׁיין הויז וּכְדוֹמֶה, לָאמִיר זִיךְ נָאר אַרוּמְקוּקִין, וויפִּיהְל מֶענְטְשִׁין זֶעגֶען פַארְהַאנְדִין וָואס זֵיי בֶּעטִין נִיט קֵיין גָאלְד, קֵיין זִילְבֶּער, קֵיין שֵׁיינֶע הַייזֶער. נָאר דָא, לִיגְט אַ קְרַאנְקֶער אוֹיף זַיין שְׁטֶערְבְּלִיכֶען בֶּעט, אוּן בֶּעט דֶער אוֹי‑בֶּערְשְׁטֶער זָאל אִיהְם שִׁיקֶען אַ רְפוּאָה שְׁלֵימָה, עֶר זָאל נָאךְ קֶענֶען זַיין אַ פָאטֶער צוּ שְׁפַּייזֶען זַיינֶע קְלֵיינֶע קִינְדֶערְלֶעךְ דָא אִיז וַוייטֶער אֵיינֶער גֶעפַאנְגֶען צְווִישֶׁען רוֹיבֶּער, אוּן עֶר בֶּעט עֶר זָאל אִיהְם פוּן זֵייעֶרֶע הֶענְד מַצִּיל זַיין, אוּנ דָארְט לִיגְט אַ קִימְפֶּעטָארֶען, זִי גֵייט שְׁוֶוערְ

טוב

צוּם קוּנְד, אוּנ אַרוּם אִיהְר זִיצְט אַקָאנְסוּלְיֶע דָאקְטוֹרִים, בֶּעט זִי אַז עֶס זָאל חָאטְשׁ פוּן אִיהְר אַ קוּנְד בְּלַייבֶּען, אִיהְר נָאמֶען זָאל נִישְׁט פֶערְגֶעסֶען וֶוערֶען נָאךְ עֶרְגִיץ אִיזְט אֵייגֶער פֶערְוָוארְפֶען גֶעוָוארֶען אִין אַ פְרֶעמְד לַאנְד אוּנ עֶר בֶּעט עֶר זָאל חָאטְשׁ זוֹכֶה זַיין צוּ קוּמֶען צוּ קֶבֶר יִשְׂרָאֵל, דֶערוּם דַארְפֶען מִיר אַוֶועק לָאזֶען דָאס גֶעבֶּעט פוּן דִי קֶערְפֶּערְלִיכֶע זַאכֶען, אוּנ מֶען זָאל בֶּעטֶען אוֹיף דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ. יְרוּשָׁלַיִם אַז זֵיי זָאלֶען בִּמְהֵרָה גֶעבּוֹיעט וֶוערֶען, מִמֵּילָא וֶועט שׁוֹין עֶרְפִילְט וֶוערֶען יֶעדֶענְ׳ס בַּקָּשָׁה, אוּנ

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה, וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

זכרון טוב

מִיר וֶועלֶען זוֹכֶה זַיין צוּם אֵייבִּיגֶע לֶעבֶּען, וָואס דָאס אִיזְט אַ הִילְף פַאר אַלֶע יוּדִינ׳ס וֶועגֶען, נָאהר בֶּאֱמֶת ווִיל דָאךְ אָבֶּער יֶעדֶער מֶענְטְשׁ דָאס זַיין וַוייבּ אוּנ קִינְדֶער זָאלֶען לֶעבֶּען בְּעוֹלָם הַזֶה אוֹיךְ, דַארְף מֶען אַזוֹי אִין זִינֶען הָאבֶּען דִי טַייטְשׁ „זָכְרֵנוּ לְחַיִּים״ גֶעדֶענְק אוּנְז צוּ אַ גוּט לֶעבֶּען אוֹיף דֶער וֶועלְט מִיר זָאלֶען נִישְׁט הָאבֶּען קֵיין צַעַר פוּן פַּרְנָסָה, וֶועלֶען מִיר דָאךְ קֶענֶען עוֹסֵק זַיין אִין תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אִין מְתַקֵן זַיין אַלֶע אוּנְזֶערֶע זִינְד, כְּדֵי מִיר זָאלֶען דוּרְךְ דֶעם קוּמֶען צוּ דֶעם אֵייבֶּיגֶען לֶעבֶּען, אָמֵן:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים. לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים:

תפלה לחזן

יָרֵאתִי בְּפָצוֹתִי שִׂיחַ לְהַשְׂחִיל. קוּמִי לְחַלּוֹת פְּנֵי נוֹרָא וְדָחִיל: וְקָטוֹנְתִּי מַעַשׂ לָכֵן אַזְחִיל. תְּבוּנָה חָסַרְתִּי וְאֵיךְ אוֹחִיל: יוֹצְרִי הֲבִינֵנִי מוֹרָשָׁה לְהַנְחִיל. אַלְּצֵנִי וְאַמְּצֵנִי מֵרִפְיוֹן וָחִיל: לַחֲשִׁי יֵרָצֶה כִּמְנַטִּיף וּמַשְׂחִיל.

פירוש ע"ט

יָרֵאתִי בפצותי איך פָארכְט מִיךְ אַז אִיךְ עֶפֶען מַיין מויל אוּים צוּ צוּהֶעֶן רֵייד. קומי דָאס אִיךְ זָאל מִיךְ שְׁטֶעלֶען צוּ בֶּעטֶען פַאר גָאט וָואס עֶר אִיז פָארְכְטֶעג אוּנ שְׁרֶעקְלֶעךְ. וקטונתי אוּנ וַוייל אִיךְ הָאבּ נִיט פִיהְל מַעֲשִׂים טוֹבִים אוּנ מִיר. לכן דְרוּם הָאבּ אִיךְ מוֹרָא תְּפִלָּה צוּ טְהוּן. יוצרי אִיךְ בֶּעט דִיךְ מַיין בֶּעשֶׁעפֶער גִיבּ מִיר פֶערְשְׁטַאנְד צוּ מַאכֶען מִיךְ אַרְבֶּען דִי תוֹרָה. אלצני שְׁטַארְק מִיךְ אוּנ פֶעסְטִיג מִיךְ פוּן שְׁלַאפְקֵייט אוּנ דֶערְשְׁרֶעקוּנְג. לחשי מַיין תְּפִלָּה זָאל פַאר דִיר זַיין לְרָצוֹן אַזוֹי וִוי דִי עֲבוֹדָה פוּן כֹּהֵן וָואס עֶר הָאט אוּנ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מַקְטִיר גֶעוֶועֶן דִי קְטוֹרֶת וָואס אוּנ זַיי אִיז גֶעוֶועֶן טְרִיף גֶעוִוירְץ אוּנ נָאגֶעל גֶעוִוירְץ. כמטיף מַיינֶע רֵייד פוּן מַיין תְּפִלָּה זָאל זִים זַיין אַזוֹי וִוי דִי זִיסֶע טְרָאפֶּען פוּן אַבִּיהֶן שְׁטָאק.

מתוק לנפש

יָרֵאתִי בְּפָצוֹתִי שִׂיחַ לְהַשְׂחִיל וגו'. וְקָטוֹנְתִּי מַעַשׂ לָכֵן אַזְחִיל. תְּבוּנָה חָסַרְתִּי וְאֵיךְ אוֹחִיל. אַלְּצֵנִי וְאַמְּצֵנִי מֵרִפְיוֹן וָחִיל. מִיר וֶועלֶען פֶערְשְׁטֵיין דִיזֶע וֶוערְטֶער עַל פִּי מָשָׁל אַ גְרוֹיסֶער עוֹשֶׁר הָאט גֶעהַאט שְׁלֶעכְטֶע קִינְדֶער עֶר פְלֶעגְט זַיי אַלֶע טָאג זָאגֶען מוּסָר אוּנ שְׁלָאגֶען, אוּנ זַיי הָאבֶּען אִיהְם גָאר נִיט צוּגֶעהֶערְט. בִּיז עֶר

בְּטוּיֵי יוּמְתַּק כְּצוּף נָחִיל: רָצוּי בְּיוֹשֶׁר וְלֹא כְּמַכְחִיל. מְשַׁלְּחַי לְהַמְצִיא כּוֹפֶר וּמְחִיל: שַׁאֲגִי יֶעֱרַב וְלֹא כְּמַשְׁחִיל. הֵעָתֵר לַנְּגָשִׁים וְנֶחֱשָׁבִים כְּזָחִיל: חַנּוּן כְּהַבְטִיחֲךָ לְבִנְקֶרֶת מְחִיל. זַעֲקִי קְשׁוֹב בְּעֵת אַתְחִיל: קְרָבַי יֶחֱמָרוּ בְּחָקְרְךָ הַלּוֹחִיל. וּמֵאֵימַת הַדִּין נַפְשִׁי תַבְחִיל: אִם כִּגְמוּל. הַלֵּב יָחִיל. מְקוֹרַי עַפְעַפַּי אַזִּיל כְּמַזְחִיל: צְדָקָה אֲקַוֶּה מִמְּךָ וְאוֹחִיל. יוֹשֶׁר

מתוק לנפש

איז ביין געוואָרען ער האָט גענומען זיין רייכטהום און איז אַוועק פון זיי, ער האָט זיך געטראַכט לאָזען אומוויניגסטען מיינע אויגען ניט זעהען זייער שלעכטע אויפפיהרונג. לימים און אַצייט אַרום האָט דער עושר געהערט

פירוש ע״ט

רצוי מיינע רייד זאָלען זיין בעווילינגט מיט רעכטפאַרטעקייט און ניט ווי אַ געפאַרבטער מענטש וואָס ער טהוט תפלה פאַר לייט און מיינט עס ניט פון גאָט'ס וועגען. משלחי כדי איך זאָל גרייכען אַ כפרה און פערגעבענג צו די לייט וואָס האָבען מיך געשיקט. שאגי מיין געשריי זאָל זיך זיין און ניט ווי אַ ביטער קרויט. העתר ענטפער צו די ישראל וואָס זענען שפּל ביי זיך און זענען ביי זיך אַליין געגלעכען צו אַ וואָרעם וואָס קריכט אויף דער ערד. חנון לייט זעליגער גאָט אַזוי ווי דו האָסט מבטיח געווען צו משה רבינו אַז ער איז געשטאַנען און שפּאַלט פון דעם שטיין האָסטו צו איהם געזאָגט דאָס די תפלה פון ישראל וועט זיך ניט אומקערען ליידיג אַז זיי געדענקען די שלש עשרה מדות אַזוי אויך פערנעם מיין געשריי און דער צייט אַז איך הייב אָן תפלה צו טוען. קרבי מיינע געדערים האָבען זיך אַנגעשרימפּען פון וועגען היץ אַז איך דערמאַן מיך דאָס דו פאָרשט די געדאַנקען וואָס זענען פערבאָרגען און די לעבער פון דעם האַרצען וואָס קיין מענטש ווייסט דאָס ניט נאָהר דו אַליין. ומאימת און פון פאָרכט פון יום הדין ווערט מיר פערמאַטערט מיין לעבען. אם כגמול אויב די וועסט אונז בעצאָהלען נאָך אונזערע מעשים ציטערט דאָס האַרץ און מיר. מקורי די קוועלען פון מיינע ברעמען מאַך איך רינען טרערען אַזוי ווי אַ ביהן שטאָק. צדקה איך האָף און וואַרט זאָלסט מיך משפּט'ן מיט גערעכטעקייט. יושר געדענק דאָס רעכטפאַרטינקייט פון

הורי זכרה להאחיל: חם לבי בהגיגי יגחיל.
יסתער בקרבי בעת את חיל: סוגרין הארון

קהל

את חיל יום פקודה. באמיו כל לחום לשקדה. גשים בו ברך ליקודה. דעם לישר כעל מוקדה: היוצר יחד כסל נשפט. ושוע ודל בפלוס יושפט. זכר לא יעשה משפט. חין ערכו יזכר במשפט: טרם כל מפעל חצב. יזם במחשבת צור חצב. כאחור וקדם בתוך נחצב. ליהב עליו כל המחצב: מנתו כהיום כח דשנה. נצר להחניט לתשעים שנה. סימה אות היות לשושנה. עבור לפניו בזה ראש השנה: פולצו

פירוש ע"ט

מיינע עלטערן צו שטארקען. חם אז איך רייד איז מיר דערהיצט מיין הארץ אזוי ווי קוילען פייער. יסתער עס שטורעמט אין מיר אין דער צייט אז איך הייב אן תפלה טהון:

מתוק לנפש

דאס ביינע קינדער זענען שטארק קראנק געוואָרען נייער מסוכן, עס האט זיך און איהם דערוועקט

את חיל עס איז געקומען א ציטערניש. יום דער טאג פון ראש השנה וואס אין אום ווערען געדאכט אלע בעשעפענעש, פון וועגען דעם פחד פון יום הדין איילען די מענטשען תשובה צו טהון. דעם די מחשבות פון די ישראל וואס זיי האבען חרטה אויף זייערע עבירות זאל פאר גאט אנגענומען ווערען גלייך ווי זיי וואלטען מקריב געווען א קרבן עולה אויף דעם מזבח. זכר דאס געדעכעניש פון אברהם אבינו וואס ער האט מתפלל גיווען פאר די לייט פון סדום אונ האט געזאגט פאר גאט דו ביסט דער שופט פון דער וועלט זאלסטו דען נית אמת משפט'ן. חין דאס אנערכטונג פון זיין געבעט וואס ער האט געבעטען פאר די לייט פון סדום וואס זיי זענען גאר פרעמדע געווען אונ נית זיינע קינדער, דער זכות זאל אונז היינט געדאכט ווערען אונ משפט. מנתו זיין ווייב שרה וואס זי איז צו איהם געגעבען געוואָרען צו א גאב. כהיום איז זי אונ דעם טאג ראש השנה בעוייעט געוואָרען מיט כח. נצר אצוווייג צו מאכען שפראצען צו ניינציג יאהר דען צו ניינציג יאהר האט זי געהאט איהר זוהן יצחק. סימה שרה איז געוואָרען צו א סימן אונ א צייכען צו ישראל וואס ווערען אן גערופען שושנה. עבור דאס זיי זאלען איבער פאהרען

פרחיה בזה יום. ציגתם פני כם איום. קול דבובם
ירחישו היום. רוגשים להריע למצוא פדיום: שעונים
עליה בה להפקדה. שואגים בלהק דלתות לשקדה:
חזן תמוכים בדשן שה עקדה. תשר אשר בו נפקדה:

נעלה בדין עלות בתרועה. גיא עם דריה
לרועעה: חזן בשופר אפתנו (בשבת אומרים בזכרון
שופר ארצנו) ובברך כריעה. במגנת רעים בגנו
אתרועעה:

חזן
זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים:
מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:
אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:

מתוק לנפש

דאס פאטערליכע רחמנות ער טראכט זיך אויב וואו זיי זענען שלעכט, זיי זענען דאך אבער פארט מיינע קינדער, וויל איך דאך ניט זיי זאלען שטארבען חלילה, האט דער עושר געדונגען א גרויסען דאקטער, ער האט איהם

פירוש ע"ט

פאר גאט אונ זאלען געדאכט ווערען צו גוטען אונ דעם טאג ראש השנה אזוי ווי זי איז געדאכט־געווארען. פולצו איהרע קינדער זענען דער־שראקען געווארען אונ דעם טאג דאס זיי דארפען שטיין צום משפט פאר דער שטול פון דעם שרעקליכען גאט. רוגשים זיי איילען צו בלאזען שופר כדי זאלען געפונען אדערלייזונג. שעונים זיי זענען אן געלעהנט אויף דעם זכות פון שרה זיי זאלען דורך איהר זכות געדאכט ווערען צו גוטען. תמוכים זיי זענען אן געלענט אין דעם אש פון יצחק וואס ער איז געבונדען געווארען ווי א קרבן עולה. תשר אונ דעם חודש תשרי וואס שרה איז אונ איהם געדאכט געווארען. נעלה בדין גאט איז אויף געגאנגען אויף דער שטיל פון דין צו דערהויבען ווערען דורך תקיעת שופר. גיא די ערד מיט איהרע וואוינער צו צוברעכען. בשופר מיט דעם שופר וועל איך איהם מפיים זיין. במגינת דורך די בעשיצונג פון די אבות האף איך מיך צו בעהעפטען אין זיין גארטען דאס מיינט ער ירושלים אונ דער בית המקדש:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

קהל

תַּאֲלַת זוּ כְּחָפֵץ לְהַתְעִיל. שׁוּעַ עָרוֹךְ לְמָדָם לְהוֹעִיל. רוֹן הַרְרֵי קֶדֶם הַמּוֹעִיל. קְרָא בְגָרוֹן מוֹקֵשׁ לְהַגְעִיל: צִדְקָם לְהַקְפּוֹת בְּנִיב שַׁוְעָה. פָּעֳלָם בְּקֶרֶב שָׁנִים לְשָׁמְעָה. עֵת רָצוֹן וְיוֹם יְשׁוּעָה. סְבִיבַת קֶרֶן וּבְרִית שְׁבוּעָה: נוֹבְבִים בְּגִישַׁת חוֹתָמוֹת תְּשַׁעָה. מִסְפַּר שָׁתוֹת וְחוֹתְמֵיהֶן תְּשַׁעָה. לְמִנְיַן פְּלוּל שֵׁמוֹת תְּשַׁעָה. כְּחַנָּה עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה: יַאֲמִירוּ עוֹז מַלְכֻיּוֹת עֶשֶׂר.

פירוש ע"ט

תַּאֲלַת זוּ דִי נַארְהֵייט דָאס זֶענֶען דִי עֲבֵירוֹת פוּן דִי יִשְׂרָאֵל וָואס וֶוערֶען אָן גֶערוּפֶען עַם זוּ. כְּחָפֵץ אַז גָאט הָאט גֶעוָואלְט הֵיילֶען אוּנ פֶער־ גֶעבֶּען הָאט עֶר זֵיי גֶעלֶערֶענְט מִתְפַּלֵל צוּ זַיין דִי תְּפִלּוֹת פוּן דִי אָבוֹת וָואס וֶוערֶען אָן גֶערוּפֶען הַרְרֵי קֶדֶם. קְרוֹא צוּ רוּפֶען מִיט דֶעם הַאלְז אוּנ שְׁרַייֶען פַאר גָאט. מוֹקֵשׁ דֶעם שְׁטְרוּיכְלֶער דָאס אִיז דֶער שָׂטָן צוּ פֶער־ אוּמְוָועְרְדִיגֶען. צִדְקָם זֵייעֶר גֶערֶעכְטִיקֵייט פוּן דִי אָבוֹת צוּ אַנְפְּלֶעקֶען פוּן וֶועגֶען דִי רֵייד אוּנ גֶעשְׁרֵיי פוּן תְּפִלָּה. וְיוֹם אוּנ אַטָאג פוּן הִילְף זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דָאס פֶערְוִויקְלִינְג פוּן דֶעם הָארֶען פוּן יִצְחָק. בְּרִית אוּנ דֶעם פֶערְבּוּנְד פוּן דֶער שְׁבוּעָה וָואס דוּ הָאסְט גֶעשְׁווָארֶען צוּ אַבְרָהָם. נוֹבְבִים דִי יִשְׂרָאֵל רֵייֶדען אִין דֶעם גֶעגֶעהֶענֶען פַאר דֶעם אָרוֹן קוֹדֶשׁ. חוֹתָמוֹת דִי אוֹיסְלָאזֶענְג פוּן דִי בְּרָכוֹת פוּן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה וָואס מִיר זֶענֶען הַיינְט מִתְפַּלֵל זֶענֶען נַיין קֶעגֶען דֶער צָאהְל פוּן גֶעבֶּעט פוּן חַנָּה וָואס זִי הָאט גֶעבֶּעטֶען מִיט נַיין לְשׁוֹנוֹת פוּן גֶעבֶּעט. כְּחַנָּה אַז חַנָּה הָאט גֶעבֶּעטֶען דָאס זִי הָאט קֵיין קִינְדֶער נִיט גֶעהַאט דָא הָאט זִי גֶעוְוינֶען שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וָואס עֶר אִיז גֶערֶעכֶענְט גֶעוֶוען קֶעגֶען זִיבֶּען זוּהְן. יַאֲמִירוּ דִי יִשְׂרָאֵל לוֹיבֶּען גָאט מִיט שְׁטַארְקֵייט אוּנ זָאגֶען צֶעהְן פְּסוּקִים פוּן מַלְכֻיּוֹת אוּנ דֶער נָאךְ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. טְבוּעוֹת דִי פְּסוּקִים הָאט מֶען מְתַקֵּן גֶעוֶוען קֶעגֶען

מתוק לנפש

בְּעֶצְאהְלְט וְוִיפִיהְל עֶר הָאט נָאר גֶעוָואלְט, עֶר זָאל פָאהְרֶען זַיינֶע קִינְדֶער הֵיילֶען, דֶער דָאקְטֶער אִיז גֶעקוּמֶען צוּ זֵיי הָאט עֶר גֶעזֶעהְן אַז זֵיי זֶענֶען שְׁטֶערְבְּלֶעךְ קְרַאנְק דָאס מֶען דַארְף זֵיי צוּ גֶעבֶּען זֵייעֶר שְׁטַארְקֶע מִיטֶעל,

אברהם

טְבוּעוֹת לְשֵׁם בּוֹחֵן בְּעֶשֶׂר. חָק זִכְרוֹנוֹת וְקוֹלוֹת עֶשֶׂר. זָכַר מְבָרֵךְ גְּבִיר בְּעֶשֶׂר: וְיִפֶן בְּאָהוּב אֵתוֹי נְהָרַיִם. הֶעָקוּד בְּהַר מוֹר אֲחוֹרַיִם. דִּשְּׁנוּ יְרֵא לָחוֹן שִׁירַיִם. נָשִׁים עָדָיו בּוֹקֶר וְצָהֳרַיִם: בְּזֶה פֶּרֶק חֵנַן עֲתִירָה בְּעַד אֲסוּרָה עַד הוּתָּרָה: חזן אֲנָקַת אָסִיר אָז כְּהוּכְתָּרָה. אֱלֵי לְהֵעָתֵר כְּמוֹ נֶעְתָּרָה:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן וְנוֹרָא. מִשְׁפָּטֵינוּ יוֹצִיא כָאוֹרָה: חזן אֲיַחֲלֶנּוּ כֶּתֶר לַעֲטָרָה. בְּטַלְלֵי תְחִי בְּחַסְדּוֹ אֶתְפָּאֲרָה:

חזן מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים:

מתוק לנפש

אויף מוזען זיי זיין געהיטען פון פּיהל זאכען וואס עס שאדט, ער האט אבער צווישען זיי געטראפען דרייערליי כּיתות, איין כּתּה פון די קינדער האבען זיך פערשטאנען אויף זייער שלאפקייט דאס זיי זענען אין א גרויסע סכּנה,

פירוש ע״ט

אַבְרָהָם אָבִינוּ וואס ער איז געפּרוּבט געוועען מיט צעהן פּרוּב. חָק אונ דאס וואס מען האט מתקן געוועען צעהן פּסוּקים פון זכרונות אונ צעהן פון שופרות. זכר דאס איז א געדעכעניש דאס יצחק האט געבענטשט זיין זוהן יעקב אונ האט איהם געזאגט הֱוֵה גביר האט ער איהם געבענטשט מיט צעהן בּרכות. ויפן אונ גאט זאל זיך קערען אן דעם זכות פון יצחק וואס ער איז געבונדען געוועען אויף דעם הר המוריה. דשנו זיין אש זאל ער זעהן צו דערבארמען דאס איבער בּלייבונג פון ישראל. נשים די דא געגעהען צו איהם מתפלל צו זיין שחרית אונ מנחה. בזה אין דער צייט האט יצחק געבעטען אונ תּפלה געטהון פאר זיין ווייב רבקה וואס זי האט קיין קינדער ניט געהאט ביז גאט האט דערהערט זיין תּפלה אונ זי איז טראגען געווארען. אז אזוי ווי גאט האט דערנסטמאהל פון זיין תּפלה געמאכט אקרוין אויף זיין קאפּ. אלי אזוי זאל גאט מיין געבעט אויך אן נעמען ווי ער האט אן גענומען דאס געבעט פון יצחק: מלך עליון גאט דער דא איז אויבען אין הימעל אונ איז פארכטעג. איחלנו איך האף אונ בעט איהם ער זאל זיך מאכען א קרוין אויס אונזער תּפלה אונ זאל זיך דער מיט אן קריינען. בטללי אין דער צייט אז תּחיית המתים וועט זיין דורך די טוי. אתפארה דערנסטמאלט וועל איך מיך קענען בערומען:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

קהל

אֶבֶן חוּג מְצוּק נְשִׁיָּה. תְּהוֹם רַבָּה צוּל שְׁאִיָּה. בְּפִנַּת רֹאשׁ יְסוֹד שְׁלִישִׁיָּה. שְׁתָתוֹ שְׁעוֹן בָּהּ לְשָׁעְיָה: גִּבְעַת שׁוֹרֶשׁ מְאֹסַת בּוֹנִים. רוֹבְעָה הַיּוֹם מֵאַרְבָּעָה אֲבָנִים. דְּמָעוֹת מְבַכָּה עַל בָּנִים. קַשׁוּבָה מְנִעִי אֵם הַבָּנִים: הָאַדְמוֹן כְּבָט שֶׁלֹּא חָלָה. צִבָּה לְקַחְתָּהּ לוֹ וְנִתְבַּהֲלָה. וּפִלְּלָה רַבִּים בְּעַד הַתּוֹחֶלֶת. פְּדוּתָהּ מִזֵּד וְלֹא חוֹלָלָה: זָכַר לָהּ יוֹשֶׁר אֳרָחוֹת. עוֹבֵר לְהָמִיר בְּבֶטֶן

פירוש ע"ט

אבן חוג די ערד וואס זי איז קיילעכדיג ווי א שטיין וואס מען שנייט עס ארום מיט א צירקעל. תהום דער גרויסער אפגרונד און דער טיפער ים און די מדבר די אלע זענען בעשאפען געווארען בזכות יעקב וואס ער איז איין עק שטיין און א יסוד פון די ישראל וואס זיי הייסען אגידריט פאלק (זיי האבען כהנים, לוים, ישראלים). שעז די ישראל שפארען זיך אן אין דעם זכות פון יעקב דאס דו וועסט דיך קערען צו פערגעמען זייער תפלה דורך זיין זכות. גבעת דער רעכטער שורש פון די אמהות איז געווען רחל. מאסת זי איז פערשעמט געווען ווייל זי האט קיין קינדער ניט געהאט איז זי דעם טאג געדאכט געווארען און עס איז פון איהר ארויס געקומען פיער שבטים יוסף בנימין אפרים ומנשה. דמעות רחל האט געוויינט מיט טרערען אויף איהרע קינדער וואס זיי זענען פערטריבען געווארען אין גלות בבל אריין אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (ירמיה ל"א) רחל מבכה על בניה. קשבה האט זי געהערט א קול פון דעם הימעל האט צו איהר געזאגט הער אויף צו וויינען די מוטער פון די קינדער דען זיי וועלען דערלייזט ווערען פון דעם גלות בבל און וועלען קומען אין זייער לאנד אריין. זכר גאט האט איהר געדענקט וואס זי איז געגאנגען אין רעכטפארטיגען וועג וואס זי האט חסד געטהון מיט איהר שוועסטער לאה און האט איהר מוסר געווען די סמנים וואס יעקב האט איהר מוסר געווען. עובר איבער דעם איז פערבויטען געווארען א קינד אין איהר שוועסטער'ס בויך דען לאה האט געוואלט געווינען

מתוק לנפש

אין אזוי וויא זיי האבען דער זעהן דעם גרויסען דאקטער פון זייער פאטער האבען זיי איהם זייער געבעטען ער זאל זיי באטייזען, האט ער צוגעזאגט דאס זיי וועלען מיט גאט'ס הילף געזונד ווערען, די צווייטע כתה פון

אָחוֹת. חוֹשְׁבָה כְּהַיּוֹם זִכְרָה לְהָאָחוֹת. סִלּוּף דִּינָה בִּיהוֹסֵף לְהַנְחוֹת: טֶבַע בִּכְלִי יוֹצֵר הֶעֱבִיר. נִסֵּי חֲיָלִים לְהַעֲצִים וּלְהַגְבִּיר. יָהּ כְּסֻכַּת אֲנָקַת גְּבִיר. מַטּוֹת שְׁנַיִם מָנָה הִסְבִּיר: כַּעֲקֶרֶת בַּיִת בְּתֶחֶל נִכְּרָה. כִּבְכוֹר רֵאשִׁית בְּתֶבֶל בּוֹכְּרָה: חזן לְבַדֶּיהָ תַּעֲמוֹד בְּיוֹם זְכִירָה. לְהִזָּכֵר לָמוֹ כְּמוֹ נִזְכְּרָה:

יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

פותחין הארון

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ:	בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ:	דָּגוּל מֵרְבָבָה:

מתוק לנפש

די קינדער האָבען אויך געשפּירט אַז זיי זענען שלאָף דאָך האָבען זיי זיך גאָר נישט געשראָקען זיי האָבען נאָר געזאָגט צום דאָקטער מיר וועלען ניט ליגען קיין גרויסע הוצאות, ווען דו ווילסט זיין אַזוי גוט קענסט דו אונז היילען

פירוש ע״ט

יוסף, און רחל, דינה, איז פערקערט געוואָרען דאָס רחל האָט געווינען יוסף, און לאה, דינה. חושבה זי איז געדערמאָנט געוואָרען און דעם ראש השנה. זכרה איהר געדעכעניש צו בעהעפט ווערען מיט איהר שוועסטער דאָס פון איהר זענען אויך אַרויס געקומען פיער שבטים. טבע גאָט דער בעשעפער האָט פערענדערט די טבע דאָס די קינדער זענען פערביטען געוואָרען און דער מוטער׳ס בויך. נסי צו שטאַרקע אין שרעקליכע וואונדער. יה אַז גאָט האָט פערנומען דאָס געשריי פון יעקב. מטות צוויי שבטים פון איהר האָט ער געמאַכט טראָגען. כעקרת חאָטשע רחל וואָס זי איז געווען דער עיקר פון דעם הויז. בתחל איז זי אין דער התחלה געווען ווי אַפרעמדע אין הויז ווייל זי האָט קיין קינדער ניט געהאַט דערקענען איז זי דער נאָך געווען ווי אַ פּרי וואָס זי ווערט צום ערשטען צייטיג איז זי זייער חשוב אַזוי איז רחל חשוב געוואָרען. לבדיה איהר זכות זאָל ביי שטיין צו איהרע קינדער אין דעם ראש השנה. להזכר זיי זאָלען געדאַכט ווערען צו גוטען אַזוי ווי רחל איז אין דעם טאָג געדאַכט געוואָרען צו גוט׳ן: אתה הוא דו בּיסט גאָט אונזער גאָט דער דאָ געוועלטיגט אויף דעם הימעל און אויף דער ערד. גבור דער דאָ איז שטאַרק און ווערט געשטאַרקט. דגול ער איז געבאַנירט פון פיהל צעהן טויזענט מלאכים,

שחרית ליום א של ראש השנה

הוּא שָׂח וַיֶּהִי : וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ
זִכְרוֹ לָנֶצַח : חַי עוֹלָמִים
טְהוֹר עֵינַיִם : יוֹשֵׁב סֵתֶר :
כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה : לְבוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה : נֶאְפַּד נְקָמָה :
סִתְרוֹ יוֹשֶׁר : עֲצָתוֹ אֱמוּנָה :
פְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת : צַדִּיק וְיָשָׁר :
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת : רָם וּמִתְנַשֵּׂא :
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה:

חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ: סוגרין הארון.

פירוש ע"ט

אַזוֹי וִוי עֶר הָאט גֶערֶעט אַזוֹי אִיז עֶס גֶעוָוארֶען. וְצִוָּה אוּנ וִוי עֶר הָאט גֶעבָּאטֶען אַזוֹי אִיז אַלֶעס בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען. זִכְרוֹ זַיין גֶעדֶעכֶענִעשׁ אִיז צוּ אֵייבֶּעג. חַי עֶר לֶעבְּט אִין אַלֶע וֶועלְטֶען. טְהוֹר עֶר הָאט רֵיינֶע אוֹיגֶען דָאס עֶר אִיז מַשְׁגִּיחַ אוֹיף אַלֶע עוֹלָמוֹת. יוֹשֵׁב עֶר זִיצְט אִין פֶערְבָּארְגֶענֶעשׁ. כִּתְרוֹ בַּיי זַיין קְרוֹין אִיז דִי הִילְף עֶס קָאן קֵיינֶער נִיט הֶעלְפֶען נָאהֶר עֶר אַלֵיין. לְבוּשׁוֹ זַיין קְלֵייד אִיז מִיט גֶערֶעכְטֶעקֵייט בְּשַׁעַת אַז עֶר מִשְׁפָּט. מַעֲטֵהוּ זַיין אֵיין הִיל אִיז רֶעכֶענוּנְג פוּן מִשְׁפָּט. נֶאְפַּד עֶר אִיז גֶעצִירְט מִיט רֶעכֶענוּנְג. סִתְרוֹ אוּנ זַיין פֶערְבָּארְגֶענֶעשׁ אִיז רֶעכְטְפַארְטֶעגְקֵייט. עֲצָתוֹ זַיין עֵצָה אִיז וָוארְהַאפְטֶעג. פְּעֻלָּתוֹ זַיין וֶוערְק אִיז אֱמֶת. צַדִּיק עֶר אִיז גֶערֶעכְט אוּנ רֶעכְטְפַארְטֶעג. קָרוֹב עֶר אִיז נָאהֶענְט צוּ דִי וָואס רוּפֶען אִיהְם אָן מִיט אֱמֶת. רָם עֶר אִיז הוֹיךְ אוּנ דֶערְהוֹיבֶּען. שׁוֹכֵן עֶר רוּעֶט אִין הִימֶעל תּוֹלֶה עֶר הָאט דִי עֶרְד אוֹיף גֶעהָאנְגֶען אוֹיף נִיט:

חַי וְקַיָּם דֶער דָא לֶעבְּט אוּנ אִיז בֶּעשְׁטֶענְדִיג פַארְכְטֶעג אוּנ דֶערְהוֹיבֶּען אוּנ הֵיילִיג:

מתוק לנפש

אוֹיף דֵיינֶע הוֹצָאוֹת אוּן מִיר וֶועלֶען דִיר זַיין דַאנְקְבַּאר, דֶער דָאקְטֶער הָאט זִיי צוּ לִיבּ גֶעטְהוּן אוּן הָאט זִיי צוּ גֶעזָאגְט צוּ הֵיילֶען מִיט זַיינֶע הוֹצָאוֹת, דִי דְרִיטֶע כִּתָּה פוּן דִי קִינְדֶער הָאבֶּען גָאר גֶעלַאכְט פוּן דֶעם דָאקְטֶער

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אִין דֶער וָואכֶען זָאגְט מֶען דָאס.

חזן וקהל תָּעִיר וְתָרִיעַ. לְהַכְרִית כָּל מֵרִיעַ. וְתִתְקַדֵּשׁ בְּיוֹדְעֵי לְהָרִיעַ קָדוֹשׁ:

אַדֶּרֶת מַמְלָכָה, עַל מָה הֻשְׁלָכָה, וְעוֹד לֹא מָלָכָה, לַבֵּל הַמְּלִיכָה, וְאַחֲרָיו הָלְכָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה, עָלֶיהָ הִמְלָכָה, גְּבֶרֶת מַמְלָכָה, עַד תּוֹפִיעַ מְלוּכָה:

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס.

וּבְכֵן וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר: צֶאֱצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם קָדוֹשׁ:

אֵם אֲשֶׁר בְּצֶדֶק נִתְיַשְּׁנָה, בְּמוֹ נִתְיָאֲשָׁה, בְּתֶבֶל דְּשֵׁנָה: גּוֹחַת פְּקֻדָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּבִבָּה הַיּוֹם אֲנִי נִדּוֹנָה, הִנְנִי עֲגוּמָה כִּכְלוֹת עֶדְנָה, וַתְּחַתֵּם בְּצֶדֶק לְבַל הֱיוֹת עֲגוּנָה: זֹאת כְּהִתְבַּשְּׂרָה הָשְׁקָדָה, חַלּוֹת פְּנֵי צַח שָׁקְדָה, טֶרֶם קָרָאָה מִיָּד נִפְקָדָה, יִצְחַק כָּל שׁוֹמֵעַ זֹאת שָׂמֵחָה, כִּי נִלְמוּדָה לְלֹא עֵת צָמֵחָה, לָהּ כָּל שְׁמֵעוּ אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה: מָצְאָה הַשֶּׁקֶט אַחֲרֵי בְלוֹתָהּ,

---

מתוק לנפש

סט זַייגֶע רְפוּאוֹת, זֵיי הָאבֶּען גֶעזָאגְט דָאס זֵיי זֶענֶען גָאר פֶעלִיג גֶעזוּנְד, אִיז דֶער דָאקְטֶער אוֹיף זֵיי שְׁטַארְק בֵּייז גֶעוָוארֶען אוּן הָאט זֵיי גָאר נִישְׁט גֶעוָואלְט הֵיילֶען, הָאבֶּען מֶענְטְשֶׁען גֶעפְרֶעגְט דֶעם דָאקְטֶער פַאר וָואס דִי צְוֵוייטֶע

פירוש ע״ט

תָּעִיר וְתָרִיעַ דוּ זָאלְסְט דֶערְוֶועקֶען דַיין קְרַאפְט. אוּן שַׁאלֶען מִיט דֶעם שׁוֹפָר אוּים צוּרוּפֶען אַ בֶּעפֶעהל צוּ פֶערְשְׁנַיידֶען אַלֶע מְקַטְרִיגִים וָואס וִוילֶען אוּנְז טְהוּן שְׁלֶעכְטְ׳ס. וְתִתְקַדֵּשׁ וֶועסְטוּ זַיין גֶעהֵיילִיגְט דוּרְךְ דִי יוֹדְעִן וָואס וֵויסֶען דִיךְ מְפַיֵּים צוּ זַיין מִיט שׁוֹפָר בְּלָאזֶען. קָדוֹשׁ דָאס בֶּעטֶען מִיר פוּן דִיר הֵיילִיגֶער גָאט:

אַדֶּרֶת מַמְלָכָה דִי שֵׁיינֶע אוּן שְׁטַארְקֶע מְלוּכָה פוּן יִשְׂרָאֵל פַאר וָואס אִיז זִי אַרָאפְּגֶעוָוארְפֶען. וְעוֹד אוּן זִינְט דִי מְלוּכָה אִיז פוּן זֵיי אָפְּגֶעטְהוּן גֶעוָוארֶען אִיז זִי קֵיין מַלְכוּת נִיט גֶעוֶוען דָאס אִיז אִיבֶּער דֶעם. לַבֵּל הַמְּלִיכָה וַוייל דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען גֶעזוּנְדִיגְט אוּן הָאבֶּען אִיבֶּער זִיךְ גֶעמַאכְט דִי עֲבוֹדַת אֱלִילִים וָואס זִי הֵייסְט בֵּל אוּן הָאבֶּען צוּ אִיהְר גֶעדִינְט, אִיבֶּער דֶעם. עָלֶיהָ הִמְלָכָה הָאט מוֹשֵׁל גֶעוֶוען אִיבֶּער דִי יִשְׂרָאֵל דָאס

זבולי הרבה, מתמימי פרכה, ונתן לה ארכא, רחבה וארכה, וקשת דרכה, ועול האריכה: בעתה ברכה, והנה דרוכה ועד עתה מולכה: יסודות ערמה ערה והחרימה עד יסוד ערמה, ראש הרימה, וסוד הערימה וידיה רמה בערה מערמה ועד שחק רומה ותאפוד מלוכה: יריעותי גדרה אהלי שדדה, וחרשה ושדדה:

כשחל בשבת

נתחדשה כנשר בנותה, ששו שרות ללותה, עלזי וששי עבורה נקרא, פצו עדיה רני עקרה, צמקו שדיהן ועוד בם יקרה, קשת רוח אשר הועקרה, רופאה לקץ תשעים בנתבקרה, שלחה פארות ולא שקרה: חזן תפן בנצרים אשר חוללו כהיום, ושלש עקרות שהפקדו בזה יום, תצדיק בצדקתם מיחליך איום: צאצאיה וכו׳.

שמו מפארים עדת חבלו. ונערץ באראלי קודש הלולו. ובהיכלו כבוד אומר כולו. קדוש:

שומרי מצותיו עוד ישובון לבצרון. נדברים יראיו בהכשר ויתרון. ויקשב יי וישמע. ויכתב בספר זכרון. קדוש:

פירוש ע״ט

מלכות פון כשדים. מתמימי מיינע פרומע לייט האט זי צובראכין. ועול און דעם יאך פון די צרות האט זי דער־לענגערט. יסודות ערימה די געהויפטע גרונד פעסטען דאס איז דאס בית המקדש האט זי וויסט געמאכט. ראש הרימה איהר קאפ האט זי אויף געהויבען. בערה מערמה דו גאט מאך זיי ליידיג פון קלוגשאפט. ועד שחק און די פרומע זאלסטו ביז אין הימעל דערהויבען. ותאפוד דיין מלוכה זאל געצירט זיין. יריעותי מיין פרוכת האט

מתוק לנפש

כתה הייליט ער יא, און זיי וויל ער נישט הייליגען, די צווייטע כתה וועט דאך איהם אויף ניט בעצאהלען פאר די רפואות נאר ער נעמט זיך אונטער צו הייליגען זיי מיט זיינע הוצאות פאר וואס ווילסטו ניט הייליגען די דריטע כתה

קְצִינוּת רָפְדָה, וּמַלְכוּת אָפְדָה, וְזֹאת הִקְפִּידָה, יָזְמָה וּמָרְדָה, עֲבוֹד לְזָר חָרְדָה וְחִלְּלָה מְלוּכָה: לְחָצָה בְּנֵי מֶלֶךְ, וּפָצָה לְעֵין מֶלֶךְ, מִי לִי בְּדוֹק מֶלֶךְ, יָהֲרָה בְּכֶם מֶלֶךְ, זוּלָתִי אֵין מֶלֶךְ, אֲנִי וְאַפְסִי מֶלֶךְ: חזן רָם עַל כָּל מֶלֶךְ, תַּגְעִילֶנָּה מִמֶּלֶךְ, וּלְךָ תָּשִׁיב מְלוּכָה: תעיר וכו׳.

כשחל בשבת

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפַר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שַׁפַּר. וְתִיטַב לַיָי מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ.

שִׁבְטֵי מְקוֹרְאֶיךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיָי הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

שְׁבוּתֵנוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֵנוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יָיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יָיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

מתוק לנפש

אויךְ מִיט דײַנֶע הוֹצָאוֹת, וָואס אַרְט דֶען דִיךְ וָואס זֵיי זָאגֶען זֵיי זֶענֶען גֶעזוּנְד, דוּ בִּיסְט דָאךְ אָבֶּער אַ דָאקְטֶער וֵוייסְט דוּ דָאךְ אַז זֵיי זֶענֶען בֶּאֱמֶת גָאר שְׁטֶערְבְּלֶעךְ קְרַאנְק, דֶער דָאקְטֶער עֶנְטְפֶערְט זֵיי אִיהְר זֶענְט נַארְנִים, אִיהְר

פירוש ע״ט

טִיטוּם צוּשְׁטָאכֶען. אוּן מַיין גֶעצֶעלְט הָאט עֶר פֶּערְוִויסְט. וּמַלְכוּת אָפְדָה אוּן אִיהְר קֵינִיגְרַייךְ הָאט זִי גֶעגוּרְט. לְחָצָה זִי הָאט בֶּעצְוִוינְגֶען דַיינֶע קִינְדֶער.

וּפָצָה אוּן הָאט גֶעפֶּענְט אִיהְר מוֹיל פַאר גָאט אוּן הָאט גֶעזָאגְט. מִי לִי וֶוער אִיז אִיבֶּער מִיר אַ מֶלֶךְ אִין הִימֶעל. יָהֲרָה זִי הָאט גֶעוִויזֶען אִיהְר גַאֲוָה אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס עֶר וֶוערְט אָן גֶערוּפֶען גָאטְ'ס שְׁטוּל. רָם עַל דוּ גָאט דָאס דוּ בִּיסְט הויךְ אִיבֶּער אַלֶע מַלְאָכִים הָאסְטוּ דִי כַּשְׂדִּים פַאר אוּם ווירְדִיגְט פוּן צוּ קֵינִיגֶען. וּלְךָ אוּן הָאסְט דִי מְלוּכָה צוּ דִיר ווידֶער גֶעקֶערְט אִין יְרוּשָׁלַיִם אוּן אוֹיפְגֶעבּוֹיעט דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

שחרית ליום א של ראש השנה

וּבְכֵן יְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר:

קהל וחזן צֶאֱצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם. קָדוֹשׁ.

אֵם אֲשֶׁר בְּצֶדֶק נִתְיַשְּׁנָה, בְּמוֹ נִתְיָאֲשָׁה בְּתֶכֶל דְּשָׁנָה, גוּחָהּ פְּקָדָהּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דִּבְּבָהּ הַיּוֹם אֲנִי נִדוֹנָה, הִנְנִי עֲגוּמָה כִּכְלוֹת עֶדְנָה, וְתִתְחַתֵּם בְּצֶדֶק לְבַל הֱיוֹת עֲגוּנָה. וְזֹאת כְּהִתְבַּשְּׂרָה הוּשְׁקְדָה, חַלּוֹת פְּנֵי צַח שְׁקְדָה,

---

כשחל בשבת

חזן אֶדֶר וָהוֹד אָתֵן בְּצִבְיוֹן, שֶׁוַע אֶעֱרוֹךְ בְּנִיב וְהִגָּיוֹן:

קהל אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן:

חזן בְּיוֹם הַנִּבְחַר מִשְּׁמֵי עֶרֶץ, מֵישָׁרִים לִשְׁפּוֹט קְדֻשָּׁתוֹ לְהַעֲרִיץ: קהל יְיָ מֶלֶךְ תָּגֵל הָאָרֶץ:

חזן גַּאֲוָתוֹ גָּדְלָה עוֹלָם מֵהָכִיל, עֱזוּזוֹ לְסַפֵּר כֹּחַ מִי יָכִיל.

קהל מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל:

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבָלָיו וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כּוּלוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן דֵּיעַ יָשִׂימוּ כָּל בְּרִיּוֹתָיו. וְיֵדְעוּ כִּי גָּדְלוּ גְּבוּרוֹתָיו:

קהל זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו:

פירוש ע"ט

אֵם אֲשֶׁר אונזער מוטער שָׂרָה וואס זי איז אין פרומקייט געעלטערט געווארען. בְּמוֹ דער מיט וואס זי האט זיך מְיַאֵשׁ געווען דאס זי וועט קיין קינדער האבען. בְּתֶכֶל איז זי צום לעצטען ווארען געפעט זי האט שוין ניט געהאט איהר סֵדֶר נָשִׁים און דער נאך צו נייעציג יאהר האט זי געווינען א קונד. גוּחָהּ איהר אויסציהער. פְּקָדָהּ ער האט זי געדאכט אום ראש הַשָּׁנָה. וַתִּתְחַתֵּם זי איז אום ראש הַשָּׁנָה געחתמ'ת געווארען דורך גאט'ס גערעכטעקייט. לְבַל זי זאל ניט זיין פערבונדען פון קינדער. וזאת כְּהִתְבַּשְּׂרָה אז מען האט איהר מְבַשֵּׂר געווען אז זי וועט קינדער האבען

מתוק לנפש

מיינט דאס איך זשאלעווע מיינע רפואות, איך זשאלעווע נישט, נאר דער פאר וואס מיינע רפואות וועט זיי גאר ניט קענען פועל'ן, איר זאלט וויסען דאס זייער קרענק איז געקומען פון נייערע שלעכטע אויפפיהרונג פון נייערע

טֶרֶם קָרְאָה מִיַּד נִפְקָדָה, יִצְחָק כָּל שׁוֹמֵעַ זֹאת שָׂמֵחָה, כִּי נִלְמוּדָה לְלֹא עֵת צָמֵחָה, לָהּ כָּל שָׁמְעוּ אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה: מָצְאָה הַשְׁקֵט אַחֲרֵי בְלוֹתָהּ, נִתְחַדְּשָׁה כַּנֶּשֶׁר בִּנְוָתָהּ, שָׂשׂוּ שָׂרוֹת לְלַוֹּתָהּ, עִלְזִי וְשִׂישִׂי עֲבוּרָהּ נִקְרָא, פָּצוּ

כשחל בשבת

חזן הַצִּיב וְיָרָה אֶבֶן פִּנָּתוֹ. נַחֲלִיאֵל עֲבוּר לְשַׁעֲשֵׁעַ בַּאֲמָתוֹ: קהל זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ:

חזן וְרָשַׁם בְּחוֹק דַּת הֶגְיוֹנַי. בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לִזְכּוֹר זִכְרוֹנַי: קהל לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְיָ:

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יָשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. נִדְבָּרִים יֵרָאוּ בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן. וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ:

חזן זֶבַח קוֹדֶשׁ כְּהוּכְשַׁר אָז בְּעֵינָיו, רֶגֶל תְּמוּרָתוֹ אַיִל לְהַקְרִיב לְפָנָיו: קהל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו:

חזן חָכָם חֲנִיטָיו לִתְקוֹעַ בְּזֶה חוֹדֶשׁ. יוֹם זֶה אִם יִקְרֶה בְּשַׁבַּת קוֹדֶשׁ: קהל זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קוֹדֶשׁ:

מתוק לנפש

שעדליבע עסענווארג וואס זיי האבען געגעסען, איבער דעם די צווייטע כתה אויבוואהל זיי וועלען ניט לייגען קיין הוצאות פון דעסט־וועגען וועלען זיי דאך מיך פאלגען אז איך וועל זיי זאגען דאס טויג ניט צו עסען וועלין

פירוש ע"ט

האט זי געאיילט תפלה צו טהון פאר גאט וואס ער איז לויטער. טרם אז זי האט גערופען איז זי באלד געדאכט געווארען. ללא עת חאטשע עס איז שוין ניט געוועזען די צייט זי זאל געווינען האט זי פארט געווינען איהר זוהן יצחק. לה כל שמעו פיהל ווייבער האבען זיך צו איהר איין געזאמעלט מיט זייערע קינדער דען זיי האבען ניט געוואלט גלייבען אז שרה האט דאס קינד געווינען ביז זיי האבען געזעהן מיט זייערע אויגען ווי זי האט אנגעזייגט זייערע קינדער. אם הבנים אזוי זענען די מוטער מיט די קינדער פריילעך געוועזען. ששו שרות די הארינטעם האבען זיך געפרייט צו בע־גלייטען זיך מיט איהר. פצו עדיה זיי האבען געפענט זייער מויל און

עֲדִיהָ רָנִּי עֲקָרָה, צָמְקוּ שָׁדֶיהָ וְעוֹד בָּם יְקָרָה: קֻשַּׁת רוּחַ אֲשֶׁר הוּעֲקָרָה, רוּפְאָה לְקֵץ תִּשְׁעִים כְּנִתְבַּקְּרָה, שִׁלְּחָה פֵּאָרוֹת וְלֹא שִׁקְּרָה: חזן תֵּפֶן בִּנְצָרִים אֲשֶׁר חוֹלְלוּ כְּהַיּוֹם, וְשָׁלֹשׁ עֲקָרוֹת שֶׁהָפְקְדוּ בְּזֶה יוֹם, תַּצְדִּיק בְּצִדְקָתָם מְיַחֲלֶיךָ אָיוֹם:

כשחל בשבת

חזן טִבְעוּ אִם בְּחוֹל יְבוֹאֲכֶם. צַוּוּ לִתְקוֹעַ בְּכָל גְּבוּלְכֶם: קהל יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שׁוֹחֵקִים שַׁפֵּר. וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

חזן יָרוּם צוּר יִשְׁעִי בְּפִי כָּל אוּמִּים. הֲשׂוֹף זְרוֹעֲךָ לְהוֹשִׁיעַ מִמִּתְקוֹמְמִים: קהל מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים:

חזן כְּהִגָּלוֹתְךָ לְעֵין כָּל שׁוֹכְנֶיךָ לְהִוָּעֵד. קְהִלּוֹת וּרְבָבוֹת בְּפִימוֹ לְהָעֵד קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

פירוש ע"ט

האבען צו איהר געזאגט. רני עקרה זינג און לויב גאט דו עקרה, און נאך אנם איז צו איהר געשעהן. צמקו שדיה די ברוסט פון אנדערע ווייבער זענען איינגעשרומפען געווארען. ועוד מיט דעם איז שרה נאך חשוב געווארען דאס זי האט זייערע קינדער געזייגט. שלחה פארות זי האט געשיקט צווייגען און האט ניט געפאלשט. דאס מיינט מען זי האט געהאט גוטע פרומע קינדער. תפן בנצרים דו גאט זאלסט זיך קערען אין די צווייגען, דאס זענען די אבות וואס זיי זענען היינט אין ראש השנה בעשאפען געווארען. ושלש עקרות און דריי עקרות וואס זיי זענען געדאכט געווארען אין דעם טאג, דאס איז שרה רחל חנה. תצדיק בצדקתם פון זייער זכות וועגען זאלסטו גאט גערעכט מאכען די ישראל וואס זיי האפען צו דיר. איום דו שרעקליכער גאט:

מתוק לנפש

זיי ניט עסין, און מיינע רפואות וועט זיי קענין אוים היילין, דען אום וויינינגסטין ווייסין זיי האטש אז זיי זענין שלאף, אבער די דריטע כתה אפילו איך וועל זיי געבין רפואות וועלין זיי אבער מיך ניט פאלגען זיי וועלין

צְאֶצָאֶיהָ כֵּן פְּקוֹד לְטוֹב הַיּוֹם. קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ מְמַלֵּט מֵרָעָה. לְיוֹדְעֵי תְרוּעָה. הָאֵל קָדוֹשׁ:

מֶלֶךְ זָכוּר אֲחוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

כשחל בשבת

חזן לְךָ יָאֲתָה כָּבוֹד וָעוֹז הַגּוֹיִם, חֶלֶד וְכָל שׁוֹכְנֶיהָ וְכָל הָאִיִּים: קהל מִי לֹא יִירָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֲךָ עָלָה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּזְךָ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

חזן מוֹטוֹת צָרִים שִׁבֵּר וְהַכְחִידָם. זְרוֹעֲךָ קַבֵּץ וְתִנָּם תְּפָדֵם: קהל זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם:

חזן נְדִיבֵי עַמִּים יְנוּחָמוּ בְּכִפְלַיִם. קָמֵיהֶם עַל פָּנֵימוֹ גַּלֵּה שׁוּלַיִם: קהל זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם:

חזן סָלוֹל מְסִילָתֵנוּ יַשֵּׁר לִצְעוֹד. וּבֶן יַקִּירְךָ כְּרַסּוֹל לֹא יִמְעוֹד: קהל כְּנַמַּת זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד:

שְׁבוּתֵנוּ מְמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן קִרְיַת מָשׂוֹשׂ הֵיכָל וְאוּלָם. מִזְבֵּחַ יָשִׁיב וּכְלֵי שָׁרֵת כּוּלָּם: קהל יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מתוק לנפש

זַייטְשֶׁער זִיךְ פֶערְבַּארְגֶען דֶעם מָאגֶען מִיט שְׁלֶעכְטֶע עֶסֶענְוַוארְג, אִיז נִיט גֶענוּג וָואס אִיךְ וֶועל אוּמְזוּנְסְט אוֹיף זַיי לֵייגֶען הוֹצָאוֹת וֶועט מֶען נָאךְ אוּיס רֵיידֶען אוֹיף מִיר דָאס מַיינֶע רְפוּאוֹת טוֹיגֶען נִיט, אִיבֶּער דֶעם וֶוענֶען זַיי

פירוש ע"ט

מֶלֶךְ מְמַלֵּט עֶר אִיז מַצִּיל פוּן שְׁלֶעכְטְ'ס צוּ דִי דָא וַוייסֶען צוּ בְּלָאזֶען שׁוֹפָר. הָאֵל קָדוֹשׁ זַיי זָאלֶען מְפַיֵּים זַיין דֶעם הֵיילִיגֶען טָאג:

מֶלֶךְ זָכוּר גֶעדֶענְק דֶעם הָארֶען פוּן דֶעם ווידֶער פוּן יִצְחָק וָואס עֶר אִיז פֶערְווִיקֶעלְט גֶעוֶועזֶען אִין אַדָארֶען וָואס מֶען הָאט אִיהְם מַקְרִיב גֶעוֶועזֶען אַנְשְׁטַאט יִצְחָק. לְתוֹקְעֵי זַיין זְכוּת זָאלְסְטוּ גֶעדֶענְקֶען צוּ דִי וָואס בְּלָאזֶען הַיינְט מִיט אַ שׁוֹפָר. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ פָארְכְטִיגֶער אוּנ הֵיילִיגֶער גָאט:

אאפיד נזר איום, בשלוש קדושה ביום, גבורי כח גדלה, דהרוהו בבית דגילה, הוגי הגה המלה, ותקוהו בהלל ומלה זוכר לעד זכיות, חדשוהו זמר חיות, טוב עומס טורח, יחדוהו בחדוש ירח: כובש כל כעסים, לכל אף להשים, משרתי בחיל מורא נכחם הללו נורא: שרפי סביב סערה ענו למעביר

כשחל בשבת

חזן שמים וארץ ירננו לשמו. יערות ימחאו כף להנעימו: קהל כי פקד יי את עמו:

חזן תוקף אראלים וכוכבי צפר. תהלות יתנו שבח להשפר: קהל הללוהו בתקע שופר:

כל יושבי תבל ושוכני ארץ. יאמרו תמיד הגדיל יי לעשות בארץ. והיה יי למלך על כל הארץ. קדוש:

חו"ק ישפוט תבל בצדק, ולאומים במישרים. האל קדוש:

חו"ק והוא באחד ומי ישיבנו, ונפשו אותה ויעש, נורא וקדוש:

פירוש ע"ט

אאפיד נזר איך וועל אנגורטען א קרוין צום פארכטיגען גאט, דער מיט וואס מיר זאגען אלע טאג דריי מאהל קדוש. דהרוהו זיי לויבען איהם אין שוהל וואס דארטען זאמלען זיך אלע איין מתפלל צו זיין. הוגי די מלאכים וואס ריידען מיט א הויך קול. ותקוהו זיי שטארקען גאט מיט לויב און גוטע ווערטער. טוב עומס גאט טראגט די משא, דאס ער הייבט אויף די שאהל, די מצות זאלען איבערוועגען, דרום איינציגט זיין נאמען. בחידוש ירח אין דערנייאונג פון דעם חודש דאס איז ראש השנה. כובש גאט האלט איין אלע צארען, ער זאל אויף אונז ניט טהון קיין צארען. שרפי די מלאכים וואס דינען מיט פארכט און ציטערנעש לויבען זיי דעם

מתוק לנפש

שוין פערפאלען גיי קענין ניט לעבין, דער נמשל איז דער רבונו של עולם אונזער פאטער האט אונז פערטריבען פון זיך ווייל מיר האבען ניט געהערט זיין מוסר וויל ער ניט זעהן און אונזערע שלעכטע מעשים, ער ווייסט אבער

עֶבְרָה, פְּלִיאִים פִּצְחוּ פֶּה, צִלְצְלוּ הַכֹּל צוֹפֶה, קְהִלּוֹת עַם קְדוֹשִׁים, רוֹמְמוּהוּ רִבְבוֹת רוֹעֲשִׁים, שֶׁמַע קוֹל שׁוֹפָר, תַּאֲזִין וְאַשְׁמָה תוֹפָר: חזן תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפָרוֹת בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ, וַאֲשַׁלֵּשׁ קְדֻשָּׁה בְּקוֹדֶשׁ: מלך זכור וכו׳.

כשחל בשבת

אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי צֶדֶק, בְּיוֹם הַנִּבְחַר מֵעֵשׂ לְהִבָּדֵק, גַּאֲוָתוֹ מְאוֹד גָּדְלָה, דֶּרֶךְ עַנְוָתוֹ לְפִי הַגְּדוּלָּה, הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם, וּמִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם: זוֹכֵר הוֹלֵךְ בְּתוֹם, חוֹנֵן וְעוֹשֶׂה דִּין יָתוֹם, טָהוֹר מָרוֹם וְנִשָּׂא, יָפֶה בְעִתּוֹ הַכֹּל עָשָׂה, כַּבִּיר לֹא יִמְאָס, לְנִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס: מְפוֹאָר רוֹכֵב עֲרָבוֹת, נוֹגַהּ נֶגְדּוֹ וְאֵשׁ לֶהָבוֹת: סוֹעֵף בַּחֲרָבוֹת שְׁנוּנוֹת, עֲבוּר יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת: פּוֹעַל אָדָם יְשַׁלֵּם, צָר פֶּה וּמֵשִׂים אִלֵּם: קוֹנֵה הַכֹּל בְּרַחֲמִים. רָם וּמַשְׁפִּיל רָמִים: שׁוֹפֵט יְצוּרָיו בַּחֲנִינָה, תָּמִים פּוֹעַל אֵל אֱמוּנָה: שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ מִפַּחְדּוֹ יִבָּהֵלוּ וְיִתְמָהוּ עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט עַמּוֹ, וּתְהִלָּה מְקַדְּמִם מִפְּנֵי זַעְמוֹ:

מתוק לנפש

דָאס דָארְךְ דֶעם יָאהְר וֶוערִין מִיר שְׁטֶערְבְּלִיךְ קְרַאנְק, עֶר וִויל דָאךְ אָבֶּער פָארְט נִיט דָאס מִיר זָאלֶען חָלִילָה אָפְּשְׁטַארְבֶּען פוּן בֵּיידֶע וֶועלְטִין אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט הֶחָפֵץ אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וִויל דָאס מֶען זָאל תְּשׁוּבָה טְהוּן, הָאט עֶר אוּנְז גִיגֶעבֶּען דִי הֵיילִיגֶע טֶעג וָואס אִין דִי

פירוש ע״ט

פָארְכְטִיגֶען גָאט. פְּלִיאִים דִי ווָאוּנְדֶערְלִיכֶע מַלְאָכִים עֶפֶענֶען זֵייעֶר מוֹיל, זֵיי לוֹיבֶּען גָאט וָואס עֶר זֶעהְט אַלְדוּנְג. קְהִלּוֹת דִי הֵיילִיגֶע אֵיינְזַאמְלוּנְג דֶערְהֵייבֶּען גָאט וָואס אַרוּם אִיהְם שְׁטוּרְמֶען פִיהְל טוֹיזֶענְט מַלְאָכִים.

שֶׁמַע קוֹל שׁוֹפָר דָאס הֶערוּנְג פוּנ׳ם שׁוֹפָר זָאלְסְטוּ פֶערְנֶעמֶען אוּנ דִי זִינְד זָאל פֶערְשְׁטֶערְט וֶוערֶען. תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפָרוֹת דוּ זָאלְסְט דְרַיי מָאהְל בְּלָאזֶען שׁוֹפָר אוֹיף דֶעם הֵיילִיגֶען בַּארְג פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. [אַז מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען וֶועט גָאט דְרַיי מָאהְל שׁוֹפָר בְּלָאזֶען, אֵיין מָאהְל אוֹיף אַיין זַאמְלוּנְג דִי יִשְׂרָאֵל אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דָאס אַנְדֶערֶע מָאהְל צוּ דֶערְשְׁרֶעקֶען דִי רְשָׁעִים. דָאס דְרִיטֶע מָאהְל וֶועט עֶר בְּלָאזֶען אִין דֶער צֵייט פוּן תְּחִיַּית הַמֵּתִים]. וַאֲשַׁלֵּשׁ קְדוּשָּׁה דֶענְסְטְמָאל וֶועל אִיךְ דְרַיי קְדוּשׁוֹת זָאגֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אָמֵן:

פותחין הארון

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַדִּירֵי אָיֻמָּה יַאְדִּירוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
בְּרוּאֵי בָרָק יְבָרְכוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
גִּבּוֹרֵי גוֹבַהּ יַגְבִּירוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

דּוֹהֲרֵי דוֹלְקִים יְדוֹבְבוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
הֲמוֹנֵי הֲמוּלָּה יְהַלְלוּ בְקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
וַחֲיָלִים וְחַיּוֹת יְוַעֲדוּ בְקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

זוֹכְרֵי זְמִירוֹת יְזַמְּרוּ בְקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:

כשחל בשבת

נְדִיבִים בְּדִקְדּוּקָם יְחִילוּ, בְּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֳלוּ: רוֹאֶה כָל תַּעֲלוּמוֹת, יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמוֹת: צוֹפֶה כָּל נוֹלָדוֹת, חוֹפֵשׂ כָּל הָעֲתִידוֹת: קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ, חִקְרֵי לֵב לָתוּר וְלִדְרוֹשׁ: זוֹכֵר בְּרִית רִאשׁוֹנִים, קַיֵּם שְׁבוּעָה לָאַחֲרוֹנִים: ישפוט תבל וכו׳ יי מלך.

פירוש ע"ט

אַדִּירֵי אֲיוּמָּה דִי וָואס זֶענֶען שְׁטַארְק אִין גָאטְ'ס פָארְכְט שְׁטַארְקֶען זֵיי גָאט מִיט אִיהְר קוֹל אוּנ זָאגֶען גָאט אִיז אַ מֶלֶךְ. בְּרוּאֵי דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען פוּן בְּלִיץ לוֹיבֶּען זֵיי גָאט מִיט אִיהְר קוֹל אוּנ זָאגֶען גָאט הָאט גֶעקִינִיגְט. דוֹהֲרֵי דִי דָא שְׁפְּרִינְגֶען צוּ זָאגֶען שִׁירָה דָאס זֶענֶען דִי בְּרֶענֶעדִיגֶע מַלְאָכִים. יְדוֹבְבוּ זֵיי רֵיידֶען לוֹיבּ צוּ גָאט מִיט אַ שְׁטַארְק קוֹל. וַחֲיָלִים דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען גָאטְ'ס חַיִל אוּנ דִי חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ זֵיי זַאמְלֶען זִיךְ אַיין צוּ לוֹיבֶּען גָאט מִיט אַ שְׁטַארְק קוֹל.

מתוק לנפש

טֶעג אִיז דִי גְרֶעסְטֶע סְגוּלָה דִי תְּשׁוּבָה זָאל אָן גֶענוּמֶען וֶוערְן, עֶס גֶעפִינְט זִיךְ אָבֶּער צְוִוישֶׁען אוּנְז דְבֵיי כִּתּוֹת אֵיין כִּתָּה עֶרְלִיכֶע יוּדֶען זֵיי שְׁפִּירֶען נֶעבֶּעךְ גוּט אוּן זֵייעֶרֶע ווייטאג זֵיי ווייסֶען גוּט וִוי נוייט מֶען אִיז פֶערְדָארְבֶּען, זֵיי טארְפֶען אַוֶועק דֶעם גַאנְצֶען גֶעדאנְק פוּן חוֹמֶר זֵיי הִיטֶען זִיךְ אָפּ פוּן אַלֶעם שְׁלֶעכְטֶען

חַכְמֵי חִידוֹת יְחַסְּנוּ בְּקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
טַפְסְרֵי טְפוּחִים יְטַכְּסוּ בְּקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

יוֹרְשֵׁי יְקָרָה יְיַשְּׁרוּ בְּקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
כַּבִּירֵי כֹּחַ יַכְתִּירוּ בְּקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
לְבוּשֵׁי לֶהָבוֹת יְלַבְּבוּ בְּקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

מַנְעִימֵי מֶלֶל יְמַלְּלוּ בְּקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
נוֹצְצֵי נוֹגַהּ יְנַצְּחוּ בְּקוֹל: יְיָ מָלָךְ:
שְׂרָפִים סוֹבְבִים יְסַלְסְלוּ בְּקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עוֹרְכֵי עוֹז יַעֲנוּ בְּקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:
פְּהוּדֵי פְלָאֶיךָ יְפַצְּחוּ בְּקוֹל: יְיָ מָלָךְ:

מתוק לנפש

און זעהן צו טהון מצות ומעשים טובים צו היילען זייער נשמה, און דער רבונו של עולם איילט זייער רפואה אזוי ווי עס שטייט צדיקים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים זיי ווערען באלד אום ראש השנה געשריבען צום לעבין די צווייטע כתה זיי בעמיהען זיך שוין ניט אזוי, דאך אבער עייסען זיי דאס זעניג שלאף, דאס זיי מוזען די פערדארבענע זאכען אוועק ווארפען און אז עס קומט די היילינע טעג היטען זיי זיך אפ פון זייערע שלעכטע מעשים,

פירוש ע"ט

חכמי חידות די דא זענען עוסק אין די סודות פון דער תורה זיי שטארקען מיט אשטארק קול. טפסרי די העריליכע מלאכים וואס גאט האט זיי בעשאפען מיט זיין פוסט זיי צירען גאט מיט אשטארק קול. יורשי יקרה די ישראל וואס האבען געארבט די טייערע תורה זיי טוען רעכטפארטיגין גאט מיט אשטארק קול. מנעימי מלל די וואס זיי ריידען זיסע רייד, זיי ריידען מיט אשטארק קול. נוצצי די מלאכים וואס פינקלען און לייכטען ליכט זיי זאגען אייבענ שירה מיט אשטארק קול. עורכי עוז די וואס זיי זענען אן געריכט צו לערנען תורה זיי שרייען מיט אשטארקען קול.

צְבָאוֹת צֹאנֶךָ יְצַלְצְלוּ בְּקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

קְהִילוֹת קֹדֶשׁ יַקְדִּישׁוּ בְּקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:

רְבָבוֹת רְבָבָה יְרַנְּנוּ בְּקוֹל: יְיָ מָלָךְ:

שְׁבִיבֵי שַׁלְהָבוֹת יְשַׁנְּנוּ בְּקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

תּוֹמְכֵי תְהִלּוֹת יַתְמִידוּ בְּקוֹל: יְיָ מֶלֶךְ:

תּוֹקְפֵי תִפְאַרְתֶּךָ יַתְמִימוּ בְּקוֹל: יְיָ מָלָךְ:

תְּמִימֵי תְעוּדָה יְתַנּוּ בְּקוֹל: יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַ תְּחִנָּה פַאר דֶער תְּפִלָּה „לְאֵל עוֹרֵךְ דִין".

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. לִיבֶּער פָאטֶער אִין הִימֶעל, וָואס דִי בִּיסְט דֶער הַאר פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, זְכוֹר לָנוּ גִידֶענְק אוּנְז הַיינְט דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע אָבוֹת. אוּנ דֶעם זְכוּת פוּן דִי פִיהְל קְדוֹשִׁים וָואס זֶענֶען אוּמְגֶעקוּמֶען אוֹיף קִידּוּשׁ הַשֵּׁם, צוּ הֵיילִיגֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, צוּ אִיז צוּ וֶועלְכֶער אוּמָּה וְלָשׁוֹן גֶעטְהוּן גֶעוָוארֶען אַזוֹי פִיהְל צָרוֹת, וִוי עֶס אִיז גֶעטְהוּן גֶעוָוארֶען צוּ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, אִין דִי אַמָאהְלִיגֶע יָאהְרֶען, וִויפִיהְל קְלֵיינֶע קִינְדֶער, צוּ טוֹיזֶענְדֶער הָאט מֶען אִין דִי אַמָאהְלִיגֶע יָאהְרֶען אַרַיין גֶעוָוארְפֶען לֶעבֶּעדִיגֶערְהֵייט, אִין גְרִיבֶּער, אוּנְד אִין וַואסֶער אַרַיין, אוּנ וִויפִיהְל הֵיילִיגֶע יוּדִישֶׁע וַוייבֶּער מְעוּבֶּרֶת'דִיגֶע, הָאבֶּען דִי רוֹיבֶּער אוֹיף גֶעשְׁנִיטֶען דִי בַּאכֶער אוּנ אַרוֹיס גֶענוּמֶען דִי קִינְדֶער פוּן דִי בַּאכֶער, אוּנ נָאךְ אַזֶעלְכֶע מִיתוֹת מְשׁוּנוֹת, וָואס אִיז גָאר נִיט צוּ דֶער שְׁרַייבֶּען, וִוי אִין

פירוש ע"ט

צְבָאוֹת צֹאנֶךָ דִי וָואס זֶענֶען גֶעגְלִיכֶען צוּ דִי שָׁאף זֵיי קְלוּנְגֶען מִיט אַשְׁטַארְק קוֹל. קְהִילוֹת קֹדֶשׁ דִי הֵיילִיגֶע אַיין זַאמְלוּנְג זֵיי הֵיילִיגֶען מִיט אֵיין קוֹל. שְׁבִיבֵי שַׁלְהָבוֹת דִי מַלְאָכִים וָואס זֵיי זֶענֶען פוּן פִינְקֶען אוּנ פְלַאם פַייעֶר זֵיי רֵיידֶען מִיט אַהוֹיךְ קוֹל. תּוֹמְכֵי תְהִלּוֹת דִי וָואס לֶעגֶען אוּנְטֶער גָאט'ס לוֹיבּ זֵיי לוֹיבֶּען תָּמִיד מִיט אַשְׁטַארְק קוֹל. תְּמִימֵי תְעוּדָה דִי וָואס זֶענֶען עוֹסֵק מִיט גַאנְצְקַייט אִין דֶער תּוֹרָה זֵיי דֶערְצֵייהְלֶען אוּנ לוֹיבֶּען מִיט אַ שְׁטַארְק קוֹל:

מתוק לנפש

מְמִילָא קְרִיגֶען זֵיי אוֹיךְ אַרְפוּאָה דֶען דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טְהוּט מִיט זֵיי חֶסֶד עֶס קוּמְט יוֹם כִּפּוּר הָאבֶּען דִי מִיטֶעלֶע מֶענְטְשֶׁען אוֹיךְ אַרְפוּאָה מִיט זֵייעֶר תְּשׁוּבָה טְהוּן דָאס עֶר אִיז מוֹחֵל זֵייעֶרֶע זִינְד, דִי דְרִיטֶע כִּתָּה אָבֶּער, זֵיי רֵיידֶען זִיךְ גָאר אַיין דָאס זֵיי זֶענֶען גֶעזוּנְד אוּנ עֶס קוּמְט דִי הֵיילִיגֶע טֶעג, נוֹארְפֶען זֵיי

די גזרות פון שנת תתנ"ו אונ שנת ת"ח, אונ דאס אלעם האבען אונזערע קדושים אן גענומען באהבה, מקדש השם צו זיין, צו הייליגען דיין נאמען, וואיך אונ ווי אזוי קען היינט קומען א מקטרג ער

זאל נאך אויף אונז יודען רעדען שלעכט'ס פאר דיר, לכן אנא ה' דרום בעטען מיר דיך ליבער גאט זיי דיך שוין מרחם אויף אונז ישראל, אונ שרייב אונז אן צו אשנה טובה מיט אלעם גוט'ס, אמן.

קו"ח וּבְכֵן לְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ:

לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין:
לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין:
לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין:
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין:
לְוָתִיק וְעוֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין:
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין:
לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין:
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין:
לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין:

מתוק לנפש

אויף ניט אוועק זייערע שלעכטע מעשים, צו זיי איז שוין קיין פעולה ניט, די רפואות פון די הייליגע טעג קען זיי גאר גישט היילען, דאס זאגט דער חזן ער רעכינט זיינע פעהלער דאס ער ווייסט ער איז שטערבליך קראנק ער

פירוש ע"ט

ובכן לך אונ מיט דעם דאזיגען טוען אלע דיך קריינען:

לאל עורך אלע לויבען אונ קריינען גאט וואס ער רוכט אן זכות גערעכט צו מאכען אין דין. אויך לויבען זיי. לבוחן צו גאט וואס פרובט אלע הערצער אין טאג פון דין. לגולה צו דעם וואס דעקט אויף טיפע זאכען אין דין. לדובר צו דעם וואס רעט רעכטפארטיגקייט אין דעם טאג פון דין. להוגה צו דעם וואס ער ציהט אוים וויסענשאפט אין דין. לותיק צו דעם וואס ער איז שטארק אונ טהוט חסד אין טאג פון דין. לזוכר צו דעם וואס געדענקט זיין פערבונד מיט די יודען אין דין. לחומל צו דעם וואס דערבארעמט זיך איבער זיינע ווערק אין טאג פון דין. לטהר צו דעם וואס ריינעגט זיינע בעשיצער אין דין. ליודע צו דעם וואס ווייסט אלע געדאנקען

לְכוֹבֵשׁ כַּעֲסוֹ בַּדִּין:
לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין:
לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין:
לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין:
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין:
לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין:
לְרַחֵם עַמּוֹ בְּיוֹם דִּין:
לְשׁוֹמֵר אֹהֲבָיו בַּדִּין:
לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו בְּיוֹם דִּין:

פירוש ע״ט

אִין טָאג פוּן דִין. לְכוֹבֵשׁ צוּ דֶעם וָואס הַאלְט אַיין זַיין צָארְן אִין דִין. לְלוֹבֵשׁ צוּ דֶעם וָואס קְלֵייד אָן גֶערֶעכְטִיגְקֵייט אִין טָאג פוּן דִין. לְמוֹחֵל צוּ דֶעם וָואס אִיז מוֹחֵל דִי עֲוֹנוֹת אִין דִין. לְנוֹרָא צוּ דֶעם וָואס עֶר אִיז פָארְכְטִיג אוּנ אִיז מְקַבֵּל דִי לוֹיבּ פוּן פְרוּמֶע אִין טָאג פוּן דִין. לְסוֹלֵחַ צוּ דֶעם וָואס פֶערְגִיט דִי זִינְד פוּן דִי וָואס זֵיי זֶענֶען בֶּעלָאדֶען מִיט מִצְוֹת פוּן גֶעבָּארֶען אָן אִין דִין. לְעוֹנֶה צוּ דֶעם וָואס עֶנְטְפֶערְט צוּ זַיינֶע רוּפֶער אִין טָאג פוּן דִין. לְפוֹעֵל צוּ דֶעם וָואס טְהוּט דֶערְבַּארוּמְקֵייט אִין דִין. לְצוֹפֶה צוּ דֶעם וָואס זֶעהְט פֶערְבָּארְגֶענֶע זַאכֶען אִין טָאג פוּן דִין. לְקוֹנֶה וַוייל עֶר אִיז זֵיי מוֹחֵל זֵייעֶרֶע זִינְד הֵייסְט גְלַייךְ וִוי עֶר וָואלְט זֵיי גֶעקוֹיפְט פַאר קְנֶעכְט אִין דִין. לְרַחֵם צוּ דֶעם וָואס דֶערְבַּארִימְט זִיךְ אִיבֶּער זַיין פָאלְק אִין טָאג פוּן דִין. לְשׁוֹמֵר צוּ דֶעם וָואס הִיט זַיינֶע לִיבְּהָאבֶּר אִין דֶעם דִין. לְתוֹמֵךְ צוּ דֶעם וָואס לֶעהְנְט אוּנְטֶער זַיינֶע פְרוּמֶע אִין טָאג פוּן דִין:

מתוק לנפ״ש

אִיז נִיט חָלִילָה פוּן דִי דְרִיטֶע כִּתָּה, אִיבֶּער דֶעם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַיְלֵנִי, שְׁטַארְק מִיךְ, וְאַמְּצֵנִי, אוּן פֶעסְט מִיךְ, מְרַפְּיוֹן, פוּן שְׁלַאפְקֵייט, דַיינֶע רְפוּאוֹת וֶועלֶען מִיר פוֹעֵל׳ן, דֶען מִיר אַלֶע וֶועלִין זִיךְ שׁוֹין אָפּ הִיטֶען פוּן צוּ-פֶערְבָּארְגִין נִיךְ:

וּבְכֵן לְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ:

מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ, עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל הָאָרֶץ. כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ, מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ, כִּי הוּא בּוֹרֵא קְצוֹת כָּל הָאָרֶץ, עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ, בְּקוּמוֹ לַמִּשְׁפָּט יַשְׁקִיט הָאָרֶץ, לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אָרֶץ, לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט בָּאָרֶץ, לֶאֱחוֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ, לְנַעֵר כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ, וְקוֹל יַשְׁמִיעוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, וּבְמָלְכוֹ עַל כָּל הָאָרֶץ, יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ, יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ, וַאֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל לָאָרֶץ, וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ, וְאָז יִפְצְחוּ רֶנֶן בְּעֵרֶץ, כְּבוֹדוֹ מְלֹא כָל הָאָרֶץ, יְיָ מֶלֶךְ תָּגֵל הָאָרֶץ. וּבְכֵן יְשַׁלֵּשׁ שׁוֹפְרוֹת עֶרֶץ, וְיַפְחִיד חוֹרֵי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, וְיַהֲפוֹךְ כִּסֵּא מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ, וְיֹאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ בָּאָרֶץ, מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, וִיכוֹנֵן מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ, וִיעוֹרֵר כָּל יְשֵׁנֵי אָרֶץ, וְיַעֲלוּ זְמִירוֹת מִכְּנַף הָאָרֶץ, שִׁירוּ לַייָ כָּל הָאָרֶץ: אֶרֶץ וּדְרֵיהָ יִצְפּוּ לַדִּין, וְיֵחַתּוּ וְיֶחֶרְדוּ מֵאֵימַת הַדִּין, כִּי גָדוֹל יוֹם הַדִּין וּמִי יְכִילֶנּוּ לְהִצְטַדֵּק בַּדִּין, וְכָל יוֹשְׁבֵי עַל

פירוש ע"ט

מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט אַז גָאט הָאט גיוָואלְט בֶּעשַׁאפֶען די וֶועלְט הָאט עֶר זִיךְ גֶעטְרַאכְט זָאל אִיךְ בֶּעשַׁאפֶען די וֶועלְט מִיט דֶעם מִדַת הַדִין וֶועט די וֶועלְט קֵיין קִיוּם נִיט הָאבֶּען זָאל אִיךְ בֶּעשַׁאפֶען די וֶועלְט מִיט דֶעם מִדַת הָרַחֲמִים וֶועלֶען אַלֶע זַיין רְשָׁעִים. דְרוּם הָאט עֶר מִיט מִשְׁפָּט די וֶועלְט בֶּעשַׁאפֶען דָאס אִיז הַאלְבּ מִדַת הַדִין אוּנ הַאלְבּ מִדַת הָרַחֲמִים. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ אַלֶע לַייט פוּן דֶער וֶועלְט זָאלֶען דֶער קֶענֶען אוּנ וִויסֶען דָאס עֶר אִיז דֶער בֶּעשֶׁעפֶער פוּן די עֶקִין פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט. עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט עֶר טְהוּט מִשְׁפָּט אוּנ צְדָקָה אוֹיף דֶער וֶועלְט. בְּקוּמוֹ אַז עֶר שְׁטֵייט אוֹיף פוּן דֶער שְׁטוּל פוּן דִין אוּנ זֶעצְט זִיךְ אוֹיף דֶער שְׁטוּל פוּן רַחֲמִים מַאכְט עֶר שְׁטִילֶען די וֶועלְט פוּן אִיהְר דֶער שְׁרֶעקֶענִישׁ. וּבְמָלְכוֹ עַל כָּל הָאָרֶץ אוּנ אַז עֶר וֶועט קִינִיגֶען אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט אוּנ די אוּנְטֶערְשְׁטֶע עֶרְדֶען וֶועלֶען שַׁאלֶען אוּנ לוֹיבֶּען צוּ גָאט. יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם די הִימֶעל אוּנ עֶרְד וֶועלֶען זִיךְ פְרֵייעֶן אוּנ אַלְצְדוּנְג וָואס אִיבֶּער דֶעם הִימֶעל. וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם אוּנ אוֹיךְ וָואס אִין וַואסֶער וֶועלֶען אַלֶע זִיךְ פְרֵייעֶן. וְאָז יִפְצְחוּ דֶענְסְטְמָאל וֶועלֶען זֵיי עֶפִינֶען זֵייעֶר מוֹיל מִיט אַשְׁטַארְק גִיזַאנְג אוּנ וֶועלֶען זָאגֶען גָאט'ס כָּבוֹד אִיז פִיל די גַאנְצֶע וֶועלְט גָאט הָאט גִיקִינֶעגְט דְרוּם אִיז די עֶרְד פְרֵיילֶעךְ. וּבְכֵן יְשַׁלֵּשׁ אוּנ דֶענְסְטְמָאל וֶועט גָאט דְרֵיי מָאל בְּלָאזֶען שׁוֹפָר מִיט אַשְׁטַארְק קוֹל אוּנ אַלֶע בְּרוּאִים וָואס הָאבֶּען נָאר אַיין אָטוּם אִין זִיךְ אוֹיף דֶער עֶרְד וֶועלֶען זָאגֶען. מָה אַדִּיר וִוי גָאר שְׁטַארְק אִיז דַיין נָאמֶען אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט. וִיכוֹנֵן מְשׂוֹשׂ אוּנ עֶר וֶועט אָן בְּרֵייטֶען אוּנ בּוֹיעֶן די שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם וָואס זִי אִיז די פְרֵייד פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט אוּנ וֶועט אוֹיף וֶועקִין אַלֶע די וָואס שְׁלָאפֶען אִין דֶער עֶרְד דָאס מֵיינְט עֶר גָאט וֶועט לֶעבֶּעדִיג מַאכֶען די מֵתִים. אֶרֶץ וּדְרֶיהָ די עֶרְד אוּנ אִיהְרֶע וואוֹנֶער הָאפֶען צוּם דִין אוּנ זֵיי אַנְגְסְטֶען אוּנ צִיטֶערֶען פוּנֶעם פַּחַד פוּנֶעם דִיז דֶען דֶער יוֹם הַדִין אִיז זֵייעֶר גְרוֹיס. וּמִי יְכִילֶנּוּ אוּנ וֶוער וֶועט קֶענֶען דֶער לֵיידֶען צוּ גִירֶעכְט בְּלַייבֶּען אִין דִין. וְכָל אוּנ אַלֶע וָואס זִיצֶען אִיבֶּער דֶעם דִין אוּנ אַלֶע די חֲכָמִים וָואס ווייסֶען די דִינִים פוּן דֶער תּוֹרָה אוּנ אַלֶע וָואס אוֹיף זֵיי אִיז אַשְׁלֶעכְטֶער פְּסַק אַרוֹיס גִינַאנְגֶען.

מדין וכל יודעי דת ודין, וכל שנעשה בו דין אולי יחנן בשעת הדין, כי אין רחמים בדין ולא ישא פנים בדין, והוא עד ובעל דין, לדעת בארץ מעשהו בדין, וביד כל אדם יחתום דין, ולפי משטרו יעשה לו דין, וכפעלו יפעל לו דין, ומעשיו יוכיחו אותו בדין, ואבן מקיר תזעק בדין, וכפים מעץ יעננה בדין, הכל באמת והכל בדין, במדת הרחמים ובמדת הדין, והיום הוכן עמים בו לדין, לעשות אות ליום הדין, וכל נפשות בו ידין: והוא עשוי חוק זכרון, ליום ראשון וליום אחרון. להזכר בו ישיני חברון, בצלם לחסות חבצלת השרון, ובהם להצדיק שבים לבצרון, תוקעי בשופר וקוראי בגרון, למצא בצדקם מעשה כשרון, בם להנצל מאף וחרון: וכשמר אב דרך משפט וצדקה, יעשה לניניו במשפט חסד וצדקה, וכיונת אלם זרע לצדקה יקצרו ניניו אמת וצדקה, וכנתן לתם באמת צדקה, ינתן לבניו אמת וצדקה, וכסא כבוד מתוקן בצדקה, לפניו יעמוד מליץ וילמד צדקה, ובעלות שופר מדלי צדקה, יחננו ויפגיעו אבות הצדקה, ויאמרו לפני אוהב צדקה, חלילה לך מדבר בצדקה מעשות משפט בלא צדקה, ובמקום משפט אין צדקה, ובאין משפט יש צדקה, ואתה במשפט תעשה צדקה, לשפוט תבל במעשה הצדקה, ומכון כסאך משפט וצדקה, ובחפשך מעשים מבלי צדקה, הזכר לטוב מעט בצדקה, ובמתנת חנם תעשה

פירוש ע"ט

אולי יחנן אלע האפען טאמער וועט גאט זיך מרחם זיין אין דין. כי דען עס איז ניט קיין רחמנות אין דין און ער לייגט אויף קיינעם קיין כבוד ניט אין דין און ער איז אליין איין עדות און דער בעל דין. לדעת צו וויסען נאך די מעשים פון איטליכען אין דין און מיט דער האנד פון איטליכען איז זיינע עבירות גיחתמית אין דין. וכפעלו יפעל און נאך זיינע מעשים נאך איז מען איהם דן. הכל באמת אלץ מיט אמת און אלץ מיט דין מיט דעם מדת הרחמים און מיט דעם מדת הדין. והיום און דער טאג ראש השנה איז אן גיברייט צו משפט'ן. לעשות אותו אזוי ווי היינט משפט גאט די וועלט אום ראש השנה, אזוי אויך לעתיד לבא וועט ראש השנה זיין דער יום הדין. וכל און אלע מענטשען וועט ער אין דעם טאג דן זיין. והוא עשוי דער טאג איז גיזעצט גיווארען צו אגעדעכעניש צום ערשטען טאג און צום לעצטען טאג. אין ראש השנה איז די וועלט בעשאפען געווארען, און תחיית המתים וועט אויך זיין אין דעם טאג. להזכר בו גאט זאל גידענקען דעם זכות פון די אבות וואס לוגען אין חברון צו בעהאלטען אין זייער שאטען די ישראל וואס ווערען אן גירופען „חבצלת השרון". למצוא בצדקם צו גיפונען דורך דעם גערעכטיקייט פון די אבות רעכטפארטיגע מעשים. בם להנצל דורך די מעשים ניצול צו ווערען פון צארען און גרומצארען. ובעלות שופר און אז דאס קול פון שופר טהוט אויף גיין פון די ישראל וואס זיי זענען ארום פון פרומקייט. יחננו ויפגיעו זאלין די פרומע אבות בעטען און זאלען זאגען פאר גאט וואס ער האט ליעב צדקה. חלילה פאר מיטען צו דיר דער דא רעט מיט צדקה פון צו טהון משפט אן צדקה. ואתה במשפט דו קענסט טוען אין משפט צדקה. ובחפשך מעשים און אז דו וועסט זוכען און וועסט געפינען מעשים אן צדקה גידענק אונז צו גוטען אויף אונזער ווייניג צדקה. ובמתנת חנם און אומזוסט זאלסטו מיט אונז טהון צדקה און זאלסט זיי

עפענען

צְדָקָה, לִפְתּוֹחַ לָמוֹ אוֹצְרוֹת הַצְּדָקָה: וְאִם יָצְאָה גְּזֵרָה דְחוּקָה לְחַבֵּל יוֹשְׁבֵי אַרְקָה בְּבוּקָה וּמְבוּקָה וּמְבוּלָּקָה, הִסְתַּכֵּל בְּתַבְנִית אֲשֶׁר בְּכִסֵּא חֲקוּקָה, וּבְתֵיבָה אֲשֶׁר תַּחְתָּיו פְּקוּקָה, וְנַפְשׁוֹת צוּרִים בְּתוֹכָהּ נְקוּקָה, וּבַעֲטָרָה אֲשֶׁר בְּרֹאשָׁהּ זְקוּקָה, וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל בְּכִנּוּי מְחוּזָּקָה, וּבִדְמוּת שְׁבָטִים מְעוּזָּקָה, וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן בַּחֲזָקָה, וּבָם אֶשָּׁעֵנָה וּבָם אֶתְחַזָּקָה: כִּי בְּשִׁבְתּוֹ בְּכִסֵּא לִשְׁפָּטִי, יַעַמְדוּ כוּלָּם לִפְנֵי שׁוֹפְטִי, לְהַדְמִים כְּשׁוֹפֵר בַּעַל מִשְׁפָּטִי, וּלְהָלִיץ בַּעֲדִי וְלִזְכוּת יִשְׁפְּטִי, וּבְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם בְּלִי לְשָׁפְטִי, כִּי לְאוֹר יוֹצִיא מִשְׁפָּטִי, וְנוֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה בְּהִשָּׁפְטִי: רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז לְצַדְּקִי, לְבוּשֵׁיהּ כִּתְלַג חִיוַּר לְנַקִּי וּשְׂעַר רֵישֵׁיהּ כַּעֲמַר נְקִי, בְּנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה לְנַקִּי, בְּאוֹמֶר יְמַלֵּט אִי נָקִי, וְהוּא רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת מַבְהִיקִי, וְיֹשֵׁב בְּחַדְרֵי תֵימָן כְּבָקִי, בִּגְבוּל בִּנְיָמִין בְּצֶלְצַח לְנַקִּי: וְרַגְלֵי הַחַיּוֹת אֲשֶׁר בְּמִישׁוֹר עֲרָבוֹת, וְעַד לְמַעְלָה לְמַעְלָה רְבָבוֹת, וְסִלְסוּל לְבָרוּךְ מִמְּקוֹמוֹ מַרְבּוֹת, וּפוֹרְדוֹת וּמַשִּׁיקוֹת סְלִיחָה לְהַרְבּוֹת, לְהַצְדִּיק בַּמִּשְׁפָּט אַלְפֵי רְבָבוֹת, כְּמַרְאֶה בָּזָק רָצוֹת וָשָׁבוֹת. וּמַרְאוֹת תְּמוּנַת

פירוש ע"ט

עֶפִינֶען **די** אוֹצְרוֹת פוּן דֶער צְדָקָה. וְאִם אוּנ וֶוען עֶס אִיז אַרוֹיס גִיגַאנְגֶען אַשְׁוֶועֶרֶע גְזֵירָה צוּ פַאר דַארְבֶּען די זִיצֶער פוּן דֶער עֶרְד. בְּבוּקָה מִיט פַאר דַארְבוּנְג אוּנ מִיט אוֹיס לֵיידִינְג אוּנ פַאר שְׁנַיידוּנְג. הִסְתַּכֵּל בֶּעט אִיךְ דִיךְ גָאט זָאלְסְט קוּקֶען אִין גֶעשְׁטַאלְט פוּן יַעֲקֹב וָואס זַיין צוּרָה אִיז אוֹיס גִיקְרִיצְט אוּנ דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד, אוּנ אִין דֶעם קַאסְטֶען וָואס עֶר אִיז צוּ גִישְׁטָאפְּט אוּנְטֶערֶען כִּסֵּא הַכָּבוֹד וָואס אִין אִיהֶם אִיז דָאס אַשׁ פוּן יִצְחָק. וְנַפְשׁוֹת אוּנ דָארְטֶען אִיז אוֹיס גִישְׁרִיבֶּען די נְשָׁמוֹת פוּן די שְׁטַארְקֶע אָבוֹת. וּבַעֲטָרָה אוֹיךְ גִידֶענְק אִין דֶער קְרוֹן וָואס זִי אִיז לוֹיטֶער אוֹיף דַיין קָאפּ אוּנ די קְרוֹן וֶוערְט גִינֶענְט מִיט דֶעם נָאמֶען יִשְׂרָאֵל אוּנ וֶוערְט גֶעשְׁטַארְקְט דוּרְךְ דֶעם וָואס אַמַלְאָךְ אִיז אִיר מַשְׁבִּיעַ מִיטֶען שֵׁם הַמְפוֹרָשׁ זִי זָאל אַרוֹיף גֵיין אוֹיף דַיין קָאפּ. וּבִדְמוּת אוֹיךְ גִידֶענְק אִין דֶעם גִישְׁטַאלְט פוּן די שְׁבָטִים וָואס זֵיי זֶענֶען אוֹיס גִיקְרוּצְט אַרוּם דֶער קְרוֹן **ווי** אַרוּנְג. וּבֵין אוּנ אִין דֶעם זְכוּת **פוּן** דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס עֶר אִיז **נִיבּוֹיעֶט** גִיוֶוען אִין חֵלֶק פוּן בִּנְיָמִין דָאס דְרוֹיף גֵייט דֶער פָּסוּק „וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן". וּבָם אֶשָּׁעֵנָה אִין זְכוּת פוּן די אַלֶע שְׁפַּאר אִיךְ מִיךְ אָן אוּנ שְׁטַארְק מִיךְ. לְהָלִיץ בַּעֲדִי זֵיי זָאלֶען פַאר מִיר מַמְלִיץ זַיין כְּדֵי גָאט זָאל מִיךְ גֶערֶעכְט מַאכֶען אִין מִשְׁפָּט מִיט חֶסֶד. **כִּי** נָאר לוֹיטֶער ווִי אַלִיכְט וֶועט עֶר אוֹיסְצִיעֶן **מַיין** מִשְׁפָּט. וְנוֹגַהּ אוּנ הֶעל ווִי אַלִיכְט **וֶועט** זַיין וֶוען עֶר וֶועט מִיךְ מִשְׁפָּטֶ'ן. לְבוּשֵׁיהּ **זַיין** קְלֵייד אִיז ווַייס ווִי שְׁנֵיי צוּ ריין **מַאכֶען** מִיךְ פוּן מַיינֶע עֲבֵירוֹת. בְּנַקֵּה סַיי אִיךְ **בִּין** רֵיין אָדֶער נִיט רֵיין זָאל עֶר מִיךְ **רֵיין** מַאכֶען. בְּאוֹמֶר יְמַלֵּט דֶען גָאט הָאט **גֶעזָאגְט** אַז דֶער צַדִּיק קָאן מִיט זַיין זְכוּת **מַצִּיל** זַיין אֲפִילוּ אַזֶעלְכֶען וָואס עֶר אִיז **נִיט רֵיין**. בִּגְבוּל בִּנְיָמִין עֶר זָאל מִיךְ רֵיין **מַאכֶען** **בִּזְכוּת** די קָרְבָּנוֹת וָואס מֶען הָאט **מַקְרִיב** **גֶעוֶוען** אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס אִיז **גֶעוֶוען** אִין דֶער גְרֶענִיץ פוּן שֵׁבֶט בִּנְיָמִין **בַּיי** דֶער שְׁטָאט צֶלְצַח. וְרַגְלֵי הַחַיּוֹת אוּנ **די** פִּיס פוּן די חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ וָואס **זֶענֶען** אוּנ דֶעם הִימֶעל עֲרָבוֹת. אוּנ זֶענֶען **זֵייעֶר** הוֹיךְ אוּנ מֶערֶען לוֹיבּ צוּ גָאט וָואס **עֶר** וֶוערְט גֶעלוֹיבְּט פוּן זַיין אָרְט. וּפוֹרְדוֹת **אוּנ** זֵיי צוּשְׁפְּרֵייטֶען זֵייעֶרֶע פְלִיגְלֶען **מְקַבֵּל** **זַיין** די תְּפִלּוֹת פוּן יִשְׂרָאֵל אוּנ **בֶּעהֶעפְּטֶען** **זֵייעֶרֶע** פְלִיגֶעל כְּדֵי דֶער מְקַטְרֵג **זָאל נִיט** מְקַטְרֵג זַיין אוֹיף די יִשְׂרָאֵל אוּנ **דָאס** **טוּעֶן** זֵיי צוּ מֶערֶען פֶערְגֶעבּוּנְג אוֹיף **די** זִינְד פוּן יִשְׂרָאֵל. לְהַצְדִּיק בַּמִּשְׁפָּט גָאט **זָאל** **גֶערֶעכְט** מַאכֶען אִין מִשְׁפָּט וִויפִיל **טוֹיזֶענְט** פוּן יִשְׂרָאֵל. כְּמַרְאֶה בָּזָק די חַיּוֹת **לוֹיפֶען**

דמיון מתחבאות, ומטיפות כנופת רשפי שלהבות, להעשות נהר דינור אש להבות: ועל ראשיהם נטוי במורא, דמות רקיע כקרח הנורא, שמי מעונה מקום מה נורא, ושם אתו שרי נהורא: וממעל לרקיע כאבן יקרה, במראה אבן ספיר כם תפארה, ובו יושב עוטה אורה, חוצב מפיו תלמוד תורה, ומשם שומע שועת עתירה, מימינו אש דת כתורה: ושם בימין יש חלונות בצד ראשי הכרובים במעונות כי דרך אותן החלונות יאזין תפלות ויקשיב תחינות פעמים פתוחות ופעמים צפונות: בכן עתים הם להתענות, בעת רצון להפתח ולהענות, וכשיחפוץ רחום לשעות ולענות יגזור ויפתחו אותן החלונות, ויצאו בם אלף ושמונה מאות המליצים יושר משפט לנאות, ויקבלו תפלות מלבבות באות, ויתנום בראש אלהי הצבאות, בכתר ונזר בראשו להראות, עשות במו לטובה אות, ביום תרועה מופת

פירוש ע"ט

און קערען זיך אום אזוי ווי דאס געשטאלט פון די פינקען און בעהאלטען זיך זיי זאלען ניט זעהן די שכינה און דער שוויים רינט פון זיי מיט פלאם פייער אזוי ווי טראפען האניג. להעשות דער פון ווערט געמאכט אטייך פון לויטער פייער, און איבער זייערע קעפ איז גענייגט מיט פארכט. דמות רקיע א געשטאלט פון א הימעל, דער הימעל איז קלאר און לויטער ווי אייז און איז שרעקליך. ושמי מעונה און א הימעל איז פערהאנדען וואס ער הייסט מעונה, דאס איז דאס ארט פון גאט וואס ער איז פארכטיג. ושם אתו און דארטען ביי איהם רועט ליכט. וממעל און איבער דעם הימעל איז אזוי ווי א טייערער שטיין, ווי א שיינער ספיר. כם שטייט דארטען א שייני שטיל. ובו יושב און אויף דער שטיל זיצט גאט וואס ער איז איין געהילט מיט ליכט. ומשם שומע און פון דארטען הערט ער דאס געשריי פון דער תפלה, און פון זיין רעכטע האנד איז די געקריינטע תורה. ושם בימין און דארטען אין דער רעכטער האנד איז פערהאנדען פענצטער אין די זייטען פון די מלאכים וואס הייסען כרובים אין הימעל. כי דרך דען דורך די פענצטער פערנעמט ער און הערט די תפלות און תחנות. פעמים צו צייטען זענען זיי אפען און צו צייטען זענען זיי פער בארגען

און פערשלאסען. בכן עתים עס איז צייטען צו פאסטען אין דער צייט פון גאט'ס רצון זיי זאלען געפענט ווערען און צו ענטפערען. וכשיחפוץ רחום און אז גאט וויל זיך קערען און ענטפערען איז ער גוזר די פענצטער זאלען געפענט ווערען. ויצאו בם גייען ארויס פון דארטען טויזענט און אכט הונדערט רעכטפארטעגע מליצים דאס משפט צו בעשיינען און זענען מקבל די תפלות וואס פון הארצען קומען. ויתנום און זעצען די תפלות אופ'ן קאפ פון גאט. בכתר פון די תפלות ווערט א קרוין אן געזעהן אויף זיין קאפ און מיט דעם ווערט געטהון א צייכען צו גוטען. ביום תרועה צו ווייזען אין ראש השנה א מופת צו די ישראל. ואז און דעמאלט די שטארקע מלאכים וועלען זאגען דריי טאפעלי קדושות. שתים צוויי קדושות שיידען זיי אפ צו די ישראל. ואחת און איין קדושה היילגען זיי פון גאט'ס וועגען, און ער איז הייליג מיט אלערליי הייליגקייט און פון זיין טייל האט ער אונז געגעבען צוויי קדושות און ער ווערט געהייליגט מיט איין קדושה פון די דריי קדושות. ויערב לו עס זאל פאר איהם געזיסט זיין די דריי תקיעות וואס מיר בלאזען אזוי ווי עס איז פער איהם געזיסט די דריי קדושות וואס די מלאכים זאגען אויבען אין הימעל:

לְהַרְאוֹת, וְאָז אֵלִים יְשַׁלְּשׁוּ קְדֻשּׁוֹת, שְׁתַּיִם לְעַם קָדוֹשׁ מִתְפָּרְשׁוֹת, וְאַחַת בְּרֹאשׁ קָדוֹשׁ מַקְדִּישׁוֹת, וְקָדוֹשׁ בְּכָל מִינֵי קְדוּשׁוֹת, מִיָּדוֹ נִתַּן שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת, וַיּוּקְדָּשׁ בְּאַחַת מִשָּׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת, וַיֶּעֱרַב לוֹ מִלְּמַטָּה שָׁלֹשׁ תְּקִיעוֹת, כְּמוֹ מִלְּמַעְלָה שָׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ:

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
בְּזַהַל סוֹבְלוֹת כֵּס, אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן, בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת אֵשׁ:
נְאֻם הַדִּבּוּר מִשְׁמוּעַ, הַנִּתַּן בָּאֵשׁ:
יִסְבְּלוּ סֵבֶל, נוֹזְלִים עַל רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ:
יָעִיר לָז לָלָז, וְלֹא נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ:
מְשַׁלְּחִים יַד שְׂרָפִים, תַּחַת כַּנְפֵי אֵשׁ:
מַשְׁלִכִים בְּכַנְפֵיהֶם, גַּחֲלֵי לַהֲבַת אֵשׁ:
נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ:
נֶאֱלָחִים בָּמוֹ, כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:
בַּיִת לְחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ:
בְּנוֹגַהּ סָבִיב, כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ:
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת, דָּאוֹת בְּאַגַּפֵּי אֵשׁ:
רוֹחֲשׁוֹת בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ, בְּלַהַק יְקוּדֵי אֵשׁ:
שְׁעוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם שְׁכִינָתוֹ בָּאֵשׁ:
שְׁאָגוֹת כַּאֲרִי, קוֹל בְּלַהַב אֵשׁ:

מלאכי אש

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת וכו׳, און די מַלְאָכִים מַלְאָכִים וָואס וֶוערט דָא אויסְגֶערֶעכֶנְט וָואס הֵייסֶען חַיּוֹת זֵיי בְּרֶענֶען לוֹיבִּין גָאט מִיט אֵימָה וְיִרְאָה, וֶועלִין מִיר מִיט גִישְׁטַאלְט פוּן פֵייעֶר, און דִי אַלֶע גֶעבִּין צוּפֶערְשְׁטֶעהְן פַאר וָואס אִיז בַּיי

מוּאֲחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל, בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:
מַשְׁבִּיעוֹ שָׂרָף, לוֹהֵט שָׁבִיב אֵשׁ:
וּמְזֻדְעָזְעִים חֵילֵי מָרוֹם, מְשַׁלְהֲבֵי אֵשׁ:
וּמַרְעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים, גַּלְגַּלֵּי כֵס אֵשׁ:
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם, חֲרָדַת אֵשׁ:
אָז יְשַׁלְּשׁוּ בְּקוֹדֶשׁ לְנִשְׁפָּט בָּאֵשׁ:
לִשְׂמֹאל וְלַיָּמִין, שְׁנֵי שַׂרְפֵי אֵשׁ:
לוֹאֲטִים הֶרֶגֶל, מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל אֵשׁ:
אָנָּא עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּכִתֵּי אֵשׁ:
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע, לוֹקְחֵי דָת אֵשׁ:
מִפַּעַל הַר מוֹר, נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ:
מִצּוּקָה נִנְצַל, מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ:
נָא אִם חֲטָאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָּאֵשׁ:
נְחוּמֶיךָ יְגוֹלוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא אֵשׁ:
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרוֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ:
וְיוֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵינוּ חַיּוֹת אֵשׁ:

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל. מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ. מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן: תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים. וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ:

אֶחָד קָדוֹשׁ אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:
בּוֹעֲרוֹת טוֹעֲנוֹת כְּסָאֲךָ מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
גַּאֲוָתְךָ בְּמַחֲנֶה רַעַשׁ, וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ:

מלאכי אש

השי"ת ליבּער אונזערע שירות ותשבחות נאר למשל עס איז געוועזען א קעניג מער ווי פון די מלאכים פון הימעל, וועלכער איז בעוויסט געוועזען פאר

דּ וּגְמַת שִׁכְנָךְ כְּעֵין חַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
הֲלֹא בְּהֵרָאוֹתְךָ נַחַת זְרוֹעֲךָ בָּאֵשׁ:
וְיֵהַתּוּ וְיִמַּסּוּ מְשַׂנְאֶיךָ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:
זִ עוּ מִיּוֹם תֵּקַע חֲרֵדֵי דְבָרְךָ בָּאֵשׁ:
חָ לִים וְרוֹעֲדִים מִדִּינְךָ נִשְׁפָּט בָּאֵשׁ:
טַ עֲמָם יִכּוֹן כִּקְטֹרֶת, נָתוּן עַל הָאֵשׁ:
יֵ חָשֵׁב מִיעוּט חֶלְבָּם וְדָמָם כְּנִיחוֹחַ מִן הָאֵשׁ:
כּ וֹשֵׁר מַעֲשׂ אֵיתָן, מוּצָל מֵאֵשׁ:
לְ יוֹם צָרָה יוֹעֲמַד לְבָאֵי בַמַּיִם וּבָאֵשׁ:
מַ עֲרֶכֶת עֶרְכְּךָ, וּבְיָדוֹ מַאֲכֶלֶת וָאֵשׁ:
נִ ינָיו בָּהּ יִנּוֹצְלוּ מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ:
סָ עוּ אַחֲרֶיךָ בַּמִּדְבָּר בַּנְחָיַת עַמּוּד אֵשׁ:
עֲ זֵה אַהֲבָתָם תִּזְכּוֹר, רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ:
פְּ לָאֶיךָ יָדַע תִּשְׁבִּי, יְחֶדְךָ בַּעֲנִיַּת אֵשׁ:
צ וֹעֲקֶיךָ גַּם הַיּוֹם תַּעֲנֶה, הוֹגֵי דַּת אֵשׁ:
קַ נֵּא לְעִירְךָ הָיְתָה לִשְׂרֵיפַת אֵשׁ:
רַ צֵּף שִׁכְנָךְ בְּתוֹכָהּ לְכָבוֹד סְבִיבָהּ חוֹמַת אֵשׁ:
שַׁ עֵה שַׁוְעַת עַמְּךָ, בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:
תַּ שַׁכְלֵל הֵיכַל קָדְשְׁךָ מְהֵרָה, וְאַל תִּתֵּן לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ:
תְּמִימֶיךָ יַמְלִיכוּךְ, כְּמַלְאֲכֵי רוּחַ מְשָׁרְתֵי אֵשׁ:

מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ: חזן מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן: תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ, עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ: קו״ח יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

מלאכי אש

א גְרוֹיסֶען חָכָם, זַיין פִּיהְרוּנְג אִיז גִיוֶועזֶען פוּן מוּזִיק, פְלֶעגְט קוּמֶען אֵיין אָרִימֶער אִז אַלֶע טָאג נָאךְ דֶעם הויף־קָאנְצֶערְט בֶּעטְלֶער אוּן זִינְגֶען פַאר אִיהְם, דָער

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

מלאכי אש

קעניג איז פון דעם בעטלער'ס זינגען מיין צופרידען געוועזען ווי פון זיין גאנצען ארקעסטער, זאגט איינער פון די שרי המלוכה צום צווייטען, מיר איז אגרויס וואונדער אויף אונזער קעניג וואס עס געפעלט איהם אזוי דער בעטלער מיט זיין געזאנג, ענטפערט דער צווייטער, מיך וואונדערט דאס אויך, נאר דאס

ותמלוך אתה יי לבדך על כל מעשיך, בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך, ככתוב בדברי קדשך: ימלוך יי לעולם אלהיך ציון, לדור ודור הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך, ואין אלוה מבלעדיך, ככתוב ויגבה יי צבאות במשפט. והאל הקדוש נקדש בצדקה: ברוך אתה יי, המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות, וקדשתנו במצותיך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום (לשבת השבת הזה ואת יום) הזכרון הזה, יום (לשבת זכרון) תרועה (לשבת באהבה) מקרא קודש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום הזכרון הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו. ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה:

מלאכי אש

ליגט אין זיין אידעלען חאראקטער, וויל ער איז אגרויסער בעל רחמים, זיין הארץ איז זייער גוט צו זיינע קנעכט, און אז ער זעהט אז עס קומט איין ארימער בעטלער און בעמיהט זיך אויסצופייגען פאר זיין כבוד, גענמט ער דאס אן צום גוטין, און ווייזט איהם זיין פריינדשאפט, הגם זיין ניגון האט קיין נוערט גיט געגען זיין וועלט בעריהמטען ארקעסטער, נאר מצד זיין חסד ורחמים שעצט ער דאס זעהר פיהל, דער נמשל איז, ווי עס איז ידוע פון דער גמרא אז ווען די מלאכים זאגען שירה צו השי"ת, ציטערין זיי זעהר מחמת דעם גרויסען פחד פון השי"ת, און זייער שירה איז דאך ריין אן מחשבות זרות, ווייא געטליכע מוזיק

אלהינו ואלהי אבותינו, מלוך על כל העולם כלו בכבודך, והנשא על כל הארץ ביקרך, והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך, וידע כל פעול, כי אתה פעלתו, ויבין כל יציר, כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו, יי אלהי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה: (לשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך ושמחנו בישועתך, (לשבת והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת, כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי, מלך על כל הארץ, מקדש (לשבת השבת ו) ישראל ויום הזכרון:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת. ערב ובוקר וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרינו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותנו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך. ברוך אל ההודאות:

מלאכי אש

פאסט, איז דען נישט א גרוים וואונדער אז השי"ת האט אויסדערוויילט די שירות ותשבחות פון אונז בשר ודם, וואס אונזערע געדאנקען זענען צומישט מיט נארישע

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה, וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

חזן אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה, הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה, הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי משֶׁה עַבְדֶּךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו, כֹּהֲנִים, עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: (קהל יְהִי רָצוֹן בִּזְכוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ): יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: (קהל כֵּן יְהִי רָצוֹן בִּזְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ): יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: (קהל כֵּן יְהִי רָצוֹן בִּזְכוּת יַעֲקֹב אָבִינוּ):

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

מלאכי אש

מַחֲשָׁבוֹת פוּן דֶעם עוֹלָם הַשָּׁפָל, אִיז מֶער נִיט וַוייל השי"ת הָאט רַחֲמָנוּת אוֹיף אוּנְז שְׁטֶערְבְּלִיכֶע מֶענְטְשֶׁען, אוּנ אִיז מְקַבֵּל מִיט לִיבְּשַׁאפְט אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת נָאךְ מֶער וִוי פוּן שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים, דָאס אִיז דִי כַּוָּנָה, וָואס מִיר זָאגֶען אִין בִּרְכַּת יִשְׁתַּבַּח „אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת" אֵיין הֶער מִיט גְרוֹיסֶע ווּאוּנְדֶער „הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה" וָואס עֶר וֶוילְט אוֹיס אוּנְזֶערֶע שִׁירוֹת וְזִמְרוֹת הֲגַם עֶר אִיז דָאךְ „מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים" עֶר אִיז דָאךְ דֶער לֶעבְּהַאפְט, דֶער מְקוֹר הַחַיִּים פוּן אַלֶע וֶועלְטֶען; פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען אִיז בַּיי אִיהְם לִיבּ אוּנְזֶערֶע שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, אַזוֹי וִוי מִיר זָאגֶען דָא צוּם עֶנְדִי פִּיוּט, „תְּמִימֶיךָ יַמְלִיכוּךָ כְּמַלְאֲכֵי רוּחַ מְשָׁרְתֵי אֵשׁ", דֵיינֶע צַדִיקִים מַאכֶען דִיךְ קֵינִיגֶען אוּנ לוֹיבֶּען, וִוי דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען פוּן פֵייעֶר:

ווען ראש הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת, זָאגְט מֶען נִיט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ". אוֹיךְ קְלַאפְּט מֶען וִויךְ נִיט אִין הַארְצֶען ראש הַשָּׁנָה בַּיי „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ":

מֶען עֶפִינְט דָאס אָרוֹן קוֹדֶשׁ אוּנ מֶען זָאגְט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ".

פותחין הארון

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ

פירוש ע"ט

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג מִיר הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט פַאר דִיר: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג מִיר הָאבֶּען קֵיין קֶינִיג אִין הִימֶעל נַייעֶרְט דִיר: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג טְהוּ מִיט אוּנְז פוּן דַיין נָאמֶען וֶועגֶען: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג בֶּענַיי אוֹיף אוּנְז אַגוּט יָאהְר: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג זַיי מְבַטֵּל פוּן אוּנְז אַלֶע שְׁוֶוערֶע גְזֵירוֹת: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶער־שְׁטֶער דִי גֶעדַאנְקֶען פוּן אוּנְזֶערֶע פַיינְד: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶערְשְׁטֶער דִי רַאט פוּן אוּנְזֶערֶע פַיינְד: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶערְלֶענְד יֶעדֶען צוֹרֵר אוּנ שָׂטָן פוּן אוּנְז: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶערְשְׁטָאפּ דִי מַיילֶער פוּן אוּנְזֶער שָׂטָן אוּנ מְקַטְרִיגִים: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶערְמַייד פֶּעסְט אוּנ שְׁוֶוערְד אוּנ הוּנְגֶער אוּנ גֶעפֶענְקֶענִישׁ אוּנ אַפֶערְדַארְבֶּער אוּנ זִינְד אוּנ פֶערְטִילֶעגוּנְג פוּן דַיינֶע בּוּנְדֶעס קִינְדֶער: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶערְמַייד מַגֵּפָה פוּן דַיין אַרְב: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג פֶער־גִיבּ אוּנ זַיי מוֹחֵל צוּ אַלֶע אוּנְזֶערֶע זִינְד: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶינִיג

מעק

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה *):

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שם הגדול והקדוש (דִיקְרְנוּסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ומפסוק נסה עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתנו ומזונותינו במילוי ובריות ובכבוד לא באיסור לא בעמל ולא בטורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט. כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסה ושלא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הפתוחה והקדושה ותצליחנו והרויחנו וברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מאוצר מתנת ידיך ושיהיה ביתי מלא ברכת יְהֹוָה (יזהר שלא יהגה מ״ו השם באותיותיו רק יאמרנו בשם של אדנות ויכוין לסוי״ס בניקוד ס״ס) בזכות שמך הגדול (דִיקְרְנוּסָא):

פירוש ע״ט

מֶעק אָפּ אוּנ מַאךְ אָפּ וַוייכֶען אוּנְזֶערֶע זִינְד אוּנ וִוידֶערְשְׁפֶּענֶעגוּנְג פוּן קֶעגֶען דַיינֶע אוֹיגֶען: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג מֶעק אוֹיס מִיט דַיין פוּלֶע רַחֲמָנוּת אַלֶע אוּנְזֶערֶע שְׁטָרֵי חוֹבוֹת: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג קֶער אוּנְז וִוידֶער פַאר דִיר מִיט רִיכְטִיגֶע תְּשׁוּבָה: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג שִׁיק אַגַאנְצֶע רְפוּאָה צוּ דִי קְרַאנְקֶע פוּן דַיין פָאלְק: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג צוּ רַייס דָאס בֵּייזֶעס פוּן אוּנְזֶער גְזַר דִין: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג גֶעדֶענְק אוּנְז צוּם גוּטֶען גֶעדֶעכֶענֶעש פַאר דִיר: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג שְׁרַייבּ אוּנְז אִין בּוּךְ פוּן גוּטֶען לֶעבֶּען: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג שְׁרַייבּ אוּנְז אִין בּוּךְ פוּן עֶרְלֵייזוּנְג אוּנ הִילְף: אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קִינִיג שְׁרַייבּ אוּנְז אִין בּוּךְ פוּן פַּרְנָסָה אוּנ עֶרְנֶערוּנְג:

*) וֶוען דֶער חַזָן זָאגְט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה", זָאל מֶען דָאס זָאגֶען: יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער ווילֶען פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. טְהוּ פוּן דַיינֶעטְוֶועגֶען אוּנ פוּן וֶועגֶען דַיין גְרוֹיסֶען נָאמֶען דֶעם הֵיילִיגֶען וָואס גֵייט אַרוֹיס פוּן דֶעם פָּסוּק „וַהֲרִיקוֹתִי לָכֶם

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

פירו״ש ע״ט

אונזער פאטער אונזער קיניג שרייב אונז אין בוך פון זכיות: אונזער פאטער אונזער קיניג שרייב אונז אין בוך פון פערציייהונג און פערגעבונג: אונזער פאטער אונזער קיניג מאך שפראצען פאר אונז באלד איין הילף: אונזער פאטער אונזער קיניג דערהייב די הערשאפט פון דיין פאלק ישראל: אונזער פאטער אונזער קיניג דערהייב די הערשאפט פון דוד דיין געזאלבטען: אונזער פאטער אונזער קיניג דערפיהל אונזערע הענד פון דיין בענטשונג: אונזער פאטער אונזער קיניג דערפיהל אונזערע שפייכלערען מיט זעטעקייט: אונזער פאטער אונזער קיניג הער אונזער שטימע בעשיץ און ערבארמע דיך איבער אונז: אונזער פאטער אונזער קיניג נעם צו מיט רחמנות און מיט ווילען

תחינה.

לכם ברכה עד בלי די״, דאס איז טייטש איך וועל אויף אייך אויסלעהרען און גיסען ברכות גענוג און גענוג. און פון דעם פסוק „נסה עלינו אור פניך יי״, דאס איז טייטש גאט הייב אויף אונז אויף דיין ליכטיג פנים, דו זאלסט פאר אונז אן בּרייטען און געבען אונז און אלע מענטשען וואס עסען ביי אונזער טיש היינט און אלע טאג אונזער פרנסה און אונזער שפייז מיט פולקייט מיט דערברייטערונג און מיט כבוד, ניט מיר זאלען דארפען צו טהון דורך די פרנסה אזאך וואס ער איז אסור, ניט מיר זאלען דארפען שווער צו ארבייטען. שפייז אונז בנחת ובשלוה שטיל און שיין דאס מיר זאלען קענען דיך דינען מיט ריינע געדאנקען אן טרדת ודאגת פרנסה, אויך זאל אונזער פרנסה ניט זיין דורך בושה און איין שאנד דאס מיר זאלען ניט דארפען אן צו קומען צו א מתנה פון איין בשר ודם, אונזער פרנסה זאל זיין פון דיין אפענע האנד די הייליגע, דו זאלסט אונז בעגליקען און דערברייטערען, עס זאל זיין דיין ברכה אין אלע אונזערע עסקים און אין אלעם וואס מיר וועלען טהון, גיב אונז איין מתנה פון דיין אוצר דאס מיין שטוב זאל זיין פיל מיט גאט׳ס בענטשונג אמן, כן יהי רצון:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִידּוּשׁ שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:

פירוש ע״ט

אונזער געבאט: אונזער פאטער אונזער קיניג עפען די טויערן פון דעם הימעל פאר אונזער געבעט: אונזער פאטער אונזער קיניג געדענק דאס מיר זענען נאר ערד: אונזער פאטער אונזער קיניג לאז אונז דאך נים ווידערקערען לעהר פון דיר: אונזער פאטער אונזער קיניג לאז די שעה זיין איין שעה פון רחמים און רצון פאר דיר: אונזער פאטער אונזער קיניג דערבארעם דיך איבער אונז און איבער אונזערע קליינע און יונגע קינדער: אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון וועגען די וואס זענען דערשלאגען איבער דיין הייליגען נאמען: אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון וועגען די וואס זענען געשאכטען איבער דיין איינינקייט: אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון וועגען די וואס זענען געקומען אין פייער און וואסער אויף קידוש השם: אונזער פאטער אונזער קיניג נעם נקמה פאר דיינע קנעכט'ס בלוט וואס איז אומזיסט פערגאסען. אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון דיינעטוועגען אויב נים פון אונזער'ם וועגען: אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון דיינעטוועגען און העלף אונז: אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון דיינע גרויסע

אבינו מלכנו עשה למען שמך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו:

אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו:

חזן

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא די ברא כרעותיה. וימליך מלכותיה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא בריך הוא לעילא ולעילא מכל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

קהל קבל ברחמים וברצון את תפלתנו:

חזן תתקבל צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל קדם אבוהון די בשמיא ואמרו אמן:

קהל יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

חזן יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

קהל עזרי מעם יי עושה שמים וארץ:

חזן עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

די ספרדים זאגען דא דעם „יום", אין „לדוד אורי", דאס געפינט זיך אלעם נאך מוסף:

סדר הוצאת ספר תורה.

איידער מען עפענט דאס ארון קודש, זאגט מען דאס:

אין כמוך באלהים אדני ואין כמעשיך: מלכותך מלכות כל

פירוש ע"ט

רחמנות וועגען. אונזער פאטער אונזער קיניג טהו פון וועגען דיין גרויסען שטארקען און פארכטיגען נאמען וואס ווערט גערופען אויף אונז: אונזער פאטער אונזער קיניג לייטזעליג אונז און ענטפער אונז. ווען מיר האבען ניט קיין מעשים טובים. עשה עמנו צדקה וחסד טהו מיט אונז צדקה און חסד און העלף אונז:

עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:
אַב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם
כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים:

בְּשַׁעַת מֶען עֶפֶענְט דָאס אָרוֹן הַקוֹדֶשׁ, זָאגְט מֶען דָאס:

וַיְהִי בִּנְסוֹעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ
וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר
יְיָ מִירוּשָׁלָיִם: בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בִּקְדֻשָּׁתוֹ:

אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען נִיט „רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם", אוּנ נִיט קֵיין „י"ג מִדּוֹת", אוּנ אַטְהֵייל
זֶענֶען זִיךְ נוֹהֵג אוּנ זָאגֶען דָאס יָא:

ג"פ יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד
וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֹן
וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבִּי לְטוֹבָה וְהָפֵק רְצוֹנִי וְתֵן שְׁאֵלָתִי וּמְחוֹל
לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עֲוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי. מְחִילָה בְּחֶסֶד. מְחִילָה

פירוש ע"ט

וַיְהִי בִּנְסוֹעַ אוּנ עֶס וַואר דָאס דֶער
אָרוֹן צִיהְט זָאגְט מֹשֶׁה עֶרְצַייג
דִיךְ גָאט אוּנ לָאזֶען זִיךְ פֶערְשְׁפְּרֵיי-
טֶען דַיינֶע פַיינְד אוּנ לָאזֶען זֵיי
פְלִיהֶען פַאר דִיר דִי דִיךְ הַאסֶען.
כִּי מִצִּיּוֹן דֶען פוּן צִיוֹן וֶועט אוֹיס
גֵיין דִי לֶערְנוּנְג אוּנ דִי נְבוּאָה גָאטְ'ס
אוֹיס יְרוּשָׁלַיִם: בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט זַיי
דֶער דָא הָאט גֶעגֶעבֶּען דִי תּוֹרָה
צוּ זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט זַיינֶער
הֵיילִיגְקֵייט:
יְיָ יְיָ גָאט דֶערְבַּארְמִיגֶער אוּנ לַייטְ-
זֶעלִיגֶער אוּנ דֶערְלֶענְגֶערְט זַיין
צָארֶען נִיט בַּאלְד צוּ שְׁטְרָאפֶען אוּנ
אִיז פִיל מִיט חֶסֶד אוּנ אֱמֶת עֶר הִיט
דֶעם חֶסֶד פוּן דֶעם מֶענְטְשׁ צוּ בֶּע-
צָאלֶען צוּ זַיינֶע קִינְדֶער אִין פִיהְל
טוֹיזֶענְט דוֹרוֹת אַרוּם, עֶר פֶערְ-
טְרָאגְט אוּנ אִיז מוֹחֵל צוּ מוּטְוִוילֶעגֶע
זִינְד אוּנ לְהַכְעִיס'דִיגֶע זִינְד אוּנ
אוּמְגֶערִינְגֶע זִינְד אוּנ מַאכְט רֵיין:
רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער
וֶועלְט דֶערְפִיל מַיינֶע גֶעבֶּעט
צוּ גוּטֶען אוּנ מַאךְ אוֹיסְצִיהֶען מַיין
ווילֶען אוּנ גִיבּ מִיר מַיין גֶעבֶּעט.
וּתְמְחוֹל אוּנ זַיי מִיר מוֹחֵל אוֹיף מַיינֶע

ברחמים. וטהרני מחטאי ומעוני ומפשעי: וזכרני בזכרון טוב לפניך ופקדני בפקודת ישועה ורחמים וזכרני לחיים ארוכים. לחיים טובים ולשלום. ופרנסה טובה וכלכלה ולחם לאכול ובגד ללבוש ועושר וכבוד ואריכת ימים להגות בתורתך ובמצותיך ושכל ובינה להבין ולהשכיל עמקי סודותיה והפק רפואה שלמה לכל מכאובינו ותברך את כל מעשה ידינו וגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות. ובטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות. ותן בלב מלכות ויועציו ושריו עלינו לטובה. אמן וכן יהי רצון: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

פירוש ע"ט

אלע זינד פון מיין הויז־געזונד איין מחילה פון גענאד איין מחילה מיט דערבארעמקייט אונ ריינינג מיך פון מיינע זינד דאכט מיך מיט איין גוט געדעכעניש צו פער דיר. ופקדני אונ טהו מיך בעפעלען מיט איין בעפעלונג פון הילף אונ דערבארעמקייט אונ טהו מיך דאכטען צום גוטען לעבען אונ פריד צו פרנסה אונ שפייז אונ איך זאל האבען ברויט צו עסען אונ איין קלייד אן צו קליידען אונ רייכקייט אונ עהרע אונ לאנגע טעג צו לערנען אונ מידען זיך אין דיין תורה אונ אין דיינע מצות אונ גיב מיר קלוגהייט אונ פערשטאנד צו פערשטיין אונ צו פערנעמען איהרע טיפע סודות. והפק אונ מאך אויסציהען איין היילונג צו אלע אונזערע ווייטאגען אונ דו זאלסט בענטשען אלע ווערק פון אונזערע הענד אונ זיי גוזר אויף אונז גוטע גזירות הילף אונ טרייסטונג אונ זיי מבטל פון אונז אלע שווערעניש אונ בייז אונ גיב גוטע דעות אין די הארץ פון אונזער קיניג אונ זיינע ראט הערען אלערליי הערען אויף אונז צו גוטען, אמן. וכן אזוי זאל זיין דער ווילען פון גאט ברוך הוא, אמן:

תחנה פון אויסנעמען.

איין נייע תחנה פון ירושלים וואס מען זאגט בשעת מען נעמט אויס דאס ספר תורה.

ווען מען עפענט דאס ארון הקודש, עפענט מען אין הימעל די שערי רחמים, איז דעמאלס איין עת רצון זיך אוים צו בעטען געזונד אין פרנסה מיט אלעם גוט'ם:

רבונו של עולם. יהי רצון עס זאל זיין דערוויילען פאר דיר גאט מיין גאט אונ גאט פון מיינע עלטערען. אזוי ווי דו עפענסט יעצט די שערי רחמים, זאלסטו צו הערען מיין געשריי, אונ מיין געבעט. אונ זאלסט מיך מיט מיין מאן אונ מיינע קינדער אונ קונד'ס קינדער געבען געזונד אונ פרנסה בריוח, אונ דער זכות פון אונזערע היילינע אבות

זָאל אוּנְז בַּיי שְׁטֵיין בַּיי דֶעם יוֹם הַדִין, אַז מִיר זָאלֶען זוֹכֶה בַּדִין זַיין, אוּנ מִיר זָאלֶען גֶעהָאלְפֶען וֶוערֶען מִיט כָּל טוּב, אָמֵן:

תְּחִנָּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת.

בְּשַׁעַת מֶען זָאגְט שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת בַּיי אוֹיסְנֶעמֶען דִי סִפְרֵי תּוֹרוֹת, זָאגְט מֶען פְרִיעֶר דְרַיי מָאהל (יְיָ יְיָ) דֶער נָאךְ זָאגְט מֶען דָאס:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ טְהוּ מִיךְ אָן לֶעהְנֶען אָן דִי י״ג מִדּוֹת וָואס זֶענֶען אֵייטֶעל דֶערְבַּארֶעמְקֵייט אִיךְ טְהוּ מִיךְ דָא שְׁטֶעלֶען בֶּעטֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען דֶען אַזוֹי וִוי מֶען עֶפֶענְט דִי טִיר פוּן דֶעם אָרוֹן הַקוֹדֶשׁ וָואס מֶען זָאל אוֹיסְצִיהֶען דַיין הֵיילִיגֶע סֵפֶר תּוֹרָה אַזוֹי זָאלְסְטוּ עֶפֶענֶען דַיינֶע טוֹיעֶרֶען פוּן דֶערְבַּארֶעמְקֵייט אוּנ זָאלְסְט אוּנְז מוֹחֵל זַיין אוּנְזֶערֶע זִינְד וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעטְהוּן. אַזוֹי וִוי מִיר הָאבֶּען אָן גֶעטְהוּן דַיינֶע סִפְרֵי תּוֹרוֹת אִין וַוייסֶע מֶענְטֶעלֶעךְ אַזוֹי זָאלְסְטוּ מַאכֶען וַוייס אוּנְזֶערֶע פְלֶעקֶען פוּן דֶער נְשָׁמָה וָואס מִיר הָאבֶּען אַיין גֶעפְלֶעקְט מִיט אוּנְזֶערֶע זִינְד אַזוֹי וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֵייט וֶוען אַייעֶרֶע זִינְד וֶועלֶען זַיין רוֹיט וִוי רוֹיטֶע פָּארִים, וֶועל אִיךְ זֵיי וַוייס מַאכֶען:

תְּפִלַּת הַחַיִּים מֵאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה.

אוּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוּנ יוֹם כִּפּוּר וֶוען מֶען גֶעמְט אוּיס דִי סִפְרֵי תּוֹרוֹת פוּן אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ, זָאגְט מֶען דָאס:

יְיָ יְיָ דוּ בִּיסְט אֵיין דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט אוּנ דֶערְבַּארִימְסְט זִיךְ אִיבֶּער דֶעם מֶענְטְשֶׁען אֵיידֶער עֶר זִינְדִיגְט. אוּנ דוּ בִּיסְט אֵיין בַּארִימְהַארְצִיגֶער גָאט אוּנ דוּ דֶערְבַּארִימְסְט דִיךְ אִיבֶּער דֶעם מֶענְטְשֶׁען נָאךְ דֶעם אַלֶעם וִוי עֶר הָאט גִיזִינְדִיגְט. אוּנ בִּיסְט אִיהְם מוֹחֵל דוּרְךְ דֶער תְּשׁוּבָה:

אֵל דוּ בִּיסְט אֵיין גִינֶעדִיגֶער גָאט אוּנ דוּ בִּיסְט בַּארִימְהַארְצִיג. צוּ דֶעם דֶער דִיךְ מִיטֶען גַאנְצֶען הַארְצֶען טְהוּט אָן רוּפֶען אַזוֹי דֶערְבַּארִימְסְטוּ דִיךְ אִיבֶּער אִיהְם:

רַחוּם דוּ בִּיסְט אֵיין בַּארִימְהַארְצִיגֶער גָאט אוּנ דֶערְבַּארִימְסְט דִיךְ אִיבֶּער דֶעם מֶענְטְשֶׁען דֶער דָא בֶּעגֶערְט דוּ זָאלְסְט דִיךְ אִיבֶּער אִיהְם דֶערְבַּארְמֶען אוּנ דוּ טְהוּסְטוּ אוּמְזוּנְסְט אֵייטֶעל גִינָאד וֶוען עֶר גְלַייךְ קֵיין זְכוּת הָאט נִיט גֵייעֶרְט וֶוען עֶר טְהוּט דִיךְ נָאר אָן רוּפֶען מִיטֶען גַאנְצֶען הַארְצֶען אַזוֹי דֶערְבַּארְמְסְטוּ דִיךְ אִיבֶּער אִיהְם אוּנ בִּיסְט אִיהְם מוֹחֵל זַיינֶע עֲבֵירוֹת:

וְחַנּוּן אוּנ דוּ בִּיסְט אֵיין לַייטְזֶעלִיגֶער גָאט. טְהוּסְטוּ לַייטְזֶעלִיגֶען דֶעם דֶער דָא קוּמְט מִיט תְּפִלָּה צוּ פַאר דִיר אַזוֹי דֶער הֶערְסְטוּ אִיהְם בַּאלְד אִין דֶערְבַּארֶעמְסְט דִיךְ אִיבֶּער אִיהְם:

אֶרֶךְ אַפַּיִם דוּ בִּיסְט לַאנְגְזַאם צוּ דֶער צֶערְנֶען אוּנ דוּ דֶערְלֶענְגֶערְסְט דַיין גְרוּמְצָארֶען אֲפִילוּ צוּ דֶעם רָשָׁע. אַיילְסְט נִיט צוּ בֶּעצָאלֶען דֶעם מֶענְטְשֶׁען נָאךְ זַיינֶע מַעֲשִׂים רָעִים נָאךְ. נֵייעֶרְט דוּ טְהוּסְטוּ אִיהְם וַוארְטֶען פִילְלַייכְט וֶועט עֶר תְּשׁוּבָה טְהוּן:

רַב חֶסֶד אוּנ דוּ בֶּעוַויְיזְט פִיהְל גִינָאד צוּ דִי מֶענְטְשֶׁען דִי וָואס אֲפִילוּ נָאר קַיין זְכוּת הָאבֶּען:

נֶאֱמֶת אוּנ דוּ בִּיסְט אֵיין וָוארְהַאפְטִיגֶער גָאט. דוּ שְׁטְרָאפְסְט דֶעם מֶענְטְשֶׁען אוֹיף דֶער וֶועלְט עֶר זָאל הָאבֶּען אַיין גוּטֶען לוֹין לָעוֹלָם הַבָּא אוֹיף דֶעם גוּטְ'ס וָואס עֶר הָאט גִיטְהוּן בַּיי זַיינֶעם לֶעבֶּען:

נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים דוּ הַייבְּסְט אוֹיף אוּנ טְהוּסְטוּ בֶּעהַאלְטֶען דִי זֶעלְבִּיגֶע גוּטְ'ס וָואס אֵיין צַדִּיק טְהוּט אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּנ לָאזְט עֶס בֶּעשְׁטֵיין זַיינֶע קִינְדֶער אוּנ קִינְדְ'ס קִינְדֶער בִּיז טוֹיזֶענְט גִיבִּירְט:

נוֹשֵׂא עָוֹן פַאר טְרָאגְסְט דֶעם מֶענְטְשֶׁען זַיינֶע זִינְד. אֲפִילוּ וֶוען דֶער מֶענְטְשׁ זִינְדִיגְט מִיט גְרוֹיסֶע זִינְד אַזוֹי פַאר גִיבְּסְטוּ אִיהְם זַיי וֶוען עֶר טְהוּט תְּשׁוּבָה:

וָפֶשַׁע אֲפִילוּ אַזֶעלְכֶע עֲבֵירוֹת דִי מוּטְוִוילִיגֶער וַוייז גִישֶׁעהֶען אִיז בִּיסְטוּ אִיהְם זַיי דָאךְ מוֹחֵל וֶוען עֶר טְהוּט נָאר תְּשׁוּבָה מִיטֶען גַאנְצֶען הַארְצֶען:

וְחַטָּאָה מִכָּל שֶׁכֵּן דָאס דוּ טְהוּסְט דֶעם מֶענְטְשֶׁען פַאר גֶעבֶּען דוּרְךְ דֶער תְּשׁוּבָה וֶוען עֶר הָאט גִיטְהוּן אֵיין עֲבֵירָה אוּמְגֶערֶען אַזֶעלְכֶע עֲבֵירוֹת וָואס דֶער מֶענְטְשׁ קֶען זִיךְ נִיט הִיטֶען דֶער פַאר. עֶס מֶעג זַיין מִיט הֶערֶען אָדֶער מִיט זֶעהֶן אָדֶער מִיט רֵיידֶען:

וְנַקֵּה אוּנ דוּ רֵיינִיגְסְט דֶעם מֶענְטְשֶׁען זַיינֶע זִינְד וֶוען עֶר טְהוּט תְּשׁוּבָה מִיטֶען גַאנְצֶען הַארְצֶען אַזוֹי וֶוערְט אֲפִילוּ אוֹיס דִי עֲבֵירוֹת לוֹיטֶער זְכִיּוֹת:

דֶער נָאךְ זָאגְט מֶען דִי תְּחִינָּה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, דוּ זָאלְסְט דֶערְהֶערֶען מַיין בַּקָּשָׁה צוּ גוּטֶען אוּנ דוּ זָאלְסְט מִיר אוּנ מַיין מַאן אוּנ מַיינֶע קִינְדֶער פֶערְגֶעבֶּען אַלֶע זִינְד וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט, אוּנ גֶעשׁוּלְדִיגְט אוּנ גֶעמוּסְטֵייט קֶעגֶען דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען, אוּנ דוּ זָאלְסְט אוּנְז גֶעדֶענְקֶען אַצוּנְדֶערְט צוּ דֶעם יוֹם הַדִּין צוּ גוּטֶען צוּ אֵיין כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה אוּנ צוּ הֶעלְפֶען אוּנְז מִיט דֶערְבַּארֶעמְקֵייט, אוּנ זָאלְסְט מִיךְ מִיט מַיין מַאן אוּנ מַיינֶע קִינְדֶער אַצוּנְד גֶעדֶענְקֶען צוּ לַאנְג לֶעבֶּען מִיט גֶעזוּנְד אוּנ מִיט שָׁלוֹם אוּנ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען אֵיין גְרִינְגֶע פַּרְנָסָה דֶען עֶס זָאל נִיט זַיין מִיט בִּזָּיוֹן חַס וְשָׁלוֹם, נָאר מִיט כָּבוֹד אוּנ מִיט הֶיתֵּר נִיט מִיט אִיסוּר חַס וְשָׁלוֹם, דֶען דוּ בִּיסְט דֶער הֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט דֶער וָואס שְׁפַּייזְט אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענֶעשׁ פוּן דֶעם קְלֶענְסְטֶען בִּיז דֶעם גְרֶעסְטֶען דֶען דִי אוֹיגֶען פוּן אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענֶעשׁ פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט טוּעֶן הָאפֶען צוּ דִיר לִיבֶּער גָאט אוּנ דוּ אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט גִיבְּסְט אִיטְלִיכֶען זַיין בֶּעדֶערְפֶענֶעשׁ אוּנ עֶסֶען שְׁפַּייז אִין זַיין צַייט, אוּנ דוּ זָאלְסְט אוּנ אָן שְׁרַייבֶּען צוּ אֵיין גוּט לֶעבֶּען דָאס מִיר זָאלֶען רֶעכְט הַאלְטֶען דַיינֶע לִיבֶּע הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּנ מִצְוֹת אוּנ דוּ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען שֵׂכֶל אוּנ חָכְמָה דָאס מִיר זָאלֶען פֶערְשְׁטֵיין דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּנ מִצְוֹת אוּנ זָאלְסְט שִׁיקֶען אֵיין רְפוּאָה שְׁלֵימָה צוּ אוּנְזֶער וֵוייטָאג דָאס מִיר זָאלֶען בַּאלְד דֶערְלֵייזְט וֶוערֶען פוּן אוּנְזֶער עֶנְגְשַׁאפְט אוּנ גִיבּ אוּנְז בְּרָכָה וְהַצְלָחָה אִין אַלֶע אוּנְזֶערֶע עֲסָקִים אוּנ אִין מַשָּׂא וּמַתָּן וָואס מִיר טוּעֶן, אוּנ דוּ זָאלְסְט צוּבְּרֶעכֶען אַלֶע בֵּייזֶע גְזֵירוֹת פוּן אוּנְז. אוּנ זָאלְסְט גֶעבֶּען

אין די הערצער פון די מלכים און זיינע יועצים אויף אונז צו גוטען, און עס זאל זיין דער ווילען פון דיר אלמעכטיגער גאט אז די רייד און די זאג פון מיין מויל און די געדאנקען פון מיין הארצען זאלען זיין בעוויליגט פאר דיר, דען דו ביסט מיין בעשעפער און מיין דערלייזער אמן:

דער נאך זאגט מען „ואני תפלתי" דריי מאהל:

ג"פ ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:

רבונו של עולם אזוי ווי מיר טהוען אצונד אויסנעמען די תורה וואס ווערט אנגערופען ספר, אזוי זאלסטו אונז היינט אנשרייבען אין ספר החיים און אין ספר ברכה, און אויך ווען מיר טהוען לייענען אין דיין היילינע ספר תורה אזוי ווי דו האסט געבאטען צו אונזער פאטער אברהם אז ער זאל אויפברענגען זיין זוהן יצחק אויף דער עקידה, און ער האט געטהון דיין ווילען מיט דעם גאנצען הארצען, אזוי זאלסטו אונז אויך צוהערען דאס געבעט וואס מיר טהוען דיך בעטען, אזוי ווי דו האסט אום ראש השנה ארויסגענומען דיין קנעכט יוסף פון דער תפיסה, אזוי זאלסטו אונז אויך ארויסנעהמען היינט פון דעם יום הדין, און דו האסט אנגעשריבען אין דיין היילינע תורה אז אלע טויערען ווערען ניט פערשלאסען אויף תפלה צו טהון צו דיר, צו שרייען און צו וויינען. דער הער אונזער געבעט שרייב אונז אן צו א גוט יאהר זאלסט אונז ניט אוועק נעמען חלילה פון דער וועלט פאר זיבעציג יאהר כדי מיר זאלען קענען דערציהען אונזערע קינדער זיי זאלען לערנען דיין היילינע תורה פון דיין היילינען נאמען וועגען, און זאלסט אויך ניט אוועק נעמען אונזערע קינדער פאר אונזער לעבען, אויך ניט חלילה אונזערע ברידער און שוועסטער, דען אונזערע טרערען זאלען דורכלעכערען איין טיער צו דיין היילינע שטול אונזער תפלה זאל קומען אין דיין האנד אריין. און אויך טהוען מיר בעטען פאטער דערבארימדיגער מיר טהוען אצונד צוברעכען אונזער הארץ אויף דרייצעהן שטיק א קעגען דיינע שלש עשרה מדות, מיר ווילען שוין מעהר ניט זינדיגען נאר פערגיב אונזערע זינד און שיק אונז דיין הילף אז עס זאל קומען דער גואל צדק דיין היילינע שכינה איז איז דאך מיט אונז אין גלות, און אויך טהוען מיר בעטען אז דו זאלסט אונז געבען שפע פון דיין היילינער האנד מיר זאלען חלילה ניט דארפען צו איין מענטשענס גאב, און דער לעבען משיח:

סדר הוצאת ספר תורה

עֶם שְׁטֵייט אִין זוהַר הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי זָאגְט, אִין דֶער צַייט וֶוען מֶען נֶעמְט אַרוֹיס דָאס סֵפֶר תּוֹרָה בְּצִבּוּר, צוּ לֵיינֶען אִין אִיהְר, עֶפֶענְט זִיךְ אִין הִימֶעל טוֹיעֶרֶען פוּן רַחֲמִים אוּנ לִיבְשַׁאפְט, דֶערוּם בַּארְף יֶעדֶער מֶענְטְשׁ זָאגֶען דִיזֶע תְּפִלָּה מִיט גְרוֹיס כַּוָּנָה:

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ דְּמָארֵי עָלְמָא בְּרִיךְ כִּתְרָךְ וְאַתְרָךְ יְהֵא רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם. וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ. וּלְאַמְטוּיֵי לָנָא מִטּוּב נְהוֹרָךְ. וּלְקַבֵּל צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין, יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא. וְלֶהֱוֵי אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי וְיַת כָּל דִּי לִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ הוּא זָן לְכוֹלָּא וּמְפַרְנֵס לְכוֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כּוֹלָּא אַנְתְּ הוּא דְשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הוּא. אֲנָא עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּסָגִידְנָא קַמֵּיהּ וּמִקַּמֵּיהּ דִּיקָר אוֹרַיְתֵיהּ בְּכָל עִדָּן

פירוש ע"ט

בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ גֶעלוֹיבְּט אִיז דֶער נָאמֶען פוּן דֶעם הַארֶען פוּן דֶער וֶועלְט. אוּנ גֶעלוֹיבְּט אִיז דַיין קְרוֹן אוּנ דַיין אָרְט וְוִי דִי שְׁכִינָה רוּעֶט. יְהֵא עֶס זָאל זַיין דַיין ווִילֶען מִיט דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל צוּ אֵייבֶּעג דָאס מֵיינְט מֶען זָאלְסְט זִיךְ מִיט דִי יִשְׂרָאֵל שְׁטֶענְדִיג בֶּעגֵיין מִיט מִדַּת הָרַחֲמִים אוּנ דִי אוֹיסְלֵייזוּנְג פוּן דַיין רֶעכְטֶע הַאנְד זָאלְסְטוּ וַוייזֶען צוּ דַיין פָאלְק אִין דַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דָאס מֵיינְט מֶען וָואס אִין פָּסוּק שְׁטֵייט „הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ" דְרוּם בֶּעטֶען מִיר עֶר זָאל וַוייזֶען זַיין רֶעכְטֶע הַאנְד מִיט בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּלְאַמְטוּיֵי אוּנ צוּ מַאכֶען אוּנְז גְרֵייכֶען פוּן גוּטְקֵייט דַיין לִיכְט אוּנ זָאלְסְט צוּ נֶעמֶען אוּנְזֶער גֶעבֶּעט מִיט דֶעם מִדַּת הָרַחֲמִים עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען פוּן פַאר דִיר דוּ זָאלְסְט דֶערְלֶענְגֶערֶען אוּנְזֶער לֶעבֶּען אִין גוּטְקֵייט. וְלֶהֱוֵי אוּנ אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין גֶעבְרַאכְט צוּ וֶוערֶען צְווִישֶען דִי צַדִּיקִים מֶען זָאל זִיךְ אִיבֶּער מִיר מְרַחֵם זַיין אוּנ מֶען זָאל מִיךְ הִיטֶען אוּנ אַלְץ וָואס צוּ מִיר אוּנ אַלְץ וָואס צוּ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ דוּ בִּיסְט דֶער גָאט וָואס דוּ שְׁפַּייזְט אַלֶעם אוּנ גִיבְּסְט דִי בֶּעדֶערְפֶענֶעשׁ פוּן אַלֶע דוּ בִּיסְט דֶער גֶעוֶועלְטִיגֶער אוֹיף אַלְץ דוּ בִּיסְט דֶער וָואס גֶעוֶועלְטִיגְט אוֹיף מְלָכִים. אֲנָא אִיךְ בִּין דֶער קְנֶעכְט פוּן הקב"ה וָואס אִיךְ בּוּק זִיךְ פַאר אִיהְם אוּנ פַאר דֶעם כָּבוֹד פוּן זַיין

וְעִידָן, לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא. אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא, דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט, וְאוֹרַיְתֵיהּ קְשׁוֹט. וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט. וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט. בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ. וְלִשְׁמֵיהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא אֵימַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאִי בְּאוֹרַיְתָא, (וְתֵיהַב לִי בְּנִין דִּכְרִין דְּיַעַבְדִין רְעוּתָךְ), וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאִי וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם:

חו"ק **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:**

אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:

חזן **גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:**

ווען דער חזן זאגט גדלו זאגט קהל דאס:

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הקב"ה בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלוֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת. הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם.

פירוש ע"ט

תּוֹרָה אַלֶע צַייט. לָא נִיט אויף אֵיין מֶענְטְשֶׁען פֶּערְזִיכֶער אִיךְ מִיךְ אוּנ נִיט אויף אֵיין מַלְאָךְ פֶּערְלָאז אִיךְ מִיךְ. אֶלָּא נָאר אִין גָאט פוּן הִימֶעל וָואס עֶר אִיז אֵיין וָוארְהַאפְטִיגֶער גָאט. אוּנ זַיין תּוֹרָה אִיז אֱמֶת. אוּנ זַיינֶע נְבִיאִים זֶענֶען אֱמֶת. אוּנ עֶר מֶערְט צוּ טְהוּן גוּטְ'ס אוּנ וָוארְהַאפְטִיגְקֵייט. בֵּיהּ אֲנָא רָחִיץ אויף אִים פֶּערְזִיכֶער אִיךְ מִיךְ אוּנ צוּ זַיין הֵיילִיגֶען טַייעֶרֶען נָאמֶען טְהוּ אִיךְ זָאגֶען לוֹיבּ. יְהֵא רַעֲוָא עֶס זָאל זַיין דֶערְווִילֶען פֶער דִיר אַז דוּ זָאלְסְט עֶפֶענֶען מַיין הַארְץ אִין דֶער תּוֹרָה. וְתַשְׁלִים אוּנ זָאלְסְט גַאנְץ מַאכֶען דִי בֶּעגֶער פוּן מַיין הַארְץ אוּנ דָאס הַארְץ פוּן גָאר דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל. לְטַב צוּ גוּטֶען אוּנ צוּ לֶעבֶּען אוּנ צוּ פְרִידֶען:

קְדוּשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדוּשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד. וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ, כַּכָּתוּב שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו וְנִרְאֵהוּ עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל נָוֵהוּ כַּכָּתוּב כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר:

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכֹּר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחוֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

שַׁבָּת אונג יום טוב זָאגְט דָאס דֶער חַזָן:

וְיַעֲזוֹר וְיָגֵן וְיוֹשִׁיעַ לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ וְנֹאמַר אָמֵן: הַכֹּל הָבוּ גוֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה (כהן קרב יעמוד) (פב"ב) בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ. תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ. עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי. פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב. מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם. יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ: (ואח"כ יאמרו הקהל) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּייָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

ברכת העולה לתורה.

וָוען מֶען רופְט אויף צום סֵפֶר, דֶער זָאגְט די בְּרָכָה.

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל ואח"כ העולה **בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וָוען מֶען הָאט אָפְּגעלֵייעֶנְט די פַּרָשָׁה, זָאגְט מֶען די בְּרָכָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מי שברךְ לעולה לתורה.

מִי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את (פב"פ) בעבור שעלה לתורה לכבוד המקום לכבוד התורה לכבוד יום הדין, ובשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו וְיִכְתְּבֵהוּ וְיַחְתְּמֵהוּ לחיים טובים בזה יום הדין עם כל ישראל אֶחָיו. ונאמר אמן:

מי שברךְ ליולדת.

(לזכר) מִי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פב"פ) ואת בנה הנולד לה במזל טוב, בעבור שבעלה נדר לצדקה בעדה בשכר זה יְגַדְּלֵהוּ לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ונאמר אמן:

(לנקבה) מִי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה חיולדת (פב"פ) ואת בתה הנולדה לה במזל טוב ויקרא שמה בישראל (פב"פ), בעבור שבעלה נדר לצדקה בעדה, בשכר זה יְגַדְּלֶהָ לחופה ולמעשים טובים. ונאמר אמן:

מי שברך לחולה.

מִי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (פב"פ). בעבור (שפב"פ) נדר מתנה בעבורו, (לנקבה בעבורה), בשכר זה הקב"ה ימלא רחמים עליו (לנקבה עליה) להחלימו (לנקבה להחלימה) ולרפאותו (לנקבה ולרפאותה) ולהחזיקו (לנקבה ולהחזיקה) ולהחיותו (לנקבה ולהחיותה), וישלח לו (לנקבה לה) מהרה רפואה שלמה מן השמים לרמ"ח אבריו (לנקבה אבריה) ושס"ה גידיו (לנקבה גידיה) בתוך שאר חולי ישראל, רפואת הנפש ורפואת הגוף, יו"ט הוא (בשבת שבת הוא) מלזעוק ורפואה קרובה לבא, השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן:

סדר הקריאה ליום א של ראש השנה.

מֶען נֶעמְט אַרוֹיס צְוַויי סִפְרֵי תּוֹרוֹת, אוּנ אֵיינֶים לֵיינְט מֶען פוּן פַּרְשַׁת וַיֵּרָא. אוּנ מֶען רוּפְט אוֹיף פִינְף מֶענְטְשֶׁען, אוּנ אִין שַׁבָּת רוּפְט מֶען אוֹיף זִיבֶּען מֶענְטְשֶׁען, דֶער נָאךְ לֵיינְט מֶען אִין צְוַוייטֶען סֵפֶר מַפְטִיר אִין פַּרְשַׁת פִּנְחָס:

וַיהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וַתַּהַר
וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃
וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֶׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלַד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לּוֹ שָׂרָה יִצְחָק׃ וַיָּמָל
אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ לוי וְאַבְרָהָם
בֶּן־מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ׃ וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים
כָּל־הַשֹּׁמֵעַ יִצְחַק־לִי׃ וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלַדְתִּי
בֵן לִזְקֻנָיו׃ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת־

פירוש ע"ט

וַיי פָּקַד אוּנ גָאט הָאט גֶעדֶענְקְט צוּ שָׂרָה אַזוֹי וִוי עֶר הָאט גֶעזָאגְט אַז זִי זָאל טְרָאגֶען וֶוערֶען. וַיַּעַשׂ אוּנ גָאט הָאט גֶעטְהוּן צוּ שָׂרָה אַזוֹי וִוי עֶר הָאט גִירֶעט צוּ אַבְרָהָם. וַתַּהַר אוּנ זִי אִיז טְרָאגְעֶן גִיוָוארֶען וַתֵּלֶד אוּנ שָׂרָה הָאט גֶעבּוֹירֶען צוּ אַבְרָהָם אַ זוּהְן צוּ זַיין עֶלְטֶער. לַמּוֹעֵד צוּ דֶער צַייט וָואס גָאט הָאט מִיט אִיהְם גִירֶעט. וַיִּקְרָא אוּנ אַבְרָהָם הָאט גֶערוּפֶען דֶעם נָאמֶען פוּן זַיין זוּהְן וָואס אִיז גִיבָּארֶען גִיוָוארֶען צוּ אִיהְם. אֲשֶׁר וָואס שָׂרָה הָאט צוּ אִיהְם גִיבּוֹירֶען, הָאט עֶר אִיהְם גִירוּפֶען יִצְחָק. וַיָּמָל אַבְרָהָם הָאט מָל גִיוֶועזֶין זַיין זוּהְן יִצְחָק אַז עֶר אִיז אַלְט גִיוָוארֶען אַכְט טָאג. כַּאֲשֶׁר אַזוֹי וִוי גָאט הָאט אִיהְם גִיבָּאטֶען. וְאַבְרָהָם אוּנ אַבְרָהָם אִיז אַלְט גִיוֶועזֶען הוּנְדֶערְט יָאהְר אַז עֶס אִיז צוּ אִיהְם גִיבָּארֶען גִיוָוארֶען זַיין זוּהְן יִצְחָק. וַתֹּאמֶר שָׂרָה הָאט שָׂרָה גִיזָאגְט אַ פְרֵייד הָאט מִיר גָאט גִימַאכְט. כָּל וֶוער עֶס וֶועט דָאס הֶערֶען וֶועט זִיךְ פְרֵייעֶן פוּן מַיינֶעט וֶועגֶען. וַתֹּאמֶר אוּנ זִי הָאט גִיזָאגְט מִי מִלֵּל וֶוער הָאט גִיזָאגְט צוּ אַבְרָהָם דָאס שָׂרָה זָאל זֵייגֶען קִינְדֶער. כִּי אַז אִיךְ זָאל גִיבָּארֶען אַ זוּהְן אוֹיף זַיין עֶלְטֶער. וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד אוּנ דָאס קוּנְד אִיז דֶערְוַואקְסֶען

אמרי נועם

וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגָּמַל, אוּנ דָאס קוּנְד אִיז גְרוֹיס גֶעוָוארֶען אוּנ אִיז וָוארֶע אַנְטְוַויינְט. דֶער אַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ פְרֶעגְט צוּ וָואס שְׁטֵייט דָאס וָוארְט וַיִּגְדַּל וֶוער אִיז גְרוֹיס גֶעוָוארֶען,

יִצְחָק׃ בשבת ג וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק׃
וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן־הָאָמָה
הַזֹּאת עִם־בְּנִי עִם־יִצְחָק׃ וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אוֹדֹת בְּנוֹ׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנַּעַר וְעַל־אֲמָתֶךָ כֹּל אֲשֶׁר
תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע׃ ישראל ובשבת ד וְגַם
אֶת־בֶּן־הָאָמָה לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם ׀ בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־
לֶחֶם וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הָגָר שָׂם עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחֶהָ וַתֵּלֶךְ
וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע׃ וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֵמֶת וַתַּשְׁלֵךְ אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת
אַחַד הַשִּׂיחִם׃ וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנֶּגֶד הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת כִּי אָמְרָה אַל־
אֶרְאֶה בְּמוֹת הַיָּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנֶּגֶד וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָהּ וַתֵּבְךְּ׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־
קוֹל הַנַּעַר וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים ׀ אֶל־הָגָר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־לָּךְ

פירוש ע"ט

געוואָרען אונ איז געוואָרען אנטוויינט, אונ אברהם האט גימאכט אגרויסען מאלצייט דעם טאג אז יצחק איז אנטוויינט גיוואָרען. ותרא שרה אונ שרה האט גיזעהן דעם זוהן פון הגר המצרית וואס הגר האט געבאָרען צו אברהם. מצחק ער שפעט. ותאמר האט שרה גיזאָגט צו אברהם פאר טרייב די דינסט=מוד מיט איהר זוהן, דען עס זאל ניט ירשנ'ען דער זוהן פון דער דינסט מיט מיין זוהן יצחק. וירע הדבר אונ עס איז זייער איבעל גיפאלין די זאך אין די אויגען פון אברהם פון וועגען זיין זוהן וואס שרה האט גיזאָגט מען זאל איהם אוועק שיקען. ויאמר האט גאט גיזאָגט צו אברהם אל ירע עס זאל ניט איבעל פאלען אין דיינע אויגען אויף דעם יונג אונ אויף דיין דינסט, אלץ וואס שרה זאָגט דיר פאר נעם איהר קול, דו זאָלסט זי פאלגען. כי ביצחק דען אין יצחק וועלען גערופען ווערען דיינע קינדער. וגם אונ אויך דעם זוהן פון דער דינסט וועל איך מאכען צו אפאלק, ווייל ער איז דיין זאמען. וישכם אונ אברהם האט זיך גיפעדערט אונ דער פריה אונ האט גענומען ברויט אונ א לאגעל וואסער. ויתן אונ ער האט גיגעבען צו הגר דאס ברויט מיט דעם וואסער, ער האט גיטהון אויף איהר אקסעל. ואת הילד אונ דאס קונד האט ער אויך געטהון אויף איהר אקסעל, אונ האט זי אוועק געשיקט, אונ זי איז געגאנגען אונ איז פערבלאָנדזעט געוואָרען אין דער מדבר פון באר שבע. ויכלו אונ עס איז זיי אויסגעגאנגען דאס וואסער פון דעם לאגעל. ותשלך אונ זי האט אוועק געוואָרפען דאס קונד, אונטער איינעם פון די ביימער. ותלך אונ זי איז גיגאנגען אונ האט זיך גיזעצט פון ווייטען, אזוי ווייט ווי צוויי בויגען שוס. כי אמרה וואָרום זי האט זיך געטראכט איך וועל ניט זעהן אין דעם שטארבען פון דעם קונד. ותשב אונ זי האט זיך גיזעצט פון דערווייטען, אונ זי האט אויף גיהויבען איהר קול אונ האט גיוויינט. וישמע גאט האט גיהערט דאס קול פון דעם יונג, ער האט אן גינומען זיין תפלה, האט איין מלאך פון גאט גירופען צו הגר פון דעם הימעל, אונ האט גיזאָגט צו איהר „מה לך" וואס איז צו דיר הגר, דו זאָלסט דיך ניט פארכטין,

אמרי נועם

פאר מען זאל ניט זאָגען יצחק האט אויפגעהערט זייגען ווייל שרה האט קיין מילעך ניט געהאט אין דער ברוסט, ווייל זי איז אין אמת געוועזען אלט, דעריבער זאָגט דער פסוק

הָגָר אַל־תִּירְאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא־שָׁם׃ בשבת ח קוּמִי
שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ כִּי־לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ׃ וַיִּפְקַח אֱלֹהִים
אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ אֶת־הַנָּעַר׃
וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת׃ וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר
פָּארָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ פ רביעי ובשבת ו וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא
וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל
אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִּי בֵאלֹהִים הֵנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי
וּלְנֶכְדִּי כַּחֶסֶד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמְּךָ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גַּרְתָּה בָּהּ׃
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ׃ וְהוֹכִחַ אַבְרָהָם אֶת־אֲבִימֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת בְּאֵר
הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם׃
וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃ חמישי ובשבת ז
וַיַּצֵּב אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשֹׂת הַצֹּאן לְבַדְּהֶן׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם

פירוש ע"ט

וואָרום גאָט האָט גיהערט דאָס קול פון דעם יונג דאָרטען ווי ער איז: קומי שטיי אויף, הייב אויף דיין יונג, און בעגרייף דיינע הענד אין איהם, וואָרום איך וועל איהם מאַכען צו אַ גרויס פאָלק. ויפקח און גאָט האָט גיעפענט איהרע אויגען, און זי האָט דערזעהן אַ ברונען מיט וואַסער. ותלך און זי איז גיגאַנגען און האָט דער־פילט דעם לאָגיל מיט וואַסער און זי האָט אָן גיטרענקט דעם יונג. ויהי און גאָט איז גיוועזען מיט דעם יונג און ער איז אויף געוואַקסען געוואָרען. וישב במדבר און ער איז גיזעסען אין דער מדבר, אין ער איז גיוועזען אַ שיסער מיט פיילען בויגען: וישב און ער איז גיזעסען אין דער מדבר פארן און די מוטער האָט איהם גענומען איין אשה פון דעם לאַנד מצרים. ויהי בעת ההוא און עס איז גיוועזען אין דער זעלביגער צייט האָט גיזאָגט אבימלך און פיכול זיין הויפט־מאַן צו אַברהם. לאמר אַזוי צו זאָגען, גאָט איז מיט דיר אין אַלץ וואָס דו טהוסט. ועתה און אַ צונד שווער צו מיר דאָ ביי גאָט אויב די וועסט פעלשען, די זאָלסט ניט פעלשען צו מיר און צו מיינע קינדער און צו מיינע איינעקלעך. כחסד אַזוי ווי דער חסד וואָס איך האָב מיט דיר גיטהון, דאָס איז וואָס איך האָב דיר געזאָגט מיין לאַנד איז פאַר דיר, די מעגסט זיצען ווי דו ווילסט. תעשה זאָלסטו מיט מיר אויך אַזוי טוען חסד, און מיט דעם לאַנד וואָס דו האָסט דערונען גע־וואוינט. ויאמר האָט אַברהם גיזאָגט איך וועל שווערען. והוכיח און אַברהם האָט אַ וויכוח גיהאַט מיט אבימלך וועגען דער ברונען מיט וואַסער וואָס די קנעכט פון אבימלך האָבען גגזלת. ויאמר און אבימלך האָט גיזאָגט, איך ווייס ניט ווער עס האָט גיטהון די זאַך, און אויך די האָסט מיר ניט געזאָגט. וגם אנכי און אויך איך האָב דאָס ניט געהערט נאָר היינט. ויקח און אַברהם האָט גענומען שאָף און רינדער און האָט געגעבען צו אבימלך, און זיי האָבען ביידע כורת ברית גיוועזען. ויצב האָט אַברהם גישטעלט די זיבען שאָף אַליין. ויאמר אבימלך האָט אבימלך

אמרי נועם

„ויגדל ויגמל", ווייל ער איז גרויס געוואָרען דעריבער האָט ער אויפגעהערט צו זייגען, דער נאַטור פון אַ קינד איז, אַז ער ווערט אַלט פיער־און־צוואַנציג חדשים וויל ער ניט מעהר זייגען:

מָה הֵנָּה שֶׁבַע כְּבָשֹׂת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה: וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שֶׁבַע
כְּבָשֹׂת תִּקַּח מִיָּדִי בַּעֲבוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה כִּי חָפַרְתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת:
עַל־כֵּן קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע כִּי שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם: וַיִּכְרְתוּ בְרִית
בִּבְאֵר שָׁבַע וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים: וַיִּטַּע
אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא־שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם: וַיָּגָר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ
פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:

מען לייגט צו די אנדערע ספר תורה צו דער ערשטע, און מען זאגט האלב קדיש, און מען לייענט דעם מפטיר:

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת
בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל: וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ
הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְּבַד
עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ
אִשֶּׁה לַיהוָה:

ברכת הפטורה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק:

פירוש ע"ט

געזאגט וואס בעטייטען די זיבען לעמעלעך וואס די האסט זיי געשטעלט בעזונדער. ויאמר האט אברהם געזאגט, דען די זיבען לעמעלעך זאלסטו נעמען פון מיין האנד, פון וועגען דאס זאל זיין צו מיר פאר איין עדות, אז איך האב געגראבען די ברונען. על כן דרום האט ער גערופען דאס ארט באר שבע. כי ווארום דארטען האבען ביידע געשוואוירען אברהם מיט אבימלך. ויכרתו און זיי האבען כורת ברית געוועזען אין באר שבע. ויקם און ער איז אויף געשטאנען אבימלך און זיין הויבט-מאן פיכול, און זיי האבען ווידער-גיקערט צו דעם לאנד פלשתים. ויטע אשל און אברהם האט געפלאנצט א בוים אין באר שבע, און דורך דעם אשל איז גערופען געווארען דער נאמען פון גאט, דען אונטער דעם בוים האט אברהם פיהל אורחים געגעבען עסען, און נאך דעם עסען האט ער זיי געהייסען בענטשען און לויבען צו גאט. ויגר און אברהם האט געוואוינט אין לאנד פלשתים פיהל טעג:

הפטורה ליום א׳ של ראש השנה (שמואל א׳ סימן א׳):

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן אֱלִיהוּא בֶּן תֹּחוּ בֶן צוּף אֶפְרָתִי: וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים: וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַייָ צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַייָ: וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת: וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב וַייָ סָגַר רַחְמָהּ: וְכִעֲסַתָּה צָרָתָהּ גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ כִּי סָגַר יְיָ בְּעַד רַחְמָהּ: וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְיָ כֵּן תַּכְעִסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל: וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה לֹא תֹאכְלִי וְלָמֶה יֵרַע לְבָבֵךְ הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים: וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שָׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְיָ: וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְיָ וּבָכֹה תִבְכֶּה: וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְיָ צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ

פירוש ע״ט

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד און עס איז געוועזן איין מאַן פון רָמָתַיִם צוֹפִים פון באַרג אֶפְרַיִם. **וּשְׁמוֹ** און זיין נאָמען וואַר אֶלְקָנָה דער זוהן פון יְרוֹחָם, יְרוֹחָם וואַר דער זוהן פון אֱלִיהוּא. אֱלִיהוּא וואַר דער זוהן פון תּוֹחוּ און תּוֹחוּ וואַר דער זוהן פון צוּף איין גרויסער נִכְבָּד. **וְלוֹ** און אֶלְקָנָה האָט געהאַט צְווייא ווייבער איינע הייסט חַנָּה און די אַנדערע הייסט פְּנִנָּה און פְּנִנָּה האָט געהאַט קינדער און חַנָּה האָט ניט געהאַט קיין קינדער. **וְעָלָה** און דער דאָזיגער מאַן פלעגט אויף גיין פון זיין שטאָט פון יאָהר צו יאָהר אין שִׁלֹה זיך צו בּוּקין און צו שעכטען קָרְבָּנוֹת צו גאָט דעם הערשער. און דאָרטען זענען געוועזן די צווייא זוהן פון עֵלִי חָפְנִי און פִּנְחָס כֹּהֲנִים צו גאָט. **וַיְהִי** און עס איז געוועזן אַ טאָג פון יוֹם טוֹב האָט אֶלְקָנָה געשאָכטען שְׁלָמִים און האָט געגעבען חֲלָקִים צו זיין ווייב פְּנִינָה און צו אַלע איהרע זוהן און טעכטער. **וּלְחַנָּה** און צו חַנָּה פלעגט ער געבען איין חֵלֶק אַבעסערען וואָרום ער האָט חַנָּה ליעב געהאַט און גאָט האָט פאַר שלאָסען איהר געבער מוטער. **וְכִעֲסַתָּה** און פְּנִנָּה איהר צָרָה (דאָס הייסט איהר שׂוֹנְאָ) פלעגט איהר צאָרנען און דער צאָרנען (זי פלעגט איהר פרעגען האָסטו געקויפט אַמאַנטעל פאַר דיין גרויסען זוהן אַהעמד פאַר דיין קליינעם זוהן) כְּדֵי איהר צו קרייגקען דאָס גאָט האָט איהר טראַכט פאַר שלאָסען. **וְכֵן** און אַזוי פלעגט זיך טהון יאָהר פאַר יאָהר ווען חַנָּה פלעגט אויף גיין אין גאָט׳ס הויז אַזוי פלעגט פְּנִנָּה איהר דער צאָרנען. און חַנָּה פלעגט וויינען און פלעגט ניט עסען. **וַיֹּאמֶר** און אֶלְקָנָה איהר מאַן האָט געזאָגט חַנָּה וואָרום וויינסטו און וואָרום עסט דו ניט און וואָרום איז דיר שלעכט אויפ׳ן הארצען איך בין דיר דאָך בעסער פאַר צעהן קינדער. **וַתָּקָם** און חַנָּה איז אויף געשטאַנען נאָך דעם עסען אין שִׁילֹה און נאָך דעם טרינקען און עֵלִי דער כֹּהֵן איז געזעסען אויפ׳ן שטול בּייא דעם ביישטידעל פון גאָט׳ס פּאַלעץ. **וְהִיא** און זי איז מיט אַביטערי גימיט. און זי האָט געבעטען צו גאָט און האָט זייער געוויינט. **וַתִּדּוֹר** און זי האָט אַנֶדֶר געטהון און האָט געזאָגט גאָט דער הערשער אויב דו וועסט צו נעהן. **בָּעֳנִי** דעם עלענד פון דיין דינסט

זֶרַע אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַייָ כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְיָ וְעֵלִי שׁוֹמֵר אֶת פִּיהָ׃ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָּעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֵלִי עַד מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ׃ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפּוֹךְ אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְיָ׃ אַל תִּתֵּן אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת בְּלִיָּעַל כִּי מֵרוֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד הֵנָּה׃ וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שֵׁלָתֵךְ חסר א אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ׃ וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד׃ וַיַּשְׁכִּמוּ בַבּוֹקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְיָ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְיָ׃ וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְיָ שְׁאִלְתִּיו׃ וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבּוֹחַ לַייָ אֶת זֶבַח

פירוש ע"ט

דינסט מויד און וועסט מיך געדענקען און וועסט דיין דינסט מויד ניט פאר געסען און וועסט געבען צו דיין דינסט־ מויד אקינד וואס זאל זיין איינער פון די גרויסע מענטשען. ונתתיו וועל איך איהם אוועק געבען פאר אנזיר צו גאט'ס דינסט צייט זיין לעבען און קיין גאל מעסער וועט ניט ארויף אויף זיין קאפ (זי האט געזאגט דריי מאל אמתך) צו זאגען איך בין דיין דינסט מיט דריי מצות וואס ווייבער זענען גיבאטען נדה חלה הדלקה איך האב קיינע ניט עובר געווען בזכות זה בעט איך קינדער. והיה און זי האט גימערט צו בעטען פאר גאט און עלי האט גיהיט איהר מויל צו הערען וואס זי זאגט. וחנה אבער חנה האט נאר גירעט אין איהר הארצען נאר איהרע ליפפען האבען זיך גישאקלט אבער איהר קויל איז ניט געווען צו הערען דרום האט עלי איהר גערעכענט פאר אשיכורה. ויאמר האט עלי געזאגט צו איהר ביז ווי לאנג וועסטו צו שיכורען טהו אפ דיין גיוויין פון דיר. ותען האט חנה גיענטפערט און געזאגט ניין מיין האר איך בין אפרוי מיט אשווער גימיט און ווין און ביער האב איך ניט גיטרונקען איך האב מיין נפש פאר גאסען מיט תפלה פאר גאט. אל האלט ניט דיין דינסט־מויד פאר אשאלקהאפטיגע פרוי (דאס איך זאל ריידען אין גאט'ס הויז פון שכרות) דען נאר פון מיינע פיהל קלאגען און קרענקונג האב איך גירעט ביז אהער. ויען האט עלי גיענטפערט און גיזאגט גיי דיר לשלום און דער גאט פון ישראל וועט געבען דיין גיבעט וואס האסט פון איהם געבעטען. ותאמר האט חנה גיזאגט זאל דיין דינסט־מויד אויך נוויטער געפינען חן אין דיינע אויגען. און די אשה איז אוועק גיגאנגען אין איהר וועג און זי האט גיגעסען און איהר טרויעריג פנים האט זי שוין מעהר ניט געהאט. וישכימו און זיי האבען זיך גיפעדערט אין דער פריה און האבען זיך גיבוקט פאר גאט און האבען זיך אומגיקערט און זענען גיקומען צו זייער הויז קיין רמה. און אלקנה האט בעשלאפען חנה זיין ווייב און גאט האט איהר גידאכט צום טראגען. ויהי און אין פערלויף פון אצייט נאך דעם ווי חנה איז טראגעדיג געווארען האט זי געווינען אזוהן. ותקרא און זי האט גערופען זיין נאמען שמואל דער נאמען בעווייזט דאס איך האב איהם פון גאט אויסגעבעטען (דען אין שמואל זענען דא די אותיות מאל שאול דאס הייסט פון גאט איז ער אויס גיבעטען). ויעל און דער מאן אלקנה איז אויף געגאנגען מיט

הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ: וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאֹתִיו וְנִרְאָה אֶת פְּנֵי יְיָ וְיָשַׁב שָׁם עַד עוֹלָם: וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְיָ אֶת דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת בְּנָהּ עַד גָמְלָהּ אֹתוֹ: וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵית יְיָ שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר: וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת הַפָּר וַיָּבִיאוּ אֶת הַנַּעַר אֶל עֵלִי: וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְיָ: אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֵּן יְיָ לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ: וְגַם אָנֹכִי הִשְׁאִלְתִּהוּ לַייָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה הוּא שָׁאוּל לַייָ וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַייָ: וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּייָ רָמָה קַרְנִי בַּייָ רָחַב פִּי עַל אוֹיְבַי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ: אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְבֹהָה יֵצֵא

פירוש ע"ט

זיין גאנצע הויז־גיזינד צו שעכטען פאר גאט די קרבנות פון די ימים טובים אונ דעם קרבן וואס ער האט מנדר געוועזן. וחנה אבער חנה איז ניט אויף געגאנגען ווארום זי האט געזאגט צו איהר מאן ביז דער יונג שמואל וועט אנטוואוינט ווערען דענסטמאל וועל איך איהם ברענגען ער זאל געזעהן ווערען פאר גאט אונ ער וועט דארטען זיצען ביז אייביג. ויאמר האט אלקנה איהר מאן געזאגט צו איהר טהו וואס אין דיינע אויגען וואויל געפעלט זיץ ביז דו וועסט איהם אנטוויינען. גאט זאל נאר מקיים זיין זיינע רייד ווי עלי האט געזאגט בנבואה דאס גאט וועט געבען דיין גיבעט דיין זוהן זאל זיין אגרויסער מאן. ותשב איז די פרוי געזעסען אין דער היים אונ האט גיזייגט איהר זוהן ביז זי האט איהם אנטוויינט. ותעלהו אונ זי האט איהם אויף געבראכט מיט זיך בשעת זי האט איהם אנגעווייגט מיט דריי אקסען אונ איין מאס מעל אויף קרבנות אונ אלגיל וויין אויף נסכים אונ האט איהם געבראכט קיין שילה אין גאט'ס הויז אונ דער יונג איז נאך גאר יונג. וישחטו אונ זיי האבען גיקולעט דעם אקס אונ האבען געבראכט דעם יונג צו עלי, ותאמר אונ זי האט געזאגט בי אדוני איך ביטע מיין העֶר זא

וואר דו לעבסט מיין הער דאס איך בין די זעלביגע פרוי וואס איז דא געשטאנען נעבען דיר גאט צו בעטען. אל אויף דעם יונגע צו האבען האב איך גיבעטען אונ גאט האט מיר גיגעבען מיין גיבעט וואס איך האב גיבעטען פון איהם. וגם אונ דרום אויך האב איך איהם פאר ליגען צו גאט גאר די טעג וואס ער וועט זיין אויף דער וועלט זאל ער זיין פער ליגען צו גאט. וישתחו אונ שמואל האט זיך דארטען גיבוקט צו גאט. ותתפלל אונ חנה האט מתפלל געוועזן אונ האט געזאגט אשבח צו גאט. עלץ מיין הארץ פרייט זיך דורך גאט'ס הילף מיין הערשאפט איז ווארען דערהויבען דורך גאט'ס הילף מיין מויל איז ווארען דער־ברייטעט אויף מיינע פיינד (דאס איז פננה) דען איך פריי מיך מיט דיין הילף. אין עס איז ניט דא קיין היילינער אזוי ווי גאט. דען עס איז ניט דא אבאשעפער חוץ דיר. אונ עס איז ניט דא קיין שטארקער ווי אונזער גאט. אל (זי רעט געגען פנינה וואס זי האט זיך גרוים געהאלטען געגען איהר) איהר זאלט שוין ניט ריידען מערער האפערדיג מיט גאוה. עס זאל ניט מער ארוים גיין קיין הארטע דבורים פון אייער מויל דען גאט איז אגאט וואס ווייסט אלצדונג. אונ פאר

איהם

עתק מפיכם כי אל דעות יי ולא ולו קרי נתכנו עלילות: קשת גבורים חתים
ונכשלים אזרו חיל: שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו עד עקרה ילדה
שבעה ורבת בנים אמללה: יי ממית ומחיה מוריד שאול ויעל: יי מוריש
ומעשיר משפיל אף מרומם: מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון להושיב
עם נדיבים וכסא כבוד ינחלם כי ליי מצקי ארץ וישת עליהם תבל: רגלי
חסידו חסידיו קרי ישמור ורשעים בחשך ידמו כי לא בכח יגבר איש: יי
יחתו מריבו מריביו קרי עלו עליו קרי בשמים ירעם יי ידין אפסי ארץ ויתן
עז למלכו וירם קרן משיחו:

דער נאך זאגט דער בעל המפטיר די ברכות:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק:

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם, כי אל מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:

פירוש ע"ט

איהם ווערען גיציילט אלע מעשים. דען אזוי מאכט הקדוש ברוך הוא דאס קשת גבורים די בויגען פון די גבורים ווערען צו בראכען. און די שוואכע גורטען זיך אן מיט קראפט. און אזוי שבעים די וואס פלעגען זיין זאט אין ברויט האבען זיך געמוזט פארדינגען פאר ברויט. און די הונגעריגע האבען אויף געהערט צו הונגערען. ער האט אזוי ווייט געבראכט עד עקרה ביז די עקרה חנה האט געוואונען זיבען קינדער און פנינה וואס האט געהאט פיהל קינדער איז וואָרען פאר שניטען פון קינדער. דען זיי זענען אויס געשטארבען. יי ממית ומחיה גאט מאכט טויט און מאכט לעבעדיג. ער מאכט נידערען אין גרוב און ברענגט ווידער אויף. יי מוריש גאט מאכט ארים און רייך. ער מאכט נידערען אויך טהוט ער דער־הייבען. מקים ער שטעלט אויף פון דער ערד דעם ארימאן. פון די מיסט הייבט ער אויף דעם אביון איהם צו זעצען ביי די פארנעמסטע לייט און א שטול פון כבוד מאכט ער זיי ארבען. כי דען צו גאט געהערען די גרונדפעסטען פון דער ערד. און האט אויף זיי געשיצט די וועלט נאך זיין ווילען נאך. און ווי ער וויל קען ער מאכען. רגלי די טריט פון זיינע פרומע טהוט ער היטען פון שטרויכלונג. אבער די רשעים ווערען פארשניטען אין פינסטערנעש. דען ניט מיט זיין אייגענע קראפט קען זיך א מענטש שטארקען. יי יחתו די וואס זענען איהם דער ווידער וועלען צו בראכען ווערען. פון זיין כבוד וועגען טהוט ער איבער זיי שטורמען אין הימעל. יי ידין גאט וועט משפט'ן אלע עקען פון דער וועלט. און וועט געבען קראפט צום דעם מלך וואס וועט קינעגען נאך זיינעם ווילען. און וועט דערהייבען די הערשאפט פון משיח זיין געזאלבטען:

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הוּא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ:

שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֶׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לּוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם (בשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (בשבת לִקְדוּשָּׁה וְלִמְנוּחָה) לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת:

עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (בשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

אז ראש הַשָּׁנָה גיפאלט אום שַׁבָּת זָאגט מען יְקוּם פּוּרְקָן:

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי, וְסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעַלְיָא, זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא, זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא, לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חֲבוּרָתָא קַדִּישָׁתָא דִּי בְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְדִי בְבָבֶל, לְרֵישֵׁי כַלָּה וּלְרֵישֵׁי גַלְוָתָא וּלְרֵישֵׁי מְתִיבָתָא וּלְדַיָּנֵי דְבָבָא לְכָל תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מָאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יָתְהוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּי יוֹמֵיהוֹן וְיִתֵּן אַרְכָא לִשְׁנֵיהוֹן וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישִׁין מָרָן דִּי בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְסַעְדְּהוֹן כָּל זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן:

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעַלְיָא, זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא זַרְעָא דִּי

לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אורייתא, לכל קהלא קדישא הדין. רברביא עם זעיריא טפלא ונשיא. מלכא דעלמא יברך יתכון יפיש חייכון ויסגי יומיכון ויתן ארכא לשניכון ותתפרקון ותשתזבון מן כל עקא ומן כל מרעין בישין מרן די בשמיא יהא בסעדיכון כל זמן ועדן ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הקודש הזה עם כל קהלות הקודש. הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. ומי שמיחדים בתי כנסיות לתפלה ומי שבאים בתוכם להתפלל. ומי שנותנים נר למאור ויין לקידוש ולהבדלה. ופת לאורחים וצדקה לעניים. וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם ויסיר מהם כל מחלה וירפא לכל גופם ויסלח לכל עונם וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן:

תחנות פאר תקיעת שופר.

א נייע תפלה ארויסגענומען פון הייליגע ספרים, וואס יעדער זאל מתפלל זיין פאר תקיעות מיט פיהל טרערען:

אב הרחמים, דערבארימדיגער פאטער, איך בין געקומען פאר דיר מיט א צובראכען הארץ, און מיט א שווערער גימיט, צו בעטען פון דיר א מחילה סליחה וכפרה אויף אלע מיינע עבירות. אוי לי ואוי לנפשי, וויי איז צו מיר און צו מיין נשמה, מיט וואס האב איך מיינע יאהרען פערברענגט, מיין הייליגע נשמה האב איך פערשמירט און פערפלעקט מיט די עבירות וואס האב געטהון, מה אעשה וואס וועל איך טהון ביי דעם דין וחשבון, וואס איך וועל מוזען אפגעבען פאר דיין הייליגען נאמען. לכן דרום בעט איך דיך בארעמהארציגער גאט, דערבארעם דיך איבער אונז און געדענק אונז דעם זכות פון אונזערע הייליגע אבות, און זאלסט געבען כח און קראפט אין די תקיעות שופר זיי זאלען דורך ברעכען אלע ווענד וואס זענען געווארען פון אונזערע זינד וואס מאכען אצווישען שייד צווישען דיר און צווישען דיינע קינדער, זיי זאלען קומען פאר דיין כסא הכבוד מליץ צו זיין אויף דיין פאלק ישראל. און זיי זאלען מבטל זיין דעם שטן און אלע מקטריגים וואס זענען מקטרג אויף דיינע קינדער ביי דעם דין, גיב כח אין דער מצוה זי זאל צו רייסען דעם שלעכטען גזר דין וואס איז נגזר געווארען אויף דיין פאלק און זי זאל מהפך זיין דעם מדת הדין צו מדת הרחמים און צו מדת החסד. און דו זאלסט דיך מיט אונז בעגיין לפנים משורת הדין, און דו זאלסט אונז ניט משפט'ן נאך אונזערע בייזע מעשים נאך, נאר מיט דיין גרויס חסד און מיט דיין גרויס רחמנות, טהו חסד מיט דיינע קינדער מער ווי זיי האבען פערדינט זיי אונז

מוֹחֵל אוֹיף אוּנְזֶערֶע זִינְד, מֶעק אָפּ אוּנְזֶערֶע עֲוֹנוֹת פוּן דַיין סֵפֶר הַזִכְרוֹנוֹת זַיי זָאלֶען נִיט דֶערְמַאנְט וֶוערֶען פַאר דִיר, לָאז דֶערְמַאנְט וֶוערֶען פַאר דִיר דוּרְךְ דִי תְּקִיעוֹת דֶעם זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע אָבוֹת אוּנ אִמָהוֹת דִי צַדִיקִים אוּנ דִי צִדְקָנִיוֹת, דוּרְךְ דֶעם שׁוֹפָר וָואס אִיז אַ הָארֶען פוּן אַ שָׁאף זָאלְסְטוּ אוּנְז דֶערְמַאנֶען דֶעם זְכוּת פוּן דֶער עֲקֵידָה וָואס יִצְחָק הָאט זִיךְ גֶעוָואלְט לָאזֶען מַקְרִיב זַיין וִוי אַ שָׁאף, אוּנ דֶעם זְכוּת פוּן קַבָּלַת הַתּוֹרָה וָואס אִיז גֶעגֶעבֶּען גֶעוָוארֶען מִיט קוֹל שׁוֹפָר, אוּנ בִּזְכוּת דִי עֶרְשְׁטֶע תְּקִיעוֹת וָואס אוּנְזֶערֶע אוֹיעֶרֶען הֶערֶען הַיינְט זָאלֶען מִיר זוֹכֶה זַיין צוּ הֶערֶען דֶעם שׁוֹפָר פוּן מָשִׁיחַ, אוּנ בִּזְכוּת דִי קְרֶעכְצֶענְדֶע שְׁטִימֶען פוּן שְׁבָרִים וָואס מִיר הֶערֶען, זָאלֶען אוּנְזֶערֶע אוֹיעֶרֶען קֵיין מָאהְל נִיט הֶערֶען קֵיין קְרֶעכְצֶען אוּנ זִיפְצֶען, בִּזְכוּת דֶעם וֵויינֶענְדֶען קוֹל פוּן תְּרוּעָה וָואס מִיר הֶערֶען, זָאלֶען מִיר קֵיין מָאהְל נִיט הֶערֶען קֵיין גֶעוֵויין, אוּנ בִּזְכוּת דִי לֶעצְטֶע תְּקִיעוֹת וָואס מִיר הֶערֶען, זָאלֶען מִיר זוֹכֶה זַיין צוּ הֶערֶען דֶעם שׁוֹפָר פוּן תְּחִיַת הַמֵתִים, אוּנ אַזוֹי וִוי דֶער שׁוֹפָר אִיז אַיין גֶעבּוֹיגֶען אַזוֹי זָאלְסְטוּ אַיין בֵּייגֶען אוּנְזֶער הַארְץ צוּ דִיר מִיט גְרוֹיס הַכְנָעָה צוּ דַיין גְרוֹיסֶען נָאמֶען, מִיר זָאלֶען טְהוּן תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה פַאר דִיר, אוּנ מִיר זָאלֶען נִיט מֶעהְר זִינְדִיגֶען, דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָאטֶער דוּ זָאלְסְט מִיט דֶער מִצְוָה פוּן תְּקִיעַת שׁוֹפָר מַכְרִיעַ זַיין אוּנְזֶער וָואג־שָׁאהְל צוּ אוּנְזֶער זְכוּת, אוּנ זָאלְסְט אוֹיף שְׁטֵיין פוּן דֶער שְׁטִיהְל פוּן דִין אוּנ זִיךְ זֶעצֶען אוֹיף דֶער שְׁטִיהְל פוּן רַחֲמִים, אוּנְז צוּ מִשְׁפָּטֶ'ן מִיט גְרוֹיס רַחֲמָנוּת אוּנ זָאלְסְט אוּנְז אָן שְׁרַייבֶּען צוּ אַ גוּט יָאהְר צוּ אַ גֶעבֶּענְטְשְׁט יָאהר צוּ אַ פְרֵיילֶעךְ

יָאהְר לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה, אָמֵן:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם דוּ בִּיסְט דֶער הֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, דוּ הָאסְט אוּנְז גֶעבָּאטֶען אַז עֶס וֶועט קוּמֶען רֹאשׁ הַשָּׁנָה זָאל מֶען שׁוֹפָר בְּלָאזֶען, אוּנ מִיר דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען זִיךְ גֶעפֶּעדֶערְט צוּ בְּלָאזֶען שׁוֹפָר פוּן רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֱלוּל אָן, כְּדֵי מֶען זָאל דֶעם שָׂטָן פֶערְמִישֶׁען עֶר זָאל זִיךְ דֶערְשְׁרֶעקֶען וָוארוּם וֶוען עֶר דֶערְהֶערְט דֶעם שׁוֹפָר הָאט עֶר גְרוֹיס פָארְכְט, עֶר וֵוייסְט אַז דַיינֶע לִיבֶּע קִינְדֶער דֶערְהֶערֶען דֶעם שׁוֹפָר אַזוֹי טוּעֶן זַיי בַּאלְד תְּשׁוּבָה אוּנ הָאבֶּען גְרוֹיס חֲרָטָה אוֹיף זֵייעֶרֶע זִינְד, דְרוּם לִיבֶּער גָאט זָאל זַיין דַיין גוּטֶער וִוילֶען מִיט דַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמֶקֵייט אַז דָאס קוֹל פוּן שׁוֹפָר זָאל גְלַייךְ קוּמֶען פַאר דִיר אוּנ צוּ רַייסֶען אַלֶע בֵּייזֶע גְזֵירוֹת פוּן אוּנְז, אוּנ פֶערְשְׁנַיידֶען אַלֶע מַשְׁחִיתִים וָואס מַאכֶען אַיין צְווִישֶׁען שֵׁייד צְווִישֶׁען אוּנְז אוּנ צְווִישֶׁען דִיר אַז אוּנְזֶער גֶעבֶּעט קֶען נִיט אַרוֹיף קוּמֶען פַאר דִיר, אוּנ דוּ זָאלְסְט אָפּ־טְהוּן דָאס בֵּייזֶע גְלוּסְטֶענְקֵייט פוּן אוּנְז, אוּנ מִיר זָאלֶען דֶערְלֶעבֶּען אַז

דו וועסט מיט דעם גרויסען שופר בלאזען איין צו זאמלען אלע די פערלוירענע און פערשטויסענע פון דיין פאלק ישראל אין ארץ ישראל אריין, און מיר זאלען זוכה זיין צו זעהן דיין היילינע שכינה און דו זאלסט זיין מיין העלפער און מיין בעשיצער, ליבער גאט זאלסט דיך איבער אונז מרחם זיין און דו זאלסט אויס הערען אונזער געבעט און דער־לענגער אונזערע יאהרען אז מיר זאלען קענען פערעכטען וואס מיר האבען אום רעכט געטהון קעגען דיר, און דערוועק אונזער הארץ ווידער צו קערען זיך צו דיר און לערען אונז ווי מיר זאלען אונזער פיינד דעם שטן ברעכען וואס ער היט אויף אונז מקטרג צו זיין, דרום ליבער גאט פון דעם קול שופר זאלסטו איהם מאכען פאלען ער זאל ניט קענען אויף שטיין צו ריידען בייז אויף דיין פאלק ישראל, אין ערשטען קול פון דעם שופר זאל געדאכט ווערען פאר דיר דער זכות פון אברהם אונזער פאטער, און מיט דעם אנדערען קול פון דעם שופר זאל געדאכט ווערען דער זכות פון יצחק אבינו. און מיט דעם דריטען קול פון שופר זאל געדאכט ווערען דער זכות פון יעקב אונזער פאטער, און מיט דעם פערטען קול זאל געדאכט ווערען דער זכות פון דוד המלך, די פיר סדרים וואס הייסען תקיעה שברים תרועה תקיעה זיי זאלען אונזערע עלטערענ'ס זכות אויף ברענגען פאר דיר און דער שטן זאל קיין מאכט ניט האבען, פון איהם זאל א גוטער מלאך ווערען און ער זאל אויף אונז איבער דאנק גוט'ס ריידען, און זאלסט טהון פון דיין היילינען נאמען וועגען און זאלסט אונז אן שרייבען צו גוטען אין דעם נייעם יאהר וואס דא קומט אויף אונז און אויף כל ישראל צו פרנסה צו ברכה און הצלחה און מיט אונזערע קינדער מיט גרויס שפע אן מידעקייט און מיט רוח און מיט פריד אז איך זאל ניט קומען צו קיין חרפה און איך זאל זיצען במנוחה אז איך זאל קענען דינען דיין היילינען נאמען און זאל ניט בעדארפען קיין מענטשענ'ס גאב און אונזערע קינדער זאלען ניט געמינערט ווערען ביי אונזער לעבען און זאלסט דערוויטערען פון אונז אלע טרויערקייט און זאלסט אונז ווייזען גרויסע פרייד, און אונזערע שונאים זאלען אן אונז קיין נקמה האבען אז עס זאל צווישען אונז ניט זיין קיין קריג נייערט ברכה הצלחה און שלום, און אין דעם זכות פון שלום זאלען מיר געך און באלד געהאלפען ווערען אין דער־לייזט ווערען, אמן:

רַבֵּינוּ סַעֲדְיָה גָאוֹן שְׁרייבּט, דָאס אין דֶער מִצְוָה פוּן תְּקִיעַת שׁוֹפָר אום ראש הַשָּׁנָה איז דָא צֶעהְן טְעָמִים:

א) דֶער עֶרְשְׁטֶער טַעַם אִיז, ווייל אִין דִיזֶען טָאג הָאט הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דִי וֶועלְט בֶּעשַׁאפֶען אוּנ אִיז גֶעווָארֶען אַ מֶלֶךְ אִיבֶּער דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, אוּנ דֶער סֵדֶר אִיז, אַ מֶלֶךְ נֶעמְט אָפּ אַ מְלוּכָה לָאזְט עֶר אוֹיסְרוּפֶען מִיט טְרָאמֵייטֶען צוּ מַאכֶען בֶּעווּאוּסְט אִין זַיין פְרִישֶׁע קֶענִיגְרַייךְ דֶעם טָאג וָואס עֶר הֵייבְּט אָן זַיין מְלוּכָה צוּ פִיהְרֶען, אַזוֹי רוּפֶען מִיר אוֹיךְ אוֹיס מִיט דֶעם שׁוֹפָר אִין דֶעם טָאג, אַז מִיר קְרֵיינֶען דֶעם הֵיילִיגֶען בֶּעשֶׁעפֶער. ווִי דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעזָאגְט, „בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ”, מִיט טְרָאמֵייטֶען אוּנ מִיט אַ קוֹל פוּן שׁוֹפָר זָאלְט אִיהְר טְרָאמֵייטֶערֶען פַאר דֶעם קֶענִיג הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

ב) דֶער צְוֵוייטֶער טַעַם אִיז, ווייל דֶער טָאג אִיז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג פוּן דִי צֶעהְן טֶעג וָואס זַיי הֵייסֶען תְּשׁוּבָה, דְרוּם בְּלָאזֶען מִיר מִיט דֶעם שׁוֹפָר גְלַייךְ ווִי מֶען רוּפְט אוֹיס צוּ ווָארֶענֶען דֶעם עוֹלָם אַז הַיינְט הָאט אִיהְר צֵייט תְּשׁוּבָה צוּ טְהוּן. אוּנ אַז נִיט זָאל עֶר נִיט מִתְרַעֵם זַיין אַז עֶר וֶועט חַס וְשָׁלוֹם גֶעשְׁטְרָאפְט וֶוערֶען, דֶען אַזוֹי אִיז דֶער סֵדֶר פוּן אַ מַלְכוּת אַז עֶר אִיז עֶפִּים גוֹזֵר לָאזְט עֶר פְרִיהֶער אוֹיסְרוּפֶען, אוּנ דֶער וָואס פָאלְגְט נִיט הֶערְט מֶען דֶער נָאךְ נִיט זַיין פֶערְעֶנְטְפֶערוּנְג:

ג) דֶער דְרִיטֶער טַעַם אִיז, אוּנְז צוּ דֶער מַאנֶען דֶעם זְכוּת פוּן קַבָּלַת הַתּוֹרָה וָואס אִיז גֶעוֶועזֶען אוֹיף דֶעם בַּארְג סִינַי מִיט אַ קוֹל פוּן אַ שׁוֹפָר. ווִי אִין פָּסוּק שְׁטֵייט, „וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד”. אוֹיךְ מִיר זָאלֶען ווייטֶער אוֹיף זִיךְ נֶעמֶען מְקַיֵּים צוּ זַיין דֶעם „נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע”, וָואס אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען הָאבֶּען דֶערְנָאכְט־מָאהְל אוֹיף זִיךְ מְקַבֵּל גֶעוֶועזֶען. דָאס הֵייסְט מִיר וֶועלֶען טְהוּן דִי מִצְוֹת וָואס גָאט הֵייסְט טְהוּן אוּנ צוּ הֶערֶען וָואס עֶר פֶערְזָאגְט נִיט צוּ טְהוּן:

ד) דֶער פֶערְדֶער טַעַם אִיז, אוּנְז צוּ דֶערְמַאנֶען דִי שְׁטְרָאף־רֵייד פוּן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע נְבִיאִים, זַיי הָאבֶּען אוּנְז גֶעווָארְנְט תְּשׁוּבָה צוּ טְהוּן, זֵייעֶרֶע רֵייד זֶענֶען גֶע־גְלֶעכֶען צוּ אַ קוֹל פוּן שׁוֹפָר וָואס מֶען בְּלָאזְט בְּשַׁעַת מִלְחָמָה, מֶען זָאל ווִיסֶען ווִי זִיךְ צוּ הִיטֶען פַאר דִי שְׁוֶוערְד. אוּנ דֶער וָואס הֶערְט נִיט צוּ דֶעם שׁוֹפָר אוּנ הִיט זִיךְ נִיט פַאר דִי שְׁוֶוערְד וֶוערְט גֶע׳הַרְגֶ׳ט. אַזוֹי וֶוער עֶס הֶערְט נִיט צוּ דִי רֵייד פוּן דִי נְבִיאִים הָאט עֶר נִיט קֵיין גוּטֶען סוֹף, אָבֶּער וֶוער עֶס הֶערְט צוּ זֵייעֶרֶע רֵייד אִיז עֶר מַצִּיל זַיין נֶפֶשׁ פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען אוּנ וֶוערְט גֶעהָאלְפֶען מִיט אַלֶעם גוּטֶען:

ה) דֶער פִיפְטֶער טַעַם אִיז, אוּנְז צוּ דֶערְמַאנֶען חוּרְבַּן בֵּית

המקדש, דאמאלס האבען די פיינד געטראמייטערט און געבלאזען מיט שופרות בעת מלחמה אויף אונז, אזוי ווי דער נביא האט געזאגט, "כי קול שופר שמעה נפשי תרועת מלחמה", און דאס קול פון שופר דערמאנט אונז מתפלל צו זיין פאר השי"ת דאס בית המקדש זאל אין דער גיך אויף געבויעט ווערען, אמן:

ו) דער זעקסטער טעם איז, אונז צו דערמאנען דעם זכות פון עקידת יצחק, ער האט זיך מוסר נפש געווען צו השם יתברך, אזוי זאלען מיר זיך אויך מוסר נפש זיין פון זיין הייליגען נאמען וועגען, וועלען מיר געדענקט ווערען צו גוטען אמן, און ווייל מען האט אויף דעם ארט פון יצחק מקריב געווען איין איל, דרום בלאזען מיר מיט א שופר וואס ער איז א הארען פון איין איל. [דאס איז א שעפס א זכר]:

ז) דער זיבעטער טעם איז, דאס קול פון שופר זאל אונז איבערשרעקען דאס מיר זאלען זיך פארכטען פאר דעם הייליגען בעשעפער, דען אזוי איז די טבע פון דעם שופר עס מאכט דעם מענטשען ציטערען, און שרעקען, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק, "אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו", איז טייטש, אז מען בלאזט שופר אין שטאט ווערט דען דאס פאלק נישט דערשראקען ווערען:

ח) דער אכטער טעם איז, צו דערמאנען אונז אז היינט איז א יום הדין, וואס אפילו מלאכים און הימעל ציטערען, אזוי ווי דער נביא צפניה זאגט, "כי קרוב יום יי' הגדול קרוב ומהר מאד יום שופר ותרועה", איז טייטש, עס איז נאהענט דער גרויסער טאג פון גאט, עס איילט זיך דער טאג פון שופר און שאלונג:

ט) דער ניינטער טעם איז, צו דערמאנען אונז, מיר זאלען האפען אז עס וועט מקוים ווערען די נבואה מיט די טרייסט פון ישעיה הנביא, אזוי ווי דער פסוק זאגט, "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים", לעתיד וועט געבלאזען ווערען מיט א גרויסען שופר, און אלע פערשטויסענע פון די יודען וועלען ווערען איינגעזאמעלט:

י) דער צעהנטער טעם איז, מיר זאלען געדענקען און גלויבען און תחיית המתים וואס עס וועט דערביי געבלאזען ווערען מיט א שופר, און מדרש שטייט, אז א גאנץ יאהר איז דער שטן מקטרג פאר הקדוש ברוך הוא אויף יודען, ליינגט אום הקדוש ברוך הוא דעם משפט אפ ביז ראש השנה צו דעם יום הדין, אום ראש השנה קומט דער שטן מקטרג זיין, און ברענגט די זונד פאר א עדות אז די יודען האבען געזינדיגט, זאגט הקדוש

ברוך הוא צו איהר די ביסט א עדות ברענג נאך א עדות גייט די זונן ברענגען די לבנה מיט זיך, אבער זי געפינט זי ניט ווארום אום קיין שום יום-טוב איז די לבנה ניט בעדעקט, נאר אום ראש השנה, אזוי ווי עס שטייט, „בכסה ליום חגנו”, דאס איז טייטש, אום דעם יום-טוב וואס די לבנה איז בעדעקט פון די זונן דאס זי קאנן איהר ניט טרעפען, „בכסה” טרעפט אן די צאהל זיבען-אונ-אכטציג, אונ לבנה בעטרעפט אויך זיבען-אונ-אכטציג, צו ווייזען אז דאס מיינט מען די לבנה זי בעהאלט זיך אום ראש השנה זי זאל ניט עדות זאגען אויף די יודען:

מוסר קודם תקיעת שופר.

דער נביא יואל האט געזאגט „תקעו שופר בציון וכו׳”. מען זאל בלאזען שופר אין ציון צו דערוועקען תשובה צו טהון, דען דאס קול פון שופר איז אונז איבער צו שרעקען, דאס מיר זאלען זיך פארכטען פאר דעם יום הדין, דען די צעהן טאג פון ראש השנה ביז יום כפור קומט השי״ת זעהן וואס די מענטשין האבען געטהון דאס גאנצע יאהר, וועלכע מענטשען האבען געהיטען די תורה, בלייבען זיי מיט זייערע קליינע קינדער ווייטער אויף דער וועלט, אבער ווער עס האט חלילה ניט געהיטען די תורה, איז ער מיט זיינע קליינע קינדער אין אסכנה, דען דער מדרש זאגט דאס די קליינע קינדער זענין פאר א משכון אונ בטיחות פאר די יודען דאס זיי זאלען היטען די תורה, אויף דעם זאגט ווייטער דער נביא „ואלה הצאן מה חטאו” וואס האבען די קליינע שעפסעלעך געזונדיגט, וואס זיי זאלען חלילה אוועק גענומען ווערען פון דער וועלט, איבער אייערע זונד, זיי שרייען געבעך, טאטע, מאמע, האט רחמנות אויף אונז, אויף אונזערע יונגע יאהרען, ראטעוועט אונז פון דעם מלאך המות, ער זאל אונז ניט אוועק נעמען פון אייך, דרום רבותי רעכענט אייך דאס אלעם איבער, אונ טהוט תשובה מיט דעם גאנצען הארץ דען איצט איז די צייט וואס איהר קענט תשובה טהון מיט אמת, אונ איהר קענט ראטעווען אייך מיט אייערע קליינע קינדער, איהר זאלט ניט חלילה אוועק גענומען ווערען איינער פון אנדערען, אונ איהר זאלט געשריבען ווערען צו א גוט יאהר מיט אלעם גוט׳ס, אמן:

סדר תקיעת שופר.

פאר תקיעת שופר, זאגט מען דעם מזמור זיבען מאהל:

(תהלים מז)

למנצח לבני קרח מזמור: כל העמים תקעו כף,

פירוש ע״ט

למנצח לבני קרח צום געזאנג פון די די פעלקער שטעקט אריין די הענד קינדער פון קרח. די אלע טהוט שאלען אויף שופרות אונ

הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: כִּי יְיָ עֶלְיוֹן נוֹרָא, מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ: יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ, וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ: יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵנוּ, אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה: עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה, יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ, זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ: כִּי מֶלֶךְ כָּל

פירוש ע"ט

טראמייטען אונ טהוט זינגען צו גאט מיט איין קול פון געזאנג פאר שמחה. כי דען גאט איז דער גאנץ אייבער־שטער. נורא איין פארכטיגער גרויסער מלך אויף דער גאנצער וועלט. ידבר ער האט געמאכט פיהרען די פעלקער וואס זענען געקומען אויף ירושלים זיי זאלען אונטער אונז זיין אונ די קיניגרייך זענען געוועזען אונטער אונזערע פים. יבחר ער האט אונז אויסדערוויילט אונזער נחלה דאס הערשאפט פון יעקב וואס ער האט ליב תמיד. עלה גאט ברוך הוא איז געווארען דערהייכט מיט שאלונג. יי בקול שופר גאט ווערט געלויבט מיט דעם קול שופר. זמרו זינגט אונ לויבט צו גאט זינגט צו אונזער מלך. כי ווארום דער מלך פון גאר דער

גייער איין טייערע תפלה וואס מען זאל מתפלל זיין פאר תקיעות:

רבון כל העולמים, הער פון דער גאנצער וועלט, מיר זענען מוכן ומזומן מקיים צו זיין די היילינע מצוה צו הערען שופר בלאזען, בעטען מיר דיך חאטשע מיר ווייסען ניט די כוונות פון דער מצוה, זאלסט די אויף אונז רחמנות האבען אונ עס זאל זיין ביי דיר גלייך ווי מיר וואלטען מכוין געוועזען די מצוה מיט אלע היילינע כוונות, אונ דורך דער מצוה זאל דער שטן ניט האבען קיין כח אויף אונז מקטרג צו זיין, דער כח פון דער היילינער מצוה זאל פערדעקען אונזערע שלעכטע מעשים וואס מיר האבען געטהון. ואל אונ דו זאלסט אונז ניט חלילה משפט'ן נאך אונזערע מעשים. ורחם כרחם אב אונ דערבארעם דיך איבער אונז ווי א פאטער דערבארעמט זיך איבער זיינע קינדער, חאטשע זיי האבען געזינדיגט קיינען איהם. ונכתב אונ מיר זאלען אן געשריבען ווערען צו א גוט לעבען, ובזכות וואס אונזערע אויערען הערען די תקיעות פון שופר, זאלען מיר זוכה זיין צו הערען שופר של משיח, דאס היינטיגע יאהר, כן יהי רצון. אמן:

הָאָרֶץ אֱלֹהִים, זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל: מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ: נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

דער בַּעַל תּוֹקֵעַ זָאגְט דִיזֶע תְּפִלָּה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁתִּשְׁלַח לִי כָּל הַמַּלְאָכִים הַטְּהוֹרִים מְשָׁרְתִים הַנֶּאֱמָנִים בִּשְׁלִיחוּתָם וַחֲפֵצִים לְזַכּוֹת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַמַּלְאָךְ הַגָּדוֹל (פצפציה) (פציפיה) הַמְּמוּנֶּה לְהוֹצִיא זָכִיּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שֶׁתּוֹקְעִין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בַּשּׁוֹפָר וְאֶת הַמַּלְאָךְ הַגָּדוֹל (תשבש) הַמַּלְאָךְ הַמְּמוּנֶּה לְהַשְׁמִיעַ זָכִיּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַבְעִית אֶת הַשָּׂטָן בְּתְקִיעָתָם וְאֶת הַמַּלְאָכִים הַגְּדוֹלִים (הדרניאל) הַמְּמוּנִים עַל הַתְּקִיעָה הַמַּעֲלִים אֶת תְּקִיעָתֵינוּ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְאֶת הַמַּלְאָךְ (שמשיאל) הַמְּמוּנֶּה עַל הַתְּרוּעָה וְאֶת הַמַּלְאָךְ (תרסטאל תורסניאל) הַמְּמוּנֶּה עַל (תשר״ת) לִהְיוֹת מְזוּמָּנִים בִּשְׁלִיחוּתָם לְהַעֲלוֹת

פירוש ע״ט

וֶועלְט אִיז גָאט זִינְגְט מִיט קְלוּגְשַׁאפְט. מָלַךְ דֶער גֶעוֶועלְטִיגֶער גָאט טְהוּט קֶענִיגֶען אוֹיף דִי פֶעלְקֶער, דֶער גֶעוֶועלְטִיגֶער גָאט זִיצְט אוֹיף זַיין הֵיילִיגֶער שְׁטוּהְל. נְדִיבֵי דִי בֶּעוִוילִיגֶע פוּן פָאלְק טוּעֶן זִיךְ אֵיין זַאמְלֶען קֵיין יְרוּשָׁלַיִם דָאס פָאלְק פוּן גָאט דֶער גָאט וָואס אַבְרָהָם הָאט גֶע־הַאלְטֶען פַאר אֵיין גָאט. כִּי וָוארוּם צוּ גָאט וָואס גֶעוֶועלְטִיגְט אִיז דִי בֶּעשִׁיצֶער פוּן דֶער וֶועלְט. מְאֹד עֶר אִיז זֵייעֶר דֶערְהוֹיבֶּען:

יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער ווִילֶען צוּ פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען גָאט פוּן דִי הִימֶעל אוּנ גָאט פוּן דִי עֶרְד גָאט פוּן אַבְרָהָם גָאט פוּן יִצְחָק אוּנ גָאט פוּן יַעֲקֹב, דֶער גְרוֹיסֶער דֶער שְׁטַארְקֶער דֶער פָארְכְטְבַּארֶער. שֶׁתִּשְׁלַח דָאס דוּ זָאלְסְט מִיר שִׁיקֶען דִי הֵיילִיגֶע אוּנ רֵיינֶע מַלְאָכִים וָוארְ־

הַאפְטִיגֶע דִינֶער דִי וָוארְהַאפְטִיג זֶענֶען אִין אִיהְר בָּאטְשַׁאפְט דִי דָא בֶּעגֶערֶען יִשְׂרָאֵל רֶעכְטְפַארְטֶיג צוּ מַאכֶען, אוּנ דֶעם גְרוֹיסֶען מַלְאָךְ דֶער דָא גֶעזֶעצְט אִיז אִיבֶּער דִי גֶערֶעכְטֶעקֵייט פוּן יִשְׂרָאֵל פָאר צוּ בְּרֶענְגֶען אִין דֶער צַייט דָאס מֶען הַיינְט בְּלָאזְט מִיט דֶעם שׁוֹפָר, אוּנ דֶעם גְרוֹיסֶען מַלְאָךְ דֶער דָא גֶעזֶעצְט אִיז צוּ מַאכֶען הֶערֶען דִי גֶערֶעכְטֶע־קֵייט פוּן יִשְׂרָאֵל אוּנ דֶעם שָׂטָן צוּ דֶערְשְׁרֶעקֶען דוּרְךְ אִיהְר בְּלָאזֶען אוּנ דִי גְרוֹיסֶע הֶערֶען דִי דָא גֶעזֶעצְט זֶענֶען אִיבֶּער דֶעם שׁוֹפָר אוּנ דִי גְרוֹיסֶע מַלְאָכִים דִי דָא גֶעזֶעצְט זֶענֶען אִיבֶּער אוּנְזֶערֶע תְּקִיעוֹת. הַמַּעֲלִים אוּנ בְּרֶענְגֶען דִי זֶעלְבֶּעגֶע פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד אוּנ דֶערְפוּל דִיךְ אִיבֶּער דַיין פָאלְק מִיט דֶערְבַּארֶעמְ־קֵייט אוּנ טְהוּ זֵיי מֶעהְר ווִי זֵיי הָאבֶּען פֶערְדִינְט אוּנ פִיהְר דִיךְ מִיט

תְּקִיעָתֵנוּ לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת וְלִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְתִמָּלֵא עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל רַחֲמִים וְתִסְתַּכֵּל בְּאֶפְרוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ הַצָּבוּר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְתִתְנַהֵג עִם בָּנֶיךָ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וּזְכוֹר הַיּוֹם עֲקֵידַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ כִּי אַתָּה אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן זוֹכֵר הַבְּרִית: בָּרוּךְ אַתָּה זוֹכֵר הַבְּרִית:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וְיִגּוֹלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִרְחַם עַל בָּנֶיךָ וְתַהֲפוֹךְ לָהֶם עַל יְדֵי תְקִיעוֹתֵיהֶם מִמִּדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִזְכּוֹר לָהֶם זְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת וְיִהְיוּ הֵם חֲקוּקִים בַּכִּסֵּא עַל סֵדֶר תּוֹלְדוֹתָם אַבְרָהָם בָּרֹאשׁ. יִצְחָק כְּנֶגְדּוֹ. יַעֲקֹב בְּנְתַיִם. וְאַל יְעַכֵּב כָּל חֵטְא וְעָוֹן וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מְשּׁוּרַת הַדִּין וְתִרְצֵנוּ לְפָנֶיךָ וְתִרְחַם עָלֵינוּ. אָמֵן:

אלו המלאכים הממונים על התקיעות. (אנקתם) הוא בגימטריא השופ״ר ובגימטריא שר הכס״א והוא מעלה את השופר. שברים בגימטריא ש״ר (יהואל) והוא מעלה את השברים. **תרועה** בגימטריא שמשיא״ל והוא שר של מזרח והוא מעלה את התרועה. תקיעה בגימטריא הדרניאל וסנדלפון. והם מעלין את התקיעה. תקיעה גימטריא (השרף) גם הוא מעלה את תקיעה. פסת״ם בגימטריא תקיע. כמו כן ממונה על התקיעה. גם האוחז תקנו עזרא וזרובבל בהם שמות שהם טובים למדת הדין ולמדת רחמים והם מעלים את השופר. **כל זה מצאתי** כתוב בספר ישן. (הועתק משני לוחות הברית):

צריך התוקע לכסות השופר בשעת הברכה ובין כל סימן וסימן. ב״ח:

מען זאגט דיזע פסוקים מיט א הויך קול:

מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ:

ויאמר ששה פסוקים אלו סר״ת קרע שטן.

קוֹלִי שָׁמָעְתָּ אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי: (איכה ג נו)
רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ: (תהלים קיט קס)
עֲרוֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקוּנִי זֵדִים: (שם קיט קכב)

פירוש ע״ט

דערבארעמקייט ברענג די תקיעות פאר דיין כסא הכבוד. ותסתכל און קוק אן דאס אש פון יצחק די געהויפט איז אויף דעם מזבח און דענק היינט אן זיין עקדה צו די קינדער פון יצחק. ברוך געלויבט ביסטו גאט דער דא געדענקט די זעבערהייט:

קולי שמעת דו פלעגסט אלע צייט מיין שטימע צו הערען פער־ בארג ניט דיינע אויערען צו מיין דערוייטערונג און צו מיין געשריי:

ראש דברך דער אנפאנג פון דיינע רייד איז ווארהייט, און צו אייביג איז אלץ דיין גערעכט מיט גערעכטעקייט:

ערוב עבדך זיי ערב פאר דיין קנעכט צו גוטען, לאזען מיך ניט די מיטוויליגע פערצוקען:

שָׁשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: (תהלים קיט קסב)
טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי: (שם קיט סו)
נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְיָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי: (שם קיט קח)

יכוין שאלו שני שמות יַקְהֲרוּעָה יְשַׁהֲטְוּנָה והם כ״פ הוי״ה ומעורב ביניהם אותיות קרע שטן שע״י אותיות קרע שטן נקרע השטן וע״כ יאמר אלו הפסוקים שר״ת שלהם קרע שטן:

דער בַּעַל תּוֹקֵעַ זָאגְט דִיזֶע תְּפִלָּה, נָאהְר דִי שֵׁמוֹת זָאל עֶר נִיט אַרוֹיס זָאגֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שֶׁבִּזְכוּת אֵלּוּ הַשֵּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מר״ת „אֵל „נָא „קֶרֶב „תְּשׁוּעַת „מְצַפֶּיךָ (אנקתם) „פְּחוּדְךָ „סָר „תּוֹצִיאֵם „מִמַּאֲסָר (פסתם) „פְּדֵה „סוֹעִים „פֶּתַח „סוּמִים „יְמִינְךָ „מְצַפִּים (פספסים) „דַּלֵּה „יוֹקְשִׁים „וְקַבֵּץ „נְפוּצִים „סְמוֹךְ „יָהּ „מִפַּלְטֵנוּ (דיונסים) שֶׁיִּהְיֶה עַתָּה עֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ וְתִקְרַע בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים כָּל הַמְּסָכִים אֲשֶׁר הֵם מַבְדִּילִים בֵּינְךָ וּבֵין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַעֲבֵר מִלְּפָנֶיךָ כָּל הַמַּסְטִינִים וְהַמְקַטְרִיגִים עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. סְתוֹם פִּי שָׂטָן וְאַל יַסְטִין עָלֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

אויךְ זָאגְט דֶער בַּעַל תּוֹקֵעַ דִיזֶען פָּסוּק:

עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר:

פירוש ע״ט

שָׂשׂ אָנֹכִי אִיךְ פְרֵיי מִיךְ אִיבֶּער דַיין
זָאג גְלַייךְ אַזוֹי וִוי אֵיינֶער דֶער
פִיהְל זַאק־רוֹיב גֶעפִינְט:
טוּב טַעַם לֶערֶען מִיךְ גוּט פֶערְ־
שְׁטַאנְד אוּנ וִויסֶענְשַׁאפְט דֶען
אִין דַיין גֶעבָּאט גְלוֹיבּ אִיךְ:
נִדְבוֹת פִּי דִי בֶּעוִוילֶעגוּנְג פוּן מַיין
מוֹיל נֶעם אָן מִיט וִוילֶען דוּ
גָאט אוּנ לֶערֶען מִיךְ דַיין
גֶערִיכְט:
יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער וִוילֶען צוּ
פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ
גָאט פוּן גֶערֶעכְט דָאס עֶס זָאל
אַצִינְדֶערְט זַיין אֵיין בֶּעוִוילֶעגְטֶע
יִיט פַאר דִיר אוּנ דוּ זָאלְסְט צוּ
בַּייסֶען דוּרְךְ דַיין פִילֶען דֶערְבַּארֶעמְ־
קֵייט אוּנ גְרוֹיסֶע גֶענָאד אַלֶע פוּרְ־
הַאנְגֶען וָואס שֵׁיידֶען צְוִוישֶׁען דִיר
אוּנ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אוֹיף דֶעם
טָאג. וְהַעֲבֵר אוּנ לָאזֶען אַוֶועק גֵיין
אַלֶע הִינְדֶערֶער אוּנ דִי וָואס זֶענֶען
מְקַטְרֵג אוֹיף דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אוּנ
פֶערְשְׁלִיס דָאס מוֹיל פוּן דֶעם שָׂטָן
דָאס עֶר זָאל נִיט קֶענֶען אִיבֶּער
אוּנְז קְלָאגֶען. כִּי דֶען צוּ דִיר הָאפֶען
אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען אִיךְ וִויל לוֹיבֶּען
דִיךְ מַיין גָאט דֶער קִינִיג גָאט פוּן
גֶערֶעכְט הֶער דִי שְׁטִימֶע פוּן דִי
גֶעבֶּעט אוּנ גֶעשַׁאל פוּן דַיין פָאלְק
יִשְׂרָאֵל הַיינְט מִיט דֶערְבַּארֶעמֶקֵייט:

סדר תקיעת שופר

דער בעל תוקע זאגט די ברכות און מען בלאזט שופר, און מען טאר ניט ענטפערן ברוך הוא וברוך שמו, נאר אמן:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו לשמוע קול שופר:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

טוב לתקוע בצד ימין של פיו גם פי השופר יהיה למעלה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

שב

קשר"ק בגימטריא פרכת והוא מעלה את הפרכת למעלה והוא שם של הקב"ה:

יהי רצון מלפניך שתקיעת תשר"ת שאנחנו תוקעים תהא מרוקמת ביריעה על ידי הממונה (טרטיאל) כשם שקבלת ע"י אליהו ז"ל (וישוע) שר הפנים ושר (מט"ט) ותמלא עלינו ברחמים. ברוך אתה בעל הרחמים:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

שב

קש"ק בגימטריא שר וזהו שם של שר הנקרא שרשיה והוא מעלה את (הקש"ק):

פירוש ע"ט

יהי רצון עס זאל זיין בייוויליגט פאר דיר גאט מיין גאט אונ גאט פון מיינע עלטערען, אז דאס בלאזען תקיעה שברים תרועה תקיעה וואס מיר האבען היינט געבלאזען, זאלסט זיי אננעמען דורך דעם ממונה וואס איז געזעצט דערויף אזוי וואויל ווי די האסט אנגענומען דורך אליהו, אונ זאלסט דערפולען איבער אונז דערבארימקייט. ברוך אתה געלויבט

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תש״ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִים שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲטָרָה מִמֶּנָּה עַל יְדֵי הַמְּמוּנָּה (שרשי״ה) לִהְיוֹת עוֹלָה וְיוֹשֵׁב בְּרֹאשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת וְיַעֲשֶׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְתִמָּלֵא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה גדולה:

קר״ק בגימטריא אליהו הנביא זכור לטוב והוא מעלה (קר״ק) ובגימטריא ישעיה״ה כך שמו של שר הפנים מטטרו״ן:

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיַּעֲלוּ אֵלּוּ הַמַּלְאָכִים הַיּוֹצְאִים מִן הַשּׁוֹפָר וּמִן הַתְּקִיעָה וּמִן הַשְּׁבָרִים וּמִן הַתְּרוּעָה וּמִן תשר״ת וּמִן תש״ת וּמִן תר״ת לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְיַמְלִיצוּ טוֹב בַּעֲדֵנוּ לְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ:

חזן וקהל **אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן:**
בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם, וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ:
כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה, וּבִרְצוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

פירוש ע״ט

בִּיסְטְ דִי גָאט בַּעַל הָרַחֲמִים: יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין בַּייוִוילִיגְט פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערְן, אַז דָאס בְּלָאזֶען תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה וָואס מִיר הָאבֶּען הַיינְט גֶעבְּלָאזֶען זָאלְסְטוּ מַאכֶען אֵיין קְרוין דוּרְךְ דֶעם מַלְאָךְ וָואס אִיז אִיבֶּער דֶעם גֶעזֶעצְט, אוּנ זָאלְסְט טְהוּן מִיט אוּנְז אַצֵייכֶען צוּם גוּטֶען. וְתִמָּלֵא אוּנ זָאלְסְט דֶערְפוּלֶען אִיבֶּער אוּנְז דֶערְבַּארִימְקֵייט. בָּרוּךְ גֶע־לוֹבְּט בִּיסְטוּ גָאט בַּעַל הָרַחֲמִים:

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן אוּנ אַזוֹי זָאל זַיין בֶּע־וִוילִיגְט פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען דָאס דִי מַלְאָכִים וָואס גֵייעֶן אוֹיף פוּן דֶעם שׁוֹפָר אוּנ פוּן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה תְּקִיעָה אוּנ פוּן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה אוּנ פוּן תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה זָאלֶען אַרַיין גֵיין פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד אוּנ זֵיי זָאלֶען זַיין פַאר אוּנְז גוּטֶע מְלִיצִים. לְכַפֵּר צוּ פֶערְגֶעבֶּען אוֹיף אַלֶע אוּנְזֶערֶע זִינְד, כֵּן יְהִי רָצוֹן אָמֵן:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ, אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים, עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

חזן יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ:

קהל הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

אין שבּת זאָגט מען דאָס:

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

אין דער וואָכען זאָגט מען דאָס:

לְדָוִד מִזְמוֹר, לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ. וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב, אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ, וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר, יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ווען מען שטעלט אַריין דאָס סֵפֶר תּוֹרָה אין אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ, זאָגט מען דאָס:

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ

אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נוֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

תפלה לשליח צבור קודם מוסף.

הִנְנִי הֶעָנִי מִמַּעַשׂ נִרְעָשׁ וְנִפְחָד מִפַּחַד יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. לַעֲמוֹד לְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחוּנִי. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינִי כְּדַאי וְהָגוּן לְכָךְ. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. שַׁדַּי אָיוֹם וְנוֹרָא. הֱיֵה נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְעוֹמֵד לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלַי וְעַל שׁוֹלְחַי. וְנָא אַל תַּפְשִׁיעֵם בְּחַטֹּאתַי וְאַל תְּחַיְּבֵם בַּעֲוֹנוֹתַי כִּי חוֹטֵא וּפוֹשֵׁעַ אָנִי. וְאַל יִכָּלְמוּ בִּפְשָׁעַי וְאַל יֵבוֹשׁוּ בִי וְאַל אֵבוֹשׁ בָּם וְקַבֵּל תְּפִלָּתִי כִּתְפִלַּת זָקֵן וְרָגִיל

פירוש ע"ט

הִנְנִי הֶעָנִי דָא בִּין אִיךְ, דֶער אָרִימֶער אִין מַעֲשִׂים טוֹבִים, דֶערְצִיטֶערְט אוּנ דֶערְשְׁרָאקֶען פוּן פַּחַד פַאר דֶעם גָאט וָואס וַוארְט אַף דִי לוֹיבּ פוּן יִשְׂרָאֵל. לַעֲמוֹד אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען צוּשְׁטֶעלֶען מִיךְ בֶּעטֶען פַאר אִיהְם אוֹיף זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל דִי וָואס הָאבֶּען מִיךְ גֶעשִׁיקְט חָאטְשֶׁע אִיךְ בִּין נִיט וֶוערְט אוּנ נִיט רָאוּי צוּ דֶעם. לָכֵן דְרוּם בֶּעט אִיךְ פוּן דִיר גָאט פוּן אַבְרָהָם גָאט פוּן יִצְחָק אוּנ גָאט פוּן יַעֲקֹב גָאט דֶער שְׁטַארְקֶער דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער אוּנ דֶער לַייטְזֶעלִיגֶער גָאט פוּן יִשְׂרָאֵל. שַׁדַּי אַלְמֶעכְטִיגֶער פָארְכְטִיגֶער אוּנ שְׁרֶעקְלִיכֶער גָאט, מַאךְ בֶּעגְלִיקֶען מַיין וֶועג וָואס אִיךְ גֵיי צוּשְׁטֶעלֶען זִיךְ בֶּעטֶען רַחֲמָנוּת אוֹיף מִיר אוּנ אוֹיף דִי וָואס שִׁיקֶען מִיךְ. וְנָא אִיךְ בֶּעט דִיךְ בֶּעשׁוּלְדִיג זֵיי נִיט וֶועגֶען מַיינֶע חֲטָאִים אוּנ זַיי זֵיי נִיט מְחַיֵּיב דוּרְךְ מַיינֶע זִינְד, דֶען אִיךְ בִּין אַחוֹטֵא אוּנ אַפּוֹשֵׁעַ אוּנ זֵיי זָאלֶען נִיט פֶערְשֶׁעמְט וֶוערֶען דוּרְךְ מִיר אוּנ נִיט אִיךְ דוּרְךְ זֵיי. וְקַבֵּל אוּנ זַיי מְקַבֵּל מַיין תְּפִלָּה אַזוֹי וִוי אַתְּפִלָּה פוּן אֵיין אַלְטֶען מַאן וָואס אִיז אַרָגִיל אִין תְּפִלָּה אוּנ וָואס עֶר הָאט זַיין צַייט מִיט שֵׁיינֶע מַעֲשִׂים פֶערְבְּרַאכְט אוּנ זַיין בָּארְד אִיז שֵׁיין גֶעוַואקְסֶען אוּנ זַיין קוֹל אִיז

ופרקו נאה וזקנו מגדל וקולו נעים ומעורב בדעת עם הבריות. ותגער בשטן לבל ישטינני ויהי נא דגלנו (נ"א דלוגנו) עליך אהבה. ופשעינו תכסה באהבה. וכל צרותינו ועונינו הפך נא לנו ולכל ישראל לששון ולשמחה לחיים ולשלום האמת והשלום אהבו. ואל יהי שום מכשול בתפלתי. ויהי רצון מלפניך יי אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון אהיה אשר אהיה שכל המלאכים שהם פועלי תפלות יביאו תפלתי לפני כסא כבודך ויפיצו אתה לפניך בעבור כל הצדיקים והחסידים והתמימים והישרים ובעבור כבוד שמך הגדול והנורא כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים: ברוך אתה שומע תפלה:

פירוש ע"ט

איז זיס און שטימט גלייך מיט אלע לייט. ותגער בשטן און דו זאלסט אן שרייען אויף דעם שטן ער זאל מיך ניט שטערען און אונזער פערזאמלונג זאל דיר ליב זיין און מיט אהבה זאלסטו אונזערע זינד פערדעקען. וכל צרות און אלע צרות און בייז, פערקער אויף אונז און אויף כל ישראל. לששון ולשמחה צו פרייד, און צו שמחה, צו לעבען, און פרידען צו די ישראל וואס ליבען אמת און שלום. ואל יהי און עס זאל ניט זיין קיין שום שטרויכלונג אין מיין תפלה. ויהי רצון און עס זאל זיין דערוויילען פון דיר גאט דער גאט פון אברהם יצחק ויעקב דער גרויסער גאט דער שטארקער און פארכטיגער גאט דער אייבערשטער. אהיה וואס האט געזאגט צו זיין מיט די ישראל אין אלע זייערע צרות אז אלע מלאכים וואס זענען פועל מיט די תפלות זאלען מיין תפלה ברענגען פאר דיין כסא הכבוד און זיי זאלען זי פארשפרייטען פאר דיר בזכות אלע צדיקים און חסידים תמימים און ישרים. און וועגען דעם כבוד פון דיין גרויסען און פארכטיגען נאמען. כי אתה דען דו הערסט צו דאס געבעט פון דיין פאלק ישראל מיט רחמנות. ברוך אתה געלויבט ביסטו דער וואס הערט צו תפלה:

עוד תפלה אחרת לש"ץ.

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן שַׁדַּי מֶלֶךְ עֶלְיוֹן קַבֵּל שַׁוְעָתִי בְּרָצוֹן אַמֵּץ לְבָבִי (כוז"ו במוכס"ז כוז"ו) אֵל חַי דַּיָּן אֱמֶת שׁוֹפֵט צֶדֶק רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלַי וּשְׁמַע הַיּוֹם אֲשֶׁר אַעְתִּיר בַּעֲדִי וּבְעַד בֵּיתִי וּבְעַד עֲדָתִי הַמַּסְכִּימִים עִמִּי בִּתְפִלָּתִי וְתִכְלוֹל תְּפִלָּתֵנוּ עִם כָּל תְּפִלּוֹת הַיְשָׁרוֹת וְהַנְּקִיּוֹת שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ הַיּוֹם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּתְקַבְּלֵם תַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ כְּמוֹ שֶׁקִּבַּלְתָּ לִתְפִלַּת מֹשֶׁה (נ"א מְנַשֶּׁה) שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁוּ שׁוֹלְחַי בִּי וְלֹא אֲנִי בָּהֶם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי אָמֵן: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אָיוֹם וְנוֹרָא שֶׁתִּתֶּן לִי קוֹל עָרֵב וְנָעִים הַיּוֹם וְאַל יִפָּסֵק קוֹלִי וְאַל יֵחַר גְּרוֹנִי וִיהֵא קוֹלִי נָעִים וְחָזָק כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד, אָמֵן סֶלָה:

תפלת מוסף ליום א של ראש השנה.

חזן

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר

מקור חיים

וְקוֹנֵה הַכֹּל דֶער אייבֶּערְשְׁטֶער קוֹפְט אַלֶעס, בְּרוֹכְט מֶען דִיזֶע װערְטֶער פֶערְשְׁטֵיין. לְמָשָׁל עֶס אִיז אַריין גֶעקוּמֶען צְװײ סוֹחֲרִים אִין אַ האַנְדִיל אַרַיין קױפֶען סְחוֹרָה, אײנֶער הָאט זִיךְ זײעֶר גֶעקְלױבֶּען אִין דֶער סְחוֹרָה עֶס זָאל זַיין גוּטֶע רֶעיֶעלֶע סְחוֹרָה אָן פֶּעלֶער'ס, דֶער צְװײטֶער הָאט זִיךְ גֶעהַייסֶען גֶעבֶּען סְחוֹרָה, עֶר הָאט שׁוֹין גָאהר נִיט גֶעקוּקְט צוּ דִי סְחוֹרָה אִיז גוּט, רֵיין, אָן פֶּעלֶער'ס, נָאר עֶר הָאט צוּ גֶענוּמֶען אִין בַּאלְד בֶּעצָאהלְט. הָאט דֶער עֶרְשְׁטֶער סוֹחֵר גֶעפְרֶעגְט דֶעם צְװײטֶען װָאס פַאר אַ סוֹחֵר זֶענְט אִיהְר. אִיהְר קוּקְט גָאר נִיט דוּרךְ דִי סְחוֹרָה

צו

די טייטש פון „שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה" בִּיז „וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי מַעֲרִיב:

חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּים אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,

---

מקור חיים

צוּ זִי אִיז גוּט צוּ נִיט, נָאהְר אִיהְר בֶּעצָאהְלְט בַּאלְד גֶעלְד?, עֶנְטְפֶערְט אִיהְם דֶער צְווייטֶער, אִיהְר קוֹפְט דִי סְחוֹרָה בֶּעוַוייל אִיהְר בְּרוֹיכְט דִי סְחוֹרָה, מוּזְט אִיהְר קוּקֶען עֶס זָאל זַיין גוּטֶע סְחוֹרָה, אִיךְ אָבֶער בְּרוֹיךְ גָאר נִיט דִי סְחוֹרָה, נָאר אִיךְ בִּין דֶעם סוֹחֵר'ס פוּן גֶעשֶׁעפְט זַייעֶר אַ גוּטֶער פְרַיינְד אִיךְ ווִיל בְּלוֹיז אִיהְם מְהַנֶּה זַיין אוּנ גֶעבֶּען צוּ לֵייזֶען, דְרוּם אִיז מִיר נִיט קֵיין אוּנְטֶערְשֵׁייד צוּ דִי סְחוֹרָה אִיז גוּט, צוּ נִיט, דָאס זֶעלְבֶּע אִיז בַּיי הַשֵּׁי"ת עֶר הָאט אוּנְז גֶעגֶעבֶּען פִיהְל מִצְוֹת, כְּדֵי עֶר זָאל אוּנְז מְזַכֶּה זַיין מִיט פִיהְל שָׂכָר, אָבֶער הַשֵּׁי"ת בְּרוֹיכְט גָאר נִיט פַאר זִיךְ דִי מִצְוֹת, דְרוּם אַז עֶס קוּמְט דֶער יוֹם-הַדִּין וָואס פַאר אַ מִצְוָה דִי מְלִיצֵי יוֹשֶׁר בְּרֶענְגֶען פַאר הַשֵּׁי"ת וָואס יוּדֶען הָאבֶּען גֶעטְהוּן, חָאטְשׁ עֶס אִיז נִיט זַייעֶר קֵיין רֵיינֶע מִצְוָה, אֵיינֶער טְהוּט אַ מִצְוָה פַאר כָּבוֹד, אֵיינֶער פַאר

וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

פירוש ע"ט

מוֹרָא, וּכְדוֹמֶה, פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען נֶעמְט הַשי"ת צוּ דִיזֶע מִצְוֹת אוֹיךְ, דָאס מֵיינְט מֶען „וְקוֹנֵה הַכֹּל" הַשי"ת קוֹיפְט אַלֶע מִצְוֹת, רֵיינֶע עֶרִינְסְטֶע מִצְוֹת, אוּנ אֲפִילוּ נִיט קֵיין עֶרִינְסְטֶע, אָדֶער אֲפִילוּ עֲבֵירוֹת אַז מֶען טְהוּט אוֹיף זֵיי תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה, אוּנ מֶען נֶעמְט אוֹיף זִיךְ מֶען זָאל שׁוֹין מֶעהְר נִיט זִינְדִיגֶען, מַאכְט הַשי"ת פוּן דִי עֲבֵירוֹת מִצְוֹת אִין גוּט שָׂכָר פַאר זֵיי, אוּנ שְׁרַייבְּט אָן צוּ אַ שָׁנָה טוֹבָה מִיט גֶעזוּנְד, אוּנ כָּל טוּב, אָמֵן:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם (לשבת זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (לשבת בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ, בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מֶלֶךְ רַחֲמָן, שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ, וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ

פירוש ע"ט

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ פון וועגען אונזערע זינד זענען מיר פערטריבען געווארען פון אונזער לאנד און מיר זענען דערווייטערט געווארען פון אונזערע ערד. וְאֵין און מיר קענען ניט טהון וואס מיר זענען שולדיג צו טהון אין דיין אויסדערוויילטען הויז, אין דעם גרויסען און הייליגען הויז וואס דיין נאמען איז אויף איהם גערופען. מִפְּנֵי וועגען די האנד וואס איז געשטרעקט געווארען אין דיין בית המקדש איהם חרוב צו מאכען. יְהִי רָצוֹן עס זאל ווערען אוויליען פון פאר דיר גאט אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען דערבארעמדיגער קעניג. שֶׁתָּשׁוּב דו זאלסט דיך ווידערקערען און זיך מרחם זיין איבער אונז און איבער דיין בית המקדש מיט דיין פילע רחמנות. און זאלסט איהם גיך אויף בוען און זאלסט גרויס מאכען זיין כבוד. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אונזער פאטער אונזער קעניג בעווייז גיך דעם כבוד פון

מְהֵרָה, וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם. וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ, בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ. עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ, עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:
(זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:)

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ, יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיָי, פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד, אַיִל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

פירוש ע״ט

דַיין מְלוּכָה אויף אוּנְז. אוּנ עֶרְשַׁיין אוּנ דֶערְהֵייבּ דִיךְ אִיבֶּער אוּנְז פַאר דִי אויגֶען פוּן אַלֶע לֶעבֶּעדִיגֶע. וְקָרֵב אוּנ נֶעם צוּ זַאמֶען אוּנְזֶערֶע צוּ שְׁפְּרֵייטֶע פוּן צְווִישֶׁען דִי פֶעלְקֶער. אוּנ אוּנְזֶער פֶערְשְׁפְּרֵייטוּנְג זַאמֶעל אַיין פוּן דִי ווִינְקְלֶען פוּן דֶער וֶועלְט. וַהֲבִיאֵנוּ אוּנ בְּרֶענְג אוּנְז אִין דַיין שְׁטָאט צִיוֹן מִיט גֶעזַאנְג. אוּנ אִין יְרוּשָׁלַיִם וואוּ דַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז מִיט אֵייבֶּעגֶע פְרֵייד. וְשָׁם אוּנ דָארְטֶען וֶועלֶען מִיר מַאכֶען פַאר דִיר דִי קָרְבָּנוֹת וָואס מִיר זֶענֶען מְחוּיָב דִי טֶעגְלִיכֶע קָרְבָּנוֹת וִוי זֵייעֶר סֵדֶר אִיז. אוּנ קָרְבָּנוֹת פוּן מוּסַף וִוי זֵייעֶר דִין אִיז. וְאֶת אוּנ דֶעם קָרְבַּן מוּסַף פוּן דֶעם טָאג [שַׁבָּת אוּנ פוּן דֶעם טָאג] דֶער גֶעדֶעכֶענֶעשׁ וֶועלֶען מִיר צוּ בְּרֵייטֶען אוּנ מַקְרִיב זַיין פַאר דִיר מִיט לִיבְּשַׁאפְט אַזוֹי וִוי דַיין ווִילֶען הָאט גֶעבָּאטֶען. כְּמוֹ אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט אוּנְז אִין דַיין תּוֹרָה דוּרְךְ דַיין דִינֶער מֹשֶׁה פוּן דַיין גֶעעֶהְרְט מוֹיל גֶעשְׁרִיבֶּען וִוי אִין פָּסוּק שְׁטֵייט:

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי אוּנ אִין זִיבֶּעטֶען חוֹדֶשׁ, דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג אִין חוֹדֶשׁ, זָאל בַּיי אַייךְ הֵיילִיג גֶערוּפֶען וֶוערֶען, קֵיין דִינְסְט=וֶוערְק זָאלְט אִיהְר נִיט טְהוּן. יוֹם תְּרוּעָה אַ טָאג פוּן שַׁאלוּנְג זָאל עֶר אַייךְ זַיין, אוּנ אִיהְר זָאלְט מַאכֶען אַ קָרְבַּן עוֹלָה צוּ אַ זֶענֶעפְטִיגֶען גֶעשְׁמַאק צוּ גָאט, אֵיין יוּנְגֶען שְׁטִיר, אֵיין ווִידֶער, זִיבֶּען שָׁאף יֶעהְרִיגֶע גַאנְצֶע אָן אַ מוּם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר, שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל, וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ, וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר, וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

מִלְּבַד עוֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ, וְעוֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם, לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַייָ:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ, שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עוֹנֶג, עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ, וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם. וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים. לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה

פירוש ע"ט

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם און זַייעֶר מֶעהְל אָפְּפֶער, און זַייעֶר וַויין אָפְּפֶער, וִוי עֶס אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארֶען דְרַיי צֶעהְנְטֶעל צוּ אַ וִוידֶער און אַ צֶעהְנְטֶעל צוּ אַ שָׁאף, און וַויין וִוי פִיהְל צוּ זַיין גִיסוּנְג גֶעהֶערְט, אֵיין בָּאק צוּם פֶערְגֶעבֶּען און צְוַויי טֶעגְלִיכֶע קָרְבָּנוֹת וִוי זַייעֶר דִין אִיז. מִלְּבַד עוֹלַת חוּץ דֶער קָרְבַּן עוֹלָה פוּן ראש חודֶש און אִיהְר מֶעהְל אָפְּפֶער און דִי טֶעגְלִיכֶע עוֹלָה און אִיהְר מֶעהְל אָפְּפֶער, און זַייעֶרֶע מֶעהְל אָפְּפֶערֶען וִוי זַייעֶר דִין, צוּ אֵיין זֶענֶעפְטִיגֶען גֶעשְׁמַאק זָאל עֶס זַיין אַ פַייעֶר אָפְּפֶער צוּ גָאט:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ אויף אוּנְז אִיז מוּטָל צוּ לוֹיבֶּען צוּם הֶער פוּן אַלֶעמֶען צוּ גֶעבֶּען גְרוֹיסְקֵייט צוּם בֶּעשֶׁעפֶּער פוּן אָנְפַאנְג אָן דָאס עֶר הָאט אוּנְז נִיט גֶעמַאכְט וִוי דִי פֶעלְקֶער וָואס הָאבֶּען גֶעדִינְט גֶעצֶען, און הָאט אוּנְז נִיט גֶעטְהוּן וִוי זַייעֶרֶע מִשְׁפָּחוֹת. שֶׁלֹּא שָׂם וָואס עֶר הָאט נִיט גֶעטְהוּן אוּנְזֶער חֵלֶק וִוי זַייעֶרֶער, און אוּנְזֶער גוֹרָל נִיט וִוי דֶער גוֹרָל פוּן זַייעֶרֶע גַאנְצֶע גֶעמֵיין. וַאֲנַחְנוּ אָבֶּער מִיר קְנִיעֶן און בּוּקֶען זִיךְ און מִיר דַאנְקֶען פַאר דֶעם קֶענִיג וָואס עֶר קֶענִיגְט אִיבֶּער אַלֶע מְלָכִים, דֶער הֵיילִיגֶער גֶעלוֹיבְּט אִיז עֶר. שֶׁהוּא וָואס עֶר הָאט

שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת. אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ, תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד

פירוש ע"ט

האט געניינט די הימלען און האט געגרונדפעסט די ערד. ומושב דאס זיצונג פון זיין כבוד איז אין הימעל פון אויבען, און די שכינה זיינער שטארקייט אין די הויכע הימלען ער איז אונזער גאט מער קיינער ניט. אמת ריכטיג איז אונזער קיניג עס איז ניט דא קיין גאט חוץ איהם ווי עס שטייט געשריבען אין זיין תורה. וידעת היום דו זאלסט וויסען היינט און זאלסט דאס בעגעמען צו דיינעם הארץ דאס נאהר גאט איז א גאט אויף דעם הימעל אויבען און אויף דער ערד פון אונטען איז ניטא קיין אנדערער גאט:

ועל כן דרום האפען מיר צו דיר גאט אונזער גאט באלד צו זעהן די שיינקייט דיינער שטארקייט אז דו זאלסט מעביר זיין די אומווער־דעקייט פון דער ערד, און די געצען זאלען פערשניטען ווערען. לתקן צו פערריכטען די וועלט מיט דאס קעניגרייך פון דעם אלמעכטיגען גאט. וכל און אלע מענטשען וועלען רופען אין דיין נאמען מיר האפען דאס אלע רשעים פון דער וועלט וועלען זיך ווענדען צו דיר. יכירו זיי וועלען דערקענען און וועלען וויסען אלע זיצער פון דער וועלט. דאס צו דיר אליין דארף זיך בוקען אלע קניה און שווערען יעדע צונגע. לפניך פאר דיר גאט אונזער גאט וועלען זיי קניען און פאלען, און צום כבוד פון דיין נאמען וועלען זיי

שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ, וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב, וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ, וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם, יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר, יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר, אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: וְנֶאֱמַר, שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם

פירוש ע"ט

גֶעבֶּען וָוערדֶעקֵייט, אוּנ אַלֶע וָועלֶען מְקַבֵּל זַיין אוֹיף זִיךְ דֶעם יָאךְ פוּן דַיין קֶענִיגְרַייךְ, אוּנ דוּ וֶועסְט קֶענִיגֶען אִיבֶּער זֵיי בַּאלְד בִּיז אִין דֶער אֵייבִּיגְקֵייט. כִּי הַמַּלְכוּת דֶען דָאס קֶענִיגְרַייךְ אִיז דַיין, אוּנ צוּ אֵייבִּיגְקֵייט וֶועסְטוּ בְּכָבוֹד קֶענִיגֶען, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין דַיין תּוֹרָה גָאט וֶועט קֶענִיגֶען אִימֶער אוּנ אֵייבִּיג. וְנֶאֱמַר אוּנ נָאךְ אֵיין פָּסוּק שְׁטֵייט, גָאט וֶועט זַיין אַ מֶלֶךְ אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער עֶרְד. בַּיּוֹם אִין דֶעם טָאג וֶועט זַיין גָאט אֵיינְצִיג אוּנ זַיין נָאמֶען אֵיינְצִיג: וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אוּנ וִוידֶער אִיז גֶע-זָאגְט אִין דֶער תּוֹרָה, גָאט קוּקְט נִיט קֵיין אוּמְרֶעכְט בַּיי יַעֲקֹב אוּנ זֶעהְט נִיט קֵיין עַוְלָה בַּיי יִשְׂרָאֵל כְּלוֹמַר עֶר מַאכְט זִיךְ גְלַייךְ אַלְס עֶר זֶעהְט נִיט זֵייעֶרֶע זִינְד, גָאט זַיין גָאט אִיז מִיט אִיהְם אוּנ דִי גֶעזֶעלְשַׁאפְט פוּן קֶענִיג הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִיז מִיט אִיהְם, וִוידֶער זָאגְט דֶער פָּסוּק. וַיְהִי בִישֻׁרוּן גָאט הָאט בֶּעוִויזֶען זַיין מְלוּכָה בַּיי יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת עֶס הָאבֶּען זִיךְ פֶערְזַאמֶעלְט דִי עֶלְצְטֶע פוּן פָאלְק צוּ זַאמֶען מִיט דִי שְׁבָטִים יִשְׂרָאֵל. וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ אוּנ אִין דִי רֵייד פוּן דַיין הֵיילִיגֶען דָוִד אִיז אַזוֹי גֶעשְׁרִיבֶּען, דֶען צוּ גָאט גֶעהֶער דִי מְלוּכָה אוּנ עֶר גֶעוָועלְטִיגְט אוֹיף דִי פֶעלְקֶער, וִוידֶער שְׁטֵייט אַ פָּסוּק. יְיָ מָלָךְ גָאט אִיז גֶעוָוארֶען קֶענִיג מִיט גְרוֹיסְקֵייט גֶעקְלֵיידֶעט. גֶעקְלֵיידֶעט אוּנ אָן גֶעגוּרְט מִיט שְׁטַארְקֵייט, אוֹיךְ אִיז דִי וֶועלְט בֶּעפֶעסְטִיגְט מִיט זַיין קְרַאפְט זִי זָאל נִיט פַאלֶען, אוּנ וִוידֶער אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארֶען. שְׂאוּ שְׁעָרִים אִיהְר טוֹיעֶרֶען פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הֵייבְּט אוֹיף אַייעֶר קָאפּ דָאס הֵייסְט דִי אוֹבֶּערְשְׁטֶע [אוּסַאקֶעס] אוּנ עֶר-הֵייבְּט אַייךְ אִיהְר טִירֶען וָואס אִיהְר זַייט אֵייבֶּעג הֵיילִיג, אוּנ זָאל אַרַיין

וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת, אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן, לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר, וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ,

---

פירוש ע"ט

קוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דֶער עֶהְרֶען קֶענִיג. מִי זֶה װער אִיז דֶער עֶהְרֶען קִינִיג דָאס אִיז גָאט דֶער מֶעכְטִיגֶער אוּנ דֶער שְׁטַארְקֶער גָאט דֶער שְׁטַארְקֶער אִין מִלְחָמָה, הֵייבְּט אוֹיף אַייעֶר קָאפּ אִיהְר טוֹיעֶרֶען, אוּנ הֵייבְּט אוֹיף אִיהְר אֵייבֶּעגֶע טִיהְרֶען אוּנ זָאל אַרַיין קוּמֶען דֶער עֶהְרֶען קֶענִיג. מִי הוּא זֶה װער אִיז דָאס דֶער עֶהְרֶען קֶענִיג, גָאט דֶער הֶערְשֶׁער אִיז דֶער עֶהְרֶען קֶענִיג אֵייבֶּעג: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ אוּנ דוּרְךְ דַיינֶע נְבִיאִים שְׁטֵייט אַזוֹי גֶעשְׁרִיבֶּען אַזוֹי הָאט גָאט גֶעזָאגְט דֶער קֶענִיג פוּן יַעֲקֹב אוּנ זַיין דֶערְלֵייזֶער גָאט דֶער הֶערְשֶׁער אִיךְ בִּין דֶער עֶרְשְׁטֶער אוּנ אִיךְ בִּין דֶער לֶעצְטֶער אוּנ חוּץ מִיר אִיז נִיט דָא קֵיין גָאט. וְנֶאֱמַר אוּנ װִידֶער אִיז גֶעזָאגְט גֶעװָארֶען אוּנ זֵיי װֶעלֶען אוֹיף גֵיין הֶעלְפֶער אוֹיף דִי בֶּערְג פוּן צִיוֹן צוּ מִשְׁפָּטְ'ן דֶעם בַּארְג פוּן עֵשָׂו אוּנ דַאן װֶעט זַיין צוּ גָאט דִי מְלוּכָה. אוּנ נָאךְ אִיז גֶעװָארֶען גֶעזָאגְט אוּנ גָאט װֶעט זַיין אַמֶלֶךְ אוֹיף דֶער גַאנְצֶער װעלְט דֶעם זֶעלְבִּיגֶען טָאג װֶעט גָאט זַיין אֵיינֶער אוּנ זַיין נָאמֶען אֵיינֶער. וּבְתוֹרָתְךָ אוּנ אִין דַיין תּוֹרָה שְׁטֵייט גֶעשְׁרִיבֶּען. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֶער צוּ יִשְׂרָאֵל גָאט אוּנְזֶער גָאט אִיז אֵיין אֵיינְצִיגֶער גָאט:

וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת, וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

מֶען בְּלָאזְט תשר״ת תש״ת תר״ת

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם, לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלֻמוֹת, וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית, כִּי אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, אַתָּה זוֹכֵר אֶת כָּל הַמִּפְעָל. וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָּ. הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל רוּחַ וָנֶפֶשׁ. לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית. מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ. וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ.

פירוש ע״ט

אַתָּה זוֹכֵר דוּ גֶעדֶענְקְסְט דִי מַעֲשִׂים פוּן דֶער וֶועלְט אוּנ דֶער מֶאנְטְשׁ אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענֶעשׁ פוּן פַאר צַייטֶען. לְפָנֶיךָ פַאר דִיר אִיז אַנְטְ־פְּלֶעקְט אַלֶע גֶעהַייםֶענִישׁ אוּנ דִי פִיהל פֶערְבָּארְגֶענֶע זַאכֶען פוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. כִּי אֵין דֶען עֶס אִיז נִיטָא קֵיין פַארְגֶעסוּנְג פַאר דַיין כִּסֵא הַכָּבוֹד אוּנ עֶס אִיז נִיטָא קֵיין פַארְבָּארְגוּנְג פַאר דַיינֶע אוֹיגֶען. מֵרֵאשִׁית פוּן אָנְפַאנְג אָן הָאסְטוּ גֶע־לָאזְט וִויסֶען אוּנ פוּן פְרִיעֶר הָאסְטוּ

עס

זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ. זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר, אֵיזוֹ לַחֶרֶב, וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם, אֵיזוֹ לָרָעָב, וְאֵיזוֹ לָשֹׂבַע, וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ, לְהַזְכִּירָם לְחַיִּים וְלַמָּוֶת: מִי לֹא נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה. כִּי זֵכֶר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא, מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ, וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו, וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָּ, וּבֶן אָדָם יִתְאַמֶּץ בָּךְ, כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשֵׁלוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא, וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם: וְגַם אֶת נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ, וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל, לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ

פירוש ע"ט

עֶם אַנְפֶלֶעקְט. זֶה הַיּוֹם דֶער הַיינְטִי־גֶער טָאג אִיז דֶער אָנְהוֹבּ פוּן דַיין וֶוערְק עֶר אִיז אַגֶעדֶעכֶענֶעשׁ צוּם עֶרְשְׁטֶען טָאג פוּן דֶער בֶּעשַׁאפוּנְג. עֶר אִיז בֶּעשְׁטִימְט צוּ יִשְׂרָאֵל צוּ אֵיין גֶערִיכְטְס טָאג פַאר גָאט פוּן יַעֲקֹב. וְעַל הַמְּדִינוֹת אוּנ אִיבֶּער דִי מְדִינוֹת וֶוערְט הַיינְט אוֹיס גֶעזָאגְט וֶועלְכֶע מְדִינָה זָאל זַיין צוּם שְׁוֶוערְד אוּנ וֶועלְכֶע צוּ פְרִידֶען. וֶועלְכֶע צוּם הוּנְגֶער אוּנ וֶועלְכֶע צוּ זַאט. אוּנ דִי בֶּעשֶׁעפֶענִישׁ וֶוערֶען אִין אִיהְם גֶעדַאכְט. זַיי וֶוערֶען דֶערְמַאנְט צוּם לֶעבֶּען אָדֶער צוּם טוֹיט. מִי וֶוער וֶוערְט נִיט גֶעדַאכְט הַיינְטִיגֶען טָאג וָואס דִי גֶעדֶעכֶענִישׁ פוּן אַלֶע בֶּע־שֶׁעפֶענִישׁ קוּמְט פַאר דִיר דִי מַעֲשִׂים פוּן יֶעדֶען אוּנ זַיין בֶּעפֶעלוּנְג אוּנ דִי וֶוערְק פוּן אִיטְלִיכֶען טְרִיט פוּן מֶענְטְשֶׁען דִי מַחֲשָׁבוֹת פוּן אַלֶע מֶענְטְשֶׁען אוּנ זַיינֶע תַּחְבּוּלוֹת אוּנ דִי טֶבַע פוּן מֶענְטְשֶׁען מִיט אִיהְר ווִירְקוּנְג. וואוֹל דֶעם מַאן וָואס פַאר גֶעסְט דִיךְ נִיט אוּנ דֶעם מֶענְטְשׁ וָואס הַאלְט זִיךְ פֶעסְט אָן דִיר. כִּי דוֹרְשֶׁיךָ דֶען דִי וָואס זוּכֶען דִיךְ וֶועלֶען נִיט גֶעשְׁטְרוּכֶעלְט וֶוערֶען אוּנ וֶועלֶען אֵייבֶּעג נִיט וֶוערֶען פַאר שֶׁעמְט אַלֶע וָואס בֶּעשִׁיצֶען זִיךְ אִין דִיר. כִּי זֵכֶר דֶען דִי גֶעדֶעכֶענִישׁ פוּן אַלֶע מַעֲשִׂים קוּמְט פַאר דִיר אוּנ דוּ פָארְשְׁט אַלֶע זֵייעֶרֶע וֶוערְק. אוֹיךְ נֹחַ הַצַּדִּיק הָאסְטוּ מִיט לִיבְּשַׁאפְט גֶעדַאכְט אוּנ הָאסְט אִיהְם בֶּעפוֹילֶען מִיט בֶּעפֶעל פוּן הִילְף אוּנ רַחֲמָנוּת בְּשַׁעַת דוּ הָאסְט גֶעבְּרַאכְט דֶעם

מַעַלְלֵיהֶם, עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל, וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה, וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ, אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר, טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו:

פירוש ע"ט

מבול צו פאר דארבען אלע בעשעפעניש איבער זייערע שלעכטע ווערק. דרום זאל זיין געדעכעניש קומען פאר דיר גאט אונזער גאט צו מערען זיינע קינדער ווי די שטוב פון דער וועלט זיינע קינד'ס קינדער אזוי פיהל ווי די זאמד פון ים אזוי ווי עס איז געשריבען אין דיין תורה גאט האט געדאכט נח אונ אלע בהמות וואס מיט איהם אין דער תיבה האט גאט אריבער געפירט אווינד איבער דער ערד אונ זענען שטיל געווארען די וואסער: וְנֶאֱמַר אונ ווידער שטייט גאט האט דער הערט זייער יאמער האט גאט געדאכט דעם בונד וואס ער האט געמאכט מיט אברהם, מיט יצחק, אונ מיט יעקב, אונ ווידער שטייט. וְזָכַרְתִּי איך וועל געדענקען מיין בונד מיט יעקב אויך מיין בונד מיט יצחק אויך מיין בונד מיט אברהם וועל איך געדענקען אויך דאס לאנד וועל איך געדענקען. וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ אונ אין דיינע הייליגע כתובים שטייט געשריבען גאט האט געטהון איין געדעכעניש צו זיינע וואונדער גאט איז איין לייטזעליגער אונ איין דערבארעמדיגער. וְנֶאֱמַר טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו אונ ווידער שטייט געשריבען גאט גיט שפייז צו זיינע פארכטעגע ער געדענקט אייביג זיין בונד וְנֶאֱמַר נאך שטייט געשריבען גאט האט דערמאנט זיין בונד מיט זיי אונ האט זיך בעדענקט זיי גוט'ס צו טהון אזוי ווי זיינע פיהל גענאדען:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר, הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר, כה אמר יי, זכרתי לך חסד נעוריך, אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר, בארץ לא זרועה: ונאמר, וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך, והקימותי לך ברית עולם: ונאמר, הבן יקיר לי אפרים, אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו, רחם ארחמנו נאם יי:

אלהינו ואלהי אבותינו, זכרנו בזכרון טוב לפניך, ופקדנו בפקדת ישועה ורחמים משמי שמי קדם, וזכר לנו יי אלהינו את הברית ואת החסד ואת השבועה, אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ותראה לפניך עקדה שעקד אברהם אבינו את יצחק

פירוש ע"ט

ועל ידי און דורך דיינע נביאים שטייט געשריבען גיי און שריי אין די אויערען פון ירושלים אזוי האט גאט געזאגט איך געדענק דיר דעם חסד פון דיין יוגענט די ליבשאפט פון דיין חופה. דיין גיין נאך מיר אין דער מדבר אין איין לאנד וואס איז ניט געזייעט, און נאך א פסוק שטייט. הבן יקיר איז דען מיר אפרים א טייערער זוהן אדער א שפיעל קונד, דאס ווען איך רייד נאר פון איהם בלייבט ער מיר שוין שטענדיג אין געדאנקען דרום ברומען מיינע געדערעם פאר איהם. רחם דערבא־רעמען וויל איך מיך איבער איהם. דאס איז גאט'ס רייד:

אלהינו ואלהי אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערען גע־דענק אונז מיט א גוט געדעכעניש פאר דיר, און בעפעהל אונז מיט א בעפעהל פון הילף און רחמנות פון די הויכע הימלען. וזכר און געדענק אונז אונזער גאט דעם בונד און דעם חסד און די שבועה וואס דו האסט געשווארען צו אברהם אבינו אויף דעם בארג מוריה און עס זאל געזעהן ווערען פאר דיר די עקדה וואס אברהם

בְּנוֹ עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ, וְכָבַשׁ רַחֲמָיו, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ, וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, זוֹכֵר הַבְּרִית:

מֶען בְּלָאזְט תשר"ת תש"ת תר"ת

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

פירוש ע"ט

אָבִינוּ הָאט גֶעבּוּנְדֶען זַיין זוּהְן יִצְחָק אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ אוּנ הָאט אֵיין גֶעהַאלְטֶען זַיינֶע רַחֲמָנוּת כְּדֵי צוּ טְהוּן דַיין ווִילֶען מִיטֶען גַאנְצֶען הַארְצֶען אַזוֹי זָאל דַיינֶע רַחֲמָנוּת אוֹיף הַאלְטֶען דַיין כַּעַס פוּן אוּנְז. וְזָכַרְתִּי אִיךְ וֶועל זֵיי גֶעדֶענְקֶען דֶעם בּוּנְד ווָאס אִיךְ הָאבּ גֶעמַאכְט מִיט דִי עֶרְשְׁטֶע ווָאס אִיךְ הָאבּ זֵיי אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען פוּן לַאנְד מִצְרַיִם פַאר דִי פֶעלְקֶער אִין דִי אוֹיגֶען כְּדֵי צוּ זַיין זֵייעֶר גָאט, אִיךְ בִּין גָאט. כִּי זוֹכֵר דֶען דוּ גֶעדֶענְקְסְט אַלֶע פֶערְגֶעסֶענֶע זַאכֶען פוּן אֵייבֶּיג אָן, אוּנ עֶס אִיז נִיט דָא קֵיין פֶערְגֶעסוּנְג פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד, אוּנ דִי עֲקֵדָה פוּן יִצְחָק ווֶעסְטוּ הַיינְט גֶעדֶענְקֶען מִיט רַחֲמָנוּת צוּ זַיינֶע קִינְדֶער. בָּרוּךְ אַתָּה גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט. זוֹכֵר הַבְּרִית ווָאס גֶעדֶענְקְט דֶעם בּוּנְד:

אתה נגלית בענן כבודך, על עם קדשך לדבר עמם. מן השמים השמעתם קולך, ונגלית עליהם בערפלי טהר: גם כל העולם כלו חל מפניך, ובריות בראשית חרדו ממך, בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצות, ותשמיעם את הוד קולך, ודברות קדשך מלהבות אש, בקולות וברקים עליהם נגלית, ובקול שופר עליהם הופעת: ככתוב בתורתך ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר, וקול שופר חזק מאד, ויחרד כל העם אשר במחנה: ונאמר, ויהי קול השופר הולך וחזק מאד, משה ידבר והאלהים יעננו בקול: ונאמר, וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול

פירוש ע"ט

אתה נגלית דו האסט אנטפלעקט דיין כבוד אין וואלקען אז דו האסט געוואלט ריידען מיט דיין היילינ פאלק פון דעם הימעל האסטו זיי געמאכט הערען דיין קול. ונגלית עליהם און מיט איין קלארען וואלקען האסטו זיך אנטפלעקט צו זיי, אויך די גאנצע וועלט האט געציטערט פאר דיר, און אלע בעשעפענעש פון ששת ימי בראשית האבען זיך דערשראקען פאר דיר אז דו אונזער קעניג האסטו זיך אנטפלעקט אויף דעם בארג סיני צו לערנען צו דיין פאלק תורה און מצות. ותשמיעם און דו האסט זיי געלאזט הערען דיין שיינעם קול און דיינע היילינע רייד פון פלאם פייער, מיט שטים און מיט בליץ האסטו זיך צו זיי אנט־פלעקט און מיט איין קול פון איין שופר האסטו אויף זיי ערשיינט. אזוי ווי אין דיין תורה שטייט געשריבען ביי מתן תורה. ויהי עס איז געוועזען דעם דריטען טאג גאנץ פריה איז געוועזען קולות און בליצען און אשווערער וואלקען אויף דעם בארג, אויך איין שטארקער קול פון איין שופר, און עס האט געציטערט גאר דאס פאלק וואס אין דער מחנה. ונאמר און ווידער שטייט, דאס קול פון דעם שופר איז געוועזען אלע מאהל שטארקער משה טהוט ריידען און גאט טהוט איהם ענטפערען מיט שטימע. ונאמר און ווידער שטייט גאר דאס פאלק האבען עס געזעהן די קולות און די בראנד פייער און דאס קול פון שופר און דעם בארג ווי ער רייכערט דאס פאלק האבען עס געזעהן און האבען זיך געצויגען

הַשּׁוֹפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן, וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה, יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר, בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר, הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

פירוש ע"ט

צוּרִיק אוּנ הָאבֶּען זִיךְ גֶעשְׁטֶעלְט פוּן וַוייטֶען. וּבְדִבְרֵי אוּנ אִין דַיינֶע הֵיילִיגֶע כְּתוּבִים שְׁטֵייט גֶעשְׁרִיבֶּען גָאט אִיז אוֹיף גֶעגַאנְגֶען מִיט שַׁאלוּנְג מִיט אֵיין קוֹל שׁוֹפָר, אוּנ וִוידֶער אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארֶען, מִיט טְרָאמֵייטֶען אוּנ מִיט אֵיין קוֹל פוּן שׁוֹפָר זָאלְט אִיהְר שַׁאלֶען פַאר גָאט דֶעם קֶענִיג. וְנֶאֱמַר אוּנ וִוידֶער אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוא־רֶען, בְּלָאזְט שׁוֹפָר אוּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וָואס גֶעפַאלְט רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אִין דֶעם טָאג וָואס אִיז אוּנְז פֶעסְט גֶעזֶעצְט פַאר אֵיין יוֹם־טוֹב. כִּי חוֹק דֶען עֶס אִיז אַגֶעזֶעץ בַּיי יִשְׂרָאֵל וַוייל עֶר אִיז אַ גֶע־דִיכְטֶעם טָאג בַּיי דֶעם גָאט פוּן יַעֲקֹב:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ אוּנ דוּרְךְ דַיינֶע קְנֶעכְט דִי נְבִיאִים שְׁטֵייט אַזוֹי גֶעשְׁרִיבֶּען, אַלֶע וָואס זִיצֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּנ דִי וָואס רוּעֶן אוֹיף דֶער עֶרְד וֶועלֶען זֶעהְן בְּשַׁעַת עֶס וֶועט זִיךְ אוֹיף הֵייבֶּען אֵיין פָאהְן אוֹיף דִי בֶּערְג בְּשַׁעַת מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען אוּנ אִיהְר וֶועט הֶערֶען וִוי מֶען וֶועט בְּלָאזֶען שׁוֹפָר שֶׁל מָשִׁיחַ. וְנֶאֱמַר וִוידֶער אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארֶען, אוּנ עֶס וֶועט זַיין אִין דֶעם טָאג אַז מָשִׁיחַ וֶועט קוּמֶען וֶועט גֶעבְּלָאזֶען וֶוערֶען מִיט אַ גְרוֹיסֶען שׁוֹפָר וֶועלֶען קוּמֶען דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען פֶערְלָארֶען אִין לַאנְד אַשּׁוּר אוּנ דִי וָואס זֶענֶען פֶערְשְׁטוֹיסֶען אִין

וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ, וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, כַּמִּצְוָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁכֶם, וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי

פירוש ע"ט

לַאנְד מִצְרַיִם אוּנ זַיי וֶועלֶען זִיךְ בּוּקֶען צוּ גָאט אוֹיף דֶעם הֵיילִיגֶען בַּארְג אִין יְרוּשָׁלַיִם. וְנֶאֱמַר אוֹיךְ שְׁטֵייט, גָאט וֶועט זִיךְ אוֹיף זַיי בַּעוַוייזֶען, אוּנ זַיינֶע פַייֶלען וֶועלֶען אוֹיסְגֵיין וְוִי אֵיין בְּלִיץ, אוּנ גָאט וֶועט בְּלָאזֶען מִיט אַ שׁוֹפָר, אוּנ וֶועט גֵיין מִיט שְׁטוּרְם קֵיין תֵּימָן. יְיָ צְבָאוֹת גָאט דֶער הֶער טְהוּט בֶּעשִׁיצֶען אוֹיף זַיי, אַזוֹי זָאלְסְטוּ בֶּעשִׁיצֶען אוֹיף דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט דַיין פְרִיד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אוּנְזֶער גָאט אוּנ גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען.

תְּקַע בְּלָאז מִיט אֵיין גְרוֹיסֶען שׁוֹפָר אוּנְז פְרַיי צוּ מַאכֶען, אוּנ הֵייבּ אוֹיף אֵיין פָאהְן אֵיין צוּ זַאמְלֶען אוּנְזֶערֶע פֶערְטְרִיבֶּענֶע אוּנ נֶעם צוּ זַאמֶען אוּנְזֶערֶע פֶערְשְׁפְּרֵייטֶע פוּן צְווִישֶׁען דִי פֶעלְקֶער, אוּנ אוּנְזֶערֶע פֶערְשְׁפְּרֵייטֶע זָאלְסְטוּ אֵיין זַאמְלֶען פוּן דִי עֶקֶען וֶועלְט. וַהֲבִיאֵנוּ אוּנ בְּרֶענְג אוּנְז מִיט גֶעזַאנְג אִין דַיין שְׁטָאט צִיּוֹן אוּנ קֵיין יְרוּשָׁלַיִם אִין דַיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִיט אֵיבִּיגֶע פְרֵייד. וְשָׁם אוּנ דָארְטֶען וֶועלֶען מִיר מַאכֶען פַאר דִיר דִי קָרְבָּנוֹת פוּן אוּנְזֶער שׁוּלְד, אַזוֹי וְוִי מִיר זֶענֶען גֶעבָּאטֶען גֶעוָוארֶען אִין דַיין תּוֹרָה דוּרְךְ דַיין קְנֶעכְט מֹשֶׁה. וָוס עֶר הָט גֶהֶערְט פוּן דַיין גֶעהֶרְטֶען מוֹיל, אַזוֹי וְוִי עֶס שְׁטֵייט גֶעשְׁרִיבֶּען:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם אוּנ אִין אַייעֶר פְרֵיידֶע טָאג אוּנ אִין אַייעֶרֶע יָמִים־טוֹבִים אוּנ רָאשֵׁי חֳדָשִׁים זָאלְט אִיהְר בְּלָאזֶען מִיט טְרוּמֵייטֶען אוֹיף אַייעֶרֶע עוֹלוֹת

שַׁלְמֵיכֶם, וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

מֶען בְּלָאזְט תשר״ת תש״ת תר״ת

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ

פירוש ע״ט

עוֹלוֹת אוּן אוֹיף אַייעֶרע שֶׁעכְטוּנְג פוּן שְׁלָמִים וֶועלֶען זֵיי אַייךְ זַיין צוּ אַ גֶעדֶעכֶענֶעשׁ פַאר אַייעֶר גָאט, אִיךְ בִּין אַייעֶר גָאט. כִּי אַתָּה דֶען דוּ הֶערְסְט דָאס קוֹל פוּן שׁוֹפָר אוּנ פֶערְנֶעמְסְט שַׁאלוּנְג, אוּנ קֵיינֶער אִיז נִיט גְלַייךְ צוּ דִיר. בָּרוּךְ אַתָּה גֶעלוֹיבְּט בִּיסְט דוּ גָאט, דֶער דָא הֶערְט דִי שְׁטִימֶע פוּן שַׁאלוּנְג פוּן יִשְׂרָאֵל זַיין פָאלְק מִיט דֶערְבַּא־רֶעמְקֵייט:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ אוּנ אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען זָאלֶען זֶעהֶען אַז דוּ וֶועסְט זִיךְ אוּמְקֶערֶען קֵיין צִיּוֹן מִיט דֶער־בַּארֶעמְקֵייט. בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט דֶער דָא קֶערְט אוּם זַיין שְׁכִינָה קֵיין צִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ מִיר דַאנְקֶען דִיר דָאס דוּ בִּיסְט גָאט אוּנְזֶער גָאט אוּנ דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען צוּ אֵייבֶּעג, דוּ בִּיסְט דֶער שְׁטַארְקֶער פוּן אוּנְזֶער לֶעבֶּען דֶער בֶּעשִׁיצֶער פוּן אוּנְזֶער הִילְף, מִיר וֶועלֶען דִיר דַאנְקֶען אוּנ וֶועלֶען דַיין לוֹיבּ דֶערְ־

שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.

פירוש ע"ט

צֵיילֶען פוּן אֵיין דוֹר צוּם אַנְדֶערֶען פוּן וֶועגֶען אוּנְזֶער לֶעבֶּען וָואס אִיז אִיבֶּער גֶעעֶנְטְפֶערְט אִין דַיין הַאנְד אוּן פוּן וֶועגֶען אוּנְזֶערֶע נְשָׁמוֹת וָואס זַיי וֶוערֶען אַלֶע נַאכְט אִין דַיין הַאנְד בֶּעהַאלְטֶען אוּן פוּן וֶועגֶען דַיינֶע נִסִּים וָואס דוּ טוּסְט אַלֶע טָאג מִיט אוּנְז אוּן אוֹיף דַיינֶע ווּאוּנְדֶער אוּן דַיינֶע גוּטְקֵייט וָואס זַיי זֶענֶען אַלֶע צַייט אָבִינְט אוּן מָארְגֶען אוּן מִיטֶען טָאג, דוּ גוּטֶער גָאט דָאס דַיינֶע דֶערְבַּארֶעמְקֵייט הָאבֶּען קֵיין עֶנְד נִיט אוּן דוּ דֶערְבַּארְמִיגֶער גָאט דָאס דַיינֶע חֲסָדִים לָאזֶען זִיךְ קֵיין מָאהְל נִיט אוֹיס פוּן אֵייבִּיג הָאפֶען מִיר צוּ דִיר:

וְעַל כּוּלָּם אוּן אוֹיף אַלֶע זַאכֶען זָאל גֶעלוֹיבְּט אוּן דֶערְהֵייבְּט וֶוערֶען דַיין נָאמֶען, אוּנְזֶער קֵינִיג תָּמִיד צוּ אֵייבִּיג:

וּכְתוֹב לְחַיִּים אוּן שְׁרַייבּ אָן אֵיין גוּטֶען לֶעבֶּען אַלֶע קִינְדֶער פוּן דִי אָבוֹת וָואס דוּ הָאסְט מִיט זַיי כּוֹרֵת בְּרִית גֶעוֶועזֶען:

וְכֹל הַחַיִּים אוּן דִי דָא לֶעבֶּען טוּעֶן דִיךְ אֵייבִּיג לוֹיבֶּען אוּן לוֹיבֶּען דַיין נָאמֶען מִיט אֱמֶת דוּ בִּיסְט דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶער הִילְף אֵייבִּיג. בָּרוּךְ גֶעלוֹיבְּט בִּיסְטוּ גָאט, דָאס דַיין נָאמֶען אִיז גוּט, אוּן צוּ דִיר אִיז שֵׁיין צוּ לוֹיבֶּען:

דִי פֵּיטְשׁ פוּן „שִׂים שָׁלוֹם" בִּיז עֶנְדִי „שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי מַעֲרִיב:

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

תפלה לשליח צבור בקול.

פותחין הארון

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִּי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים. לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים:

אָפַד מֵאָז לִשְׁפֹּט הַיּוֹם. בְּחוֹן מַעֲשֵׂה כָּל יוֹם. גִּישַׁת יְקוּמִים פְּנֵי אָיוֹם. דִּינָם בּוֹ לְפַלֵּס לְפִדְיוֹם: הָרִאשׁוֹן אָדָם בּוֹ נוֹצָר. וְצֻוָּה חוֹק וְלֹא נָצָר. זֶה מֵלִיץ כְּהִרְחִיב בַּצָּר. חֻקְקוֹ לְמִשְׁפָּט וְלַדּוֹרוֹת מוּנְצָר: טִיעַת חוֹצֵב גְּבָעוֹת וְצוּרִים. יֻלְּדוּ בוֹ מֵרֹאשׁ צוּרִים. כְּיוֹשְׁבֵי נְטָעִים הֵמָּה הַיּוֹצְרִים. לְלַמֵּד בּוֹ צֶדֶק לַעֲצוּרִים:

כסף נבחר

אפד מאז לשפט היום כו', דעם פיוט וועלען מיר געבען צו פערשטיין מיט א משל עס איז געוועזען א גרויסער סוחר פלעגט ער צו געבען סחורה אויף בארג אין אלע שטעטלעך ארום, די קליינע סוחרימ'לעך, נאר באופן אז פאר דעם לייפציגער ירוד זאלען זיי איהם בעצאהלען דעם אלטען חוב, אונד ער וועט זיי נוייטער בארגען פרישע סחורה, אזוי האט זיך געפיהרט א לאנגע צייט, פאר דעם לייפציגער ירוד פלעגט ער ארום פאהרען מיט א קארעטע אין די אלע קליינע שטעטלעך, אונטער דער שטאט פלעגט ער הייסען זיין משרת אן הענגען אויף די פערד גלעקלעך, דאס מען זאל הערען ניין אן קומען, ער איז אריין געקומען אין די שטעטלעך, מען האט דערהערט די גלעקלעך קלינגען, האבען די סוחרים שוין געוואוסט דאס

פירוש ע"ט

אפד מאז דער טאג ראש השנה איז אנגעברייט געווארען צו משפט'ן פון דעמסטמאל אן ווי גאט האט גע'משפט אדם הראשון בשעת ער האט געזינדיגט פון דעם מאהל אן האט ער געזעצט דעם טאג צו משפט'ן אלע בעשעפענעש. בחון צו פרובען די מעשים פון יעדען טאג. גישת אלע בעשעפענעש מוזען גע־נעהנען פאר דעם פארכטיגען גאט. דינם בעטען מיר דיך די וואג פון זייער משפט זאל איבערוועגען צו דערלייזונג. הראשון אדם הראשון וואס איז בעשאפען געווארען אין ראש השנה. וצוה אונ ער איז געבאטען געווארען ער זאל ניט עסען פון עץ הדעת האט ער די מצוה ניט געהיט איז גאט זיין מליץ געווען. בצת צרה אונ האט איהם דערלענגערט די צייט דען די מלאכים האבען מקטרג געווען אונ האבען געזאגט, רבונו של עולם דו האסט דאך געזאגט צו איהם אז דו וועסט עסען פון דעם עץ הדעת וועסטו אין דעם טאג שטארבען. האט גאט געענטפערט איך האב געמיינט איין טאג פון מיינע טעג דאס איז טויזענט יאהר. חקקו גאט האט דעם טאג געזעצט אונ בעוואהרט צו משפט'ן אלע דורות מיט רחמנות אזוי ווי ער האט גע'משפט אדם הראשון מיט רחמים. טיעת די גרונד־פעסטען אונ די הויכע בערג אונ די פעלזען דאס זענען די אבות, זענען אין דעם טאג געבארען געווארען. כיושבי אזוי ווי אדם אונ חוה וואס זענען געזעסען אין געפלאנצטען גן עדן זענען בעשאפען געווארען ראש השנה, אזוי זענען די אלע צדיקים בעשאפען געווארען ראש השנה כדי זיי זאלען דעם טאג מלמד זכות זיין אויף

מְיוּחָם שְׁמוֹ בְּשֵׁם אֵיתָנִים. גַּם לְהִתְנוֹסֵס עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. סְפָרִים נִפְתָּחִים וּמַעֲשִׂים מִתָּנִים. עוֹבְרִים לְפָנֶיךָ וְחֶשְׁבּוֹן נוֹתְנִים: פָּקִיד הוּכַן לְתִקּוּן מוֹעֲדֶיךָ. צֹאן לְהַעֲבִיר בְּשֵׁבֶט עָדֶיךָ: חזן קֶרֶן בְּמָשְׁכָם (בשבת בְּזָכְרָם) הַיּוֹם עֵדֶיךָ. רַחוּם. זְכוֹר שְׁבוּעַת עֲבָדֶיךָ:

נַעֲלֶה (בשבת זִכְרוֹן) שׁוֹפָר עִם תַּחֲנוּן. שַׁדַּי לְפַתּוֹתְךָ בָּם בְּחִנּוּן: חזן תָּשִׁיב לְנַדָּן בְּרַק הַשָּׁנוּן. תְּחַזֵּק מָגֵן לְגוֹנְנִי בְּגִנּוּן:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

פירוש ע"ט

ישראל. מיוחם דעם חודש תשרי ווערט אנגערופען "ירח האיתנים", דס איז טייטש, שטארק. ווייל אין איהם זענען געבארען געווארען די שטארקע אבות. גם ער איז אפרוב אויסצו־פרובען די מעשים פון די אויבערשטע און די אונטערשטע. ספרים די ספרים ווערען געעפענט זיי דערציילען אלע מעשים. עוברים זיי פאהרען פאר דיר איבער און גיבען דיר אפ חשבון. פקיד דער חודש תשרי איז דער עלצטער חודש וואס פון איהם ווערען אלע ימים טובים געציילט. צאן אלע מענטשען ווערען ווי שאף דורך גע־פיהרט אונטערען רוט פאר דיר. קרן די ישראל וואס זאגען עדות אויף דיינער איינהייט בלאזען היינט שופר, כדי דו דערבארמיגער זאלסט צו זיי דערמאנען וואס דו האסט געשווארען צו דיינע קנעכט די אבות: נעלה שופר מיר לויבען דיך מיט דעם שופר און מיט געבעט שטארקער גאט דיך מפיים צו זיין מיט תפלה, די געשארפטע שווערד דאס איז דער מדת הדין זאלסט אומקערען אין שייד אריין, דו זאלסט אנגע־מען אפאנצער צו בעשיצען מיך מיט בעשיצונג:

כסף נבחר

דער גרויסער סוחר איז געקומען, און האבען איהם באלד געברענגט געלד פאר די אלטע חובות, און ער האט זיי ווייטער געבארגט די פרישע סחורות, אמאהל האט זיך געמאכט א שרפה אין דעם שטעטיל, בעוויל די מענטשען זענען ניט געוועזען אפ געהיטען פון פייער, און די אלע סוחרים'לעך זענען אפגעברענט געווארען, די הייזער מיט די קראמען, ניי זענען געבליבען נאקיט אין בארוויס, אהן געלד, אן סחורה, דער טערמין האט אן גערוקט, דער

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

ע"פ תשר"ק.

תֵּפֶן בְּמָכוֹן לָכֶם שֶׁבֶת. שָׁעוֹן וּמוּסָר כְּעָלוּ בְּמַחֲשֶׁבֶת. רָם תְּהִי אָזְנְךָ קַשֶּׁבֶת. קוֹל שׁוֹפָר שָׁעוֹת מְנוּשֶּׁבֶת: צָרַת אֹמֶר לֹא יָדוֹן. פְּעָמִים לֹא תָקוּם לַאֲבַדּוֹן. עוֹלָם אֲשֶׁר בְּאַרְבָּעָה נִדּוֹן. סְמוֹךְ בְּחַסְדְּךָ וּבַאֲמִתְּךָ אָדוֹן: נוֹעָדִים בְּיוֹם קְרָב וְנִלְחָמִים. מוּל אֶבֶן נֶגֶף מִתְלַחֲמִים. לִכְבוּב תְּרוּעָתָם שְׁעֵה מִמְּרוֹמִים. כִּסֵּא דִין לְהָמִיר בְּשֶׁל רַחֲמִים: יָחִיד אֲשֶׁר בְּעֵקֶד נִשְׁפָּט. טְלָאָיו בּוֹ יְחוֹנָנוּ

כסף נבחר

גרויסער סוחר איז געקומען צו פאהרען נאך זיין געלד, האבען זיך געבעך די אלע סוחרים׳ לעך צונאמען גענומען דאס לעצטע ביסעל פער־ברענטע סחורה וואס איז זיי נאך געבליבען, און זענען געקומען צו לויפען צו דעם סוחר מיט א גרוים געוויין, און איהם געבעטען, די וייסט דאך דאס מיר זענען די אלע צייטען

פירוש ע"ט

תפן במכון אז דו וועסט דיך ווענדען צו זעצען אויף דעם כסא דין און מדת הרחמים און מדת הדין וועלען אויפגיין אין דיין מחשבה. רם בעטען מיר דיך ערהאבענער גאט דיין אויער זאל דעמאלס פערנעמען דעם קול שופר וואס די ישראל בלאזען. עולם די וועלט וואס זי ווערט פיער מאהל אין יאהר גע׳משפט, פסח אויף תבואה, שבועות אויף פרות, ראש השנה די גאנצע וועלט, סוכות אויף וואסער, זאלסטו איהר אונטער לעהנען מיט דיין חסד און אמת. נועדים די ישראל זאמלען זיך איין אין די שולען אין דעם טאג ראש השנה וואס ער איז א טאג פון מלחמה קעגען דעם יצר הרע וואס ער איז גלייך צו א שטיין וואס מען שלאגט זיך אפ אן איהם די פים האלטען זיי מלחמה. לכבוב דעם שאלען פון דעם שופר פאר נעם הימעל. כסא פערבייט די שטול פון דין אויף דעם שטול פון רחמים. יחיד דער בן יחיד יצחק וואס ער איז גע׳משפט געווארען צו זיין געבונדען אויף דעם מזבח. טלאיו זיינע לעמעלעך די ישראל זאלען

מלהשפט. חלילה לך אלהי המשפט. זכור לא יעשה משפט: ואם כאדם עברו ברית. האל. כאל הבט לברית: חזן דברות. אלה דברי הברית. גלה בזכרון שלוש ברית:

קהל עולם בבקרך בראש השנה. בהכרעת צדק תבריע שנה: חזן אסומה טלולה גשומה אם שחונה. אטומים להחיות בטללי שנה:

מי כמוך אב הרחמים, זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

אף אורח משפטיך יי קוינוך. תאות לב בצר פקדנוך. ברי לבב מאתמול קדמנוך. שופר תרועה טרם

פירוש ע״ט

דורך דיין זכות דערבארעמט ווערען זיי זאלען ניט געמשפט ווערען מיט מדת הדין. חלילה גאט פון גערעכטיגקייט דו זאלסט עס חלילה ניט טהון.

זכור דערמאנן אונז דעם זכות פון אברהם וואס ער האט געזאגט „השופט כל הארץ לא יעשה משפט". דברות די רייד פון דער תוכחה וואס דערביי שטייט געשריבען „אלה דברי הברית" זאלסטו פון זיי די קללות אפטהון אז דו וועסט זיך דערמאנען אן דעם ברית וואס דו האסט כורת געווען מיט די דריי אבות:

עולם בבקרך מיר בעטען דיך רבונו של עולם אז דו וועסט פארשטעהן די וועלט אין ראש השנה זאלסטו מיט צדקה לאזען אראפוועגען די געוויכט פון דאס יאהר. אסומה עס זאל זיין א יאהר פון פולע אוצרות תבואה פון פיהל טוי, און אויב עס וועט זיין א הייס יאהר זאל גיין רעגען. אטומים און די מתים זאלסטו לעבעדיג מאכען מיט דעם טוי פון תחית המתים:

אף אורח האטשע דו משפט'סט אונז נאך דיין מנהג און שטראפסט אונז מיט יסורים האפען מיר דאך צו דיר גאט, און בשעת צרה געדענקען מיר דיך וואס דו ביסט אונזער הארצענ'ס לוסט. ברי מיט לויטערע הערצער האבען מיר זיך פון נעכטען אן דאס איז ערב ראש השנה

כסף נבחר

געוועזען ערליכע לייט, נאר יעצט וואס מיר זענען אומגליקליך געווארען דורך דער שריפה, נעם ביי אונז צו פאר דיין חוב דאס ביסעלע סחורה, וואס איז האטש ניט אין גאנצען פערברענט. און זאלסט אונז ווייטער בארגען די

שמענוך: גזרה חקת מיצירת בראשית. ראש דברך תשובה להשית. דין טרם הוערך מראשית. קדמה למלט שובבים מחרישית: היוצר יחד שני לבביהם. צופה ומביט סרעף קרביהם. ואם און נראה במחבואיהם. פקוד תפקוד למו קרוביהם: זכר הסרת שכם מסבל. עבד כהחפש מעני כבל. חניטיו אם תועתעו בתבל. שיחו יחוננם לחיי הבל: טמינת לב ונקימת קץ. נדחים לאסוף בו בקץ. יום מוכן עתים להקץ. מימים ימימה ומקץ לקץ: כסא להקפות חודש לקוב. כסוחים בלהטו להבהב לרקוב: חזן להסיר

כסף נבחר

פרישע סחורה, דער סוחר האט אויף זיי רחמנות געקריגען אונ האט זיי מוחל געוועזען דעם אלטען חוב, אונ האט זיי ווייטער געבארגט סחורה, נאר באופן זיי זאלען לעבען ווייטער בתכלית, זיי זאלען קענען זיך צוריק אויפ-

פירוש ע"ט

מקדים געוועזען פאר דיר מיט תשובה ותפלה אונ מיר האבען דיך געלאזט הערען אונזער שופר בלאזען. גזרה דו האסט פעסט געזעצט פון אנפאנג דער בריאה דאס דיינע ערשטע רייד זאל זיין דאס תשובה זאל העלפען. היוצר גאט וואס ער האט בעשאפען אין מענטשען דעם יצר-טוב אונ דעם יצר-הרע. צופה ער זעהט זייערע אינעווייניגסטע מחשבות אונ אויב עס ווערט עפיס אומרעכט געזעהן אין זייערע פערבארגינהייט זאלסטו זיי געדענקען דעם זכות פון זייערע קרובים די אבות. זכר דאס געדעכעניש פון יוסף הצדיק וואס דו האסט אפגעטהון זיין אקסעל פון לאסט, אין דעם טאג ראש השנה איז ער פריי ארויס געגאנגען פון אייזערנע קייטען. חניטיו אויב זיינע קינדער זענען פעראירט געווארען אין אומווערדיגקייט בזכות זיין פרומקייט זאל גאט זיך מרחם זיין איבער זיינע קינדער זיי זאלען לעבען אויף דער וועלט וואס זי איז הבל הבלים. טמונת דער קץ פון דער גאולה איז פערבארגען אין גאט'ס הארצען די פערשטויסענע ישראל איין צו זאמלען אין דעם טאג פון ראש השנה. יום דער טאג ראש השנה איז אנגעברייט דאס דער מענטש זאל זיך דערוועקען אין איהם מיט תשובה פון יאהר צו יאהר אונ פון עק צו עק. כסה דער טאג פון דער גאולה וואס איז פערבארגען זאל ענטדעקט ווערען אונ דער חודש זאל בעקאנט ווערען. כסוחים בשעת ער וועט ברענגען די רשעים אין גהינם אונ זייער אש וועט פערפוילט ווערען. להסיר דעמאלט וועט ער אפ-

מכשול מלב העקוב. להזכר לאברהם ליצחק וליעקב:

ימלוך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

קו"ה אל אמונה בערכך דין. אם תמצה עומק הדין. מי יצדק לפניך בדין. קדוש:

קו"ה אם לא למענו יעש. ויסיר מנו חרון אף וכעס. אין לבקר ולמצוא מעש. קדוש:

אומץ אדירי כל חפץ, בהתבקרם בדין חיבו לנפץ, כלא נמצא בהם חפץ: אדם יציר עפר מאדמה, לאילי מרום אותו דמה, לא בן ולהבל דמה: לעבוד ולשמור גן הפרישו, ועבר על ציוויו ויגרשו, ויום זה ליושר דרשו: לעת האיר אזרח ממאפל, עולם היה תהו ומאופל, עשרים דור

פירוש ע"ט

טהון דעם יצר הרע פון דעם גע־פעלשטען הארצען. להזכר אונ ועט אונז געדענקען דעם זכות פון אברהם אונ יצחק אונ יעקב:

כסף נבחר

בויען זייער שטעטיל אונ צוריק שטיין אויף זייערע פיס, דער נמשל איז דער גרויסער סוחר דאס איז השי"ת, ער טהוט אונז כסדר בארגען זיין גוטס, ווען דאס בית המקדש איז געשטאנען אז עם פלעגט צו קומען דער טערמין

אל אמונה דו געטרייער גאט אז דו ריכטסט אן דאס געריכט. אם אויב דו וועסט זיך טיף מדקדק זיין אין דין ווער וועט קאנען גערעכט בלייבען פאר דיר אין דין דו הייליגער גאט:

אם לא אויב ער וועט ניט טהון פון זיין הייליגען נאמען וועגען ער זאל אפטהון פון אונז צארען אונ רוגז. אין איז ניטא וואס צו זוכען צו געפינען ביי אונז גוטע מעשים דורך זיי גערעכט צו בלייבען הייליגער גאט:

אומץ אדירי דו שטארקער גאט אפילו די צדיקים וואס זיי זענען שטארק צוטהון דיין רצון אז זיי ווערען געפארשט אין דין זענען זיי שולדיג צוברעכען ווערען גלייך ווי זיי וואלטען גאר קיין מעשים טובים אין זיך געהאט. אדם אדם הראשון האט גאט איהם אפגעשייד ער זאל ארבייטען אונ היטען דעם גן עדן אונ האט עובר געווען אויף גאט'ס בעפעהל אונ האט געגעסען פון עץ הדעת דרום האט איהם גאט פערטריבען פון גן עדן אונ אין דעם טאג האט איהם גאט צו גוטען גע'משפט. לעת צו דער צייט אז אברהם האט דערלייכט די וועלט פון איהר פינצטערניש

בזוי ושפל: עקשים באורח מישור מסלול ידע, ועל נאמו במה אדע, נדון בקו ידוע תדע: עוברים בעמק הבכא להבדק, אם כפעלם בריב ידקדק. לפני שופט מי יצטדק: זך המשלים בעקד נפש, בזוקן לא מצא נופש, ותכהין עיניו בעשן טפש: זרעו רגל באהלי תורה, ועל אמרו דרכי נסתרה, נכסה ממנו פורת בסתירה: רשע אשר במחבא יחתר, צדק לפניו יהלך וינתר, אולי ביום אף יסתר: רעים שנים עשר כהבדיק, בריב אותם לא הצדיק, על מכרם בכסף צדיק: בני בלי שם במכרם עמוסים, בזונה וביין ובשוד חמסים, איך בדין יהיו נעמסים: בהתיצבו לריב בעמדו לדין, על זאת אותם ידין, למען ידעון שדון בדין: ירד אשר הוריד

פירוש ע"ט

עקשים די פערקרימטע רשעים האט אברהם געלערענט זיי זאלען גיין אין רעכטען וועג אונ ווייל ער האט גע-רעט "במה אדע" דאס הייסט ער האט געוואלט א צייכען אויף גאט'ס הבטחה דאס זיינע קינדער וועלען ארבען ארץ ישראל, מיט די רייד האט ער פערזינדיגט דאס זיינע קינדער האבען געמוזט זיין פיער הונדערט יאהר אין גלות מצרים. זך דער לויטערער דאס איז יצחק וואס ער האט זיך מוסר נפש געווען צו דער עקידה האט ער אויף דער עלטער ניט געפונען קיין מנוחה די אויגען זענען איהם טונקעל געווארען פון דעם רויך פון די קרבנות וואס די ווייבער פון עשו האבען מקריב געווען צו די שטערען. זרעו יעקב וואס ער האט זיינע קינדער געמאכט געוואוינען אין די געצעלטען פון תורה, אונ ווייל ער האט געזאגט מיינע מעשים טובים זענען פון גאט פערבארגען האט ער פערזינדיגט דאס זיין זוהן יוסף איז פון איהם פערבארגען גע-ווארען איז שוין אכל שכן דער רשע וואס ער גראבט זיך אונטער צו זינדיגען אין בעהעלטעניש דארף ער איילען תשובה אונ צדקה צו טהון טאמער וועט ער בעהיט ווערען אין דעם טאג וואס גאט וועט צערנען. רעים די צוועלף שבטים אז גאט האט געזוכט זייערע מעשים האט ער זיי ניט גערעכט געמאכט אין משפט ווייל זיי האבען פערקויפט יוסף הצדיק פאר געלד, איז שוין אכל שכן די אום געעהרטע כשדים וואס זיי האבען פערקויפט די ישראל פאר שפייז אונ פאר וויין אונ אנדערע גזילות וואס זיי האבען געטהון צו ישראל וויפיהל יסורים וועלען זיי מוזען ליידען לעתיד לבא אז גאט וועט זיי משפט'ן אויף זייערע מעשים רעים כדי זיי זאלען וויסען אז גאט'ס דין איז אמת. ירד משה רבינו וואס ער האט געמאכט אראפנידערען די תורה, אונ פריי געמאכט די ישראל

כסף נבחר

פון יופי-הדין, אונ מיר האבען נאר דער הערט די גלעקלעך, דאס איז דאס קול פון שופר, פלעגען מיר אקיינען צו טראגען די מעשים טובים פון א גאנץ יאהר, מיר האבען אבער בעונותינו הרבים פאר זעהן אונ דאס בית

אמרים, והדריר בכור שור מחמורים, ונענש בשמעו נא המורים: יען אשר נוקש בעשר, נחרתו בו מיתות עשר, וכנגע גבול כבל באוסר: ראשיה אשר בשוחד ישפוטו, איך בקו צדק ישפטו, כי אם כמו שפטו: רוכים עלי אש זרה, פגעה בם באף גזרה, ללמד בם פושעי פזורה: בער חמד מן החרם, ונלכד הוא וכל אשר לו בחרם, מגדיש ועד קמה וכרם: בוגד ושודד מה מועיל, הון בעברה לא יועיל, כי אם לחלות פני מלמד להועיל: יד שלח אחוז בארון, נעשה בו משפט וחרון, מה יעשו עוברי כבני מרון: יודע נגן כפץ בחנני, נבחן ונם תנם חנני, ואל תבא במשפט

פירוש ע"ט

וואס ווערען גערופען המורים איז ער געשטראפט געווארען ווייל ער האט געזאגט צו די ישראל „שמעו נא המורים", ער זאל ניט קומען קיין ארץ ישראל אונ האט געמוזט שטארבען אין דער מדבר, איז שוין אבל שכן אנדערע לייט וואס משפט'ן דורך שוחד ווי זאלען זיי גע'משפט ווערען מיט אשטריך פון צדקה מען וועט זיי ניט אנדערש משפט'ן נאר אזוי ווי זיי האבען גע'משפט. רוכים די יונגע לייט נדב ואביהוא ווייל זיי האבען פרעמדע פייער אריין געבראכט אין משכן האט זיי גאט'ס גזירה בעגעגינט מיט צארען דאס זיי זענען פערברענט געווארען די שלעכטע פון ישראל זאלען זיך פון זיי אפלערנען וואס פאר איין עונש אויף זיי קען קומען ווען זיי זינדיגען. בער דער נארעשער מענטש עכן ער האט געגליסט צו נעמען פון חרם וואס יהושע האט מחרים געווען האט מען גורל געווארפען אונ דער גורל איז אויף איהם געפאלען האט מען איהם פערברענט מיט זיין גאנץ פערמעג מיט זיין תבואה אונ מיט זיינע וויין גערטנער, וואס קען שוין זיך העלפען דער רשע אונ דער גזלן אז גאט וועט אויף איהם צערנען וועט איהם זיין געלד ניט העלפען ניט מעהר נאר צו בעטען צו גאט דער וואס לערענט צו גוטען. יד אז עוזה הכהן האט אויסגעשטרעקט זיין האנד אונ האט אנגערירט אין ארון הקודש וואס די לוחות זענען אין איהם געלעגען חאטשע זיין כוונה איז צו גוטען געווען איז ער באלד געשטארבען וואס קענען שוין טהון די מענטשען וואס גייען צום משפט ווי די יונגע שאף אונ האבען געזינדיגט במזיד. יודע נגן דוד המלך וואס ער האט פערשטאנען צו שפילען אז ער האט געזאגט צו גאט פרוב מיך ווערסטו זעהן אז איך בין פרום האט איהם גאט געפרובט מיט די מעשה פון בת שבע איז דוד ניט בעשטאנען ביי דעם

כסף נבחר

המקדש איז פאר ברענט געווארען, מיר האבען ניט קיין כהן גדול, וואס ער זאל פאר אונז מכפר זיין, אונ מיר האבען ניט קיין מעשים טובים, בעטען מיר פון השי"ת ער זאל אויף אונז רחמנות האבען, אונ זאל ביי אונז צו

לְדִינֵנִי: קוֹרְאֵי בְּגָרוֹן וְקוֹל שׁוֹפָר. אִם פִּשְׁעָם בְּדִין יְסֻפָּר, בְּמַתְּנַת חִנָּם הַיּוֹם יְכֻפָּר: קָצִין כְּנָאָה לְקַטֵּר לְשֵׁם, נֶגַע בְּמִצְחוֹ זָרַח לְהַרְשֵׁם, וְנִשְׁפַּט בְּלֹא יָדַע וְאָשֵׁם: לְעֵת תָּמוּט רֶגֶל זֵדִים, אֲשֶׁר בָּאוּ לְהֵיכָל מְזִידִים, יִשָּׁפְטוּ בְּמַכְנִיעַ זֵדִים: לְעֵת יְבוּקְּרוּ פּוֹעֲלֵי שֶׁקֶר, לְהִשָּׁפֵט בְּנִכּוּחַ אַף וָחֵקֶר, יִסָּכֵר פִּי דּוֹבְרֵי שָׁקֶר: יָשָׁר מִתְהַלֵּךְ לְפָנָיו בֶּאֱמֶת. אֵיךְ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֱמֶת, חִשַּׁב פָּעֳלוֹ אֱלֹהִים אֱמֶת: יְדִיד אֲשֶׁר לְפָנָיו וְאַחֲרָיו, לֹא קָם כָּמוֹהוּ בִּבְחִירָיו, וְאַחֲרֵי כָּל זֹאת דִּקְדֵּק אַחֲרָיו: יָבִינוּ כָּל יְצוּרֵי אֶרֶץ, אִם כַּךְ בִּמְצוּקֵי אֶרֶץ, מַה יַּעֲשׂוּ רִשְׁעֵי אָרֶץ: רָאָה יִרְאוּ יַעֲרֵי שִׂיחִים, אִם אֵשׁ אֲחוּזָה בַּלַּחִים. אָז יָנוּעוּ יְבֵשִׁים כְּסוּחִים: רְאֵה כִּי אֵין אִישׁ, לְהַפְגִּיעַ בְּעַד

כסף נבחר

געמען פאר דעם אלטען הוב דאס ביסטע אנגעזעהענסטע סחורה, דאס ביסטע מצות, וואס מיר האבען קוים מציל געוועזען, און אונז בארגען פרישע סחורה, פון א שנה טובה, דאס מיינט דער פייטן „אפד מאז״, דער

פירוש ע"ט

נסיון האט ער דערנאך געזאגט צו גאט זאלסט זיך אויף מיר אומזיסט דערבארעמען און זאלסט מיך ניט משפט'ן וואָרום איך וועל געוויס אומ-געדערכט בלייבען. קוראי די ישראל וואס רופען צו גאט מיטען האלז און מיט דעם קול פון שופר אז זייערע זינד וועלען אין דין דערציילט ווערען זאלסטו זיי שענקען און מוחל זיין זייערע עבירות אזוי ווי צו דוד המלך. קצין דער מלך עוזיה אז ער איז האפערדיג געוואָרען צו רייכערען קטורת אין בית המקדש גלייך ווי ער וואָלט געווען א כהן איז איהם א נגע צרעת ארויס אויף זיין שטערען און זיין חטא איז אנגעצייכענט געוואָרען חאטשע ער האט ניט געוואוסט אז ער טאר דאס ניט טהון האט איהם גאט דאך שולדיג געמאכט, איז שוין אכל שכן אז גאט וועט משפט'ן די כשדים. ישר דערדערכטפארטיגער דאס איז יחזקיהו חאטשע ער איז געגאנגען אין גאט'ס וועג מיט אמת האט גאט פארט מדקדק געווען אין זיינע מעשים און האט אויף איהם געבראכט די מלחמה פון סנחריב דעם מלך פון אשור. ידיד דער געליבטער יאשיהו וואס צווישען די אלע מלכים פון ישראל וואס זענען געווען פאר איהם און נאך איהם איז זיין גלייכען ניט געווען אין פרומקייט, פון דעסטוועגען האט גאט פארט מדקדק געווען אין זיין דין און ער איז נהרג געוואָרען, דערפון קענען זיך א מוסר נעמען אלע מענטשען פון דער וועלט ווען עס איז אזוי דערגאנגען מיט די צדיקים וואס זיי זענען די יסודות פון דער וועלט וואס זאלען שוין טהון די רשעים פון דער ערד. ראה ליבער גאט זעה אז עס איז ניט פאר-האנדען קיין מענטש דאס ער זאל פאר אונז בעטען אָבער דו ביסט דאך גאט און ניט קיין מענטש בעטען מיר דיך זאלסט זיין אונזער מליץ.

בני איש, ואתה אל ולא איש: חזן רשום בכתב אמת אשננה, מעשה כל ימות השנה, לרצותך בשופר בשבת (בזכרון שופר) בזה ראש השנה: אם לא למענו וכו׳

פותחין ובכן ויהי בישורון מלך: הארון

מלך עליון: אל דר במרום. אדיר במרום אומץ ידו תרום. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: גבור להקים. גוזר ומקים. גולה עמוקים. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: המדבר בצדקה. הלובש צדקה. המאזין צעקה. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: זוכר צורים. זכות יצורים. זועם צרים. לעדי עד ימלוך:

מלך עליון: טוב שוכן עד. טובו לעד. טפח שמי עד. לעדי עד ימלוך:

פירוש ע"ט

רשום די עבירות וואס זענען ריכטיג אן געשריבען וואס מען קאן ניט לייקענען דערציי׳ל איך אונ בין זיך היינט מתודה. מעשה די מעשים פון דעם גאנצען יאהר. לרצותך בשופר צו בעווילינגען דיך מיט דעם שופר אין דעם טאג ראש השנה:

מלך עליון אלער העכסטער קעניג. אל דר במרום גאט וואס וואוינט אין הימעל ער איז מעכטיג אין הימעל. אומץ ידו תרום זיין שטארקע האנד איז דערהויבען ביז אייביג וועט ער קעניגען, אלער העכסטער קעניג. גבור ער איז שטארק אויסצופיהרען זיינע גזירות ער איז גוזר אונ איז מקיים ער דעקט אויף טיפע זאכען ביז אייביג וועט ער קעניגען, אלער העכסטער קעניג. המדבר דער דא רעט מיט צדקה. דער דא קליידעט אן צדקה דער דא פערנעמט דאס געשריי, ביז אייביג וועט ער קעניגען, אלער העכס־טער קעניג. זוכר דער דא געדענקט די אבות געדעכט צוזאמען זיינע בעשעפענעש מיט זייער זכות ער צארענט אויף די רשעים, ביז אייביג וועט ער קעניגען, אלער העכסטער קעניג. טוב ער איז גוט ער רועט צו אייביג

כסף נבחר

טערמין פון ראש השנה איז אנגעברייט גע־ווארען פון לאנג־אן, נאר דענסטמאלט פלעגט זיין „בחון מעשה כל יום", מען האט געקענט פרובען די מעשים פון יעדען טאג, עס איז געוועזען וואס צו פרובען, אבער היינט בעונותינו הרבים „גישת יקומים פני איום", געגעהגען מיר פאר השי"ת מיט געוויין דאס ער זאל רחמנות האבען אויף אונז „דינם בו לפלם לפדיום", דאס מיט דעם ביסעלע מעשים ומצות

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: כַּשַּׂלְמָה עוֹטֶה אוֹר. כָּל מְאוֹרֵי אוֹר. כַּבִּיר וְנָאוֹר. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: מֶלֶךְ עוֹלָמִים. מְפַעֲנֵחַ נֶעֱלָמִים. מֵשִׂיחַ אִלְּמִים. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: סוֹבֵל הַכֹּל. סָב וּמְבַלֶּה כֹּל. סוֹקֵר הַכֹּל. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: פְּאֵרוֹ עוֹז. פּוֹעֵל יְמִינוֹ תָּעוֹז. פּוֹדֶה וּמָעוֹז. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: קְדוֹשָׁיו לַהַב. קוֹרֵא מֵי רַהַב. קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בְּאַהַב. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שֵׁנָה אֵין לְפָנָיו. שֶׁקֶט בִּפְנִינָיו. שֶׁבַח טוֹב בְּמַצְפּוּנָיו. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

כסף נבחר

וואס מיר ברענגען, זאל דאס איבערוועגען צום גוטען, צו א דערלייזונג, דאס ער זאל אונז ווייטער בארגען אלעס גוטס אויף דעם נייעם יאהר, אונ מיר וועלען שוין פון יעצט אן ווייטער זיין ערליכע לייט, כן יהי רצון, אמן:

פירוש ע"ט

אייביג זיין גוט'ס איז צו אייביג ער האט געמאסטען די אייביגע הימעל. ביז אייביג ווערט ער קעניגען, אלער־העכסטער קעניג. כשלמה ער איז גע־הילט מיט ליכט ווי מיט א קלייד אלע ליכט לייכטען פון איהם ער איז דויער אונ הערליך, ביז אייביג ווערט ער קעניגען, אלערהעכסטער קעניג. סובל ער טראגט אלסדינג ער איז אלט אונ דאך לעבט ער איבער אלעס, ער זעהט אלעס, ביז אייביג ווערט ער קעניגען, אלערהעכסטער קעניג. פארו זיין שיינהייט איז די שטארקייט די ווערק פון זיין רעכטע האנד דאס איז דער בית המקדש זאל געשטארקט ווערען ער איז א דער־לייזער אונ א שיצונג, ביז אייביג ווערט ער קעניגען, אלערהעכסטער קעניג. קדושיו זיינע היילגע מלאכים זענען פלאם פייער, ער האט גערופען די וואסער פון ים זיי זאלען דערטרינקען די מצרים וואס ווערען גערופען „רהבים". קרוב ער איז נאהענט צו די וואס רופען איהם מיט ליבשאפט. ביז אייביג ווערט ער קעניגען, אלערהעכסטער קעניג. שנה קיין שלאף איז נים דא פאר איהם. שקט עס איז שטיל ארום איהם, גוטע לויב ווערט געהערט אין זיינע פערבארגעניש, ביז אייביג ווערט ער קעניגען:

סוגרין הארון.

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. בָּלֶה וְיֹרֵד שַׁחַת. בִּשְׁאוֹל וּבְתַחַת. בְּלֵיאוּת בְּלִי נַחַת. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. תְּנוּמָה תְעוּפֶנּוּ. תַּרְדֵּמָה תְעוֹפְפֶנּוּ. תֹּהוּ יְשׁוּפֶנּוּ. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ:

פותחין מיד

אֲבָל מַלְכֵּנוּ אֵל עֶלְיוֹן: תָּקְפּוֹ לָעַד. תִּפְאַרְתּוֹ עֲדֵי עַד. תְּהִלָּתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ:

וּנְתַנֶּה תֹּקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיוֹם. וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ. וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ. וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת: אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ וָעֵד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם

פירוש ע"ט

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן דער אָרעמער מענטש וואס קיניגט אויף אַלע בּרוּאים ער ווערט פערלענט און נידערט אין גרוב אַריין אונטען אין דער העלע מיט מידיקייט און אָן נַחַת, ווי לאַנג קען ער הערשען:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן דער אָרעמער מענטש אַדרימלונג מאַכט איהם פינסטער, אַ שלאָף שוועבט אויף איהם די וויסטעניש פערדונקעלט איהם, ווי לאַנג קען ער הערשען:

אֲבָל מַלְכֵּנוּ אָבער דער אַלערהעכסטער קעניג זיין שטאַרקייט איז ביז אייביג זיין שיינהייט איז צו אייבּיג, זיין לויב שטייט אייביג, ביז אייביג וועט ער קיניגען:

וּנְתַנֶּה תֹּקֶף און מיר וועלען דערציילען די שטאַרקע היילינקייט פון דעם טאָג. כִּי דען ער איז פאָרכטיג און שרעקליך. וּבוֹ אין דעם טאָג ווערט דערהויבען דיין קעניגרייך, און עס ווערט אַנגעבּרייט דיין שטיהל מיט חֶסֶד, און דו זיצט אויף דער שטיהל מיט אֱמֶת. אֱמֶת דאָס איז אֱמֶת אַז דו ביסט אַ דַיָן און אַ שטראָפער, און דו ווייסט אַלעס און ביסט אַליין אַ עֵדוּת. וְכוֹתֵב דו שרייבּסט אַליין און טוסט חַתְמ'נען, און ציילסט און

קדושת השם

מַעֲשֶׂה, עס איז געשעהן אַ מַעֲשֶׂה מיט אַ גרויסען צַדִיק רַבִּי אַמְנוֹן זצ"ל, וואס ער איז געוועזען גרויס אין תּוֹרָה און חָכְמָה, אויך איז ער געוועזען אַ עוֹשֶׁר און אַ מְיוּחָס, און איז געוועזען אַ גרויסער נִכְבָּד בּיי דעם פירשט פון מאַיינץ און בּיי אַלע גרויסע שָׂרִים, זיי האָבּען איהם אַלע זייער ליב געהאַט און פּלעגען איהם טהון גרויס כָּבוֹד:

(וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה) וְתִזְכּוֹר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת. וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא. וְחוֹתַם יַד כָּל אָדָם בּוֹ: וּבַשּׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע. וְקוֹל דְּמָמָה דַקָּה יִשָּׁמַע. וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן. וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן. וְיֹאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין. לִפְקוֹד עַל צְבָא מָרוֹם בַּדִּין. כִּי לֹא יִזְכּוּ בְעֵינֶיךָ בַּדִּין. וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן. חזן כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ. מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ. כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנֶה. וְתִפְקוֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי. וְתַחְתּוֹךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ. וְתִכְתּוֹב אֶת גְּזַר דִּינָם:

קדושת השם

נִיְהִי הַיּוֹם ר׳ אַמְנוֹן איז גֶעוֶועֶן אוּנ פִירְשְׁטְ׳ס הויף הָאבֶּען די שָׂרִים צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט אוּנְזֶער גְנֶעדִיגֶער פִירְשְׁט וְוִיל דִיךְ מַאכֶען פַאר אַ מֶענִיסְטֶער דֶען עֶר הָאט דִיךְ זֵייעֶר לִיבּ אוּנ עֶר עֶהְרְט דִיךְ זֵייעֶר, אוּנ וְוִיל דִיךְ זֵייעֶר גְרוֹיס

פירוש ע״ט

רֶעכֶענְסְט, אוּנ דוּ גֶעדֶענְקְסְט אַלֶע פֶערְגֶעסֶענֶע זַאכֶען. וְתִפְתַּח אוּנ עֶפֶענְסְט דָאס סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, אוּנ פוּן זִיךְ זֶעלְבֶּערְט וֶוערְט עֶס גֶעלֵיינְט, אוּנ דִי חֲתִימָה פוּן אִיטְלִיכֶען מֶענְטְשֶׁען אִיז אִין דֶעם סֵפֶר. וּבַשּׁוֹפָר אוּנ מִיט אַ גְרוֹיסֶען שׁוֹפָר בְּלָאזְט מֶען אִין הִימֶעל. וְקוֹל אַ שְׁטִיל קוֹל וֶוערְט גֶעהֶערְט פוּן גָאט. וּמַלְאָכִים אוּנ דִי מַלְאָכִים אַיילֶען צוּ טְהוּן גָאטְ׳ס שְׁלִיחוּת, אוּנ עֶס נֶעמְט זֵיי אָן אַ צִיטֶערְנִישׁ אוּנ אַ דֶערְשְׁרֶעקֶענִישׁ. וַיֹּאמְרוּ אוּנ זָאגֶען דָאס אִיז דֶער יוֹם הַדִּין, צוּ מִשְׁפָּטֶ׳ן דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען אִין הִימֶעל מִיט דִין. כִּי דֶען זֵיי וֶועלֶען נִיט גֶערֶעכְט בְּלַייבֶּען אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אִין דִין, דְרוּם הָאבֶּען זֵיי גְרוֹיס פַּחַד. וְכָל אוּנ אַלֶע דָא קוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט, טְהוּעֶן אִיבֶּערְפָאהְרֶען פַאר דִיר אַזוֹי וִוי דִי יוּנְגֶע שָׁאף. כְּבַקָּרַת אַזוֹי וִוי דֶער פַאסְטוּךְ פַאסֶעט זַיין סְטַאדֶע, טְהוּט עֶר אִיבֶּערְפִיהְרֶען זַיינֶע שָׁאף אוּנְטֶער זַיין רוּט כְּדֵי עֶר זָאל וִויסֶען וִויפִיהְל זֵיי זֶענֶען. כֵּן אוֹיךְ דוּ גָאט, דוּ מַאכְסְט אִיבֶּערְפִיהְרֶען, אוּנ צֵיילְסְט אוּנ רֶעכֶענְסְט אוּנ גֶעדֶענְקְסְט דָאס נֶפֶשׁ פוּן אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישׁ. וְתַחְתּוֹךְ דוּ שְׁנַיידְסְט אָפּ אַ גֶעזֶעץ צוּ אַלֶע דַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶענֶעשׁ וָואס זֵיי דַארְפֶען פַּרְנָסָה אָדֶער אַנְדֶערֶע זַאכֶען. וְתִכְתּוֹב אוּנ דוּ שְׁרַייבְּסְט זֵייעֶר גְזַר דִין:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן: כַּמָּה יַעַבְרוּן. וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן. מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת. מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ. מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ. מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה. מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא. מִי בָרַעַשׁ. וּמִי בַמַּגֵּפָה. מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה. מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף. מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר. מִי יֵעָשֵׁר. וּמִי יֵעָנִי. מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צום קול ממון

וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה
מַעֲבִירִין אֶת רוֹעַ הַגְּזֵרָה:

פירוש ע"ט

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אין ראש הַשָּׁנָה ווערען זיי געשריבען, אונ יום כפור ווערען זיי גע'חתמ'ת. כַּמָּה וויפיהל זאלען איבערפאהרען פון דער וועלט, אונ וויפיהל זאלען בעשאפען ווערען, ווער עס זאל לעבען, אונ ווער עס זאל שטארבען, ווער עס זאל זיינע יאהר אויסלעבען, אונ ווער עס זאל זיינע יאהר ניט אויס לעבען, ווער עס זאל שטארבען אין וואסער, אונ ווער עס זאל שטארבען אין פייער, ווער עס זאל נהרג ווערען דורך דער שווערד, אונ ווער עס זאל אומקומען דורך א חיה, ווער עס זאל שטארבען אין הונגער, אונ ווער פאר דארשט, ווער עס זאל אומקומען אין שטורעם, אונ ווער עס זאל שטארבען אין פלאג, ווער עס זאל דערווארגען ווערען, אונ ווער עס זאל פערשטיינט ווערען, ווער עס זאל רוען, אונ ווער עס זאל זיין נע ונד, ווער עס זאל זיין געשטילט, אונ ווער עס זאל זיין פערצוקט דאס מיינט מען אנדערע זאלען צונעמען זיין געלד, ווער עס זאל האבען שלוה אונ זאל געזונד זיין, אונ ווער עס זאל געשטראפט ווערען מיט יסורים, ווער עס זאל פעראָרימט ווערען, אונ ווער עס זאל רייך ווערען, ווער עס זאל אראפ, אונ ווער עס זאל דערהויבען ווערען:

וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה אונ די דריי זאכען, תשובה, תפלה, צדקה, מַעֲבִירִין זיינען מבטל די בייזע גזירה:

קדושת השם

מאכען נאר בתנאי דו וואלסט זיין גלויבען אן געמען, ר' אמנון האט זיי אבער גאר ניט געוואלט ענטפערען דערויף, נאכהער האט איהם דער פירשט אליין אויך געבעטען איינינע מאהל דאס וועלבע, ר' אמנון האט דאס אבער גאר

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה. וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לּוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ: חזן אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם: אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ מָשׁוּל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. כֶּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל. וּכְצֵל עוֹבֵר, וּכְעָנָן כָּלָה וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

קדושת השם

גיט גֶעוואָלט הֶערֶען, אַמָאהל הָאט אִיהם דֶער פִירְשְׁט אַזוי שְׁטַארְק גֶעבֶּעטֶען אוּנ עֶר אִיז אִיהם זֵייעֶר שְׁטַארְק אָנְגֶעשְׁטַאגֶען דָאס ר' אַמְנוֹן הָאט פוּן אִיהם נִיט גֶעקֶענְט לויז וֶוערֶען הָאט עֶר גִיעֶנְטְפֶערְט אִיךְ וִויל מִיךְ דֶערוֹיף בֶּעזוּנֶען אוּן

פירוש ע"ט

כִּי כְּשִׁמְךָ דֶען אַזוי וִוי דַיין נָאמֶען בֶּעטֵייט אוֹיף מִדַת הָרַחֲמִים אַזוי אִיז דַיין לוֹיב מִדַת הָרַחֲמִים. קָשֶׁה דוּ בִּיסְט שְׁוֶועהְר צוּ דֶערְצֶערְנֶען אוּנ וֶוען דוּ וֶוערְסְט בְּרוֹגֶז קָאן מֶען דִיךְ גְרִינְג מְפַיֵּים זַיין. כִּי לֹא דֶען דוּ ווִילְסְט נִיט דֶער רָשָׁע זָאל שְׁטַארְבֶּען נָאר אַז עֶם טְהוּט תְּשׁוּבָה לָאזְט אִיהם לֶעבֶּען. וְעַד אוּנ בִּיז אִין זַיין טוֹיט אַריין וַוארְסְטוּ אִיהם אַז עֶר טְהוּט תְּשׁוּבָה בִּיסְטוּ זַיין תְּשׁוּבָה בַּאלְד מְקַבֵּל. אֱמֶת דָאס אִיז אֱמֶת אַז דוּ בִּיסְט דָאס וַוייל דוּ בִּיסְט זֵייעֶר בֶּעשֶׁעפֶער אוּנ דוּ וֵוייסְט זֵייעֶר יֵצֶר הָרָע. כִּי דֶען זֵיי זֶענֶען בְּלוּט אוּנ פְלֵייש דְרוּם זִינְדִיגֶען זֵיי. אָדָם דֶער יְסוֹד פוּן מֶענְטְשֶׁען אִיז פוּן עֶרְד אוּנ זַיין סוֹף אִיז צוּ דֶער עֶרְד. בְּנַפְשׁוֹ עֶר שְׁטֶעלְט זִיךְ אַיין זַיין נֶפֶשׁ וֶועגֶען פַּרְנָסָה. מָשׁוּל עֶר אִיז גֶעגְלֶעכֶען צוּ אַיין צוּבְּרָאכֶענֶען שַׁארְבֶּען, אַזוי וִוי גְרָאז וָואס וֶוערְט פֶערְדַארְט אוּנ אַזוי וִוי אַ שְׁפְּרָאצוּנְג וָואס וֶוערְט פֶערְפוילְט. וּכְצֵל אוּנ אַזוי וִוי אַ שָׁאטֶען וָואס עֶר פֶערְגֵייט, אוּנ וִוי אַ וָואלְקֶען וָואס וֶוערְט פֶערְלֶענְד, אוּנ אַזוי וִוי אַ וִוינְד וָואס וְוייעֶט, אוּנ אַזוי וִוי שְׁטוֹיבּ וָואס פְלִיהְט אַוֶועק. וְכַחֲלוֹם אוּנ אַזוי וִוי אַ חָלוֹם שְׁוֶועבְּט אַוֶועק אוּנ מֶען גֶעפִינְט אִיהם נִיט, אַזוי אוֹיךְ אִיז דֶער מֶענְטְשׁ אוֹיף דֶער וֶועלְט:

וְאַתָּה הוּא אָבֶּער דוּ גָאט בִּיסְט אַ מֶלֶךְ וָואס דוּ לֶעבְּסְט אוּנ הָאסְט אַ בֶּעשְׁטַאנְד צוּ אֵייבֶּיג:

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ וְאֵין קֵץ לְאֹרֶךְ יָמֶיךָ וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ וְאֵין לְפָרֵשׁ עֵלוּם שְׁמֶךָ. שִׁמְךָ נָאֶה לְךָ וְאַתָּה נָאֶה לִשְׁמֶךָ וּשְׁמֵנוּ קָרָאתָ בִשְׁמֶךָ:

חז״ק עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ. בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַנַּעֲרָץ וְהַנִּקְדָּשׁ כְּסוֹד שִׂיחַ שַׂרְפֵי קוֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקּוֹדֶשׁ דָּרֵי מַעְלָה עִם דָּרֵי מַטָּה. קוֹרְאִים וּמְשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה בַּקּוֹדֶשׁ:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה. אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעוּמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ:

פירוש ע״ט

אֵין קִצְבָה עֶס אִיז קֵיין גְעֶזֶעץ צוּ דַיינֶע יָאהְרֶען, אוּנ עֶס אִיז קֵיין עֶק צוּ דִי לֶענְג פוּן דַיינֶע טֶעג, אוּנ עֶס אִיז קֵיין מָאס אוּנ קֵיין צָאהְל צוּ דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען אַרוּם דַיין כִּסֵא הַכָּבוֹד, אוּנ עֶס אִיז נִיט מֶעגְלֶעךְ צוּ בֶּעשֵׁייְדֶען דָאס פַאר הֶעלוּנְג פוּן דַיין נָאמֶען. שִׁמְךָ דַיין נָאמֶען אִיז שֵׁיין צוּ דִיר אוּנ דוּ בִּיסְט שֵׁיין צוּ דַיין נָאמֶען, דַיין נָאמֶען ווַייזְט דִי בִּיסְט „הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה". וּשְׁמֵנוּ אוּנ אוּנְזֶער נָאמֶען הָאסְטוּ גְערוּפֶען מִיט דַיין נָאמֶען, דֶען דֶער סוֹף אוֹתִיּוֹת פוּן יִשְׂרָאֵל אִיז „אֵל" אוּנ „אֵל" אִיז טַייטְשׁ גָאט:

עֲשֵׂה לְמַעַן טְהוּ דָאס פוּן דַיין נָאמֶען וֶועגֶען אוּנ פֶערְגִיבּ אוּנְז אוּנְזֶערֶע זִינְד. וְקַדֵּשׁ אוּנ הֵיילִיג דַיין נָאמֶען אוֹיף דִי וָואס הֵיילִיגֶען דַיין נָאמֶען. בַּעֲבוּר טְהוּ דָאס פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען וֶועגֶען דֶער דָא אִיז גֶעשְׁטַארְקְט אוּנ גֶעהֵיילִיגְט. כְּסוֹד וִוי דֶער סוֹד פוּן דִי רֵייד פוּן דִי מַלְאָכִים וָואס זֵיי הֵיילִיגֶען דַיין נָאמֶען מִיט הֵיילִיגְקֵייט. דָּרֵי דִי אֵייבֶּערְשְׁטֶע דָאס זֶענֶען דִי מַלְאָכִים, מִיט דִי אוּנְטֶערְשְׁטֶע דָאס זֶענֶען דִי יוּדֶען, זָאגֶען צוּ דִיר דְרַיי מָאהְל קָדוֹשׁ מִיט הֵיילִיגְקֵייט:

קדושת השם

וֶועל צַייט דְרַיי טָאג אַייעֶר פִּירְשְׁטְלִיכֶע גְעֶנַאדֶען זָאגֶען תְּשׁוּבָה, וִוי ר׳ אַמְנוֹן אִיז אָבֶּער אַרוּם גְעגַאנְגֶען פוּן פִירְשְׁט הָאט עֶר בַּאלְד זֵייעֶר שְׁטַארְק חֲרָטָה גֶעהַאט אוֹיף זַיין עֶנְטְפֶער, וָואס עֶס וַוייזְט אוֹיס דֶער פוּן אַז עֶר הָאט אַ סָפֵק

והחיות אשר הנה מרבעות כסא, במאתים וחמשים
וששׁ מכניפות כסא, גועשות בו בסוכבם פנים
בפנים לכסא, דמות רקיע בראשם נטוי לכסא. הוא
כעין הקרח ובו שביב כסא, וממעל לרקיע כמראה
דמות כסא, זעות בלי לאות מחיל כסא: הזן חשות
ברצוא ושוב מרעישות כסא, טסות כבזק ולא מזיזות
הוד כסא, יודעות כי כל מקום לא יכיל מקום כסא:
כף רגל חמש מאות וחמש עשרה ישרה לכסא, לעת
תרשינה לפאר קופצות מתחת לכסא, מתעלפות
מפחד רם יושב על כסא, נראות נושאות והם נשואות

קדושת השם

און זיין גלויבען ח"ו און עס האט איהם די זאך זייער געקרענקט, און איז געוואָרען זייער טרויעריג און האט שטארק געוויינט אויף דער זינד וואס ער האט אזוי ווי מטיל ספק געווען און זיין היילינען גלויבען, ווי עס איז געקומען.

פירוש ע"ט

והיות אשר די חיות הקודש וואס זיי זענען אויף די פיער זייטען פון דעם כסא הכבוד מיט זייערע צוויי הונדערט און זעקס און פופציג פליגלען זאמלען זיי זיך ארום דעם כסא הכבוד זיי שטורמען ביי דעם שטול און דעקין צו זייער פנים פון גרוים פחד פאר דער שכינה וואס זי רוהט אויף דער שטול. דמות איין געשטאלט פון איין הימעל איז איבער זייערע קעפ אויסגעצויגען אונטער דעם כסא הכבוד דער הימעל האט איין געשטאלט פון אייז און אויף איהם פינקעלט דער כסא הכבוד און איבער דעם הימעל איז איין געשטאלט פון דעם כסא הכבוד. זעות די חיות הקודש שוויצען ניט פון מידיקייט נאר מחמת ציטערנעש פון דעם כסא הכבוד, זיי איילען זיי לויפען הין און הער פון ציטערנעש פאר דעם כסא הכבוד, זיי שוועבען ווי די פונקען און ריהרען ניט דעם כסא הכבוד פון זיין ארט. יודעות די חיות ווייסען דאס קיין ארט איז ניט גינוג פאר דעם כסא הכבוד. כף די באלען פון די פיס פון איטליכער חיה זענען לאנג פינעף הונדערט און פופצעהן יאהר גאנג אזוי ווי די צאל פון דעם ווארט ישרה טרעפט אן און זייערע פיס זענען גלייך ביי דעם כסא הכבוד. לעת צו דער צייט אז זיי נעמען רשות צו לויבען גאט שפרינגען זיי פון אונטער דעם כסא הכבוד צו זאגען שירה, זיי ווערען שוואך מחמת פחד פון ערהאבענעם גאט וואס זיצט אויף דעם כסא הכבוד. נראות עס ווייזט אוים דאס זיי טראגען דעם כסא הכבוד אבער אין אמת

עִם כִּסֵּא: סְבָלוֹת מִתַּחַת זְרוֹעוֹת עוֹלָם לַכִּסֵּא. עֲתִירַת זוּ כְּתַעַל תְּרַפֵּינָה כְּנַף כִּסֵּא, פְּשָׁעִים אִם עָצְמוּ מַשִּׁיקוֹת כִּסֵּא, צוֹרֵר כִּי יַסְטִין יִפְרְשֵׁז עֲנַן כִּסֵּא, קוֹל שׁוֹפָר לְעֵת יַעַל מְאַחֵז פְּנֵי כִּסֵּא, רַחֲמִים יָלִיץ בְּעַד רְשׁוּמִים בְּכִסֵּא, שׁוֹפֵט אִם יִרְצֶה מִשֶּׁבֶת בְּאוּלַם הַכִּסֵּא, תַּבְנִית תָּם יִפֶן חֲקוּקָה בְּכִסֵּא, אַרְבַּע חַיּוֹת נוֹשְׂאוֹת וּמְנֻשָּׂאוֹת עִם כִּסֵּא: חזן לְבִלְתִּי לְנַבֵּל לְמַעֲנוֹ כִּסֵּא, עוֹד יִפְצֶה פֶּה וְיַפְגִּיעַ כִּסֵּא, זְכוֹר לְיוֹשְׁבֵי נְטָעִים אֲשֶׁר עִמְּךָ בְּכִסֵּא:

פירוש ע"ט

ווערן זיי געטראגען מיט דעם כסא הכבוד. סבולות זיי ווערן געטראגען מיט דעם כסא הכבוד און מיט דער גאנצע וועלט וואס זי איז פון אונטען אן געקניפט אן גאט'ס ארעם. עתירת אז די תפלה פון די ישראל גייט ארויף לאזען זיי אפ און צו שיידען די פליגעל איינע פון דער אנדערע כדי די תפלה זאל קומען פאר גאט ברוך הוא. פשעים ווען די עבירות פון ישראל זענען שטארק בעהעפטען זיי זייערע פליגעל דאס דער שטן זאל ניט קאנען קומען פאר דעם כסא הכבוד מקטרג צו זיין. צורר אז דער שטן קומט מקטרג צו זיין אויף ישראל פאר שפרייט גאט אוואלקען ארום דעם כסא הכבוד דער שטן זאל ניט קאנען צו טרעטען. קול אין דער צייט אז דאס קול פון שופר גייט אויף נעמט גאט אן דאס קול און ברענגט עס פאר דעם כסא הכבוד כדי ער זאל מליץ זיין גוט'ס פאר די ישראל בזכות די אבות וואס זיי זענען געצייכענט און אויסגעקריצט אין דעם כסא הכבוד. שופט גאט דער ריכטער אז ער וועט וועלען זיצען אין פאלאץ וואו די שטוהל פון מדת הדין שטייט בעטען מיר ער זאל זיך קערען צו דער געשטאלט פון יעקב וואס אויסגעקריצט אין כסא הכבוד און זאל זיך איבער אונז מרחם זיין פון זיין זכות וועגען. ארבע די פיער חיות הקודש וואס טראגען און ווערען געטראגען מיט דעם כסא הכבוד בעטען גאט ער זאל מוחל זיין די זינד פון ישראל ער זאל פון יעקב'ס וועגען ניט פאר שעמען דעם כסא הכבוד. עוד נאך מעהר דער כסא הכבוד אליין עפענט זיין מויל און בעט פאר די ישראל און זאגט ליבער גאט געדענק די אבות וואס זיצען אין גן עדן וואס זיי זענען געצייכענט אין דיין כסא הכבוד:

קדושת השם

דער דריטער טאג האט דער פירשט געשיקט נאך ר' אמנון ער זאל איהם זאגען א תשובה

חזן רַחֵם מְצוּקִים אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם שַׁמְתָּ הֲדוֹם וְכִסֵּא, וְאָז יִתְרַעֵם הַגַּלְגַּל וְיִתְרַעֵשׁ הַכִּסֵּא, וְאוֹפָן לְאוֹפָן וּכְרוּב לִכְרוּב וְחַיָּה לְחַיָּה לְעֻמַּת כִּסֵּא:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה. אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים. וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבוֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

וְעַמְּךָ תְּלוּאִים בִּתְשׁוּבָה לְהִתְיַחֵד, שְׁנֵי לְבָבוֹת לְךָ כְּאַחַד לְאֶחָד. רָחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפַּיִם נָשׂוּא לֵב אֶחָד. קוֹל שׁוֹפָר כָּפוּף כְּפוּף לֵב אֶחָד. צִיּוּן שׁוֹפָר פָּשׁוּט פָּשׁוּט לֵב אֶחָד, פּוּר יָמִים יוֹצְרוּ בָּם לָבוּר אֶחָד,

קדושת השם

איז ר' אַמְנוֹן נִיט גֶעגַאנְגֶען, הָאט דֶער פִירְשְׁט גֶעשִׁיקְט נָאךְ ר' אַמְנוֹן עֶר זָאל אִיהְם זָאגֶען אַ תְּשׁוּבָה איז ר' אַמְנוֹן נִיט גֶעקוּמֶען, הָאט דֶער פִירְשְׁט גֶעשִׁיקְט נָאךְ אִיהְם דְרַיי מָאהל, עֶר איז דָאךְ נִישְׁט גֶעקוּמֶען, הָאט אִיהְם דֶער פִירְשְׁט

פירוש ע"ט

רַחֵם מְצוּקִים זַיי זִיךְ מְרַחֵם בִּזְכוּת דִי צַדִּיקִים וָואס דוּ הָאסְט אוֹיף זַייעֶר זְכוּת מְיַסֵּד גֶעוֶוען הִימֶעל אוּנ עֶרְד, אוּנ דֶענְסְטְמָאל אַז דִי חַיּוֹת זֶענֶען מִתְפַּלֵּל שְׁטוּרֶעמְט דֶער גַּלְגַּל וָואס דִי צְוֶועלְף מַזָּלוֹת זֶענֶען אִין אִיהְם אוּנ דֶער כִּסֵּא הַכָּבוֹד שְׁטוּרֶעמְט. וְאוֹפָן אוּנ אֵיין אוֹפָן צוּ דֶעם אַנְדֶערֶען אוּנ אֵיין כְּרוּב צוּם אַנְדֶערֶען אוּנ אֵיין חַיָּה צוּ דֶער אַנְדֶערֶע דִי אַלֶע מַלְאָכִים שְׁטֶעלֶען זִיךְ פַאר דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד מִתְפַּלֵּל צוּ זַיין פַאר דִי יִשְׂרָאֵל: וְעַמְּךָ תְּלוּאִים אוּנ דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאפֶען צוּ פֶערְאֵיינִיגֶען מִיט תְּשׁוּבָה בֵּיידֶע הֶערְצֶער כְּלוֹמַר דֶער יֵצֶר טוֹב מִיט דֶעם יֵצֶר הָרָע זָאלֶען זַיין פַארְאֵיינִיגְט צוּ דַיין דִינְסְט דוּ אֵיינְצִיגֶער גָאט צוּ וַואשֶׁען דִי הֶענְד גַאנְץ רֵיין פוּן עֲבֵירוֹת צוּ אוֹיף הֵייבֶען צוּ גָאט דִי אֵיינְצִיגֶע הַארְץ. קוֹל דֶער קוֹל פוּן דֶעם גֶעבֵּייגֶענֶעם שׁוֹפָר וָואס מֶען בְּלָאזְט רֹאשׁ הַשָּׁנָה ווייזְט דָאס מֶען זָאל דִי אֵיינְצִיגֶע הַארְץ בֵּייגֶען צוּ גָאט. צִיּוּן דֶער צֵייכֶען פוּן דֶעם גְלַייכֶען שׁוֹפָר וָואס מֶען פְלֶעגְט בְּלָאזֶען אִין אַ תַּעֲנִית ווייזְט דָאס מֶען זָאל דִי הַארְץ אוֹיסְגְלַייכֶען פוּן אִיהְרֶע קְרוּמְקֵייטֶען. פּוּר דֶער גוֹרָל אִיז גֶעפַאלֶען אוֹיס צוּ קְלוֹיבֶּען דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה פוּן אַלֶע טֶעג וָואס זֶענֶען בֶּעשַׁאפֶען דָאס אִין דֶעם טָאג זָאלֶען אַלֶע דוּרְךְ גֵיין פַאר דֶעם מִשְׁפָּט

עוֹבְרִים בּוֹ לְהַקְבִּיל פְּנֵי יוֹצֵר אֶחָד: חזן סְמוּכִים בְּצִדְקַת אָב הָיָה אֶחָד, נִשְׁעָנִים בִּסְבַךְ יָחִיד וּמְיֻחָד, מוּבְטָחִים בְּתוּם (נ"א בְּתָם) וּבְיוֹשֶׁר אָב אֶחָד:

לְהִזָּכֵר לְמוֹ עֲנִיַּת קוֹל אֶחָד, כְּשִׁבְתּוֹ בְּכִסֵּא שׁוֹפֵט גּוֹי אֶחָד, יַעֲמִיד מֵלִיץ יוֹשֶׁר מִנִּי אֶלֶף אֶחָד, טוֹבוֹת לְהַגִּיד בַּשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד, חָשׁוּב גֵּר וְאֶזְרָח לְמִשְׁפָּט אֶחָד, זַךְ וָרַע מֵהַיּוֹם מוֹדַע דִּינָם לְאֶחָד, וַאֲשֶׁר מַעֲשָׂיו שְׁקוּלִים עַד עָשׂוֹר יוּאֲחָד, הוּא כְּחָפֵץ לְהַצְדִּיק עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה יִיחַד, דֶּלֶת פְּתוּחָה לַשָּׁבִים תֵּת צָרֵי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, גּוֹלֶה זְכוּת וְרֶשַׁע לְהַגִּישׁ אֶחָד בְּאֶחָד

פירוש ע"ט

פון איינציגען בעשעפער. סמוכים זיי זענען זיך סומך אויף דעם זכות פון אברהם אבינו וואס ווערט גערופען אחד. נשענים זיי פערלאזען זיך אויף דעם זכות פון עקידת יצחק וואס ער איז געוועזען אבן יחיד. מובטחים זיי פערזיכערען זיך אין דעם זכות פון די תמימות און רעכטפארטיקייט פון יעקב וואס איז געוועזען איין פאטער צו אלע שבטים:

להזכר למו עס זאל צו זיי געדאכט ווערען וואס זיי האבען געענטפערט „נעשה ונשמע" מיט איין קול, אז ער וועט זיך זעצען אויף דער שטוהל צו משפט'ן איין פאלק זאל ער מאכען אויפשטעלען פון צווישען טויזענט מלאכים איין מליץ יושר ער זאל מלמד זכות זיין אויף ישראל אין זיבענטען חודש דאס איז תשרי איין טאג אין חודש וואס איז ראש השנה. חשוב די פרעמדע און היימישע האבען איין משפט, דען דעם צדיק מיט דעם רשע ווערט פון היינטיגען טאג בעשטימט זייער משפט צום איינציגען גאט, דער צדיק ווערט היינט אן געשריבען צום לעבען און דער רשע צום טויט, און דער מענטש וואס זיינע מעשים זענען גלייך, האלב מצות און האלב עבירות בלייבט זיין משפט ביז יום כפור, ווייל גאט וויל דער מענטש זאל גערעכט בלייבען האט ער די „עשרת ימי תשובה" דערצו געשטעלט. דלת אין די „עשרת ימי תשובה" איז די טיער אפען פאר די וואס ווילען תשובה טהון צו געבען א היילונג צו איטליכען בעזונדער. גולה גאט ברוך הוא ענטדעקט די מצות מיט די עבירות זיי צו ברענגען איינ'ם צום אנדערען אויף צו זוכען דעם חשבון

קדושת השם

געלאזט ברענגען צו זיך מיט געוואלד. און ער האט איהם געפרעגט פאר וואס ביסט

בִּיקּוּר חֶשְׁבּוֹן לִמְצוֹא אֶחָד לְאֶחָד: חזן אִם יַשְׁקִיט וּמִי יַרְשִׁיעַ לַהֲשִׁיבֵנוּ וְהוּא בְּאֶחָד, אֱמֶת חוֹתָמוֹ לְהוֹדִיעַ כִּי הוּא אֶחָד לְעֵת תָּמוּט וּבְכַל יַד עַם אֶחָד:

חזן עוֹד יִזְכּוֹר לָמוֹ מִטַּת שְׁכֶם אֶחָד, זֹאת הַמִּתְמֶדֶת שְׁמַע פֶּה אֶחָד, רוֹגֶשֶׁת נֶשֶׁף וָשַׁחַר לְיַחֵד לְאֶחָד:

מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים. וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה. שְׁמַע אוֹמְרִים:
ק"ח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: חזן אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חָי. לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים:

וְאַתָּה אֱזוֹן קוֹל מְפָאֲרֶיךָ בְּכָל אֵבְרֵיהֶם תּוֹכֵן מִצְוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. בְּמָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אֵבְרֵיהֶם: בְּזֶה חוֹדֶשׁ תִּקּוֹעַ שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּכַף רַגְלֵיהֶם:

קדושת השם

ניט געקומען אז איך האב דריי מאהל נאך דיר געשיקט. אונ ווי איז דיין תשובה וואס די האסט מיר פערשפראכען צו ענטפערען אונ דריי טעג אויף דער זאך וואס איך האב פון דיר באגערט. האט ר' אמנון איהם געענטפערט,

פירוש ע"ט

פון יעדען איינצוגען. אם אז גאט וועט וועלען שטול מאכען דעם קטרוג אויף מענטשען וועהר וועט עס איהם שולדיג מאכען, ער איז דאך א איינציגער גאט, זיין חותם איז אמת. להודיע צו לאזען וויסען אז ער איז איינער, בשעת אז עס וועט זיך אויסגליטשען אונ אויסלאזען די קראפט פון ישראל דעמאלסט וועט גאט בעווייזען זיין איינציגען קראפט:

עוד יזכור ווידער זאל ער צו זיי געדענקען דאס ניגונג וואס זיי האבען זיך אלע צוזאמען געניגט מקבל צו זיין דעם עול פון גאט ברוך הוא אונ האבען געזאגט „נעשה ונשמע". זאת די ישראל וואס זיי זאגען שטענדיג „שמע ישראל" זיי איילען אבינט אונ מארגען צו איינציגען דעם איינציגען גאט:

ואתה אזון אונ דו גאט פערנעם דאס קול פון די ישראל וואס לויבען דיך מיט אלע זייערע גלידער. תוכן די צאהל פון די מצות עשה וואס זענען צוויי הונדערט אכט=אונ=פערציג זענען זיי מקיים מיט זייערע צוויי הונדערט אכט=אונ=פערציג גלידער. בזה אין דעם טאג ראש חודש תשרי

שַׁי מוּסְפֵי יוֹם עֲשָׂרָה. כְּמוֹ עֲשָׂרָה בְּקַרְסוּלֵיהֶם: גָּשִׁים
פְּנֵי תֵיבָה שַׁחֲרִית שְׁתַּיִם. כְּמוֹ שְׁתַּיִם בְּשׁוֹקֵיהֶם:
רְשׁוּמִים קְרוֹת בּוֹ חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה עַל בִּרְכֵּיהֶם:
דְּרוּשִׁים תְּקוֹעַ בַּכֶּסֶא בְּאֶחָד. כְּמוֹ אֶחָד בְּיַרְכוֹתֵיהֶם:
קֶרֶן יִמְשְׁכוּ לְשַׁלֵּשׁ שְׁלֹשָׁה. כְּמוֹ שְׁלֹשָׁה בְּקוֹטְלֵיהֶם:
הֵן מוּסְפֵי חוֹדֶשׁ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
צַלְעוֹתֵיהֶם: צִקּוּן לַחֲשָׁם בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה
שֶׁבִּזְרוֹעוֹתֵיהֶם: וּמַלְכֻיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת שְׁלֹשִׁים.
כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּפִיסַּת יְדֵיהֶם: פִּלּוּל תְּמִידִים שְׁמוֹנָה
עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת שֶׁבִּשְׁדְרוֹתֵיהֶם:

פירוש ע"ט

בלאזען זיי דרייסיג קולות, קענען די דרייסיג גלידער וואס איין מענטש האט אין די באלען פון די פיס. שי מוספי די קרבנות פון מוסף פון ראש השנה זענען געוועזען צעהן קענען די צעהן גלידער וואס מענטשען האבען אין זייערע קנעכעל. גשים זיי גענעהנען אין דער פריה מתפלל צו זיין צוויי תפלות שחרית אונ מוסף קענען די צוויי שענקעל וואס מענטשען האבען. רשומים זיי רופען אויף פינף מענטשען צו לייענען היינט אין דער תורה קענען די פינף גלידער וואס מענטשען האבען אין זייערע קניען. דרושים זיי דארפען בלאזען אין דעם טאג ראש השנה וואס ער איז דער ערשטער טאג אין חודש קענען דעם איין גליד וואס מענטשען האבען אין זיך. קרן זיי בלאזען מיט דעם שופר, דריי מאהל דריי, קענען די דריי גלידער וואס די מענטשען האבען אין זייערע היפטען. הן די קרבנות וואס מען האט היינטיגען טאג צו מוסף געבראכט מיט דעם קרבן פון ראש חודש זענען געווען צוזאמען עלף קענען די עלף ריפען וואס מענטשען האבען. צקון דאס פערגיסונג פון זייער געבעט זענען ניין ברכות פון מוסף קענען די ניין גלידער וואס איז אין מענטשענ'ס ארעם. ומלכיות אונ די דרייסיג פסוקים פון מלכיות זכרונות אונ שופרות זענען דרייסיג קענען די דרייסיג גלידער וואס איז אין מענטשענ'ס הענד. פלול זיי זענען אלע טאג מתפלל אכטצעהן ברכות קענען די אכטצעהן גלידער וואס איז אין מענטשענ'ס שדרה דאס איז דער ביין וואס גייט

קדושת השם

איך וועל אייך קיין אנטוואָרט געבען אויף דיזע זאך וואס איהר האט פון מיר פערלאנגט,

זִבְחֵי תְמִידִים תְּקִיעוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבְּרָאשֵׁיהֶם. עֲתִירוֹת שְׁתַּיִם שׁוֹחַ בָּם שְׁמוֹנָה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה שֶׁבְּצַוָּארֵיהֶם: חוּק דָּתָם סְפָרִים חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁבְּנִקְבֵיהֶם: חִזּוּן שָׂם הֲלִיכוֹת עוֹלָם שִׁשָּׁה. כְּמוֹ שִׁשָּׁה בְּלִבְבֵיהֶם: טוּחוֹת וְכֶסֶל וְשֶׂכְוִי וְסַרְעֵף וּבֶטֶן וְקֶרֶב וְעֶשְׁתּוֹנוֹתֵיהֶם: נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה יְחִידָה חַיָּה עוֹר וּבָשָׂר וְגִיד וַעֲצְמוֹתֵיהֶם:

יִשְׂאוּ עַיִן וְיִכְרוּ אֹזֶן. וְיִפְצוּ פֶּה וְלָשׁוֹן וְנִיב שִׂפְתוֹתֵיהֶם. מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ נִתְוַכְּחוּ פְּרוּט מַעֲשֵׂיהֶם. כְּתֹקַע שׁוֹפָר בְּקוֹל יַחְפְּרוּ שׂוֹטְנֵיהֶם. לְהַצְדִּיקָם בְּיוֹם דִּין שְׁמוֹעַ שֵׁנִית מֵאֱלֹהֵיהֶם:

קדושת השם

אונ זוייל איך האב גערעט אומבעווּנט אונ האב געזאגט אז איך וועל מיך דביי טעג בעזונגען וואס דאס איז גלייך אזוי ווי איך וואלט אין מיין גלויבען געלייקענט, דרום וויל איך מיין פסק אויף זיך אליין ארויסגעבען,

פירוש ע"ט

איבערען רוקען ליינג אוים. וּבְחֵי בּיי די קרבנות פון אלע טאג האט מען געבלאזען ניין תקיעות קעגען די ניין גלידער וואס אין מענטשענ'ס קאפּ. עֲתִירוֹת אין די צוויי תפלות פון ראש השנה שחרית אונ מוסף דארף מען זיך אכט מאהל בוקען קעגען די אכט גלידער וואס אונ האלז. חוּק אין דער תורה זענען פינף ספרים קעגען די פינף לעבער פון גוף. שָׂם גאט האט אונז געגעבען ששה סדרים משניות צו לערנען ווי זיך צופיהרען אויף דער וועלט קעגען די זעקס לעבער וואס זענען אין הארצען. טוּחוֹת די נירין אונ די פלאנקען די הארץ אונ איהר געדאנקען דער בויך אונ אינגעווייד אונ זייערע בעטראכטונגען, אונ די נשמה וואס ווערט גערופען נפש, רוח, נשמה, יחידה, חיה, אונ די הויט אונ פלייש אונ אדערען אונ זייערע ביינער. יִשְׂאוּ די אלע הייבען זייערע אויגען צו גאט אונ עפענען איין אויער צו הערען זיין געבאט. וְיִפְצוּ אונ זיי עפענען א מויל אונ א צונג אונ שפראכע צו בעטען גאט בזכות די מעשים טובים וואס זענען אוים גערעכענט געווארען אנטקעגען די גלידער וואס פון קאפּ ביז פים דאס עס זאלען זייערע מקטריגים פערשעמט ווערען בשעת זיי בלאזען שופר מיט קול. לְהַצְדִּיקָם גאט זאל זיי גערעכט מאכען אין יום הדין זיי זאלען זוכה זיין צו הערען דאס אנדערע מאהל גאט'ס קול אזוי ווי בשעת מתן תורה:

יו אחד הוא אלהינו. הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו.
והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי, להיות לכם
לאלהים: אני יי אלהיכם:

קהל אדיר אדירנו יי אדננו מה אדיר שמך בכל הארץ. והיה
יי למלך על כל הארץ. ביום ההוא יהיה יי אחד
ושמו אחד:

תהלות כבודך אמצך מלא כל הארץ. שמעך דין
משמים בכן יראה ושקטה הארץ. רעש יום
משפט געשו תהומות הארץ. קול שופר חזק דבר
ויקרא ארץ. צבי לצדיק בזמר השמיע מכנף הארץ.
פחד ופחת ופח ופלצות יבעיתו ארץ. עת תקום
למשפט זעום כל אפסי ארץ: חזן סולו פנו דרך ינובבו
חרדים מחרדת הארץ. גאור ואדיר טעם תשיב

פירוש ע"ט

תהלות כבודך אז די לויב פון דיין כבוד און דיין שטארקייט איז פיל

קדושת השם

דאס מיין צינג וואס האט געהערט די ווינדיגע ווערטער, זאל מען זי באלד אפשניידען. דעו

געוועזן די גאנצע וועלט, בשעת דו האסט געלאזט הערען די דינים פון דער תורה פון דעם הימעל דענסטמאל האט זיך די ערד געפארכטען טאמער וועלען די ישראל ניט מקבל זיין די תורה וועט זי חרוב ווערען. דער נאך אז זי האט געזעהן דאס די ישראל האבען מקבל געוועזען די תורה איז די ערד שטיל געבליבען און גערוהט. רעש בשעת מתן תורה, איז געווען א שטורעם פון דונערען בליצען און קול שופר האבען זיי געמיינט אז עס איז געקומען די צייט דאס די וועלט זאל חרוב ווערען. געשו די גרונד פעסטען פון דער ערד האבען געשטורעמט אבער גאט האט גאר דורך דעם שטארקען קול פון שופר געהערט די „עשרת הדברות" צו ישראל אויף דער וועלט. צבי גאט'ס רצון איז געהערט געווארען מיט געזאנג פון עק וועלט. פחד אנגסט און צוברעכעניש אנגעץ און דערשרעקעניש וועלען מאכען דערשרעקען די רשעים. עת אין דער צייט אז דו גאט וועסט אויפשטיין צום משפט צו צערינגען אויף די רשעים פון אלע עקען וועלט. סולו וועלען זיי זיך דערשרעקען פאר דעם יום הדין און וועלען זאגען רוימט אוים און פערריכט דעם וועג. גאור פארכטיגער און שטארקער גאט דו זאלסט גוט ענטפערען די וועלט

(מחזור ע"ט) א יז 17 1 מה

לָאָרֶץ. מַה תִּירְאִי אֲדָמָה יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ:

קו"ח לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כִּי הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. כְּמוֹ פֵּאֲרוּהוּ מֵאָז בַּשַּׁחַק יוֹרְשׁוּ בְחוֹנָיו לְפָאֲרוֹ בָּאָרֶץ.

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: קו"ח יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדוּשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תֻּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ כִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ"א כְּעֶרְכְּךָ) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

קדושת השם

ר' אַמְנוֹן הָאט גֶעוָואלְט דֶערְמִיט תְּשׁוּבָה טְהוּן, אוּנ מְקַדֵשׁ הַשֵׁם זיין. הָאט דֶער פִּירְשְׁט גֶעעֶנְטְפֶערְט דָאס אִיז צוּ וֶויינִיג, דֶען דִי פִּים וָואס וֶועגֶען צוּ מִיר נִישְׁט גֶעקוּמֶען מוּזֶען אוֹיךְ אָפְּגֶעהאַקְט וֶוערֶען, אוּנ דַיינֶע אִיבְּרִיגֶע גְלִידֶער

פירוש ע"ט

מה וָואס שְׁרֶעקְסְטוּ זִיךְ דִי וֶועלְט פַאר'ן יוֹם הַדִין, פֶערְקֶערְט דִי טוֹיטֶע פוּן אוּנְטֶער דֶער עֶרְד וֶועלֶען דָאךְ לֶעבֶּעדִיג וֶוערֶען אוּנ שַׁאלֶען:

לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כְּדֵי עֶס זָאל בֶּעווּאוּסְט אוּנ בֶּעקַאנְט וֶוערֶען דָאס עֶר אִיז מֶלֶךְ אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט. כְּמוֹ אַזוֹי וִוי דִי מַלְאָכִים אִין הִימֶעל הָאבֶּען אִיהם גֶערִימְט דֶעמָאלְס אִין יְשַׁעְיָה הַנָבִיא'ס צַייטֶען הָאבֶּען גָאט גֶעלוֹיבְּט אַזוֹי וֶועלֶען דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען רְשׁוּת צוּ לוֹיבֶּען גָאט:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ דֶערְבַּארֶעם דִיךְ אִיבֶּער דַיינֶע וֶוערְק אוּנ זָאלְסְט זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דַיינֶע וֶוערְק, וֶועלֶען זָאגֶען צוּ דִיר דַיינֶע בֶּעשִׁיצְטֶע אַז דוּ וֶועסְט גֶערֶעכְט מַאכֶען דִי יִשְׂרָאֵל וָואס דוּ טְרָאגְסְט זֵיי דוּ גָאט וֶועסְט זַיין גֶעהֵיילִיגְט אִיבֶּער דַיינֶע אַלֶע וֶוערְק דֶען דִי וָואס הֵיילִיגֶען דִיךְ הָאסְטוּ זֵיי מִיט דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה גֶעהֵיילִיגְט. נָאֶה לְקָדוֹשׁ דְרוּם אִיז

וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלֶךָ:

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן אֲדוֹנֵנוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ"א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵנוּ:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

פותחין הארון

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט ❖
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה ❖
הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת ❖

פירוש ע"ט

שֵׁיין צוּ דֶעם הֵיילִיגֶען גָאט דִי לוֹיב פוּן דִי הֵיילִיגֶע:

עוד יזכור נָאךְ מֶער זָאל עֶר צוּ אוּנְז גֶעדֶענְקֶען דִי לִיבְּשַׁאפְט פוּן אַבְרָהָם גָאט אוּנְזֶער הֶער, אוּנ דוּרְךְ דֶעם זְכוּת פוּן זַיין זוּהְן יִצְחָק וָואס אִיז גֶעבּוּנְדֶען גֶעוֶועזֶען אוּפְ'ן מִזְבֵּחַ זָאל גָאט פֶערְשְׁטֶערֶען אוּנְזֶער מְקַטְרֵג אוּנ דוּרְךְ דֶעם זְכוּת פוּן יַעֲקֹב זָאל גָאט אוֹסְצִיהְן אוּנְזֶער דִין צוּ גֶערֶעכְטִיקֵייט דֶען דֶער טָאג אִיז הֵיילִיג צוּ אוּנְזֶער הֶער גָאט. באין וֶוען עֶס אִיז נִיט פַאר הַאנְדֶען קֵיין גוּטֶער מֵלִיץ קֶעגֶען דֶעם שָׂטָן וָואס עֶר זָאגְט אוּנְזֶערֶע עֲבֵירוֹת זָאלְסְטוּ גָאט גֶעדֶענְקֶען צוּ דִי קִינְדֶער פוּן יַעֲקֹב דֶעם זְכוּת פוּן דֶער תּוֹרָה וָואס זִי וֶוערְט אָן גֶערוּפֶען „חוק וּמִשְׁפָּט" אוּנ דוּרְךְ דֶעם זָאלְסְטוּ אוּנְז גֶערֶעכְט מַאכֶען אִין מִשְׁפָּט דוּ בִּיסְט דֶער מֶלֶךְ פוּן מִשְׁפָּט: הָאוֹחֵז ביד גָאט אַז עֶר אִיז גּוֹזֵר אַשְׁלֶעכְטֶע גְזֵירָה אוּנ דֶער מֶענְטְשׁ טְהוּט תְּשׁוּבָה אִיז עֶר דִי גְזֵרָה מְבַטֵּל וָוארוּם עֶר הָאט דֶעם שְׁנוּר פוּן מִשְׁפָּט תָּמִיד אִין דֶער הַאנְד. וכל מאמינים אוּנ אַלֶע גְלוֹיבֶּען דָאס עֶר אִיז אַוָוארְהַאפְטִיגֶער גָאט דֶער דָא פְּרוּבְט אוּנ זוּכְט דִי מַעֲשִׂים וָואס מֶען

קדושת השם

מוּזֶען אוֹיךְ גֶעפֵּיינִיגְט וֶוערֶען. עֶר לָאזְט אִיהְם אָפְּשְׁנֵיידֶען זַיינֶע הֶענְד אוּנ דִי פִּיס, דָא זָאגְט ר' אַמְנוֹן פֵּיינִיגְט מִיךְ בֶּעסֶער דֶען אִיךְ הָאבּ עֶס אַלֶעס פֶערְדִינְט מִיט מַיינֶע וֶוערְטֶער וָואס אִיךְ הָאבּ גֶערֶעט. דֶער פִּירְשְׁט הָאט גֶעהֵייסֶען

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת
הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק
הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דַּיַּן אֱמֶת
הֶהָגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה
הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ
הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא זוֹכֵר הַבְּרִית
הַחוֹתֵךְ חַיִּים לְכָל חָי
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם
הַטּוֹב. וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל

קדושת השם

דאס מען זאל איהם אין איין בעט ליגען, אונ זייגע גלידער געבען איהם, אונ מען זאל

פירוש ע"ט

טהוט אין פארבארגענים. אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא בּוֹחֵן דאס ער פרובט די מחשבות פון די נירען דער דא לייזט פון טויט אונ לייזט אויס פון גרוב פון גיהנם. אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא גּוֹאֵל דאס ער איז אשטארקער דער־לייזער דער דא משפט אליין אלע די וואס קומען אויף דער וועלט. אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא דַּיַּן אֱמֶת דאס ער איז אווארהאפטיגער דין, דער דא האט גערעט צו משה רבינו דאס זיין נאמען איז אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא הָיָה דאס גאט איז געוועזען אונ איז היינט אונ וועט אלע צייט זיין, גאט'ס נאמען איז געווים, אונ אזוי איז זיין לויב געווים. אונ אלע גלויבען דאס ער איז גאט וְאֵין בִּלְתּוֹ אונ חוץ איהם איז ניט דא קיין גאט דער דא געדענקט צו די וואס דערמאנען איהם גוטע געדעכע־נעש אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא זוֹכֵר דאס ער געדענקט דעם ברית פון די אבות, דער דא בעשטימט לעבען צו אלע בעשעפענעש. אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא חַי דאס ער איז חַי וְקַיָּם ער איז גוט אונ טהוט גוט'ס צו שלעכטע לייט אונ צו גוטע. אונ אלע גלויבען שֶׁהוּא טוֹב דאס ער איז

הַיּוֹדֵעַ יֵצֶר כָּל יְצוּרִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא יוֹצְרָם בַּבָּטֶן
הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יָחַד
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל
הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל. שַׁדַּי
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא
הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם
הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא נוֹצֵר חֶסֶד
הַסּוֹבֵל. וּמַעְלִים עַיִן מִסּוֹרְרִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה
הָעֶלְיוֹן. וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ

פירוש ע"ט

גוט צו אַלֶע דער דָא װייסט די גע־דאנקען פון אַלֶע בעשעפּענעש. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא יוֹצְרָם דאס ער האט זיי בעשאַפען אין מוטער'ס בויך, פאר איהם איז אַלעס מעגליך און ווייס אַלֶע מיט אַנאנדער. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל דאס ער קען אַלץ דער גאט וואס זיצט אייביג אין אַ פערבּארגענעם שאָטען. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא דאס ער אַליין איז גאט דער דא מאַכט קעניגען מְלָכִים און די מְלוּכָה איז צו איהם. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם דאס ער איז דער מֶלֶךְ פון דער וועלט דער דא פיהרט מיט זיין חֶסֶד און אַלֶע דורות. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא נוֹצֵר חֶסֶד דאס ער היט דעם חֶסֶד וואס אַ מענטש טהוט, דער דא לײדעט די זינד און פערהוילט דאס אויג פון די אָפּקערער, און וואַרט טאָמער וועלען זיי תְּשׁוּבָה טהון. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה דאס ער פערגיט די זינד אייביג, דער אויבּערשטער גאט, און זיין אויג גיט השגחה אויף זיינע פאַרכטער. און אַלֶע גלױבּען שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ דאס ער ענטפערט

קדושת השם

איהם אין זיין הויז שיקען, איז אַזוי גלייך געשעהען. ווי זיין ווייב און קינדער האָבּען איהם דערזעהען, האָבּען זיי געקלאָגט מיט אַ גרויס יאָמער, ווי מען קען ניך נאר פאַר־שטעלען. דא זאָגט רבי אַמְנוֹן, ליבּעם ווייב

די

הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ
הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא צַדִּיק וְיָשָׁר
הַקְּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא קָשֶׁה לִכְעוֹס
הָרַחוּם. וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרוֹגֶז
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת
הַשָּׁוֶה. וּמַשְׁוֶה קָטֹן וְגָדוֹל
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק
הַתָּם. וּמִתַּמֵּם עִם תְּמִימִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא תָּמִים פָּעֳלוֹ

סוגרין תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד: הארון

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

קדושת השם

איך האב זעלבסט פערדינט ווי עס איז מיר
דער גאנגען, דען איך האב תם ושלום מיין

פירוש ע"ט

די תפלה וואס מען בעט שטילער־
הייט. הפותח שער דער דא עפענט דעם
טויער צו די וואס קלאפען אן מיט תשובה. און אלע גלויבען שהוא פתוחה ידו דאס זיין האנד איז אפען מקבל צו זיין די תשובה ער ווארט דעם רשע און וויל דאס ער זאל פרום ווערען. און אלע גלויבען שהוא צדיק וישר דאס ער איז גערעכט און רעכטפארטיג, זיין צארען איז קורץ און ער האלט אויף דעם כעס. און אלע גלויבען שהוא קשה לכעוס דאס ער איז שווער צו דערצערנען דער דא איז דערבארעמיגער און ער פעדערט דערבארעמקייט פאר זיין רוגז. און אלע גלויבען שהוא רך לרצות דאס ער איז ווייך בעווילינגט צו ווערען ער איז תמיד גלייך ער ווערט ניט פער־ענדערט, און ביי איהם זענען גלייך. קליין און גרוים. און אלע גלויבען שהוא שופט צדק דאס ער איז אגערעכטער שופט, ער איז אויף ריכטיג. און פיהרט זיך מיט אויף ריכטיגקייט מיט די אויף ריכטיגע לייט. און אלע גלויבען שהוא תמים פעלו דאס זיינע ווערק זענען אויך ריכטעג:

וָוען מֶען עֶנְדִיגְט „הָאוֹחֵז בְּיַד", זָאגְט מֶען שְׁטִילֶערְהֵייט "אָנָּא בְּכֹחַ וכו'":

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדוּלַּת יְמִינְךָ. תַּתִּיר צְרוּרָה: קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ. כְּבָבַת שָׁמְרֵם: בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם. צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם: חֲסִין קָדוֹשׁ. בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ: יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה. זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ. יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּשִׁמְךָ שַׁדַּי יְיָ צְבָאוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

קדושת השם

גְלוֹיבֶּען גֶעוָואלְט פֶערְלֵייקֶענֶען, אָבֶּער אִיךְ אַ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, נוּן עֶס אִיז גֶעקוּמֶען הָאפְ צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דָאס אִיךְ וָועל מַיינֶע קוֹרְץ דֶער נָאךְ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הָאט ר' אַמְנוֹן וִוינְד אוֹיף דִינֶער וָועלְט לֵיידֶען אוּנ הָאבֶּען גֶעבֶּעטֶען מֶען זָאל אִיהְם מִיט דֶעם בֶּעט אוּנ

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ. וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ. וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא יְדָעוּךָ וִיהַלְלוּךָ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְיָ. (וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת זִבְחֵיהֶם). וְיִזְנְחוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם. וְיַחְפְּרוּ עִם פְּסִילֵיהֶם. וְיַטּוּ שְׁכֶם אֶחָד לְעָבְדֶךָ. וְיִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ. וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ. וִילַמְּדוּ תוֹעִים בִּינָה. וִימַלְּלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וִינַשְּׂאוּךָ מִתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ. וִיסַלְּדוּ בְחִילָה פָּנֶיךָ. וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה. וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ. וִיקַבְּלוּ עוֹל מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם. וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם. וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבוֹאוּ. וְיִתְּנוּ לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה:

קדושת השם

דער הייליגער שוהל טראגען אונ מען זאל איהם שטעלען געבען דעם חזן, האט מען איהם געטראגען אין שוהל אריין אונ געשטעלט געבען חזן, אונ ווי דער חזן איז געקומען צו קדושה פון מוסף, דא שפראך דער צדיק צום

פירוש ע״ט

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל אונ אלע וועלען קומען דיך צו דינען, אונ וועלען לויבען דיין גערטען נאמין, אונ וועלען זאגען דיין גערעכטיגקייט צווישען די אומות וואס וואוינען אויף די אינזלען פון ים אונ וועלען דיך פארשטען די פעלקער וואס האבען דיך ניט געקענט. וִיהַלְלוּךָ אונ מען וועט דיך לויבען פון אלע עקען וועלט, אונ וועלען תמיד זאגען גאט איז גרויס, אונ די היידען וועלען פערלאזען זייערע אפגעטער אונ וועלען זיך שעמען מיט זייערע געצען אונ אלע אינאיינעם וועלען נייגען זייער אקסיל צו דינען דיך. וְיִירָאוּךָ אונ זיי וועלען דיך דינען מיט מורא באלד מיט זונן אויפגאנג די וואס זוכען דיין רצון, אונ זיי וועלען דערקענען דעם כח פון דיין מלוכה אונ די פערבלאנדזשעטע וועלען לערנען פערשטאנד אונ זיי וועלען ריידען פון דיין שטארקייט, אונ זיי וועלען דערהייבען דיך גאט וואס דו ביסט דערהויבען העכער פאר אלעמען. וִיסַלְּדוּ אונ זיי וועלען לויבען דיין שכינה מיט פארכט אונ זיי וועלען דיך קריינען מיט א קרוין פון ריהמונג, אונ די בערג וועלען עפענען זייער מויל מיט געזאנג, אונ די אינזלען זיצער וועלען זיך פרייען מיט דיין מלוכה, אונ וועלען אויף זיך נעמען דעם עול פון דיין מלוכה, אונ זיי וועלען דיך דער־הייבען צווישען איין פאלק'ס פערזאמלונג, אונ די ווייטע וועלין הערין אונ וועלין קומען אונ וועלין צו דיר געבען די קרוין פון דער מלוכה:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם (לשבת זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (לשבת בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית

תפלה לתקון קרי. כשהחזן אומר "ומפני חט[illegible] יאמר תחינה זו, ותכוין להשתתף עצמך עם צער השכינה שהי[illegible] בגלות ותמעט אורה בסוד מיעוט הירח, ואנחנו מאריכים הגלות בעונותינו הרבים מחמת חטא קרי, שאל"כ היתה חוזרת בסוד אור החמה כמ"ש אור הלבנה כאור [illegible] לכן יאמר תפלה זו. והיא מספר עבודת הקודש, והיא תפלה קדומה, אך [illegible] ז"ל תיקון הלשון והוסיף קצת משלו:

רבונו של עולם בושנו מאוד ונמס לבנו על אשר פומנו באות ברית קודש בכמה מיני פגם. ובפרט בכמה מיני קרי וטיפות זרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה באונס וברצון בגלגול זה ובגלגולים אחרים וגם הנשמות העשוקות בקליפות הנפוצות בארבע כנפות הארץ ונשמות ערטילאות הנפזרות בין הגוים ועל ידי זה נתארך גלותינו ושמם בית מקדשנו וגלה יקרנו.

קדושת השם

חַזָן האַלְט שְׁטִיל אִיךְ ווִיל מְקַדֵּשׁ הַשֵּׁם זַיין. זָאגֶען וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה. אוּנ וּנְתַנֶּה אֵייבֶער אִיךְ וֶועל שְׁטַארְבֶּען, אוּנ הֵייבְּט אָן צוּ תוֹקֶף קְדוּשַּׁת הַיּוֹם. אוּנ ווִי עֶר הָאט אַלֶעס אוֹיס

די טַייטְשׁ פוּן "וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ" בִּיז עֶנְדִי "עָלֵינוּ", גִיפִינְט זִיךְ בַּיי שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה פוּן מוּסָף:

בְּחִירָתֶךָ, בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מֶלֶךְ רַחֲמָן, שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ, וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה, וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם. וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ, בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי משֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

ובכן במרירות נפש וחרטה גמורה באנו לבקש רחמים וסליחות ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אב הרחמים שתרחם עלינו העניים והאביונים מרים ונאנחים ועתה יגדל נא כח ה' ותפליט הקליפות כל הנצוצות הקדושות וטיפות קרי וזרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בגלגול זה ובגלגולים אחרים ותחזור לקבצם בקדושה שנית והיו למאורות בכח שם הקדוש בי"ט (ויכוין שיוצא מפסוק "בורעו "יקבץ "טלאים ופסוק כי בי חשק ואפלטהו (והוא גימטריא אהי"ה) ושם הקדוש חב"ן היוצא מפסוק "חיל "בלע "ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ותקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי הארץ ויקוים בנו מקרא שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה ותגאלינו גאולת עולם עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך עשה למען אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף דוד התתומים ונאחזים במדות העליונות הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות ותתקן אשר פגמנו ותיחד אשר הפרדנו ותלקט אשר פזרנו ברחמיך הרבים תשמרנו מכל רע מעתה ועד עולם ותשפיע עלינו שפע קדושה וטהרה לעבדך באמת אנו וזרענו וזרע זרענו רחו"ם חנו"ן שומ"ר תומ"ך מצי"ל יש"ר פוד"ה (יכוין בר"ת שהוא רח"ש תמי"ף שם קדוש) הוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו כדכתיב לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

קדושת השם

אים גענאַנט, דאָ האָט איהם הקדוש ברוך הוא אַוועק גענומען צו אַנדערע צדיקים אונ גן עדן אונ נאָך דעם דריטען טאָג קומט ער בײַ נאַכט אונ חלום צו זיין רבי ר' קלונימוס בן רבינו משולם אונ בעט איהם ער זאָל דעם "ונתנה תוקף" אונ אַלע ערטער אַוועק שיקען ווי יודען וויצען זיי זאָלען עס זאָגען אים ראש השנה אונ יום כפור, הקדוש ברוך הוא זאָל אונז דעם זכות פון דעם פרומען צדיק לאָזען געניסען:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ. עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ, עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

(זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:)

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ, יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ, פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד, אַיִל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל, וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ, וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר, וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ, וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם, לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַייָ:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ, שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עוֹנֶג, עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ, וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ, חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

די תְּחִנָּה זָאגְט מֶען וֶוען דֶער חַזָּן הָאלְט עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ פַאר כּוֹרְעִים פַאלֶען:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וִוי צוּבְּרֶעכְט מִיר מַיין הַארְץ וֶוען אִיךְ גֶעדֶענְק וִוי דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז גֶעשְׁטַאנֶען, אוּנ דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל הָאט דִי עֲבוֹדָה גֶעטְהוּן אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אִיז דֶער רוּיטֶער פָּאדִים וַויים גֶעוָוארֶען, הָאבֶּען דִי יִשְׂרָאֵל גֶעוואוּסְט אַז זֵייעֶר תְּפִלָּה אִיז אָנְגֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען, יֶעצְט בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הָאבֶּען מִיר נִיט קֵיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, קֵיין כֹּהֵן גָּדוֹל, קֵיין קָרְבָּן אוֹיף אוּנְז מְכַפֵּר צוּ זַיין, דֶערוּם דֶערְבַּארוּמְדִיגֶער פָּאטֶער פֶערְנֶעם אוּנְזֶער תְּפִלָּה גְלַייךְ וִוי אַ קָרְבָּן, אוּנ גִיבּ מִיר עֲשִׁירוּת אִיךְ זָאל קֶענֶען מַחֲזִיק זַיין לוֹמְדֵי תוֹרָה אוּנ גֶעבֶּען צְדָקָה. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ עֶפֶען דַיין מִילְדֶע הַאנְד אוּנ שְׁפַּייז מִיךְ פוּן דַיין הַאנְד, מִיר זָאלֶען נִיט חָלִילָה אָנְקוּמֶען צוּ אַ מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם, אוּנ מַיין צוּבְּרָאכֶען הַארְץ, אוּנ מַיין וֵויינֶען אוּנ שְׁרַייעֶן זָאל מַמְלִיץ זַיין פַאר מִיר אוּנ פַאר מַיין מַאן אוּנ פַאר דִי קִינְדֶער, אוּנ מַיינֶע טְרֶערֶען זָאלֶען נִיט לֶעדִיג פַאלֶען, וּבְנֵה בֵיתְךָ אוּנ בּוֹיעֶן דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַז דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל זָאל טְהוּן דִי עֲבוֹדָה אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אָמֵן:

בַּיי „עָלֵינוּ" עֶפֶענְט מֶען דָאס אָרוֹן הַקוֹדֶשׁ, בַּיי „שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ" מַאכְט מֶען צוּ, בַּיי „וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים" מַאכְט מֶען אוֹיף:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם. וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים. לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים:*) הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת. אֵין עוֹד:

דֶער חַזָן זָאגְט „הוּא אֱלֹהֵינוּ" הוֹיךְ, אוּנ בְּשַׁעַת קָהָל זָאגְט „הוּא אֱלֹהֵינוּ", זָאגְט דֶער חַזָן דִיזֶע פְּסוּקִים. דֶען דָאס אִיז גוּט מְבַטֵל צוּ זַיין דִי שְׁלֶעכְטֶע גְזֵירוֹת.

*) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: הֵן לַייָ אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ: כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: סוגרין הארון

ווען דֶער חַזָן זָאגְט „עָלֵינוּ", זָאגְט קָהָל דָאס:

מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְיָ בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין לָנוּ בַּמֶּה לְכַפֵּר לֹא קָרְבָּן וְלֹא בִּגְדֵי כְהוּנָּה וְלֹא מִנְחָה וְלֹא זֶבַח וְלֹא מִזְבֵּחַ רַק שִׁמְךָ הַגָּדוֹל עוֹמֵד לָנוּ. וִיהִי רָצוֹן שֶׁתְּהֵא שָׁעָה זוּ עֵת רָצוֹן לִיכָּנֵס תְּפִלָּתִי לַמָּרוֹם כְּשֶׁאֲנִי מַזְכִּיר יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה: אנא בכח וכו'.

תפלה לש"ץ.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֱיֵה עִם פִּיפִיּוֹת שְׁלוּחֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל הָעוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנֶיךָ עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. הוֹרֵם מַה שֶׁיֹּאמֵרוּ. הֲבִינֵם מַה שֶׁיְּדַבֵּרוּ. הֲשִׁיבֵם מַה שֶׁיִּשְׁאֲלוּ. יַדְּעֵם אֵיךְ יְפָאֵרוּ. בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן. בֶּרֶךְ לְךָ יִכְרָעוּן. עַמְּךָ בְּפִיהֶם יְבָרֵכוּן. וּמִבִּרְכוֹת פִּיךָ כּוּלָּם יִתְבָּרֵכוּן. עַמְּךָ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּן. וְהֵם בַּתָּוֶךְ יַעֲבוּרוּן. עֵינֵי עַמְּךָ בָּם תְּלוּיוֹת וְעֵינֵיהֶם לְךָ מְיַחֲלוֹת. גָשִׁים מוּל אֲרוֹן הַקּוֹדֶשׁ בְּאֵימָה. לְשַׁכֵּךְ כַּעַס וְחֵמָה. וְעַמְּךָ מְסַבְּבִים אוֹתָם כַּחוֹמָה. וְאַתָּה מִן הַשָּׁמַיִם תַּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה: עַיִן נוֹשְׂאִים לְךָ לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נִכְחֲךָ כַּמַּיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם: שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ בִלְשׁוֹנָם. וְלֹא יִנָּקְשׁוּ בְּשִׁינּוּנָם. וְלֹא יֵבוֹשׁוּ בְּמַשְׁעֵנָם. וְלֹא יִכָּלְמוּ בָם שְׁאוֹנָם.

פירוש ע"ט

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אונזער גאט און גאט פון אונזערע עלטערן מיר בעטען דיך זיי מיט די מיילער פון חזנים פון דיין פאלק ישראל די דא שטייען צו בעטען פאר דיר אויף דיין פאלק ישראל וויז זיי וואס זיי זאלען זאגען. הֲבִינֵם מאך זיי פערשטיין וואס זיי זאלען ריידען, ענטפער זיי וואס זיי דיך בעטען, לאז זיי וויסען ווי זיי זאלען דיך לויבען, דאס זיי זאלען קומען צו דיינער שכינה. בֶּרֶךְ מיט די קניה קניען זיי צו דיר זיי בענטשען דיין פאלק מיט זייער מויל און זיי זאלען מיט די ברכות פון דיין מויל גע־בענטשט ווערען. עַמְּךָ לְפָנֶיךָ יַעֲבִירוּן זיי פיהרען דיין פאלק פאר דיר, און זיי [די חזנים] זענען אין מיטען. עֵינֵי עַמְּךָ בָּם דיין פאלק'ס אויגען קוקען אויס אויף זייער תפלה זיי זאלען אן גענומען ווערען, און זייערע [די חזנים'ס] אויגען האפען צו דיר, זיי גענעהענען קעגען דעם ארון הקודש מיט פארכט. לְשַׁכֵּךְ זיי ווילען שטעלען דעם כעס און דעם צארען, און דיין פאלק רינגלען זיי ארום אזוי ווי איין מויער, און דו גאט פון הימעל זאלסט קוקען אויף זיי צו דער־בארעמען איבער זיי, זייערע אויגען הייבען זיי אויף צו דיר צום הימעל זייער הארץ פערגיסען זיי קעגען דיר ווי וואסער, און דו גאט זאלסט זיי הערען פון הימעל. שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ דאס די חזנים זאלען ניט געשטרויכעלט

וְאַל יֹאמַר פִּיהֶם דָּבָר שֶׁלֹּא כִרְצוֹנֶךָ. כִּי חֲנוּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים וּמְרוּחָמֶיךָ הֵמָּה מְרוּחָמִים. כְּמָה שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת אֲשֶׁר תָּחוֹן יוּחָן וְאֵת אֲשֶׁר תְּרַחֵם יְרוּחָם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וְנֶאֱמַר אַל יֵבֹשׁוּ בִי קֹוֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהִים צְבָאוֹת. אַל יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

פותחין הארון

אוֹחִילָה לָאֵל אֲחַלֶּה פָנָיו. אֶשְׁאֲלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲשֶׁר בִּקְהַל עָם אָשִׁירָה עֻזּוֹ. אַבִּיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מִפְעָלָיו: לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב. וּמֵיְיָ מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: סוגרין הארון.

פירוש ע"ט

ווערען מיט איהרען צונג און ניט צומישט ווערען ריידענדיג און די ישראל זאלען ניט מבויש ווערען דורך די חזנים וואס זיי זענען זיך סומך אויף זיי און די געמיינדע זאלען דורך זיי ניט פערשעמט ווערען. ונאמר און דער פסוק זאגט לאזען דורך מיר ניט מבויש ווערען די וואס האפען צו דיר גאט דער הערשערען, זאלען דורך מיר ניט פערשעמט ווערען די וואס זוכען דיך גאט פון ישראל:

אוחילה לאל איך בעט גאט איך בעט זיין ווילען. אשאלה איך בעט פון איהם א גישיקטען צונג. אשר דאס איך זאל קענען צווישען איין פאלק'ס פערזאמלונג זינגען זיין שטארקע לויב. איך זאל ריידען מיט לויב גיזאנג וועגען זיינע ווערק. לאדם דער מענטש דארף אן ריכטען אין הארצען די געדאנקען, און גאט גיט עס איבער דעם צונג אויס צודריקען. אדני שפתי תפתח גאט זאלסט עפענען מיינע לעפצען, און מיין מויל וועט זאגען דיין לויב. יהיו לרצון עס זאל זיין לרצון די רייד פון מיין מויל און די געדאנקען פון מיין הארצען פאר דיר גאט. צורי וגואלי מיין בעשיצער און מיין דער־לייזער:

אז דער ערשטער טאג ראש השנה געפאלט אין דער וואכען, זאגט מען דאס:

אנסיכה מלכי. לפניו בהתהלכי. אמצו בהמליכי. יאזור עוז וימלוך: אליל בהשליכי. לפני בא יום מלכי. איש מלאכי ישלח ואז ימלוך: בבואו להלוך. נתוש חונף ממלוך. בית גאים בלי מלוך. יסח לבל ימלוך: בתוכי יהלוך. בהופיעו למלוך. במלכותו אמלוך. ואז ימלוך: גברת ממלכות. במגרו ממלכות. גאים בהלכות. יהום והוא ימלוך: גליון הליכות. וספר תהלוכות. גל היום לזכות. חוכיו למלוך: דורכת נסיכות. בחנון קול בכות. דברה אני במלכות. ומי יוכל למלוך: דכאי רוח נמיכות. מחפשי ביום דין זכות. דשה בעול גלות. עד צור ימלוך: הלוך מהלך חמש מאות הלך. הדור עד הומלך. בעוזו למלוך: הבל המומלך. על מה מלך. הלא במי נמלך. כי אין

כשחל בשבת

אז דער ערשטער טאג ראש השנה געפאלט אום שבת, זאגט מען דאס:

אהללה אלהי אשירה עזו. אספרה כבודו אאפדנו מלוכה: אשגב לפועל אשר שח ופעל. אנוהו כי לו יאתה מלוכה: בעזו נצח אשנן כי צבאו אני. ולי נאה שיח גודל המלוכה: בקהל אבשר ברב עם אדבר למי שאת ויתר עוז ולמי המלוכה: גושו גוים ובאו ממלכות. ראו מה

פירוש ע"ט

אנסיכה מלכי איך וועל מאכען הערשען אויף מיר מיין קעניג מיט דעם וואס איך וועל גיין אין זיין וועג אז איך וועל מאכען קעניגען אויף מיר זיין מאכט זאל ער זיך אנגורטען מיט קראפט און קעניגען אויף אלעמען. לפני איידער עס וועט קומען דער טאג פון מלך המשיח וועט ער שיקען אליהו הנביא און אלעמען מחזיר בתשובה צו זיין. בתוכי גאט וועט גיין צווישען מיר ישראל בשעת ער וועט דערשייגען צו קעניגען, און דענסטמאהל וועט ער אויף אלעמען קעניגען. גליון דאס פאפיער וואס דרויף איז פארשריבען דער אום גאנג פון מענטשען און דער בוך פון זיינע אויפפיהרונגען זאלען היינט אויף גידעקט ווערען צו זוכען א זכות פאר די וואס האפען צו זיין מלוכה. הלוך מהלך גאט האט זיין שיין באוויזען בעת מתן תורה פון הימעל אויף דער ערד וואס דאס איז פינף הונדערט יאהר גאנג ביז ישראל האבען גענומען אויף זיך דעם מאכט פון זיין מלוכה. הבל המומלך אבער דער געץ בל וואס די כשדים האבען איהם געמאכט קעניגען

למלוך. ומלפני מלוך מלך. חי מלפנים מלך. ועד תכל כל מלך. הוא לבדו ימלוך: ומה יעוז מולך. בעוז משפט מלך. וכעבור סופה בהלך. יחלוף ממלוך: זך דין בערכו. יאחז דרכו. זדים בדרכו. נקם יעט וימלוך: זר זד בשלכו. יתן עוז למלכו. זכים בהמליכו. על כל ימלוך: חדשו מלוכה. כדת וכהלכה. חוטר ממלכה. במישור ימלוך: חובש ארוכה. וארך יום מבוכה. חתולה למכה. יעל בעת ימלוך: טורח מלכיות. עובדי משכיות. טמאו חמד שכיות. בגאוה למלוך: טוהר זכיות. ושאג קול בכיות. טבע צול דכיות. יפן ובם ימלוך: יהב משליכים עליו בני

כשחל בשבת

נהדר במזח המלוכה: גדלוהו אתי ונרוממנהו יחד. ואל תתגאו בנזר המלוכה: דרכים בעת נעשתה מצולה. התבוננו יחד. למי נזרקה מלוכה: דרך סוס בים כנגד שש מאות רכב. ומה יועיל גבר עוז במלוכה: האזינו רוזנים אז ירגזו. הביטו חתת ומאסו מלוכה: הגידו כחו לאומים ודברו

פירוש ע"ט

פאר וואס האט ער געקיניגט פון ווען האט ער דען דארויף רשות גענומען דאס ער האט זיך אריין געשפארט צו קעניגען. ומלפני און איידער עס האט נאך גיקעניגט א מלך אויף דער וועלט איז שוין פריער געווען דער לעבעדיגער גאט א מלך און ביז צום סוף פון אלע מלכים וועט גאט אליין קעניגען. זך דין בערכו דער לויטערער גאט ווען ער וועט אנריכטען דעם דין צו משפט'ן מענטשען וועט ער אנגעמען זיין דרך צו משפט'ן מיט מדת הרחמים און אז ער וועט טרעטען די רשעים לעתיד לבא וועט ער זיך איינוויקלען מיט נקמה און וועט קעניגען. זר זד בשלכו אז ער וועט אראפווארפען די קרוין פון עמלק וועט ער געבען קראפט צו מלך המשיח אז ער וועט אבען הערשען די צדיקים אויף די רשעים

דענסטמאל וועט ער אויף אלעמען קעניגען. חדשו אז ער וועט בענייען די מלוכה מיט רעכט און ריכטיגקייט, וועט קעניגען מיט רעכטפארטיגקייט משיח וואס קומט ארויס פון מלכות בית דוד. חובש איין פלאסטער פון היילונג צו דעם דערלענגערטען חורבן וועט ער צו ליגען צו דער מכה בשעת ער וועט קעניגען. טורח ער זאל דערמאנען די צרות וואס ישראל האבען געהאט פון די מלכי בבל די געצין-דינער וואס האבען מטמא געווען דעם גלויסטיגען בית המקדש און האבען געוואלט קעניגען מיט גאוה. טוהר זכיות ער זאל זין קערען צו די ריינע זכיות פון ישראל און צום געשריי פון זייער וויינען און בזכות וואס זיי האבען זיך געלאזען דערטרינקען אין טיפע וואסער אויף קידוש השם זאל גאט אויף זיי קעניגען. יהב די

מלכים. יום זה לו מחכים. בו יבא למלוך: יעברו מתהלכים, לפניו כמלאכים. יחד ממליכים. יי ימלוך: כתים בכתתו. איים בהכותו. כם ממלכתו. יכון וימלוך: כבוד מלכותו. וקודש הליכתו. כגמרו מלאכתו. לעין כל ימלוך: לכל גובה יפיל. והר וגבע ישפיל. לכל אום יאפיל. וכאור זרוע ימלוך: לראי יקפיל. והחדשים יכפיל. ליום זה פור הפיל. מציון למלוך: מטו אשורים. המו גאים. מעדו מתגאים. גאה בבואו למלוך: מלכו דגוים. נוטלו סגוים. מלך

כשחל בשבת

לזה יכתב שם המלוכה: ונלחם ראשית גוים ואבד כי נשבע חי בכסא מלוכה: ויולעג בכל דור כי לא למד מי נלחם בים ועטה מלוכה: זד על אדוניו עבד יושב נגב. בזאת תרגז ארץ בשאת עבד מלוכה: זרע ברוכים החרימו ארורים. כי נתנו קול לאדיר במלוכה: חשבון ובשן עוררו מלחמה. בלי לתת דרך לצבאות מלוכה: חילם נשמד וארצם חולקה ומעל זרועם נפלה מלוכה: טפשו בני כנען כי נכרים הם. באדמת בני שם. זרע מלוכה: טבחם בן נון עד פנה ארץ. לפני ארון הברית ארון המלוכה: יושבי חרושת אז הקשה לחץ. עזרוהו בלי בצע אפסי מלוכה: יה נלחם בם צבא בלי בצע. כן יאבדו שאר ולאל המלוכה. כארז בלבנון אשור

פירוש ע"ט

ישראל וואס זענען גערוען בני מלכים ווארפען אויף איהם זייער לאסט, זיי טווארטען אויף דעם טאג ווען גאט וועט קומען צו קעניגען. כתים אז ער וועט די כתים צושטויסען אונ זייערע אינזלען צו־שלאגען, וועט זיין קעניגליכער שטיהל בעגרינדעט זיין אונ ער וועט קעניגען כבוד מלכותו דעם כבוד פון זיין מלוכה אונ זיין היילינגען אויפפיהרונג וועלען אלע זעהן בשעת אז ער וועט ענדיגען זיין מלאכה צו משפט'ן די רשעים אונ וועט קעניגען. לכל גובה אלע בעלי גאוות וועט ער אראפוואַרפען, אונ בערג אונ הויכע ערטער וועט ער נידעריג מאכען. אונ ווי א שיינעדיגע ליכטיגקייט וועט שיינען זיין מלוכה. לראי יקפיל די לויטערע הימלען וועט ער צוזאמען וויקלען. אונ וועט בעשאפען נייע הימלען דאפעלט, ער האט געווארפען דעם גורל אויף דעם טאג ראש השנה אין איהם צו בעווייזען אין ציון זיין מלוכה לעתיד לבא. מטו גוים די פעלקער וואס דינען כוכבים ומזלות וועלען פאלען, די האפערדיגע וועלען פערטומעלט ווערען, די בעלי תאוות וועלען זיך אויסגליטשען בשעת דער ערהאבענער גאט וועט קומען צו קעניגען. מלכו דגוים די ישראל וואס האבען זיך געמערט ווי פיש וועלען קיניגליך דערי

הַגּוֹיִם. עֵת אָתָא לִמְלוֹךְ: נְדִיבֵי עַמִּים. יֵאָסְפוּ מֵעַמִּים. נְשׂוּא מְעוּטֵי עַמִּים. אֶל מְקוֹמָם יִמְלוֹךְ: נִגּוּן נְעִימִים. לְמוּלָם מַנְעִימִים. נְשָׂאָם מֵעֲמָמִים. עֲלֵיהֶם לִמְלוֹךְ: סִכּוּת אֱלִילִים. כִּיּוּן גְּלוּלִים סָחוּב כְּמוֹ חֲלָלִים. יוּשְׁלְכוּ בְּלִי לִמְלוֹךְ: סוֹד אֵל אֵלִים. הָבוּ בְּנֵי אֵלִים. שְׂאוּ זִמְרָה וְהִלּוּלִים. לְאָדוֹן כִּי יִמְלוֹךְ: עִזּוּז יָד בְּהַשִּׂיאוֹ. לְהָרִים נְשִׂיאוֹ. עֲמוּסָיו בְּנָשְׂאוֹ. יָעוֹז וְיִמְלוֹךְ: עַל רוּם מַשָּׂאוֹ. יָדֵיהוּ בְּנָשְׂאוֹ. עַל הוֹד כִּסְאוֹ. יֵשֵׁב וְיִמְלוֹךְ: פּוֹר תְּפוֹרֵר אֶרֶץ. בְּכִלָּיוֹן וְחֶרֶץ. פַּח בְּיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.

כשחל בשבת

גָּדַל וְחֵרֵף אוֹרִיד כַּבִּיר הַמְּלוּכָה: כְּלִיל אֵשׁ הֲמָמָם בְּלֵיל שִׁמּוּרִים וְאָז יָדְעוּ כֹּל כִּי לָאֵל הַמְּלוּכָה: לְשַׁחַת כָּרַע בֵּל כְּחָשְׁבוּ עֲלוֹת לַשַּׁחַק. וְסָר מֶנּוּ לְבַב אֱנוֹשׁ וְיָרַד מִמְּלוּכָה: לְכַנּוּ הוּשַׁב וְכֹחַ אֵל הִכִּיר לְמֵרִים וּמַשְׁפִּיל הִשְׁלִים מְלוּכָה: מוּגָרָה צֹאן לָטֶבַח וְנִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת כְּלָבַשׁ צָעִיר רוֹדֵם הַמְּלוּכָה: מְכוּרֵי בְּלֹא הוֹן פְּדוּיֵי בְּלֹא כֶסֶף סוֹלוּ לְמַטָּה כַּמַּיִם לֵב הַמְּלוּכָה: נִמְכְּרוּ יוֹנִים לִבְנֵי יְוָנִים. וְרֻחֲקוּם מֵעַל גְּבוּל מְלוּכָה: נֵאֲרוּ בְּרִית וָדַת וְהִמְרִידוּ עַם בָּאֵל וּמִגְרוּם בְּלֹא כֹחַ מְכַהֲנֵי מְלוּכָה: שָׂעִיר הֶחֱנִיף לְהוֹרֵהוּ בְּצִידוֹ. וַיִּרַשׁ בְּקוֹל בְּכִי חֶרֶב וּמְלוּכָה: חזן שׁוּגַב חֵלֶק הֱיוֹת גְּבִיר לְאֶחָיו וְעוֹד תִּסּוֹב לִישׁוּרוּן מְלוּכָה:

פירוש ע"ט

הויבּען ווערען בְּשַׁעַת אַז גָאט דֶער מֶלֶךְ פוּן אַלֶע פֶעלְקֶער וֶועט קוּמֶען צוּ קֶענִיגֶען. נְדִיבֵי די גֶענֶעדִיגֶע פֶעלְקֶער וֶועלֶען זִיךְ אַיינְזַאמְלֶען צוּ בְּרֶענְגֶען די יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען די וֶוענִיגְסְטֶע פוּן אַלֶע פֶעלְקֶער אִין זַייעֶר אָרְט יְרוּשָׁלַיִם בְּעֵת גָאט וֶועט קֶענִיגֶען. נִגּוּן זִיסֶע נִגּוּנִים וֶועלֶען זַיי אַנְקֶעגֶען יִשְׂרָאֵל זִינְגֶען בְּשַׁעַת גָאט וֶועט זַיי צוּזאמֶען טְרָאגֶען פוּן די פֶעלְקֶער אוֹיף זַיי צוּ קֶענִיגֶען. סִכּוּת אֱלִילִים די אָפְּ־ גֶעטֶער סִכּוּת אוּנ כִּיּוּן וֶועלֶען ווִי די דֶערְשְׁלָאגֶענֶע גֶעשְׁלֶעפְּט אוּנ אַרָאפְּגֶעוָוארְ־ פֶען וֶוערֶען פוּן צוּ קֶענִיגֶען. סוֹד צוּם פֶערְבָּארְגֶענֶעם נָאמֶען פוּן גָאט וָואס אִיבֶּער אַלֶע גֶעטֶער זָאלְט אִיהְר גֶעבֶּען כָּבוֹד אִיהְר קִינְדֶער פוּן די גְרוֹיסֶע אָבוֹת הֵייבְּט אוֹיף גֶעזַאנְג אוּנ לוֹיבּ צוּם הֶערְען גָאט אַז עֶר וֶועט קֶענִיגֶען. עִזּוּז אַז דֶער שְׁטַארְקֶער גָאט וֶועט אוֹיף הֵייבֶּען אַ הַאנְד צוּ דֶערְהֵייבֶּען זַיין פִירְשְׁט מָשִׁיחַ אוּנ צוּ דֶערְהֵייבֶּען יִשְׂרָאֵל דֶענְסְטְמָאל וֶועט עֶר מִיט קְרַאפְט קֶענִיגֶען. עַל רוּם מַשָּׂאוֹ אַז גָאט וֶועט אוֹיף הֵייבֶּען זַיין הַאנְד צוּם הִימֶעל וָואס גָאט טְרָאגְט אִיהְם אוֹיף זִיךְ צוּשְׁוֶוערֶען נְקָמָה צוּנֶעמֶען פוּן עֲמָלֵק, וֶועט עֶר זִיצֶען אוֹיף זַיין פְּרַאכְטִיגֶען שְׁטִיהְל אוּנ וֶועט קֶענִיגֶען. פּוֹר בְּשַׁעַת גָאט וֶועט קוּמֶען מִשְׁפָּט'ן לֶעָתִיד לָבֹא

ירגיז וימלוך: פחד שופרות עריץ. ישלש ובם יריץ. פאר מכנף הארץ. יעלו כי ימלוך: צבי מהדום יעל. ואדר משעל. צהל משמי מעל. ירננו כי ימלוך: צבאות כל פועל. לצלעם ירטי תעל. צפירת פאר להעל. הן לצדק ימלוך: קצינים אשר מלכו. אדרת ישליכו. קול יתנו וימליכו. לאדון כי ימלוך: קרואים ימלוכו. ואחריו יהלוכו. קוממיות ילכו. ובראשם ימלוך: רז המכמן. ליום זה מזומן. רשום למועד וזמן. ובו נוקם ימלוך: רועה נאמן. בבואו מתימן. רוח יסעיר בתימן. ובגלעד ימלוך: שנאן עליות. וסוד

כשחל בשבת

עשה לך בציון שם נוראות. כאז תצליחנה. בכסא מלוכה: עורר והקץ משוש כל הארץ. וכונן כסאך. בקרית מלוכה: פני מאור לבנה וחמה תחפיר ויבושו עובדימו בשאתך מלוכה: פאר עיר יופי. לברה כחמה. וגלה לנגדנו כבוד המלוכה: צבאות גאולי צוען. שוררו בליל חג והוא לילה נשמר לסחף מלוכה: צעדו במי שעל צפו ברוח שכל אנה יונטעו ויקבלו מלוכה: קוממו שערי זבול בית עולמים. כי מבינימו שבתה מלוכה: קדוש יבא בם לעולמים ואז ישאו ראש. בחדשו מלוכה: רבצה עדינה

פירוש ע"ט

וועט די ערד צושמעטערט ווערען מיט פערדארבונג און פערשניידונג ער וועט מאכען ציטערען מיט שרעק די בעזיצער פון דער וועלט, און ער וועט קעניגען. פחד שופרות דריי מאהל וועט גאט בלאזען לעתיד לבא מיט שטארקע שופרות צו דערשרעקען די רשעים, און די צדיקים וואס ער וועט בעוויליגען וועלען זיי איהם אויפברענגען א שיינע לויב פון עק וועלט בשעת ער וועט קעניגען. צבי איין לויב וועט אויפגיין פון דער ערד, און א שבח פון וואסער וואס זענען געמאסטען מיט גאט'ס פוסט און א פרייליכע לויב פון אויבערשטען הימעל, זיי אלע וועלען זינגען אז גאט וועט קעניגען. צבאות אלע בעשעפענעש וואס זענען בעשאפען זאלסטו צו זייער בראך אויף ברענגען א פלאסטער זיי זאלען א שיינע לויב אויף ברענגען און זאלען זאגען אט קעניגט גאט מיט די גערעכטיגקייט. קרואים די ישראל וואס וועלען זיין גערופען קיין ציון וועלען זיי דארט קעניגען, און וועלען נאך איהם גיין מיט שטאלץ און ער וועט איבער זיי קעניגען. רז המוכמן דער בעהאלטענער סוד פון גאולה איז אנגעברייט אויף דעם טאג דען די גאולה וועט זיין אין תשרי ער איז פערצייכענט צו איין בעשטימטע צייט, וואס אין דער צייט וועט קעניגען גאט וואס נעמט נקמה פון די רשעים. שנאן די מלאכים פון הימעל וואס הייסען

פְּלִיאוֹת. שִׁיר מִתְּלוּלִיּוֹת. יְפַצְּחוּ כִּי יִמְלוֹךְ: שְׁאִיּוֹת תַּחְתִּיּוֹת. וְהוֹד אוֹתִיּוֹת. שְׁאוֹן הֲמוֹן בְּרִיּוֹת. יָרִיעוּ כִּי יִמְלוֹךְ: תִּכּוֹן כֵּס כַּשֶּׁמֶשׁ. שְׁמוֹ לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ. תּוֹאֲרוֹ כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ. בְּמַלְכוּ יִמְלוֹךְ: חזן תּוֹמֵךְ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ: וְעַד מְבוֹאַת שֶׁמֶשׁ. תַּמָּה בָּרָה כַּשֶּׁמֶשׁ. יְרוֹמֵם וְיִמְלוֹךְ:

חזן

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ, תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ, וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת

כשחל בשבת

שָׁקְטָה מֵאַלְמוֹן. כִּי אָרַךְ לָהּ קֵץ הַמְּלוּכָה: רִיבוּ (נ"א רוצו) מוֹשִׁיעִים שְׂאוּ אֱדֵי מִתֵּימָן. וְשִׁיתוּ עַל אָדוֹן הוֹד הַמְּלוּכָה: שָׁוְא שָׂנֵא אֵל. וְהוּא עַל לְשׁוֹנֵנוּ. בַּקֵּשׁ אֱמֶת וָאַיִן וְרַחֲקָה מְלוּכָה: שַׁדַּי הָסֵר אָוֶן מִצְּבָאֶיךָ. וְיָרִיעוּ לְךָ תְּרוּעַת מְלוּכָה: תַּחְגּוֹר גֵּאוּת תִּתְאַזָּר עוֹז לְבַל יִשְׂתָּרֵר זָר בִּמְלוּכָה: תִּכּוֹן תֵּבֵל. כִּי יוּנְעַר רֶשַׁע. וְשָׂם צֶדֶק לִרְגָלָיו. וְיִצְנוֹף מְלוּכָה: תָּקוּם גּוֹיִם תּוֹכִיחַ לְאוּמִּים. תִּשְׁבּוֹר מַטֵּה רֶשַׁע מוֹשֵׁל הַמְּלוּכָה: חזן תַּעֲבִיר טוּמְאָה. תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ תִּקָּרֵא נֶצַח יָחִיד בִּמְלוּכָה: ועל כן נקוה וכו'

פירוש ע"ט

שְׁנַאֲנִים אויךְ די מַלְאָכִים וָואס זייער נָאמֶען איז פֶערְהוֹילֶען וֶועלֶען עֶפֶענֶען זייער מויל מיט גֶעזַאנְג פון הִימֶעל בְּשַׁעַת גָאט וֶועט קֶענִיגֶען. תִּכּוֹן כֵּס די שְׁטִיהְל פון מָשִׁיחַ וֶועט זיין גֶעגְרִינְדֶעט הַאפְטִיג וִוי די זוּנְן, זיין נָאמֶען וֶועט הֶערְשֶׁען אֵייבֶּעג אַזוֹי ווי די זוּנְן בְּלַייבְּט אֵייבֶּעג, זיין גֶעשְׁטַאלְט איז אַזוֹי וִוי די זוּנְן בַּיי אִיהְר אויף גֵיין אַז מָשִׁיחַ וֶועט קֶענִיגֶען אִיבֶּער אַלֶעמֶען. תּוֹמֵךְ גָאט וָואס שְׁטִיצְט דִי וֶועלְט פון מִזְרָח וואו דִי זוּנְן גֵייט אויף בִּיז מַעֲרָב וואו זי גֵייט אוּנְטֶער זָאל דֶערְהֵייבֶּען די אוּנְשׁוּלְדִיגֶע אוּמָּה יִשְׂרָאֵל וָואס איז רֵיין וִוי דִי זוּנְן אוּנ זָאל אִיבֶּער זֵיי קֶענִיגֶען:

שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב, וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ, וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם, יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, כִּי לַייָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר, יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר, אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: וְנֶאֱמַר, שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת, אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן, לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר, וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ

די טייטש פון „עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ״, ביז „יוֹם הַזִּכָּרוֹן״, געפינט זיך ביי שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה פון מוסף.

שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, דִיזֶען סֵדֶר:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

אויף שַׁבָּת וָוען מֶען בְּלָאזְט נִיט קֵיין שׁוֹפָר זָאגְט מֶען אויך דָאס:

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אום שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס נִיט:

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא מֵבִין וּמַאֲזִין מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר מַלְכֻיּוֹתֵינוּ:

זֵכֶר תְּחִלַּת כָּל מַעַשׂ. אֲשֶׁר בְּכָל שָׁנָה נַעַשׂ. תּוֹחַלְתָּם

כשחל בשבת

אֶפְחַד בְּמַעֲשַׂי. אֶדְאַג בְּכָל עֵת. אִירָא בְּיוֹם דִּין. בְּבֹאִי לְזִכָּרוֹן: אֶדְרוֹשׁ לְחַנּוּן. אֲחַלֶּה לְרַחוּם. אֶחֱנַן לְחֹק לִי יוֹם לְזִכָּרוֹן: בְּבֹאִי לַמִּשְׁפָּט

פירוש ע"ט

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם ראש הַשָּׁנָה אִיז דִי וֶועלְט בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען, הַיינְט שְׁטֶעלְט גָאט צוּם מִשְׁפָּט אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶּענִעשׁ פוּן אַלֶע וֶועלְטֶען זַיי צוּ מִשְׁפָּט'ן, וִוי קִינְדֶער אָדֶער וִוי קְנֶעכְט מִיר בֶּעטֶען דִיךְ גָאט אוֹיבּ דוּ הָאלְסְט אוּנְז וִוי קִינְדֶער זָאלְסְטוּ אוּנְז דֶערְבַּארְמֶען וִוי אַ פָאטֶער דֶערְבַּארְעמְט זִיךְ אִיבֶּער קִינְדֶער. וְאִם אוּנ אוֹיבּ דוּ הָאלְסְט אוּנְז וִוי קְנֶעכְט קוּקֶען אוֹיס אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען צוּ דִיר בִּיז דוּ וֶועסְט אוּנְז דֶערְבַּארְמֶען אוּנ וֶועסְט אַרוֹיסְלָאזֶען אוּנְזֶער מִשְׁפָּט לוֹיטֶער וִוי דִי שַׁיין.

אָיוֹם דוּ שְׁרֶעקְלִיכֶער הֵיילִיגֶער גָאט: אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ דִי רֵייד פוּן אוּנְזֶערֶע לֶעפְּצֶען זָאל אָנְגֶענוּמֶען וֶוערֶען פַאר דִיר חוֹיכֶער אוּנ דֶערְהוֹיבֶּענֶער גָאט וָואס דוּ מֶערְקְסְט אוּנ הָארְכְסְט אוּנ קוּקְסְט אוּנ פֶערְנֶעמְסְט דָאס קוֹל פוּן אוּנְזֶערֶע תְּקִיעוֹת. וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אוּנ זָאלְסְט צוּנֶעמֶען מִיט רַחֲמָנוּת אוּנ מִיט גוּטֶען ווִילֶען דִי שְׁבָחִים וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעזָאגְט וֶועגֶען דַיין מְלוּכָה:

זֵכֶר תְּחִלַּת בִּזְכוּת ראש הַשָּׁנָה וָואס יִשְׂרָאֵל מַאכֶען אִיהם אַלֶע יָאהר פַאר אַ זֵכֶר צוּ דֶעם

לְמָאַס. יוֹצֵר כֹּל יִזְכּוֹר: תּוֹכַחַת מַעַשׂ. אִם יֵצְאָה בְּכַעַס. תּוֹמֵךְ לְמַעֲנוֹ יַעַשׂ. וִיצוּרִים יִזְכּוֹר: זֵכֶר שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית. תְּבוּאַת רֵאשִׁית. שׁוֹרֶשׁ בְּכוֹר רֵאשִׁית. יִרָא וְיִזְכּוֹר: שֶׁצֶף חֲרִישִׁית. אִם חָר לְהָשִׁית. שׁוּבָה אֲשֶׁר הֵשִׁית. לְשׁוֹבָבִים יִזְכּוֹר: זֵכֶר רֹאשׁ עֲפָרוֹת. וְתוֹלָדוֹת סְפוּרוֹת. רִשּׁוּם סְפוּרוֹת. לְמִסְפָּר חוֹל יִזְכּוֹר: רוֹבַע מִסְפָּרוֹת. מְחַנְנֵי לְכַפָּרוֹת. רֶגֶשׁ שׁוֹפָרוֹת. לְשַׁפְּרֵם יִזְכּוֹר: זֵכֶר קְרִיאַת סֵפֶר. אֲשֶׁר גָּלְמִי שִׁפֵּר. קָצַב לוֹ בְּסֵפֶר. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יִזְכּוֹר: קֶצֶב אִם הוּחֲרַט בְּסֵפֶר. לְבִלְתִּי מְצוֹא כוֹפֶר. קִיּוּם זִכְרוֹן זֶה סֵפֶר. לְפָנָיו יִזְכּוֹר: זֵכֶר צָפוּן מוֹרְדֵי אוֹר. תְּמִים דּוֹר כָּאוֹר. צִיָּה כְּחָר לָאוֹר. קוֹנָיו יִזְכּוֹר: צְפוּפִים פְּנֵי נָאוֹר. מִשְׁפָּטָם תֵּת לָאוֹר. צַחַן רוֹעַ שְׂאוֹר. בְּרִיב כֹּל יִזְכּוֹר: זֵכֶר פְּעוּלַּת

כשחל בשבת

בְּמִי אֶשָּׁעֵן. וּמִי יְחַפֵּשׂ לִי צֶדֶק לְזִכָּרוֹן: בְּאָבוֹת בָּטַחְתִּי. וּפָעֳלָם אָכַלְתִּי. וְהֵם הָיוּ לִי. קֶדֶם לְזִכָּרוֹן: גְּבוּרָה זְרוֹעִי כָּשְׁלָה מְחַנֵּי נָא. לְבַל יִמַּח מֶנִּי שֵׁם וְזִכָּרוֹן: גֶּבֶר אִם יַעֲמוֹד לְפָנָיו הֲיוֹעִיל. בְּעֵת יְבַקֵּשׁ מֶנִּי זְכוּת לְזִכָּרוֹן: דַּצְתִּי בְּלוֹבֵשׁ אֵפוֹד. וְחוֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט. אֲשֶׁר בָּם הוּחַק שְׁמִי לְזִכָּרוֹן: דֶּלֶג בְּמַחְתָּה עַד יֵעָצֵר נֶגֶף. בְּגֶשֶׁת זָר מְכַהֵן. יָקוּד לְזִכָּרוֹן: הַבִּיטָה אֵל בְּעָמְדִי לְפָנֶיךָ. אֵין בְּקִרְבִּי אֱנוֹשׁ תָּוִי לְזִכָּרוֹן: הֲיֵשׁ מִי יְפַלֵּל וְיָשִׁיב חֵמָה וְיוּחַק לַדּוֹרוֹת

פירוש ע"ט

דעם אָנְפַאנג פון דער גאַנצער בְּרִיאָה, איז זייער הָאפּוּנג דאָס דער בֶּעשֶׁעפֶּער וועט זיי בִּזְכוּת דעם ניט דֶערמַאנֶען זייערע מִיאוּסֶע מַעֲשִׂים. זֵכֶר שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית יִשְׂרָאֵל וואס גאָט האָט זיי דֶערמַאנְט צום אָנְפַאנג פון בְּרִיאַת הָעוֹלָם וואס זיי ווערֶען גערופֶען זַיינֶע עֶרְשְׁטֶע פְּרוּכְט וואס זייער שׁוֹרֶשׁ איז פון די אָבוֹת וואס זֶענֶען טייער ווי עֶרְשְׁטֶע צייטִינֶע פְּרוּכְט זייער זְכוּת זאָל גאָט זֶעהֶן אונ זאָל דֶערמַאנֶען. זֵכֶר רֹאשׁ דעם זֵכֶר פון אָדָם הָרִאשׁוֹן וואס ער איז צו עֶרְשְׁט בֶּעשַׁאפֶען געוואָרֶען פון עֶרְד, אונ די דוֹרוֹת וואס זֶענֶען גֶעצֵיילְט אין דער תּוֹרָה אונ די גוּטֶע מַעֲשִׂים וואס זֶענֶען פֶערְצֵייכֶענְט מִיט׳ן צָאהְל פִיהְל ווי זַאמְד דאָס אַלֶעס זאָל אוּנְז גאָט גֶעדֶענְקֶען. זֵכֶר דאָס גֶעדֶעכְטֶענִישׁ פון נֹחַ וואס ער איז גֶעוועזֶען דער צַדִּיק תָּמִים פון דעם דוֹר אונ האָט ווי אַ לִיכְט בֶּעלויכְטֶען מִיט זַיינֶע צִדְקוֹת זאָל גאָט גֶעדֶענְקֶען זַיין זְכוּת בְּשַׁעַת ער וועט צָארְנֶען די עֶרְד צוּ שֶׁעלְטֶען זאָל ער דֶערמַאנֶען זַיינֶע גֶעקוֹיפְטֶע יִשְׂרָאֵל. זֵכֶר דאָס גֶעדֶעכְטֶענִישׁ פון די ווערְק פון אַבְרָהָם וואס דוּ האָסְט

אֶזְרָח. הֵעַרְתָּ מִמִּזְרָח. פָּעֳלוֹ יִזְרָח. בְּקֶרֶב שָׁנִים יִזְכּוֹר:
פַּח אִם הוּטְרַח. פְּרָחָיו לִמְרַח. פִּלּוּלוֹ יִצְרַח. בַּעֲדָם
יִזְכּוֹר: זֵכֶר עֲקֵדַת מוֹרִיָּה. כְּהִית רְאִיָּה. עֲדֵי עָרוֹם
וְעֶרְיָה. סִבּוּכוֹ יִזְכּוֹר: עֵצֶב טְרִיָּה. אִם כּוֹאֲבָה פּוֹרִיָּה.
עֲתָרוֹ לִרְאִיָּה. וְלִזְכוּת יִזְכּוֹר: זֵכֶר סֻלָּם חֻלָּם. וְעָלָיו
מְחוּלָּלָם. שָׂרֵי אַרְבַּע וְעָלָם. בּוֹ כְּמֵאָז יִזְכּוֹר: שָׂרִיגָיו
בְּמַעְלָם. וַיֹּאמֶר לְגַעְלָם. שִׂיחוֹ יוֹעִילָם. בְּרִית לִזְכּוֹר:
זֵכֶר נְקוּבֵי מַטּוֹת. שְׁבוּעוֹת מַטּוֹת. נְדִידוֹת הַמַּטּוֹת.
לְאַמְּצָם יִזְכּוֹר: נוֹשֵׂא עוֹל מוֹטוֹת. אִם פֶּץ לְהַמְטוֹת.
נֶפֶץ חֲדַר הַמִּטּוֹת. לְכִפּוּר יִזְכּוֹר: זֵכֶר מְצוּקִים. יְסוֹד
מוּצָקִים. מִפְּעָלָם לְצוֹעֲקִים. בְּפוּט חָשׁ לִזְכּוֹר: מִפִּי
יוֹנְקִים. אֲשֶׁר בְּסוּף נוֹאֲקִים. מַאֲמַר בְּרִית וְחוּקִים.
דְּבַר קָדְשׁוֹ יִזְכּוֹר: זֵכֶר לִין כְּפָרִים. וְאִמְרֵי שְׁפָרִים.

כשחל בשבת

שְׁמוֹ לְזִכָּרוֹן: וּמִי שׁוֹנֵא בֶּצַע יְדַבֵּר עָנוּ בִי. בְּיַעַן וַיֹּאמֶר עַד אָדוֹן לְזִכָּרוֹן: וּבִטְּלָה חֵלֶב יְכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ. וּכְנֶגֶד שְׁנֵי עֳפָרִים יַעַל לְזִכָּרוֹן: זַעַף יָרֵא וַיֹּאמַר. תְּהִי יָדְךָ בִי. אֲשֶׁר כִּלֵּב אֱלֹהָיו. הוּא לְזִכָּרוֹן: זָעַק וְהֵשִׁיב חֶרֶב אֶל נְדָנָהּ. וְהוּשַׁת לוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ כֵּם לְזִכָּרוֹן: חִכִּיתִי בְּעֵת עוֹצֶר. לְפוֹתֵחַ וּמַמְטִיר כְּמֵשִׁיב רוּחַ לַיֶּלֶד. אָבוֹד מִזִּכָּרוֹן: חַי לִרְאוֹת בְּרִית בִּדְבָרוֹ קִנֵּאתִי. כִּי עָזְבוּ עָם

פירוש ע"ט

אִיהם בַּערְוֶועקְט פוּן מִזְבֵּחַ זָאל גָאט זַיין זְכוּת גֶעדֶענְקֶען אוּנ דֶער מָאנֶען דִי תְּפִלָּה וָואס אַבְרָהָם הָאט גֶעשְׁרִיגֶען פוּן זַייעֶרְט־וֶועגֶען. זֵכֶר עֲקֵידַת דָאס גֶעדֶעכֶענִיש פוּן יִצְחָק וָואס עֶר אִיז גֶעבּוּנְדֶען גֶעוֶועז אוֹיף דֶעם הַר הַמּוֹרִיָּה וָואס זַיינֶע אוֹיגֶען זֶענֶען דֶענְסְטְמָאל טוּנְקֶעל גֶעוָוארֶען, זָאל גָאט גֶעדֶענְקֶען זַיין זְכוּת צוּ יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען נַאקֶעט אוּנ בְּלוֹיז פוּן מִצְוֹת. זֵכֶר סֻלָּם דָאס גֶעדֶעכֶענֶעש פוּן יַעֲקֹב וָואס עֶר הָאט גֶעזֶעהֶן אִין חֲלוֹם אַ לַייטֶער אוּנ אִיבֶּער אִיהם גָאט דֶער בֶּעשֶׁעפֶער פוּן דִי מַלְאָכִים אוּנ הָאט אִיהם גֶעוִויזֶען דִי פִיעֶר מַלְכֻיּוֹת אוּנ דֶעם יָאךְ וָואס זֵיי וֶועלֶען לֵייגֶען אוֹיף יִשְׂרָאֵל, זָאל אוּנְז גָאט גֶעדֶענְקֶען צוּ גוּטְ'ן דוּרְךָ זַיין זְכוּת אַזוֹי וִוי עֶר הָאט אִיהם דֶענְסְטְמָאל גֶעדֶענְקְט. זֵכֶר נְקוּבֵי דָאס גֶעדֶעכֶענֶעש פוּן דִי שְׁבָטִים וָואס זֶענֶען אוֹיסְגֶערֶעכֶענְט מִיט זַייעֶרֶע נֶעמֶען, וָואס גָאט הָאט גֶעשְׁווֹאוֹירֶען זֵיי זָאלֶען נִיט כָּלֶה וֶוערֶען. זָאל גָאט זַייעֶר פֶערְוָואנְלוּנְג גֶעדֶענְקֶען זֵיי צוּשְׁטַארְקֶען. זֵכֶר לִין דָאס גֶעדֶעכֶענֶעש פוּן דִי יִשְׂרָאֵל וָואס הָאבֶּען גֶעוואוֹינְט אִין דֶער מִדְבָּר אוּנ הָאבֶּען

מקבל

למשלמי פרים. בשפה יזכור: לעת בקור ספרים. סתרים מספרים. לשני עפרים. לצדק יזכור: זכר כבוד משכן. מקום דוד שכן. כרובים בו שכן. חסד נעורים יזכור: כיור עם כן. ונועם קול דוכן. כביר ביום מוכן. לנבונים יזכור: זכר יליד נון. ומשפטי אורי אפנון. יזכרו ברנון. פלאם לזכור: יוקש ברק השנון. אם הושלך לתאנון. יקשיב תחנון. חנוניו לזכור: זכר טעם שופטים. ואות קציר חטים. טפש שוטים. יחתל מלזכור: טורח ארבעת שפטים. אם נענשו נשפטים. טבע משפטים. אשר שם יזכור: זכר חצות לילה. ותודות משפטי לילה. חושך באישון לילה. נגונו למו

כשחל בשבת

ברית וזכרון: טרם היה לי מכפר פנים. מנחה הולכת כשוחד לזכרון: טרף נרד וסמים. למסב חדריו. דם וחלב לניחוח. ולחם הפנים לזכרון: יצגתי על גחלי רקה. כי לא אלמן. שתי לזכרון: יה אבטח בך ולא בנדיבים. כי המה בקבר. ולנצח שמך לזכרון: כל אלה סמכוני ורחמיך בקשתי. לולא הם תמתי. ואיני לזכרון: כי הם בזרוע עדיך (לא) באו. רוממותיך בפיהם שמו לזכרון: ליום זה נכמס. סכם חשבונות תחלה לימים וראש לזכרון: להקרא בו כתב עט ושמיר. גלוי ובאר. וידוע לזכרון: מות וחיים שלום ומלחמות צחצחות ושובע. באים לזכרון: מעללי גבר ומספר צעדיו. נשכחו מאנוש ולאל לזכרון: נסתרה דרכי. מי יוכל

פירוש ע"ט

מקבל געווען די שיינע געבאט זאל גאט געדענקען צו די ישראל וואס בעצאהלען די קרבנות וואס זיי זענען שולדיג מיט זייערע לעפצען, כלומר מיט תפלות ודען תפלות זענען אנשטאט קרבנות). זכר כבוד דאס געדעכעניש פון דעם כבוד פון משכן דאס ארט וואו גאט דער פריינד האט גערועט צווישען די כרובים וואס אין משכן, אונ דעם חסד פון ישראל אין זייער יוגענד בשעת זיי זענען ארוים פון מצרים דאס זיי האבען געגלויבט אן גאט אונ זענען געגאנגען אין דער מדבר, זאל גאט דאס היינט געדענקען. זכר יליד נון דאס געדעכעניש פון יהושע בן נון אונ דאס געריכט פון אורים ותומים וואס אלעזר הכהן האט געטראגען וואס דורך זיי האט מען געוואוסט קלאהר איטליכע זאך אן א ספק זאלען דערמאנט ווערען דורך די תפלה די וואונדער פון אורים ותומים זאל גאט געדענקען. זכר חצות דאס געדעכעניש פון דוד המלך וואס ער פלעגט אויפשטיין האלבע נאכט

יזכור: חקר מפקד לילה. יגיה בלהב לילה. חוק הגה יומם ולילה. לגיהם יזכור: זכר זה זבול. אשר בבצעי חבול. זדונות סבול. עוד בל יזכור: זעם כמבול. אם יצא לחבול. זכרון ירח בול. לחמלה יזכור: זכר וכח כל פועל. בקו ופלס יעל. ואם במרד ואם במעל. רב חסד יזכור: ואם טוב ואם רע. אשר בו יארע. וסתו יפרע. בסאסאה מלזכור: זכר החיים. עד כמה הם חיים. הן למות אם לחיים. חי חי יזכור: המון שאון בראים. יעברו לפניו כמריאים. הלא כמו ראוים. לכל אחד יזכור: זכר דלות ועושר. בצורת וחושר. דופי וגם יושר. בדין הוא יזכור: דבר גלוי וסתר.

כשחל בשבת

שיח. לשוא נכתב לי. חטא לזכרון: נגד פני גבר מעשיו יוכיחו ויענה בו כחשו. עד לזכרון: שיחו מזימות אל. יחד כל בני איש. עוברי תחת שבט. כצאן לזכרון: חזן סוגר דלת בעד תמימים בזעם. עד בא קצם.

צאת לזכרון:

עשה פלא לחיים. לבל יהיו כמתים. היש אמתך בקבר לזכרון: עוררת אז בפועל. עוררנו בלא פועל. הלא לנפלאותיך תעש לזכרון: פנה אלהים ביושבי גנים הקשב לנדברימו. בדת לזכרון: פעלם לפניך. ושברם אתך אוכלי לחם העצבים. בספר לזכרון: צצו שעלים מחבלים כרמים. להכרית מגפן שורש וזכרון: צררום בפרך. נאקו ונושעו בכושר הררי

פירוש ע"ט

ליובען גאט פאר זיינע געזעצע זאל גאט געדענקען זיין געזאנג צו ישראל אין פינצטערען גלות בבל וואס איז געגליכען צו דער נאכט. זכר זה דאס געדעכעניש פון דעם בית המקדש וואס ער איז איין משכון איבער מיינע עבירות די זינד פון ישראל וואס ער ליידעט זאל גאט מער ניט געדענקען. זכר וכח דאס געדעכעניש פון די בעווערונג פון אלע וועלקען ווערט אלץ ארויף אויף דער מאס און אויף דער וואג און אויב די שאהל מיט ווידער־שפעניגקייט און עבירות וועט איבער וועגען, זאל גאט געדענקען זיין גרויס חסד ארויף צו ליינען אויף די שאהל פון מצות דאס זי זאל איבער וועגען. זכר החיים דאס געדעכעניש פון די לעבעדיגע ביז וואנען זיי זאלען לעבען סיי צום טויט סיי צום לעבען טהוט הקדוש ברוך הוא אלע לעבעדיגע היינט געדענקען. זכר דלות ועושר דאס געדעכעניש פון ארימקייט און רייכקייט, פון הונגער און זאטקייט פון שלעכטע מעשים און פון רעכטפארטיגע וועט גאט אין דין געדענ־קען. דבר גלוי אלערליי זאכען וואס ווערע

בנינות וסותר. די חסר ויתר. לקצב יזכור: זכר גנונים
לישב. במדבר ויושב. גשם ורוח לנשב. מהיום יזכור:
זכר גרון להקשב. מעם שמו חושב. גליות להשב
ביום תקע יזכור: זכר בהל וחימה. קרב ומלחמה.
בקוע חומה. לחומת ים יזכור: באדם ובבהמה. אם
הוקנם מהומה. בצור קול הומה. לאדמה יזכור: זכר
אמונה ושקר. אזון שיח וסקר. אות פקדת בוקר.
לרגעים יזכור: חזן אם לזול אם ליוקר. אם לטעת אם
לעקר. אנוש בדקדוק וחקר. למשפט יזכור:

כשחל בשבת

קדם. הוחק לזכרון: קדם בנת לדורות. ואין בהם חפץ. חלפתם ואבדתם.
מהיות לזכרון: קחת דור מאלף אמריך הנחלתם. למענם בכל דור חקת
לזכרון: רם חשק מאד בכלת נעורים. הרוגיה ועניה תתה לזכרון: רצתה
אחריך בגיא ציה וצלמות. אהבת כלולותיה תעש לזכרון: שחתו עם זו.
שאת שמצה בקמיהם. שם פסל ולא אל שתו לזכרון: שכלו כמעט רגע.
לולי קם בפרץ מעורר שבועה וברית לזכרון: תעבת מאז. עדת כל לאמים.
תשקתנו מהם עדות לזכרון: תמור כסף נמאס דור נשכח קחת. קנינו
שנית. כי שכחנו מזכרון: תר איש תם במי זרעו יכנה. שכל ידיו לאות
וזכרון: חזן תרפק משול אפרים בשעשוע ילד ובין יקיר. הלא בכורי הוא
חקת לזכרון: אתה זוכר וכו'

פירוש ע"ט

געטהון בגלוי אדער בסתר, אדער וואס
עס זאל געבויעט ווערען, אדער וואס
עס זאל צובראכען ווערען, וואס עס זאל
זיין געמינערט, אדער געמערט, צו דעם
געזעצטען טאג ראש השנה געדענקט ער
אלץ. זכר גנונים דאס געדעכעניש די
גערטנער צו לאזען בעוואקסען אין דער
מדבר אדער אין אבעוואהנטע לאנד צו
לאזען רעגען אונ ווינטען צו מאכען וויעען
דאס אלץ טהוט גאט היינטיגען טאג
גידענקען. גרון גאט זאל פערנעמען די
תפלות פון די פערטריבענע ישראל אין
דעם טאג וואס זיי בלאזען. באדם אויב
עס איז נגזר געווארען א מהומה אויף
מענטשען אדער אויף בהמות זאל גאט
געדענקען צו די ערד דעם שטארקען
ברומענדיגען קול פון די תפלות ישראל.
זכר אמונה דאס געדעכעניש פון ערליכ־
קייט אונ פאלטשקייט וואס דורך הערען
אונ דורך ריידען אונ דורך זעהן וואס עס
ווערט יעדען בריה טארגען אויף גענומען
אונ פערצייכענט טהוט עס גאט אלע
ווייליע געדענקען. אם לזול סיי עס זאל
זיין וואלוויל אדער טייער, צו פלאנצען
אדער אויסצורייסען. אנוש ווערט אלץ
נגזר דורך דעם מענטשען וואס מיט
נאכזוכונג אונ פארשטונג טהוט איהם גאט
צום משפט געדענקען:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם, לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלֻמוֹת, וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית, כִּי אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, אַתָּה זוֹכֵר אֶת כָּל הַמִּפְעָל. וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָּ. הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל רוּחַ וָנֶפֶשׁ. לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית. מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ. וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ. זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ. זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר, אֵיזוֹ לַחֶרֶב. וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם. אֵיזוֹ לָרָעָב, וְאֵיזוֹ לָשָׂבַע, וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ, לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת: מִי לֹא נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה. כִּי זֵכֶר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא, מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ, וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר. מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו, וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָּ, וּבֶן אָדָם יִתְאַמֶּץ בָּךְ, כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשֵׁלוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא, וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם: וְגַם אֶת נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ, וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל, לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם, עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל, וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה, וַיַּעֲבֵר

אלהים

די טײַטש פֿון „אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם", ביז „זוֹכֵר הַבְּרִית", געפֿינט זיך בײַ שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה פֿון מוסף:

אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ, אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר, טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר, הָלֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְיָ, זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ, אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ, וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: וְנֶאֱמַר, הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם, אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים, כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד, עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ, רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְיָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ, וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם, וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ, וְכָבַשׁ רַחֲמָיו, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ

וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתְךָ, וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, זוֹכֵר הַבְּרִית:

מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, דיזֶען סֵדֶר:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

אויף שַׁבָּת וֶוען מֶען בְּלָאזְט נִיט קֵיין שׁוֹפָר זָאגְט מֶען אויף דָאס:

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אום שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס נִיט:

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא מֵבִין וּמַאֲזִין מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר זִכְרוֹנוֹתֵינוּ:

אֶשָּׂא דֵעִי בְּצֶדֶק. תֵּת לְפוֹעֲלִי צֶדֶק. אֶשְׁאֲלָה מִשְׁפְּטֵי

כשחל בשבת

אָנוּסָה לְעֶזְרָה אֶמְצָא נֶגְדִּי. אֵל קָרוֹב לִי בְּעֵת קוֹרְאִי בְּקוֹל: אֲשֶׁר בַּעֲדַת

פירוש ע"ט

אֶשָּׂא דֵעִי בְּצֶדֶק אִיךְ טְהוּ בֶּעטְרַאכְטֶען גֶעבֶּען מַיין בֶּעשֶׁעפֶּער צוּ בֶּעטֶען די גֶערֶעכְטִיגְקֵייט גֶערֶעכְט צוּ מִיךְ צוּ מִשְׁפָּטֶ'ן מִיט צְדָקָה הֵייבּ איךְ

די טייטש פון „הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם", און „אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ", גֶעפִינְט זיך נומר 278.

צֶדֶק. קוֹל לְהָרִים כַּשּׁוֹפָר: אֵין קוֹרֵא בְצֶדֶק. רוֹדֵף צֶדֶק צֶדֶק. אֶקְרָא שִׁמְעָה צֶדֶק. בְּקוֹל בְּלוֹל כַּשּׁוֹפָר: בַּנְתִּי בְּמַדָּעִי. לְמֵרָחוֹק שְׂאֵת דֵּעִי. בְּטוּב תְּרוּעָה בְּיָדְעִי. בְּקוֹל מַתַּן שׁוֹפָר: בּוֹ בְּהָרִיעִי. אֲרַצֶּה לִי רוֹעִי. בְּאָמְצוֹ זְרוֹעִי. בְּקוֹל כֹּחַ שׁוֹפָר: גַּשְׁתִּי בְּיוֹם דִּין. לְהִתְוַכַּח בַּדִּין. גּוֹלֶה עוֹמֶק הַדִּין. בְּקוֹל קִפָּאוֹן שׁוֹפָר: גְּזֵירַת דָּת וָדִין. אִם חִיַּבְתִּי בַּדִּין. גְּרוֹנִי יְעַכֵּב מוֹרֵעַ דִּין. בְּקוֹל עִם שׁוֹפָר: דָּרוֹשׁ וְהַעַל רְטִיָּה. לִפְנֵי מְרִיָּה. דַּעַת לִרְטִיָּה. קוֹל חוֹבֵשׁ שׁוֹפָר: דָּחוּי לִבְרִיָּה. בְּעַד נִכְרִיָּה. דְּרוֹר לְכָל בְּרִיָּה. בְּקוֹל הַעֲבָרַת שׁוֹפָר: הָכְשַׁל בְּנַאֲפוּף. בְּזֶרֶת גִּפּוּף. הָצֵג בְּרִיב צִפּוּף. בְּקוֹל

כשחל בשבת

אֵל בְּקִרְבִּי נִצָּב וּפֹה בְּמִקְדָּשׁ מְעַט אֲצַפְצֵף לוֹ בְּקוֹל: בַּקְּרֵנִי דְּרָשֵׁנִי שֶׂה פְזוּרָה אָנִי. נִגְזַזְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי בְּלִי לְהָרִים קוֹל: בֶּאֱמוֹר גּוֹזְזַי נִדְחָה הִיא. שׁוֹמְרָה וְצָלְלָה לֹא יִשְׁאַג בְּקוֹל: גָּלִיתִי שִׂיחַ בְּחוּקָיו וְחִכִּי עָרֵב וְהַטֵּה אֹזֶן. וְשֶׂה הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ קוֹל: גָּז וּבָרַח מֶנִּי כְּעוֹפֶר עַל הָרֵי בָתֶר. בְּבַקְּשׁוֹ דָּת וָאוֹת בְּמִשְׁכְּנוֹתַי וְאֵין קוֹל: דִּלֵּג מִבֶּתֶר לְבֶתֶר. הֲשִׁיבֵהוּ אֵלַי אוּלַי יִשָּׂא פָּנֶיךָ עֵקֶב שָׁמְעֵךְ בְּקוֹל: דְּרוֹשׁ טוֹבָה לָמוֹ וּרְאֵה שֶׂה מוֹרִיָּה אֵלֶּם פִּיהוּ יְהִי צֶדֶק לְלֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל: הָסֵר מְחַלֵּק יָדַיִם שְׂעִירוֹת. הוֹגֶה בְּתַחֲנוּנִים

פירוש ע"ט

אִיךְ אוֹיף מַיין קוֹל מִיט תְּפִלָּה אַזוֹי וִוי דָאס קוֹל פוּן שׁוֹפָר. גַּשְׁתִּי בְּיוֹם דִין אִיךְ טוּ גֶענֶעהֶען אִין יוֹם הַדִין עֶרְקְלֶערְט צוּ וֶוערֶען אִין דִין צוּ זְכוּת פַאר גָאט וָואס אַנְטְפְּלֶעקְט דִי טִיפֶענֶעשׁ פוּן דִין בִּזְכוּת דִי אַנְטְ־פְּלֶעקוּנְג פוּן דֶעם קוֹל פוּן שׁוֹפָר. גְּזֵרַת דָּת וָדִין אוֹיבּ עֶס אִיז אַרוֹיס דִי גְזֵרָה פוּן גֶערִיכְט אִין דִין דָאס אִיךְ בִּין שׁוּלְדִיג אִין דִין זָאל דִי תְּפִלָּה פוּן מַיין הַאלְז אַיין הַאלְטֶען דֶעם שְׁלֶעכְטֶען דִין מִיט דֶעם זְכוּת פוּן קוֹל שׁוֹפָר. דְּרוֹשׁ פָארְשְׁט אוּנ בְּרֶענְג אוֹיף דֶעם פְלַאסְטֶער [דִי רְפוּאָה] פַאר דִי מַכָּה, מַאךְ וִויסֶען דָאס צוּ שְׁלָאגֶענֶע פָאלְק דִי הֵיילוּנְג דוּרְךְ דֶעם זְכוּת פוּן קוֹל שׁוֹפָר. הוּכְשַׁל בְּנַאֲפוּף דֶער וָואס אִיז גֶעשְׁטְרוֹיכֶעלְט גֶעוָוארֶען מִיט דֶער עֲבֵירָה פוּן נִיאוּף מִיט דָאס הַאלְזֶען פְרֶעמְדֶע גֶעטֶער אַז עֶר וֶוערְט גֶעשְׁטֶעלְט צוּם מִשְׁפָּט וֶוערְט זַיין הַאֲרְץ גֶעדְרִיקְט מִיט

הדרת שופר: הוענש באפוף. ושב הוית חפוף. הועילו לב כפוף. בקול כפיפת שופר: ואם שוד יעלזו. ובדין יליזו. וצדק ירוץ לאחזו. בקול חיל שופר: וכמו מכנים בזו. ומוציא בזו. וכן מנו יגיזו. בקול רוח שופר: זה מכל קולות. אשר במקהלות. זקק לקהלות. קול תקע שופר: זוממי עקלקלות. מחויבי סקילות. זעו בגדוע מקלות. בקול שמע שופר: חי מכל שנה. יום זה שנה. חקוק לשושנה. לקול חרות שופר: חבתו משונה. שניה מראשונה. חטא כל השנה. דחות בקול שופר: טבע ברכות תשע. מול שופרות תשע. טהור מהם

כשחל בשבת

כי לך הקול: הושע אשר לא תשכח עדות. ומפי זרעו לא יסוף קול: וחוזי ומליצי הם בני אמי. ואז נחרו בי למען אשמע קול: ועל משמרתם יעמדו ויזעקו. וגל להם סוד והוא יענם בקול. זה חמק מני אסובב ואבקשנו בכל מקום הוא. אנה אשא קול: זכר דודי למטה אדיר במרום. מלא כל הארץ כבודו למעלה קוראים בקול: חיילי מים אשר בם שבילו.

פירוש ע"ט

חרטה דורך דעם שרעקליכען קול פון שופר, וואס איז מעורר אויף תשובה. הוענש באפוף און אז ער איז געשטראפט געווארען איבער זיינע עבירות מיט צארען און ער טהוט תשובה און וואשט זיך ריין פון די זינד העלפט איהם די הכנעה פון זיין געביינגענעם הארץ זאל אנגענומען ווערען מיט דעם קול פון דעם געבויגענעם שופר. וכמו מכנים בזו וועט זיין אזוי ווי דאס קול פון שופר וואס גייט פון איין זייט אריין און פון דער אנדערער זייט ארויס אזוי וועט דער קטרוג פון דעם בעל

תשובה אוועק מיט'ן ווינד פון קול שופר. ס' דער לעבעדיגער גאט האט דעם טאג ראש השנה פון גאנצען יאהר פערענדערט ער האט איהם פערשריבען צו ישראל דאס זיי זאלען אין איהם הערען בעת די גאולה דעם קול פון שופר. חבתו משונה די צווייטע ליבשאפט וואס דער טאג האט פון גאט איז נאך גרעסער פאר די ערשטע דאס ער פערשטייט די זינד פון גאנצען יאהר מיט דעם קול פון שופר וואס מען בלאזט היינט. טבע ברכות עס זענען געשטעלט געווארען ניין ברכות אין

יְשַׁע. בְּקוֹל דַּת שׁוֹפָר: טֶנֶף צַחוּנֵי רֶשַׁע. בְּשׁוּבָם מִפֶּשַׁע. טְרִיָּתָם תְּשַׁעֲשַׁע. בְּקוֹל שֶׁוַע שׁוֹפָר: יוּטַב מִשּׁוֹר פָּר. וּמֵאֵיל הַמְשׁוּפָּר. יוֹם הַמְּסוּפָּר. לְקוֹל חִדּוּשׁ שׁוֹפָר: יוֹקֶשׁ יוּפַר. וְסוֹטֵן יוּחְפַּר. יוֹשֶׁר לֵב יוּשְׁפַּר. בְּקוֹל שִׁפּוּר שׁוֹפָר: כְּעֵת הֵם תּוֹקְעִים. גַּיְא מַבְקִיעִים. כְּרַכִּים מַשְׁקִיעִים. בְּקוֹל שְׁאוֹן שׁוֹפָר: כָּל הֲמוֹן מְרֵעִים. בְּחִיל מִתְרוֹעֲעִים. כַּאֲשֶׁר הֵם מַתְרִיעִים. קוֹל יָרִיעַ כַּשּׁוֹפָר: לְקוֹלוֹ כִּיוּקְשַׁב. יוּבְעַת כָּל מוֹשָׁב. לְרָעִים בְּסַעַר יוּנְשַׁב. בְּקוֹל סַעֲרַת שׁוֹפָר: לְיוֹדְעָיו יוּשַׁב. לְאוֹת טוֹב יִתְחַשֵּׁב. לְעֵת יִתְיַשֵּׁב. בְּקוֹל טַעַם שׁוֹפָר:

כשחל בשבת

דִּבְּרוּ תְּמוּנָה לֹא רָאִינוּ זוּלָתִי קוֹל: חִפַּשְׂתִּי יְשִׁימוֹן הֲיֵשׁ וְאָמַר אַיִן וְקֶדֶם תִּתּוֹ עוֹז בִּיעֲתַנִי בְּקוֹל: טָהוֹר דִּילֵּג הָרִים וְעָבַר. וּמִמְּעוֹן הַר מוֹר אָז נָתַן קוֹל: טִמֵּאתִי יְדִידוּת שִׁכְנוֹ וְעָלָה. לְיוֹם כֶּסֶא יָבֹא בְּאָזְנֵי קוֹל. יָקַרְתִּי בְּעֵינָיו וְנִלְוָה לִי בַּשֶּׁבִי. עִמּוֹ אָנֹכִי אָז הִבְטִיחַנִי בְּקוֹל: יָרַד לְשִׁנְעָר וְשָׂם כֵּס בְּעֵילָם. הִשְׁמִיעַ כָּאֲרִי וּכְנָחָשׁ קוֹל: כִּלָּה מֶנִי דוֹב כְּהִתְרַפָּה מִמְּלֶאכֶת. חַק בְּמִכְתָּב וַיַּעֲבֵר קוֹל: כָּבַשׁ לִי אַרְבָּעָה רָאשֵׁי נָמֵר. וְגַם אֲנִי בְּהוֹדָיוֹת סֶלָה אַשְׁמִיעַ לוֹ בְּקוֹל: לְחַיַּת קָנֶה אָז מָכַר אָרֶץ. וּמִי בַּשָּׁמַיִם אָז הֵרִימָה קוֹל: לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי מִשִּׁנֵּי בַרְזֶל שִׁוַּעְתִּי וּמֵרֶגֶל עַב טִיט הִצְרַחְתִּי בְּקוֹל: מִדַּת

פירוש ע"ט

הַיינְטִיגֶען מוּסַף קֶעגֶען דִי נַיין תְּקִיעוֹת וָואס אִין דֶער תּוֹרָה שְׁטֵייט דֶער רֵיינֶער גָאט זָאל זִיךְ קֶערֶען מְקַבֵּל צוּ זַיין דִי תְּפִלָּה מִיט דֶעם קוֹל פוּן שׁוֹפָר וָואס עֶר הָאט גֶעבָּאטֶען צוּ בְּלָאזֶען. כְּעֵת אַזוֹי וִוי אִין דֶער צַייט אַז יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען שׁוֹפָר גֶעבְּלָאזֶען בַּיי דֶער שְׁטָאט יְרִיחוֹ זֶענֶען דִי מוֹיעֶרֶען צוּשְׁפַּאלְטֶען גֶעוָוארֶען דִי טוֹיעֶרֶען פוּן דִי שְׁטַארְקֶע שְׁטֶעט זֶענֶען אַיין גֶעזוּנְקֶען גֶעוָוארֶען דוּרְךְ דֶעם בְּרוּמוּנְג אוּנ שְׁטַארְקֶען קוֹל פוּן שׁוֹפָר. כָּל הֲמוֹן אַזוֹי וֶועלֶען אַלֶע שְׁלֶעכְטֶע מֶענְטְשֶׁען דֶערְשְׁרָאקֶען וֶוערֶען מִיט צִיטֶערְנֶעשׁ בְּשַׁעַת זֵיי וֶועלֶען הֶערֶען שַׁאלֶענְדִיג דֶעם קוֹל פוּן שׁוֹפָר הַמָּשִׁיחַ. לְיוֹדְעָיו צוּ דִי וָואס וֵויסֶען גָאט צוּ עֶהְרֶען וֶועט דֶער שׁוֹפָר זַיין צוּ אֵיין נַחַת עֶר וֶועט גֶערֶעכֶענְט וֶוערֶען פַאר אַגוּטֶען צֵייכֶען עֶס וֶועט זַיין אַצַייט וָואס יִשְׂרָאֵל וֶועלֶען זִיךְ בֶּעזֶעצֶען אִין

מוּאָסָיו לְהַבְקִיעַ. בּוֹגְדָיו לְקַעְקֵעַ. מוֹרְדָיו לְהַשְׁקִיעַ. בְּקוֹל חִזּוּק שׁוֹפָר: מַאֲרִיךְ בְּהִתָּקְעַ. מְקַצֵּר בְּהִבָּקְעַ. מֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ. בְּקוֹל שָׁלוֹשׁ שׁוֹפָר: נוֹתֵן אֵימוֹת. מַחְפִּיז אֻמּוֹת. נוֹסוּ נוֹאֲמוֹת. מִקּוֹל בּוֹךְ שׁוֹפָר: נוֹתֵץ חוֹמוֹת. מַשְׁבִּית מִלְחָמוֹת. נוֹהֵם כְּהֵמוֹת. קוֹל שַׁאַג שׁוֹפָר: סוֹדוֹ כְּגִלָּה. בְּסִין לִסְגֻלָּה. סִים מְגִלָּה. בְּקוֹל הִלּוּךְ שׁוֹפָר: סוֹד יוֹם גְּאֻלָּה. בְּחָשְׁפוֹ לִדְגוּלָה. שָׂשׂוֹן וְגִילָה. קוֹל יַשְׁמִיעַ שׁוֹפָר: עָשׂוֹר דּוֹחֶה. עוֹנֶג מַדְחֶה. עֲבִירוֹת מַמְחֶה. בְּקוֹל צֶרַח שׁוֹפָר: עֲוֹנוֹת מוֹחֶה. עַבְדוּת

כשחל בשבת

קִצִּי לֹא הוֹדִיעַנִי. מָתַי בְּאַרְצִי תּוֹר יַשְׁמִיעַ קוֹל: מְיוֹדְעֵי סֵפֶר חָתַם קִצִּי לְבַל דַּעַת צוֹפַי. עֵת יִשְׂאוּ קוֹל: נָא הַבֵּט וּרְאֵה עָנְיִי וּמְרוּדִי. אֵין לִי מַכִּיר לְמִי אֶשָּׂא קוֹל: נֶצַח אֲקַוֶּה כִּי לֹא יִפּוֹל דָּבָר מִמַּקְשִׁיבֵי דְמָמָה וְקוֹל: שׂוֹשׂ יָשִׂישׂ לִבִּי בְּקִרְבִּי. בְּשָׁמְעִי דוֹדִי דוֹפֵק עַל פְּתָחַי קוֹל: חזן סֶלָה יְשִׂימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לֵב. כְּאָז תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְנִי בְּקוֹל:

עִלִּיתַנִי אֵל עַל כָּל בָּנוֹת כִּי בַּעֲבוּרִי בְּחוֹרֵב תַּתָּה קוֹל: עַל כָּל אֱלֹהִים. מְאֹד נַעֲלֵיתָ. נֶצַח תִּתְעַלֶּה בִּתְרוּעַת קוֹל: פָּעָה מִמִּדְבָּר. צִפּוֹר

פירוש ע"ט

זַייעֶר לַאנְד דוּרְךְ דֶעם בֶּעפֶעל וָואס וֶועט קוּמֶען מִיט דֶעם קוֹל פוּן שׁוֹפָר הַמָּשִׁיחַ. מוּאָסָיו דִי וָואס פַארְאַכְטֶען גָאט וֶועט עֶר צוּשְׁפַּאלְטֶען, זַיינֶע פֶעלְשֶׁער וֶועט עֶר אוֹיסְרַייסֶען, זַיינֶע ווִידֶערְשְׁפֶּענִיגֶער וֶועט עֶר מַאכֶען פֶערְזִינְקֶען מִיט דֶעם שְׁטַארְקֶען קוֹל פוּן שׁוֹפָר הַמָּשִׁיחַ. נוֹתֵן אֵימוֹת דֶער שׁוֹפָר פוּן מָשִׁיחַ וֶועט גֶעבֶּען פָארְכְט עֶר וֶועט מַאכֶען שְׁרֶעקֶען פֶעלְקֶער וָואס ווִידֶערְשְׁפֶּענִיגֶען אִין גָאט, אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערֶען וֶועט זָאגֶען אַנְטְלוֹיפְט פוּן דִי צוּמִישׁוּנְג וָואס דֶער קוֹל פוּן שׁוֹפָר זָאגְט אָן. סוֹדוֹ כְּגִלָּה אַז גָאט הָאט זַיין סוֹד פוּן דֶער תּוֹרָה מְגַלֶּה גֶעוֶועזֶען אוֹיף דֶעם בַּארְג סִינַי צוּ זַיין גֶעלִיבְּטֶע פָאלְק זֶענֶען דִי גֶעבָּאט פוּן דֶער תּוֹרָה בֶּעצֵייכֶענְט אוּנ בֶּעשְׁטִימְט גֶעוָוארֶען דוּרְךְ דֶעם קוֹל וָואס אִיז גֶעגַאנְגֶען פוּן שׁוֹפָר. סוֹד יוֹם גְּאוּלָּה דֶעם סוֹד פוּן דֶעם טָאג פוּן דֶער גְּאוּלָּה בְּשַׁעַת עֶר וֶועט אַנְטְפְּלֶעקְט וֶוערֶען צוּ יִשְׂרָאֵל וֶועט דֶער קוֹל פוּן שׁוֹפָר מַאכֶען הֶערֶען פְרֵייד אוּנ לוּסְט. עָשׂוֹר דּוֹחֶה תְּקִיעַת שׁוֹפָר פְּלֶעגְט דוֹחֶה זַיין יוֹם כִּפּוּר אִין יָאהְר פוּן יוֹבֵל אוּנ פְּלֶעגְט דוֹחֶה זַיין שַׁבָּת, אַז רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִיז גֶעפַאלֶען

מאחה. עבודות מנחה. קול חצור שופר: פגר והסעיר. גדולת שעיר. פשעיו תעיר. בקול קולות שופר: פתחי העיר. תשקיע ותבעיר. פחד רב וצעיר. מקול המית שופר: ציון רמז אות. שופרות שלש מאות. צוחה במדין דאות. בקול שתוף שופר: צפצפו צבאות. כשרו פלאות. צור כעש נפלאות. בקול ערב שופר: קול חלושה. בארקא חלשה. קולות מתן שלשה. קולות כנתנו בשופר: קרן משלשה. היום לזכר אשלשה. קרוא עוד שלשה. בקול עתוד שופר: רחשתי לעליות. ועיני תלויות. ראות כנום גליות. בקול גודל שופר: רביעית חיות. ליקוד להיות. רשף שלהביות. בקול להב שופר: שנה תעורר. לשלם

כשחל בשבת

ממצרים. ויונה השמיעה מאשור קול: פקוד צפור בית. דרוש יונת אלם תקע למו בשופר. ושרוק למו בקול: צור חקים מני לבל יעופו כנשר לבל יכנפו משמיעי קול: צרופה אלמד ועיני למורי. כאז ציר מדבר. ואל משיבו בקול: קרב קץ. בא עת משפט. קם מליץ יושר להתחנן בקול: קדש חודש. והוכן מועד. ואתקע בשופר ויענה לי בקול: רגש

פירוש ע"ט

אום שבת פלעגט מען אין בית המקדש בלאזען שופר און עבירות ווערען אפגעמעקט מיט דעם שרייענדיגען קול פון שופר. ציון רמז אות א צייכען און א בעוויז אויף די פעולה פון שופר לעתיד לבא זענען די דריי הונדערט שופרות וואס גדעון מיט זיינע דריי הונדערט מאן האבען מיט זיי בלאזענדיג איינגענומען די מלחמה פון מדין און דער געשריי פון מדין איז געפלויגען צוזאמען מיט דעם קול פון די שופרות.

קול חלושה דער קול פון די שוואכע אומה ישראל וואס זי איז געשוואכט אויף דער וועלט ווערט געגעבען מיט דרייערליי קולות פון שופר אזוי ווי די קולות וואס זענען געגעבען געווארען בשעת מתן תורה מיט שופר. רחשתי איך האב תפלה געטהון צו דעם אויבערשטען און הייב אויף מיינע אויגען צו גאט צו זעהן די איינזאמלונג פון גלות דורך משיח מיט דעם קול פון גרויסען שופר. שנה תעורר דו זאלסט זיך דערוועקען

גְּמוּל לְצוֹרֵר. שְׁאוֹנוֹ תְּפוֹרֵר. בְּקוֹל גְּבוּרוֹת שׁוֹפָר. שׁוֹשַׁן תַּדְרֵר. גְּאוּלָּה תְּבָרֵר. שׁוֹכְנִים תְּזוֹרֵר. בְּקוֹל הַעֲרַת שׁוֹפָר: תָּשׁוּר מֵחֶרְמוֹן. לְרוֹעֵעַ אַדְמוֹן. תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן. בְּקוֹל הֲמוֹן שׁוֹפָר: חזן תִּצְעַד כְּבִישִׁימוֹן: בְּמַתַּן אָמוֹן. תַּשְׁמִיעַ בְּאַרְמוֹן. קוֹל קוֹרֵא בַּשּׁוֹפָר:

חזן
אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ, עַל עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם. מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ, וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם

כשחל בשבת

מִקֶּבֶר צוֹוְחָה מִסֶּלַע. בְּתֵת יְבֵישִׁי עֶצֶם מֵעָפָר קוֹל: רְאוּ נֵס בֶּהָרִים וְקוֹל שׁוֹפָר בָּאָרֶץ. לְהַשְׁמִיעַ רֶגֶז מְדַמְמֵי קוֹל: שֶׁגֶג לֵב הוּתַל עוֹד בַּל יְטַנּוּ. בְּלִי לְהַכְבִּיד אֹזֶן מִשְּׁמוֹעַ קוֹל: שׁוֹבֵב לִי כְּקֶדֶם דַּת מוֹרָשָׁה אֲשֶׁר בָּהּ עַלְפָּתַנִי בְּלַפִּידִים וְקוֹל: תְּבוּנָה הֵפִיק אִישׁ נְבוֹן דָּבָר וְחֵךְ נוֹעַם זְמִירוֹת. בִּנְעִימוֹת קוֹל: תְּהִלָּה יִתְּנוּ אָז לְכֹל הִשְׁמִיעַ לְאֵל מוֹשֵׁל בַּכֹּל יַמְתִּיקוּ בְקוֹל: תַּחַת בְּנֵי צִיּוֹן בְּנֵי הָאוֹיֵב שָׁחוּ הִבְרַקְתָּ חִצִּים וַתְּהֻמֵּם בְּקוֹל: חזן תַּרְעֵם לְבוֹזְזַי תִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר. בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן. אָז יֵלֵךְ קוֹל: אתה נגלית וכו'

פירוש ע"ט

פון שְׁלָאף צו בֶּעצָאהְלֶען אַ בֶּעצָאלוּנְג צו עֲמָלֵק דֶעם בֶּעלֵיידִיגֶער זַיין שְׁטָאלְץ זָאלְסְטוּ צוּבְּרֶעקְלֶען מִיט דֶעם שְׁטַארְקֶען קוֹל פוּן שׁוֹפָר. שׁוֹשַׁן דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי זֶענֶען גֶעגְלֶעכֶען צוּ אַרוֹיז זָאלְסְטוּ דֶערְלֵייזֶען, דִי גְאוּלָה זָאלְסְטוּ עֶנְטְדֶעקֶען. דִי מֵתִים וָואס זֶענֶען אִין דֶער עֶרְד זָאלְסְטוּ מַאכֶען נִיסֶען, דָאס הֵייסְט דוּ זָאלְסְט זֵיי לֶעבֶּעדִיג מַאכֶען מִיט דֶעם דֶערְוֶועקִינְדֶען קוֹל פוּן שׁוֹפָר. תָּשׁוּר מֵחֶרְמוֹן דוּ זָאלְסְט קוּקֶען פוּן דֶעם בַּארְג חֶרְמוֹן צוּ צוּבְּרֶעכֶען עֲמָלֵק וָואס קוּמְט אַרוֹיס פוּן עֵשָׂו דוּ זָאלְסְט קִיהְל מַאכֶען וִוי שְׁנֵיי דֶעם טִיפֶען גֵיהִנָּם אוּנ זָאלְסְט פוּן דָארְטֶען אַרוֹיף בְּרֶענְגֶען דִי זִינְדִיגֶער מִיט דֶעם בְּרוּמוּנְג פוּן קוֹל שׁוֹפָר. תִּצְעַד כְּבִישִׁימוֹן דוּ זָאלְסְט טְרֶעטֶען אוּנ גֵיין צְוִוישֶׁען אוּנְז אַזוֹי וִוי דוּ בִּיסְט גֶעגַאנְגֶען מִיט אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען אִין דֶער מִדְבָּר בְּעֵת מַתַּן תּוֹרָה. תַּשְׁמִיעַ דוּ זָאלְסְט לָאזֶען הֶערֶען אַ קוֹל וִוי אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אַ שׁוֹפָר צוּ זַאמֶען רִיפֶען דִי פֶערְשְׁטוֹיסֶענֶע יִשְׂרָאֵל, אוּנ מְחַיֶּה מֵתִים צוּ זַיין:

דִי טַייטְשׁ פוּן „אַתָּה נִגְלֵיתָ", בִּיז „תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה פוּן מוּסָף:

בערפלי טהר: גם כל העולם כלו חל מפניך, ובריות
בראשית חרדו ממך, בהגלותך מלכנו על הר סיני
ללמד לעמך תורה ומצות, ותשמיעם את הוד קולך,
ודברות קדשך מלהבות אש, בקולות וברקים עליהם
נגלית, ובקול שופר עליהם הופעת: ככתוב בתורתך
ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר, ויהי קולות וברקים
וענן כבד על ההר, וקול שופר חזק מאד, ויחרד כל
העם אשר במחנה: ונאמר, ויהי קול השופר הולך
וחזק מאד, משה ידבר והאלהים יעננו בקול: ונאמר,
וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול
השופר ואת ההר עשן, וירא העם וינעו ויעמדו
מרחוק: ובדברי קדשך כתוב לאמר, עלה אלהים
בתרועה, יי בקול שופר: ונאמר, בחצוצרות וקול שופר
הריעו לפני המלך יי: ונאמר, תקעו בחדש שופר
בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא משפט
לאלהי יעקב:

ונאמר, הללויה הללו אל בקדשו, הללוהו ברקיע עזו: הללוהו בגבורותיו
הללוהו כרוב גדלו: הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל וכנור:
הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים ועגב: הללוהו בצלצלי שמע הללוהו
בצלצלי תרועה: כל הנשמה תהלל יה הללויה:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר כל יושבי תבל
ושכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקע שופר
תשמעו: ונאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול
ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים
והשתחוו ליי בהר הקודש בירושלים: ונאמר ויי
עליהם יראה ויצא כברק חצו ואדני יהוה בשופר
יתקע והלך בסערות תימן: יי צבאות יגן עליהם כן
תגן על עמך ישראל בשלומך:

אלהינו ואלהי אבותינו, תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ גליותנו, וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ. והביאנו לציון עירך ברנה, ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו, כמצוה עלינו בתורתך, על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשכם, ותקעתם בחצצרת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם, והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם, אני יי אלהיכם: כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך. ברוך אתה יי, שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים:

מען בלאזט שופר, דיזען סדר:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה גדולה:

אויך שבת ווען מען בלאזט ניט קיין שופר זאגט מען אויך דאס:

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט, כל יצורי עולמים, אם כבנים אם כעבדים. אם כבנים, רחמנו כרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו, איום קדוש:

אום שבת זאגט מען דאס ניט:

ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו ותקבל ברחמים וברצון סדר שופרותינו:

רצה

די פיוטים פון „היום הרת עולם", אונ „ארשת שפתינו", געפינט זיך נומר 278

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

אַז דֶער חַזָן הַאלְט „וְתֶחֱזֶינָה”, זָאגְט מֶען דָאס בִּיז „וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת”:

וְתֶעֱרַב לְפָנֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָּן. אָנָּא רַחוּם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְצִיּוֹן עִירֶךָ, וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה לִירוּשָׁלָיִם: וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

והש"ץ מסיים **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, שֶׁאוֹתְךָ לְבַדְּךָ בְּיִרְאָה נַעֲבוֹד:**

פירוש ע"ט

וְתֶעֱרַב לְפָנֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ און עֶס זָאל זַיין פַאר דִיר גָאט אוּנְזֶער גֶעבֶּעט אַזוֹי וִוי אַיין עוֹלָה און אַיין קָרְבָּן. אָנָּא אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט וָואס דוּ וֶוערְסְט גֶערִיפֶען „רַחוּם” מִיט דַיינֶע פִיהְל דֶערְבַּארִימֶקַייט זָאלְסְטוּ זִיךְ דֶערְבַּארֶעמֶען אִיבֶּער אוּנְז. הָשֵׁב טְהוּ אוּמְקֶערֶען דַיין רוּאוּנְג אִין דַיין שְׁטָאט צִיּוֹן. וְסֵדֶר און דֶעם אָרְדֶענוּנְג אִין דֶער עֲבוֹדָה וָואס מֶען הָאט גֶעטְהוּן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זָאלְסְטוּ אוּמְקֶערֶען קַיין יְרוּשָׁלַיִם. וְתֶחֱזֶינָה און אוּנְזֶערֶע אוֹיגֶען זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהְן אַז דוּ וֶועסְט זִיךְ אוּמְקֶערֶען צוּ דִי שְׁטָאט צִיּוֹן מִיט רַחֲמָנוּת. וְשָׁם און דָארְטֶען וֶועלֶען מִיר דִיךְ דִינֶען מִיט פָארְכְט אַזוֹי וִוי אִין דִי טֶעג פוּן אֵייבִּיג און דִי פָארִיגֶע יָאהְרֶען:

. דִיתְחִנָּה זָאגְט מֶען אַז דֶער חַזָן הֵייבְּט אָן צוּ זָאגֶען רְצֵה און דִי כֹּהֲנִים גֵייעֶן דוּכֶענֶען:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אוּנְזֶער גָאט דֶער גָאט פוּן אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב הִנֵּה בְּנֵי אַהֲרֹן כֹּהֲנֶיךָ נוּן דִי קִינְדֶער פוּן אַהֲרֹן דַיינֶע כֹּהֲנִים וֶועלֶען יֶעצְט אוֹיפְהֵייבֶּען דִי הֶענְט צוּ בֶּענְטְשֶׁען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל מִיט גָאהְר זֵייעֶר הַארְץ און וֶועלֶען זָאגֶען דִי בְּרָכָה וָואס דוּ הָאסְט זֵיי גֶיבָּאטֶען דָאס מִיט דֶער בְּרָכָה זָאלֶען זֵיי בֶּענְטְשֶׁען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל וֶוען זֵיי שְׁטֶעלֶען זִיךְ צוּם דוּכֶען. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם פָאר־נֶעם דָאס גִיבֶּעט פוּן דִי כֹּהֲנִים וָואס בֶּענְטְשֶׁען דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל און עֶס זָאלֶען אִין דֶעם יָאהְר גִיבֶּענְטְשְׁט וֶוערֶען אַלֶע יוּדֶען בְּאַנַאנְד און

אויך

דִי טַייטְשׁ פוּן „רְצֵה”, בִּיז עֶנְדִי שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי מַעֲרִיב:

זָאגְט דֶער חַזָן זָאגְט „מוֹדִים", זָאגְט קָהָל „מוֹדִים דְרַבָּנָן":

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאָנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

קָ"ח אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ כַּעַסְךָ וְכַלֵּה דֶבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּמַגֵּפָה וּפֶגַע

פירוש ע"ט

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אוּנְזֶער פָאטֶער אוּנְזֶער קֶענִיג גֶעדֶענְק דַיין דֶערְבַּאַרְמִקֵייט אוּנ בֶּעצְווִינְג דַיין צָארְן אוּנ פֶערְלֶענְד פֶּעסְט, אוּנ שְׁוֶוערְד,

תחינה

אוֹיךְ אִיךְ מִיט מַיין מַאן אוּנ מַיינֶע קִינְדֶער צְווִישֶׁען זֵיי צוּ אַ גוּט לֶעבֶּען אוּנ גוּטֶע פַּרְנָסָה פוּן דַיין פוּלֶער גִיבֶּענְטְשְׁטֶער הַאנְט מִיר זָאלֶין נִיט דַארְפֶען אָן קוּמֶען צוּ אֵיין בָּשָׂר וָדָם אוּנ מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבֶּען קִינְדֶער אוּנ קִינְד'ס קִינְדֶער גוּטֶע אוּנ פְרוּמֶע גָאטְס דִינֶערְס אוּנ גָאט'ס פָארְכְטִיגֶע. זָאלְסְט אוּנְז הִיטֶען פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען קֵיין שׂוֹנֵא זָאל אוּנְז נִיט קֶענֶען טָאן קֵיין שְׁלֶעכְטְס אוּנ זָאלְסְט דֶער לַייכְטֶען דַיין פָּנִים צוּ אוּנְז מִיר זָאלֶען קֶענִין דֶערְהַאלְטֶען דַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה מִיר זָאלֶען נִיט ווִידֶערְשְׁפֶּענִיגֶען אַנְטְקֶעגֶען דִיר אוּנ זָאלְסְט אוּנְז לַייטְזֶעלִיגֶען מִיט אַלֶעם גוּטֶען מִיט אֵיין גוּט לֶעבֶּען, לֶעבֶּען פוּן גֶעזוּנְד, לֶעבֶּען פוּן פַּרְנָסָה. לֶעבֶּען פוּן שְׁפַּייז אוּנ פוּן דֶערְנֶערוּנְג, לֶעבֶּען פוּן רַייכְקֵייט. לֶעבֶּען פוּן אַ גוּט מַזָל. אוּנ זָאלְסְט אוּנְז נוֹשֵׂא פָּנִים זַיין וֶוען דוּ קוּמְסְט אוּנְז מִשְׁפָּטֶ'ן, אִין דֶעם זְכוּת פוּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מִיט זַיינֶע קִינְדֶער אוּנ זָאלְסְט טְהוּן צוּ אוּנְז פְרֵייד אוּנ שַׁלְוָה אוּנ שְׁטִילְקֵייט עֶס זָאל חָלִילָה נִיט קוּמֶען קֵיין שְׁרֶעק אִין אוּנְזֶער הוֹיז אָמֵן:

רָע וְכָל מַחֲלָה וְכָל תַּקָּלָה וְכָל קְטָטָה וְכָל מִינֵי פוּרְעָנִיּוֹת וְכָל גְּזֵרָה רָעָה וְשִׂנְאַת חִנָּם מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

דָעם יְהִי רָצוֹן זָאגֶען די כֹּהֲנִים אוּנ קָהָל, פאר דֶעם דוּכֶענֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא הַבְּרָכָה הַזֹּאת.

לקהל	לכהנים
שֶׁצִּוִּיתָ הַכֹּהֲנִים לְבָרְכֵנוּ	שֶׁצִּוִּיתָנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

בְּרָכָה שְׁלֵמָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִכְשׁוֹל וְעָוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

ש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו, (דער חזן זאגט הויך) כֹּהֲנִים (קהל ענטפערט) עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר:

די כֹּהֲנִים פֶערדְרֵייעֶן זִיךְ מִיט דֶעם פָּנִים צוּם פאלק, אוּנ זָאגֶען דָאס:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: אמן

יְבָרֶכְךָ • יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ:

פירוש ע"ט

אוּנ הוּנְגֶער, אוּנ גֶעפֶענְגֶענִעשׁ, אוּנ פֶערְדַארְבּוּנְג, אוּנ זִינְד, אוּנ מַגֵּפָה, אוּנ בֵּייזֶע בֶּגֶעגֶנִישׁ, אוּנ אַלֶע קְרַאנְקְהֵייט, אוּנ אַלֶע שְׁטְרוֹיכְלוּנְג, אוּנ אַלֶע קְרִיגֶערַיי, אוּנ אַלֶע מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת, אוּנ אַלֶע גְּזֵירוֹת, אוּנ אוּמְזִיסְטֶע פַיינְדְשַׁאפְט. מֵעָלֵינוּ פוּן אוּנְז אוּנ פוּן אַלֶע וָואס שְׁטֵייעֶן אִין דַיין בּוּנְד:

אורחות חיים

יְבָרֶכְךָ וגו'. דֶער מדרש זָאגְט דָאמָאלְס וֶוען גָאט הָאט גֶעזָאגְט צוּ אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מִיט זַיינֶע קִינְדֶער דָאס זֵיי זָאלֶען בֶּענְטְשִׁין די יוּדֶען. הָאבֶּען די יוּדֶען גֶעזָאגְט פאר השי"ת רִבּוֹן הָעוֹלָמִים די הֵייסְט די כֹּהֲנִים זָאלֶען אוּנְז בֶּענְטְשֶׁען.

יְיָ׳ . יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ

יְיָ בּוֹקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בּוֹקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה׃

וְיִשְׁמְרֶךָ . שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ

שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי׃

וָוען דֶער חַזָן זָאגְט דָאס וָוארְט „וְיִשְׁמְרֶךָ", אוּנ דָאס וָוארְט „וִיחֻנֶּךָּ", זָאגְט מֶען דָאס.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ, חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה, בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי, וּבֵין שֶׁחָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים, וּבֵין שֶׁחָלְמוּ אֲחֵרִים עָלַי, אִם טוֹבִים הֵם, חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם, וְיִתְקַיְּמוּ בִי וּבָהֶם, כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה, רְפָאֵם כְּחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֵחָלְיוֹ, וּכְמִרְיָם הַנְּבִיאָה מִצָּרַעְתָּהּ. וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ, וּכְמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ אֶת קִלְלַת בִּלְעָם הָרָשָׁע מִקְּלָלָה לִבְרָכָה, כֵּן תַּהֲפוֹךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה, וְתִשְׁמְרֵנִי וּתְחָנֵּנִי וְתִרְצֵנִי׃ אמן

אורחות חיים

מִיר דארְפֶען נָאר דיינֶע בְּרָכוֹת, מִיר ווילֶען גֶעבֶּענְטְש וָוערֶען פוּן דִיר זֶעלְבְּסְט, הָאט הַשי"ת זֵיי גֶעעֶנְטְפֶערְט, חָאטְשֶׁע אִיךְ הָאבּ גֶעהֵייסֶען דִי כֹּהֲנִים אַייךְ בֶּענְטְשֶׁען, פוּן דֶעסְט-וָועגֶען וָועל אִיךְ שְׁטֵיין מִיט דִי כֹּהֲנִים צוּזַאמֶען אוּנ אַייךְ בֶּענְטְשֶׁען, אוּנ אִיבֶּער דֶעם פארְשְׁפְּרֵייטֶען דִי כֹּהֲנִים דִי הֶענְד אִין דֶערְהֵייךְ אִיבֶּער דִי אַקְסְלֶען וָוען זֵיי דוּכֶענֶען, צוּ וַוייזֶען דָאס הַשי"ת כִּבְיָכוֹל שְׁטֵייט אוּנְטֶער זֵיי, ווִי דֶער פָּסוּק זָאגְט „מַשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת", דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער קוּקְט אוֹיף דִי יִשְׂרָאֵל פוּן דִי פֶענְסְטֶער וָואס דִי כֹּהֲנִים מַאכֶען מִיט דִי הֶענְד-פֶערְשְׁפְּרֵייטֶען אִיבֶּער דִי אַקְסְלֶען, „מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים", הַשי"ת טְהוּט קוּקֶען אוֹיף דִי יִשְׂרָאֵל צוּם גוּטֶען פוּן דִי שְׁפַּאלְטֶען וָואס דִי כֹּהֲנִים מַאכֶען מִיט דִי פִינְגֶער וָוען זֵיי טְהוּן דוּכֶענֶען, אִיבֶּער דֶעם טָאר מֶען נִיט קוּקֶען אוֹיף דִי הֶענְד פוּן דִי כֹּהֲנִים וָוען זֵיי דוּכֶענֶען, בֶּעוַוייל דִי שְׁכִינָה רוּהְט אוֹיף זֵייעֶרֶע הֶענְד׃

וָוען דֶער חַזָן זָאגְט דָאס וָוארְט „וְיִשְׁמְרֶךָ", אוּנ דָאס וָוארְט „וִיחֻנֶּךָּ", זָאגְט מֶען דָאס.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֶער פוּן דֶער וֶועלְט אִיךְ בִּין דַיין אוּנ מַיינֶע חֲלוֹמוֹת זֶענֶען דַיין אֵיין חָלוֹם הָאט מִיךְ גֶע'חָלֶמְ'ת אוּנ אִיךְ וֵוייס נִיט וָואס עֶר בֶּעטַייט. יְהִי עֶס זָאל זַיין דֶער-ווילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען דָאס אַלֶע מַיינֶע חֲלוֹמוֹת זָאלֶען זַיין אוֹיף מִיר אוּנ אוֹיף כָּל יִשְׂרָאֵל צוּ גוּטֶען. בֵּין סַיי מַיינֶע חֲלוֹמוֹת זֶענֶען אוֹיף מִיר זֶעלְבְּסְט סַיי מַיינֶע חֲלוֹמוֹת בֶּעטַייטֶען אוֹיף אַנְדֶערֶע לַייט סַיי אַנְדֶערֶע לַייט הָאט גֶע'חָלֶמְ'ת אוֹיף מִיר. אִם אוֹיבּ דִי חֲלוֹמוֹת בֶּעטַייטֶען אוֹיף גוּטֶען שְׁטַארְק זֵיי אוּנ קְרֶעפְטִיג זֵיי אוּנ זָאלֶען מְקוּיָּם וָוערֶען אִין מִיר

יָאֵר . אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה
הָאִירָה פָנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ:
יְיָ . יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת
יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי:
פָּנָיו . פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי
פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר:
אֵלֶיךָ . אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ:
וִיחֻנֶּךָּ . הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים, אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם, כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ
כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ
חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי: רבש״ע
יִשָּׂא . יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב
בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם
נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם:
יְיָ . יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ, הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים, אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה
יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
פָּנָיו . אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי. בְּיוֹם צַר לִי, הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ, בְּיוֹם אֶקְרָא
מַהֵר עֲנֵנִי
אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ:
אֵלֶיךָ . אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם
אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטוֹף לִבִּי בְּצוּר יָרוּם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי:
וְיָשֵׂם . וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם
שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי. שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ:

תפלה

און אין זיי, אַזוי ווי די חֲלוֹמוֹת פון יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְאִם און אויב זיי דאַרפֿען איין רְפוּאָה הייל זיי אַזוי ווי דו האָסט געהיילט חִזְקִיָּהוּ דער מֶלֶךְ פון יְהוּדָה פון זיין קראַנקהייט און ווי מִרְיָם הַנְּבִיאָה פון איהר צָרַעַת, און ווי נַעֲמָן פון זיין צָרַעַת. וּכְמֵי און אַזוי ווי די ביטערע וואַסער פון מָרָה וואָס זענען זיס געוואָרען דורך משֶׁה רַבֵּינוּ, און אַזוי ווי די בייזע וואַסער פון יְרִיחוֹ איז גוט געוואָרען דורך אֱלִישָׁע הַנָּבִיא. וּכְשֵׁם און אַזוי ווי דו האָסט איבער־געקערט די קְלָלוֹת פון בִּלְעָם וואָס ער האָט געוואָלט שעלטען די יִשְׂרָאֵל איז עס איבערגעקערט געוואָרען צו בענטשונג. כֵּן תַּהֲפוֹךְ אַזוי זאָלסטו איבערקערען אַלע מיינע חֲלוֹמוֹת אויף מיר און אויף אַלע יודען צו גוטען. וְתִשְׁמְרֵנִי און זאָלסט מיך ליטזעליגען און זאָלסט מיך בעווילִיגען, אָמֵן:

לְךָ. לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי:

שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב, אָמַר יְיָ, וּרְפָאתִיו:

יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

די תְּפִלָּה זָאגְט מֶען וֶוען דֶער חַזָן לָאזְט אוֹיס דָאס וָוארְט „שָׁלוֹם“.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן קְדֻשַּׁת חֲסָדֶיךָ וְגֹדֶל רַחֲמֶיךָ הַפְּשׁוּטִים, וּלְמַעַן טַהֲרַת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהַפְּסוּקִים שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, (אנקת״ם פסת״ם פספסי״ם דיונסי״ם) הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו עַם קְדוֹשֶׁיךָ, שֶׁתִּהְיֶה קָרוֹב לִי בְּקָרְאִי לָךְ, וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי נַאֲקָתִי וְאֶנְקָתִי תָּמִיד, כְּשֵׁם שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶנְקַת יַעֲקֹב תְּמִימְךָ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם. וְתִתֵּן לִי וּלְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ וּפַרְנָסָתֵנוּ בְּרֶוַח, וְלֹא בְּצִמְצוּם, בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר, בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר, מִתַּחַת יָדְךָ הָרְחָבָה, כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ פִּסַּת לֶחֶם לֶאֱכוֹל, וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם, וְתִתְּנֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ

פירוש ע״ט

יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער וִוילֶען פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען אַז דוּ זָאלְסְט טְהוּן אוּם וִוילֶען דִי הֵיילִיגְ־קֵייט פוּן דַיינֶע חֲסָדִים. וְגוֹדֶל אוּנ אוּם וִוילֶען דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן דַיינֶע דֶערְבַּארִימְקֵייט וָואס זֵיי זֶענֶען פַאר שְׁפְּרֵייט אִיבֶּער גָאר דֶער וֶועלְט אוּנ אוּם וִוילֶען דֶעם הֵיילִיגְקֵייט פוּן דַיין נָאמֶען דֶעם גְרוֹיסֶען אוּנ שְׁטַארְקֶען אוּנ פָארְכְטִיגֶען וָואס אִין אִיהְם אִיז דָא צְוֵויי אוּנ צְוָואנְצִיג אוֹתִיּוֹת. הַיּוֹצְאִים דָאס זֵיי גֵייעֶן אַרוֹיס פוּן דִי פְּסוּקִים פוּן בִּרְכַּת כֹּהֲנִים דִי בְּרָכָה וָואס אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארֶען אוֹיס דֶעם מוֹיל פוּן אַהֲרֹן מִיט זַיינֶע קִינְדֶער דַיין הֵיילִיגֶע פָאלְק. שֶׁתִּהְיֶה אַז דוּ זָאלְסְט זַיין נָאהֶענְט צוּ מִיר אַז אִיךְ טְהוּ רִיפֶען צוּ דִיר אוּנ זָאלְסְט פֶערְנֶעמֶען מַיין גֶעבֶּעט אוּנ מַיין גֶעשְׁרֵייא אַלֶע צַייטֶען. כְּשֵׁם אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעהֶערְט דָאס גֶעשְׁרֵייא פוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ וָואס עֶר הֵייסְט אִישׁ תָּם. וְתִתֵּן אוּנ זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען מִיט מַיין גַאנְץ הוֹיז־גֶעזִינְד אוּנְזֶער שְׁפַּייז אוּנ פַּרְנָסָה מִיט בְּרֵייטְקֵייט נִיט בְּצִמְצוּם, מִיט הֶיתֵּר נִיט מִיט אִיסוּר, מִיט נַחַת נִיט מִיט צַעַר פוּן דַיין בְּרֵייטֶע הַאנְד. כְּשֵׁם אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעגֶעבֶּען בְּרוֹיט צוּ עֶסֶען אוּנ קְלֵיידֶער אָנְצוּקְלֵיידֶען צוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ דֶער דָא הֵייסְט אִישׁ תָּם. וְתִתְּנֵנוּ אוּנ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען צוּ לִיבְּשַׁאפְט צוּ חֵן אוּנ צוּ חֶסֶד אוּנ צוּ רַחֲמִים אִין דַיינֶע

וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ וְיִהְיוּ דְבָרַי נִשְׁמָעִים לַעֲבוֹדָתֶךָ, כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ אֶת יוֹסֵף צַדִּיקֶךָ, בְּשָׁעָה שֶׁהִלְבִּישׁוֹ אָבִיו כְּתֹנֶת פַּסִּים לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאָיו. וְתַעֲשֶׂה עִמִּי נִפְלָאוֹת וְנִסִּים וּלְטוֹבָה אוֹת וְתַצְלִיחֵנִי בִּדְרָכַי, וְתֵן בְּלִבִּי בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וְסוֹדוֹתֶיהָ, וְתַצִּילֵנִי מִשְּׁגִיאוֹת, וּתְטַהֵר רַעְיוֹנַי וְלִבִּי לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ, וְתַאֲרִיךְ יָמַי, (נשוי אומר וִימֵי אִשְׁתִּי וּבָנַי וּבְנוֹתַי), (בחור אומר וִימֵי אָבִי וְאִמִּי) בְּטוֹב וּבִנְעִימוֹת, בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם. אָמֵן סֶלָה:

נָאךְ דֶעם דוּכְנֶען זָאגְט מֶען דָאס:

חו״ק אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה, אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם.

פירוש ע״ט

אויגֶען אוּנ אִין לַייטֶענְ׳ס אויגֶען. כְּשֵׁם אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט גֶעגֶעבֶּען יוֹסֵף הַצַּדִּיק אַז דֶער פָאטֶער הָאט אִיהְם אָנְגֶעטְהוֹן דָאס זַיידֶענֶע הֶעמְדִיל צוּ חֵן אוּנ חֶסֶד אוּנ רַחֲמִים אִין דַיינֶע אויגֶען אוּנ אִין לַייטֶענְ׳ס אויגֶען. וְתַעֲשֶׂה אוּנ זָאלְסְט טְהוּן מִיט מִיר וואוּנְדֶער, אוּנ נִיסִים, אוּנ צֵייכֶען צוּ גוּטֶען אוּנ זָאלְסְט מִיךְ בֶּעגְלִיקֶען אִין מַיינֶע וֶועגֶען. וְתֵן אוּנ גִיב אִין מַיין הַארְץ פֶערְשְׁטַאנְד צוּ פֶערְשְׁטֵיין אוּנ צוּ קְלִיגֶען אוּנ מְקַיֵּים צוּ זַיין דִי רֵייד פוּן דַיין תּוֹרָה מִיט אִיהְרֶע סוֹדוֹת אוּנ זָאלְסְט מִיךְ מַצִּיל זַיין פוּן אוּמְגֶערֶען אִיךְ זָאל מִיךְ חַס וְשָׁלוֹם נִיט טוֹעֶה זַיין אִין דֶער תּוֹרָה. וּתְטַהֵר אוּנ זָאלְסְט מַאכֶען רֵיין מַיינֶע גֶעדַאנְקֶען אוּנ מַיין הַארְץ צוּ דַיין דִינְסְט אוּנ זָאלְסְט דֶערְלֶענְגֶערֶען מַיינֶע טֶעג אוּנ מַיין מַאן אוּנ קִינְדֶערְ׳ס טֶעג. בְּטוֹב מִיט גוּטְ׳ס אוּנ אֵיין זִים לֶעבֶּען. בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם אוּנ מִיט פִיהְל שְׁטַארְקֵייט אוּנ פְרִיד. אָמֵן סֶלָה:

דִי תְּפִלָּה זָאגְט מֶען נָאךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים וֶוען דִי כֹּהֲנִים לָאזֶען אוֹיס שָׁלוֹם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מִיר בֶּעטֶען דִיךְ זֵייעֶר לַייטְזֶעלִיג אוּנְז בִּזְכוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ, מִיר הָאפֶען צוּ גִינוּסֶען דֶעם זְכוּת פוּן דֶער עֲקֵידָה פוּן יִצְחָק, שְׁפַּייז אוּנ קְלֵייד אוּנְז בִּזְכוּת יַעֲקֹב וֶועלְכֶער גִיבֶּעטֶען הָאט צוּ לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ, לִיבֶּער גָאט לָאז אוּנְז בַּיישְׁטֵיין דֶער זְכוּת פוּן שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, אוּנ שִׁיק אוּנְז דַיין הַשְׁגָּחָה וָואס זָאל אוּנְז בֶּעהוּטֶען פוּן אַלֶעם בֵּייזֶען אוּנ גִיב מִיר מִיט מַיין מַאן אַ גוּט מַזָּל אוּנ דֶער פַּרְנָסָה אוּנ אִין גִיזוּנְד, אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה שְׁטַארְקֶער גָאט וָואס רוּהְט אִין הִימֶעל, אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם דוּ אוּנ דַיין נָאמֶען אִיז לוֹיטֶער שָׁלוֹם, יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל

יְהִי רָצוֹן, שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם:

נאך דעם דוכענען זאגען די כֹּהֲנִים דאס.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, אַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם, וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

וְנֶאֱמַר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: לְחַיִּים טוֹבִים תִּכְתְּבֵנוּ אֱלֹהִים חַיִּים כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים: כַּכָּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּייָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פירוש ע"ט

וְנֶאֱמַר אונ עס איז געזאגט אין פָּסוּק. כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ דורך מיר תּוֹרָה וועלען זיך מעהרען דיינע טעג. אונ מען וועט דיר מעהרען יאהרען פון לעבען. לְחַיִּים טוֹבִים צו איין גוט לעבען זאלסטו אונז אן שרייבען לעבעדיגער גאט. כָּתְבֵנוּ פֶער־שרייב אונז אין בוך פון לעבען אזוי ווי עס שטייט געשריבען. וְאַתֶּם אונ איהר וואס זייט בעהעפט אין גאט אייער גאט וועט איהר היינט אלע האבען לעבען:

תפלה

חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם, דו זאלסט אונז אונ כָּל יִשְׂרָאֵל געבען גוטע פַּרְנָסָה אונ געזונד מיט לויטער שָׁלוֹם:

פותחין הארון

קו"ח הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תְּגַדְּלֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תִּדְרְשֵׁנוּ לְטוֹבָה אמן:

הַיּוֹם תִּשְׁמַע שַׁוְעָתֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תִּתְמְכֵנוּ בִּימִין צִדְקֶךָ אמן:

סוגרין הארון

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תְּבִיאֵנוּ שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים בְּבִנְיַן שָׁלֵם: כַּכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים. וְנֶאֱמַר וַיְצַוֵּנוּ יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיּוֹתֵנוּ

פירוש ע"ט

הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ הַיינְט זָאלְסְטוּ אוּנְז שְׁטַארְקֶען: הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ הַיינְט זָאלְסְט דוּ אוּנְז בֶּענְטְשֶׁען: הַיּוֹם תְּגַדְּלֵנוּ הַיינְט זָאלְסְטוּ אוּנְז גְרֶעסֶער מַאכֶען: הַיּוֹם תִּדְרְשֵׁנוּ לְטוֹבָה הַיינְט זָאלְסְטוּ אוּנְז פָארְשְׁטֶען צוּ גוּטֶען: הַיּוֹם תִּשְׁמַע הַיינְט זָאלְסְטוּ הֶערֶען אוּנְזֶער גֶעשְׁרֵיי: הַיּוֹם תְּקַבֵּל הַיינְט זָאלְסְטוּ פֶערְנֶעמֶען מִיט דֶערְבַּארִימְקֵייט אוּנ מִיט ווִילֶען אוּנְזֶער תְּפִלָּה: הַיּוֹם תִּתְמְכֵנוּ הַיינְט זָאלְסְטוּ אוּנְז שְׁטִיצֶען מִיט דִי רֶעכְטֶע הַאנְד פוּן דַיינֶער גֶערֶעכְטִיגְקֵייט:

כְּהַיּוֹם הַזֶּה אַזוֹי ווִי הַיינְטִיגֶען טָאג זָאלְסְטוּ אוּנְז בְּרֶענְגֶען פְרֵיי־עֶנְדִיג אוּנ פְרֵייליך אִין דֶעם גֶעבֵּוי פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַזוֹי ווִי עֶס אִיז גֶעשְׁרִיבֶּען. וַהֲבִיאוֹתִים אוּנ אִיךְ וֶועל זֵיי בְּרֶענְגֶען צוּ מַיין הֵיילִיגֶען בַּארְג אוּנ אִיךְ וֶועל זֵיי דֶערְפְרֵייעֶן אִין מַיין הוֹיז וואוּ מֶען טְהוּט תְּפִלָּה. עוֹלוֹתֵיהֶם זֵייעֶר אָפְּפֶער אוּנ שֶׁעכְטוּנְג וֶועט זַיין צוּ ווִילֶען אוֹיף מַיין מִזְבֵּחַ. כִּי בֵיתִי דֶען מַיין הוֹיז וֶועט וֶוערֶען גֶערִיפֶען אֵיין הוֹיז פוּן תְּפִלָּה צוּ אַלֶע פֶעלְקֶער. וְנֶאֱמַר אוּנ ווִידֶער זָאגְט דֶער פָּסוּק. וַיְצַוֵּנוּ יְיָ אוּנ גָאט הָאט אוּנְז גֶעבָּאטֶען צוּ טְהוּן אַלֶע דִי דָאזֶעגֶע גֶעזֶעץ צוּ פָארְכְטֶען פַאר גָאט אוּנְזֶער גָאט כְּדֵי עֶס זָאל אוּנְז

כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְנֶאֱמַר וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי נִשְׁמוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ. וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִהְיֶה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הָעוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

חזן

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חזן עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ, כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְיָ, וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין כַּאדוֹנֵינוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ:

פירוש ע"ט

גוּט זַיין אַלֶע טֶעג אוּנְז צוּ לָאזֶען לֶעבֶּען אַזוֹי וִוי הַיינְטִיגֶען טָאג. וְנֶאֱמַר אוּנ וִוידֶער זָאגְט דֶער פָּסוּק אוּנ עֶס וֶועט אוּנְז זַיין גֶערֶעכֶענְט צוּ אֵיין גֶערֶעכְטִיגְקֵייט פַאר גָאט אוּנְזֶער גָאט וֶוען מִיר וֶועלֶען הִיטֶען צוּ טְהוּן אַלֶע דִי דָאזִיגֶע גֶעבָּאט אַזוֹי וִוי עֶר הָאט אוּנְז גֶעבָּאטֶען.

וּצְדָקָה אוּנ צְדָקָה אוּנ בְּרָכָה אוּנ רַחֲמִים אוּנ חַיִּים אוּנ שָׁלוֹם זָאל זַיין צוּ אוּנְז אוּנ צוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בִּיז אֵייבִּיג:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ עֶס אִיז נִיט דָא אַזוֹי אֵיין גָאט וִוי אוּנְזֶער גָאט, עֶס אִיז נִיט דָא אַזוֹי אֵיין הֶער וִוי אוּנְזֶער הֶער, עֶס אִיז נִיט דָא אַזוֹי אֵיין

מי כאלהינו מי כאדונינו מי כמלכנו מי כמושיענו: נודה לאלהינו נודה לאדונינו נודה למלכנו נודה למושיענו: ברוך אלהינו ברוך אדונינו ברוך מלכנו ברוך מושיענו: אתה הוא אלהינו אתה הוא אדונינו אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו: אתה הוא שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים:

פטום הקטורת הצרי והצפורן החלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציעה שבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה. הקושט שנים עשר וקלופה שלשה וקנמון תשעה. בורית כרשינה תשעה קבין. יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא. ואם לא מצא יין קפריסין מביא חמר חורין עתיק. מלח סדומית רובע הקב מעלה עשן כל שהוא: רבי נתן הבבלי אומר אף כפת הירדן כל שהוא. ואם נתן בה דבש פסלה ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה:

רבן שמעון בן גמליאל אומר הצרי אינו אלא שרף הנוטף מעצי הקטף. בורית כרשינה למה היא באה כדי לשפות בה את הצפורן כדי שתהא נאה. יין קפריסין למה הוא בא כדי לשרות בו את הצפורן כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין מכניסין מי רגלים במקדש מפני הכבוד:

השיר שהלוים היו אומרים בבית המקדש: ביום הראשון היו אומרים ליי הארץ ומלואה תבל ויושבי בה: בשני היו אומרים גדול יי ומהלל מאוד בעיר אלהינו הר קדשו: בשלישי היו אומרים אלהים נצב בעדת

פירוש ע"ט

קעניג אויף דער וועלט ווי אונזער קעניג, עס איז ניט דא אזוי איין העלפער ווי אונזער העלפער. מי ווער איז אזוי ווי אונזער גאט, ווער איז אזוי ווי אונזער הער, ווער איז אזוי ווי אונזער קעניג פון דער וועלט, ווער איז אזוי ווי אונזער העלפער. נודה מיר וועלען לויבען צו אונזער גאט, מיר וועלען לויבען צו אונזער הער, מיר וועלען לויבען צו אונזער קעניג פון דער וועלט, מיר וועלען לויבען צו אונזער העלפער. ברוך געלויבט איז אונזער גאט, געלויבט איז אונזער הער, געלויבט איז אונזער קעניג פון דער וועלט, געלויבט איז אונזער העלפער. אתה הוא דו ביסט אונזער גאט, דו ביסט אונזער הער, דו ביסט אונזער קעניג פון דער וועלט, דו ביסט אונזער העלפער:

אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

דען זאגט קדיש דרבנן, געפינט זיך פאר „הודו":

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

וְעַל כֵּן נְקַוֶּה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: ק"י

שיר של יום

ליום שני

הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

מח שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ:
יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב:
אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה
רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים
תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יְיָ צְבָאוֹת בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ:
כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ. צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר
צִיּוֹן. תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ. סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ:
שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ. לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד. הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת:

ליום שלישי

הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

פב מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל. בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד מָתַי
תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל. וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה: שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם. עָנִי
וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ
בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ. יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ. אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם. וּבְנֵי
עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים
שָׁפְטָה הָאָרֶץ. כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

ליום חמישי

הַיּוֹם יוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

פא לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:
שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף. כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר.
בַּכֵּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת
בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם. שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: הֲסִירוֹתִי
מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ. כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ. אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר
רַעַם. אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ. יִשְׂרָאֵל אִם
תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ
הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי. וְיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם. יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ
לִי. יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ. וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב

יָדַי: מְשַׂנְאֵי יְיָ יְכַחֲשׁוּ לוֹ. וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה. וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:

ליום השבת

הַיּוֹם יוֹם שַׁבַּת קוֹדֶשׁ שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאוֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרוֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

קודם פתיחת הארון לאנעים זמירות.

פותחין הארון

ווען מען עפענט דאס אָרון הקודש צו „אַנְעִים זְמִירוֹת״, זאגט מען דאס:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים שַׁעֲרֵי תְפִלָּה שַׁעֲרֵי תַחֲנוּנִים שַׁעֲרֵי עֵת רָצוֹן שַׁעֲרֵי עֵת בַּקָּשָׁה שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה שַׁעֲרֵי קְדוּשָּׁה שַׁעֲרֵי תוֹרָה שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים שַׁעֲרֵי גְאוּלָּה וִישׁוּעָה שַׁעֲרֵי גְדוּלָּה שַׁעֲרֵי בָּנִים וּבְנֵי בָנִים שֶׁעָרִים שֶׁל צַדִּיקִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת לִשְׁמָהּ שַׁעֲרֵי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת שַׁעֲרֵי בְשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת בִּזְכוּת אָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע וּבִזְכוּת אִמָּהוֹת הַצִּדְקָנִיּוֹת שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל לֵאָה בִּלְהָה וְזִלְפָּה חַנָּה אֲבִיגַיִל וּבִזְכוּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה:

די תְּפִלָּה זאגט מען ווען מען עפענט דאס אָרון הקודש צו „אַנְעִים זְמִירוֹת״:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַזוֹי ווי דא האט זיך געעפענט דער אָרון הַקּוֹדֶשׁ, אַזוֹי זאל זיך עפענען דער חלון בְּרָקִיעַ, שַׁעֲרֵי עֵת רָצוֹן, שַׁעֲרֵי עֵת בַּקָּשָׁה, שַׁעֲרֵי תְּפִלָּה, שַׁעֲרֵי ...ים, אַז מיין תְּפִלָּה זאל אָנגעקומען ווערען צווישען די אַלע תְּפִלּוֹת וואס ווערען געווים אָנגענומען, און מיין תְּפִלָּה זאל זיין אַ קְרוֹין אויף דיין קאפ, און איך זאל געהאָלפען ווערען מיט מיין גאַנצע הויז-געזונד, און מיט מיינע ליבע פריינד, און מיין תְּפִלָּה זאל זיך זיין גְלַייך ווי איך וואלט איין קָרְבָּן מַקְרִיב געווען אין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

חזן אַנְעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרוֹג. כִּי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי תַעֲרוֹג:

קהל נַפְשִׁי חָמְדָה בְּצֵל יָדֶךָ. לָדַעַת כָּל רָז סוֹדֶךָ:

חזן מִדֵּי דַבְּרִי בִּכְבוֹדֶךָ. הוֹמֶה לִבִּי אֶל דּוֹדֶיךָ:

קהל עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִכְבָּדוֹת. וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת:

חזן אֲסַפְּרָה כְבוֹדְךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ. אֲדַמְּךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתִּיךָ:

קהל בְּיַד נְבִיאֶיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ. דִּמִּיתָ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ:

חזן גְּדֻלָּתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ. כִּנּוּ לְתוֹקֶף פְּעֻלָּתֶךָ:

קהל דִּמּוּ אוֹתְךָ וְלֹא כְפִי יֶשְׁךָ. וַיְשַׁוּוּךָ לְפִי מַעֲשֶׂיךָ:

חזן הִמְשִׁילוּךָ בְּרוֹב חֶזְיוֹנוֹת. הִנְּךָ אֶחָד בְּכָל דִּמְיוֹנוֹת:

קהל וַיֶּחֱזוּ בְךָ זִקְנָה וּבַחֲרוּת. וּשְׂעַר רֹאשְׁךָ בְּשֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת:

חזן זִקְנָה בְּיוֹם דִּין. וּבַחֲרוּת בְּיוֹם קְרָב. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לוֹ רָב:

קהל חָבַשׁ כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ:

חזן טַלְלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלָא. קְוֻצּוֹתָיו רְסִיסֵי לָיְלָה:

קהל יִתְפָּאֵר בִּי כִּי חָפֵץ בִּי. וְהוּא יִהְיֶה לִּי לַעֲטֶרֶת צְבִי:

פירוש ע״ט

אַנְעִים זְמִירוֹת איך וועל זיסע לויב געזאנג מאכען און וועל לויב לידער צו אנאנדער וועבען דען מיין זעלע שרייט צו דיר. נַפְשִׁי מיין זעלע טהוט גלוסטען צו זיין אין שאטען פון דיינער מאכט און צו וויסען אלע דיינע געהיימניסע ראט:

מִדֵּי דַבְּרִי אלע מאהל דאס איך רייד פון דיין הערליכקייט ברומט מיר מיין הארץ אום ווילען דיינע פריינדשאפט: עַל כֵּן דרום וועל איך פון דיר ריידען הערליכקייט און וועל עהרען דיין נאמען מיט ליבליכע געזאנג:

אֲסַפְּרָה כְבוֹדְךָ איך פארציילל וואול דיין הערליכקייט אבער איך האב דיר ניט געזעהן איך גלייך דיך איך צו נאמע דיך אבער איך קען דיך ניט. בְּיַד דורך דער האנד פון דיינע נביאים דורך געהיימעניס דיינע קנעכט האסטו איין גלייכעניש געגעבען צו דער פראכטיגקייט דערשיינהייט דיינער הערליכקייט:

גְּדֻלָּתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ דיינע אכפערקייט און דיינע שטארקייט טוען זיי צו נאמען און גלייכען צו דער שטארקייט פון דיינע ווערק. דִּמּוּ זיי גלייכען דיך וואויל אבער ניט אלץ ווי דו ביסט און זיי גלייכען דיך נאך דיינע ווערק נאך:

הִמְשִׁילוּךָ בְּרוֹב זיי גלייכען דיך מיט פיהל ערליי געזיכט אבער דו ביסט איינציג מיט אלע די גלייכעניש. וַיֶּחֱזוּ זיי האבען אין דיר געזעהן עלטער ביי דעם בארג סיני און יונגהייט ביי דעם ים סוף די האר דיינעם הויפט מיט גרייזהייט און שווארצהייט:

זִקְנָה בְּיוֹם דִּין עלטער האבען זיי געזעהן אין טאג דיינעם געריכט ביי דניאל און יונגהייט אין טאג דאס שטרייט גלייך אלס איין העלד דער שטרייטונג דערביי זיך גיניג מאכט האט. חָבַשׁ ער האט אום געוואונדען אויף זיינעם הויט מיט איין הוט פון הילף עס איז הילף אין זיין רעכטע האנד און זיין הייליגער ארום:

טַלְלֵי אוֹרוֹת זיין הויפט וואר פול מיט טויען דער זיינע האר לאקען מיט נאכט טראפען. יִתְפָּאֵר ער בערימט זיך מיט מיר אלס ער אן מיר איין וואויל געפאלען האט ער ווערט מיר זיין צו איין ליבליכע קרוין:

חזן כֶּתֶם טָהוֹר פָּז דְּמוּת רֹאשׁוֹ. וְחַק עַל מֶצַח כְּבוֹד שֵׁם קָדְשׁוֹ:

קהל לְחֵן וּלְכָבוֹד צְבִי תִפְאָרָה. אֻמָּתוֹ לוֹ עִטְּרָה עֲטָרָה:

חזן מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ כְּבִימֵי בְחֻרוֹת. קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת:

קהל נְוֵה הַצֶּדֶק צְבִי תִפְאַרְתּוֹ. יַעֲלֶה נָא עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתוֹ:

חזן סְגֻלָּתוֹ תְּהִי נָא בְיָדוֹ עֲטֶרֶת. וּצְנִיף מְלוּכָה צְבִי תִפְאֶרֶת:

קהל עֲמוּסִים נְשָׂאָם עֲטֶרֶת עִנְּדָם. מֵאֲשֶׁר יָקְרוּ בְעֵינָיו כִּבְּדָם:

חזן פְּאֵרוֹ עָלַי וּפְאֵרִי עָלָיו. וְקָרוֹב אֵלַי בְּקָרְאִי אֵלָיו:

קהל צַח וְאָדוֹם לִלְבוּשׁוֹ אָדוֹם. עורך בְּדָרְכוֹ בְּבוֹאוֹ מֵאֱדוֹם:

חזן קֶשֶׁר תְּפִלִּין הֶרְאָה לֶעָנָיו תְּמוּנַת יְיָ לְנֶגֶד עֵינָיו:

קהל רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ עֲנָוִים יְפָאֵר: יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר:

חזן רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ. דּוֹר וָדוֹר עַם דּוֹרֶשְׁךָ דְּרוֹשׁ:

קהל שִׁית הֲמוֹן שִׁירַי נָא עָלֶיךָ. וְרִנָּתִי תִּקְרַב אֵלֶיךָ:

חזן תְּהִלָּתִי תְּהִי לְרֹאשְׁךָ עֲטֶרֶת. וּתְפִלָּתִי תִּכּוֹן קְטֹרֶת:

פירוש ע"ט

כֶּתֶם טָהוֹר פון דאס פיינסטע ריינסטען גינ׳ גאלד איז דאס גלייכעניש זיינע הויפט און אויף דעם שטערען איז געגראבען דאס הערליכקייט זיינעם היילינען נאמען. לְחֵן צו לייטזעליגקייט און צו הערליכקייט און ליבליכקייט און ליבליכער פראכט האט איהם זיין פאלק כנסת ישראל איין קרוין געקריינט דאס איז דאס אוהל מועד: מַחְלְפוֹת ראשו די האר לאקען זיינעם הויפט זענען אלס ווי אין יונגע צייטען זיין האר לאקען זענען שווארץ געגרייזעלט. נְוֵה ירושלים די דא איז איין וואוינונג דער גערעכטיגקייט זיין ליבליכע פראכט זאל ער דאך דערהויבען אויף דער העכסטע זיינע פריינדשאפט: סְגֻלָּתוֹ תְּהִי זיינע ליבליכע פרומע זאל דאך זיין אין זיינער האנד איין קרוין איין ליבליכע פראכט. עֲמוּסִים די פרומע די דא הייסען גאט׳ס געלאדענע ער האט זיי דערהויבען ער האט זיי אום געבונדען פאר איין קרוין פון דעם מאהל אן דאס זיי זענען ווירדיג געוועזען אין זיינע אויגען האט ער זיי הערליך געמאכט: פְּאֵרוֹ עָלַי זיין שיינהייט איז אויף מיר און מיין שיינהייט איז אויף איהם און איז צו מיר גאהענט אלס איך צו איהם רוף. צַח ער הייסט קלאר און רויט אויף זיין קלייד איז בלוט רויטקייט בשעת ער איז געקומען פון אדום וואס ער האט איהם צוטרעטען ווי א קעלטער:

קֶשֶׁר תְּפִלִּין דעם קשר פון תפלין האט ער געוויזען דעם דעמוטיגען משה רבינו די געטליכע געשטאלט ווער פאר זיינע אויגען. רוֹצֶה דער גאט דער דא איין וואויל געפעלען האט אן זיינעם פאלק דער ווערט בעשיינען די דעמוטיגען דער דא ווארט די לויב פון פרומע וועט זיך מיט זיי בארימען:

רֹאשׁ דְּבָרְךָ דער אנפאנג דיינער ווארט איזט ווארהייט דאס הייסט די אנפאנג פון דיינער תורה פאנגט זיך אן מיט דעם ווארט „בראשית ברא אלהים", די לעצטע אותיות איז „אמת" ווארהייט, יעדער דור וואס פארשטען דיך פארשטו דאך זיי. שִׁית טהו דאך מיינע פיהלע געזאנג ביי דיר און מיין פרייליך געזאנג זאל ביי דיר גענעהענט נין:

תְּהִלָּתִי תְּהִי מיין לויבונג זאל דאך זיין איין קרוין צו דייז הויפט און מיין געבעט זאל זיין אנגעבריט אלס ווי דאס קטורת

חזן בִּרְכָתִי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר. מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד צַדִּיק כַּבִּיר:

קהל תִּיקַר שִׁירַת רָשׁ בְּעֵינֶיךָ. כַּשִּׁיר יוּשַׁר עַל קָרְבָּנֶיךָ:

קהל וּבְבִרְכָתִי תְנַעֲנַע לִי רֹאשׁ. וְאוֹתָהּ קַח לְךָ כִּבְשָׂמִים רֹאשׁ:

חזן יֶעֱרַב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ. כִּי נַפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ: סוגרין הארון

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: ק״י

לְדָוִד יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא. יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: בִּקְרֹב עָלַי מְרֵעִים. לֶאֱכוֹל אֶת בְּשָׂרִי, צָרַי וְאֹיְבַי לִי, הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי, אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ, כָּל יְמֵי חַיַּי, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּירֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ, בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי, עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה. אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַייָ: שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא, וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר לִבִּי, בַּקְּשׁוּ פָנָי, אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבַקֵּשׁ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיִיתָ, אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי, וַיְיָ יַאַסְפֵנִי: הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ, וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר, לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי, כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל יְיָ, חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: ק״י

מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, תשר״ת תש״ת תר״ת. אוּנ מֶען זָאגְט „אֲדוֹן עוֹלָם״:

פירוש ע״ט

קְטוֹרֶת. תִּיקַר לָאז דָאךְ דָאס גֶעזַאנְג פוּן אָרֶעמַאן וִוירְדִיג זַיין אִין דַיינֶע אוֹיגֶען גְלַייךְ אַלְס דָאס גֶעזַאנְג דָאס וָואס וַואר גֶעזוּנְגֶען אִיבֶּער דַיינֶע אָפְּפֶערְ׳ס:
בִּרְכָתִי תַעֲלֶה מַיין לוֹיבּ זָאל אוֹיף גֵיין אוֹיף דָאס הוֹיפְּט דֶער דָא מַאכְט דִי גֶעבִּירְט אוֹיפְבְּרֶעכֶען עֶר מַאכְט וִויאוּנְג אוּנ מַאכְט גֶעווינֶען אוּנ אִיז אֵיין פִּיהְל גֶערֶעכְטֶער. וּבְבִרְכָתִי אוּנ אוּם ווילֶען מַיין לוֹיבּ זָאלְסְטוּ מִיט דַיין הוֹיפְּט שִׁיקְלֶען צוּ וַוייזֶען דָאס זִי דִיר אָן גֶענֶעם אִיז אוּנ נֶעם זִי דִיר אָן אַלְס הוֹיפְּט גֶעווירְץ:
יֶעֱרַב נָא לָאז דָאךְ מַיינֶע רֵייד גִיזִיסְט זַיין קֶעגֶען דִיר דֶען מַיין זֵייל שְׁרַייעֶט צוּ דִיר גָאט:

דינים והנהגות ישרות לראש השנה.

א) נָאךְ דֶעם דַאוֶוענֶען זָאל מֶען גֵיין צוּ הוֹיזֶע פְרֵיילֶעךְ, אוּנ זָאל זִיךְ פֶערְזִיכֶערֶען אִין דִי חֲסָדִים פוּן הַשֵּׁי״ת אַז עֶר וֶועט אִיהם מִשְׁפָּטֶ׳ן מִיט חֶסֶד. אוּנ מֶען טָאר נִיט גֵיין פוּן שׁוּהְל אַיילֶענְדִיג אֲפִילוּ אַגַאנְץ יָאהְר. מִכָּל שֶׁכֵּן אִין דֶעם יוֹם הַדִּין כְּדֵי עֶס זָאל נִיט אוֹיסְזֶעהְן דָאס

גאט'ס דינסט איז אויף איהם אַמשא:

ב) פאר דער סעודה דארף מען מאכען קידוש איבער וויין. אונ מען דארף עסען די סעודה פון יום טוב מיט פרייליכקייט. מען דארף אָבער זיך ניט אָן עסען ביז גאנץ זאט, מכל שכן ניט פיהל משקה צו טרונקען כדי מען זאל ניט פאר געסען עוסק צו זיין אין תשובה אונ עס זאל ניט אב געטוהן ווערען די יראת ה' פון אונזערע געדאנקען. מען דארף געדענקען דאס די צייט איז זייער טהייער צו טהון תשובה אונ תפלה. דען חאטש עס איז אגאנץ יאהר אויך גוט צו טהון תשובה אונ תפלה. אָבער די בעסטע צייט איז דאך עשרת ימי תשובה. ווייל די טעג זענען טעג פון רחמים אונ סליחה. אונ די תשובה אונ תפלה ווערען דיזע צייט גיכער אָן גענומען:

ג) נאך דעם בענטשען חאטשע עס איז נאך גרויסער טאג אונ עס איז צייט אביסעל צו שלאפען ביז זמן פון מנחה דאוונען פון דעסט וועגען זאל ער ניט שלאפען. בעוויל מען ברויך מורא האבען פאר די דעה וואס זאגט ווער עס שלאפט אום ראש השנה פערשלאפט חלילה זיין מזל. ובפרט יעדער מענטש דארף וויסען אז ראש השנה איז די צייט פון תשובה דארף מען ניט ליידיג צוזיצען. נאר צו גיין אין בית המדרש אונ אז מען דאוונט נאך ניט מנחה זאל ער דערוויל לערנען אָדער צו זאגען תהלים. נאר ווער עס איז דאך אשוואכער מענטש. מעג ער שלאפען נאר ערשט נאך האלבען טאג: (ספר מטה אפרים).

תפלת מנחה לראש השנה.

מען זאגט קרבנות געפינט זיך ביי שחרית.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהַי הַמֶּלֶךְ, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ, אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר

לְדָוִד: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וְשִׁמְעֵת בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה

הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִגַּע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדּוֹם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: ח״ק

אַז רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת, זָאגְט מֶען וַאֲנִי תְפִלָּתִי:

נ״פ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן, אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ, עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

„סֵדֶר הוֹצָאַת סֵפֶר תּוֹרָה", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי שַׁחֲרִית:

סדר הקריאה.

אַז רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת, נֶעמְט מֶען אוֹיס אַ סֵפֶר תּוֹרָה אִין מֶען לֵייעֶנְט דָאס:

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי: יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל
כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי־דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב: כִּי שֵׁם
יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: לוי הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט
אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ
וּפְתַלְתֹּל: הַלְיהוָה תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלוֹא־הוּא אָבִיךָ קָּנֶךָ הוּא
עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ: ישראל זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר־וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ
וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ־לָךְ: בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלֹת
עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ: יִמְצָאֵהוּ
בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ:
כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ:
יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר:

זָען שְׁטָעלְט אַרַיין דָאס סֵפֶר תּוֹרָה אונ דֶער חַזָן זָאגְט חֲצִי קַדִּישׁ.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא וּלְעֵילָא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל. לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים: *)

---

*) קדושה בחזרת הש"ץ.

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים בִּשְׁמֵי מָרוֹם. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ

דִי טייטש פון „שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה", גֶעפִינְט זיך בַּיי מַעֲרִיב:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

ותמלוך

צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם (לשבת זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (לשבת בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר. זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יָצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

מלך

מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל: מְשֻׁלָּה (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת, וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ, בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שָׁלוֹם רָב, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, תָּשִׂים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם, וְטוֹב

בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

ווען ראש הַשָּׁנָה גֶעפֿאלְט אום שַׁבָּת זָאגְט מֶען נִיט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ". אויךְ קְלַאפְּט מֶען נִיךְ נִיט אִין הארְצֶען ראש הַשָּׁנָה בַּיי „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ":

מֶען עֶפֶענְט דָאס אָרוֹן קוֹדֶשׁ אונ מֶען זָאגְט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ".

פותחין הארון

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:

אבינו

דִי טַייטְשׁ פון „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי מַעֲרִיב:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שמך הגדול והקדוש (דִּיקַרְנוּסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ומפסוק נסה עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתנו ומזונותינו במילוי וברווח ובכבוד לא באיסור לא בעמל ולא בטורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט. כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסה ושלא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הפתוחה והקדושה ותצליחנו והרויחנו וברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מאוצר מתנת ידיך ושיהיה ביתי מלא ברכת יְהֹוָה (יזהר שלא יהגה ח"ו השם באותיותיו רק יאמרנו בשם של אדנות ויכוין לסוי"ס בניקוד סוס) בזכות שמך הגדול (דִּיקַרְנוּסָא):

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

דער חזן זאגט קדיש שלם.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי

הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

וְעַל כֵּן נְקַוֶּה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְקוּדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:
עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

דיני תשליך.

א) נאָך מִנְחָה גֵייט מֶען צוּ תַּשְׁלִיךְ. אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת גֵייט מֶען צוּ תַּשְׁלִיךְ דֶעם אַנְדֶערֶען טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה. עֶס אִיז גְלַייךְ צוּ גֵיין צוּ אַ טַייךְ וְואוּ עֶס אִיז דָא אִין אִיהם פִישׁ. מֶען זָאגְט דִי פְּסוּקִים אוּנ דִי תְּפִלּוֹת וְוִי עֶס אִיז גֶעשְׁטֶעלְט אוּנ דִי מַחֲזוֹרִים דֶערְנָאךְ שָׁאקֶעלְט מֶען אוֹיס דִי קְלֵיידֶער מִרְמֵז זַיין מִיר זָאלֶען זִיךְ נֶעמֶען צוּם הַארְץ אַוֶועק וַוארְפֶען דִי שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים פוּן הַיינְט אָן טְהוּן גוּט'ס:

ב) דֶערְנָאךְ זָאל מֶען צוּרִיק גֵיין

און שוהל אַריין. מֶען זָאל חָלִילָה נִיט רֵיידֶען דְבָרִים בְּטֵלִים. נָאר מֶען זָאל עוֹסֵק זַיין אִין תּוֹרָה אָדֶער זָאגֶען תְּהִלִּים. אָדֶער אִין אַנְדֶערֶע מוּסַר סְפָרִים. וָואס עֶס זָאל בְּרֶענְגֶען צוּ תְּשׁוּבָה כְּדֵי מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ אַיין גוּט יָאהְר. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

סדר תשליך.

יהוה יהוה אל רחום וחנון
א מִי אֵל כָּמוֹךָ: ב נוֹשֵׂא עָוֹן: ג וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע:
ארך אפים
ד לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ: ה לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ: ו כִּי
ורב חסד ואמת נוצר חסד
חָפֵץ חֶסֶד הוּא: ז יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ: ח יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ:
לאלפים נושא עון
ט וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: י תִּתֵּן אֱמֶת
ופשע וחטאה
לְיַעֲקֹב יא חֶסֶד לְאַבְרָהָם: יב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ:
ונקה
יג מִימֵי קֶדֶם: ג״פ

יהוה ארך אפים ורב חסד
א מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ: ב עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: ג יְיָ לִי:
נושא עון ופשע וחטאה ונקה
ד לֹא אִירָא: ה מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: ו יְיָ לִי בְּעֹזְרָי:

פירוש ע״ט

מִי אֵל כָּמוֹךָ וֶוער אִיז אַזוֹי אַיין גָאט וִוי דוּ בִּיסְט דוּ פֶערְטְרָאגְסְט דִי זִינְד אוּנ אִיבֶּערְפָאהְרְסְט אִיבֶּער דִי פְּשָׁעִים צוּ אִיבֶּערְבְּלַייבּוּנְג אוּנ שְׁטַארְקְסְט נִיט דַיין צָארֶען דֶען דוּ בֶּעגֶערְסְט אַייטֶעל חֶסֶד בֶּעצְווִינְג אוּנְזֶערֶע זִינְד אוּנ וַוארְף אִין טִיפֶענֶעשׁ פוּן יָם אַלֶע זִינְד, אוּנ גִיבּ אֱמֶת צוּ יַעֲקֹב חֶסֶד צוּ אַבְרָהָם וִוי דוּ הָאסְט גֶעשְׁוואוּירֶען צוּ אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶען פוּן פָאר מַאהְל:

מִן הַמֵּצַר אוֹים דֶער עֶנְגֶענֶעשׁ רוּף אִיךְ גָאט אוּנ עֶר עֶנְטְפֶערְט מִיר אוּנ שְׁטֶעלְט מִיךְ אִין גְרוֹיסֶע טְרֵייסְט גָאט אִיז בַּיי מִיר אִיךְ וֶועל מִיךְ נִיט פָארְכְטֶען וָואס וֶועט מִיר טְהוּן אַ מֶענְטְשׁ, גָאט אִיז בַּיי מִיר מַיין הִילְף עֶס אִיז בֶּעסֶער צוּ בֶּעשִׁיצֶען

לא ינקח … פוקד … עון אבות על בנים

ז וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: ח טוֹב לַחֲסוֹת בַּיָי מִבְּטֹחַ בָּאָדָם:

על … שלשים … ועל … רבעים

ט טוֹב לַחֲסוֹת בַּיָי מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים:

נָאךְ דֶעם זָאל מֶען זָאגֶען דֶעם פָּסוּק.

לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם
לַיָּם מְכַסִּים:

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיָי לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיָי בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְיָ וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיְיָ כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרָב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיָי עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

תפלה על הפרנסה.

אַמֵייל זָעגֶען זִיךְ נוֹהֵג צוּ זָאגֶען פְרִיעֶר דָאס (קפיטל כ״ד) לְדָוִד מִזְמוֹר, אוּנ דֶער נָאךְ דָאס:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁתִּתְמַלֵּא רַחֲמִים עָלֵינוּ, לְמַעַנְךָ וּלְמַעַן קְדוּשַּׁת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה וְהַשֵּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַנִּזְכָּרִים בּוֹ, וּקְדוּשַּׁת פְּסוּקָיו

פירוש ע״ט

זִיךְ אָן גָאט אֵיידֶער זִיךְ צוּ פֶער־זִיכֶערֶען אוֹיף אַ מֶענְטְשׁ: לא ירעו זֵיי װעלֶען נִיט קֵיין שְׁלֶעכְטְץ טְהוּן אוּנ זֵיי װעלֶען נִיט פֶער־דַארְבֶּען אִין מַיין גַאנְצֶען הֵיילִיגֶען בַּארְג דֶען עֶס װעט דֶערְפוּלְט װערֶען דָאס גַאנְצֶע לַאנְד צוּ דֶערְקֶענֶען גָאט אַזוֹי וִוי דָאס וַואסֶער טְהוּט צוּ דֶעקֶען דֶעם יַם אוּנ עֶר אִיז זֵייעֶר פוּל:

ותיבותיו ואותיותיו וטעמיו ורמזיו וסודותיו, וקדושת השם הקדוש היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די ומפסוק נסה עלינו אור פניך יי, וכתבנו בספר פרנסה טובה וכלכלה שנה זו וכל שנה ושנה, לנו ולכל בני ביתנו כל ימי חיינו, במלוי וברוח בהתר ולא באיסור בנחת ולא בצער בשלוה והשקט ובטח בלי שום עין הרע, ותזכנו לעסוק עבודת הקודש בלי שום טרדה, ותפרנסנו פרנסה שלא יהיה בה בושה וכלמה, ולא נצטרך למתנת בשר ודם כי אם מידך המלאה והרחבה. ותצליחנו ותרויחנו בכל למודנו ובכל מעשה ידינו ועסקנו, ויהיה בתנו מלא ברכת יי ונשבע לחם ונהיה טובים. רחום חנון שומר תומך ומציל ישר פודה רחם עלינו ושמע תפלתנו כי אתה שומע תפלת כל פה. ברוך שומע תפלה:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

אביטע תחנה צו תשליך, ארוים גענומען פון ספרים הקדושים:

רבון העולמים, הער פון אלע וועלטען דו האסט אונז געשריבען אין דיין היילינע תורה צו מאכען היינטיגען טאג ראש השנה, דען אין היינטיגען טאג זיצט דו אויף דער שטיהל פון משפט צו משפט'ן די גאנצע וועלט קליין און גרויס, יונגע און אלטע, ארום און רייך, צו משפט'ן זיי צו גוט'ס און צו שלעכט'ס, צו גליק און צו אונגליק, צום טויט און צום לעבען, יעדערען נאך זיינע מעשים ווי ער האט פערדינט, ווי ער איז ווערט, און מיר ווייסען אז מיר זענען פול מיט זינד, מיר האבען ניט מקיים גיוועזן וואס דו האסט געשריבען אין דיין היילינע תורה, און מיר האבען געגען דיר ווידער־געשפעניגט, דרום זענען מיר זייער ערשראקען פאר דעם יום הדין, און עס איז אויף אונז א גרויס פחד. פיליכט וועסטו אונז משפט'ן נאך אונזערע בייזע מעשים, וועלען מיר חלילה קיין תקומה ניט האבען. דרום קומען מיר היינטיגען טאג צום וואסער צו פליסען טרערען ווי וואסער, דרום קומען מיר צום וואסער בעטען דיך אז דו זאלסט זיך מיט אונז בעגיין מיט ערבארימ־קייט מיט חסד וואס איז געגליכען צו וואסער, און זאלסט אונז היינט צום יום הדין ערוועקען דיינע גוטע מדות, צו רייניגען אונז פון אונזערע זינד וואס זענען פיעל ווי אין מעער וואסער, און זאלסט אפ וואשען אלע אונזערע פלעקען ווי וואסער, דו זעהסט וואס ביי יעדער מענטשט איז אין הארץ, דו קוקסט דורך יעדער קערפער ווי וואסער, עס איז

דערנאך זאגט מען די תפלה פון הגאון ר' חיים יוסף דוד אזולאי:

אל מלא רחמים גלוי וידוע לפניך כי בושנו במעשינו ונכלמנו בעונינו בהעלותנו על לבבנו רוב קצורנו בעבודתך ובעסק תורתך וקיום מצותיך ונמס לבנו בקרבנו והיה למים. מה נענה ומה נאמר כי הצר הצורר בחברת החומר העכור היו בעוכרנו. גם אסור נלוה עמם אסורים ולטושים גלות הנפש והגוף. אמנם גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולשקוד על דלתותיך כי טוב יום בחצריך מאלף בחרנו. ויראים וחרדים אנחנו מאימת דינך הקדוש על כן באנו אליך בכפיפת ראש ונמיכת קומה וחלישות חיל להזכיר ולעורר רחמיך ולהזכיר זכות אבותינו הקדושים ובזכותם תתמלא רחמים עלינו:

ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אל עליון מוכתר בתליתר מכילין דרחמי. שתהא שעה זו עת רצון לפניך ויהיה עולה לפניך קריאת שלש עשרה מדות של רחמים שבפסוקים מי אל כמוך וגו'. המכוונים אל שלש עשרה מדות אל רחום וחנון וגו'. אשר קרינו לפניך כאלו השגנו כל הסודות וצירופי שמות הקדושים היוצאים מהם וזיווגי מדותיהם אשר אחד באחד יגשו. להמתיק הדינים תקיפים ותשליך במצולות

תחנה

פון דיר קיין זאך ניט פארהוילען, קיינער קען זיך פון דיר ניט בעהאל־טען, אויסער דיר קען קיין בע־שעפעניש ניט לעבען ווי א פיש אן וואסער, ווען חלילה דו וואלסט זיך בעגיין מיט דער וועלט א קליינע וויילע מיט מדת הדין, ווען דו זאלסט בעצאהלען א מענטשען נאך זיינע מעשים, פינקטליך ווי ער האט פערדינט, וואלט די וועלט קיין קיום ניט האבען, נאר דו צאמסט ארום דעם מדת הדין מיט דיין מדת הרחמים, ווי די ברעגען פון ים צאמען ארום דאס וואסער, דרום קומען מיר היינט צום וואסער ניט מיט אונזערע גוטע מעשים, ניט מיט אונזערע גערעכטפארטיגקייט, נאר מיר האפען אויף דיין גענאד און דיין מדת הרחמים, וואס זענען אזוי פיהל ווי אין ים דאס וואסער, מיר זענען זיך מתודה אויף אונזערע בייזע מעשים וואס מיר האבען געטהון ביז אהער, און אונזער הארץ איז דערויף זייער צובראכען וואס מיר האבען קענען דיר ווידער געשעפעניגט אין דיך דערצערענט, מיר האבען ניט געהיטען דיין היילינע תורה, מיר האבען ניט מקיים געווען דיינע היילינע מצות, מיר בעטען פון דיר הער פון דער גאנצער וועלט, וואס אין דיין האנד איז די זייל און דאס לעבען פון אלע מענטשען, מיר בעטען פון דיר דו זאלסט אפמעקען אלע אונזערע זינד

ים כל חטאתינו. ואתה בטובך תעורר רחמיך ונהיה נקיים מכל טומאה וחלאה וזוהמא ויעלו כל ניצוצות הקדושה אשר נתפזרו ויתבררו ויתלבנו במדת טובך וברוב רחמיך תתן לנו חיים ארוכים. חיים של שלום. חיים של טובה חיים של ברכה חיים של פרנסה טובה חיים של חלוץ עצמות חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא. חיים שאין בהם בושה וכלימה. חיים של עושר וכבוד. חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת חטא. חיים שתמלא כל משאלות לבנו לטובה. זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים כתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים. וקרע רוע גזר דיננו ויקראו לפניך זכיותינו:

אל מלא רחמים יהמו נא רחמיך עלינו. לקבל ברצון הכנעתנו והרהורי תשובתנו. ותקיים לנו מה שהבטחתנו על ידי עבדיך חכמי ישראל הבא לטהר מסייעין אותו. ובשגם לבנו אטום סתום וחתום. ולא אתנו יודע זו היא שיבה. זו היא ביאה. רב להושיע האר עינינו כאשר בגודל רחמיך הבטחתנו פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם. וראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב ואין חונן ואין מרחם זולתך. כי חנוניך המה חנונים.

תחנה

אונ אלע אונזערע שטרי חובות, דען מיר האבען ניט מיט וואס איין צו צאהלען דאס וואס מיר זענען שולדיג, מיר זאלען חלילה ניט בעדארפען צאהלען מיט אונזער לעבען אונ מיט דעם לעבען פון אונזערע קליינע קינדער, אונ פון יעצט אן אונ ווייטער זאלסטו אונז העלפען מיר זאלען קענען דיך דינען מיט דעם גאנצען הארצען, דו זאלסט אונז בעשאפען א גוט הארץ, מיר זאלען היטען אלע דיינע געבאט, עס זאל ביי אונז ניט זיין קיין קנאה

שנאה, מיר זאלען איינער מיט דעם אנדערען גוט'ס טהון, מיר זאלען יעדערער טראכטען גוט'ס, אונ מיר זאלען איינער דעם אנדערען ליב האבען ווי זיך זעלבסט, אונ מיר זאלען זיין געליבט ביי אנדערע אין די אויגען, מיר זאלען גאר קיין שלעכטע געדאנקען ניט האבען אין זינען, מיר זאלען ווערט זיין פון היינט אן אז דו זאלסט מיט אונז גוט'ס טהון, אונ זאלסט היילען אלע צובראכענע הערצער, דו זאלסט אונז געבען א יאהר פון לעבען

ומרוחמיך המה מרוחמים. כדכתיב וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם ובכן לב טהור ברא לנו אלהינו ורוח נכון חדש בקרבנו. ורשפי התעוררות לבנו באהבתך ותורתך יתמידו ויתרבו. עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך. תחל שנה וברכותיה ותצילנו משבי ומבזה ומכף כל אויב ואורב ושולל ובוזז והפר עצתם ותקלקל מחשבתם. תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן. ותתן בלב השרים להיטיב אלינו ולרחם עלינו. אויבנו ילבשו בושת ועלינו תרחם ברוב רחמיך ותאמר די לצרותינו. וכל הרפתקי דעדו עלינו יהיו לכפר חטאתינו עונותינו ופשעינו ותאמר די לצרותנו. וכשם שסבכת על אבותינו במדבר והצלתם מעינא בישא דבלעם כן בצל כנפיך תסתירנו ונהיה מכוסים במכסה והנהגת שמותיך הקדושים ותשמרם מכל הפסד וכל עלילה. אנא יי הושיענו בזכות אברהם איש החסד יצחק אזור בגבורה יעקב כליל תפארת משה רעיא מהימנא אחוז בנצח. אהרן אחוז בהוד יוסף אחוז ביסוד. דוד אחוז במלכות. ובזכותם תצילנו מיד אויבנו ותהפוך לכם

תחנה

א יאהר פון געזונד, א יאהר פון פרנסה, א יאהר פון גוטס, דו זאלסט ניט צו נעמען א פאטער פון זיינע קינדער, עס זאלען ניט בלייבען אלמנות אונ יתומים ווי א שיף אן רודער, אונ ווי א סטאדע שאף אן א הירט, דו זאלסט ניט צו נעמען א מוטער פון קליינע קינדער, אונ קינדער זאלסטו ניט אוועק נעמען ביי א פאטער אונ מוטער, עס זאל ביי אונז קיין בראך אונ קיין אומ־גליק ניט געשעהן אין אונזערע הייזער, אונזער בלוט זאל זיין אין גאנצען, מיר ווייגען אונ שרייען היינט, אז א גאנץ יאהר זאלען מיר שוין מער ניט דארפען שרייען אונ וויינען חלילה, מיר זאלען א גאנץ יאהר קיין טרערען ניט פערגיסען.

מרעה לטובה ויהיה לנו ישוב והשקט ובטח לעבדך באמת בלי שום טרדה. ותזכנו להתרחק מהגאוה והכעס והקפדה וכל גובה לב. ונהיה מיושבים בדעתנו ונכיר מיעוט ערכנו ונפשנו כעפר לכל תהיה ולא נתכעס ולא נקפיד ונהיה אהבי שלום ומרבים שלום. ותזכנו להתרחק מליצנות ושקר וחנופה ולשון הרע ודבור של חול בשבת וכל דבור אסור. ויהיה רוב דבורנו בתורה ובעניני עבודתך ותאזרני חיל לשמור לפינו מחסום מחטוא בלשוננו. ותזכנו להתרחק מתאות תענוגי הבלי העולם הזה ונאכל לשובע נפשנו וכן בכל צרכנו יהיו כל מעשנו לשם שמים. ותזכנו להיות שמחים בעסק תורתך ובמצותיך ולהיות בטחוננו בך תדיר ויהיה לנו לב שמח לעבודתך וברוב רחמיך תזכנו להשלים תיקון נפשותינו רוחותינו נשמותינו ולא נאבד חס ושלום ותזכנו לעסוק בתורתך הקדושה ולכוין לאמתה של תורה ותצילנו מכל טעות בהלכה ובהוראה ואל תצל מפינו דבר אמת לעולם ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. ומקימי מצותיך ולא

תחנה

און דו זאלסט דערפרייען אלע ביטערע הערצער, אלע צובראכענע געמיטען, דו זאלסט יעדערען דערפילען וואס איהם פעהלט. אלע וואס ליגען קראנק רחמנא ליצלן זאלסטו זיי היילין און שיקען א רפואה שלמה זיי זאלען געזונד און שטארק ווערען, אלע וואס זענען במקום סכנה זאלסטו זיי בעשיצען מיט דיין רעכטע האנד און זאלסט זיי בעשערמען פון זייער געפאהר, אלע עקרות זאלסטו בעפעהלען זיי זאלען טראגענדיג ווערען, און אלע חשוכי בנים זאלען דערפרייט ווערען מיט זרע של קימא, זיי זאלען מער ניט זיין ווי צו דארטע בוימער נייערט ווי בוימער וואס גיבען פרוכט, אלע טראגעדיגע פרויען זאלסטו

יִמָּצֵא בָנוּ וְלֹא בְזַרְעֵנוּ וְזֶרַע זַרְעֵנוּ. שׁוּם פְּגַם וְשׁוּם פְּסוּל וְלֹא יִתְחַלֵּל שִׁמְךָ עַל יָדֵינוּ חַס וְשָׁלוֹם. וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה זֶרַע אֹהֲבֶיךָ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ וְזֶה כַּמָּה מֵאוֹת שָׁנִים בְּלַחֲצָם וְדוֹחֲקָם קוֹרְאִים בְּשִׁמְךָ וּמַאֲמִינִים בְּךָ וּבְתוֹרָתֶךָ. וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת מָסְרוּ עַצְמָן עַל קְדוּשַּׁת שְׁמֶךָ. וְהֵם מְלֵאִים מִצְוֹת וּצְדָקוֹת וְתוֹרָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים "נָא "גִבּוֹר "דוֹרְשֵׁי "יִחוּדְךָ "כְּבָבַת "שָׁמְרֵם:

אָנָּא מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן הִתְמַלֵּא רַחֲמִים עַל כָּל אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּפוּצִים בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וּבִפְרַט עַל יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַזּוּ וְעַל כָּל הַקָּהָל הַקּוֹדֶשׁ הַזֶּה וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וַעֲלֵיהֶם, וְתַצִּילֵנוּ וְתַצִּילֵם מֵרָעָה מֵרָעָב וּמִשְּׁבִי וּמִבִּזָּה וּמִכָּל חֵטְא, וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְכָל חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, אֵל נָא רְפָא נָא לָהֶם. וּתְקַיֵּים בְּכָל אֶחָד מֵהֶם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב. יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי כָּל מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ. וְהַבְּרִיאִים מִדּוֹרְשֶׁיךָ תַּתְמִיד בְּרִיאוּתָם שֶׁלֹּא יֶחֱלוּ חַס וְשָׁלוֹם, וְתַצִּילֵנוּ וְתַצִּיל לְכָל יִשְׂרָאֵל מִכָּל נֶזֶק וּמִכָּל צַר וּמַשְׂטִין וּמְקַטְרֵג וּמֵרוּחַ רָעָה וּמִדִּקְדּוּקֵי עֲנִיּוּת וּמִכָּל מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת בָּעוֹלָם, וְתִפְקוֹד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא זֶרַע קוֹדֶשׁ לְכָל חֲשׂוּכֵי בָנִים, וְהַיּוֹשְׁבוֹת עַל הַמַּשְׁבֵּר תּוֹצִיאֵם מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה, וְיֵצֵא הַוָּלָד

תחנה

היטען זיי זאלען ניט מפיל זיין חס ושלום, און זאלען געווינען אין דער צייט, אלע געווינערינ׳ס זאלען בשלום געווינען, אן צער, אן חבלי לדה, אן ווייטאג, אן יסורים, אן שום סכנה און אומגליק, און זאלען האבען לאנג לעבעדיגע קינדער, זיי זאלען פון זיי קיין צער גידול בנים ניט האבען, זיי זאלען זיי אויף האדעווען צו תורה און צו מעשים טובים, זיי זאלען ניט פערשעמען זייערע עלטערען, זיי זאלען זיין גוט און פרום צו גאט און צו מענטשען.

רבונו של עולם גיב אונז א יאהר וואס מיר זאלען ניט פערשעמט ווערען, זאלסט אונז היטען פון ארימקייט מיר זאלען חלילה ניט בעדארפען אן קומען לידי מתנת בשר ודם, מיר זאלען ניט בעדארפען אן קומען איינער צום אנדערען, דען די גאב פון א מענטש איז קליין און די שאנד איז זייער גרויס, נאר דו זאלסט אונז דערנערען פון דיין איינגע האנד, דו זאלסט אונז צו שיקען א כשר׳ע פרנסה, א גרינגע פרנסה, אן צער, אן לייד, אן

בשעה טובה, ולא יארע שום צער ונזק לא ליולדות ולא לילדיהן, ואל ימשול אסכרה ושדין לכל ילדי עמך ישראל, ותגדלם לתורתך בחיי אביהם ואמם. ובני ישראל עמך יורדי הים באניות, פצם והצילם ממים רבים מיד בני נכר, הצילם מטיט ואל יטבעו, ינצלו משונאים וממעמקי מים. ובני ישראל ההולכים ביבשה הדריכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב, והצילם מכף כל אויב ואורב בדרך, וכל האסורים בכלא בלא משפט מעמך ישראל התר מאסריהם ותוציאם לרוחה ותשימם ליראתך, ותחון זכות אבות להוציא לאור משפטנו, כתבנו בספר חיים למענך אלהים חיים והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני: ישר פודה חוס ורחם עלינו. ושמע תפלתינו כי רחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו, מלך רחמן רחם עלינו, טוב ומטיב הדרש לנו, שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך, בנה ביתך כבתחלה וכונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכינתך לתוכו והשב כהנים לעבודתם ולוים לדוכנם. והשב ישראל לנויהם ומלאה הארץ דעה ליראה את שמך הגדול הגבור והנורא. אמן כן יהי רצון אמן ואמן:

תחנה

שווערקייטען, אונ מיר זאלען אויף האדעווען אונזערע קינדער, אונ מיר זאלען פון זיי נחת האבען זיי זאלען גיין אין די רעכטע וועגען, אונזערע הערצער זאלען זיך פרייען, אמן:

שמע קולנו הער צו אונזער שטים גאט אונזער גאט, פערגעם אונזערע געשריי, האב אויף אונז רחמנות אונ נעם צו אונזער געבעט וואס מיר בעטען דא ביי דיר ביי דעם וואסער, וואס מיר זענען גע־קומען מאכען דיך פאר א קיניג ווי עס איז געוועזען פאר צייטינ׳ס דער שטייגער אז מען פלעגט זאלבען איין קיניג ביי דעם וואסער, נעם צו אונזער תפלה מיט רחמים מיט בעוויליגונג אונ דערמאן אונז היינט דעם זכות פון אונזערע עלטערען וואס דו האסט זיי געענטפערט ביי דעם וואסער ווי עס שטייט געשריבען אין די הייליגע ספרים, דערמאנן אונז דעם זכות פון אדם הראשון וואס ער איז געזעסען הונדערט מיט דרייסיג יאהר אין וואסער אונ האט תשובה געטהון אויף זיינע זינד, דערמאנן אונז דעם זכות פון נח הצדיק וואס דו האסט איהם גע־האלפען אין וואסער, אונ ער איז אנטרונען געווארען פון מבול, דער־מאנן אונז דעם זכות פון אברהם אבינו וואס מען האט איהם אריין געווארפען אין קאלך־אויבען אונ דו האסט פערלאשען דאס פייער ווי

נָאךְ דֶעם זָאגְט מֶען דֶעם פָּסוּק:

כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח. וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי. זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְיָ וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְיָ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

ז״פ לְעוֹלָם יְיָ דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁעַל יְדֵי הֶאָרַת תִּיקּוּנִים עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דַּעַתִּיקִין בִּזְעֵיר שֶׁבְּאָרִיךְ יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ וְיִגֹּלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים. וְתִתֶּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְטוֹבִים בְּעִסְקֵי תוֹרָתְךָ וְקִיּוּם מִצְוֹתֶיךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ. אָמֵן. כֵּן יְהִי רָצוֹן:

תחנה

וַואסֶער, דֶערְמַאנְן אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן יִצְחָק וָואס עֶר הָאט זִיךְ פוּן דַיינֶעטְוֶועגֶען גֶעלָאזְט מַקְרִיב זַיין אוּן אִיז מִיט זַיין גוּטְ׳ן ווִילֶען גֶע־גַאנְגֶען צוּ דֶער עֲקֵדָה אוּן מַלְאָכִים פוּן הִימֶעל הָאבֶען גֶעווֵיינְט אוּן גֶעפְלִיסֶען טְרֶערֶען ווִי וַואסֶער, דֶער־מַאנְן אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן יַעֲקֹב וָואס דוּ הָאסְט אִיהְם גֶעעֶנְטְפֶערְט בַּיי דֶער בְּרוּנֶע וַואסֶער, אוּן הָאט זִיךְ גֶערַאנְגֶעלְט מִיט דֶעם מַלְאָךְ בַּיי דֶעם וַואסֶער, דֶערְמַאנְן אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אוּן כְּלַל יִשְׂרָאֵל וָואס דוּ הָאסְט פַאר זֵיי גֶעשְׁפַּאלְטֶען דֶעם יַם אוּן דוּ הָאסְט זֵיי גֶעטְהוּן גְרוֹיס ווְאוּנְדֶער בַּיי דֶעם וַואסֶער, דֶערְמַאנְן אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן יְהוֹשֻׁעַ וָואס דוּ הָאסְט אִיהְם גֶעשְׁפַּאלְטֶען דֶעם יַרְדֵּן אוּן אִיז אַרִיבֶּער דָאס וַואסֶער, דֶערְמַאנְן אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא אוּן אֱלִישָׁע הַנָּבִיא וָואס זֵיי הָאבֶען גֶעטְהוּן ווְאוּנְדֶער בַּיי דֶעם וַואסֶער, דֶערְמַאנְן אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן אַלֶע צַדִּיקִים אוּן פוּן אַלֶע חֲסִידִים, אוּן זָאלְסְט אוּנְז אָן שְׁרַייבֶּען מִיךְ מִיט מַיין מַאן אוּן מַיינֶע קִינְדֶער אִין דֶעם בּוּךְ פוּן לֶעבֶּען, אוּן אַלֶעם גוּטְ׳ס, אָמֵן:

דאס דאווענען ביז „הַמֶּלֶךְ״, געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג:

הַמֶּלֶךְ

יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד, מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ. לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְרוֹמָם:

וּבְדִבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ:

וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ:

וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל:

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר

מרפא לנפש

די גאונים מיט די בעלי מקובלים שרייבען, דעם טעם פאר וואס דער חזן שרייט „המלך״, מיט א הויך קול, בכדי די מקטריגים וואס זענען מקטרג אויף יודישע זינד זאלען זיך פון אונז אפטהון, ווען מיר די זאך פערשטיין על פי משל, א גרויסער מאן פון דעם קעניג׳ס דינער האט געהאט א בן יחיד, דער בן יחיד איז געהאדיוויט געוואָרען אונ דעם קעניגליכען הויף, ער האט בעקומען זעהר א איידעלען כאראקטער, אונ ער איז געוועזען מיט כל המעלות. ער האט איהם ליעב געהאט צו זעהן ווען דער מלך האט זיך בעוויזען צו דעם פאלק,

מקור חיים

מיר געפינען אין ספרים הקדושים די וועלט איז בעשאפען געוואָרען מיט דער ה. דען די ה איז אינטען אפען צו ווייזען אז די רשעים פאלען אין גיהנם אריין. אויך אין די לינקע זייט פון דער ה איז איין אפ געהאקט פיסעלע צו ווייזען אז ווען אפילו גאר צום

די טייטש פון „המלך״ ביז ענדע „שמונה עשרה״, געפינט זיך ביים ערשטען טאג.

וָדוֹר, שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס, עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ, מְשִׁיחֶךָ:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, הָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וּשְׁבָחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֹז וּמֶמְשָׁלָה, נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֵל מֶלֶךְ, גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ, אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

אין פיהל ערטער זאגט מען דא דעם „שיר המעלות":

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי, תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ, אֲדֹנָי מִי יַעֲמוֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי, וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשּׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר,

מקור חיים

סוף זיי טהון תשובה. עפענט דער רבונו של עולם אין דער זייט א טיראלע אונ נעמט אן זייער תשובה. דרום שרייט מען פאר דעם ווארט המלך אפאר מאהל ה. ה. ה. מיט אגרויס געוויין, מרמז צו זיין אויף דעם זייטיגען טירעלע. דער אייבערשטער זאל חותר חתירה זיין מתחת כסא הכבוד אן צו נעמען אונזער תשובה. דאס מען זאל קענען קומען צום מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא:

מרפא לנפש

דאן פלעגען קומען פיהל מענטשען מיט פערשידענע גיבעט יעדער בעזינדער האט געשריגען אדוני המלך העלף מיר, דער מלך וואס וואר אגרויסער חכם פלעגט פערשטיין לויט דעם געשריי ווער עס זאגט וואהר אונ ווייגט פון טיפען הערצען, דעם פלעגט ער העלפען, די ווערטער אדוני המלך זענען ביי דעם קינד אזוי נקבע געווארען אונ הארץ, דאס ער פלעגט דער זעהן דעם מלך פלעגט ער שרייען אדוני המלך מיט גרויס ליבשאפט, דער מלך האט איהם אויך זייער ליעב געהאט, אונ א צייט האט זיך געמאכט דער זוהן איז געפארען אונ א גרויסען וואלד אונ איז ארוס פון וועג,

שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ, כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד, וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו:

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

ווען דער חזן זאגט בָּרְכוּ זאגט קהל יִתְבָּרַךְ.

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל וחזן בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:

אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים אוֹרוֹת מֵאֹפֶל, אָמַר וַיֶּהִי:

מֶלֶךְ אָמוֹן מַאֲמָרֶיךָ מֵרָחוֹק מֻצָּב. שִׁמְךָ יִתְפָּאַר בַּעֲדָתְךָ יִתְיַצָּב. לְעוֹלָם יְיָ דְּבָרְךָ נִצָּב: מֶלֶךְ

פירוש ע"ט

מֶלֶךְ אָמוֹן גאט וואס ער איז דער מֶלֶךְ פון דער גאנצער וועלט און האט געגעבן די תורה וואס איז דערצויגען אין זיין שוים. מאמריך דיינע רייד וואס דו האסט געזאגט פון בריאת עולם אן האט א בעשטאנד דאס דיין ווילען איז געווען גערעכט צו מאכען די ישראל אין דעם זכות דאס דו האסט געזעהן אז זיי וועלען מקבל זיין די תורה. מֶלֶךְ דו גאט אז דו

מרפא לנפש

די שרעק מיט דעם ברומען פון די ווילדע חיות האבען איהם אזוי וייט פערפיהרט

בְּכַלּוֹתְךָ הַיּוֹם מַעַשׂ אוּמָּנוּתֶךָ. מִדִּין הִצַּלְתָּ מְרוּקָּם בִּתְמוּנָתֶךָ. לְדוֹר וָדוֹר אֱמוּנָתֶךָ: מֶלֶךְ גָּזַרְתָּ כְּמוֹ כֵן לְצֶאֱצָאֵימוֹ פִּדְיוֹם. עֲבוּר לְהִמָּלֵט מִשְּׁאֵתְךָ אָיוֹם. לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם:

חזן שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת עֵדֶיךָ וְעוֹבְדֶיךָ. נַטְלֵם וְנַשְּׂאֵם לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדֶךָ. כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ. קָדוֹשׁ:

זְכוֹר דּוֹרְשֶׁיךָ לְתֵחִי לְעוֹדְדָם. וְהָרֵם קַרְנָם בְּרַחֲמֶיךָ לְהַקְדֵּם. זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם: זְכוֹר הַמְשׁוּכָה אַחֲרֶיךָ בְּאַהַב לְחַלּוֹתֶךָ. נִסְמֶכֶת בְּשַׁעֲשׁוּעַ

מרפא לנפש

בּיז ער איז פֶערקְרַאכֶען טִיף אוּנ וַואלְד ער איז גֶעפַאלֶען צו רוֹיבֶּער'ס אוּנ די הֶענְד אַריין, די רוֹיבֶּער'ס הָאבֶען גֶעזֶעהֶן אַז ער איז אַ שֵׁיינֶער מֶענְטְשׁ, אוּנ

פירוש ע"ט

הָאסְט גֶעעֶנְדִיגְט הַיינְט אִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִי וֶוערְק פוּן דַיין מֵיינְסְטֶערְשַׁאפְט דָאס אִיז אָדָם הָרִאשׁוֹן וָואס ער אִיז בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען אוּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

מדין דוּ הָאסְט אִיהם מַצִּיל גֶעוֶועזֶען פוּן דִין אוּנ מִשְׁפָּט. מרוקם אָדָם הָרִאשׁוֹן וָואס ער אִיז גֶעוֶועבְּט אִין בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען אִין דַיין גֶעשְׁטַאלְט דֶען ער אִיז חַיָּיב מִיתָה גֶעוֶועזֶען וַוייל ער הָאט גֶעגֶעסֶען פוּן דֶעם עֵץ הַדַּעַת הָאסְטוּ דִיךְ אִיבֶּער אִיהם מְרַחֵם גֶעוֶועזֶען אוּנ הָאסְט אִיהם גֶעשֶׁענְקְט זַיין לֶעבֶּען. לדור דַיין וָוארְהֵייט אִיז פוּן אֵיין דוֹר צוּם אַנְדֶערֶען צוּ טְהוּן חֶסֶד. מלך דוּ גָאט הָאסְט גוֹזֵר גֶעוֶועזֶען אַ דֶערְלֵייזוּנְג צוּ דִי קִינְדֶער פוּן אָדָם אַזוֹי וִוי דוּ הָאסְט אִיהם דֶערְלֵייזְט פוּן דֶעם דִין. עבור כְּדֵי זֵיי זָאלֶען אַנְטְרִינֶען וֶוערֶען פוּן דַיין פָּארְכְט. איום דוּ פָּארְכְטִיגֶער גָאט. למשפטיך אַלֶע יִשְׂרָאֵל שְׁטֵייעֶן הַיינְט צוּם מִשְׁפָּט:

שׁומרי מצות דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי הִיטֶען דַיינֶע מִצְוֹת אוּנ זֶענֶען מֵעִיד אַז נָאר דוּ בִּיסְט אַ גָאט אוּנ זֵיי דִינֶען דִיךְ תָּמִיד. נטלם דְרוּם דוּ גָאט דֶערְהֵייבּ זֵיי אוּנ דֶערְהֵייךְ זֵיי צוּ מֶערֶען דַיין כָּבוֹד דֶען זֵיי זֶענֶען אַלֶע דַיינֶע קְנֶעכְט. קדוש דוּ הֵיילִיגֶער גָאט:

זכור דורשיך גֶעדֶענְק דַיינֶע פָארְשְׁטֶער, צוּם לֶעבֶּען צוּ שְׁטַארְקֶען זֵיי. והרם אוּנ דֶערְהֵייבּ זֵיי צוּ פֶעדֶערֶען דַיין רַחֲמִים פַאר דֶעם דִין. זכור גֶעדֶענְק דַיין עֵדָה וָואס דוּ הָאסְט זֵיי גֶעקוֹיפְט פוּן פְרִיעֶר וָואס דוּ הָאסְט זֵיי אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען פוּן מִצְרַיִם. זכור גֶעדֶענְק דָאס זִי אִיז אוֹיסְגֶעצוֹיגֶען נָאךְ דִיר מִיט לִיבְּשַׁאפְט צוּ בֶּעטֶען דִיךְ. נסמכת זִי אִיז אָן גֶעלֶעהְנְט אִין דִּי:

דַת נַחֲלָתֶךָ. גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ: זְכוֹר וּמַהֵר יוֹם יִשְׁעֲךָ לְקָרְבוֹ. בִּדְבִירְךָ לְהִשְׁתַּחֲווֹת וּבְמִשְׁכְּנוֹתֶיךָ לָבֹא. הַר זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ:

חזן בְּרַחֲמִים יַקֵּר צְעִירֵי הַצֹּאן. חוּקָם הַטְרִיפֵם פְּנִימִי וְחִיצוֹן. וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן. קָדוֹשׁ:

שׁוֹפָר זְמַנּוֹ בָּא תְּקוֹעַ בְּעִנְיָנָיו. בְּקֶרֶן אַיִל לְהִזָּכֵר לְבְחוּנָיו. אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו: שׁוֹפָר חָרַד הַמַּחֲנֶה מֵרָחוֹק לַעֲמוֹד. רַחוּם זָכְרֵהוּ וּלְצַדְּקֵנוּ תַּחְמוֹד. הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזָק מְאוֹד: שׁוֹפָר תִּכַּסְתָּ בַּכֶּסֶה לְמִי

פירוש ע"ט — מרפא לנפש

דִי פְרֵייד פוּן דֶער תּוֹרָה וָואס זִי אִיז אַ גְרוֹיסֶער גֶעלֶערֶנְטֶער, הָאבֶּען זֵיי זִיךְ גֶענְלִיכֶען צוּ פַייעֶר. גאלת דוּ הָאסְט בֶּעקְלֶערְט דָאס וֶוען אַזוֹי אַ פֶּערְזָאן וֶועט אוֹיסְגֶעלֵייזְט דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי זֶענֶען דַיין אַרְבּ. זכור גֶעדֶענְק אוּנ אַייל צוּ גֶענֶעהֶנֶען דֶעם טָאג פוּן דַיין הִילְף. בדבירך וֶועלֶען מִיר זִיךְ בּוּקֶען אִין דַיין פַּאלִיש. ובמשכנותיך אוּנ וֶועלֶען קוּמֶען אִין דַיין רוּאוּנְג צוּ דֶעם בַּארְג צִיוֹן וָואס דַיין שְׁכִינָה הָאט אוֹיף אִיהְם גֶערוּהְט:

בְּרַחֲמִים יקר מִיט דֶערְבַּארֶעמְקֵייט זָאלְסְטוּ חָשׁוּב מַאכֶען דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי זֶענֶען גֶעגְלֶעכֶען צוּ דִי יוּנְגֶע שָׁאף. חוקם זֵייעֶר שְׁפַייז זָאלְסְטוּ זֵיי שְׁפַּייזֶען. פנימי דִי וָואס זֶענֶען אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָדֶער אִין חוּץ לָאָרֶץ. ואני עֶס זָאל זַיין אֵיין עֵת רָצוֹן דָאס דוּ גָאט זָאלְסְט אָן נֶעמֶען מַיין תְּפִלָּה. קדוש הֵיילִיגֶער גָאט:

שׁוֹפָר זמנו דִי צַייט פוּן שׁוֹפָר אִיז גֶעקוּמֶען מֶען זָאל בְּלָאזֶען, אַזוֹי וִוי אוּנְזֶערֶע חֲכָמִים הָאבֶּען מְתַקֵּן גֶעוֶועֶן. להזכר כְּדֵי עֶס זָאל צוּ דִי יִשְׂרָאֵל גֶעדַאכְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן דִי גֶעפְּרִיבְטֶע אָבוֹת. אחר אוֹיף דֶעם אָרְט וָואס מֶען הָאט גֶעזָאלְט יִצְחָק'ן צוּ אַקָרְבָּן בְּרֶענְגֶען הָאט מֶען דֶער נָאךְ גֶענוּמֶען אֵיין ווִידֶער וָואס עֶר אִיז גֶעוֶועֶן אָן גֶענוּמֶען אוּנ אַרוּם גֶעווִיקֶעלְט מִיט זַיינֶע הֶערְנֶער אִין אַדָארֶען בּוֹים אוּנ דֶענְסְטְמָאל הָאט גָאט צוּ אַבְרָהָם גֶעשְׁווָאוירֶען אַז אוֹיף זַיינֶע קִינְדֶער וֶועלֶען זַיין צָרוֹת אוּנ זֵיי וֶועלֶען זַיין פוּל מִיט עֲבֵירוֹת וֶועט עֶר זֵיי גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן דֶער עֲקֵידָה. שופר דֶער שׁוֹפָר הָאט דֶערְשְׁרָאקֶען דִי מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל בַּיי דֶעם בַּארְג סִינַי דָאס זֵיי הָאבֶּען גֶעמוּזְט פוּן וַוייטֶען שְׁטֵיין. רחום דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער גָאט גֶעדֶענְק דֶעם דָאזִיגֶען שׁוֹפָר אוּנ זָאלְסְט לוּסְט הָאבֶּען צוּ גֶערֶעכְט מַאכֶען אוּנְז. שופר דֶעם שׁוֹפָר הָאסְטוּ גֶעצִירְט אוּנ אָן גֶעבְּרֵייט צוּ בְּלָאזֶען אִין דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה וָואס עֶר הֵייסְט „כֶּסֶה" צוּ דִי יִשְׂרָאֵל

וואס

מָנָה עָפָר. יְשׁוּבוּן מֵאָוֶן בְּכִפּוּר לְהִתְכַּפֵּר. תִּקְעוּ בַחוֹדֶשׁ שׁוֹפָר:

חזן אֵל חָנַן נַחֲלָתוֹ בִּנוֹעַם לְהַשְׁפֵּר. יְדָעָם קְרוֹא קָרְבְּנוֹתָיו בְּמִסְפָּר. וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ.

מֶלֶךְ יִשְׁפּוֹט עַמִּים בְּמֵישָׁרִים לְנַשְּׂאוֹ. צוֹפֶה לְדַקְדֵּק דִּינָם בְּהִתְנַשְּׂאוֹ. כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ: מֶלֶךְ כַּבִּיר נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה לְבַדּוֹ. חַי יִגְבַּהּ בַּמִּשְׁפָּט בְּהִתְכַּבְּדוֹ. לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ: מֶלֶךְ לְרוֹגֶז רַחֵם יִזְכּוֹר כִּנְאֻמוֹ. קָרוֹב לְהַצְדִּיק עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ. עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ:

מרפא לנפש

מִיט זֵיי מִיט הַאלְטֶען קֶען עֶר מִיט זַיין חָכְמָה פִיהְל נִיטְצֶען בְּרֶענְגֶען, זֵיי הָאבֶּען פֶערְלֵייגְט פְּלֶענֶער מִיט גוּטֶען אוּנ מִיט בֵּייזֶען, בִּיז עֶר אִיז צוּ זֵיי צוּגֶעשְׁטאַנֶען,

פירוש ע"ט

וָואס אוֹיף זֵיי אִיז גֶעזָאגְט דֶער פָּסוּק „מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב". יְשׁוּבוּן אַז זֵיי הֶערֶען דָאס קוֹל פוּן דֶעם שׁוֹפָר טוּעֶן זֵיי תְּשׁוּבָה פוּן זֵייעֶרֶע עֲבֵירוֹת כְּדֵי גָאט זָאל זֵיי מוֹחֵל זַיין אוּם יוֹם כִּפּוּר. תִּקְעוּ דְרוּם הָאט גָאט גֶעהֵייסֶען אִין חוֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי בְּלָאזֶען שׁוֹפָר:

אֵל חָנַן גָאט הָאט דֶערְבַּארֶעמְט זַיין אַרְב יִשְׂרָאֵל, מִיט זִיסֶע וֶוערְטֶער צוּ בֶּעשֵׁיינֶען זֵיי, דֶער מִיט וָואס עֶר הָאט זֵיי גֶעלָאזְט וִויסֶען. קְרוֹא לֵייעֶען דֶעם סֵדֶר פוּן דִי קָרְבָּנוֹת מִיט דֶער צָאהְל. וְתִיטַב אוּנ דִי פַּרְשָׁה פוּן דִי קָרְבָּנוֹת וָואס מִיר לֵייעֶנֶען זָאל גֶעפֶעלֶען צוּ גָאט אוּנ אָנְגֶענוּמֶען זַיין בֶּעסֶער וִוי דֶער אָקְס וָואס אָדָם הָרִאשׁוֹן הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען. קָדוֹשׁ דֶר הֵיילִיגֶער גָאט:

מֶלֶךְ יִשְׁפּוֹט גָאט טְהוּט מִשְׁפָּטֶ'ן דִי וֶועלְט מִיט רֶעכְטְפַארְטֶעגְקֵייט. צוֹפֶה עֶר קוּקְט אַלֶע מַעֲשִׂים עֶר זָאל רֶעכְט מִשְׁפָּטֶ'ן. כּוֹנֵן עֶר טְהוּט אָנְרֶעכְטֶען זַיין שְׁטִיהְל צוּם מִשְׁפָּט. מֶלֶךְ גָאט דֶער שְׁטַארְקֶער קִינִיג, עֶר וֶוערְט אַלֵיין גֶעהֵיילִיגְט דוּרְךְ גֶערֶעכְטִיגְקֵייט. חַי לֶעבֶּעדִיגֶער גָאט. יִגְבַּהּ עֶר אִיז דֶערְהֵייכְט אִין מִשְׁפָּט, עֶר אִיז גֶעעֶרְלִיכְט. לַעֲשׂוֹת צוּ טְהוּן דֶעם מִשְׁפָּט פוּן זַיינֶע קְנֶעכְט. מֶלֶךְ אוֹיב דִי יִשְׂרָאֵל זֶענֶען רָאוּי גָאט זָאל אוֹיף זֵיי צֶערְנֶען זָאל עֶר גֶעדֶענְקֶען דֶעם זְכוּת פוּן אַבְרָהָם צוּ דֶערְבַּארֶעמֶען זִיךְ. כִּנְאֻמוֹ אַזוֹי וִוי עֶר הָאט גֶעזָאגְט אִיךְ וֶועל גֶעדֶענְקֶען דֶעם בְּרִית פוּן אַבְרָהָם. קָרוֹב גָאט אִיז נָאהֶענְט גֶערֶעכְט צוּ מַאכֶען דָאס פָאלְק וָואס זֵיי אֵיינְצִיגֶען זַיין נָאמֶען. עַמּוֹ זַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל לֵייעֶנֶען קְרִיאַת שְׁמַע אִיטְלִיכֶען טָאג:

חזן יִרְאֶה פָּעָלְךָ וְהֲדָרְךָ לִתְמִימִים. חַיּוּת בְּצִלְּךָ לְאוֹרֶךְ יָמִים. מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים. קָדוֹשׁ:

זְכוֹר מְקַוֶּיךָ נַחַת שֻׁלְחָנְךָ לְעָרְכָה. אֲדֵר תְּהִלָּתְךָ בְּפִימוֹ לְהִתְבָּרְכָה. זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה: זְכוֹר נְדִיבֵי עַמִּים אֲבוֹת הָעוֹלָם. חֲשׂוֹךְ עֲבָדֶיךָ מִזָּדוֹן וְנֶעְלָם. וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: זְכוֹר סוּכַּת שָׁלֵם הַיּוֹשֶׁבֶת בָּדָדָה. חוּשָׁה לְהָכִין אוֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ. יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה:

חזן לְחַיֵּי עוֹלָם יִכָּתְבוּ אֱמוּנַי. יִזְכּוּ לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְיָ. לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְיָ קָדוֹשׁ:

שׁוֹפָר עֶבְרַת קוֹלוֹ נִשְׁמַע בְּאַשּׁוּר. לְהֵעָטוֹת שִׂמְחַת עוֹלָם בְּקִשּׁוּר. וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר: שׁוֹפָר פִּצֵּץ קוֹל בְּעֶבְרֵי נְהָרִים. חֵרוּת לְהַשְׁמִיעַ

מרפא לנפש — פירוש ע"ט

יִרְאֶה פָּעָלְךָ דַיין װערק אוּן דַיין שֵׁיינְ־ קֵייט דָאס אִיז דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זֵיי הָאבֶּען אִיהם אוֹיס גֶעטוּהְן זַיינֶע טְהַייעֶרֶע קְלֵיידֶער, אוּן הָאבֶּען אִיהם זָאל גֶעזֶעהְן װערֶען צוּ דִי פְרוּמֶע יִשְׂרָאֵל. מַלְכוּתְךָ דַיין מְלוּכָה אִיז דִי אֵייבֶּעגֶע מְלוּכָה. קָדוֹשׁ הֵיילִיגֶער גָאט:

זְכוֹר מְקַוֶּיךָ גֶעדֶענְק דִי יִשְׂרָאֵל װָאס זֵיי הָאפֶען צוּ דִיר. נַחַת דַיין גֶעזֶע־ גֶעפְטֶען טִישׁ אָן צוּ רֶעכְטֶען דָאס זֵיי זָאלֶען פַּרְנָסָה הָאבֶּען. אֲדֵר װעלֶען זֵיי אֵיין שֵׁיינֶע לוֹיב דִיךְ לוֹיבֶּען מִיט זֵייעֶר מוֹיל. זְכוֹר גֶעדֶענְק דִי אָבוֹת פוּן דֶער װעלְט. חֲשׂוֹךְ אוּן דוּרְךְ זֵייעֶר זְכוּת פַּאר מַייד דַיינֶע קְנֶעכְט פוּן דִי זִינְד װָאס װערֶען גֶעטְהוּן בְּמֵזִיד אָדֶער בְּשׁוֹגֵג. וְחֶסֶד אוּן גָאטְ'ס חֶסֶד זָאל אוּנְז בַּיי שְׁטֵיין פוּן אֵייבֶּעג בִּיז אֵייבֶּעג. זְכוֹר גֶעדֶענְק דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הַיּוֹשֶׁבֶת װָאס זִי זִיצְט אַלֵיין אוּן אִיז װִיסְט. חוּשָׁה אַייל צוּ אָנְבְּרֵייטֶען זִי אוּן אוּנְטֶער צוּ לֶעהְנֶען זִי. יִשְׂמַח דֶערְמִיטְמָאל װעט זִיךְ דֶער בַּארְג פוּן צִיּוֹן פְרֵייעֶן, אוּן דִי דֶערְפֶער פוּן יְהוּדָה װעלֶען לוּסְטִיג זַיין:

לְחַיֵּי עוֹלָם צוּ אֵייבִּיג לֶעבֶּען זָאלֶען אָנְגֶעשְׁרִיבֶּען װערֶען מַיין װָארְהַאפְטִיגֶע. יִזְכּוּ זֵיי זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהְן דָאס זִיסְקֵייט פוּן גָאט דָאס אִיז עוֹלָם הַבָּא. קָדוֹשׁ דוּ הֵיילִיגֶער גָאט:

שׁוֹפָר עֶבְרַת דָאס אִיבֶּערְפָאהְרוּנְג פוּן דֶעם קוֹל שׁוֹפָר װעט גֶעהֶערְט װערֶען מִיט שְׁטַארְקֵייט. וּבָאוּ װעלֶען קוּמֶען יִשְׂרָאֵל װָאס זֶענֶען פֶערְלָארֶען אִין לַאנְד אַשּׁוּר. שׁוֹפָר דֶער שׁוֹפָר װעט אוֹיסְשְׁפְּרֵייטֶען זַיין קוֹל צוּ דִי

יהודה ואפרים. והנדחים בארץ מצרים: שופר צרפת וספרד יצרח להתקדש. נפוצים בארבע נצח יחדש. והשתחוו ליי בהר הקודש:

חזן אמרי נחומיך ישעשעוני בכפלים. סלה לעבדך בכל גבולים. בהר הקודש בירושלים. קדוש:

מלך קדוש שוכן שמי ערץ. נחץ מבשר עלות הפורץ. יי מלך תגל הארץ: מלך רם ונשא היודע ועד. בנה קריתך כי בא מועד. יי ימלוך לעולם ועד: מלך שלטונך לעד בכל משלם. ישר ליראיך דרך להועילם. יי ימלוך לעולם:

מרפא לנפש

אנגעטוהן זייערע גראבע קליידער, זיי האבען איהם געהוטען אלאנגע צייט ביז ער איז געוואוינט געווארען צו זייערע שלעכטע מעשים. אז עם האט איהם

פירוש ע״ט

שבטים וואס זענען פערטריבען גע־ווארען פון יענער זייט טייך פרת. גאולה דערלייזונג צו לאזען הערען צו יהודה אונ אפרים. והנדחים אונ צו די ישראל וואס זענען פערשטויסען אין לאנד מצרים. נפוצים די ישראל וואס זענען פערשפרייט אין אלע פיער זייטען פון דער וועלט, וועט ער בעפרייען צו אייביג. והשתחוו אונ זיי וועלען זיך בוקען צו גאט אויף דעם היילינגען בארג פון ירושלים:

אמרי נחומיך די רייד פון דיין טרייסט זאלען אונז טאפעל דערפרייען. סלה וועלען מיר דיך אייביג דינען אין אלע גרעניצען. בהר אויף דעם היילינגען בארג אין ירושלים. קדוש היילינגער גאט:

מלך קדוש דער היילינגער גאט דער דא רועט אין די שטארקע הימעל. נחץ אייל צו ברענגען אליהו ער זאל אונז מבשר זיין די גאולה אונ משיח זאל קומען וואס ער קומט ארוים פון משפחת פרץ. מלך דער הויכער אונ דערהויבענער מלך, דער דא ווייסט אלץ אונ איז איין עדות אויף אלע מעשים. בנה קריתך בויע צוריק דיין שטאט ירושלים דען עס איז געקומען די צייט. יי ימלוך דו גאט וועסט קעניגען אייביג. מלך דיין געוועלטיגקייט וועט זיין צו אייביג איבער איטלעכען וועט דיין מלוכה געוועלטיגען. ישר מאך גלייך צו דיינע פארכטער א וועג צו העלפען זיי דאס זיי זאלען קענען דיך דינען. יי גאט זאל איבער אונז קעניגען צו אייביג:

חזן תְּנַהֲגֵנוּ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים לְהִתְהַלְּכָה. בְּאוֹר יְיָ לְכוּ וְנֵלְכָה. וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. קָדוֹשׁ:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ, אֲדוֹן עֻזֵּנוּ, צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ, מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה. הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה. טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים. רוֹמְמֵי שַׁדַּי. תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ, יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ, בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ, יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם, וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּרִים, כֻּלָּם גִּבּוֹרִים, וְכֻלָּם

פירוש ע"ט   מרפא לנפש

תְּנַהֲגֵנוּ בְּאַרְצוֹת זָאלְסְט אוּנְז פִירֶען קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וָואס עֶר וֶוערְט שוֹין וֵוייניג גֶעאַרְט, אוּנ זַיין הַארְצֶען פְלֶעגְט זִיךְ אַמָאהְל דֶערְוֶועקֶען אַ פִינְק אִין גֶערוּפֶען אֶרֶץ הַחַיִּים דֶענְסְטְמָאל וֶועט אַיינֶער צוּם אַנְדֶערֶען זָאגֶען לָאמֶער גֵיין אִין דֶער לֶעבְט פוּן גָאט, אוּנ צוּ גָאט וֶועט זַיין דִי קֶענִיגְרַייךְ. קָדוֹשׁ דֶער הֵיילִיגֶער גָאט:

עוֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם: וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם, בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה, וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים, וּמְפָאֲרִים, וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשָׂפָה בְרוּרָה, וּבִנְעִימָה, קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד. עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

כְּבוֹדוֹ אִיהֵל כְּהַיּוֹם בְּרַחֲמִים מֶלֶךְ. בּוֹחֵן כָּל עֶשְׁתּוֹנוֹת צָעִיר וְרַב מֶלֶךְ. גֵּאוּת וָעֹז הִתְאַזֵּר מֶלֶךְ. דּוֹק וָחֶלֶד יֶחֶרְדוּן מֵאֵימַת מֶלֶךְ. הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם יָחוֹן מֶלֶךְ. וּמֵבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם יַצְדִּיק מֶלֶךְ. זִכָּרוֹן הוּא יוֹם תְּרוּעַת מֶלֶךְ: חזן חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא לְזַכּוֹתָם מֶלֶךְ. טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו מַמְלִיךְ כָּל מֶלֶךְ. יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ בְּזִכְרוֹן טוֹב מֶלֶךְ:

כַּלָּה אַל תַּעַשׂ לִשְׁאֵרִית בְּנֵי מֶלֶךְ. לָכֵן אָתָאנוּ לְךָ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ. מֵאֶתְמוֹל קַדְמוֹנוּךָ לְחַלּוֹתְךָ מֶלֶךְ: חזן נָא נְצוֹר חֶסֶד לְנִינֵי שְׁלָחוֹ לוֹ שְׁלֹשֶׁת אֵילֵי מֶלֶךְ. סֻכּוֹת בָּאֵי בְּתַחַן לְמַר בָּכוּ אֶרְאֶלֵּי מֶלֶךְ. עֲנוּתָם בַּל תִּבֶז לָלֶן בְּמָקוֹם עָלוּ וְיָרְדוּ בוֹ מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ:

מרפא לנפש

פון אײדילקײט, ער װאר אָבער שוין אַזוי צו זײ צו געבינדען, דאס אביסיל די מוקא פאר זײ, און אביסעל די געװאױנהײט האט די פינק פון אײ-דילקײט באלד פערלאשען, א מאהל האבען די רויבער זיך פערשטעלט און זענען

פְּדֵם הַיּוֹם מִדִּין גָּמוּר מְלַחֲיבֵם מֶלֶךְ: חזן צַדְּקֵם בְּרַחֲמִים
וּפָקְדֵם לְטוֹבָה מֶלֶךְ: קְשׁוֹב קוֹל תְּקִיעָה מְתוֹקְעֵי
הַיּוֹם לְךָ מֶלֶךְ. רַחֲמִים תְּעוֹרֵר לִמְחַכֵּי לְךָ מֶלֶךְ:

חו"ק שְׁעֵה שַׁוְעַת עַם מְשַׁחֲרֶיךָ מֶלֶךְ. תֵּפֶן בְּתוֹמְכֵי בָּרוּךְ
וּנְבָרֶכְךָ אֱלֹהִים חַיִּים וָמֶלֶךְ:

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרוֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָּל
חַיָּה וְאוֹפָן וּכְרוּב: לְעוּמַּת שְׂרָפִים לְעוּמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ, לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם
זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ, וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ, כִּי
הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת, עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת,
בַּעַל מִלְחָמוֹת, זוֹרֵעַ צְדָקוֹת, מַצְמִיחַ
יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת, נוֹרָא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן
הַנִּפְלָאוֹת, הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד
מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים
גְּדוֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן
תָּאִיר, וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ, יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה

מרפא לנפש

מיט איהם געקומען און די רעזידענטץ שטאט, גראד און דעם טאג האט זיך דער מלך בעוויזען צום פאלק, ווי ער האט נאר דער זעהן דעם מלך, האט זיך און איהם דערוועקט די אלטע ליבשאפט מיט זיין אלטע געוואוינהייט, דאס ער האט געגעבען א געשריי מיט א יעמערליך קול אדוני המלך פון דעם געשריי זענען

חֶמְלַת עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ, וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים, כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ, וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ, נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה, וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן: וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת, לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

דִּינִים פוּן קְרִיאַת שְׁמַע.

א) בְּשַׁעַת מֶען זָאגְט דֶעם פָּסוּק „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל”, דַארְף מֶען זַייעֶר גֶעוָֹוארִינְט צוּ זַיין אוּנ זִינֶען צוּ הָאבֶּען דִי טַייטְשׁ:

ב) דִי טַייטְשׁ אִיז „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל”, הֶערְט צוּ יוּדֶען, „יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד” גָאט אוּנְזֶער גָאט אִיז אֵיין גָאט אִין אַלֶע װעלְטֶען:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ | אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ

נבחר מכסף

וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ וגו', דֶער אור החיים הַקָּדוֹשׁ טַייטְשְׁט דֶעם פָּסוּק עַל פִּי משל, גֶעוִויסְט וִוי זֵיי זֶענֶען אַהִין גֶעקוּמֶען, דָאס

מרפא לנפש

דִי רוֹיבֶּער עֶרְשְׁרָאקֶען גֶעוָוארֶען זֵיי הָאבֶּען זִיךְ גֶעגֶעבֶּען אַ טְרָאג אָפּ אַז מֶען הָאט נִיט קוֹל אִיז דֶעם מֶלֶךְ זַייעֶר בֶּעקַאנְט גֶע-

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל
לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ:
וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין
עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ
בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ
יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ
לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְהוָֹה בָּכֶם וְעָצַר אֶת
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָֹה נֹתֵן
לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת
בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ:
וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם
כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

מרפא לנפש

וועזען, דער מלך האט איהם צו גערופען
צו זיך, ער האט אבער ניט געקענט צו
גיין אונ זיינע בעשמיצטע קליידער דען
ער האט זיך זייער געשעהמט, ער איז געפאלען אויף דעם פנים פאר בושה,

נבחר מכסף

לאמיר זעהען עס זאל טרעפען איינער האט
קיין קינדער ניט, אונ איז ארים, אונ איז
שטערבליך קראנק, אונ פלוצלונג איז צו איהם

אונ

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת, וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. לְדוֹר וָדוֹר, הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם, וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים, נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ, עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ, וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים, דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה, חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ

נבחר מכסף

גֶעקוּמֶען אַנָבִיא און הָאט אִיהם גֶעזָאגְט דז זָועסְט גֶעזוּנְד וָוערֶען און לַאנְג לֶעבֶּען, און דיין וַויְיבּ וָועט גֶעוִוינֶען אַ זוּהְן, און דִי וָועסְט נִייעֶר בייך וָוערֶען, די לִיבְּשַׁאפְט וָואס דֶער איהם אַרוּם גֶעוַואשֶׁען אִין אָנְגֶעטְהוּן

מרפא לנפש

און הָאט זַייעֶר בִּיטֶער גֶעוַויינְט, עֶר הָאט פֶערְצֵיילְט וִוי אַזוֹי עֶר אִיז פֶערְפִיהְרְט געוָוארֶען, און פוּן וַואנֶען עֶר קוּמְט צוּ אַזֶעלְכֶע בֶּעשְׁמוּצְטֶע קְלֵיידֶער, מֶען הָאט קֶענִיגְלִיכֶע קְלֵיידֶער, דָא הָאט מֶען הֶערְשְׁט

ואלהי אבותינו, מלכנו מלך אבותינו, גואלנו גואל אבותינו, יוצרנו צור ישועתנו, פודנו ומצילנו מעולם שמך, אין אלהים זולתך:

עזרת אבותינו אתה הוא מעולם, מגן ומושיע לבניהם אחריהם בכל דור ודור: ברום עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ: אשרי איש שישמע למצותיך, ותורתך ודברך ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון לעמך, ומלך גבור לריב ריבם: אמת אתה הוא ראשון, ואתה הוא אחרון, ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע: ממצרים גאלתנו יי אלהינו, ומבית עבדים פדיתנו: כל בכוריהם הרגת, ובכורך ישראל גאלת, וים סוף בקעת, וזדים טבעת, וידידים העברת, ויכסו מים צריהם, אחד מהם לא נותר: על זאת שבחו אהובים, ורוממו אל, ונתנו ידידים זמירות שירות ותשבחות, ברכות והודאות למלך אל חי וקים: רם ונשא גדול ונורא, משפיל גאים, ומגביה שפלים, מוציא אסירים, ופודה ענוים, ועוזר דלים, ועונה לעמו, בעת שועם אליו: תהלות לאל עליון ברוך הוא ומבורך, משה ובני ישראל לך ענו שירה, בשמחה רבה, ואמרו כלם:

מרפא לנפש

און זיין געזוכט דערקענט ווער ער איז, דער מלך האט מיט איהם געטהון גרויסע גענאדע, ער האט איהם געמאכט זעהר גרויס, דער נמשל איז, די יודען קומען ארויס פון זעהר גרויסע לייט, אברהם. יצחק. יעקב. די נשמות זייערע זענען פון כסא הכבוד. זיי דארפען זיין געזוואונט מיט אלע גוטע מעלות. תורה. ומצות. ומעשים טובים. נאר ברבות הימים.

נבחר מכסף

מענטש וואלט געהאט צו דעם נביא פאר דער בשורה, איז גאר ניט צו בעשרייבען, אזוי האט משה רבינו געזאגט צו די יודען, די דריי טובות גוט דאך הקדוש ברוך הוא צו אייך אלע טאג, ווי גרויס דארף זיין אייער ליבשאפט צו הקדוש ברוך הוא, דריבער „ואהבת את יי אלהיך", זאלסטו ליב האבען דיין גאט „בכל

מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים יְיָ, מִי כָּמוֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עֹשֵׂה פֶלֶא:

שִׁירָה חֲדָשָׁה, שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם, הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל, קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל, וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל, גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ, בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

נבחר מכסף — מרפא לנפש

לְבָבְךָ", פַאר דיין גַאנְצֶען הארְצֶען, דָאס מֵיינְט הַיָמִים זֶענֶען זַיי פֶערְפִיהְרְט גֶעוְואָרֶען אוּנ

מֶען פאר די קִינְדֶער וְואס הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דֶעם גְרוֹיסֶען וַואלְד, פוּן תַּאֲוַת הָעוֹלָם

הַזֶה אוּנ זֶענֶען גֶעפאלֶען צוּ דִי מַשְׁחִיתִים אוּנ מְקַטְרִיגִים אוּנ דִי הֶענְד אַריין ר"ל.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

מרפא לנפש

די מַשְׁחִיתִים הָאבֶּען זֵיי פֶערְפִיהְרְט מִיט שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים. אונ זֵיי אָנְגֶעקְלֵיידְט מיט שֶׁענְדְלִיכֶע קְלֵיידֶער אויף. הִיטֶען זֵיי אָפּ יֶעדֶען טְרִיט דָאס מֶען וֶוערְט גָאר מיט זֵיי גֶעוואוינְט ר"ל. וֶוען עֶס קוּמְט

נבחר מכסף

וִוי לִיבּ הָאסְט זֵיי הָאסְט וָואס גֶעגֶעבֶּען דִיר הָאט דַיין גַאנְצֶען הַארְץ, „וּבְכָל נַפְשְׁךָ" פַאר דַיין לֶעבֶּען, וָואס הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁענְקְט דִיר דַיין לֶעבֶּען אַלֶע טָאג וִוי מִיר זָאגֶען אַלֶע טָאג „הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים". הקב"ה גוט אַלֶע טָאג אִין דֶער פְרִיה צוּרִיק דִי נְשָׁמוֹת אִין דִי טוֹיטֶע קֶערְפֶּערְ'ן. „וּבְכָל מְאוֹדֶךָ", פַאר דַיין גַאנְצֶען פֶערְמֶעגֶען וָואס הקב"ה הָאט דִיר גֶעגֶעבֶּען, אונ וֶוען אֲפִילוּ עֶר הָאט נִיט דִי אַלֶע דְרֵיי זַאכֶען אִיז עֶר גְלֵייךְ

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ. וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם תְּרוּעָה, מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

נבחר מכסף

זוי עס האט אַמאהל געטראָפען אייגער האט געהאַט אַ גרויסען פאַרמעגען, אונ וויל ער האט מורא געהאַט צו וואוינען אין דיזער שטאָט, ווייל עס איז דאָרט געוועזען פיהל גנבים, האט ער געוואָלט פאָהרען אין איין אַנדערע שטאָט אַריין וואוינען, ער האט אָבער מורא געהאַט צו פאָרען אין וועג מיט אַזוי פיהל פערמעגען, האט ער גענומען דאָס גאַנצע פאַרמעגען פאַרקויפט, אונ פאַר דעם געלד געקויפט איין בריליאַנט אונ האט איהם גוט בעהאַלטען, ווען ער איז גיפאָרען אין וועג

מרפא לנפש

אָבער ראָש הַשָּׁנָה אונ יוֹם כִּפּוּר די יודען דער שפּירען אונ די שוהלען אונ בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת אַז דער מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בעוויזט זיך צו זיי, ער איז מַמְּבִין אויף יעדינ'ס געדאַנקען מיט יעדעם הַאָרֶץ, אונ ריכטעט זיי, דערוועקט זיך ערשט אונ זיי דאָס יודישע הַאָרֶץ, דער חַזָּן טהוט אַ געשריי מיט

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר. זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת, וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

מרפא לנפש

אַ יֶעמֶערְלֶעךְ קוֹל הַמֶּלֶךְ דִי מְקַטְרִיגִים גִיבֶען אִיהְם אַלָאז אָפּ, אוּנ אַנְטְלוֹיפֶען פוּן אִיהְם, זַיי קִיקֶען זִיךְ עֶרְשְׁט אִיהְם פוּן אַ גַאנְץ יָאהְר ווִי ווַייט זַיי זֶענֶען פֶערְדָארְבֶּען גֶעווָארֶען ווִי ווַייט זַייעֶרֶע קְלֵיידֶער זֶענֶען פֶערְפְלֶעקְט אוּנ פֶערְאוּמְ־רֵיינִיקְט, זַיי וֵויינֶען זִיךְ אוּם פַאר דֶעם זַיין גַאנְצֶען הַארְץ, אֲפִילוּ עֶר לֶעבְּט אוֹיף דִי וֶועלְט מִיט אָרִימְקַייט אוּנ מִיט יִסוּרִים, פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען דַארְף עֶר זַיין פְרֵיילֶעךְ אִין הַארְצֶען, ווַייל עֶר הָאט בַּיי זִיךְ אַזוֹי אַ טַייעֶרֶען בְּרִילַאנְט,

נבחר מכסף

הָאט עֶר גֶעבְּלָאנְזֶעט, אוּנ עֶס הָאט אִיהְם גֶעפֶעהְלְט עֶסֶען, אוּנ עֶר הָאט גֶעלֶעבְּט מִיט נוֹיט פוּן הוּנְגֶער אוּנ צַעַר, פוּן דֶעסְטְוֶועגֶן אִיז עֶר גִיוֶועזֶען אִין הַארְץ פְרֵיילֶעךְ, ווַייל עֶר הָאט גֶעווִיסְט עֶר הָאט בַּיי זִיךְ אַ טַייעֶרֶען בְּרִילַאנְט, עֶר וֶועט קוּמֶען אִין שְׁטָאט אַרַיין וֶועט עֶר דֶעם בְּרִילַאנְט פֶערְקוֹיפֶען וֶועט עֶר זַיין גִינוּג רַייךְ, דָאס זֶעלְבִּיגֶע אִ'ז מִיט דֶעם מֶענְטְשׁ וָואס אִיז בֶּע־הֶעפְט צוּ הקב"ה מִיט מוֹרָא אוּנ לִיבְּשַׁאפְט מִיט

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ, בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

נבחר מכסף

דָאס וֶועגֶען די מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וָואס עֶר הָאט, עֶר וֶועט דוּרְךְ קוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט, די עֶטְלִיכֶע צֶעהֶנְדְלִיג יָאהְרֶען, אוּנ עֶר וֶועט קוּמֶען צוּ זַיין אֵייבִּיג וואוֹינוּנְג צוּ עוֹלָם הַבָּא, וֶועט עֶר זֶעהְן וִוי בּייךְ עֶר אִיז, וִוי דֶער תַּנָּא זָאגְט אַיין שָׁעָה פֶערְגְנִינוּגֶען פוּן עוֹלָם הַבָּא אִיז טייעֶרֶער פוּן אַלֶע פֶערְגֶעניגוּנְ'ס פוּן די וֶועלְט, דְרִיבֶּער בְּרויכְט יֶעדֶער מֶענְטְשׁ צוּ דִינֶען גָאט מִיט דֶעם גַאנְצֶען הארץ, וֶועט מֶען זוֹכֶה זַיין צוּ אַלֶעם גוּטְ'ס, אָמֵן:

מרפא לנפש

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מִיט אַ בִּיטֶער הארץ, אוּנ זֵיי הָאבֶּען חֲרָטָה אוֹיף זֵייעֶרֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים, בִּיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז זִיךְ אִיבֶּער זֵיי מְרַחֵם אוּנ הֶעלְפְט זֵיי אַרוֹיס פוּן אַלֶע נוֹיטֶען, דִיזֶע כַּוָּונָה דארְף יֶעדֶער מְכַוֵּון זַיין בַּיי דֶעם וָוארְט „הַמֶּלֶךְ", וֶועט עֶר בְּוַדַּאי גֶעהָאלְפֶען וֶוערֶען:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

תְּפִלָּה לִשְׁלִיחַ צִבּוּר בְּקוֹל.

פותחין הארון

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים אֶפְתְּחָה פִי בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים. לְחַלּוֹת וּלְחַנֵּן פְּנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים:

אָתִיתִי לְחַנְּנָךְ בְּלֵב קָרוּעַ וּמוּרְתָּח. בַּקֵּשׁ רַחֲמִים כְּעָנִי בַּפֶּתַח. גַּלְגֵּל רַחֲמֶיךָ וְדִין

פירוש ע"ט

אָתִיתִי לְחַנְּנָךְ דֶער חַזָן זָאגְט אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען דִיךְ גָאט צוּ בֶּעטֶען, מִיט אַצוּרִיסֶען אוּנ אַהֵיים הַארְץ צוּ בֶּעטֶען דֶערְבַּארְעמְקֵייט אוּיף דִי יִשְׂרָאֵל. כְּעָנִי אַזוֹי ווִי אֵיין אָרִימַאן שְׁטֵייט פַאר דֶער טִיהְר אוּנ בֶּעטֶעלְט. גַלְגֵל מַאךְ ווֶעלְגֶערֶען דַיינֶע דֶערְבַּארְעמְקֵייט אוּיף אוּנְז, אוּנ זָאלְסְט נִיט

דרכי חיים

אָתִיתִי לְחַנְּנָךְ כו' בַּקֵּשׁ רַחֲמִים כְּעָנִי בַּפֶּתַח כו'. וֶועלֶען מִיר דִי הֵיילִיגֶע תְּפִלָּה גֶעבֶּען

אַל תְּמַתַּח. אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח: דָּבָר אֵין בְּפִי
וּבִלְשׁוֹנִי מִלָּה. הֵן יְיָ יָדַעְתָּ כוּלָּהּ: וּמִמַּעֲמַקֵּי
הַלֵּב לְפָנֶיךָ אוֹחִילָה. אֶחֱסֶה בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ
סֶלָה: זַלְעָפָה וּפַלָּצוּת אֲחָזוּנִי בְּמוֹרָא. חַלּוֹת
פְּנֵי נוֹרָא בְּנֶפֶשׁ יְקָרָה: טוּב טַעַם וָדַעַת
קְטוֹנְתִּי לְחַסְּרָה. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא: יָגַעְתִּי
בְּאַנְחָתִי אֵיךְ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ. כִּי אֵין מַעֲשִׂים
לִזְכוּת בְּעֵינֶיךָ: לְחַלּוֹתְךָ שְׁלָחוּנִי מַקְהֲלוֹת
הֲמוֹנֶיךָ. תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ: מָה אֲנִי
וּמֶה חַיַּי תּוֹלֵעָה וְרִמָּה. נִבְעַר מִדַּעַת וּבְאֶפֶס

דרכי חיים

צוּ פֶערְשְׁטֵיין עַל פִּי מָשָׁל, וֶוען דֶער שְׁלָ"ה הַקָּדוֹשׁ שְׁרַייבְּט, דִי מֶענְטְשֶׁען אוֹיף דֶער וֶועלְט וֶוענֶען אַזוֹי וִוי עֶס הָאט אַ סְאהָל גֶעטְרָאפֶען, מֶענְטְשֶׁען וֶוענֶען גֶעפָאהְרֶען אִין אַ שִׁיף אוֹיף דֶעם יַם אַ לַאנְגֶע צַייט, נָאךְ זֵיי הָאבֶּען פֶער־

פירוש ע"ט

אוֹיסְשְׁפְּרֵייטֶען אוֹיף אוּנְז דֶעם מִדַּת הַדִּין צוּ מִשְׁפָּטְ'ן אוּנְז נָאךְ אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים. אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט דוּ זָאלְסְט עֶפֶענֶען מַיינֶע לֶעפְּצֶען דָאס אִיךְ זָאל קֶענֶען רֶעכְט תְּפִלָּה טְהוּן. דָּבָר אִין מַיין מוֹיל אִיז נִיט פֶער־הַאנְדֶען קֵיין רֵייד אוּנ אִין מַיין צוּנְג אִיז נִיט פֶערְהַאנְדֶען קֵיין וָוארְט. הֵן דוּ גָאט וֵוייסְט דָאס גָאר אַז אִיךְ קָאן נִיט בֶּעטֶען פַאר דִי יִשְׂרָאֵל. וּמִמַּעֲמַקֵּי אוּנ פוּן טִיפֶענֶעשׁ פוּן דֶעם הַארְץ טְהוּ אִיךְ פַאר דִיר בֶּעטֶען, אִיךְ בֶּעשִׁיץ מִיךְ אִין פֶערְבָּארְגֶענֶעשׁ פוּן דַיינֶע פְלִיגֶעל אֵייבִּיג. זַלְעָפָה דֶערְשְׁרֶע־קֶענִישׁ אוּנ צִיטֶערְנִישׁ הָאבֶּען מִיךְ אָנְגֶענוּמֶען מִיט גְרוֹיס מוֹרָא צוּ בֶּעטֶען פַאר דֶעם פָארְכְטִיגֶען גָאט מִיט אַ שְׁוֶוערֶער גֶעמִיט. טוּב אִיךְ בִּין גֶעמִינֶערְט פוּן גוּט רֵיידֶען אוּנ פוּן וִויסֶענְשַׁאפְט דְרוּם בִּין אִיךְ דֶערְשְׁרָאקֶען אוּנ אִיךְ פָארְכְט מִיךְ. יָגַעְתִּי אִיךְ בִּין מִיד פוּן וֶועגֶען מַיין זִיפְצֶען, וִוי אַזוֹי אִיךְ זָאל שְׁטֵיין פַאר דִיר. כִּי וֶוען אִיךְ הָאבּ אִין מִיר קֵיין מַעֲשִׂים טוֹבִים דָאס אִיךְ זָאל גֶערֶעכְט זַיין אִין דַיינֶע אוֹיגֶען. לְחַלּוֹתְךָ צוּ בֶּעטֶען דִיךְ הָאבֶּען זֵיי מִיךְ גֶעשִׁיקְט דִי אַיינְזַאמְלוּנְג פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל. תָּכִין דוּ זָאלְסְט אָנְבְּרֵייטֶען זֵייעֶר הַארְץ זֵיי זָאלֶען הָאבֶּען אַ גוּטֶע כַּוָּונָה, דֶערְנָאךְ זָאלְסְטוּ פֶערְנֶעמֶען מִיט דַיינֶע אוֹיעֶרֶען זֵייעֶר תְּפִלָּה. מָה וָואס בִּין אִיךְ אָדֶער וָואס אִיז מַיין לֶעבֶּען, נָאר וֶוערִים אוּנ מָאדֶען, אִיךְ בִּין אוֹיסְגֶעלֶעהְרְט פוּן

מְזִמָּה: סָמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בְּסֵפֶר הַחָכְמָה. מַעֲנֶה רַךְ יָשִׁיב חֵמָה: עֻזִּי אֵלֶיךָ אֶשְׁמְרָה לְסַעֲדִי. פֵּתַח דְּבָרֶיךָ הָאֵר לְהַגִּידִי: צַדְּקֵנִי וְאַמְּצֵנִי וְתֵן לָאֵל יָדִי. כִּי אַתָּה מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי: קְהָלֶיךָ עוֹמְדִים לְבַקֵּשׁ מְחִילָתֶךָ. רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ לְרַחֵם בְּחֶמְלָתֶךָ: שׁוֹפְכִים לֵב כַּמַּיִם לְעֻמָּתֶךָ. וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ: תְּחַזֵּק לְעַמְּךָ יְדֵם הָרָפָה. שְׁלַח מֵאִתְּךָ עֵזֶר וּתְרוּפָה: נוֹאֲמֶיךָ יָשִׂישׂוּ לְחַזֵּק וּלְתָקְפָה. כָּל אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה: סוגרין הארון

פירוש ע"ט

חכמה, און בין אן געדאנקען. סמכתי אין בין מיך סומך אויף דעם ספר משלי דארט זאגט דער פסוק „מענה רך ישיב חמה", ווייכע רייד קערט אום דעם צארען, איבער דעם בעט איך מיט ווייכע רייד. עזי מיין שטארקער גאט, צו דיר האף איך זאלסט מיך אונטער לעהנען. פתח די אנהייבענג פון דיינע רייד דערלייכט, און זאג מיר אז דו האסט אונז מוחל געווען אונזערע עבירות. צדקני מאך מיך גערעכט און פעסטיג מיך און גיב מיין האנד צו שטארקייט דען דו גאט ביסט מיין שטארקייט צו אונטער לעהנען מיך מיט דיין חסד. קהליך דיין קהל שטייען און בעטען דיין פערגעבונג, דיינע דערבארעמקייט זאלען זיך דערהיצען צו דערבארעמען זיי מיט דיין דערבארעמקייט. שופכים זיי פערגיסען זייער הארץ אזוי ווי וואסער קעגען דיר, און דו זאלסט זייער תפלה הערען פון דעם הימעל וואס ער איז אנגעברייט צו דיין זיצונג. תחזק דו זאלסט שטארקען צו דיין פאלק זייערע שלאפע הענד, דו זאלסט זיי שיקען פון דיר א הילף און א רפואה. נואמיך די רייד פון דיין תורה זאלען זיי גרייכען, צו שטארקען און צו פעסטיגען. כל דען אלע רייד פון גאט זענען לויטער!

דרכי חיים

בלאנדזשעט דעם וועג, א מאהל איז געווארען א גרויסער שטורם־ווינט אויף דעם ים און עס האט פערוואָרפען די שיף צו אן אינזיל, און ווייל די מענטשען זענען געוועזען זייער אפּ־געמאטערט פון וועג, זענען אלע ארויסגעגאנגען

אִמְרָתְךָ צְרוּפָה וְעֵדוֹתֶיךָ צֶדֶק. בָּאֵי עָדֶיךָ בְּרִיב אַל
תְּדַקְדֵּק: גִּשְׁתְּךָ לְחַפֵּשׂ כָּל תַּעֲלוּם וּבֶדֶק.
דִּין עֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפַּט הַצֶּדֶק: הֵן עוֹלָמְךָ בָּנִיתָ בְּחֶסֶד.
וְרַב חֶסֶד מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד: זָכִיּוֹת הַכְרַע וְעֻזְּךָ תְּיַסֵּד.
חוֹן עַל נִינֵי מוּצָא מִכֶּשֶׂד: טֶרֶם נִקְרָא אַתָּה תַעֲנֶה.
יִמָּצֵא לָנוּ חֶסֶד בְּמַעֲנֶה: כְּפָקְדְךָ הַיּוֹם יְצוּרֶיךָ לְהִמָּנֶה.
לָנוּ מַלְאָכֶיךָ סָבִיב יַחֲנֶה: מִדַּת טוּבְךָ עָלֵינוּ הַגְבֵּר.
נַקֵּנוּ מֵעָוֹן וּפְשָׁעֵינוּ הַעֲבֵר: שַׂגֵּב בִּזְרוֹעַ לִמְקַוֶּיךָ בְּסֵבֶר.
עוֹז חֲלִיפַת כֹּחַ וַעֲלִיַּת אֵבֶר: פְּעוּלַּת אֶזְרָחִי לְפָנֶיךָ
לְהִזָּכֵר. צִדְקוֹ יָלִיץ כּוֹשֵׁר וּמַסְטִין יְסַכֵּר: קִבֵּל מוֹרָאֲךָ
יְחוּדְךָ לְהַכֵּר. רָץ בְּפִקּוּדֶךָ לְיַשֵּׁר וּלְיַקֵּר: שָׁלֵם נִמְצָא
בְּכָל אֲשֶׁר נִפְקַד. שׁוֹעֲשַׁע כְּהַיּוֹם בְּחֵנֶט מוּפְקָד:

דרכי חיים

פון דער שיף אויף דעם אינזעל זיך אפצורוען, דער ים איז געוועזען ארום דעם אינזעל פון

פירוש ע"ט

אמרתך צרופה דיין זאג זענען לויטער און דיין תורה איז גערעכט די ישראל וואס קומען צו דיר מיט תפלה זאלסט מיט זיי אין דין ניט מדקדק זיין. דין דעם דין פון דיינע ארעמע ישראל זאלסטו גערעכט מאכען אין משפט. הן דיין וועלט האסטו געבויעט מיט חסד און דו ביסט איין האר פון חסד, דיין מדה איז צו נייגען קעגען חסד. זכיות זאלסטו מאכען איבערוועגען די זכיות, אז דער מדת הרחמים וועט גובר זיין אויף דעם מדת הדין דענסטמאל וועט געזעהן ווערען דיין שטארקייט. חון דערבארעם דיך איבער די קינדער פון אברהם וואס ער איז אויסגעצויגען געווארען פון אור כשדים. טרם איידער מיר רופען דיך זאלסטו ענטפערען. נקנו מאך אונז ריין פון זינד און אונזערע עבירות זאלסטו איבערפיהרען, שטארק מיט קראפט די וואס האפען צו דיר מיט ליבליכקייט. פעולת די ווערק פון אברהם זאל פאר דיר געדאכט ווערען. צדקו זיין גערעכטיגקייט זאל אויף אונז מליץ זיין דאס אונזערע מעשים זאלען רעכט זיין, און דער מקטרג דאס איז דער שטן זאל פערשטאפט ווערען. קבל אברהם האט אויף זיך מקבל געווען דיין פארכט צו דערקענען דיין איינציגקייט. רץ ער איז געלאפען אין דיין בעפעהל צו רעכטפארטיגען זיינע מעשים און צו ווערדיגען דיך. שלם ער איז געפונען געווארען גאנץ

חזן תְּהִלָּה וָעוֹז לִמְרַחֲמוֹ שָׁקַד. תַּמּוֹ בְּעֵת אֲשֶׁר פָּקַד:
בו שׁוֹעֲנֵנוּ מֵעוֹלָם וַיַּעֲנֵנוּ נוֹרָאוֹת. בִּרְצוֹי חִנּוּנֵינוּ קַבֵּל כְּהַעֲלָאוֹת:
חזן יְחַלְּצֵנוּ בְּמָגִנּוֹ מִתַּחֲלוּאֵי תוֹצָאוֹת. כְּצִפֳּרִים עָפוֹת כֵּן יָגֵן יְיָ צְבָאוֹת:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

תָּמִים פָּעָלְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה. שִׁחַרְנוּ פָּנֶיךָ וְצִדְקָתְךָ נִמְצָא. רַחֵן טֶנֶף וְהָתֵם

פירוש ע"ט

אין אַלֶץ וָואס עֶר איז בֶּעפוילֶען גֶעוָוארֶען. שׁוּעָשַׁע עֶר איז אין דֶעם טָאג ראש הַשָּׁנָה דֶערפְרֵייד גֶעוָוארֶען, אוּנ איז גֶעדַאכְט גֶעוָוארֶען מִיט אַ קוּנְד'.

דרכי חיים

אַלֶע זייטֶען, דֶער אִינְזֶעל אִיז גֶעוֶועזֶען בֶּעוַואקְסֶען מִיט טַייעֶרֶע פְרוּכְט-בּוֹימֶער, אוּנ מִיט גוּטֶע קְוַואלֶען וַואסֶער צוּם טְרִינְקֶען, מִיט אֵיין וָוארְט דֶער אִינְזִיל אִיז גֶעוֶועזֶען ווִי אַ גַן עֵדֶן, דִי מֶענְטְשֶׁען פוּן דֶער שִׁיף זֶענֶען גֶעטֵיילְט

תְּהִלָּה וָעוֹז לוֹיב אוּנ שְׁטַארְקַייט הָאט עֶר גֶעאַיילְט צוּ גָאט וָואס עֶר הָאט זִיךְ אִיבֶּער אִיהְם מְרַחֵם גֶעוֶוען. פְּקָדוֹ אִין דֶער צַייט דָאס גָאט הָאט זַיין גַאנְץ פְרוּמֶע שָׂרָה גֶעדַאכְט:
בו שׁוֹעֲנֵנוּ אוֹיף גָאט פֶערְלָאזֶען מִיר זִיךְ פוּן אֵייבִּיג אוּנ עֶר הָאט אוּנְז גֶעעֶנְטְפֶערְט דוּרְךְ פָארְכְטִיגֶע צֵייכֶען. בִּרְצוֹי אוּנְזֶער בֶּעווִילֶעגוּנְג גֶעבֶּעט זָאלְסְטוּ מְקַבֵּל זַיין אַזוֹי ווִי דִי קָרְבָּנוֹת וָואס מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ. יְחַלְּצֵנוּ מִיט זַיין בֶּעשִׁיצוּנְג זָאל עֶר אוּנְז אוֹיסְצִיהֶען פוּן אַלֶע חֲלָאִים וָואס זֵיי זֶענֶען אַזוֹי פִיהְל ווִיפִיהְל דָאס וָוארְט „תּוֹצָאוֹת" הָאט אִין דֶער צָאהְל. כְּצִפֳּרִים אַזוֹי ווִי דִי פֵייגֶעל פְלִיהֶען גֶעשְׁווִינְד אַזוֹי זָאל גָאט אַיילֶען צוּ בֶּעשִׁיצֶען אוֹיף אוּנְז:
תָּמִים פָּעָלְךָ דַיין וֶוערְק אִיז גַאנְץ אוּנ הָאסְט בַּיי דִיר פִיהְל עֵצוֹת, מִיר פָארְשְׁטֶען דִיךְ מִיט תְּפִלָּה. וְצִדְקָתְךָ נִמְצָא בֶּעטֶען מִיר דִיךְ מִיר זָאלֶען

שמצה. קבל אנק וגדור פרצה: צאן לטבח גזר ממכלה. פרים וכבשים לשלמים ועולה: עריכת שפה נערוך בתפלה. שיחנו יושפר כהקטר ובלולה: נתיב יושר אם נעקל בלכת. משלחתך לעזוב להתרפות במלאכת: לנגדך יופקד מזבח מערכת. כמאכלת המאכילה מאז נערכת: יחד אב ובן בלכתם להר מור. טבח להכן מפקדך לשמור. חנוכם נצור רחמים לכמור. זכר שבועה כקטורת לתמור: ובשבתך היום לדין עמים. המלא על צאצאימו רחמים: דיננו הצהר ולא נצא נכלמים. גפן נטיעתך תכין לאורך ימים: בזכות נעקד הקשיבה משחק. אביוני אדם קוראיך מדוחק: חוז שמינו על ספרך לחיים יוחק. וניב שפתינו הקשב כנעתר יצחק:

דרכי חיים

געוואָרען אין פינף טייל, איין טייל מענטשען האָבען געוואָגט, ווייל מיר ווייסען ניט ווען

פירוש ע"ט

געפונען דיין גערעכטיגקייט, זאָלסט אָפּוואַשען אונזער אומריינינקייט און

צו נישט מאַכען אונזער שאַנד דאס זעהען די עבירות. קבל עמפּפאַנג דאס געשריי פון אונזער תפלה און פערצוים אונזער בראָך וואס די בבליים האָבען אין אונז צובראָכען. צאן די שאָף וואס מיר פלעגען צו קוילען פאר קרבנות זענען פערשניטען געוואָרען, דען פון דער צייט אן אז דאס בית המקדש איז חרוב געוואָרען קענען מיר קיין קרבנות ניט מקריב זיין, דרום בעטען מיר. עריכת דאס אן רעכטונג וואס מיר רעכטען אן אונזערע לעפּצען מיט תפלה זאָלען פאר דיר שיין זיין גלייך מיר וואָלטען מקריב געוועזען אקרבן אויף דעם מזבח. כמאכלת אזוי ווי דאס שעכט-מעסער וואס זי מאַכט עסען צו די ישראל בעולם הזה פון דעם זכות פון דער עקידה, וואס עס איז פון לאַנג אָנגערעכט געוואָרען. יחד דער פאָטער מיט דעם זוהן אז זיי זענען אין איינעם געגאַנגען צו דעם הר המוריה אַשעכטונג אן צו בערייטען, צו היטען דיין בעפעהל. חנוכם בזכות זה זאָלסטו היטען זייערע קינדער, דיין דערבאַרעמקייט זאָלסטו זיך איבער זיי דערהיצען. ובשבתך און אין דיין טהון זיצען היינט אום ראש השנה צו משפּט'ן די וועלט זאָלסטו ווערען דערפולט מיט דערבאַרימקייט אויף זייערע קינדער. דיננו אונזער משפּט מאך לויטער און מיר זאָלען ניט אַרויסגיין פערשעמט. גפן דער ווינשטאָק פון דיין פלאַנצונג דאס זענען די יודען, זאָלסט אנבערייטען זיי זאָלען דיך אייביג דינען. בזכות אין זכות פון יצחק וואס ער איז געבינדען געוואָרען אויף דעם הר המוריה, זאָלסטו פערנעמען פון דעם הימעל דאס קול פון די אָרעמע יודען וואס רופען צו דיר. שמינו אונזער נאָמען זאָל אָנגעשריבען ווערען אויף דיין בוך צום לעבען און די רייד פון אונזערע לעפּצען זאָלסטו פערנעמען, אַזוי ווי

שְׂפָתֵינוּ מְדוּבְבוֹת עוֹז וּבְצִדְקָתוֹ נִחְיֶה. בְּרַחֲמִים יְצַדְקֵנוּ וּזְרוֹעֵנוּ יִהְיֶה:
חזן יְחַיֵּינוּ כְּקֶדֶם מִיּוֹמַיִם אֶהְיֶה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה:

מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

פותחין הארון

חזן שְׁלַחְתִּי בְּמַלְאֲכוּת סֶגֶל חֲבוּרָה. שׁוֹמְרֵי אֱמוּנָתֶךָ וּמְיַחֲדֶיךָ בְּמוֹרָא: שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ לְבַקֵּשׁ עֲתִירָה. שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא:

סוגרין הארון

מְדַבֵּר בִּצְדָקָה חוֹנֵן וּמִתְרַצֶּה. מַחְסֶה וּמִסְתּוֹר לְדוֹרְשֶׁיךָ

פירוש ע"ט

דו האסט פערנומען די תפלה וואס יצחק האט מתפלל געווען דאס זיין ווייב רבקה זאל קינדער האבען:

דרכי חיים

דער ווינט וועט שטיל ווערען, אפשר באלד, וועט דער שיף-קאפיטאן שוין וועלען פאהרען ווייטער, אדער אפשר וועט קומען אשטארקער

שְׂפָתֵינוּ מְדוּבְבוֹת אונזערע לעפצען ריידען די שטארקע לויב פון גאט אונ דורך זיין גערעכטיגקייט וועלען מיר לעבען. בְּרַחֲמִים מיט דער בארעמקייט זאל ער אונז גערעכט מאכען אונ אונזער שטארקייט זאל ער זיין. יְחַיֵּינוּ ער זאל אונז מאכען לעבען אזוי ווי ער האט מיך צוויי מאהל דערלייזט. בַּיּוֹם אין דעם דריטען מאהל וועט ער אונז אויפשטעלען אונ מיר וועלען לעבען אייביג, דען אז דאס דריטע בית המקדש וועט געבויעט ווערען וועט עס שוין אייביג ניט חרוב ווערען:

שׁוֹלַחְתִּי בְּמַלְאֲכוּת דער חזן זאגט, איך בין געשיקט געווארען אין שליחות פון איין געליבטער חברותא די דא היטען דיין ווארהייט אונ איינציגען דיך מיט פארכט. שָׁפַכְתִּי איך פערגים רייד אונ מיהו בעטען אונ טהו תפלה. שְׁמַע איך בעט דיך גאט הער צו מיין קול וואס איך ריף דיך אן:

מְדַבֵּר בִּצְדָקָה גאט דער רעט דא מיט גערעכטיגקייט, ער לייטזעליגט אונ ווערט בעוויליגט צו די לייט וואס בעטען איהם. לְדוֹרְשֶׁיךָ צו דיינע פארשטעער לאז דיך געפינען. מַחְסֶה דאס אויסשפרייטונג פון דיין דין אויף

המצא. מתח דיניך אם ביצורים תמצה. מלפניך משפטי יצא: ערך תקיעתינו שעה בבירורים. ערבב קטיגור ואמץ סנגורים. עקרת בית וחצובת צורים. עיניך תחזינה מישרים: ויזכר לפניך צדקת התם. ויעד אוהליך ובכסאך נחתם. וחלצנו מפשע ומעון נכתם. ואל ימשלו בי אז איתם: נוהג בחסד זוכר הברית. נקנו מנסתרות ונזכה כבורית. נחנו באמתך ותננו לאחרית. נושא עון ועובר על פשע לשארית: בהנשאך לכסא נורא ואיום. ברואי חלד להשפט כהיום. ברחמיך עלינו המציאם פדיום. באלהים

דרכי חיים

ווינט אונ וועט אוועק טראגען די שיף פון דעם אינזעל נייטער, וועלען מיר בלייבען אן א שיף, דעריבער האבען זיי איין מינוט ניט געוואלט זיין אויף דעם אינזעל, אונ זענען שוין צוריק אביין אין די שיף, די צווייטע

פירוש ע"ט

דו וועסט וועלען אויף דיינע בעשעפע־נעש אויסדריקען אונ מיט זיי מדקדק זיין אין דין. מלפניך בעט איך דיך גאט דאס מיין משפט זאל פון דיר נאט ארויס גיין אונ זאלסט מיך גערעכט מאכען. ערך דאס אנרעכטונג פון אונזערע תקיעות זאלסטו פערנעמען מיט לויטערקייט. ערבב פערמיש דעם קטיגור דאס איז דער שטן, אונ שטארק די מליצים זיי זאלען פאר אונז גוט'ס ממליץ זיין. עקרת אונזער מוטער וואס זי איז געוועז דער עיקר פון דעם הויז. וחצובת אונ די געהאקטע שטיינער, דאס איז אברהם אונ יצחק דאס זיי האבען ניט געקענט מאכען געווינען אזוי ווי די שטיינער. עיניך דיינע אויגען זאלען זעהן זייערע מעשים טובים. ויזכר אונ עס זאל פאר דיר געדאכט ווערען דאס פרומקייט פון יעקב וואס ער ווערט אן געריפען „איש תם", ער איז שטענדיג געזעסען אין דיינע געצעלטען אונ האט תורה געלערענט. ובכסאך אונ זיין צורה איז אויסגעגראבען אין דיין כסא הכבוד. וחלצנו אונ אין זיין זכות זאלסטו אונז אויסציהען פון די זינד. ואל אונ די זינד זאלען אין מיר ניט געוועלטיגען. נוהג דו גאט וואס פיהרסט די וועלט מיט חסד, דער דא געדענקט דעם ברית פון די אבות, מאך אונז ריין פון עבירות. ונזכה דאס מיר זאלען לויטער זיין ווי א קלייד וואס ווערט געוואשען מיט זייף. נחנו פיהר אונז מיט דיין אמת, אונ גיב אונז דאס מיר זאלען האבען א גוטען סוף. בהנשאך ווען דו פארכטיגער אונ שרעקליכער גאט וועסט דיך דערהייבען אויף דיין שטיהל צו משפט'ן היינט אלע בעשעפענעש פון דער ערד. ברחמיך בעטען מיר דיך גאט מיט

הללנו כל היום: רוע יצרנו הסר בחמלתך. רצנו וסוכבנו במחם אברתך. רצה תשובתינו והרבה מחילתך. רעה עמך בשבטך צאן מרעיתך: ידענו דרכיך וארחותיך לתמוד. יושר פקודיך בלבנו לצמוד. יכמרו רחמיך סליחתנו לחמוד. ידענו כי חטאנו ואין מי יעמוד: צוה ישועתך לרעיתך האהובה. צמאה לחסדך כמהה ותאבה: צפה והבט כי מאוד נכאבה. צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה: חפוץ בהגיונינו ובקול תרועתינו. חטאינו הלבן והפקר שגגנו. חבל והצמת קדקוד מסטיננו. חננו יי חננו כי בך חסיה נפשנו: קרבנו לישעך בזה ראש שנתי. קבץ נפוצותינו למרבץ קריתי: חזן קמים יחזו כי מאתך תהלתי. קוה קויתי יי תוחלתי:

פירוש ע"ט

דיין דערבארעמקייט וואס דו האסט אויף אונז זאלסטו מאכען געפינען

דרכי חיים

טייל זענען ארום געגאנגען א ביסעל אויף דעם אינזיל און האבען געגעסען א ביסעל פרוכטען

אונז איין דערליזונג. באלהים וועלען מיר זיך מיט גאט'ס הילף בארימען אגאנצען טאג אין אלע צייט. רצה בעוויליג אונזער תשובה און טהו מערען צו אונז דיין פערגעבונג. ידענו לאז אונז וויסען דיינע וועגען און אין דיינע שטעגען וועלען מיר שטענדיג טרעטען. יכמרו דיין דערבארעמקייט זאלען דערהיצט ווערען צו גלוסטען אונזער פערגעבונג. ידענו מיר וויסען דאס מיר האבען געזינדיגט און עס האט קיינער פאר אונז ניט צו שטיין צו בעטען. צוה געביט דיין הילף צו דיין געליבטען פריינד. צמאה זי איז דארשטיג צו דיין חסד און האט גרוים לוסט דערצו. חפוץ בעגער אין אונזערע געדאנקען, און אין קול פון אונזער שופר בלאזען מאך ווייס אונזערע זינד און מאך פריי אונזערע עבירות וואס מיר האבען געטהון בשוגג. חננו דערבארעם דיך גאט איבער אונז דען אין דיר בעשיצען זיך אונזער לייבער, מאך אונז גענעהענען צו דיין הילף אין דעם טאג ראש השנה. קבץ זאמעל איין אונזער פערשפרייטונג צום רואונג פון מיין שטאט ירושלים. קמים דיינע שונאים וועלען זעהן דאס פון דיר גאט בין איך געווארען צו אלויב. קוה איך האב געהאפט צו גאט און היינט האף איך ווייטער צו דיר גאט:

יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא:

פותחין הארון

אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ : בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ :
גִּבּוֹר וְנַעֲרָץ : דָּגוּל מֵרְבָבָה :
הוּא שָׂח וַיֶּהִי : וְצִוָּה וְנִבְרָאוּ :
זִכְרוֹ לָנֶצַח : חַי עוֹלָמִים :
טְהוֹר עֵינַיִם : יוֹשֵׁב סֵתֶר :
כִּתְרוֹ יְשׁוּעָה : לְבוּשׁוֹ צְדָקָה :
מַעֲטֵהוּ קִנְאָה : נֶאְפַּד נְקָמָה :
סִתְרוֹ יֹשֶׁר : עֲצָתוֹ אֱמוּנָה :
פְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת : צַדִּיק וְיָשָׁר :
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת : רָם וּמִתְנַשֵּׂא :
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים : תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה :

חזן וקהל חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ: סוגרין הארון

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אִין דֶער וָואכֶען זָאגְט מֶען דָאס דֶעם צְוֵוייטֶען טָאג:

שְׁמוֹ מְפָאֲרִים עֲדַת חֲבָלוֹ. וְנַעֲרָץ בְּאֶרְאֶלֵּי

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אוּם שַׁבָּת זָאגְט מֶען דָאס דֶעם צְוֵוייטֶען טָאג:

חזן וקהל תָּעִיר וְתָרִיעַ. לְהַכְרִית כָּל

פירוש ע"ט	דרכי חיים
שְׁמוֹ מְפָאֲרִים דִי יִשְׂרָאֵל בֶּעשַׁייגֶען זַיין נָאמֶען אוּן זַיין לוֹיבּ אִיז גֶע-	פוּן דֶעם אִינְזִיל, זַיי הָאבֶּען זִיךְ צוּרִיק גֶעקֶערְט צוּ דֶער שִׁיף, אוּן הָאבֶּען זִיךְ גֶעזֶעצְט אוֹיף

שְׁטַארְקְט צְוִוישֶׁען דִי מַלְאָכִים. וּבְהֵיכָלוֹ אוּן אִין זַיין הֵיכָל דָאס אִיז דֶער הִימֶעל וָואס דִי מַלְאָכִים זָאגֶען זַיין כָּבוֹד. קָדוֹשׁ עֶר אִיז הֵיילִיג:

שׁוֹמְרֵי

די טַייטְשׁ פוּן „אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג:

קוֹדֶשׁ הִלּוּלוֹ. וּבְהֵיכָלוֹ כָּבוֹד אוֹמֵר כֻּלּוֹ. קָדוֹשׁ:

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו עוֹד יְשׁוּבוּן לְבִצָּרוֹן. נִדְבָּרִים יִרְאָיו בְּהַכְשֵׁר וְיִתְרוֹן. וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע. וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן. קָדוֹשׁ:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם וּבְרִית לֹא תוּפָר. נַאֲקַתְכֶם יַאֲזִין שְׁחָקִים שְׁפַר. וְתִיטַב לַיְיָ מִשּׁוֹר פָּר. קָדוֹשׁ:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶךָ עֲלֵה וְהַמְשֵׁל. נְטִישׁוֹת צָרִים בְּהַתִּיזָךְ לְנַשֵּׁל. וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל. קָדוֹשׁ:

כשחל יום ראשון בשבת

מֵרִיעַ. וְתִתְקַדֵּשׁ בְּיוֹדְעֵי לְהָרִיעַ קָדוֹשׁ:

פירוש ע"ט

שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו דִּי יִשְׂרָאֵל וָואס זַיי הִיטֶן זַיינֶע מִצְוֹת זַיי וֶועלֶען זִיךְ נָאךְ אוּמְקֶערֶען צוּ דֶער פֶעסְטֶער שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם. נִדְבָּרִים זַיינֶע פָארְכְ־טֶער בֵּיידֶען אִין דֶער רֶעכְטְפַארְטִיגֶער תּוֹרָה אוּנ אִין זַייעֶר זְכוּת זָאל גָאט פֶערְנֶעמֶען אוּנ זָאל אוּנְז אָן שְׁרַייבֶּען צוּם לֶעבֶּען אִין סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. קָדוֹשׁ עֶר אִיז הֵיילִיג:

שַׁפְּרוּ מַעֲשֵׂיכֶם אִיהְר יִשְׂרָאֵל בֶּעשֵׁיינְט אַייעֶרֶע מַעֲשִׂים כְּדֵי דָאס אַייעֶר בְּרִית זָאל נִיט פֶערְשְׁטֶערְט וֶוערֶען. נַאֲקַתְכֶם וֶועט עֶר פֶערְנֶעמֶען אַייעֶר גֶעשְׁרֵיי, אוּנ אַייעֶר תְּפִלָּה וֶועט בַּיי אִיהְם לִיבֶּער זַיין ווִי דֶער אָקְס וָואס אָדָם הָרִאשׁוֹן הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען. קָדוֹשׁ דוּ הֵיילִיגֶער גָאט:

שִׁבְטֵי מְקוֹרָאֶךָ דַיינֶע גֶערִיפֶענֶע שְׁבָטִים זָאלֶען אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גֶעפְלַאנְצְט ווֶערֶען אוֹיף אֵייבִּיג. וְהָיְתָה עֶס וֶועט זַיין דִי מְלוּכָה אוּנ דִי מֶמְשָׁלָה צוּ גָאט. קָדוֹשׁ דוּ הֵיילִיגֶער גָאט:

דרכי חיים

זַייעֶרֶע עֶרְטֶער אוּנ הָאבֶּען קַיין שָׁאדֶען נִיט גֶעהַאט וָואס זַיי זֶענֶען גֶעוֶועזֶען אַ בִּיסֶעל אוֹיף דֶעם אִינְזִיל, דִי דְרִיטֶע טֵייל מֶענְטְשֶׁען הָאבֶּען זִיךְ פֶערְזָאמְט אוֹיף דֶעם אִינְזִיל בִּיז זַיי הָאבֶּען גֶעהֶערְט מֶען טְרוּמֵייטֶערְט פוּן דִי שִׁיף, ווַייל

שְׁבוּתֵנוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל, נֶצַח בִּתְתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל, בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, קָדוֹשׁ:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

חזן אֶדֶר וָהוֹד אֶתֵּן בִּצְבִיּוֹן, שֶׁוַע אֶעֱרוֹךְ בְּנִיב וְהִגָּיוֹן: קהל אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן:

כשחל יום ראשון בשבת

אַדֶּרֶת מַמְלָכָה עַל מָה הוּשְׁלָכָה, וְעוֹד לֹא מָלְכָה, לְבֵל הִמְלִיכָה וְאַחֲרָיו הָלְכָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה,

---

דרכי חיים

די שיף וויל באלד אוועק גיין, זעגען ניי שוין געקומען צו דער שיף ווען די שיף איז שוין

פירוש ע"ט

שְׁבוּתֵינוּ מִמֶּרְחָק אונזער ווידערקערונג פון ווייטע לענדער זאל גאט אויפברענגען צו זיין הייליגען בארג ירושלים וועלען מיר איהם תָּמִיד לויבען אין פאליש פון בית המקדש. קדוש דו ביסט הייליג:

שֶׁבַח מגדול מיר וועלען געבען לויב צו גאט וואס ער ווערט אן גערופען „מִגְדּוֹל עוֹז" [מיין שוץ־טארום], ער וועט געבען שטארקייט און פעסטונג צו זיין משיח. ביום אין דעם זעלביגען טאג וועט געבלאזען ווערען מיט א גרויסען שופר. קדוש דו ביסט הייליג:

כָּל יושבי אלע זיצער פון דער וועלט וועלען תמיד זאגען גאט האט גרויסע נסים געטהון צו די ישראל אויף דער ערד, און גאט וועט זיין א מלך איבער דער גאנצער וועלט. קדוש דו ביסט הייליג:

אֶדֶר והוד שטארקייט און שיינהייט וועל איך דערציילען מיט גוטען ווילען, געשריי און געבעט וועל איך אן רעכטען מיט ריידען און געדאנקען. אקרא איך טהו ריפען צום אייבערשטען גאט. ביום אין דעם טאג

חזן ביום הנבחר משמי ערץ, מישרים לשפוט קדשתו להעריץ: קהל יי מלך תגל הארץ:

חזן גאותו גדלה עולם מהכיל, עוזו לספר כח מי יכיל: קהל מלך על כל הארץ אלהים זמרו משכיל:

שמו מפארים עדת חבלו ונערץ באראלי קודש הלולו, ובהיכלו כבוד אומר כולו. קדוש:

חזן דיע ישימו כל בריותיו. וידעו כי גדלו גבורותיו: קהל זכר עשה לנפלאותיו:

חזן הציב וירה אבן פנתו. נחליאל עבור לשעשע באימתו: קהל זכר לעולם בריתו:

כשחל יום ראשון בשבת

עליה הומלכה גברת ממלכה, עד תופיע מלוכה: זבולי חרכה מתמימי פרכה ונתן לה ארכא, רחבה וארכה וקשת דרכה, ועול האריכה: בעתה ברכה, והנה דרוכה ועד עתה מולכה: יסודות ערמה ערה

פירוש ע"ט

ראש השנה וואס ער איז אויסגע קליבען געווארען פון גאט וואס איז אין הימעל. מישרים צו משפט'ן די וואס זענען רעכטפארטיג אין גאט'ס דינסט דאס איז רעכט מען זאל שטארק לויבען און מען זאל זאגען. יי גאט האט געקיניגט פרייד זיך די ערד. גאותו זיין הערשאפט איז גרויס די גאנצע וועלט קען עס ניט פאסען, צו דערציילען זיין שטארקייט ווער קען דאס פאסען. מלך א מלך אויף דער גאנצער וועלט איז גאט, לויבט איהם מיט גוט'ן שכל. דיע אלע זיינע בעשעפענעש זאלען טהון זייער וויסענ־שאפט דערצו, וועלען זיי וויסען דאס זיינע שטארקייט זענען גרויס. זכר א געדעכענעש האט ער געטהון צו זיינע וואונדער. הציב ווען גאט האט געשטעלט און האט געווארפען דעם גרונד שטיין די וועלט צו בעשאפען האט ער שוין געטראכט ער זאל מאכען ארבען די תורה צו זיין פאלק ישראל זיי זאלען זיך מיט איהר פרייען. זכר גאט האט גע־

דרכי חיים

געוועזען בעזעצט מיט מענטשען, און זיי האבען שוין געמוזט זיצען ענגער ווי פריער, די פערדע טייל מענטשען האבען אויך געהערט ווי מען טרוימייטערט פון די שיף, פון דעסט־וועגען האבען זיי זיך ניט געאיילט צוריק צו

חזן ורשם בחוק דת הגיוני. בכל שנה ושנה לזכור זכרוני: קהל לזכרון בהיכל יי:

שומרי מצותיו עוד ישובון לבצרון. נדברים יראיו בהכשר ויתרון. ויקשב יי וישמע ויכתב בספר זכרון. קדוש:

חזן זבח קודש כהוכשר אז בעיניו, רגל תמורתו איל להקריב לפניו: קהל אחר נאחז בסבך בקרניו:

חזן חכם הניטיו לתקוע בזה חודש. יום זה אם יקרה בשבת קודש: קהל זכרון תרועה מקרא קודש:

חזן טבעו אם בחול יבואכם. צוו לתקוע בכל גבולכם: קהל יום תרועה יהיה לכם:

יפיו מעשיכם וברית לא תופר. נאקתכם יאזין שחקים שפר. ותיטב ליי משור פר. קדוש:

כשחל יום ראשון בשבת

והחרימה עד יסוד ערמה, ראש הרימה, וסוד הערימה ויריה רמה בערה מערמה ועד שחק רומה ותאפוד מלוכה: יריעותי גדדה אהלי שדדה, וחרשה ושדדה:

פירוש ע״ט

דאכט צו בעשאפען די וועלט פון דער תורה וועגען. ורשם און ער האט אן געשריבען אין דער תורה וואס איך לערען זי, איך זאל געדענקען אלע יאהר מלכיות זכרונות ושופרות. לזכרון און מיר זאלען זיין געדאכט אין גאט'ס היכל. זבח אהייליגע שעכטונג אז עס איז איהם געפעלען אין זיינע אויגען דאס איז יצחק, דערנאך האט ער אן געפונדען אויף זיין ארט אווידער מקריב צו זיין פאר איהם. חכם הניטיו גאט האט געקליגט זיינע קינדער צו בלאזען שופר אין דעם חודש און ווען דער טאג ראש השנה געפאלט אום שבת קודש. זכרון טאר מען ניט בלאזען קיין שופר נאר מען דארף זאגען „זכרון תרועה“. טבעו און די תקנה איז ווען ראש השנה געפאלט אין דער וואכען האבען די חכמים געבאטען צו בלאזען שופר אין אלע גרעניצען און מען זאל זאגען „יום תרועה יהיה לכם“.

דרכי חיים

גיין צו די שיף, זיי האבען געמיינט אז אפילו מען טרויטייטערט פון דעסטוועגען איז נאך דא

חזן ירום צור ישעי בפי כל אומים. חשוף זרועך להושיע ממתקוממים: קהל מלכותך מלכות כל עולמים:

חזן כהגלותך לעין כל שכנך להועד. קהלות ורבבות בפימו להעד: קהל יי ימלוך לעולם ועד:

חזן לך יאתה כבוד ועוז הגוים. חלד וכל שוכניה וכל האיים: קהל מי לא יראך מלך הגוים:

שבטי מקוראך עלה והמשל. נטישות צרים בהתיזך לנשל. והיתה ליי המלוכה ומושל. קדוש:

חזן מוטות צרים שבר והכחידם. זרויך קבץ וחגם תפדם: קהל זכור עדתך קנית קדם:

חזן נדיבי עמים ינוחמו בכפלים. קמיהם על פנימו גלה שולים: קהל זכור יי לבני אדום את יום ירושלים:

כשחל יום ראשון בשבת

קצינות רפדה, ומלכות אפדה, וזאת הקפידה, יזמה ומרדה, עבוד לזר חרדה וחללה מלוכה: לחצה בני

פירוש ע"ט

ירום גאט דער בעשעפער איז מיין העלפער ער וועט דערהייכט ווערען אין מויל פון אלע פעלקער. מלכותך דיין מלוכה איז איבער אלע וועלטען.

כהגלותך אז דו וועסט דיך אנטפלעקען פאר דער גאנצער וועלט און וועסט מאכען רוען דיין שכינה אין בית המקדש. קהילות די איינזאמלונג און פיהל טויזענט וועלען זיי מיט זייער מויל עדות זאגען גאט וועט קיניגען צו אייביג. לך צו דיר גאט איז כבוד און שטארקייט פון רייזען. וכל אלע אומות וואס וואוינען אויף די אינזלען פון דעם ים וועלען דיך אלע לויבען און וועלען זאגען. מי ווער זאל זיך פאר דיר ניט פארכטען דו גאט וואס דו ביסט דער מלך פון אלע פעלקער. זרויך דיינע פערשפרייטע יודען זאמעל איין און אומזיסט זאלסטו זיי אויסלייזען. נדיבי די יודען

דרכי חיים

געננג צייט, ביז מען וועט אויפשטעלען דעם מאסט-בוים, און מען וועט אויפציען די ליינ-וואנד, און אז אלעס וועט שוין זיין גרייט וועלען נאך די מאטראזען פריער עסען, מיר האבען נאך צייט צו גיין צו דער שיף, דער-

חזן סָלוּל מְסִלָּתֵנוּ יַשֵּׁר לִצְעוֹד. וּבֵן יַקִּירְךָ כַּרְסוּל לֹא יִמְעוֹד: קהל כְּנַמְתָּ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד:

שְׁבוּתֵנוּ מִמֶּרְחָק עֲלוֹת לְהַר קָדְשׁוֹ. וּנְפָאֲרֶנּוּ תָּמִיד בִּדְבִיר מִקְדָּשׁוֹ. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ. קָדוֹשׁ:

חזן עֲמוּסֶיךָ תּוֹקְעִים וּמְרִיעִים בַּשּׁוֹפָר, אִמְרָתְךָ לְקַיֵּם כַּחוֹק הַמְּסוּפָּר: קהל תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר:

חזן פִּשְׁעָם הַעֲבֵר וַעֲוֹנָם כַּפֵּר, מַעֲנָם יֶעֱרַב כְּהַקְרָבַת כְּבָשִׂים וּפָר: קהל בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר:

חזן צְמֵחֵיהֶם יִרְבּוּ כְּחוֹל אֵין מִסְפָּר, צְבוּרֵיהֶם יְעוֹרְרוּ וְיַעֲלוּ מֵעָפָר: קהל כִּנְשׂוֹא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר:

כשחל יום ראשון בשבת

מֶלֶךְ, וּפָצָה לְעֵין מֶלֶךְ, מִי לִי בְּדוֹק מֶלֶךְ, יָהֳרָה בְּכֵם מֶלֶךְ, זוּלָתִי אֵין מֶלֶךְ, אֲנִי וְאַפְסִי מֶלֶךְ: חזן רָם עַל כָּל מֶלֶךְ. תַּגְעִילֶנָּה מִמֶּלֶךְ, וּלְךָ תָּשִׁיב מְלוּכָה: תעיר וכו׳.

דרכי חיים

ווייל האָבּען זיי דערזעהן פון ווייטינ׳ס אז די שיף הייבּט שוין אָן אַוועק צו גיין, זענען זיי

פירוש ע״ט

וואס זיי זענען געוועזן אײדעלע זאלען טאפּעל געטרייסט ווערען. סלול די שטעגען פון אונזער גאנג מאך גלייך דאס מיר זאלען קענען אויף זיי טרעטען און דיין טייערען זוהן דיינע קנעכעל זאלען ניט גליטשען. כנמת אזוי ווי דו האסט געזאגט, איך וועל נאך געדענקען די ישראל: עמוסיך תוקעין דיינע געליבּטע ישראל וואס זיי זענען בּעלאדען מיט מצות פון געבּאָרען אָן, זיי בּלאָזען און שאלען מיט דעם שופר ווי דאס געזעץ וואס שטייט אין דער תורה. תקעו בּלאָזט שופר אום ראש השנה. פשעם זייערע זינד מאך איבּערפיהרען. מענם זייערע רייד פון זייער תפלה זאל זיין זים גלייך ווי זיי וואלטען מקריב געוועזן קרבּנות. בחצוצרות וואס מען האט בּיי די קרבּנות געבּלאָזען מיט טראמייטען און מיט דעם קול פון שופר. צמחיהם זייערע קינדער זאלען זיך מעהרען אזוי ווי זאמד וואס האט קיין צאהל ניט. צבוריהם די מתים וואס זיי ליגען געהויפט אין קבר זאלען זיך דערוועקען און זיי זאלען אויפגיין פון דער ערד. כנשוא אז נאס

שֶׁבַח מְגֻדָּל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל, נֶצַח בְּתִתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל, בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל. קָדוֹשׁ:

חזן קִרְיַת מְשׂוֹשׂ הֵיכָל וְאוּלָם: מִזְבֵּחַ יָשִׁיב וּכְלֵי שָׁרֵת כּוּלָם: קהל יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם:

חזן שָׁמַיִם וָאָרֶץ יְרַנְּנוּ לִשְׁמוֹ. יְעָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף לְהַנְעִימוֹ: קהל כִּי פָקַד יְיָ אֶת עַמּוֹ:

חזן תּוֹקֶף אֶרְאֶלִּים וְכוֹכְבֵי צָפַר. תְּהִלּוֹת יִתְּנוּ שֶׁבַח לְהַשְׁפַּר: קהל הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר:

כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אָרֶץ. יֹאמְרוּ תָמִיד יַגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. קָדוֹשׁ:

כשחל יום ראשון בשבת

חו"ק מֶלֶךְ מְמַלֵּט מֵרָעָה. לְיוֹדְעֵי תְרוּעָה. הָאֵל קָדוֹשׁ.

חו"ק מֶלֶךְ זָכוּר אָחוּז קֶרֶן. לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן. נוֹרָא וְקָדוֹשׁ.

אַאְפִּיד נֵזֶר אָיוֹם, בִּשְׁלוֹשׁ קְדוּשָּׁה בַּיּוֹם, גִּבּוֹרֵי כֹחַ גְּדֻלָּה, דַּהֲרוּהוּ בְּבֵית דְּגִילָה, הוֹגֵי הֶגֶה הַמְלָּה,

---

פירוש ע"ט

וועט דערהייבען אַ צייכען אויף די בערג און מען וועט בלאָזען שופר. קִרְיַת די שטאָט ירושלים וואס זי איז די פרייד פון דער גאַנצער וועלט, און דעם מזבח און אַלע כלים פון בית המקדש וועט גאָט אויפקערען. יְיָ און גאָט וועט קיניגען צו אייביג. שָׁמַיִם הימעל און ערד וועלען זינגען צו זיין נאָמען. יְעָרוֹת די ביימער פון די וועלדער וועלען קלאַפּען אַזוי ווי מען קלאַפּט מיט די הענד צו לויבען גאָט מיט זיסע ווערטער. כִּי דען גאָט האָט געדאַכט זיין פאָלק. תּוֹקֶף די שטאַרקע מלאכים וואס הייסען אראלים און די מאַרגען שטערען זיי וועלען דערציילען אַ לויב צו בעשיינען גאָט און וועלען זאָגען. הַלְלוּהוּ לויבט גאָט מיט „תקיעת שופר":

דרכי חיים

געלאָפען מיט אַלע קרעפטען צו דער שיף, און וועגען אַביין געשפּרינגען אין וואַסער ניי זאָלען צושווימען צו דער שיף, און מיט סכנות נפשות וועגען זיי צוגעשווימען צו דער שיף, און ניי האָבען קוים געפונען אַ אָרט צו זיצען,

חו"ק יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק, וּלְאוּמִּים בְּמֵישָׁרִים, הָאֵל קָדוֹשׁ:

חו"ק וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ, וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיָּעַשׂ, נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי צֶדֶק, בַּיּוֹם הַנִּבְחַר מֵעֵשׂ לְהַבְדֵּק, גַּאֲוָתוֹ מְאוֹד גָּדְלָה, דֶּרֶךְ עַנְוָתוֹ לְפִי הַגְּדוּלָּה, הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם וּמִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם: זוֹכֵר הוֹלֵךְ בְּתוֹם, חוֹנֵן וְעוֹשֶׂה דִּין יָתוֹם, טָהוֹר מָרוֹם וְנִשָּׂא, יָפֶה בְּעִתּוֹ הַכֹּל עָשָׂה, כַּבִּיר לֹא יִמְאָס, לְנִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס:

בשחל יום ראשון בשבת

וַתְּקוּהוּ בְּהַלֵּל וּמִלָּה, זוֹכֵר לָעַד זְכִיּוֹת. חַדְּשׁוּהוּ זֶמֶר חַיּוֹת. טוֹב עוֹמֵס טוֹרַח, יַחֲדוּהוּ בְּחִדּוּשׁ יָרֵחַ: כּוֹבֵשׁ כָּל כְּעָסִים, לְבַל אַף לְהָשִׂים, מְשָׁרְתֵי בְּחִיל מוֹרָא,

---

דרכי חיים

מִיט גְרוֹיס עֶנְגְשַׁאפְט. דִי פִינְפְצֶעהְן טֵייל מֶענְטְשֶׁען הָאבֶּען גֶעהַאט גְרוֹיס פֶערְגֶענִיגֶען צוּ זַיין אוֹיף דֶעם אִינְזִיל, זֵיי הָאבֶּען גָאר פֶערְגֶעסֶען דִי שִׁיף, אוּנ הָאבֶּען פֶערְגֶעסֶען אַז מֶען דַארְף פוּן דֶעם אִינְזֶעל אַוֶועק גֶעהְן, זֵיי הָאבֶּען גֶערֶעכֶענְט

פירוש ע"ט

יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל עֶר מִשְׁפָּט דִי וֶועלְט מִיט גֶערֶעכְטִיגְקֵייט. וּלְאוּמִּים אוּנ דִי פֶעלְקֶער מִיט רֶעכְטְפַארְטִיגְקֵייט. הָאֵל דֶר הֵיילִיגֶער גָאט. וְהוּא אוּנ גָאט אִיז אֵיינְצִיג אוּנ מִשְׁפָּט אַלֵיין אוּנ וֶועהְר קֶען אִיהְם עֶפֶּעס עֶנְטְפֶערְן אוּנ זָאגֶען נָאךְ וָואס הָאסְטוּ אַזוֹי גֶע'מִשְׁפָּט. וְנַפְשׁוֹ וָואס אִיהְם גְלוּסְט דָאס טְהוּט עֶר צוּ טֵייטֶען אָדֶער צוּ לָאזֶען לֶעבֶּען אוּנ עֶס קֶען אִיהְם קֵיינֶער נִיט פֶערְ־וֶוערֶען. נוֹרָא עֶר אִיז פָארְכְטִיג אוּנ הֵיילִיג:

אֶתֵּן לְפוֹעֲלִי אִיךְ וֶועל גֶעבֶּען צוּ מַיין וֶוערְקֶער הַשֵּׁי"ת גֶערֶעכְטִיגְקֵייט, אִין דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה וָואס עֶר אִיז אוֹיסְגֶעקְלִיבֶּען גֶעוָוארֶען מֶען זָאל אִין אִיהְם דִי מַעֲשִׂים נָאךְ קְלֶערֶען. גַּאֲוָתוֹ זַיין הֶערְשַׁאפְט אִיז זֵייעֶר גְרוֹיס, וִוי גְרוֹיס עֶר אִיז אַזוֹי אַגְרוֹיסֶער עָנָיו אִיז עֶר. הוּא עֶר אִיז דֶער הַאר פוּן דֶער וֶועלְט. זוֹכֵר עֶר גֶעדֶענְקְט דִי צַדִּיקִים וָואס גֵייעֶן אִין גַאנְץ גוּטֶ'ן וֶועג. חוֹנֵן עֶר דֶערְבַּארֶעמְט זִיךְ אוּנ טְהוּט דֶעם מִשְׁפָּט פוּן דִי יְתוֹמִים. כַּבִּיר גָאט דֶער שְׁטַארְקֶער עֶר פֶערְשֶׁעמְט נִיט דִי לַייט וָואס פֶערְשֶׁעמֶען

מְפוֹאָר רוֹכֵב עֲרָבוֹת, נוֹגַהּ נֶגְדּוֹ וְאֵשׁ לֶהָבוֹת, סוֹעֵף בַּחֲרָבוֹת שְׁנוּנוֹת, עֵזֶר יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת: פּוֹעֵל אָדָם יְשַׁלֵּם, צָר פֶּה וּמֵשִׂים אִלֵּם: קוֹנֵה הַכֹּל בְּרַחֲמִים, רָם וּמַשְׁפִּיל רָמִים: שׁוֹפֵט יְצוּרָיו בַּחֲנִינָה, תָּמִים פּוֹעַל אֵל אֱמוּנָה: שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ, מִפַּחְדּוֹ יִבְהֲלוּ וְיִתְמָהוּ עוֹשֶׂה מִשְׁפַּט עַמּוֹ, וּתְהִלָּה מִקֶּדֶם מִפְּנֵי זַעְמוֹ: נְדִיבִים בְּדִקְדּוּקָם יָחִילוּ, בַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֳלוֹ, רוֹאֶה כָּל תַּעֲלוּמוֹת יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמוֹת צוֹפֶה כָּל נוֹלָדוֹת חוֹפֵשׂ כָּל הָעֲתִידוֹת: קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת מֵרֹאשׁ, חִקְרֵי לֵב לָתוּר וְלִדְרוֹשׁ: חזן זוֹכֵר בְּרִית רִאשׁוֹנִים קַיֵּם שְׁבוּעָה לָאַחֲרוֹנִים:

תו"ק יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק, וּלְאוּמִים בְּמֵישָׁרִים, הָאֵל קָדוֹשׁ:

כשחל יום ראשון בשבת

נִכְחָם הִלְּלוּ נוֹרָא: שַׂרְפֵי סָבִיב סְעָרָה, עָנוּ לְמַעֲבִיר עֲבֵרָה, פְּלִיאִים פִּצְחוּ פֶּה, צִלְצְלוּ הַכֹּל צוֹפֶה, קְהִלּוֹת

פירוש ע"ט

זִיךְ אוּן הַאלְטֶען זִיךְ נָאר פַאר נִישְׁט. סוֹעֵף עֶר פֶערְשְׁנַייד מִיט שַׁארְפֶע שְׁווֶערְדֶען פוּן וֶועגֶען יְתוֹמִים אוּן אַלְמָנוֹת. צָר עֶר הָאט בֶּעשַׁאפֶען אֵיין מוֹל צוּ רֵיידֶען, אוּן קֶען אוֹיךְ שְׁטוּם מַאכֶען. קוֹנֶה עֶר הָאט אַלְץ בֶּע-שַׁאפֶען מִיט דֶעם מִדַּת הָרַחֲמִים עֶר אִיז הוֹיךְ אוּן מַאכְט נִידֶערִיג דִי הָאפֶערְדִיגֶע מֶענְטְשֶׁען. שׁוֹפֵט עֶר מִשְׁפָּט זַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶענִיש מִיט דֶערְ-בַּארֶעמְקֵייט. תָּמִים עֶר טְהוּט גַאנְצְקֵייט דֶער וֶוארְהַאפְטִיגֶער גָאט. שׁוֹפְטֵי דִי ווָאוִינֶער פוּן דֶער עֶרְד טוּעֶן זִיךְ דֶערְשְׁרֶעקֶען פַאר זַיין פַּחַד אוּן טְהוּן זִיךְ פֶערְוואוּנְדֶערֶען. רוֹאֶה עֶר זֶעהְט אַלֶע פֶערְבָּארְגֶענֶע זַאכֶען, עֶר זִיצְט אִין דִי הוֹיכֶע הִימֶעל. צוֹפֶה עֶר זֶעהְט אַלְץ וָואס עֶס וֶועט גֶעבָּארֶען. קוֹרֵא עֶר הָאט גֶערִיפֶען דִי דוֹרוֹת פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן בִּיז דִי לֶעצְטֶע דוֹרוֹת וָואס וֶועלֶען דֶערְנָאךְ זַיין. חִקְרֵי דִי מַחֲשָׁבוֹת וָואס בַּיי אַ מֶענְטְשׁ אִין הַארְץ אִיז פָארְשְׁט גָאט. זוֹכֵר עֶר גֶעדֶענְקְט דֶעם בְּרִית פוּן דִי עֶרְשְׁטֶע אָבוֹת. קַיֵּם עֶר וֶועט מְקַיֵּם זַיין דִי שְׁבוּעָה פוּן דִי אָבוֹת צוּ דִי לֶעצְטֶע דוֹרוֹת:

דרכי חיים

אֵייבִּיג צוּ זַיין אוֹיף דֶעם אִינְזֶעל, דֶער נַווייף אִיז דִי שִׁיף אַוֶועק גֶעגַאנְגֶען אִין זֵיי, אוּן דֶער זוּמֶער אִיז מִיט דֶער צַייט אוֹיךְ אַוֶועק גֶעגַאנְ-גֶען, דִי פְרוּכְטֶען זֶענֶען אַרָאפּ גֶעפַאלֶען פוּן דִי בּוֹימֶער, עֶס הָאט אָנְגֶעהוֹיבֶּען צוּ וֶוערֶען

תו"ק אָדוֹן אִם מַעֲשִׂים אֵין בָּנוּ. שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד לָנוּ. וְאַל תָּבֹא בַמִּשְׁפָּט עִמָּנוּ. קָדוֹשׁ.

תו"ק הֵן לֹא יַאֲמִין בִּקְדוֹשָׁיו. וּתְהִלָּה יָשִׂים

כשחל יום ראשון בשבת

עַם קְדוֹשִׁים. רוֹמְמוּהוּ רִבְבוֹת רוֹעֲשִׁים. שְׁמַע קוֹל שׁוֹפָר, תַּאֲזִין וְאַשְׁמָה תוֹפָר: חזן תְּשַׁלֵּשׁ שׁוֹפָרוֹת בְּהַר הַקֹּדֶשׁ וַאֲשַׁלֵּשׁ קְדֻשָּׁה בַּקֹּדֶשׁ:

תו"ק מֶלֶךְ זְכוֹר אָחוּז קֶרֶן, לְתוֹקְעֵי לְךָ הַיּוֹם בְּקֶרֶן נוֹרָא וְקָדוֹשׁ:

חזן שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל, נֶצַח בְּתִתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל, בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל. קָדוֹשׁ:

חזן עֲמוּסֶיךָ תּוֹקְעִים וּמְרִיעִים בַּשּׁוֹפָר, אִמְרָתְךָ לְקַיֵּם כְּחוֹק הַמְסֻפָּר: קהל תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר:

חזן פִּשְׁעָם הַעֲבֵר וַעֲוֹנָם כַּפֵּר, מֵעֲנָם יֶעֱרַב כְּהַקְרָבַת כְּבָשִׂים וּפָר: קהל בַּחֲצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר:

חזן צִמְחֵיהֶם יִרְבּוּ כְּחוֹל אֵין מִסְפָּר, צְבוּרֵיהֶם יְעוֹרְרוּ וְיַעֲלוּ מֵעָפָר: קהל כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר:

שֶׁבַח מִגְדּוֹל עוֹז שֵׁם הַגָּדוֹל, נֶצַח בְּתִתּוֹ לְמַלְכּוֹ עוֹז וּמִגְדּוֹל, בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל. קָדוֹשׁ:

מֶען זָאגְט „אָדוֹן אִם מַעֲשִׂים", וָואס שְׁטֵייט אוֹיבֶען, אוּנ כְּסֵדֶר:

דרכי חיים

קאַלְט אוּנ גְרוֹיסֶע פִינְסְטֶערֶע נֶעכְט, עֶס אִיז נִיט גִיוֶועזֶען וָואס צוּ עֶסֶען, אוּנ נִיט קֵיין וַוארִימֶע קְלֵיידוּנְג, אוּנ פוּן דִי וֶועלְדֶער זֶענֶען אַרוֹיס גֶעקוּמֶען שְׁרֶעקְלִיכֶע ווִילְדֶע חַיּוֹת, דִי חַיּוֹת הָאבֶּען שׁוֹין גֶעכַאפְּט עֶטְלִיכֶע מֶענְטְשֶׁען

פירוש ע"ט

אָדוֹן אִם מַעֲשִׂים מִיר בֶּעטֶען דִיךְ גָאט אוֹיב מִיר הָאבֶּען קֵיין מַעֲשִׂים טוֹבִים נִיט דָאס מִיר זָאלֶען דוּרְךְ זַיי נִיצוֹל וֶוערֶען אִין דִין זָאל אוּנְז בַּיי שְׁטֵיין דַיין גֶעאַכְפֶּערְטֶער נָאמֶען. וְאַל אוּנ זָאלְסְט נִיט קוּמֶען מִיט אוּנְז אִין מִשְׁפָּט דוּ הֵיילִיגֶער גָאט:

הֵן לֹא עֶר גְלֵייבְּט נִיט אֲפִילוּ אִין זַיינֶע הֵיילִיגֶע דִינֶער. וּתְהִלָּה אוּנ עֶר

באלי תרשישיו. ואיך יצדקו קרוצי גושיו במשפט. קדוש:

שבתי וראה תחת השמש, אין טוב לאנוש מהתחמש, ביראת מעוז להתחזק ולא להמש: שורת הדין ראתה עיני, נבין תחלה מאדם הקדמוני, בצלם אלהים נברא בעדן גני: מעת הפר פי ממלכת, ביקר לא לן ונגרש בשלכת, ואת להט החרב המתהפכת: מדרך בדרך טובים להועילו, ממזרח האיר עלט מאפילו, צדק יקראהו לרגלו: על נסותו מבטחו בבחינה, ופץ להודיעו אם ירשנה, נגררו גזעיו גירות ארבע מאות שנה: עורו נדיבים והתאוששו לתאוה, בקשו צדק בקשו ענוה,

פירוש ע"ט

געפינט פעהלערען אפילו אין זיינע שטארקע מלאכים. ואיך אונ ווי קאנען גערעכט בלייבען אין משפט די מענטשען וואס זיי זענען אוים־ געשניטען פון איין שטיק ערד. קדוש דו הייליגער גאט:

דרכי חיים

אונ זיי אויפגיגעסען, די רעשט מענטשען האבען אנגעהויבען צו ווייזען וואס זיי זענען גיבליבען אויף דעם אינזעל, עס איז אבער פערפאלען, זיי זענען אויף דעם אינזעל געשטארבען פון הונגער אונ קעלט, אונ עס

שבתי וראה איך האב מיך גוט בעטראכט איך האב געזעהן אלסדינג וואס איז אויף דער וועלט האב איך ניט געפינען דאס עס זאל בעסער זיין פאר דעם מענטשען נאר ער זאל זיך וואפענען אונ זאל זיך שטארקען אין גאט'ס פארכט. שורת דער סדר פון דעם מדת הדין זעהן מיינע אויגען דאס אפילו די צדיקים טהוט גאט משפט'ן. נבין מיר וועלען צום ערשטען אן מערקען פון אדם הראשון, ער איז בעשאפען געווארען אין גאט'ס פארעם אונ גאט האט איהם געמאכט רוען אין גן עדן. מעת פון דער צייט אן דאס ער האט פערשטערט דאס ווארט פון גאט איז ער פערטריבען געווארען אום דעם גן עדן. ואת אונ גאט האט געשטעלט די מלאכי חבלה פאר דעם גן עדן דאס ער זאל ניט קענען אהין אריין גיין. מודרך אברהם אבינו וואס ער האט געטרעטען אין גוטען וועג. ממזרח פון מזרח האט ער דערלייכט די פינצטערנעש פון זיין פאטער וואס ער האט געדינט אפגעטער. צדק פון וועגען זיינע מעשים טובים האט איהם גוט'ס בעגעגענט פון גאט. על נאר ווייל ער האט געפריבט גאט אונ האט געזאגט גאט זאל איהם געבען א צייכען אויב זיינע קינדער וועלען גערוים ארבען דאס לאנד, איבער דעם האט ער זיך פערזינדיגט. נגררו זענען זיינע קינדער געצויגען געווארען קיין מצרים אונ זענען געוועזען פיער הונדערט יאהר אין גלות. עורו דערוועקט אייך איהר גוטוויליגע אונ

אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה: וָתִיק הַנַּעֲלָה בְּאַחַד הֶהָרִים, לִשְׁמוֹנָה קִיֵּם בְּרִית בְּשָׂרִים, וְזָרַע וּמָצָא מֵאָה שְׁעָרִים: וּלְשִׁשִּׁים נֶחֱנַט בְּמֵצִיק וּמְשַׁעְשֵׁעַ. וּלְשֵׁיבָה כָּהָה מְאוֹרוֹ לְהָשַׁע, עֲבוּר שֶׁאֵתוֹ פְּנֵי הָרָשָׁע: נָא שִׂימוּ עַל לֵב מוֹרָאוֹת, וְהָשִׁיבוּ יָד מֵעָוֶל לְהִמָּלֵט מִתְּלָאוֹת, אוּלַי יְחֻנַּן יְיָ צְבָאוֹת: נָעִים אֲשֶׁר טוֹבוּ אוֹהָלָיו, וְתוֹאֲרוּ חָקוּק בְּכֵס זְבוּלָיו, וְהִנֵּה יְיָ נִצָּב עָלָיו: בְּשׁוּבוֹ מִפַּדָּן וְנֶחֱלַץ מִתְּלָאָה, וְנָדְרוֹ אֵחַר לָאֵל לוֹ נִרְאָה, נִכְשַׁל בְּדִינָה בַּת לֵאָה: בִּינוּ יְצוּרָיו לְרַחֲמָיו לִשְׁאַף, גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי סַעֲרַת חֲרוֹן אַף, אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף:

דרכי חיים

איז פון זיי אײנֶער נִיט גֶערֶעטֶעט גֶעוָואָרֶען. דֶער נמשל איז, דֶער מֶענְטשׁ אוֹיף דֶער וֶועלְט זִיצְט אוֹיךְ אַזוֹי וִוי אִין אַ שִׁיף אוּנ פָּארְט אוֹיף דֶעם יַם, אוּנ דִי וֶועלְט אִיז דֶער שֵׁיינֶער אִינְזִיל, דֶער מֶענְטשׁ וָואס וִויל נִיט אַרוֹיס גֵיין

פירוש ע"ט

שְׁטַארְקְט אַייךְ צוּ גָאט וָואס עֶר גְלִיכְט צוּ אַייעֶר תְּפִלָּה. וָתִיק דֶער שְׁטַארְקֶער דָאס אִיז יִצְחָק וָואס עֶר אִיז אוֹיף גֶעבְּרַאכְט גֶעוָואָרֶען אוֹיף דֶעם הַר הַמּוֹרִיָּה. לִשְׁמוֹנָה צוּ אַכְט טָאג הָאט מֶען אִיהְם מַל גֶעוֶועזֶען, אוּנ עֶר הָאט גְרוֹיס הַצְלָחָה גֶעהַאט דָאס אַז עֶר הָאט גֶעזֵייעֶט תְּבוּאָה אִיז בַּיי אִיהְם הוּנְדֶערְט מָאהְל מֶעהְר תְּבוּאָה גֶעוַואקְסֶען וִוי בַּיי אַנְדֶערֶע. וּלְשִׁשִּׁים אוּנ צוּ זֶעכְצִיג יָאהְר אִיז עֶר אוּים גֶעשְׁפְּרָאצְט גֶעוָואָרֶען מִיט צְווֵיי קִינְדֶער מִיט עֵשָׂו אוּנ מִיט יַעֲקֹב וָואס עֶר הָאט גֶעלֶערֶענְט דִי תּוֹרָה. וּלְשֵׁיבָה אוּנ אוֹיף דֶער עֶלְטֶער אִיז אִיהְם טִינְקֶעל גֶעוָואָרֶען דִי אוֹיגֶען גְלַייךְ וִוי זֵיי וָואלְטֶען פֶערְקְלֶעבְּט גֶעוָואָרֶען, וַוייל עֶר הָאט נוֹשֵׂא פָּנִים גֶעוֶועזֶען עֵשָׂו הָרָשָׁע. נָא אַ צוּנְדֶערְט נֶעמְט אַייךְ אִין הַארְץ אַרַיין גָאטְ'ס פָארְכְט, אוּנ קֶערְט אוּם אַייעֶרֶע הֶענְד פוּן צוּ טְהוּן אוּמְרֶעכְט. אוּלַי טָאמֶער וֶועט גָאט זִיךְ אִיבֶּער אַייךְ דֶערְבַּארֶעמֶען. נָעִים דֶער גֶעלִיבְּטֶער יַעֲקֹב וָואס עֶר הָאט תָּמִיד תּוֹרָה גֶעלֶערֶענְט. וְתוֹאֲרוֹ אוּנ זַיין גֶעשְׁטַאלְט אִיז אוֹיסְגֶעקְרִיצְט אָן דֶעם כִּסֵּא הַכָּבוֹד, אוּנ גָאט אִיז בַּיי אִיהְם גֶעשְׁטַאנֶען צוּ הִיטֶען אִיהְם אִין זַיין אוּמְקֶעהְרֶען זִיךְ פוּן פַּדַּן אֲרָם. וְנָדְרוֹ אוּנ וַוייל עֶר הָאט גֶעזָאמְט זַיין נֶדֶר וָואס עֶר הָאט אַ נֶדֶר גֶעטְהוּן צוּ גָאט וָואס עֶר הָאט זִיךְ צוּ אִיהְם בֶּעוִויזֶען. נִכְשַׁל הָאט זִיךְ אִיהְם גֶעטְרָאפֶען דָאס אוּמְגְלִיק פוּן דִינָה דִי טָאכְטֶער פוּן לֵאָה דָאס שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר הָאט זִי מְאַנֵּס גֶעוֶועזֶען. בִּינוּ דְרוּם פֶערְשְׁטֵייט אִיהְר מֶענְטְשֶׁען וָואס גָאט הָאט אַייךְ בֶּעשַׁאפֶען צוּ גְלוּסְטֶען צוּ זַיין דֶערְבַּארֶעמִקַייט. גּוּרוּ פָארְכְט אַייךְ פַאר דֶעם שְׁטָארֶעם פוּן גָאטְ'ס צָארֶען. אוּלַי טָאמֶער וֶועט אִיהְר פֶערְבָּארְגֶען וֶוערֶען אִין דֶעם טָאג פוּן צָארֶען. בְּעִים דִי גֶעזֶעלֶען אוּנ בְּרִידֶער מֹשֶׁה אוּנ אַהֲרֹן וָואס זֵיי זֶענֶען גֶעזַאלְבְּט גֶעוָואָרֶען מִיט דֶעם שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה אוּנ הָאבֶּען דֶערְלַייכְט דִי אוֹיגֶען פוּן דִי יִשְׂרָאֵל מִיט דֶער תּוֹרָה, אוּנ זֵיי הָאבֶּען גֶעאַיילְט צוּ טְהוּן זֵייעֶרֶע שְׁלִיחוּת וָואס גָאט הָאט זֵיי גֶעשִׁיקְט אוּים צוּ לֵייזֶען דִי יִשְׂרָאֵל פוּן

רעים ואחים בני היצהר, אשר אצו במשלחתם כצבי למהר, והגבילו סגולה בתחתית ההר: רבי תורה כתבו לעם והורום דרכי יושר ומשפטי נועם, ובמי מריבה הופקדו בזעם: ידעו זאת כל יושבי אדמה, אם כן בתמימי חכמה מה יעשו מלאי מרמה: ידיד יי אשר מלך תחלה, כבן שנה נקי מכל עולה, ולא נעצל ממלחמת עבור הצלה: צוה על מחית המזנב, שנה מפקד והוביש כגונב, בחמלו מעדנות בכשפיו מתגנב: צור נחם כי המליכו, והפילו ביד אויביו לדעכו, ומה יעשו מפירי דין כערכו: חסיד המנעים זמירות לקונו, והוכן בחסד כסא גאונו, ועשה משפט וצדקה להמונו, חותף לברוח מפני פרי בטנו: הקדימו רכיל משקר על

פירוש ע"ט

מצרים אזוי ווי א הירש לויפט גע־שווינד. והגבילו אונ האבען געמאכט

דרכי חיים

פון די שיף אונ וויל ניט הנאה האבען פון דעם איגזעל ופון דיא וועלטן אונ ער וויל

אגרעניץ צו די ישראל אונטער דעם בארג סיני בשעת מתן תורה, אונ זיי האבען פיהל תורה געשריבען צו די ישראל, אונ האבען זיי געלערענט די רעכטפארטיגע וועגען אונ גוטע משפטים. ובמי מריבה אונ ביי דעם "מי מריבה" איז גאט אויף זיי בייז געווארען אונ האט זיי געזאגט אז זיי מוזען שטארבען אין דער מדבר. ידעו דערפון קאנען א ראיה אונ אכט נעמען אלע לייט, ווען עס איז אזוי דערגאנגען מיט אזעלכע חכמים אונ צדיקים, וואס זאלען שוין טהון די מענטשען וואס זיי זענען פול מיט פאלטשקייט אונ מיט זינד. ידיד גאט'ס געליבטער דאס איז שאול המלך וואס ער איז געווען דער ערשטער מלך פון ישראל, אזוי ווי א קינד וואס עס איז נאהר א יאהר אלט אזוי איז ער ריין געוועזען פון עבירות, אונ ער איז ניט פויל געווען פון מלחמה צו האלטען, פון וועגען די ישראל מציל זיין פון זייערע שונאים. צוה ער איז געבאטען געווארען ער זאל אפמעקען דעם נאמען פון עמלק וואס ער האט אומגעבראכט די ישראל וואס זענען געגאנגען הינטען נאך דער מחנה. שנה האט שאול משנה געווען אונ האט ניט געטהון אזוי ווי שמואל הנביא האט איהם געהייסען, האט גאט חרטה געהאט וואס ער האט איהם פאר איין מלך געמאכט, אונ האט איהם געמאכט פאלען אין די הענד פון זיינע פיינד אונ איז גע'הרג'ת געווארען דורך די פלשתים. ומה אונ וואס זאלען שוין טהון די וואס פערשטערען גערעכטיגקייט, ווען גאט וועט זייער דין אנרעכטען. חסיד דער פרומער דוד המלך וואס ער האט זיסע געזאנג געזונגען צו זיין בעשעפער, אונ עס איז אנגעברייט געווארען מיט חסד די שטיהל פון זיין הערשאפט, אונ ער האט געטהון משפט אונ צדקה צו זיין פאלק ישראל. חותף האט ער געמוזט איילען צו אנטלויפען פאר זיין אייגענעם

אֲדוֹנוֹ, וְחָלַק לוֹ שָׂדֶה בַּחֵלֶק לְשׁוֹנוֹ. קוֹל הַחִילּוּק כְּהִסְכִּית מִמְּעוֹנוֹ, חָלַק מַלְכוּתוֹ בֵּין עַבְדּוֹ וּבֵין בְּנוֹ, וּמַה יַּעֲשֶׂה מְלָשְׁנֵי כְּפִקּוּד עָלָיו חֲרוֹנוֹ: קְהִלּוֹת וּרְבָבוֹת וַאֲלָפִים, אֲשֶׁר לְפָנֵינוּ עָבְרוּ חֲלוּפִים, וְלֹא יָכְלוּ לְהִצְטַדֵּק הֱיוֹת חֲפִים: הֵן שָׁמַיִם בְּעֵינָיו לֹא זַכּוּ, וְכָל לְגִיוֹנֵי שַׁחַק כִּפְשִׁתָּה דוֹעֲכוּ, וְנִתְעָב וְנֶאֱלָח מַה יִּזְכּוּ: קוֹבֵץ מִרְמָה וּמִסְתַּתֵּר בְּעִנְיָנָיו, אִם יֹאמַר בְּלִבּוֹ מִי יְעִידֵנִי לְפָנָיו, קוֹרוֹתָיו וּרְהָטָיו וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו: טְהוֹר עֵינַיִם בְּרֶגַע מַרְאִית, הַצֵּל חֲטָאֵינוּ בְּעִמְקֵי מַחֲבוֹאוֹת, וַעֲשֵׂה עִמָּנוּ לְטוֹבָה אוֹת: נַחְנוּ אִם פָּשַׁעְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ, הִזָּכֵר לַאֲבוֹת עוֹלָם בְּחִירֶךָ, וְאַל תִּתְעַלֵּם מִתַּחַן מְשַׁחֲרֶיךָ: חֵלֶף פָּרִים וּמִנְחָה הֲגוּנָה, זְכוֹר הֶגְיוֹנֵינוּ וְתֵן לָנוּ חֲנִינָה, קַיְּמֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים בְּזֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

ת״ק הֵן לֹא יַאֲמִין בִּקְדוֹשָׁיו. וְתָהֳלָה יָשִׂים בְּאֵלָיו

דרכי חיים

נָאר דִינֶען הַשי״ת, בִּיז עֶר וֶועט צוּרִיק קוּמֶען צוּ זַיין הַיים, וְדִי נְשָׁמָה וֶועט צוּרִיק קוּמֶען אִין הִימֶעל פוּן וַואנֶען זִי אִיז אַ הֶער גֶעקוּמֶען), דָאס אִיז דִי עֶרְשְׁטֶע טֵייל מֶענְטְשֶׁען וָואס זַיי זֶענֶען אֶמֶת׳ע צַדִיקִים, דִי אַנְדֶערֶע טֵייל מֶענְטְשֶׁען

פירוש ע״ט

זוּהְן אַבְשָׁלוֹם, אוּנ זַיין מְלוּכָה אִיז נָאךְ שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ צוּ טֵיילְט גֶעוָוארֶען, בֶּעוַוייל עֶר הָאט צוּ גֶענוּמֶען רְכִילוּת פוּן צִיבָא דֶער קְנֶעכְט פוּן מְפִיבוֹשֶׁת אוֹיף זַיין הַאר מְפִיבוֹשֶׁת. וּמה וָואס זָאל שׁוֹין טְהוּן דֶער וָואס אִיז אַ הוֹלֵךְ רָכִיל אוּנ מַאכְט קְרִיג צְוִוישֶׁען לַייט, אַז גָאט וֶועט אוֹיף אִיהם בֶּעפֶעהְלֶען זַיין צָארֶען. קהלות פִיהְל טוֹיזֶענְד קְהִילוֹת וָואס זַיי זֶענֶען פַאר אוּנְז אִיבֶּער-גֶעפָּאהְרֶען הָאבֶּען זַיי נִיט גֶעקֶענְט גֶערֶעכְט בְּלַייבֶּען זַייעֶרֶע מַעֲשִׂים זָאלֶען זַיין רֵיין גֶעוַואשֶׁען. הן דִי הִימֶעל זֶענֶען נִיט לוֹיטֶער אִין זַיינֶע אוֹיגֶען, אוּנ אַלֶע חַיילוֹת פוּן דֶעם הִימֶעל דָאס זֶענֶען דִי מַלְאָכִים, וִוי פְלַאקְס אוֹיף פַייעֶר אַזוֹי וֶוערֶען זַיי פֶערְשְׁטוֹיסֶען פַאר גָאט. ונתעב אִיז שׁוֹין אַ כָּל שֶׁכֵּן אַ מֶענְטְשׁ וָואס עֶר אִיז פֶערְאוּמְרֵיינִיגְט אוּנ אַיין גֶעשְׁמִירְט מִיט זִינְד וִוי קֶען עֶר גֶערֶעכְט בְּלַייבֶּען אִין דִין. טהור גָאט דֶער דָא הָאט לוֹיטֶערֶע אוֹיגֶען אוּנ זֶעהְט קֵיין בֵּייז נִיט, מַאךְ פֶערְזִינְקֶען אוּנְזֶערֶע זִינְד אִין טִיפֶע פֶערְבָּארְגֶענֶעשׁ, אוּנ טְהוּ מִיט אוּנְז אַ צֵייכֶען צוּ גוּטֶ׳ן. נחנו אוֹיבּ מִיר הָאבֶּען גֶעשׁוּלְדִיגְט קֶעגֶען דִיר, גֶעדֶענְק אוּנְז דֶעם זְכוּת פוּן דִי אָבוֹת וָואס זַיי זֶענֶען גֶעוֶוען פוּן אָנְהֵייבּ פוּן דֶער וֶועלְט דַיינֶע צַדִיקִים. ואל אוּנ זָאלְסְט דִיךְ נִיט אַוֶועק קֶערֶען פוּן דֶעם גֶעבֶּעט פוּן דַיינֶע פַארְשְׁטֶער. חלף פרים אוֹיף דֶעם אָרְט פוּן אָקְסֶען אוּנ קָרְבַּן מְנָחוֹת וָואס מֶען הָאט גֶעבְּרַאכְט אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ זָאלְסְטוּ גֶעדֶענְקֶען אוּנְזֶער תְּפִלָּה אוּנ אוּנְזֶערֶע גוּטֶע גֶעדַאנְקֶען, אוּנ גִיבּ אוּנְז דֶערְבַּארֶעמְקַייט. קימנו לחיים טובים שְׁרַייבּ אוּנְז צוּ חַיִּים טוֹבִים אִין דֶעם טָאג רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

תַּרְשִׁישָׁיו. וְאֵיךְ יִצְדְּקוּ קְרוּצֵי גּוּשָׁיו בְּמִשְׁפָּט. קָדוֹשׁ:

פותחין חזן וּבְכֵן וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ: הארון

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: אַמִּיץ הַמְנוּשָּׂא. לְכָל רֹאשׁ מִתְנַשֵּׂא. אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. מָעוֹז וּמַחֲסֶה. נֹשֵׂא וְנוֹשֵׂא. מוֹשִׁיב מְלָכִים לַכִּסֵּא. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: גִּבּוֹר בִּגְבוּרוֹת. קוֹרֵא הַדּוֹרוֹת. גּוֹלֶה נִסְתָּרוֹת. אֲמָרוֹתָיו טְהוֹרוֹת. יוֹדֵעַ סְפוּרוֹת. לְתוֹצָאוֹת מַזָּרוֹת. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: הַמְפוֹאָר בְּפִי כֹּל. וְהוּא כֹּל יָכוֹל. הַמְרַחֵם אֶת כֹּל: וְנוֹתֵן מִחְיָה לַכֹּל. וְנֶעְלָם מֵעֵין כֹּל. וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בַּכֹּל. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: זוֹכֵר נִשְׁכָּחוֹת. חוֹקֵר טוּחוֹת. עֵינָיו

פירוש ע"ט

דרכי חיים

נענען דיא וואס זענען ארוים גיקומען אויף דער וועלט אונ האבען אנגעהויבען פון איהר

מֶלֶךְ עליון דער אויבערשטער קיניג, דער שטארקער גאט וואס ער איז דערהויבען אין מויל פון איטליכען מענטשען, ער נוט גדולה צו וועמען ער וויל דאס ער זאל דערהויבען ווערען, דאס וואס ער זאגט איז ער מקיים. מעוז ער איז איין שטארקייט אונ איין בעשיצונג צו זיינע קנעכט. נשא ער ווערט געזעהן דאס די מלאכים טראגען דעם כסא הכבוד, אבער דער כסא הכבוד טראגט די מלאכים, גאט זעצט די מלכים אויף דעם קעניגליכען שטיהל. לעדי עד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבערשטער קיניג. גבור ער איז שטארק מיט אלערליי שטארקייט, ער רופט אלע דורות צום דין, ער איז מגלה פערבארגענע זאכען, זיינע ווערטער זענען ריין. יודע ער ווייסט די צאהל צום אויס־גאנג פון די שטערען. לעדי עד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבער־שטער קיניג. המפואר דער דא איז געלויבט אין מויל פון אלע בעשעפענעש, אונ ער איז פאר מעגליך צו טהון אלדינג וואס ער וויל, דער דא דער־בארעמט זיך איבער אלע אונ גיט דערנערונג צו אלע. לעדי עד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבערשטער קיניג. זוכר ער געדענקט פערגעסענע

פְּקוּחוֹת. מַגִּיד שִׂיחוֹת. אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת. אִמְרוֹתָיו נְכוּחוֹת. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: טָהוֹר בִּזְבוּלָיו. אוֹת הוּא בְּאֶרְאֶלָּיו. אֵין עֲרוֹךְ אֵלָיו. לִפְעוֹל כְּמִפְעָלָיו. חוֹל שָׂם גְּבוּלָיו. כַּהֲמוֹת יָם לְגַלָּיו. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: כּוֹנֵס מֵי הַיָּם. רוֹגַע גַּלֵּי יָם. סוֹעֵר שְׁאוֹן דָּכְיָם. מְלֹא הָעוֹלָם דַּיָּם. מַשְׁבִּיחָם בַּעֲיָם. וְשָׁבִים אָחוֹר וָאַיָּם. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: מוֹשֵׁל בִּגְבוּרָה. דַּרְכּוֹ סוּפָה וּסְעָרָה. עוֹטֶה אוֹרָה. לַיְלָה כַּיּוֹם לְהָאִירָה. עֲרָפֶל לוֹ סִתְרָה. וְעִמֵּיהּ שְׁרֵא נְהוֹרָא. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: סִתְרוֹ עָבִים. סְבִיבָיו לֶהָבִים. רְכוּבוֹ

דרכי חיים

הֲנָאָה צו האבען, זיי האבען שוין געזונדיגט, זיי האבען אבער באלד חרטה געהאט און האבען געטהון תשובה, אין דער יוגענד, דאס איז א גוטע תשובה, די דריטע טייל מענטשען זענען דיע וואס האבען הנאה געהאט

פירוש ע"ט

זאכען, ער פארשט די געדאנקען, זיינע רייד זענען רעכטפארטיג. לַעֲדֵי עַד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבערשטער קיניג. טָהוֹר ער איז ריין אין זיין הימעל וואס ער הייסט זבול, עס קען זיך קיינער צו איהם ניט גלייכען צו טהון אזוי ווי ער טהוט. חוֹל זאמד האט ער געמאכט פאר איין גרעניץ, אז די אינדען פון דעם ים ברומען און ווילען די וועלט דערטרענקען קענען זיי ניט אריבער גיין אריבער דעם זאמד. לַעֲדֵי עַד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבערשטער קיניג. כּוֹנֵס ער האט צונויף געזאמעלט דאס וואסער פון דעם ים, ער מאכט שטורמען די ברומונג פון זייער פערשטויסונג, עס איז דא גענוג וואסער אין ים וואס עס וואלט דערטרענקט די וועלט. מַשְׁבִּיחָם אבער ער שטילט זיי און מאכט זיי נידעריג מיט זיין שטארקייט און זיי קערען זיך אום אונטער זיך און די לייט פרעגען ווי זענען זיי. לַעֲדֵי עַד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבערשטער קיניג. מוֹשֵׁל ער געוועלטיגט מיט שטארקייט. דַּרְכּוֹ זיין וועג איז מיט שטורם-ווינד. עוֹטֶה ער איז איינגעהילט מיט ליכט, די נאכט איז ביי איהם אזוי ליכטיג ווי דער טאג. לַעֲדֵי עַד צו אייביג וועט ער קיניגען, דער אויבערשטער קיניג. סִתְרוֹ זיין פערבארגעניש איז אין וואלקען, ארום איהם זענען ברענענדיגע מלאכים, זיינע בעדינער זענען

כְּרוּבִים. מְשָׁרְתָיו שְׁבִיבִים. מַזָּלוֹת וְכוֹכָבִים.
הִלּוּלוֹ מַרְבִּים. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: פּוֹתֵחַ יָד וּמַשְׂבִּיעַ. צוֹרֵר מַיִם וּמַנְבִּיעַ.
יַבֶּשֶׁת לְהַטְבִּיעַ. לְשַׁלִּישׁ וְלְרַבִּיעַ. יוֹם
לְיוֹם יַבִּיעַ. שִׁבְחוֹ לְהַבִּיעַ. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: קָדוֹשׁ וְנוֹרָא בְּמוֹפֵת וּבְמוֹרָא. מִמַּדֵּי אֶרֶץ
קָרָא. וְאֶבֶן פִּנָּתָהּ יָרָה. וְכָל הַנִּבְרָא
לִכְבוֹדוֹ בָּרָא. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:
מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים. וּמַאֲזִין חִנּוּנִים. מַאֲרִיךְ
רְצוֹנִים. וּמְקַצֵּר חֲרוֹנִים. רִאשׁוֹן לָרִאשׁוֹנִים.
וְאַחֲרוֹן לָאַחֲרוֹנִים. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

סוגרין הארון.

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן: בָּלָה וְיָרַד שַׁחַת בִּשְׁאוֹל וּבְתַחַת. בְּלֵיאוּת בְּלִי נַחַת. עַד
מָתַי יִמְלוֹךְ:

פירוש ע"ט

פִינְקֶען פַייעֶר, אוּנ דִי שְׁטֶערֶען מֶעהְ-
רֶען זַיין לוֹיבּ. לַעֲדֵי עַד צוּ אֵייבִּיג

דרכי חיים

פוּן דֶער וֶועלְט אוּנ הָאבֶּען גֶעזִינְדִיגְט בִּיז צוּ
דֶער עֶלְטֶער, נָאכְדֶעם הָאבֶּען זֵיי חֲרָטָה אוּנ

וֶועט עֶר קִינִיגֶען, דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער גָאט. פּוֹתֵחַ עֶר עֶפֶענְט זַיין הַאנְד אוּנ
מַאכְט זַאט, עֶר בִּינְט אַיין דִי וַואסֶערֶען עֶס זָאל נִיט רֶעגֶענֶען, אוּנ מַאכְט
זֵיי וִוידֶער קְוֶועלֶען וֶוען עֶר וִויל דִי טְרוּקֶענֶע עֶרְד פַייכְט מַאכֶען, אוֹיף
אַטֵייל עֶרְטֶער גֵייט דֶער רֶעגֶען, אוּנ אוֹיף אַטֵייל עֶרְטֶער אִיז דִי עֶרְד
פֶערְדַארְט וָואס קֵיין רֶעגֶען גֵייט דָארְט נִיט. יוֹם אֵיין טָאג צוּ אַנְדֶערֶען
רֶעד גָאטְ'ס לוֹיבּ. לַעֲדֵי עַד צוּ אֵייבִּיג וֶועט עֶר קִינִיגֶען, דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער
קִינִיג. קָדוֹשׁ עֶר אִיז הֵיילִיג אוּנ פָארְכְטִיג מִיט דִי שְׁרֶעקְלִיכֶע וואוּנְדֶער
וָואס עֶר הָאט גֶעטְהוּן אוֹיף דֶער וֶועלְט, אוּנ אַלְסְדִינְג וָואס עֶס אִיז
בֶּעשַׁאפֶען גֶעוָוארֶען הָאט גָאט פוּן זַיין כָּבוֹד וֶועגֶען בֶּעשַׁאפֶען. לַעֲדֵי עַד צוּ
אֵייבִּיג וֶועט עֶר קֶינִיגֶען, דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער קִינִיג. שׁוֹמֵעַ עֶר הֶערְט צוּ
דִי אָרֶעמֶע לַייט אוּנ פֶערְנֶעמְט דִי תְּפִלּוֹת. רִאשׁוֹן עֶר אִיז דֶער עֶרְשְׁטֶער
צוּ אַלֶע עֶרְשְׁטֶע אוּנ אִיז דֶער אִינְטֶערְשְׁטֶער צוּ אַלֶע אִינְטֶערְשְׁטֶע לַעֲדֵי עַד צוּ
אֵייבִּיג וֶועט עֶר קִינִיגֶען:
מֶלֶךְ אֶבְיוֹן דֶער מֶענְטְשׁ אִיז אֵיין אָרִים בֶּעשֶׁעפֶענִעשׁ אוֹיף דֶער וֶועלְט, עֶר
וֶוערְט פֶערְפוֹילְט אוּנ נִידֶערְט אִין גְרוּבּ אַרַיין, מִיט מִידֶעקַייט אָן

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן. תְּנוּמָה תְּעוּפֶנּוּ. תַּרְדֵּמָה תְּעוּפְפֶנּוּ. תּוֹהוּ יְשׁוּפֶנּוּ. עַד מָתַי יִמְלוֹךְ: ופותחין סיד

אֲבָל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן: שׁוֹפֵט הָאֱמֶת. מַעֲבָדָיו אֱמֶת. עוֹשֶׂה חֶסֶד וֶאֱמֶת. וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נְתִיבוֹתָו אֱמֶת. חוֹתָמוֹ אֱמֶת. לַעֲדֵי עַד יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל שִׁנְאַנֵּי שַׁחַק בְּאוֹמֶר מַאְדִּירִים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל שׁוֹכְנֵי שֶׁקֶט בִּבְרָכָה מְבָרְכִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּגוֹבַהּ מַגְדִּילִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל מַלְאֲכֵי מַעְלָה בְּדֵעָה מַדְגִּילִים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל מוֹשְׁלֵי מַטָּה בְּהַלֵּל מְהַלְּלִים. יְיָ מָלָךְ:

דרכי חיים

טְהוּן תְּשׁוּבָה, אֲפִילוּ זַייעֶר תְּשׁוּבָה פַארְגֶעסְט שׁוֹין נִיט אַזוֹי אַ אָרְט, פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען הָאט עֶר אוֹיךְ גִירֶעטֶעט זַיין נְשָׁמָה, דִי פֶערְדֶע טֵייל מֶענְטְשֶׁען זֶענֶען דִיעֶ וָואס טְהוּן נִיט תְּשׁוּבָה אֲפִילוּ אוֹיף דֶער עֶלְטֶער, נָאר אַז עֶר וֶוערְט

פירוש ע"ט

רוּה, וִוי לַאנְג קֶען עֶר זִיךְ גְרוֹיס הַאלְטֶען:

מֶלֶךְ אֶבְיוֹן דֶער אָרִימֶער מֶענְטְשׁ, אַ שְׁלָאף מַאכְט אוֹיף אִיהְם פִינְצְטֶער, אַ שְׁלָאף שְׁוֶועבְּט אוֹיף אִיהְם גֶעךְ, דִי וִויסְטוּנְג טְהוּט אִיהְם צוּ שְׁטוּיסֶען. עַד וִוי לַאנְג זָאל עֶר זִיךְ גְרוֹיס הַאלְטֶען:

אֲבָל מֶלֶךְ עֶלְיוֹן אָבֶּער דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער קִינִיג, עֶר אִיז אַ וָוארְהַאפְטִיגֶער שׁוֹפֵט, זַיינֶע וֶוערְק זֶענֶען אֱמֶת, עֶר טְהוּט חֶסֶד אוּנ אֱמֶת, זַיין חוֹתָם אִיז אֱמֶת. לַעֲדֵי עַד צוּ אֵייבִּיג וֶועט עֶר קִינִיגֶען:

יְיָ מֶלֶךְ גָאט אִיז קִינִיג, גָאט הָאט גֶעקִינִיגְט, גָאט וֶועט קִינִיגֶען אִימֶער אוּנ אֵייבִּיג:

כָּל שִׁנְאַנֵּי שַׁחַק אַלֶע מַלְאָכִים פוּן הִימֶעל רִימֶען גָאט מִיט דֶעם וָואס זֵיי זָאגֶען גָאט אִיז קִינִיג. כָּל שׁוֹכְנֵי שֶׁקֶט אַלֶע מֶענְטְשֶׁען וָואס רוּעֶן אוֹיף דִי שְׁטִילֶע עֶרְד בֶּענְטְשֶׁען גָאט מִיט בֶּענְטְשׁוּנְג אוּנ זָאגֶען גָאט הָאט גֶעקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ דִי מֶענְטְשֶׁען מַאכֶען גְרוֹיס זַיין לוֹיב מִיט הוֹיכְקֵייט אוּנ זֵיי זָאגֶען גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל מַלְאֲכֵי מַעְלָה אַלֶע מַלְאָכִים פוּן אוֹיבֶּערְשְׁטֶען הִימֶעל בֶּענִירֶען גָאט מִיט פֶערְשְׁטַאנְד גָאט אִיז קִינִיג. כָּל מוֹשְׁלֵי מַטָּה אַלֵּי

אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּוַדַּאי מוֹדִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל עָרִיצֵי עֶלְיוֹנִים בְּזֶמֶר מְזַמְּרִים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל עוֹבְרֵי עוֹלָמִים בְּחַיִל מְחַסְּנִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּטַעַם מְטַכְּסִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל וְעוּדֵי וַעַד בְּיוֹשֶׁר מְיַפִּים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל וָתִיקֵי וֶסֶת בְּכוֹשֶׁר מְכַלְלִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּלַהַג מְלַהֲגִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל נְדִיבֵי נְדָבוֹת בְּמַאֲמָר מְמַלְּלִים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל נִכְבַּדֵּי נוֹעַם בְּנִצּוּחַ מְנַצְּחִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׂיחַ מְשׂוֹחֲחִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

פירוש ע"ט

גֶעוָועלְטִיגֶער פוּן דִי אוּנְטֶערְשְׁטֶע וָועלְט לוֹיבֶּען מִיט לוֹיב, אוּנ זָאגֶען גָאט הָאט גֶעקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ דִי מוֹשְׁלִים בֶּעקֶענֶען מִיט גֶעוִויסְהֵייט דָאס גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל עָרִיצֵי אַלֶע שְׁטַארְקֶע אוֹיבֶּערְשְׁטֶע מַלְאָכִים זִינְגֶען מִיט גֶעזַאנְג גָאט אִיז קִינִיג. כָּל עוֹבְרֵי אַלֶע וָואס קוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט זָאגֶען קְרֶעפְטִיג זַיין קְרַאפְט גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ דִי מֶענְטְשֶׁען צִירִין זַיין לוֹיב מִיט גֶעשְׁמַאק גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל וְעוּדֵי וַעַד אַלֶע וָואס פֶערְזַאמְלֶען זִיךְ תְּפִלָּה צוּ טְהוּן בֶּעשֵׁיינֶען זַיין לוֹיב מִיט רֶעכְטְפַארְטִיגְקֵייט גָאט אִיז קִינִיג. כָּל וָתִיקֵי וֶסֶת אַלֶע מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען פֶעסְט אַלֶע צֵייט, קְרֵיינֶען אִיהם מִיט רֶעכְטְפַארְטִיגְקֵייט, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מֶענְטְשֶׁען אוּנ דִי מַלְאָכִים רֵיידֶען מִיט רֵייד, גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל נְדִיבֵי נְדָבוֹת אַלֶע מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען גֶעזֶעצְט אִיבֶּער דֶעם גוּטְ'ן רֶעגֶען רֵיידֶען וֶוערְטֶער, גָאט אִיז קִינִיג. כָּל נִכְבַּדֵּי נוֹעַם אַלֶע וָואס זֶענֶען גֶעעֶהְרְט מִיט דִי זִיסֶע תּוֹרָה זָאגֶען קְרֶעפְטִיג מִיט פֶעסְטִיגְקֵייט, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ דִי מֶענְטְשֶׁען רֵיידֶען מִיט רֵייד.

דרכי חיים

שׁוֹין קְרַאנְק, אוּנ וַוייסְט בַּיי זִיךְ אַז עֶר וֶועט
שׁוֹין פוּן דֶעם בֶּעט נִיט אוֹיף שְׁטֵיין, אוּנ אִין

כָּל בַּעֲלֵי בִינָה בְּעִלּוּי מְעַלִּים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל בְּרוּאֵי בְרִיָּה בְּפֶצַח מְפַצְּחִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּצִפְצוּף מְצַפְצְפִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל רִשְׁפֵּי רוּמָה בְּקוֹל מַקְדִּישִׁים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל רָאשֵׁי רוֹן בְּרֶנֶן מְרַנְּנִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׁירָה מְשׁוֹרְרִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל יַקִּירֵי יוֹפִי בְּתוֹקֶף מְתַנִּים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל יוֹשְׁבֵי יִשּׁוּב בְּיִחוּד מְיַחֲדִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּאֶדֶר מַאֲדִירִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל צוֹבְאֵי צָבָא בְּלֶמֶד מְלַמְּדִים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל צְנוּפֵי צְפִירָה בְּצֶדֶק מַצְדִּיקִים. יְיָ מָלָךְ:

דרכי חיים

אַ קורְצֶע צייט וֶועט שׁוין דִי שִׁיף (דִי נְשָׁמָה) אַוֶועק גֵיין פוּן אִיהם, שְׁטַארְקְט עֶר זִיךְ מִיט אַלֶע זַיינֶע קְרֶעפְטֶען צוּ דֶער הַאפֶּען דִי נְשָׁמָה, אוּנ זִי

פירוש ע״ט

גָאט וֶועט קֶינִיגֶען. כָּל בַּעֲלֵי בִינָה אַלֶע פֶערְשְׁטַאנְדִיגֶע מַלְאָכִים דֶערְהֵייכֶען אִיהם מִיט הוֹיכְקֵייט, גָאט אִיז קֶינִיג. כָּל בְּרוּאֵי אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶּענֶעשׁ וָואס זֶענֶען בֶּעשַׁאפֶען זִינְגֶען מִיט אֵיין אָפֶּענֶע מוּיל, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ דִי בֶּעשֶׁעפֶּענֶעשׁ שְׁרֵייעֶן מִיט גֶעזַאנְג, גָאט וֶועט קֶינִיגֶען. כָּל רִשְׁפֵּי אַלֶע פַייעֶרְדִיגֶע מַלְאָכִים הֵיילִיגֶען זַיין נָאמֶען מִיט קוֹל, גָאט אִיז קֶינִיג. כָּל רָאשֵׁי רוֹן אַלֶע פְרוּמֶע וָואס זֶענֶען דִי עֶרְשְׁטֶע צוּ זִינְגֶען זַיין לוֹיב, זִינְגֶען מִיט גֶעזַאנְג, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ מֶענְטְשֶׁען זִינְגֶען מִיט גֶעזַאנְג, גָאט וֶועט קֶינִיגֶען. כָּל יַקִּירֵי אַלֶע טֵייעֶרֶע שֵׁיינֶע מַלְאָכִים דֶערְצֵיילֶען מִיט קְרַאפְט, גָאט אִיז קֶינִיג. כָּל יוֹשְׁבֵי אַלֶע יִשְׂרָאֵל וָואס זִיצֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט אֵיינְצִיגֶען גָאט מִיט אֵיינְצִיגְקֵייט, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּנ דִי יִשְׂרָאֵל בֶּעשֵׁיינֶען מִיט שֵׁיינֶע לוֹיב אוּנ זָאגֶען, גָאט וֶועט קֶינִיגֶען. כָּל צוֹבְאֵי אַלֶע וָואס הֶערְשֶׁען אִין גָאטְ׳ס חֵיל לֶערְנֶען מִיט לֶערְנוּנְג, גָאט אִיז קֶינִיג. כָּל צְנוּפֵי אַלֶע וָואס זֶענֶען בֶּעקְרֵיינְט מִיט שֵׁיינְקֵייט פוּן דֶער תּוֹרָה דֶערְצֵיילֶען

אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּחַיִל מְחַזְּרִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל חַיָּלֵי חוֹסֶן בַּחֲרָדָה מְחַלִּים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל חֲשׁוּקֵי חֶמֶד בַּחֲזָקָה מְחַזְּקִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּנִגּוּן מְנַגְּנִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל קְדוֹשֵׁי קָדוֹשׁ בִּקְדוּשָּׁה מַקְדִּישִׁים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל קְבוּצֵי קָהָל בְּקוֹשֶׁט מְקַשְּׁטִים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּנוֹעַם מַנְעִימִים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

כָּל חַשְׁמַלֵּי זִיקִים לַבְּקָרִים מִתְחַדְּשִׁים. יְיָ מֶלֶךְ:
כָּל תַּרְשִׁישֵׁי גוֹבַהּ בִּדְמָמָה מְלַחֲשִׁים. יְיָ מָלָךְ:
אֵלּוּ וָאֵלּוּ בְּשִׁלּוּשׁ מְשַׁלְּשִׁים. יְיָ יִמְלוֹךְ:

יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

דרכי חיים

אויף הָאלְטֶען בִּיז עֶר וֶועט תְּשׁוּבָה טְהוּן, פֶערְשְׁטֵייעֶן מִיר אַז דִי תְּשׁוּבָה אִיז שׁוין גִיט

פירוש ע"ט

רֶעכְט מִיט גֶערֶעכְטִיגְקֵייט, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּן דִי מֶענְטְשֶׁען זָאגֶען אִיבֶּער מִיט קְרַאפְט, גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל חַיָּלֵי אַלֶע חַיָּלוֹת פוּן דִי שְׁטַארְקֶע מַלְאָכִים צִיטֶערֶען מִיט צִיטֶערְנֶעשׁ אוּן זָאגֶען, גָאט אִיז קִינִיג. כָּל חֲשׁוּקֵי אַלֶע וָואס גְלוּסְטֶען דִי גְלוּסְטִיגֶע תּוֹרָה זָאגֶען שְׁטַארְק מִיט שְׁטַארְקֵייט, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּן דִי מֶענְטְשֶׁען זִינְגֶען מִיט גֶעזַאנְג, גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל קְדוֹשֵׁי אַלֶע מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען גַאנְץ גֶעהֵיילִיגְט הֵיילִיגֶען גָאט מִיט קְדוּשָּׁה, גָאט אִיז קִינִיג. כָּל קְבוּצֵי אַלֶע קָהָל וָואס פֶערְזַאמְלֶען זִיךְ צִירֶין זַיין לוֹיב מִיט רִיכְטִיגְקֵייט, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּן דִי מֶענְטְשֶׁען זָאגֶען מִיט זִיסֶע לוֹיב, גָאט וֶועט קִינִיגֶען. כָּל חַשְׁמַלֵּי אַלֶע מַלְאָכִים וָואס פִינְקְלֶען וִוי פִינְקֶען וָואס וֶוערֶען אַלֶע פְרִיה מָארְגֶען פוּן דָאס נַייעֶ בֶּעשַׁאפֶען זָאגֶען, גָאט אִיז קִינִיג. כָּל תַּרְשִׁישֵׁי אַלֶע הוֹיכֶע מַלְאָכִים וָואס הֵייסֶען תַּרְשִׁישִׁים זִינְגֶען אִין דֶער שְׁטִיל, גָאט הָאט גִיקִינִיגְט. אֵלּוּ וָאֵלּוּ דִי מַלְאָכִים אוּן יֶענֶע מַלְאָכִים לוֹיבֶען דְרַיי מָאהְל מִיט דְרַייעֶרְלֵיי קָדוֹשׁ אוּן זָאגֶען, גָאט וֶועט קִינִיגֶען:

פותחין — קו״ח וּבְכֵן לְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ: — תאורך

לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין:
לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין:
לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין:
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין:
לְוָתִיק וְעֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין:
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין:
לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין:
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין:
לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְכוֹבֵשׁ כַּעֲסוֹ בַּדִּין:
לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין:
לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין:
לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין:
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין:
לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין:

דרכי חיים

אזוי גוט, פון דעסטוועגען ער האט נעגען די וואס האבען געמיינט ניי וועלען געטהון תשובה, די פינפטע טייל מענטשען אייביג לעבען, אונ וועלען אייביג הנאה האבען

די טייטש פון „לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין", געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג:

לרחם עמו ביום דין:
לשומר אהביו בדין:
לתומך תמימיו ביום דין:

סוגרין ובכן ולך תעלה קדושה כי אתה הוא אלהינו מלך: הארון

אשר מי יעשה כמעשיך וכגבורותיך, ומי יהרהר אחר מדותיך, ומי ימלל קצת תפארתך, ומי ישמיע כל תהלתיך, ומי יעריץ הוד קדושתך, שמים ושמי שמים לא יכלכלו אימתך, הארץ ועמודיה יתפלצון מגערתך, אין כמוך ואין כערכך ואין בלתך, אתה ראשון ואתה אחרון ואפס זולתך אין קץ ותקר וסוף לתבונתך, צפון ונעלם ונסתר גלוים לעומתך, לך ההוד והתפארת והנצח הדרתך, לך יי הגדולה והגבורה וכיראתך עברתך, מאין כמוך יי, גדול אתה וגדול שמך בגדולתך, לך השמים וכל צבאם נבראו לשרתך, לך הארץ ומלואה הדום מרגלותיך, לך הים והיבשה הכל כוננו אצבעותיך, לך הכסף והזהב וכל שכיות חמדתך, לך כל הנפשות יחד מופקדות באוצרותיך, לך החכמה והתבונה והשכל מבינתך, חכם לבב ואמיץ כח התנהג בחסידתך, כי מי בשחק יערוך לך לדמותיך, מי כמוך חסין יה אות בצבאותיך, אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביבותיך, חשך סתרך וערפל סוכתך, מנוגה נגדך ברד ואש נחלתך.

פירוש ע"ט

אשר מי וועלכער קאן טהון אזוי ווי דיינע ווערק און ווי דיינע שטארקייט, און ווער קאן מהרהר זיין נאך דיינע מדות, שמים די הימעל, און די הויכע הימעל קאנען ניט אויסהאלטען דיין פארכט, די ערד און איהרע זיילען ציטערען פון דיין אנשרייען. אתה דו ביסט דער ערשטער און דו ביסט דער לעצטער, און אחוץ דיר איז ניט דא קיין גאט, איין עס איז קיין עק, און קיין פארשטונג צו דיין פערשטאנד, אלץ וואס איז פערבארגען און פערהוילען און פערדעקט, דאס אלץ איז אנטפלעקט פאר דיר. לך צו דיר איז די לויב און די שיינהייט און די אייביגקייט און די באשיינונג, דו ביסט געאכפערט, און אזוי ווי דיין אכפערקייט אזוי איז דיין נאמען. לך השמים צו דיר זענען די הימעל און אלע הערשאפט, און די ערד מיט אלעם וואס אויף דער ערד, און דער ים און די יבשה און אלסדינג האבען דיינע פינגער אנגעברייט. לך הכסף צו דיר איז דאס זילבער און דאס גאלד און אלע גלוסטיגע געגאסענע ערדבייך, צו דיר זענען אלע לייבער און נשמות, זיי ווערען אלע בעהאלטען אין דיינע אוצרות, צו דיר איז די חכמה און די תבונה און דער שכל, און אלץ ווערט געקלינגט פון דיין פערשטאנדעקייט. מי ווער איז אזוי שטארק אזוי ווי דו גאט, און דו ביסט פארכטיג איבער אלע וואס ארום דיר זענען. מנוגה פון דער לעכט וואס קענען דיר איז, קומט האגיל און קוילען פייער

דרכי חיים

האבען פון די וועלט, און אפילו ווען זיי זענען שוין געלעגען קראנק אויף דעם בעט האבען זיי נאך ניט געגלייבט אז זיי וועלען

האל הנאמן שומר הברית והחסד במשמרתך, לתת לאיש כדרכיו בשלמך משכורתך, הצור תמים פעלו ואין עול, אמת פעולתך, משפטיך תהום רבה וכהררי אל צדקותיך, עוזר וסומך לכל מהירי מלאכתך, את הכל עשית יפה בעתו בחכמתך: בטרם הרים יולדו ותחולל אדמתך, בראת תשובה למרפא ארוכתך, ועד לא מכה הקדמת תעלתך, ועד לא מזור הגהת רפואתך, כי גלוי וצפוי לפני כס שכינתך, כי אדם אין צדיק בארץ להזהר מגחלתך, אשר יעשה טוב ולא יעבור מתורתך, כי לא תאמין בעבדיך ובמשרתך, ותהלה תשים בגדודי מחנותיך: אף שוכני בתי חומר עפרותיך, הגדלים בעון ועוברים על מצותיך, ותשם בסד רגלם כי יסורו מאורחותיך: וביד כל אדם יחתום בגזירותיך, ותגד להם פשעם בתוכחותיך, והתודו את עונם ויצדיקו דין אמתך, ולכן הקדמת צרי למריתך, כי ישובון מאון ויבקשו מחילתך, ואתה קרוב לקוראיך, להשיב מהם חמתך, ויום זה בחרת לישב במשפט על בריותיך, וכבני מרון יעברון לפניך בספרתיך, וכלם נסקרין בסקרת צפיתך, ותראה יחד לבם בראיתך, ותגזור עליהם כל גזרותיך, ותקצוב מזונותיהם ופרנסתיהם באמרתך, ועמך בחינונם מתועדים לחלותך, ותוקעין ומריעין כאמור בתורתך, ומערבבים קטיגור בלי להשטינם לקראתך, ותזכור למו עקידת יצחק בשבועתך, ותהפוך מדת הדין לרחמים כי כן

פירוש ע"ט

דרכי חיים

שטארבען, פלוצלונג האט זיך די קראנקהייט צו שטראפען דער מיט די רשעים. האל דער געשטארקט אונ עס איז שוין געוועזען פעריוואר־האפטיגער דו היטסט דעם ברית אונ דעם חסד מיט היטונג, צו געבען איטליכען מענטש אזוי ווי זיין וועג, ווען דו בעצאלסט איהם זיין לוין. עוזר דו ביסט א העלפער אונ איין אונטערלעגער צו די וואס טהוען געשווינד דיינע מצות. בטרם איידער די בערג זענען געבוירען געווארען אונ די ערד איז בעשאפען, האסטו בעשאפען תשובה, א רפואה צו דער מכה פון די עבירות. כי דען עס איז גלוי וידוע פאר דיין כסא הכבוד דאס עס איז ניט פערהאנדען קיין צדיק אויף דער ערד ער זאל געווארענט זיין ער זאל זיך ניט אפ בריהען אן דיינע קוילען פייער פון דעם גיהנם, דאס ער זאל טהון גוטס אונ זאל ניט עובר זיין דיין תורה. כי דען דו גלייבסט ניט אן דיינע בעדינער, אונ איין פארמישונג טהוסטו צווישען דיינע מלאכים מכל שכן די לייט וואס זענען בעשאפען געווארען פון ליים פון דער ערד וואס זיי זענען דערצויגען מיט זינד אונ זענען עובר אויף דיינע מצות. לכן דרום האסטו געפעדערט א היילונג צו דער מכה, דאס זענען צו די עבירות, דאס ווען זיי טהוען תשובה פון זייערע עבירות אונ באגערען דיין פארגעבונג, ביסט דו נאהענט צו דיינע רופער צו אומקערען פון זיי דיין צארען. ויום אין דעם טאג ראש השנה האסטו אויסגעקליבען צו זיצען אין משפט אויף דיינע בעשעפעניש אונ ווי די יונגע שאף פארען זיי פאר דיר איבער אין דיין צאהל. ותראה אונ די זעהסט מיט אנאנדער זייער הארץ מיט דיין זעהן, אונ דו ביסט אויף זיי גוזר אלע דיינע גזירות, אונ דו זעצט אויס זייער שפייז אונ זייער בעדערפעניש מיט דיין זאג. ועמך אונ דיין פאלק מיט זייער תפלה זאמלען זיך איין צו בעטען דיך, אונ זיי בלאזען מיט דעם שופר אזוי ווי אין דיין תורה שטייט, אונ זיי פערטומלען דעם שטן ער זאל אויף זיי ניט מקטרג זיין פאר דיר. ותזכור אונ

מדתך: ותרחם עליהם ברוב חמלתך, כי הם בניך וצאן מרעיתך: והיום
יפתחו שלשה ספרים מנוקדים, של צדיקים שומרי פקודים של ובינונים
ושל זדים, צדיקים נכתבים לחיי עד שקודים, ורשעים נכתבים לתבערת
יקודים, ובינונים עד יום כפור תלוים ועומדים, אם ישובו ממעשיהם
יהיו חרדים, ויתקנו מעלליהם וייטיבו צעדים, חלקם בחיים יזכו נחמדים,
ואם לא זכו למיתה יהיו נאחדים, וכמו כן יעשה ליום הדין ויבאו
מעשיהם להעיד כעדים, ובמאזנים יעלו משני צדדים, ואם יכריעו טובים
על הרעים ויהיו כבדים, בעלים יהיו בטוחים ולא פחודים, ואם מחצה
על מחצה יהיו אגודים: ורב חסד מטה כלפי חסדים: ישוב וירחם יכבוש
עון מורדים, וישא עון ויגביה מרדים: ויכריעו נעימים וענודים, ויעביר
ראשון ראשון אחדים, כי צדיק יי בכל דרכיו ומעשיו חסדים, רוצה
בתשובה מכל עולות ותמידים, התשובה ומעשה הטוב כתרים בפני
שודדים, אנא אדון מלא רחמים, בקומך למשפט על יצורי עולמים רוגז
בל תעיר על מעוטי עמים, המיחדים שמך לילות וימים, ולנצחך תמיד
מעריבים ומשכימים, וכאב על בן יכמרו רחמיך בניחומים, לנקותם
מכובד עון ואשמים, והזכר לברית שלשת תמידים, ולאב המון אשר היה תמים,

פירוש ע"ט

דו זאלסט געדענקען די עקידה פון יצחק אזוי ווי דיין שבועה. ותהפך דו זאלסט פערקערען דעם מדת הדין צו מדת הרחמים, און זאלסט דיך איבער זיי דער־בארעמען מיט פיהל דערבארעמקייט. והיום און היינט ווערען געעפענט דריי ספרים, איין ספר שטייט געשריבען בלויז צדיקים. און איינס פון רשעים, צדיקים די צדיקים ווערען געאיילט אנגעשריבען צו ווערען צו דעם אייביגען לעבען, און די רשעים ווערען אנגעשריבען צו דעם ברענענדיגען פייער פון גיהנם, און די מיטעלע בלייבען שטיין ביז יום כפור. אם ישובו אויב זיי טהוען תשובה פון זייערע שלעכטע מעשים וועט זייער חלק זיין מיט די צדיקים צו חיים טובים. ואם לא ווען זיי טהוען אבער קיין תשובה ניט ווערען זיי געאיינציגט צו דעם טויט. רוצה בתשובה גאט האט ליבער מען זאל תשובה טהון מער פון אלע קרבנות. התשובה די תשובה און מעשים טובים זענען מגין פאר דעם פורעניות ווי א פאנצער פאר די רויבער. אנא איך בעט דיך גאט דער דא איז פיעל מיט דערבארעמקייט ווען דו וועסט אויפשטיין צו דעם משפט אויף די בעשעפעניש פון דער וועלט זאלסטו ניט דערוועקען דיין צארען אויף די ישראל וואס זיי זענען ווייניגער פון אלע פעלקער. המיחדים וואס איינציגען דיין נאמען טאג און נאכט, און שטארקען צו דיר מיט תשובה תמיד אבענד און מארגען. וכאב און אזוי ווי א פאטער אויף זיין קונד זאל זיך דער היטצען דיינע דערבארעמקייט מיט טרייסטונג צו ריין מאכען זיי פון שווערע עבירות. והזכר און געדענק דעם ברית פון די דריי פרומע אבות. ולאב און צו אברהם וואס איז געוועזען איין עלצטער איבער פיהל פעלקער און איז גאנץ געוועזען אין אלע זיינע מעשים, און איז געפרובט געווארען מיט צעהן שטארקע פרובען און איז

דרכי חיים

פאלען, זיי האבען שוין ניט געקענט זאגען ווידוי און זענען געשטארבען אן תשובה, דער גוף איז געגאנגען אין דער ערד אריין צו די

געפונען

ונתנסה בעשר נסיונות עצומים, ונמצא שלם בכל פעמים: הנם הראשון בהולדו
נתיעצו החרטומים, ובקשו להרגו גדולי המלכות והקוסמים, ונחבא בארץ שלש
עשרה שנה שלמים, ולא ראה שמש וירח וכוכבי מרומים, ולאחר שלש
עשרה שנה יצא מחוכם בחכומים, ומאס אלילים ושקץ מזלים, ובטח ביוצרו
ונפל חבלו בנעימים: השני השליכוהו לכבשן אש פחמים, ומלך הכבוד
פשט ימינו והצילו ברחמים, ונם אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים בנאמים:
השלישי הגלהו ממולדתו הגלת שלומים: הרביעי הביא רעב באותן הימים
הוא הרעב הראשון אשר בא לעולמים, ולא בכל הארצות ובכל התחומים,
כי אם בארץ כנען לנסותו ולהורידו לאדמת ענמים: החמישי נלקחה שרה
למושל עמים, בליל שמורים הנשמר לבכורי חמים, וינגע יי את פרעה
נגעים גדולים ואימים, וגר בארץ פלשתים רבים ימים, וישלח מלך גרר
ולקח יפת פעמים, ונעשה הוא וכל בני ביתו טומטמים, וירד מיכאל
המלאך להרגו בזעמים, וזעק הגוי גם צדיק תהרוג ותשפוך דמים, ואמר

דרכי חיים

חערים און די נשמה איז געגאנגען אין גיהנם
ני זאל געפיינוגט ווערען, דעריבער האט דוד
המלך עליו השלום געזאגט „אשרי איש יבא יי".

פירוש ע"ט

געפונען געווארען גאנץ אין איטליכען
מאהל. הנס דער ערשטער פרוב איז געוועןי
אז ער איז געבארען געווארען האבען איהם
די גרויסע לייט פון מלכות פון אמרפל
און די מכשפים געוואלט אומברענגען בעוויל ער האט צוברעכען די אפגעטער פון
זיין פאטער. ונחבא בארץ איז ער פערבארגען געוועזן דרייצעהן יאהר אין איין הייל
און האט ניט געזעהען די ליכט=שיין. ולאחר און נאך דרייצעהן יאהר איז ער אדוים־
געגאנגען געקליגט מיט חכמה. ובטח און האט זיך פערזיכערט אין זיין באשעפער.
השני דער צווייטער פרוב איז געוועזן, מען האט איהם אריינגעווארפען אין פייערדי־
גען קאלך אויבען אויף די קוילען פייער, און גאט האט איהם געשטרעקט זיין
רעכטע האנד און האט איהם מציל געוועזן מיט דערבארעמקייט. השלישי דער דריטער
פרוב איז געוועזן, דאס ער האט איהם פארטריבען פון זיין לאנד גאנץ ווייט און האט
פיהל צרות געליטען, און איז געבליבען ביי זיין גלויבען, און דער נאך האט ער
זיך אומגעקערט בשלום. הרביעי דער פערדער פרוב איז געוועזן, דער ערשטער
הונגער אויף דער וועלט, און ניט אין אלע לענדער איז דער הונגער געוועזן נאר
אין לאנד כנען ווי אברהם איז געוועזן. לנסותו גאט האט דאס געטהון כדי ער זאל
איהם פרובען און צו מאכען נידערען איהם קיין מצרים אויב ער וועט מהרהר זיין
נאך גאט'ס מדות. החמישי דער פינפטער פרוב איז געוועזן, דאס זיין ווייב שרה איז
גענומען געווארען צו פרעה מלך מצרים, דאס איז געוועזן די נאכט פון פסח.
הנשמר די נאכט איז געהיט געוועזן צו טייטען די בכורים פון מצרים וואס זיי זענען
געוועזן די קינדער פון חם. וינגע האט גאט געפלאגט דעם דאזיגען פרעה מיט גרויסע
און שרעקליכע פלאג, דער נאך האט ער געוואוינט אין לאנד פלשתים א לאנגע
צייט, האט אבימלך דער מלך פון דער שטאדט גרר געשיקט און האט גענומען
שרה וואס זי האט געטרעטען אין גוטען וועג, ונעשה איז ער מיט זיין גאנצען
הויז=געזינד געווארען טומטומים דאס זיי האבען ניט געקענט מוליד זיין דער נאך
האט דער מלאך מיכאל ארויס געגאנגען און האט איהם געוואלט אום ברענגען

לו השב אשת האיש כי נביא הוא ואב לחכמים, ולקח צאן ובקר ועבדים ושפחות והשיב לו תשלומים, ויתפלל אברהם אל האלהים ויעתר לו ממרומים, וירפא אותם מעצורת רחמים: הששי בבוא עליו המלכים הקדומים. עם כדרלעומר מלך עלמים, ובבן אחיו התחילו תחלה שוטנים, ובשביל לקחו את כל רכוש סדומים, ובא הפליט והגיד מה עשו קמים, וירק את חניכיו ילידי ביתו רשומים, הם ענר אשכול וממרא ואליעזר מסוימים, ויחלק עליהם לילה ויכם במהלומים, הוא הלילה אשר היה מקדומים, וישב את כל הרכוש בעזרת משפיל רמים: השביעי כשנדבר עמו בין הבתרים, והראהו ארבע מלכיות כבירים, שמושלים בזמנם ולא לדור דורים, עגלה משלשת זו מלכות אבירים, אשר היא כעגלה דשה וכחזירי יערים, ועז משלשת אלו יונים, שנמשלו לצפירים, ואיל משולש זו מלכות מדי ופרס חברים, כענין שנאמר והאיל אשר ראית בבירורים: ותור אלו בני ישמעאל שנמשלו לשורים, וגוזל אלו ישראל שנמשלו ליונים ותורים,

פירוש ע״ט

מיט צארען האט אבימלך געשריגען ווילסטו דען אפילו אגערעכט פאלק אויך הרג'נען און בלוט פארגיסען האט ער איהם געענט־פערט קער אום די אשה צו איר מאן אברהם דען ער איז איין נביא און אפאטער צו אלע חכמים. ולקח האט אבימלך גענומען שאף און רינדער און קנעכט און דינסטען און האט אום גיקערט צו אברהם בעצאהלונג ווייל ער האט איהם מצער געווען. ויתפלל האט אברהם תפלה געטהאן צו גאט איז ער גיענטפערט געווארען פון דעם הימעל און גאט האט זיי געהיילט פון אויף האלטונג דער טראכט. הששי דער זעקסטער נס איז געווען אז די מלכים פון קדם זענען געקומען מיט איהם מלחמה האלטען און מיט זיין ברודערס זוהן דאס איז לוט, איז געקומען עוג מלך הבשן וואס איז אנטלאפען געווארין פון דער מלחמה און האט געזאגט צו אברהם דאס די פיינד האבען גענומען לוט מיט זיין ווייב און קינדער און מיט זיין גאנץ פארמעג. וירק האט אברהם געוואפענט זיינע ציינגלינגע זיינע הויז גיבארענע לייט, זיי זענען גיווען ענר אשכול וממרא און אליעזר וואס זיי שטייען אן געשריבען אין דער תורה. ויחלק און אברהם מיט זיינע לייט צו טיילען זיך אויף די פיינד ביי נאכט און האט זיי געשלאגען מיט גרויסע שלעק און אברהם האט אומגעקערט דאס גאנצע גוטס מיט גאטס הילף וואס ער מאכט נידעריג די הויכע. השביעי דער זיבעטער פרוב איז געווען אז גאט האט מיט איהם גערעדט צווישען די שטיקער, דאס איז גאט האט געזאגט צו אברהם ער זאל נעמען דריי קעלבער און דריי ציגען און דריי ווידער און איין אקס און איין יונגע טויב און האט געהייסען איטליכעס צו שניידען אויף צוויי שטיקער, נאר די טוב ניט, איז הקדוש ברוך הוא איבער געפארען צווישען די שטיקער נאך דעם האט גאט געזאגט צו אברהם דאס האב איך מיט דיר כורת ברית געווען אז איך וועל צו דיינע קינדער געבען דאס לאנד כנען. והראהו און גאט האט געוויזען צו אברהם פיר שטארקע מלכיות, און די דריי ווידער דאס איז מלכות פון מדי און פרס די חברים. ותור און איין אקס דאס זענען די בני ישמעאלים. וגוזל און א יונגע טוב דאס זענען די ישראל

דרכי חיים

וואויל דעם מענטש וואס ער טהוט תשובה ווען ער איז נאך א מענטש, ווען ער איז נאך אין דער יוגענד ביי זיינע אלע כחות, דעמאלס

בענין שנאמר יונתי בחגוי הסלע ובסתרים, ולקח ובתרם לשני בתרים. כדי להתיש כוחם וזכרם להחרים, וירד העיט לאבדם זה דוד ראש הגבורים. כצאת השמש היה מניף עליהם בסודרים, שלא ימשול בהם העיט עד הערב בסוד מורים, להודיע שאין מושלים אלא יום אחד מיומו של יוצר הרים. חוץ משני ידות שעה בשעורים, כשהחמה נוטה במערב שתי ידות שעה מכהה אורים, כן עד שלא יבא הערב יצמח אור לישרים, והיה לעת ערב יהיה אור להדורים: השמיני בהמולו ערלת בשרים, בעשור לחודש ביום הכפורים, ובכל שנה נראה דם מילתו כדם פרים ואמורים, ומכפר עונות עמו להצדיקם כישרים: התשיעי בשלחו ישמעאל ואמו למדברים. מעל יחיד הנעלה באחד ההרים, מזה ולבא לדור דורים: העשירי היה אחר הדברים האלה במלה, ונסהו קח נא את בנך והעלהו לי לעולה. והשיבו לאיזה בן לבן הערלה או לבן המילה, את יחידך אשר אהבת בחמלה, על ההר אשר עליו שכינה מכוללה, והשכים בבוקר ולא נתעצל בעצלה, וחבש החמור בעצמו בגילה, הוא החמור אשר רכב עליו דלה דלה. והוא שעתיד עני לרכוב עליו בעת הגאולה, והלכו לדרכם ביושר מסילה. כשהגיעו לצופים ראו שלהבת תלולה, והבין כי הוא ההר לתללה, ובאצבע הראהו המזבח שוכן מעלה, הוא המזבח אשר היה מתחלה, וצוהו יחיד

דרכי חיים

איז די תשובה זייער אנגענומען ביי השי"ת, אונ בפרט אין ראש השנה אונ יום כפור, דעמאלס ווערט אנגענומען די תשובה פון אלע

פירוש ע"ט

וואס זיי זענען געגלעכען צו די טובען. ולקח האט אברהם די אלע בהמות גענומען אונ האט צוטיילט אויף צוויי טייל כדי שוואך צו מאכען זייער כח. וירד דער פויגעל האט גענידערט אויף די שטיקער, דאס מיינט מען דוד המלך ער איז געוועזען דער ראש פון אלע גבורים. השמיני דער אכטער נס איז געוועזען דאס גאט האט געהייסען אברהם אבינו זאל זיך מל זיין. בעשור דאס איז געוועזען צעהן טאג אין חודש תשרי אום יום כפור, אונ אלע יאהר ווערט געזעהן דאס דם פון זיין מילה גלייך ווי עס וואלט איין קרבן געוועזען אונ גאט איז מכפר די זינד פון זיין פאלק. להצדיקם צו גערעכט מאכען זיי גלייך ווי זיי וואלטען געוועזען אלע צדיקים. התשיעי דער ניינטער נס איז געוועזען דאס גאט האט אים געהייסען דאס ער זאל אוועק שיקען ישמעאל מיט זיין מוטער הגר אין דער מדבר כדי דאס ישמעאל זאל קיין חלק ירושה ניט נעמען מיט יצחק ניט בעולם הזה אונ ניט לעולם הבא צו אייביגע דורות. העשירי דער צעהנטער פרוב איז געוועזען, גאט האט אים געפרובט אונ זאגט צו אים נעהם דיין זוהן אונ ברענג אים אויף איין עולה. והשכים האט זיך אברהם געפעדערט גאנץ פריה אונ האט זיך ניט געפוילט אונ האט אליין דאס אייזעל געזאטעלט מיט פרייד. והלכו אונ זענען געגאנגען אין זייער וועג מיט איין גלייכען שטעג. אז זיי זענען געקומען ניט ווייט דאס מען האט דעם בארג ארויסגעזעהן האבען זיי געזעהן איין פלאם אויפגיין אין דער הויך. והבין האט אברהם פארשטאנען אז דאס איז דער הויכער בארג דאס ער זאל אויף אים אויפברענגען זיין זוהן יצחק פאר א קרבן פון גאטס וועגען. ובאצבע אונ מיט דעם פינגער האט אברהם געוויזען זיין זוהן יצחק דעם מזבח פון גאט, דאס איז געוועזען דאס מזבח וואס הבל האט געבויעט אונ זיין קרבן איז אנגענומען געווארען פאר גאט. וצוהו האט יצחק געהייסען דער פאטער זאל איהם

לִקְשׁוֹר יָדָיו וְרַגְלָיו לְרַגְלָהּ, שֶׁלֹּא יִבְעַט מִצְוַת כַּבֵּד לְחַלְּלָהּ: וַיַּעַקְדוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּטָלֶה עוֹלָה וְעָרַךְ הָאֵשׁ וְהָעֵצִים הֶעֱלָה, וְלָקַח הַמַּאֲכֶלֶת לְשָׁחְטוֹ בְּחַלְחָלָה, וְכַכֹּהֵן גָּדוֹל הִגִּישׁ מִנְחָה בְּלוּלָה, וְיוֹשֵׁב וְרוֹאֶה נוֹרָא עֲלִילָה, הָאָב מַעֲקִיד וְהַבֵּן נֶעֱקָד בְּחִילָה, הֵן אֶרְאֶלִּים צָעֲקוּ חוּצָה בִּילָלָה, וְהוּשְׁמַע אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר לַעֲשׂוֹתוֹ כָּלָה, וְהָאַיִל אֲשֶׁר הוּצְפַּן מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית לְעוֹלָה, נִתַּן כָּפְרוֹ וְהוּחֲשַׁב לוֹ לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה, וְנִשְׁבַּע לְבָרְכוֹ בִּבְרָכָה מְעוּלָּה, וְלִזְכּוֹר עֲקֵדָתוֹ לְאוֹם נִדְגָּלָה, לְמַלְּטָם מִכָּל עָוֹן וְעַוְלָה, וְלִקְנוֹתָם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָה לִהְיוֹת יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: וְהַיּוֹם הַזֶּה לְפָנֶיךָ יִפָּקֵד, כּוֹשֶׁר מִפְעֲלוֹת עוֹקֵד וְנֶעֱקָד, וְיוֹשֶׁבֶת הַתָּם אֹהָלֶיךָ שָׁקַד, זְכוֹר אָדוֹן בְּרַחֲמִים לִפְקֹד, וְתַרְשִׁישֵׁי חַשְׁמַלֵּי יָקָד, יִכְרְעוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ לִיקוֹד: חזן וְזֶה אֶל זֶה יַעֲרִיצוּ, וְזֶה אֶל זֶה יַקְדִּישׁוּ, וְשִׁלּוּשׁ קְדוּשָּׁה לְקָדוֹשׁ מְשַׁלְּשִׁים:

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:

פירוש ע״ט

אים בינדען הענד און פיס כדי ער זאל ניט צאפּלען, טאמער וועט ער מיט זיין צאפּלען נאך דער שחיטה זיין פאטער א שניט געבען וועט ער מחלל זיין די מצוה פון כבד את אביך. ויעקדו האט אים אברהם געבינדען ווי א לעמעלע פאר א קרבן עולה און האט אנגערעכט דאס פייער און האט אויפגעבראכט דאס האלץ און האט גענומען דעם חלף צו קוילען אים מיט דערשרעקעניש. ויושב און גאט איז געזעסען און האט דאס אלץ געזעהן ווי דער פאטער האט געבינדען און דער זוהן איז געבינדען געווארען מיט פארכט. הן די מלאכים האבען געשריגען פון דעם הימעל מיט קלוג. והושמע איז געהערט געווארען א קול פון דעם הימעל. אל זאלסט ניט שטרעקען דיין האנד צו דעם יונג צו פערדארבען אים. והאיל און דער ווידער וואס ער איז פערבארגען געווארען פון ששת ימי בראשית פאר א קרבן עולה איז געגעבען געווארען צו איין אויסלייזונג פאר יצחק. והוחשב און דאס וואס אברהם האט געוואלט טהון צו זיין זוהן איז אים גערעכענט געווארען צו א גוטען שם און צו א לויב. ונשבע און גאט האט געשוואוירען דאס ער זאל אים בענטשען מיט א טייערע ברכה, און דאס ער זאל געדענקען די מעשה פון דער עקידה צו די ישראל וואס זיי ווערען אנגערופען איומה בנדגלות. להיות דאס ער זאל זיין אונזער העלפער און אונזער שטארקער אלע צייט. והיום דא בעטען מיר ישראל אז היינט זאל פאר דיר גאט גערעכענט ווערען די רעכט פארטיגע מעשים פון אברהם וואס ער האט געבינדען, און פון זיין זוהן יצחק וואס ער איז געבונדען געווארען. וישיבת און דאס זיצונג פון דעם פרומען יעקב וואס ער איז שטענדיג געזעסען אין בית המדרש און האט תורה געלערענט. זכור געדענק די גאט דאס אלעם צו גיין מיט אונז מיט רחמנות. ותרשישי און די ברענענדיגע מלאכים וואס זיי הייסען תרשישים און חשמלים, זיי קניען און ביקען זיך פאר דיר און בייגען איין זייער קאפּ, און איינער מיט דעם אנדערין היילינען. ושלוש און זאגען דריי מאל קדוש צו גאט וואס ער איז היילינ:

דרכי חיים

יודען. דאס זאגט דער „חזן" די תפלה „אתיתי לחננך בלב קרוע ומורתח כו׳", צו דערוועקען אלע יודען דאס מען זאל מיט א צובראכען הארץ תשובה טהון צו השי״ת אין די היילינע טעג, וועלען מיר געהאלפען ווערען מיט אלעם גוט׳ס, אמן:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ:

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
בְּזַחַל סוֹבְלוֹת כֵּס, אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן, בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת אֵשׁ:
נְאֻם הַדִּבּוּר מִשְׁמוֹעַ, הַנִּתָּן בָּאֵשׁ:
יִסְבְּלוּ סֵבֶל, נוֹזְלִים עַל רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ:
יָעִיר לָז לָזֶה וְלֹא נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ:
מְשַׁלְּחִים יַד שְׂרָפִים, תַּחַת כַּנְפֵי אֵשׁ:
מַשְׁלִכִים בְּכַנְפֵיהֶם, גַּחֲלֵי לַהֶבֶת אֵשׁ:
נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ:
נֶאֱלָהִים בָּמוֹ, כְּדוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:
בֵּית לַחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ:
בְּנֹגַהּ סָבִיב, כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ:
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת, דָּאוֹת בְּאַנְפֵּי אֵשׁ:
רוֹחֲשׁוֹת בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ, בְּלַהַק יְקוּדֵי אֵשׁ:
שְׁעוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם שְׁכִינָתוֹ בָּאֵשׁ:
שֹׁאֲגוֹת כַּאֲרִי, קוֹל בְּלַהַב אֵשׁ:
מוּאָחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל, בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:
מַשְׁבִּיעוּ שָׂרָף, לוֹהֵט שְׁבִיב אֵשׁ:
וּמִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם, מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ:
וּמֵרַעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים, גַּלְגַּלֵּי כֵס אֵשׁ:
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם, חֶרְדַּת אֵשׁ:

חיות אש

וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת כו׳, דֶער פַּיְיטָן רֶעכֶענְט אוֹים כְּסֵדֶר וִוי דִי אַלֶע מַלְאָכִים אִין הִימֶעל לוֹיבֶּען נָאט מִיט גְרוֹיס פָארְכְט, ווֶעלִין מִיר גֶעבִּין צוּ פַארְשְׁטֵיין פַאר וָואס עֶר רֶעכֶענְט דָאס אַלֶעס אוֹיס, נָאר לְמָשָׁל עֶס זֶענֶען אַמָאל גֶעקוּמֶען צְווַיי חַזָּנִים אִין אַ שְׁטֶעטִיל אַרַיין אוֹיף שַׁבָּת, אֵיינֶער אִיז גֶעוֶועזֶען אַ יוּנְגֶערְמַאן, עֶר אִיז אָבֶּער גֶע־ וועזען

אָז יְשַׁלְּשׁוּ בְּקוֹדֶשׁ לְנִשְׁפָּט בָּאֵשׁ:
לִשְׂמֹאל וְלַיָּמִין, שְׁנֵי שְׂרָפֵי אֵשׁ:
לוֹאֲטִים הָרֶגֶל, מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל אֵשׁ:
אָנָּא עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּכִתֵּי אֵשׁ:
אֵלֶיךָ הָאֵל שַׁוַּע, לוֹקְחֵי דָת אֵשׁ:
מִפְּעַל הַר מוֹר, נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וְאֵשׁ:
מְצוּקָה נִנְצַל, מִמְּדוּרַת עֵצִים וְאֵשׁ:
נָא אִם חָטְאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָאֵשׁ:
נִחוּמֶיךָ יִגּוֹלוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא אֵשׁ:
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לְרוֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ:
וְיוֹשֶׁר יָלִיצוּ בַּעֲדֵינוּ חַיּוֹת אֵשׁ:

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל. מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ. מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן: תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים. וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ:

אֶחָד קָדוֹשׁ אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ:
בְּוַעֲרוֹת טוֹעֲנוֹת כִּסְאֲךָ מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:
גַּאֲוָתְךָ בְּמַחֲנֶה רַעַשׁ, וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ:
דּוּגְמַת שִׁכְנְךָ כְּעֵין חַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:
הֲלֹא בְּהַרְאוֹתְךָ נַחַת זְרוֹעֶךָ בָּאֵשׁ:
וְיֵחַתּוּ וְיִמַּסּוּ מְשַׂנְאֶיךָ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ:

חיות אש

ווען דעם ראש הקהל'ס אַ קרוב, דער האָבען ביידע געוואָלט דאַווענען שבת, האָט צווייטער איז געווען אַן עלטערער מענש, דער ראש הקהל גע'פסק'ענט דאָס עס אַ בעוואוסטער חזן אויף דער וועלט, זיי זאָל דאַווענען דער יונגערער חזן, האָטש ער

זָעוּ מִיּוֹם תְּקַע חֲרֵדֵי דִבְרְךָ בָּאֵשׁ:
חָלִים וְרוֹעֲדִים מִדִּינְךָ נִשְׁפָּט בָּאֵשׁ:
טַעְמָם יִכּוֹן כִּקְטוֹרֶת, נָתוּן עַל הָאֵשׁ:
יֵחָשֵׁב מִיעוּט חֶלְבָּם וְדָמָם כְּנִיחוֹחַ מִן הָאֵשׁ:
כּוֹשֶׁר מַעֲשֵׂה אֵיתָן, מוּצָּל מֵאֵשׁ:
לְיוֹם צָרָה יוֹעֲמַד לָבֹא בַמַּיִם וּבָאֵשׁ:
מַעֲרֶכֶת עָרַךְ, וּבְיָדוֹ מַאֲכֶלֶת וָאֵשׁ:
נִינָיו בָּהּ יִנָּצְלוּ מִמְּדוּרַת עֵצִים וָאֵשׁ:
סָעוּ אַחֲרֶיךָ בַּמִּדְבָּר בִּנְחִיַּת עַמּוּד אֵשׁ:
עַזָּה אַהֲבָתָם תִּזְכּוֹר, רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ:
פְּלָאֶיךָ יָדַע תִּשְׁבִּי, יְחִידְךָ בַּעֲנִיַּת אֵשׁ:
צוֹעֲקֶיךָ גַּם הַיּוֹם תַּעֲנֶה, הוֹגֵי דָּת אֵשׁ:
קַנֵּא לְעִירְךָ הָיְתָה לִשְׂרֵיפַת אֵשׁ:
רַצֵּף שִׁכְנְךָ בְּתוֹכָהּ לְכָבוֹד סְבִיבָהּ חוֹמַת אֵשׁ:
שְׁעֵה שַׁוְעַת עַמְּךָ, בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ:
תְּשַׁכְלֵל הֵיכַל קָדְשְׁךָ מְהֵרָה, וְאַל תִּתְּנֵי אֵשׁ:
תְּמִימֶיךָ יַמְלִיכוּךָ, כְּמַלְאֲכֵי רוּחַ מְשָׁרְתֵי אֵשׁ:

חזן מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ: מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן: תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים: וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ. עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ: קהל יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדוּשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

חיות אש

ער איז נִיט קֵיין בֶּעוואוּסְטֶער חַזָן, אוּן חַזָן, בֶּעוַויל ער איז דָאךְ זַיין קָרוֹב, הָאט דְּאוֶוענְט נִיט אַזוֹי שֵׁעהן וִוי דֶער אַלְטֶער דֶער אַלְטֶער אַנְגֶעהוֹיבֶּען צוּ שְׁרַייֶען הִיתְּכֵן:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חיות אש

עֶר אִיז אַנְ'עֶלְטֶערֶער מֶענְשׁ, אוּנ אַ בֶּע= הֵייסְט מֶען גָאר יֶענֶעם בַּאוֶועגֶען נִיט
ווּאוּסְטֶער חַזָן אוֹיף דֶער וֶועלְט, צוּם סוֹף אִיהְם, וָואס אִיז עֶר שׁוּלְדִיג דָאס עֶר אִיז

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם תְּרוּעָה, מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר. זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יָצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת, וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

חיות אש

בּײַ דֶעם ראש הַקָהָל׳ס קֵיין קָרוֹב, אִיז ראש הַקָהָל, אוּנ עֶר הָאט גֶעמַאכְט אַ פְּשָׁר גֶעבְּלִיבֶּען דֶער פְּסַק אַנְדֶערְשׁ בַּיי דֶעם אַז שַׁחֲרִית זָאל דַאוָוענֶען דֶער יוּנְגֶער חַזָן,

שחרית ליום ב של ראש השנה

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ, בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבוֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

חזן אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה, הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה, הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו, כֹּהֲנִים, עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: (קהל יְהִי רָצוֹן בִּזְכוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ:) יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: (קהל כֵּן יְהִי רָצוֹן בִּזְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ:) יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: (קהל כֵּן יְהִי רָצוֹן בִּזְכוּת יַעֲקֹב אָבִינוּ)

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד

חיות אש

און מוסף זאל דאווענען דער אלטער חזן דער ראש הקהל געזאגט שטילערהייט צו דער בעוואוסטער, נאך דעם פשר האט דעם יונגען חזן, וויסען זאלסט די בריבער

בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

מֶען עֶפֶענְט דָאס אָרוֹן קוֹדֶש אוּנ מֶען זָאגְט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ":

פותחין הארון

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה כָּל צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּשְׁמַד מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ:

חיות אש

דָאס מִיר וֵוייסֶען אַלֶע אַז דֶער אַלְטֶער קֶען פִידֶל בֶּעסֶער פוּן דִיר זִינְגֶען, אוּנ בַּאוֶועגְט שֶׁענֶער פוּן דִיר, נָאר אַלֶעס בֶּעוַויל דוּ בִּיסְט מַיין קָרוֹב הָאסְט דוּ זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ דֶער קְדִימָה, דָאס דִי זָאלְסְט דַאוֶוענֶען פַאר אִיהֶם, נָאר אִיךְ בֶּעט דִיךְ זָאלְסְט זֶעהֶן מִיט

דִי טַייטְשׁ פוּן „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה:

יְהִי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא עשה למענך ולמען שם הגדול והקדוש (דִיקָרְנוּסָא) היוצא מפסוק והריקותי לכם ברכה עד בלי די. ומפסוק נסת עלינו אור פניך יי שתזמין לנו ותתן לנו ולכל הסמוכים בשולחננו היום ובכל יום פרנסתנו ומזונותינו במילוי ובריוח ובכבוד לא באיסור לא בעמל ולא בטורח וביגיעה רבה רק בנחת ובשלוה ובהשקט. כדי שנוכל לעבוד עבודתך הטהורה והקדושה בלי טרדת פרנסה ושלא יהיה בה שום בושה וכלימה ושלא תצריכנו לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הפתוחה והקדושה ותצליחנו והרויחנו וברכנו בכל מעשה ידינו ועסקינו ותן לנו מאוצר מתנת ידיך ושיהיה ביתי מלא ברכת יְהֹוָה (יזהר שלא יזכיר ה"ו השם באותיותיו רק יאמרנו בשם של אדנות ויכוין לסו"ס בניקוד סוכ) בזכות שמך הגדול (דִיקָרְנוּסָא):

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ שָׂבָע:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:

חיות אש

מִיט אַלֶע דיינֶע קְרֶעפְטִין זִיךְ צוּ פְלַייסֶען נִיט הָאבֶען בּאלְד נָאךְ דִיר דֶעם בַּעַל מוּסף וָאלְסְט שֶׁעהן דַאוְונֶען, דֶען וֶוען דִי זָאלְסְט דֶעם גוּטֶען תָּזן, וְואלְט אַלֶעס גֶעוֶוען גוּט,

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְטַפֵּנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃

חזן

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא.

חיות אש

אָבֶער יֶעצְט אַז בַּאלְד נָאךְ דיין דאַוֶּוענֶען וֶועט זִיךְ שְׁטֶעלֶען דאַוֶּוענֶען מוּסָף דֶער בֶּערִיהְמְטֶער אַלְטֶער חַזָן מִיט זַייעֶר דֶער גוּטֶער שְׁטִימֶע, וֶועט מֶען הֶערְשְׁט זֶעהְן אַז דיין דאַוֶּוענֶען הָאט קֵיין גֶעשְׁמַאק נִיט גֶע־האט, דֶערוּם זֶעה אַז דיין שַׁחֲרִית זָאל אויךְ גֶעפֶעלִין, דֶער נִמְשָׁל אִיז, מִיר יוּדֶען זֶענֶען קְרוֹבִים צוּ השי״ת, ווִי דֶער פָּסוּק זָאגְט „יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ“ אוּנ מִיר זֶענֶען שְׁפֶּעטֶער בֶּיישַׁאפֶען גֶעוָוארֶען ווִי דִי מַלְאָכִים

בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חזן עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

די ספרדים זאגען דא דעם „יום", אין „לדוד אורי", דאס געפינט זיך אלעם נאך מוסף:

סדר הוצאת ספר תורה.

איידער מען עפענט דאס ארון קודש, זאגט מען דאס:

אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: אַב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים:

בשעת מען עפענט דאס ארון הקודש, זאגט מען דאס:

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר

חיות אש

אין הימעל אונ די מלאכים זענען די גע־רימטע מוזיקער מיט זייער שירה וואס זיי זינגען צו השי"ת בקדושה ובטהרה, פיהל מעהר ווי מיר וואס מיר זענען נאר בלוט מיט פלייש, נאר אלעם בעוויל מיר זענען דאך „עם קרובו" קרובים צו השי"ת, האט השי"ת אונז גיגעבען די קדימה דאס מיר זאלען פריער זאגען די שירה צו השי"ת פאר

די טייטש אונ די תחינות פון הוצאת ספר תורה, געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג.

יְיָ מִירוּשָׁלָיִם: בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ:

ג"פ יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נוֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נוֹשֵׂא עָוֺן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: רַחוּם וְחַנּוּן יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד: בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעָב מַלְקוֹשׁ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן: כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁעַל יְדֵי הֶאָרַת תִּיקּוּנִים עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְעַתִּיקִין בִּזְעֵיר שֶׁבְּאַרִיךְ יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ וְיָגוֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים. וְתִתֶּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְטוֹבִים בְּעֵסֶק תּוֹרָתֶךָ וְקִיּוּם מִצְוֹתֶיךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתַי לְטוֹבָה וְהָפֵק רְצוֹנִי וְתֵן שְׁאֵלָתִי וְתִמְחוֹל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי וְעַל כָּל עֲוֹנוֹת אַנְשֵׁי בֵיתִי. מְחִילָה בְּחֶסֶד. מְחִילָה בְּרַחֲמִים. וְטַהֲרֵנִי מֵחֲטָאַי וּמֵעֲוֹנַי וּמִפְּשָׁעַי. וְזָכְרֵנִי בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנִי בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, וְזָכְרֵנִי לְחַיִּים אֲרוּכִים לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וּפַרְנָסָה טוֹבָה וְכַלְכָּלָה וְלֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ וְעוֹשֶׁר וְכָבוֹד וַאֲרִיכַת יָמִים בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ וְשֵׂכֶל וּבִינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל עִמְקֵי סוֹדוֹתֶיהָ וְהָפֵק רְפוּאָה לְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּתְבָרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וּגְזוֹר עָלֵינוּ גְּזֵירוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. וּבַטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת. וְתֵן בְּלֵב מַלְכוּת וְיוֹעֲצָיו וְשָׂרָיו עָלֵינוּ לְטוֹבָה. אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

דער נאך זאגט מען „וַאֲנִי תְפִלָּתִי" דריי מאהל:

ג"פ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

חיות אש

פאר די מַלְאָכִים, דערום ברויכען מיר צו ערנסט מיט התלהבות בעטייל באלד נאך זעהן דאס אונזערע שירה זאגען זאל זיין אונז נעלען זאגען שירה די טייערע און נוטע

עצב שטייט אין זוהר הקדוש רבי שמעון בן יוחאי זאגט, אין דער צייט ווען מען נעמט ארוים דאס ספר תורה בצבור, צו ליינען אין איהר, עפענט זיך אין הימעל טויערען פון רחמים אונ ליבשאפט, דערום דארף יעדער מענטש זאגען דינע תפלה מיט גרוים כונה:

בריך שמיה דמארי עלמא בריך כתרך ואתרך יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך ולאמטויי לנא מטוב נהורך ולקבל צלותנא ברחמין, יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיים בטיבותא. ולהוי אנא פקידא בגוי צדיקיא למרחם עלי ולמנטר יתי וית כל די לי ודי לעמך ישראל אנת הוא זן לכולא ומפרנס לכולא, אנת הוא שליט על כולא אנת הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך הוא אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמיה ומקמיה דיקר אורייתיה בכל עידן ועדן, לא על אנש רחיצנא ולא על בר אלהין סמיכנא. אלא באלהא דשמיא דהוא אלהא קשוט ואורייתיה קשוט ונביאוהי קשוט ומסגי למעבד טבון וקשוט ביה אנא רחיץ ולשמיה קדישא יקירא אנא אימר תושבחן יהא רעוא קדמך דתפתח לבאי באורייתא. (ותיהב לי בנין דכרין דיעבדון רעותך). ותשלים משאלין דלבאי ולבא דכל עמך ישראל לטב ולחיין ולשלם:

תיק שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אחד הוא אלהינו גדול אדוננו קדוש ונורא שמו:

חזן גדלו ליי אתי ונרוממה שמו יחדו:

חיות אש

גוטע משוררים די מלאכי השרת בקדושה ובטהרה ובאימה ויראה, זאלען מיר חאטש ניט פארשעמט ווערען מיט אונזער שירה וואס מיר האבען געזאגט פאר ניי, דאס איז די כוונה פון פייטן וואס ער רעכענט דאס אלעם אוים מיט וואס פאר פארכט וקדושה די מלאכים זאגען שירה צו השם יתברך, כדי מיר זאלען זעהן זיך צו

וָוען דֶער חַזָן זָאגְט גַדְלוּ זָאגְט קָהָל דָאס:

לְךָ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדוֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלוֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת. הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם. קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד. וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ, כַּכָּתוּב שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו וְנִרְאֵהוּ עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל נָוֵהוּ כַּכָּתוּב כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר:

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכֹּר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

שַׁבָּת אוּנ יוֹם טוֹב זָאגְט דָאס דֶער חַזָן:

וְיַעֲזוֹר וְיָגֵן וְיוֹשִׁיעַ לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ וְנֹאמַר אָמֵן: הַכֹּל הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה (כהן קרב יעמוד) (פב"ב) בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ. תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ. עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי. פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב. מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם. יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים בּוֹ: (ואח"כ יאמרו הקהל) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּייָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

ברכת העולה לתורה.

וָועמֶען מֶען רוּפְט אוֹיף צוּם סֵפֶר, דֶער זָאגְט דִי בְּרָכָה.

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל ואח"כ העולה **בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:**

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

חיות אש

פְלַייסֶען דָאס דִי שִׁירָה וָואס מִיר זָאגֶען וָועלֶען מִיר זוֹכֶה זַיין צוּ אַלֶעם גוּטֶס. פוֹיעֶר פוּן זַיי זָאל זַיין בְּהִתְלַהֲבוּת עֶרְנְסְט, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן:

ווען מען האט אפגעלייענט די פרשה, זאגט מען די בְּרָכָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מי שברך לעולה לתורה.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את (פב"פ) בעבור שעלה לתורה לכבוד המקום לכבוד התורה לכבוד יום הדין, ובשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו וְיִכְתְּבֵהוּ וְיַחְתְּמֵהוּ לחיים טובים בזה יום הדין עם כל ישראל אֶחָיו. ונאמר אמן:

מי שברך ליולדת.

(לזכר) מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פב"פ) ואת בנה הנולד לה במזל טוב, בעבור שבעלה נדר לצדקה בעדה, בשכר זה יְגַדְּלֵהוּ לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ונאמר אמן:

(לנקבה) מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פב"פ) ואת בתה הנולדה לה במזל טוב ויקרא שמה בישראל (פב"פ), בעבור שבעלה נדר לצדקה בעדה, בשכר זה יְגַדְּלָהּ לחופה ולמעשים טובים. ונאמר אמן:

מי שברך לחולה.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (פב"פ). בעבור (שפב"פ) נדר מתנה בעבורו, (לנקבה בעבורה), בשכר זה הקב"ה ימלא רחמים עליו (לנקבה עליה) להחלימו (לנקבה להחלימה) ולרפאותו (לנקבה ולרפאותה) ולהחזיקו (לנקבה ולהחזיקה) ולהחיותו (לנקבה ולהחיותה), וישלח לו (לנקבה לה) מהרה רפואה שלמה מן השמים לרמ"ח אבריו (לנקבה אבריה) ושס"ה גידיו (לנקבה גידיה) בתוך שאר חולי ישראל, רפואת הנפש ורפואת הגוף, יו"ט הוא (בשבת שבת הוא) מלזעוק ורפואה קרובה לבא, השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן:

קריאה ליום ב של ראש השנה.

(בראשית כב)

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם

פירוש ע"ט

וַיְהִי אַחַר און עס איז געווען נאך די דאזיגע רייד. רש"י שרייבט נאך די רייד פון דעם שטן וואס ער האט מקטרג געווען און האט געזאגט פאר גאט ברוך הוא פון נאר דער סעודה וואס אברהם האט געמאכט האט ער פאר דיר ניט מקריב געווען קיין שום קרבן, האט גאט ברוך הוא געענטפערט, ער האט דאך דאס געטהון נאר פון זיין זוהן וועגען און אז איך וואלט איהם גע-זאגט ער זאל שעכטען זיין זוהן פאר מיר וואלט ער מיך געפאלגט, און אטהייל זאגען נאך די רייד פון ישמעאל, וואס ער האט זיך בערימט אנטקעגען יצחק, און האט געזאגט

וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־
יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר
אֹמַר אֵלֶיךָ׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו

פירוש ע"ט

אִיךְ בִּין אַלְט גֶעוֶועֶן דְרַייצֶעהְן יָאהְר אַז מַיין פָּאטֶער הָאט מִיךְ מַל גֶעוֶועֶן, אוּנ אִיךְ הָאבּ אִיהְם נִיט גֶעוֶועהְרְט, הָאט יִצְחָק צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט דוּ בֶּערִימְסְט זִיךְ מִיט אֵיין אֵבֶר פוּן דַיין לַייבּ, אַז גָאט זָאל מִיר זָאגֶען אִיךְ זָאל מִיךְ אַלֵיין שֶׁעכְטֶען פַאר אִיהְם וָואלְט אִיךְ נִיט דֶערְווידֶער גֶעוֶועֶן. וְהָאֱלֹהִים אוּנ גָאט הָאט גֶעפְּרִיבְט צוּ אַבְרָהָם, אוּנ עֶר הָאט צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט, אַבְרָהָם. וַיֹּאמֶר הָאט אַבְרָהָם גֶעזָאגְט, אִיךְ בִּין אָנְגֶעבְּרֵייט צוּ טְהוּן וָואס דוּ וֶועסְט מִיךְ הֵייסֶען. וַיֹּאמֶר אוּנ עֶר הָאט גֶעזָאגְט, נֶעם אִיךְ בֶּעט דִיךְ. רש"י שְׁרַייבְּט, גָאט בָּרוּךְ הוּא הָאט אִיהְם גֶעזָאגְט, אִיךְ בֶּעט דִיךְ דוּ זָאלְסְט בֶּעשְׁטֵיין אִין דֶעם פְּרוּב, כְּדֵי מֶען זָאל נִיט זָאגֶען דִי עֶרְשְׁטֶע פְּרוּבֶען אִיז נִיט גֶעוֶועֶן קֵיין מַמָשׁ. אֶת בִּנְךָ דַיין זוּהְן דַיין אֵיינְצִיגֶען וָואס דוּ הָאסְט לִיבּ. אֶת יִצְחָק רש"י שְׁרַייבְּט, הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט צוּ אִיהְם גֶעזָאגְט נֶעם דַיין זוּהְן, הָאט אַבְרָהָם גֶעעֶנְטְפֶערְט, אִיךְ הָאבּ צְוֵויי זוּהְן וֶועלְכֶען זָאל אִיךְ נֶעמֶען, הָאט הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ווִידֶער גֶעזָאגְט דַיין אֵיינְצִיגֶען, הָאט אַבְרָהָם גֶעעֶנְטְפֶערְט זֵיי זֶענֶען בֵּיידֶע אֵיינְצִיגֶע דֶער אִיז אֵיין אֵיינְצִיגֶער בַּיי זַיין מוּטֶער אוּנ דֶער אִיז אֵיין אֵיינְצִיגֶער בַּיי זַיין מוּטֶער. הָאט הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גֶע־זָאגְט דֶעם וָואס דוּ הָאסְט לִיבּ, הָאט אַבְרָהָם גֶעעֶנְטְפֶערְט אִיךְ הָאבּ בֵּיידֶע לִיבּ, הָאט הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ווִידֶער גֶעזָאגְט. אֶת יִצְחָק אוּנ דְרוּם הָאט גָאט בַּאלְד נִיט גֶעזָאגְט עֶר זָאל יִצְחָק מַקְרִיב זַיין כְּדֵי זַיין דֵעָה זָאל נִיט צוּמִישְׁט וֶוערֶען, אוּנ ווִידֶער כְּדֵי עֶר זָאל אוֹיף אִיהְם בֶּעלִיבֶּען דִי מִצְוָה אוּנ צוּ גֶעבֶּען אִיהְם שְׂכַר אוֹיף אִיטְלִיכֶען וָוארְט בֶּעזוּנְדֶער. וְלֶךְ לְךָ אוּנ גֵיי דִיר צוּם לַאנְד מוֹרִיָּה דָאס אִיז יְרוּשָׁלַיִם אוּנ בְּרֶענְג אִיהְם דָארְטֶען אוֹיף פַאר אֵיין עוֹלָה. רש"י שְׁרַייבְּט הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאט נִיט גֶעוָואלְט מֶען זָאל אִיהְם מַקְרִיב זַיין נָאר אוֹיפְ־בְּרֶענְגֶען אִיהְם אוֹיף דֶעם בַּארְג פוּן אֵיין עוֹלָה וֶועגֶען אוּנ אַז עֶר הָאט אִיהְם אוֹיפְגֶעבְּרַאכְט הָאט עֶר אִיהְם גֶעזָאגְט נִידֶער אִיהְם אַרָאפּ. עַל אַחַד הֶהָרִים אוֹיף אֵיינֶעם פוּן דִי בֶּערְג וָואס אִיךְ וֶועל דִיר זָאגֶען. וַיַּשְׁכֵּם אוּנ אַבְרָהָם הָאט זִיךְ גֶעפֶעדֶערְט אִין דֶער פְרִיה עֶר הָאט זִיךְ מְזָרֵז גֶעוֶועֶן צוּ דֶער מִצְוָה אוּנ עֶר הָאט אַלֵיין גֶעגוּרְט זַיין אֵייזֶעל אוּנ הָאט נִיט גֶעשַׁאפְט צוּ אֵיינֶעם פוּן זַיינֶע קְנֶעכְט מֵחֲמַת לִיבְּשַׁאפְט וָואס עֶר הָאט גֶעהַאט צוּ הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּים זַיין זַיינֶע מִצְוֹת אוּנ עֶר הָאט גֶענוּמֶען זַיינֶע צְוֵויי יוּנְגֶען מִיט זִיךְ דָאס זֶענֶען יִשְׁמָעֵאל אוּנ אֱלִיעֶזֶר דֶען אֵיין

אֹתוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים׃ ייי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃ וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם

פירוש ע"ט

אדם חשוב טאר ניט גיין אין וועג אן צוויי לייט. ואת יצחק און האט גענומען זיין זוהן יצחק, און אברהם האט געשפאלטען דאס האלץ פון וועגען דער עולה און ער איז אויפגעשטאנען און איז געגאנגען צו דעם ארט וואס גאט האט געזאגט, אין דעם דריטען טאג האט אברהם אויפגעהויבען זיינע אויגען און ער האט דערזעהן דאס ארט פון ווייטען. רש"י שרייבט ער האט געזעהן איין וואלקען איז געווען געצויגען איבער דעם בארג, האט ער פערשטאנען אז דאס איז דאס ארט און פערוואס האט הקדוש ברוך הוא איהם געוויזען דאס ארט ערשט דעם דריטען טאג כדי מען זאל ניט זאגען הקדוש ברוך הוא האט איהם פערטומעלט און ער האט קיין צייט ניט געהאט זיך מישב צו זיין אבער וואלט ער צייט האבען צו בעדענקען זיך וואלט ער דאס ניט געטהון. ויאמר אברהם און אברהם האט געזאגט צו זיינע יונגען בלייבט דא זאמען מיט דעם אייזיל און איך און דער יונג דאס איז יצחק וועלען מיר גיין א קליין ביסעל וועג צו דעם ארט וואס איז פאר אונז.

אין "מדרש" שטייט, אזוי האט אברהם געזאגט אז גאט הייסט מיר מקריב זיין מיין זוהן יצחק פאר איין עולה וועל איך זעהן ווי אזוי וועט מקוים ווערען דער פסוק כה יהיה זרעך. דאס איז טייטש דיינע קינדער וועלען זיין ווי די שטערען אין הימעל. ונשתחוה מיר וועלען זיך ביקען און ווידער קערען צו איך. רש"י שרייבט אברהם האט נביאות געזאגט אז זיי וועלען זיך ביידע אומקערען. ויקח אברהם און אברהם האט גענומען דאס האלץ און ער האט געטהון אויף זיין זוהן יצחק און ער האט גענומען אין זיין האנד דאס פייער און דאס מעסער און זענען געגאנגען ביידע בעניאנד. ויאמר און ער האט געזאגט יצחק צו זיין פאטער אברהם און ער האט געזאגט מיין פאטער, און ער האט געזאגט דא בין איך מיין זוהן, און יצחק האט געזאגט נון דא איז פערהאנדען פייער און האלץ און וואו איז דאס שאף צו איין עולה, האט אברהם געזאגט גאט וועט ווייזען און וועט אויסדערוויילען צו זיך א שאף און אז ער וועט ניט אויסדערוויילען וועט זיין מיין זוהן צו איין

יַחְדָּו׃ שלישי וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־
הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל
לָעֵצִים׃ וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ׃
וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם ׀ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃
וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי ׀ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־

פירוש ע״ט

עולה און זיי זענען ביידע געגאנגען ביי אנאנד. רש״י שרייבט, כאטשע יצחק האט שוין פערשטאנען אז ער גייט מען זאל איהם קוילען זענען זיי פארט געגאנגען ביידע מיט א גלייך הארץ צו טהון דעם ווילען פון הקדוש ברוך הוא. ויבאו אל המקום און זיי זענען געקומען צו דעם ארט וואס גאט האט איהם געזאגט, און אברהם האט דארטען געבויעט דעם מזבח און ער האט אנגעריכט דאס האלץ און ער האט געבונדען זיין זוהן יצחק און ער האט איהם געטהון אויף דעם מזבח איבער דעם האלץ. וישלח אברהם און אברהם האט אויסגעשטרעקט זיין האנד און האט גענומען דאס מעסער צו קוילען זיין זוהן. ויקרא אליו און א מלאך פון גאט האט צו איהם גערופען פון דעם הימעל און ער האט געזאגט אברהם אברהם. רש״י שרייבט דאס וואס ער האט צוויי מאהל אנגערופען אברהם דאס איז לשון ליבשאפט. ויאמר האט אברהם געזאגט דא בין איך. ויאמר האט דער מלאך געזאגט דו זאלסט ניט שטרעקען דיין האנד צו דעם יונג צו קוילען איהם, האט אברהם געזאגט בין איך דען אומזיסט אהער געקומען איך וועל איהם כאטשע לאזען א ביסעל בלוט האט איהם דער מלאך געזאגט דו זאלסט צו איהם גאר ניט טהון כלומר דו זאלסט אין איהם קיין מום ניט מאכען ווארום יעצט ווייס איך אז דו ביסט א גאט'ס פארכטיגער און דו האסט ניט פערמיטען דיין איינציגען זוהן פון מיר. רש״י שרייבט, אברהם האט געזאגט פאר הקדוש ברוך הוא איך וויל מיר פאר דיר אויסריידען מיין הארץ נעכטען האסטו מיר געזאגט אין יצחק וועט געריפען ווערען מיין זאמען, און דערנאך האסטו מיר ווידער געזאגט נעם דיין זוהן און זיי איהם מקריב פאר איין עולה און יעצט זאגסטו מיר ווידער שטרעק ניט דיין האנד צו דעם יונג, האט הקדוש ברוך הוא איהם געענטפערט וואס איך זאג בין איך ניט משנה דען אז איך האט געזאגט „קח נא את בנך״, האב איך ניט געזאגט דו זאלסט איהם קוילען נאר איך האב איהם געהייסען אויפברענגען אויף דעם מזבח און יעצט אז דו האסט איהם אויפגעבראכט מאך אים ווידער אראפנידערען דען פון היינט אן איז פערהאנדען צו מיר וואס אפ צו ענטפערען צום שטן וואס פערוואונדערט זיך וואס איז מיין ליבשאפט

אין

יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃ וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־
עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־
הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה ׀
יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃ רביעי וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־
אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה
אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת
שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃ וַיָּשָׁב

פירוש ע"ט

אין דיר וואָרום זיי זעהן אַז דו ביסט אַ גאָט'ס פאָרכטיגער. וַיִּשָּׂא און עֶר אַבְרָהָם האָט אויפגעהויבען זיינע אויגען און עֶר האָט דערזעהן איין ווידער נאָך דעם אַז דער מַלְאָךְ האָט איהם געזאָגט „אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ", האָט עֶר געזעהן דעם ווידער עֶר איז געוואָרען אָנגעהאַלטען אין דאָרען מיט זיינע הערנער און אַבְרָהָם איז געגאַנגען און עֶר האָט גענומען דעם ווידער און עֶר האָט איהם אויפגעבראַכט צו פאַר איין עוֹלָה אויף דעם אָרט פון זיין זוהן. רש"י שרייבט, אויף איטליכער עֲבוֹדָה וואָס עֶר האָט געטהון האָט עֶר מִתְפַּלֵּל געוועזען און האָט געזאָגט עס זאָל זיין דער ווילען פון הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עס זאָל זיין גלייך ווי מיין זוהן איז געקוילעט געוואָרען און גלייך ווי זיין בלוט איז געשפּרענגט און גלייך ווי עֶר איז געדעמפּט געוואָרען און עס איז געוואָרען פון איהם אַש. וַיִּקְרָא אַבְרָהָם און אַבְרָהָם האָט אָנגערופען דעם נאָמען פון דעם דאָזיגען אָרט. יְיָ יִרְאֶה גאָט זאָל זעהן און זאָל אויסדערוויילען

דאָס דאָזיגע אָרט צו מאַכען רוהען זיין שְׁכִינָה דאָרטען און צו מַקְרִיב זיין די קָרְבָּנוֹת וואָס וועט געזאָגט ווערען אויף איהם צו די טעג וואָס וועלען קומען. בְּהַר אויף דעם באַרג. יְיָ יֵרָאֶה וועט זיך גאָט באַווייזען צו זיין פאָלק. וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְיָ און אַ מַלְאָךְ פון גאָט האָט גערופען צו אַבְרָהָם דאָס אַנדערע מאָהל פון דעם הימעל. וַיֹּאמֶר און עֶר האָט געזאָגט איך האָב ביי מיר זעלבערט געשוואָרען. נְאֻם יְיָ רעט גאָט. כִּי יַעַן דרום ווייל דו האָסט געטהון די דאָזיגע זאַך און דו האָסט ניט פערמיטען דיין איינציגען זוהן. כִּי בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ דען איך וועל דיך בענטשען און מעהרען און איך וועל מעהרען דיינע קינדער אַזוי ווי שטערען פון דעם הימעל און אַזוי ווי דאָס זאַמד וואָס אויף דעם באָרטען פון דעם יַם. וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ און דיינע קינדער וועלען יַרְשׁ'נען די שטעט פון זיינע פיינד. וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ און זיי וועלען זיך בענטשען אין דיינע קינדער אַלע פעלקער פון דער ערד ווייל דו האָסט געהערט

אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע: פ חמישי וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַם־הִוא בָּנִים לְנָחוֹר אָחִיךָ: אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־בּוּז אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אֲבִי אֲרָם: וְאֶת־כֶּשֶׂד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֵת בְּתוּאֵל: וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם: וּפִילַגְשׁוֹ וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת מַעֲכָה:

צו מפטיר נעמט מען די אַנדערע ספר תורה און מען לייענט אין פרשת פּנחס:

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם. עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פַּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל: וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה:

ווען מען הייבט אויף דאס „ספר תורה" פון דער בימה, זאגט מען דאס:

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם משֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְיָ בְּיַד משֶׁה: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נוֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עוֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

פירוש ע"ט

צו מיין קול. וַיָּשָׁב אַבְרָהָם און אַבְרָהָם האָט זיך ווידערגעקערט צו זיינע יונגען און זיי זענען אויפגעשטאַנען. וַיֵּלְכוּ און זיי זענען געגאַנגען בּע־נאַנד צו דער שטאָט בְּאֵר שָׁבַע. וַיֵּשֶׁב און אַבְרָהָם האָט זיך געזאָמט אין בְּאֵר שָׁבַע. וַיְהִי און עס איז געווען נאָך די דאָזיגע רייד. רש"י שרייבט נאָך דעם אַז אַבְרָהָם האָט זיך אומגעקערט פון דער עֲקֵידָה האָט אַבְרָהָם מְהַרְהֵר געווען אַז מיין זוהן זאָל געקוילעט ווערען וואָלט איך געשטאָרבען אָן קינדער, דען איך וואָלט איהם געהערט געבען אַ ווייב פון די טעכטער פון עָנֵר אֶשְׁכּוֹל וּמַמְרֵא. האָט איהם גאָט מְבַשֵּׂר געווען אַז עס איז געבאָרען געוואָרען זיין בַּת זוּג. וַיֻּגַּד און עס איז געזאָגט געוואָרען צו אַבְרָהָם אַזוי צו זאָגען נון מִלְכָּה האָט אויך געווינען זוהן צו דיין בּרודער נָחוֹר. אֶת עוּץ בְּכוֹרוֹ וגו' וּבְתוּאֵל יָלַד און בְּתוּאֵל האָט געמאַכט געווינען רִבְקָה. רש"י שרייבט דער גאַנצער יִחוּס וואָס דאָ איז אויס־גערעכענט איז מער ניט געשריבען געוואָרען נאָר פון דעם פָּסוּק וועגען:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק:

הפטורה ליום ב של ראש השנה (בירמיה סימן לא).

כֹּה אָמַר יְיָ מָצָא חֵן בַּמִּדְבָּר עַם שְׂרִידֵי חָרֶב הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ יִשְׂרָאֵל: מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד: עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד תַּעְדִּי תֻפַּיִךְ וְיָצָאת בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים: עוֹד תִּטְּעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שֹׁמְרוֹן נָטְעוּ נֹטְעִים וְחִלֵּלוּ: כִּי יֶשׁ יוֹם קָרְאוּ

פירוש ע"ט

כֹּה אָמַר יְיָ אַזוֹי הָאט גָאט גֶעזָאגְט. מָצָא חֵן בַּמִּדְבָּר דָאס דוֹר הַמִּדְבָּר הָאט גֶעפוּנֶען חֵן אִין מַיינֶע אוֹיגֶען אִין דֶער מִדְבָּר, דָאס פָאלְק יִשְׂרָאֵל וָואס אִיז אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען פוּן דֶער שְׁוֶוערְד פוּן מִצְרַיִם אוּנ עֲמָלֵק אוּנ כְּנַעַן, דָאס פָאלְק הָאט גֶעפוּנֶען חֵן אִין מַיינֶע אוֹיגֶען. הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ יִשְׂרָאֵל אַז יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעגַאנְגֶען יַרְשֶׁ'נֶען אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זַיין רוּהִיג לַאנְד, דֶענְסְטְמָאהְל הָאט עֶר גֶעפוּנֶען חֵן אִין מַיינֶע אוֹיגֶען. זָאגְט יִרְמְיָה מֵרָחוֹק יְיָ נִרְאָה לִי פוּן וַוייטֶען, כְּלוֹמַר, פוּן וֶועגֶען זְכוּת אָבוֹת אִיז גָאט בֶּעווִיזֶען גֶעוָוארֶען צוּ מִיר אוּנ הָאט מִיר גֶעזָאגְט אִיךְ זָאל זָאגֶען צוּ דִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פוּן זַיינֶעט וֶועגֶען דָאס לָשׁוֹן. וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ אֵיין אֵייבִּיגֶע לִיבְּשַׁאפְט הָאבּ אִיךְ גָאט לִיעֶבּ דִיךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִיבֶּער דֶעם הָאבּ אִיךְ דִיךְ גֶעצוֹיגֶען אוּנ גֶעפִירְט מִיט חֶסֶד, אוּנ וַוייל דֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז צְוֵויי מָאהְל גֶעבּוֹיעֶט גֶעוָוארֶען דוּרְךְ מֶענְטְשֶׁען, דְרוּם אִיז עֶס חָרוּב גֶעוָוארֶען. עוֹד אֶבְנֵךְ דְרוּם וֶועל אִיךְ אַלֵיין דִיךְ נָאךְ אֵיין מָאהְל בּוֹיעֶן. דַאן וֶועסְטוּ שׁוֹין אוֹיף אֵייבִּיג גֶע־בּוֹיעֶט וֶוערֶען דִי אַיינְזַאמְלוּנג פוּן יִשְׂרָאֵל. עוֹד תַּעְדִּי תֻפַּיִךְ דוּ וֶועסְט דִיךְ נָאךְ צִירֶען מִיט דַיינֶע פּוֹיקֶען אוּנ וֶועסְט אַרוֹיסְגֵיין אִין טֶענְץ פוּן דִי פְרֵיילִיכֶע. עוֹד תִּטְּעִי כְרָמִים דוּ וֶועסְט נָאךְ פְּלַאנְצֶען וַויין־גֶערְטְנֶער אוֹיף דִי בֶּערְג פוּן שׁוֹמְרוֹן זֵיי וֶועלֶען פְּלַאנְצֶען אֵיין פְּלַאנְצוּנְג אוּנ וֶועלֶען פֶערְבַּייטֶען דִי פֵּירוֹת פוּן דֶעם פְּלַאנְצוּנְג אוֹיף זִילְבֶּער אִין דֶעם פֶערְטֶען יָאהְר פוּן דֶער צַייט וָואס עֶס הוֹיבְּט אָן צוּ וַואקְסֶען פֵּירוֹת אוֹיף דֶער פְּלַאנְצוּנְג אוּנ וֶועלֶען דָאס זִילְבֶּער אוֹיפְבְּרֶענְגֶען קֵיין יְרוּשָׁלַיִם. כִּי יֶשׁ יוֹם דֶען עֶס וֶועט נָאךְ קוּמֶען אֵיין טָאג וָואס דִי הִיטֶער וָואס שְׁטֵייעֶן אוֹיף דִי הוֹיכֶע טוּרֶעמְ'ס וֶועלֶען אוֹיסְרוּפֶען אוֹיף דֶעם בַּארְג פוּן אֶפְרַיִם אוּנ וֶועלֶען זָאגֶען־

נֹצְרִים בְּהַר אֶפְרָיִם קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ: כִּי כֹה אָמַר יְיָ רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבַּצְתִּים מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ הָרָה וְיֹלֶדֶת יַחְדָּו קָהָל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הֵנָּה: בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם אוֹלִיכֵם אֶל נַחֲלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ יָשָׁר לֹא יִכָּשְׁלוּ בָּהּ כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאֶפְרַיִם בְּכֹרִי הוּא: שִׁמְעוּ דְבַר יְיָ גּוֹיִם וְהַגִּידוּ בָאִיִּים מִמֶּרְחָק וְאִמְרוּ מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל יְקַבְּצֶנּוּ וּשְׁמָרוֹ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ: כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: וּבָאוּ וְרִנְּנוּ בִמְרוֹם צִיּוֹן וְנָהֲרוּ אֶל טוּב יְיָ עַל

פירוש ע"ט

קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן שְׁטֵייט אוֹיף אוּנ לָאמִיר אוֹיפְגֵיין קֵיין צִיּוֹן צוּ דֶעם הויז פוּן גָאט אוּנְזֶער גָאט אִיהְם צוּ לוֹיבֶּען פַאר זַיינֶע טוֹבוֹת. כִּי כֹה אָמַר יְיָ דֶען אַזוֹי הָאט גָאט גֶעזָאגְט צוּ דֶעם הויז־גֶעזוּנְד פוּן יַעֲקֹב זִינְגְט מִיט אֵיין קוֹל פוּן שִׂמְחָה אוּנ קְלִינְגְט מִיט אֵיין גְרוֹיסֶען קוֹל צְווִישֶׁען דִי הויפְּט־פֶעלְקֶער. הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ מַאכְט הֶערֶען דִי בְּשׂוֹרָה אוּנ לוֹיבְּט גָאט אוּנ זָאגְט דוּ גָאט הָאסְט גֶעהָאלְפֶען דַיין פָאלְק דָאס אִיבֶּער בְּלַייבּוּנְג פוּן דִי יִשְׂרָאֵל. הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם דֶען אִיךְ וֶועל זֵיי בְּרֶענְגֶען פוּן צָפוֹן לַאנְד אוּנ אִיךְ וֶועל זֵיי אַיינְזַאמְלֶען פוּן דִי עֶקֶען פוּן דֶער עֶרְד. בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ אוּנ אִין זֵיי וֶועט זַיין דִי בְּלִינְדֶע אוּנ דִי הִינְקֶעדִיגֶע אוּנ דִי טְרָאגֶענְדִיגֶע ווייבֶּער אוּנ דִי גֶעווינֶערִינְס אַלֶע מִיט אַנַאנְדֶער כְּלוֹמַר, אֲפִילוּ דִי שְׁלַאפֶּע וָואס צְווִישֶׁען זֵיי וֶועל אִיךְ אוֹיךְ נִיט מְמָאֵס זַיין, נֵייעֶרְט אִיךְ וֶועל זֵיי אַיינְזַאמְלֶען מִיט אֵיין גְרוֹיסֶע אַיינְזַאמְלוּנְג וֶועלֶען זֵיי זִיךְ אוּמְקֶערֶען אַהֶער. בִּבְכִי יָבֹאוּ בִּזְכוּת וָואס זֵיי וֶועלֶען ווֵיינֶען אוּנ טְהוּן תְּשׁוּבָה אוּנ תְּפִלָּה, וֶועלֶען זֵיי קוּמֶען אִין צִיּוֹן אוּנ דוּרְךְ זֵייעֶרֶע גֶעבֶּעטֶע וֶועל אִיךְ זֵיי פִירֶען, אִיךְ וֶועל זֵיי מַאכֶען גֵיין בַּיי דִי טַייכֶען פוּן וַואסֶער אִין אֵיין גְלַייכֶען וֶועג דָאס זֵיי וֶועלֶען נִיט גֶעשְׁטְרוֹיכֶעלְט ווֶערֶען אִין דֶעם וֶועג. כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וָוארוּם אִיךְ בִּין גֶעוָוארֶען צוּ דִי יִשְׂרָאֵל צוּ אֵיין פָאטֶער אוּנ דִי עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים וָואס ווֶערֶען גֶערִיפֶען אִין דֶעם נָאמֶען פוּן שֵׁבֶט אֶפְרַיִם אִיז מִיר אַזוֹי לִיבּ ווִי אֵיין עֶלְצְטֶער זוּהְן אִיז לִיבּ צוּ זַיין פָאטֶער. שִׁמְעוּ דְבַר יְיָ גּוֹיִם הֶערְט צוּ גָאט'ס רֵייד אִיהְר פֶעלְקֶער אוּנ זָאגְט צְווִישֶׁען דִי אַיינְוואוינֶער פוּן דִי ווַייטֶע אִינְזֶלֶען. וְאִמְרוּ אוּנ אַזוֹי זָאלְט אִיהְר זָאגֶען צוּ זֵיי דֶער גָאט וָואס הָאט פֶערְשְׁפְּרֵייט דִי יִשְׂרָאֵל דֶער וֶועט זֵיי ווִידֶער אַיינְזַאמְלֶען אוּנ עֶר וֶועט זֵיי הִיטֶען אַזוֹי ווִי אֵיין פַאסְטוּךְ הִיט זַיין שְׁטֶערְדֶע. כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב דֶען גָאט וֶועט אוֹיסְלֵייזֶען דָאס הויז־גֶעזוּנְד פוּן יַעֲקֹב אוּנ עֶר וֶועט זֵיי אוֹיסְלֵייזֶען פוּן דֶער הַאנְד וָואס אִיז שְׁטַארְקֶער פוּן זֵיי. וּבָאוּ וְרִנְּנוּ אוּנ זֵיי וֶועלֶען קוּמֶען אוּנ וֶועלֶען גָאט לוֹיבֶּען

דגן ועל תירוש ועל יצהר ועל בני צאן ובקר והיתה נפשם כגן רוה ולא יוסיפו לדאבה עוד: אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם: ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את טובי ישבעו נאום יי: כה אמר יי קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו: כה

פירוש ע"ט

אין דעם בית המקדש וואס ער וועט געבויעט ווערען אויף דעם הויכען בארג וואס איז ציון און זיי וועלען זיך ציהען אזוי ווי איין טייך צו דעם גוט'ס וואס גאט וועט געבען צו זיי. על דגן צו דעם קארען און צו דעם וויין און צו דעם בוימעל און צו די יונגע שאף און רונדער וואס גאט וועט געבען צו זיי און זייערע לייבער וועלען זיין פול מיט פערגעניגען און ווי איין גארטען וואס איז געזעטיגט מיט וואסער און זיי וועלען ניט מעהרען צו טרויערען נאך. אז תשמח בתולה במחול דענסטמאל וועט זיך די כנסת ישראל וואס איז געגליכען צו איין בתולה פרייען אין טענץ און יונגע און אלטע וועלען זיך מיט אנאנדער פרייען און איך גאט וועל פערקערען זייער טרויערקייט צו פרייד און איך וועל זיי טרייסטען און וועל זיי דערפרייען פון זייער טרויער. ורויתי נפש הכהנים דשן און איך וועל אנזעטען די לייבער פון די כהנים מיט פעטקייט דען דער בית המקדש וועט געבויעט ווערען און מען וועט פיהל קרבנות מקריב זיין אין איהם און דערפון וועט מען געבען די כהנים צו עסען און מיין פאלק ישראל וועלען זיך אנזעטען מיט דעם גוט'ס וואס איך וועל געבען צו זיי אזוי זאגט גאט. כה אמר יי אזוי האט גאט געזאגט איין קול איז געהערט געווארען אין הויכען הימעל איין קלאגענדיגען ביטערען געוויין וואס רחל אונזער מוטער טהוט וויינען אויף איהרע קינדער וואס זענען פערטריבען געווארען. מאנה להנחם על בניה זי וויל ניט געטרייסט ווערען אויף איהרע קינדער וואס קיינער פון זיי איז ניט געבליבען אין זייער לאנד. אין מדרש אגדה שטייט די אבות און די אמהות זענען געגאנגען מפיים זיין גאט אויף דעם וואס מנשה האט געשטעלט איין געץ אין היכל האט גאט ניט געוואלט איבערגעבעטען ווערען איז רחל אריין געגאנגען און האט געזאגט פאר גאט. רבונו של עולם דיין רחמנות איז דאך גרעסער פון דעם רחמנות פון א בשר ודם נו מה-דאך איך האב אריין געבראכט איין צרה אין מיין הויז אריין ווארום דאס וואס יעקב האט געדינט ביי מיין פאטער לבן האט ער נאר געדינט פון מיינעטוועגען און אז עס איז געקומען מען זאל מיך פיהרען אונטער דער חופה האט מען ארונטער געפיהרט מיין שוועסטער לאה און ניט געניג וואס איך האב

אָמַר יְיָ מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם יְיָ
וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם יְיָ וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם: שָׁמוֹעַ
שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתַּנִי וָאִוָּסֵר כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד הֲשִׁבֵנִי וְאָשׁוּבָה כִּי
אַתָּה יְיָ אֱלֹהָי: כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִוָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי
וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי: הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים

פירוש ע״ט

געשוויגען האב איך נאך איבער־געגעבען איהר די סמנים וואס יעקב האט מיר מוסר געוועזן כדי ער זאל וויסען אויב איך בין עס און אויב ניט דערום אויך אז דיינע קינדער האבען אריין געבראכט איין עבודה זרה אין דיין הויז אריין געהערסטו אויך צו שווייגען און זיי מוחל צו זיין. כה אמר יי האט גאט אזוי געזאגט און געענטפערט צו רחל דו האסט גוט מלמד זכות געוועזן אויף די ישראל. מנעי קולך מבכי פערמייד דיין קול פון געוויין און דיינע אויגען פון טרערען ווארום עס איז דא איין גוטער שכר צו דיינע מעשים טובים אזוי זאגט גאט. ושבו מארץ אויב און דיינע קינדער וועלען זיך אומקערען פון דעם לאנד פון דעם פיינד. ויש תקוה און עס איז דא איין האפונג צו דיין סוף אזוי זאגט גאט. און דיינע קינדער וועלען זיך אומקערען צו זייער גרעניץ זאגט גאט. שמוע שמעתי הערען האב איך געהערט דאס אפרים טהוט זייער קלאגען דאס מיינט ער די עשרת השבטים און ער זאגט צו מיר. יסרתני ואוסר דו גאט האסט מיך געשטראפט מיט יסורים און איך בין וואָרען געשטראפט איך בין פריער געוועזן ווילד אזוי ווי איין קאלב וואס איז ניט געוואוינט צו ציהען דעם יאך דרום האב איך געזינדיגט אבער היינט בעט איך דיך. השיבני ואשובה דרך וועק מיין הארץ איך זאל מיך אומ־קערען צו דיין דינסט דען וועל איך אומקערען ווארום דו מיין גאט ביסט דאך איין דערבארעמיגער גאט. כי אחרי שובי נחמתי דען נאך מיין אומ־קערען צו דיין דינסט און צו דיין תורה בערענק איך מיך און האב חרטה אויף מיינע מעשים רעים וואס איך האב געטהון. ואחרי הודעי און נאך דעם אז איך האב מיך דערוואוסט מיינע חטאים האב איך געקלאפט אויף מיין דיך ווי דער שטייגער פון איינעם וואס האט זייער חרטה אויף אזאך, איך בין מבויש און אויך בין איך פערשעמט געוואָרען ווארום איך טראג און לייד די שאנד פון די זינד פון מיין יוגענד אזוי קלאגט אלץ אפרים זאגט גאט דערויף. הבן יקיר לי אפרים איך דערבארעם זיך שוין איבער אפרים אזוי ווי ער וואלט מיר געוועזן איין טייערער זוהן אדער איין שפיעל קינד דען ווען איך רייד

כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ
נְאֻם יְיָ׃

המפטיר אומר הברכות.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל הָעוֹלָמִים
צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה
הַמְדַבֵּר וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק׃

נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ
אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו׃

רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ׃

שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה
יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת
כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ׃

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם הַזִּכָּרוֹן
הַזֶּה שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃

עַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ
יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד וּדְבָרְךָ
אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן׃

פירוש ע״ט

רֶעֶגֶען אִיהְם טְהוּ אִיךְ אִיהְם נָאכְ־
הֶער אִימֶער גֶעדֶענְקֶען. עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי
לוֹ אִיבֶּער דֶעם בְּרוּמֶען מַיינֶע גֶעדֶע־
רֶעם אוֹיף אִיהְם. רַחֵם אוּנ דֶערְבַּארֶעמֶען
טְהוּ אִיךְ מִיךְ דֶערְבַּארֶעמֶען אִיבֶּער
אִיהְם אַזוֹי זָאגְט גָאט׃

אַיין שֵׁיינֶע תְּפִלָּה וָואס יֶעדֶער זָאל מִתְפַּלֵל זַיין פַאר תְּקִיעוֹת מִיט גְרוֹיסֶע בְּכִיּוֹת:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם דוּ בִּיסְט דֶער הֶער פוּן דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, דוּ הָאסְט אוּנְז גֶעבָּאטֶען אַז עֶס וֶועט קוּמֶען רֹאשׁ הַשָּׁנָה זָאל מֶען שׁוֹפָר בְּלָאזֶען, אוּנ מִיר דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען זִיךְ גֶעפֶּעדֶערְט צוּ בְּלָאזֶען שׁוֹפָר פוּן רֹאשׁ חוֹדֶשׁ אֱלוּל אָן, כְּדֵי מֶען זָאל דֶעם שָׂטָן פֶערְמִישֶׁען עֶר זָאל זִיךְ דֶערְשְׁרֶעקֶען וָוארוּם וֶוען עֶר דֶערְהֶערְט דֶעם שׁוֹפָר הָאט עֶר גְרוֹיס פָּארְכְט, עֶר וֵוייסְט אַז דַיינֶע לִיבֶּע קִינְדֶער דֶערְהֶערֶען דֶעם שׁוֹפָר אַזוֹי טוּעֶן זֵיי בַּאלְד תְּשׁוּבָה אוּנ הָאבֶּען גְרוֹיס חֲרָטָה אוֹיף זֵייעֶרֶע זִינְד, דְרוּם לִיבֶּער גָאט זָאל זַיין דַיין גוּטֶער ווִילֶען מִיט דַיין גְרוֹיס דֶערְבַּארֶעמְ־קֵייט אַז דָאס קוֹל פוּן שׁוֹפָר זָאל גְלַייךְ קוּמֶען פַאר דִיר אוּנ צוּבְרֵייסֶען אַלֶע בֵּייזֶע גְזֵירוֹת פוּן אוּנְז, אוּנ פֶערְשְׁנַיידֶען אַלֶע מַשְׁחִיתִים וָואס מַאכֶען אֵיין צְווִישֶׁען שֵׁייד צְווִישֶׁען אוּנְז אוּנ צְווִישֶׁען דִיר אַז אוּנְזֶער גֶעבֶּעט קֶען נִיט אַרוֹיף קוּמֶען פַאר דִיר, אוּנ דוּ זָאלְסְט אָפְּטְהוּן דָאס בֵּייזֶע גְלוּסְטֶעגְקֵייט פוּן אוּנְז, אוּנ מִיר זָאלֶען דֶערְלֶעבֶּען אַז דוּ וֶועסְט מִיט דֶעם גְרוֹיסֶען שׁוֹפָר בְּלָאזֶען אֵיין צוּ זַאמְלֶען אַלֶע דִי פֶערְלוֹירֶענֶע אוּנ פֶערְשְׁטוֹיסֶענֶע פוּן דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַרַיין, אוּנ מִיר זָאלֶען זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהְן דַיין הֵיילִיגֶע שְׁכִינָה אוּנ דוּ זָאלְסְט זַיין מַיין הֶעלְפֶער אוּנ מַיין בֶּעשִׁיצֶער, לִיבֶּער גָאט זָאלְסְט דִיךְ אִיבֶּער אוּנְז מְרַחֵם זַיין אוּנ דוּ זָאלְסְט אוֹיסְהֶערֶען אוּנְזֶער גֶעבֶּעט אוּנ דֶערְלֶענְגֶער אוּנְזֶערֶע יָאהְרֶען אַז מִיר זָאלֶען קֶענֶען פֶערְ־רֶעכְטֶען וָואס מִיר הָאבֶּען אוּמְרֶעכְט גֶעטְהוּן קֶעגֶען דִיר, אוּנ דֶערְוֶועק אוּנְזֶער הַארְץ ווִידֶער צוּ קֶערֶען זִיךְ צוּ דִיר, אוּנ לֶערֶען אוּנְז ווִי מִיר זָאלֶען אוּנְזֶער פַיינְד דֶעם שָׂטָן בְּרֶעכֶען וָואס עֶר הִיט אוֹיף אוּנְז מְקַטְרֵג צוּ זַיין, דְרוּם לִיבֶּער גָאט פוּן דֶעם קוֹל שׁוֹפָר זָאלְסְטוּ אִיהְם מַאכֶען פַאלֶען עֶר זָאל נִיט קֶענֶען אוֹיפְשְׁטֵיין צוּ רֵיידֶען בֵּייז אוֹיף דַיין פָאלְק יִשְׂרָאֵל, אִין עֶרְשְׁטֶען קוֹל פוּן דֶעם שׁוֹפָר זָאל גֶעדַאכְט וֶוערֶען פַאר דִיר דֶער זְכוּת פוּן אַבְרָהָם אוּנְזֶער פָאטֶער, אוּנ מִיט דֶעם אַנְדֶערֶען קוֹל פוּן דֶעם שׁוֹפָר זָאל גֶעדַאכְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן יִצְחָק אָבִינוּ. אוּנ מִיט דֶעם דְרִיטֶען קוֹל פוּן שׁוֹפָר זָאל גֶעדַאכְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן יַעֲקֹב אוּנְזֶער פָאטֶער, אוּנ מִיט דֶעם פֶערְדֶען קוֹל זָאל גֶעדַאכְט וֶוערֶען דֶער זְכוּת פוּן דָוִד הַמֶּלֶךְ. דִי פִיעֶר סְדָרִים וָואס הֵייסֶען „תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה תְּקִיעָה“, זֵיי זָאלֶען אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערֶענְ'ס זְכוּת אוֹיפְ־בְּרֶענְגֶען פַאר דִיר אוּנ דֶער שָׂטָן זָאל קֵיין מַאכְט נִיט הָאבֶּען, פוּן אִיהְם זָאל אַ גוּטֶער מַלְאָךְ וֶוערֶען. אוּנ עֶר זָאל אוֹיף אוּנְז אִיבֶּער דַאנְק גוּטְ'ס רֵיידֶען, אוּנ זָאלְסְט טְהוּן פוּן דַיין הֵיילִיגֶען נָאמֶען וֶועגֶען אוּנ זָאלְסְט אוּנְז אָנְשְׁרַייבֶּען צוּ גוּטֶען אִין דֶעם נַייעֶם יָאהְר וָואס דָא קוּמְט אוֹיף אוּנְז אוּנ אוֹיף כָּל יִשְׂרָאֵל, צוּ

פרנסה

פרנסה, צו ברכה, און הצלחה און
מיט אונזערע קינדער מיט גרויס
שפע אן מידעקייט, און מיט רוח,
און מיט פריד, אז איך זאל ניט
קומען צו קיין חרפה, און איך זאל
זיצען במנוחה אז איך זאל קענען
דינען דיין הייליגען נאמען און זאל
ניט בעדארפען קיין מענטשינ׳ס גאב,
און אונזערע קינדער זאלען ניט גע-
מינערט ווערען ביי אונזער לעבען
און זאלסט דערוויטערען פון אונז
אלע טרויערקייט און זאלסט אונז
ווייזען גרויסע פרייד, און אונזערע
שונאים זאלען אן אונז קיין נקמה
האבען אז עס זאל צווישען אונז
ניט זיין קיין קריג נייערט ברכה
הצלחה און שלום, און אין דעם
זכות פון שלום זאלען מיר געך
און באלד געהאלפען ווערען,
אמן:

סֵדֶר תְּקִיעַת שׁוֹפָר.

פאר תקיעת שופר, זאגט מען דעם מזמור זיבען מאהל:

(תהלים מז)

לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר: כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כָף,
הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: כִּי יְיָ עֶלְיוֹן נוֹרָא,
מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ: יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ, וּלְאֻמִּים
תַּחַת רַגְלֵינוּ: יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר
אָהֵב סֶלָה: עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה, יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר:
זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ, זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ: כִּי מֶלֶךְ כָּל
הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל: מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם
אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ: נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

לוית חן

למנצח כו׳ כל העמים תקעו כף כו׳, מיר
ווילען דיזע הייליגע ווערטער
געבען צו פערשטעהן על פי משל, א רב
א גדול הדור איז געקומען אין א שטאדט
וואס קיינער האט איהם ניט געקענט,
נאר איין בעל-הבית האט פערשטאנען אז
דאס איז א איש נכבד, האט ער איהם
געבעטען ער זאל ביי איהם איינשטיין,
דער

די טעמים פון „תקיעת שופר״, אונד די טייטש פון „למנצח״, געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג:

דער בַּעַל תּוֹקֵעַ זָאגְט דִיזֶע תְּפִלָּה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁתִּשְׁלַח לִי כָּל הַמַּלְאָכִים הַטְּהוֹרִים מְשָׁרְתִים הַנֶּאֱמָנִים בִּשְׁלִיחוּתָם וַחֲפֵצִים לְזַכּוֹת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַמַּלְאָךְ הַגָּדוֹל (פצפציה) (פציפיה) הַמְמוּנֶּה לְהוֹצִיא זָכִיּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שֶׁתּוֹקְעִין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בַּשּׁוֹפָר וְאֶת הַמַּלְאָךְ הַגָּדוֹל (תשבש) הַמַּלְאָךְ הַמְמוּנֶּה לְהַשְׁמִיעַ זָכִיּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַבְעִית אֶת הַשָּׂטָן בִּתְקִיעָתָם וְאֶת הַמַּלְאָכִים הַגְּדוֹלִים (הדרניאל) הַמְמוּנִּים עַל הַתְּקִיעָה הַמַּעֲלִים אֶת תְּקִיעָתֵינוּ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְאֶת הַמַּלְאָךְ (שמשיאל) הַמְמוּנֶּה עַל הַתְּרוּעָה וְאֶת הַמַּלְאָךְ (תרסטאל תורפניאל) הַמְמוּנֶּה עַל (תשר"ת) לִהְיוֹת מְזוּמָּנִים בִּשְׁלִיחוּתָם לְהַעֲלוֹת תְּקִיעָתֵינוּ לִפְנֵי הַפָּרוֹכֶת וְלִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ וְתִמָּלֵא עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל רַחֲמִים וְתִסְתַּכֵּל בְּאֶפְרוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ הַצָּבוּר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְתִתְנַהֵג עִם בָּנֶיךָ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וּזְכוֹר הַיּוֹם עֲקֵידַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ כִּי אַתָּה אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן זוֹכֵר הַבְּרִית: בָּרוּךְ אַתָּה זוֹכֵר הַבְּרִית:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ, וְיִגּוֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וּתְרַחֵם עַל בָּנֶיךָ וְתַהֲפוֹךְ לָהֶם עַל יְדֵי תְּקִיעוֹתֵיהֶם מִמִּדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִזְכּוֹר לָהֶם זְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת וְיִהְיוּ הֵם חֲקוּקִים בַּכִּסֵּא עַל סֵדֶר תּוֹלְדוֹתָם אַבְרָהָם בָּרֹאשׁ. יִצְחָק כְּנֶגְדּוֹ. יַעֲקֹב בְּנְתַּיִם. וְאַל יְעַכֵּב כָּל חֵטְא וְעָוֹן וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין וְתִרְצֵנוּ לְפָנֶיךָ וּתְרַחֵם עָלֵינוּ. אָמֵן:

אלו המלאכים הממונים על התקיעות. (אנקתם) הוא בגימטריא השופ"ר ובגימטריא שר הכס"ה והוא מעלה את השופר. שברים בגימטריא ס"ר (יהואל) והוא מעלה את השברים. תרועה בגימטריא שמשיא"ל והוא שר של מזרח והוא מעלה את התרועה. תקיעה בגימטריא הדרניאל וסנדלפון. והם מעלין את התקיעה. תקיעה גימטריא (השרף) גם הוא מעלה את התקיעה. פסת"ם בגימטריא תקיעה. כמו כן ממונה על התקיעה. גם האותיות תקנו עזרא וזרובבל בהם שמות שהם טובים למדת הדין ולמדת רחמים והם מעלים את השופר. כל זה מצאתי כתוב בספר ישן. (הועתק משני לוחות הברית):

צריך התוקע לכסות השופר בשעת הברכה ובין כל סימן וסימן. **כ"ח**:

מֶען זָאגְט דִיזֶע פְּסוּקִים מִיט אַ הוֹיךְ קוֹל:

מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחַב יָהּ:

ויאמר ששה פסוקים אלו סר"ת קרע שטן.

קוֹלִי שָׁמָעְתָּ אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי: (איכה ג נו)
רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ: (תהלים קיט קס)
עֲרוֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים: (שם קיט קכב)
שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב: (שם קיט קסב)

לוית חן

דער נָאךְ זֶעהֶען די נִכְבָּדֵי הָעִיר גֶעוָואהר ווי אַ חָשׁוּב עֶר אִיז בַּיי דֶעם רָב, עֶר שְׁטֵייט נִיט בַּיי קֵיינֶעם נָאר בַּיי אִיהְם, הָאבֶּען די גֶעוָואוּרֶען אַז דָאס אִיז אַ גָאוֹן עוֹלָם אַ גָדוֹל הַדּוֹר, הָאט זִיךְ דֶער בַּעַל-הַבַּיִת גֶערוּמְט נִכְבָּדֵי הָעִיר גֶעלַאכְט פוּן אִיהְם, און

טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי: (שם קיט סו)
נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְיָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי: (שם קיט קח)

יכוין שאלו שני שמות יַקְהֲרֻיעֶה יַשְׁהְטֻוּנָה והם ב״פ הוי״ה ומעורב ביניהם אותיות קרע שטן שע״י אותיות קרע שטן נקרע השטן וע״כ יאמר אלו הפסוקים שר״ת שלהם קרע שטן:

דֶער בַּעַל תּוֹקֵעַ זָאגְט דִיזֶע תְּפִלָּה, נָאהְר דִי שֵׁמוֹת זָאל עֶר נִיט אַרוֹיס זָאגֶען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שֶׁבִּזְכוּת אֵלוּ הַשֵּׁמוֹת הַיוֹצְאִים מר״ת „אֵל „נָא „קְרַב „תְּשׁוּעַת „מְצַפֶּיךָ (אנקתם) „פְּחוֹדֶךָ „סַר „תּוֹצִיאֵם „מִמַּאֲסַר (פסתם) „פְּדֵה „סוֹעִים „פְּתַח „סוּמִים „יְמִינְךָ „מְצַפִּים (פספסים) „דַּלָּה „יוֹקְשִׁים „וְקַבֵּץ „נְפוּצִים „סְמוֹךְ „יָהּ „מְפַלְּטֵינוּ (דיונסים) שֶׁיִּהְיֶה עַתָּה עֵת רָצוֹן לְפָנֶיךָ וְתִקְרַע בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים כָּל הַמְּסָכִים אֲשֶׁר הֵם מַבְדִּילִים בֵּינְךָ וּבֵין עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַעֲבֵר מִלְּפָנֶיךָ כָּל הַמַּסְטִינִים וְהַמְקַטְרִיגִים עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. סְתוֹם פִּי שָׂטָן וְאַל יַסְטִין עָלֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ תְּלוּיוֹת עֵינֵינוּ אֲרוֹמִמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

אוֹיךְ זָאגְט דֶער בַּעַל תּוֹקֵעַ דִיזֶען פָּסוּק:

עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר:

דֶער בַּעַל תּוֹקֵעַ זָאגְט דִי בְּרָכוֹת אוּן מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, אוּן מֶען טָאר נִיט עֶנְטְפֶערֶען בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, נָאר אָמֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

טוב לתקוע בצד ימין של פיו גם פי השופר יהיה למעלה:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:
תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:
תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

שב

לוית חן

הָאבֶּען אִיהְם גֶעזָאגְט דִי שׁוֹטֶה וָואס רַב הָאט נִיט גֶעהַאט קֵיין אַנְדֶערֶע אַכְסַנְיָא, רוּמְסְט דִי דִיךְ בְּחִנָּם, דֶען בְּעֶנוייל דֶער דֶעריבֶּער אִיז עֶר גֶעשְׁטַאנֶען בַּיי דִיר, אָבֶּער

קשר"ק בגימטריא פרכת והוא למעלה את הפרכת למעלה והוא שם של הקב"ה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תשר"ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִין תְּהֵא מְרוּקֶמֶת בִּירִיעָה עַל יְדֵי הַמְּמוּנֶּה (טרטיא"ל) כְּשֵׁם שֶׁקִּבַּלְתָּ עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ ז"ל וְיֵשׁוּעַ שַׂר הַפָּנִים וְשַׂר מט"ט וּתְמַלֵּא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

שב

קש"ק בגימטריא שר וזהו שם של שר הנקרא שרשיה והוא מעלה את (הקש"ק):

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּקִיעַת תש"ת שֶׁאֲנַחְנוּ תוֹקְעִין שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲטָרָה מִמֶּנָּה עַל יְדֵי הַמְּמוּנֶּה (שרשיה) לִהְיוֹת עוֹלָה וְיוֹשֵׁב בְּרֹאשׁ אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת וְיַעֲשֶׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה, וּתְמַלֵּא עָלֵינוּ בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה בַּעַל הָרַחֲמִים:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה גדולה:

לוית חן

אבער ווען אנדערער פון אונז זאל איהם געוועזען בעטען אויף אכסניא, וואלט ער געוועזען געגאנגען צו יענעם ניט צו דיר,

פירוש ע"ט

יְהִי רָצוֹן עס זאל זיין בייוויליגט פאר דיר גאט מיין גאט אונ גאט פון מיינע עלטערען, אז דאס בלאזען תקיעה שברים תרועה תקיעה וואס מיר האבען היינט געבלאזען, זאלסט זיי אננעמען דורך דעם ממונה וואס איז געזעצט דערויף אזוי וואויל ווי די האסט אנגענומען דורך אליהו, אונ זאלסט דערפולען איבער אונז דערבארימקייט. בָּרוּךְ אַתָּה געלויבט ביסט דו גאט בַּעַל הָרַחֲמִים:

יְהִי רָצוֹן עס זאל זיין בייוויליגט פאר דיר גאט מיין גאט אונ גאט פון מיינע עלטערען, אז דאס בלאזען תקיעה שברים תקיעה וואס מיר האבען היינט געבלאזען זאלסטו מאכען איין קרוין דורך דעם מלאך וואס איז איבער דעם געזעצט, אונ זאלסט טהון מיט אונז אצייכען צו גוטען. וּתְמַלֵּא אונ זאלסט דערפולען איבער אונז דערבארימקייט. בָּרוּךְ געלויבט ביסטו גאט בַּעַל הָרַחֲמִים:

סדר תקיעת שופר

קר"ק בגימטריא אליהו הנביא זכור לטוב והוא מעלה (קר"ק) ובגימטריא ישעיה"ה כך שמו של שר הפנים מטטרו"ן:

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיַּעֲלוּ אֵלּוּ הַמַּלְאָכִים הַיּוֹצְאִים מִן הַשּׁוֹפָר וּמִן הַתְּקִיעָה וּמִן הַשְּׁבָרִים וּמִן הַתְּרוּעָה וּמִן תשר"ת וּמִן תש"ת וּמִן תר"ת לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ וְיַמְלִיצוּ טוֹב בַּעֲדֵנוּ לְכַפֵּר עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ:

חזן וקהל **אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יְיָ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן: בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם, וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ: כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה, וּבִרְצוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ:**

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ, וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:

פירוש ע"ט

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן און אַזוֹי זָאל זַיין בֶּעווילִיגְט פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט און גָאט פון אונזֶערֶע עֶלְטֶע־רֶען דָאס דִי מַלְאָכִים וָואס גֵייעֶן אויף פון דֶעם שוֹפָר און פון תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה תְּקִיעָה און פון תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה און פון תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה זָאלֶען אַרַיין גֵיין פַאר דַיין כִּסֵּא הַכָּבוֹד און זֵיי זָאלֶען זַיין פַאר אונז גוּטֶע מְלִיצִים. לִגְבֵי צוּ פֶערְגֶע־בֶּען אויף אַלֶע אוּנְזֶערֶע זִינְד, אָמֵן:

לוית חן

אין אַ יָאהְר אַרום איז דֶער רָב וַוייטֶער גֶעקוּמֶען אין דֶער זֶעלְבֶּער שְׁטָאט אַרַיין זֶענֶען אִיהְם אַנְטְקֶעגֶען גֶעגַאנְגֶען דִי נִכְבָּדֵי און דִי גְבִירִים פון שְׁטָאט און הָאבֶּען אִיהְם

שומֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

חזן יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ:

קהל הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דּוֹרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ווען מען שטעלט אריין דאס ספר תורה אין ארון קודש זאגט מען דאס:

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזוֹבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

תפלה לשליח צבור קודם מוסף.

הִנְנִי הֶעָנִי מִמַּעַשׂ נִרְעָשׁ וְנִפְחָד מִפַּחַד יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל לַעֲמוֹד לְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחוּנִי. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינִי כְּדַאי וְהָגוּן לְכָךְ. לָכֵן

לוית חן

געבעטען ער זאל ביי זיי איינשטיין, ענט־פערט דער רב איך וועל ניט פערענדע־רען מיין סטאנציע, ווער איך בין, דער מענטש, דען ער האט מיך ערליך געהאלטען איידער ער האט געוויסט מיר געפעלט זייער דענסטמאהל האבען אלע געזעהן

די טייטש פון הנני, געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג.

אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. שַׁדַּי אָיוֹם וְנוֹרָא. הֱיֵה נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְעוֹמֵד לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עָלַי וְעַל שׁוֹלְחָי. וְנָא אַל תַּפְשִׁיעֵם בְּחַטֹּאתַי וְאַל תְּחַיְּבֵם בַּעֲוֹנוֹתַי כִּי חוֹטֵא וּפוֹשֵׁעַ אָנִי. וְאַל יִכָּלְמוּ בִּפְשָׁעַי וְאַל יֵבוֹשׁוּ בִי וְאַל אֵבוֹשׁ בָּם וְקַבֵּל תְּפִלָּתִי כִּתְפִלַּת זָקֵן וְרָגִיל וּפִרְקוֹ נָאֶה וּזְקָנוֹ מְגֻדָּל וְקוֹלוֹ נָעִים וּמְעוֹרָב בְּדַעַת עִם הַבְּרִיּוֹת. וְתִגְעַר בַּשָּׂטָן לְבַל יַשְׂטִינֵנִי וִיהִי נָא דִּגְלֵנוּ (נ״א דִּלּוּגֵנוּ) עָלֶיךָ אַהֲבָה. וּפְשָׁעֵינוּ תְּכַסֶּה בְּאַהֲבָה. וְכָל צָרוֹתֵינוּ וְעִנּוּיֵינוּ הֲפָךְ נָא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם הָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ. וְאַל יְהִי שׁוּם מִכְשׁוֹל בִּתְפִלָּתִי. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה שֶׁכָּל הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם פּוֹעֲלֵי תְּפִלּוֹת יָבִיאוּ תְפִלָּתִי לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ וְיָפִיצוּ אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ בַּעֲבוּר כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים וּבַעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

עוד תפלה אחרת לש״ץ.

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן שַׁדַּי מֶלֶךְ עֶלְיוֹן קַבֵּל שַׁוְעָתִי בְּרָצוֹן אַמֵּץ לְבָבִי (כוז״ו במוכס״ז כוז״ו) אֵל חַי דַּיָּן אֱמֶת שׁוֹפֵט צֶדֶק רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלַי וּשְׁמַע הַיּוֹם אֲשֶׁר אַעְתִּיר בַּעֲדִי וּבְעַד בֵּיתִי וּבְעַד עֲדָתִי הַמַּסְכִּימִים עִמִּי בִּתְפִלָּתִי וְתִכְלוֹל תְּפִלָּתֵנוּ עִם כָּל תְּפִלּוֹת הַיְשָׁרוֹת וְהַנְּקִיּוֹת שֶׁיִּתְפַּלְלוּ הַיּוֹם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּתְקַבְּלֵם תַּחַת כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ כְּמוֹ שֶׁקִּבַּלְתָּ לִתְפִלַּת מֹשֶׁה (נ״א מְנַשֶּׁה) שֶׁלֹּא יֵבוֹשׁוּ שׁוֹלְחַי בִּי וְלֹא אֲנִי בָּהֶם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ

לוית חן

געזעהן אז דער בעל-הבית האט חן ביי דעם רב מיין חן ווי די גאנצע שטאדט, דאס זעלבע איז געוועזען ביי מתן תורה, איז השי״ת ארומגעגאנגען צו אלע פעלקער זיי

צוּרִי וְגוֹאֲלִי אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ אָיוֹם וְנוֹרָא שֶׁתִּתֵּן לִי קוֹל עָרֵב וְנָעִים הַיּוֹם וְאַל יִפְסַק קוֹלִי וְאַל יִחַר גְּרוֹנִי וִיהֵא קוֹלִי נָעִים וְחָזָק כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד, אָמֵן סֶלָה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵלָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

תפלת מוסף ליום ב של ראש השנה.

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

לוית חן

זיי זָאלֶען מְקַבֵּל זַיין די תּוֹרָה, הָאט קֵיינֶער נִיט גֶעוָואלְט מְקַבֵּל זַיין, נָאר די יוּדֶען הָאבֶּען מְקַבֵּל גֶעוֶועזֶען, אונ השי״ת הָאט גֶעמַאכְט רוּהֶען זַיין שְׁכִינָה צְווִישֶׁען די יוּדֶען, דֶערנָסְטְמָאהְל הָאט מֶען נָאךְ נִיט גֶעקֶענְט זִיךְ רוּמֶען דָאס די יוּדֶען זֶענֶען נוֹשֵׂא חֵן בַּיי השי״ת, עֶר מַאכְט רוּהֶען זַיין שְׁכִינָה צְווִישֶׁען די יוּדֶען, בֶּעוַויל עֶר הָאט

די טַייטְשׁ פוּן „שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי מַעֲרִיב׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ. מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה

לוית חן

האט דאך קיין אַנדער אָרטינ̇ט געהאט, וועט דאך זיין „כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כַף כו׳״. אָבער נוען מָשִׁיחַ וועט קומען, דאמאלס אַלע פעלקער וועלען דערקענען דאס גרויסקייט

לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ, וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ, וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כֶּעָשָׁן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם תְּרוּעָה, מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

לוית חן

גְרוֹיסְקֵייט פוּן השי״ת, אוּנְד זַיי וֶועלֶען יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהֵב סֶלָה״, וֶועט השי״ת אַלֶע שְׁרַייעֶן אוּנד לוֹיבֶּען גָאט, פוּן דֶעסְט־ דֶעמָאלְס אוֹיךְ נָאר אוֹיסְדֶערְוֶויילֶען אוּנְז וֶועגֶען ״יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתֵינוּ אֶת גְאוֹן יוּדֶען צוּ מַאכֶען רוּהֶען זַיין שְׁכִינָה צְווִישֶׁען

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ, בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מֶלֶךְ רַחֲמָן, שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ, וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה, וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם. וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ, בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ, יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ, פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד, אַיִל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר, שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל, וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ, וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר, וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ, וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם, לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ:

לוית חן

צְווִישֶׁען דִי יוֹדֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִין חֲשִׁיבוּת וָואס מִיר הָאבֶּן בַּיי הַשִּׁי״ת פוּן יְרוּשָׁלַיִם, וֶועט יֶעדֶער שׁוֹין זֶעהֶן דָאס אַייבִּיג, אָמֵן:

די טייטש פון „וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ" ביז ענדע שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג *

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם. וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים. לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת. אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ, לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ, יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ, תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ, וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ, וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ, וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ, וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיְהִי

בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם, יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר, יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר, אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: וְנֶאֱמַר, שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת, אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן, וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן, לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו, וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר, וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ, וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ, יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת, וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

מֶען בְּלָאזְט תשר"ת תש"ת תר"ת

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם, לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלֻמוֹת, וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית, כִּי אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, אַתָּה זוֹכֵר אֶת כָּל הַמִּפְעָל. וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָּ. הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל רוּחַ וָנָפֶשׁ. לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית. מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ. וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ. זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ. זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר, אֵיזוֹ לַחֶרֶב, וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם, אֵיזוֹ לָרָעָב, וְאֵיזוֹ לָשֹׂבַע, וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ, לְהַזְכִּירָם לְחַיִּים וְלַמָּוֶת: מִי לֹא נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה. כִּי זֵכֶר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא, מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ, וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר. מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו, וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָּ, וּבֶן אָדָם יִתְאַמֶּץ בָּךְ. כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשֵׁלוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא, וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם: וְגַם אֶת נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ, וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל, לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם, עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל, וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה, וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ, אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב, וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר

וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר, טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר, הָלוֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְיָ, זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ, אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ, וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: וְנֶאֱמַר, הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם, אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים, כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד, עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ, רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְיָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ, וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם, וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ, וְכָבַשׁ רַחֲמָיו, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ, וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי

משֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, זוֹכֵר הַבְּרִית:

מֶען בְּלָאזְט תשר"ת תש"ת תר"ת

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ, עַל עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם. מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ, וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי טֹהַר: גַּם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ, וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ, בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ, וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ, בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ, וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר, וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר, וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד, וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד, משֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר, וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן, וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק:

וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר, אונ די עֲקֵידָה פון יִצְחָק זָאלְסְטוּ הַיינְט גידֶענְקֶען מִיט רַחֲמָנוּת צוּ זַיינֶע קִינְדֶער, לְמָשָׁל עֶס הָאבֶּען זִיךְ אַמָאהְל צְוַויי יוּנְגְלֶעךְ אָבּ גֶעשְׁמִיעֶסְט זֵיי זָאלֶען אָנְהֵייבֶּען צוּ גַנְבְ'נֶען, זֵיי זֶענֶען

אבער

וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה, יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר, בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר, הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר, וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ, וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, כִּמְצֻוֶּה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

זרע קודש

אָבֶער נִיט גִיוֶוען דֶערְצוּ קֵיין גְרוֹיסֶע מוּצְלָחִים הָאט מֶען זֵיי בַּאלְד גֶעחַאפְּט, מֶען הָאט דִי צְוֵויי פֵּיינֶע גֶעסְט דֶערְוַוייל אַיינְגִיזֶעצְט בִּיז צוּ דֶעם מִשְׁפָּט, וְוִי עֶס אִיז שׁוֹין גֶעקוּמֶען צוּ דֶעם מִשְׁפָּט רִיפְט מֶען זֵיי אַרַיין אוּנ מֶען פְרֶעגְט זֵיי אוֹיס וֶועהֶר זֵיי זֶענֶען, פוּן וַואנֶען זֵיי זֶענֶען, אוּנ פוּן וֶועלְכֶע פַאמִילְיֶע זֵיי זֶענֶען, רִיפְט זִיךְ אָהְן

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם, וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם, וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

מֶען בְּלָאזְט תשר"ת תש"ת תר"ת

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים, אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ, בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבוֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

זרע קודש

אײנֶער איך בִּין פון דֶער אין דֶער שְׁטָאט אִיךְ הֵיים אַזוֹי אונ אַזוֹי, מַיין פָאטֶער הֵייסְט אַזוֹי אונ אַזוֹי, ווִי דִי רִיכְטֶער הָאבֶּען דֶערְהֶערְט זַיין פָאטֶערְס נָאמֶען, הָאבֶּען זֵיי זִיךְ אָנְגֶערִיפֶען מִיר קֶענֶען אִיהְם גַאנְץ גוּט, דֶען נִישְׁט אײנְמָאל הָאבֶּען מִיר זִיךְ שׁוֹין דָא מִיט אִיהְם גֶעזֶעהֶן, עֶר אִיז שׁוֹין פִיהְל מָאהְל אִין תְּפִיסָה [גֶעפֶענְגֶענִישׁ] גֶעוֶועסֶען אִיבֶּער זַיינֶע גְנֵבוֹת, מֶען שְׁטֶעלְט אַװעק דֶעם עֶרְשְׁטֶען, רִיפְט מֶען אָן דֶעם צְװײטֶען אונ מֶען פְרֶעגְט אִיהְם װעמֶעם בִּיסְטוּ, עֶנְטְפֶערְט עֶר אִיךְ בִּין דֶעם אונ דֶעם רָבְ"ס אַזוּהְן, װער אִיז דַיין זֵיידֶע גִיװעזֶען עֶנְטְפֶערְט עֶהְר מַיין זֵיידֶע אִיז גִיװעזֶען אַ רָב אונ זַײעֶר אַ גְרוֹיסֶע שְׁטָאט, הָאבֶּען

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

זרע קודש

די ריכטערס גע'פסק'נט דעם ערשטען גנב זעקס חדשים תפיסה (גיפענגעניש) אונ דעם צווייטען דריי יאהר תפיסה (געפענגעניש) הייבט דער צווייטער אן צו שרייען נאך וואס זאל איך ערגער זיין פאר מיין חבר, איך בין דאך א רבנישׁ קינד, ענטפערען אים די ריכטער'ס די נאר, ביין חבר קומט ארוים בלויז פון גנבים, זיין פאטער אונ זיין זיידע זענען אויך גיוועזן גנבים קומט עם דאך איהם בירושה, קומט איהם נישט אזוי פיהל צו בעשטראפען אבער די קומסט דאך ארוים פון בלויז צדיקים אונ גרויסע

פותחין | תארון

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמֵבִיא גוֹאֵל, לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים, לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים, זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אויף טהייל ערטער זאגט מען דא „לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין".

קו"ח וּבְכֵן לְךָ הַכֹּל יַכְתִּירוּ:

לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין:

לְבוֹחֵן לְבָבוֹת בְּיוֹם דִּין:

זרע קודש

בְּבָנִים ווי אַזוי קוּמְט דָאס צוּ דִיר דוּ זָאלְסְט שְׁטְרָאף, דָאס זֶעלְבִּיגֶע אִיז מִיט אוּנְז
אין אַ גַּנָּב? דֶערִיבֶּער קוּמְט דִיר אַזא גְרויסֶע הַיינְט, מִיר ווִילֶען זֵייעֶר אַז מֶען זָאל אוּנְז
דורך

די טייטש פון „לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין", גֶעפִינְט זיך בַּיי דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג:

לְגוֹלֶה עֲמוּקוֹת בַּדִּין:
לְדוֹבֵר מֵישָׁרִים בְּיוֹם דִּין:
לְהוֹגֶה דֵעוֹת בַּדִּין:
לְוָתִיק וְעֹשֶׂה חֶסֶד בְּיוֹם דִּין:
לְזוֹכֵר בְּרִיתוֹ בַּדִּין:
לְחוֹמֵל מַעֲשָׂיו בְּיוֹם דִּין:
לְטַהֵר חוֹסָיו בַּדִּין:
לְיוֹדֵעַ מַחֲשָׁבוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְכוֹבֵשׁ כַּעֲסוֹ בַּדִּין:
לְלוֹבֵשׁ צְדָקוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְמוֹחֵל עֲוֹנוֹת בַּדִּין:
לְנוֹרָא תְהִלּוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְסוֹלֵחַ לַעֲמוּסָיו בַּדִּין:
לְעוֹנֶה לְקוֹרְאָיו בְּיוֹם דִּין:
לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין:
לְצוֹפֶה נִסְתָּרוֹת בְּיוֹם דִּין:
לְקוֹנֶה עֲבָדָיו בַּדִּין:
לְרַחֵם עַמּוֹ בְּיוֹם דִּין:
לְשׁוֹמֵר אֹהֲבָיו בַּדִּין:
לְתוֹמֵךְ תְּמִימָיו בְּיוֹם דִּין:

זרע קודש

דורך דעם שופר גידענקען דעם זכות פון יצחק וואס ער האט זיך געלאזט אויפברענגען אויף דער עקידה געשחט'ן צו ווערן פאר השי"ת, נאר מיר פורכטען זיך אבער עס זאל דערפון נישט ווערן אויף אונז א קטרוג ח"ו, אז מיר זענען אזעלכע זרע קודש

וּבְכֵן וּלְךָ תַעֲלֶה קְדוּשָּׁה כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ:

וּנְתַנֶּה תּוֹקֶף קְדֻשַּׁת הַיּוֹם. כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיוֹם. וּבוֹ תִנָּשֵׂא מַלְכוּתֶךָ. וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת: אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַיָּן וּמוֹכִיחַ וְיוֹדֵעַ וָעֵד. וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם (וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה) וְתִזְכּוֹר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת. וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא. וְחוֹתֵם יַד כָּל אָדָם בּוֹ: וּבַשּׁוֹפָר גָּדוֹל יִתָּקַע. וְקוֹל דְּמָמָה דַקָּה יִשָּׁמַע. וּמַלְאָכִים יֵחָפֵזוּן. וְחִיל וּרְעָדָה יֹאחֵזוּן. וְיֹאמְרוּ הִנֵּה יוֹם הַדִּין. לִפְקוֹד עַל צְבָא מָרוֹם בַּדִּין. כִּי לֹא יִזְכּוּ בְעֵינֶיךָ

זרע קודש

קוֹדֶשׁ וָואס אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערְעֶן הָאבֶּען זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גִיוָועזֶען פַאר השי"ת, אוּנ מִיר זָענֶען אַזֶעלְכֶע גְרוֹיסֶע זִינְדִיגֶערְ'ס. דָאס זָאגֶן מִיר „וַעֲקֵידַת יִצְחָק" דִי עֲקֵידָה פוּן יִצְחָק

פירוש ע"ט

וּנְתַנֶּה תּוֹקֶף אוּנ מִיר וֶועלֶען דֶערְצֵיילֶען דִי שְׁטַארְקֶע הֵיילִיגְקֵייט פוּן דֶעם טָאג. כִּי דֶען עֶר אִיז פָארְכְטִיג אוּנ שְׁרֶעקְלֶעךְ. וּבוֹ אִין דֶעם טָאג וֶוערְט דֶערְהוֹיבֶּען דַיין קֶענִיגְרַייךְ, אוּנ עֶס וֶוערְט אָנְגֶעבְּרֵייט דַיין שְׁטִיהְל מִיט חֶסֶד, אוּנ דוּ זִיצְט אוֹיף דֶער שְׁטִיהְל מִיט אֱמֶת. אֱמֶת דָאס אִיז אֱמֶת אַז דוּ בִּיסְט אַ דַיָּין אוּנ אַ שְׁטְרָאפֶער, אוּנ דוּ וֵוייסְט אַלֶעס אוּנ בִּיסְט אַלֵיין אֵיין עֵדוּת. וְכוֹתֵב דוּ שְׁרַייבְּסְט אַלֵיין אוּנ טוּסְט חַתְמֶ'נֶען, אוּנ צֵיילְסְט אוּנ רֶעכֶענְסְט, אוּנ דוּ גֶעדֶענְקְסְט אַלֶע פֶערְגֶעסֶענֶע זַאכֶען. וְתִפְתַּח אוּנ עֶפֶענְסְט דָאס סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, אוּנ פוּן זִיךְ זֶעלְבֶּערְט וֶוערְט עֶס גֶעלֵיינְט, אוּנ דִי חֲתִימָה פוּן אִיטְלִיכֶען מֶענְטְשֶׁען אִיז אִין דֶעם סֵפֶר. וּבַשּׁוֹפָר אוּנ מִיט אַ גְרוֹיסֶען שׁוֹפָר בְּלָאזְט מֶען אִין הִימֶעל. וְקוֹל אוּנ אַ שְׁטִיל קוֹל וֶוערְט גֶעהֶערְט פוּן גָאט. וּמַלְאָכִים אוּנ דִי מַלְאָכִים אַיילֶען צוּ טְהוּן גָאטְ'ס שְׁלִיחוּת, אוּנ עֶס נֶעמְט זֵיי אָן אַ צִיטֶערְנֶעשׁ אוּנ אַ דֶערְשְׁרֶעקֶענֶעשׁ. וְיֹאמְרוּ אוּנ זָאגֶען דָאס אִיז דֶער יוֹם הַדִּין, צוּ מִשְׁפָּטֶ'ן דִי מַלְאָכִים וָואס זֶענֶען אִין הִימֶעל מִיט דִין. כִּי דֶען זֵיי וֶועלֶען נִישְׁט גֶערֶעכְט בְּלַייבֶּען אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אִין

כַּדִּין. וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן. חזן כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ. מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ. כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפּוֹר וְתִמְנֶה. וְתִפְקוֹד נֶפֶשׁ כָּל חָי. וְתַחְתּוֹךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ. וְתִכְתּוֹב אֶת גְּזַר דִּינָם:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן. וּבְיוֹם צוֹם כִּפּוּר יֵחָתֵמוּן: כַּמָּה יַעַבְרוּן. וְכַמָּה יִבָּרֵאוּן. מִי יִחְיֶה. וּמִי יָמוּת. מִי בְקִצּוֹ. וּמִי לֹא בְקִצּוֹ. מִי בַמַּיִם. וּמִי בָאֵשׁ. מִי בַחֶרֶב. וּמִי בַחַיָּה. מִי בָרָעָב. וּמִי בַצָּמָא. מִי בָרַעַשׁ.

פירוש ע"ט

דין, דְרוּם הָאבֶּן זֵיי גְרוֹיס פַּחַד. וְכָל אוּנ אַלֶע דָא קוּמֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט, מְהוּן אִיבֶּערְפָאהְרֶען פַאר דִיר אַזוֹי וִוי דִי יוּנְגֶע שָׁאף. כְּבַקָּרַת אַזוֹי וִוי דֶער פַאסְטוּךְ פַּאשֶׁעט זַיין סְטאדֶע, מְהוּט עֶר אִיבֶּערְפִיהְרֶען זַיינֶע שָׁאף אוּנְטֶער זַיין רוּט כְּדֵי עֶר זָאל וִויסֶען וִויפִיהל זֵיי זֶענֶען. כֵּן אוֹיךְ דוּ גָאט, דוּ מַאכְסְט אִיבֶּערְפִיהְרֶען, אוּנ צֵיילְסְט אוּנ רֶעכֶענְסְט אוּנ גֶעדֶענְקְסְט דָאס נֶפֶשׁ פוּן אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישׁ. וְתַחְתּוֹךְ דוּ שְׁנַיידְסְט אָפּ אַ גֶעזֶעץ צוּ אַלֶע דַיינֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישׁ וָואס זֵיי דַארְפֶען פַּרְנָסָה אָדֶער אַנְדֶערֶע זַאכֶען. וְתִכְתּוֹב אוּנ דוּ שְׁרַייבְּסְט זֵייעֶר גְזַר דִין:

זרע קודש

"לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר", זָאלְסְטוּ הַיינְט גִידֶענְקֶען צוּ זַיינֶע קִינְדֶער מִיט גְרוֹיס רַחֲמָנוּת עֶס זָאל זֵיי דֶערְפוּן קֵיין שׁוּם שְׁלֶעכְץ נִישְׁט אַרוֹיס קוּמֶען, נָאר אַדְרַבָּא בְּלוֹיז גוּט'ס זֵיי זָאלֶען זִיךְ אוֹיסְבֶּעטֶען פִיהל גוּט'ס, אָמֵן:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה וֶוערֶען זֵיי גֶעשְׁרִיבֶּען, אוּנ יוֹם כִּפּוּר וֶוערֶען זֵיי גֶע'חַתְמֶ'ת. כַּמָּה וִויפִיהל זָאלֶען אִיבֶּערְפָאהְרֶען פוּן דֶער וֶועלְט, אוּנ וִויפִיהל זָאלֶען בֶּעשַׁאפֶען וֶוערֶען, וֶוער עֶס זָאל לֶעבֶּען, אוּנ וֶוער עֶס זָאל שְׁטַארְבֶּען, וֶוער עֶס זָאל זַיינֶע יָאהְרֶען אוֹיסְלֶעבֶּען, אוּנ וֶוער עֶס זָאל זַיינֶע יָאהְרֶען נִיט אוֹיסְלֶעבֶּען, וֶוער עֶס זָאל שְׁטַארְבֶּען אִין וַואסֶער, אוּנ וֶוער עֶס זָאל שְׁטַארְבֶּען אִין פַּייעֶר, וֶוער עֶס זָאל גֶע'הַרְגֶ'עט וֶוערֶען דוּרְךְ דֶער שְׁוֶוערְד, אוּנ וֶוער עֶס זָאל אוּמְקוּמֶען דוּרְךְ אַ חַיָּה, וֶוער עֶס זָאל שְׁטַארְבֶּען אִין הוּנְגֶער, אוּנ וֶוער פַאר דָארְשְׁט, וֶוער עֶס זָאל אוּמְקוּמֶען אִין שְׁטוּרֶם, אוּנ וֶוער עֶס זָאל שְׁטַארְבֶּען אִין פְּלָאג, וֶוער עֶס זָאל דֶערְוָוארְגֶען וֶוערֶען, אוּנ וֶוער עֶס זָאל פֶערְשְׁטֵיינְט וֶוערֶען, וֶוער עֶס זָאל רוּעֶן, אוּנ וֶוער עֶס זָאל

וּמִי בַמַּגֵּפָה. מִי בַחֲנִיקָה. וּמִי בַסְּקִילָה. מִי יָנוּחַ. וּמִי יָנוּעַ. מִי יִשָּׁקֵט. וּמִי יִטָּרֵף. מִי יִשָּׁלֵו. וּמִי יִתְיַסָּר. מִי יֵעָשֵׁר. וּמִי יֵעָנִי. מִי יִשָּׁפֵל. וּמִי יָרוּם:

צום קול ממון

וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה

מַעֲבִירִין אֶת רוֹעַ הַגְּזֵרָה:

כִּי כְּשִׁמְךָ כֵּן תְּהִלָּתֶךָ. קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת. כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה. וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תְּחַכֶּה לּוֹ. אִם יָשׁוּב מִיַּד תְּקַבְּלוֹ: אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצְרָם וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם כִּי הֵם בָּשָׂר וָדָם: אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר וְסוֹפוֹ לֶעָפָר. בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לַחְמוֹ מָשׁוּל כַּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר. כְּחָצִיר יָבֵשׁ. וּכְצִיץ נוֹבֵל. וּכְצֵל עוֹבֵר וּכְעָנָן כָּלָה וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת וּכְאָבָק פּוֹרֵחַ וְכַחֲלוֹם יָעוּף:

וְאַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם:

אֵין קִצְבָה לִשְׁנוֹתֶיךָ וְאֵין קֵץ לְאֹרֶךְ יָמֶיךָ וְאֵין לְשַׁעֵר מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ וְאֵין לְפָרֵשׁ עֵלּוּם שְׁמֶךָ. שִׁמְךָ נָאֶה

שפתי דעת

אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר, מִיר וֶועלֶען דִי הֵיילִיגֶע וֶוערְטֶער גֶעבֶּען צוּ פַארְשְׁטֵיין עַל פִּי מָשָׁל, אַ אָרֶעמַאן אַ בֶּעטְלֶער הָאט זִיךְ גֶעבָּארְגְט בַּיי זַיינֶם אַ בַּאקַאנְטֶען גְבִיר

פירוש ע"ט

זָאל זַיין נָע וָנָד, וֶוער עֶס זָאל זַיין גֶעשְׁטִילְט, אוּנ וֶוער עֶס זָאל זַיין פֶערְצוּקְט דָאס מֵיינְט מֶען אַנְדֶערֶע זָאלֶען צוּנֶעמֶען זַיין גֶעלְד, וֶוער עֶס זָאל הָאבֶּען שַׁלְוָה אוּנ זָאל גֶעזוּנְד זַיין, אוּנ וֶוער עֶס זָאל גֶעשְׁטְרָאפְט וֶוערֶען מִיט יְסוּרִים, וֶוער עֶס זָאל פֶערְאָרִימְט וֶוערֶען, אוּנ וֶוער עֶס זָאל רַייךְ וֶוערֶען, וֶוער עֶס זָאל אַרָאפּ, אוּנ וֶוער עֶס זָאל דֶערְהוֹיבֶּען וֶוערֶען: וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה אוּנ דְרַיי זַאכֶען, תְּשׁוּבָה, תְּפִלָּה, צְדָקָה. מַעֲבִירִין זֶענֶען מְבַטֵּל דִי בֵּייזֶע גְזֵירָה:

לך ואתה נאה לשמך ושמנו קראת בשמך:

חז"ק עשה למען שמך וקדש את שמך על מקדישי שמך. בעבור כבוד שמך הנערץ והנקדש כסוד שיח שרפי קדש המקדישים שמך בקודש דרי מעלה עם דרי מטה. קוראים ומשלשים בשלוש קדושה בקודש:

כבתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה, איה מקום כבודו לעומתם ברוך יאמרו:

וחיות אשר הנה מרבעות כסא, במאתים וחמשים ושש מכניפות כסא, גועשות בו בסובבם פנים בפנים לכסא, דמות רקיע בראשם נטוי לכסא. הוא כעין הקרח ובו שביב כסא, וממעל לרקיע כמראה דמות כסא, זעות בלי לאות מחיל כסא: חזן חשות ברצוא ושוב מרעישות כסא, טסות כבזק ולא מזיזות הוד כסא, יודעות כי כל מקום לא יכיל מקום כסא:

כף רגל חמש מאות וחמש עשרה ישרה לכסא, לעת תרשינה לפאר קופצות מתחת לכסא, מתעלפות מפחד רם יושב על כסא, נראות נושאות והם נשואות עם כסא. סבלות מתחת זרועות עולם לכסא. עתירת זו כתעל תרפינה כנף כסא, פשעים אם עצמו משיקות כסא, צורר כי יסטין יפרשו ענן כסא, קול שופר לעת יעל מאחז פני כסא, רחמים ילין בעד רשומים בכסא,

שפתי דעת

מלבושים צו גיין אויף אנגידישע שמחה, דער קענט דאס ער איז א בעטלער, דער ער האט זיך געזעצט צווישען אלע גרויס- סארווער מיט דעם קארדענצער האבען ארטיגע געסט קיינער האט איהם ניט איהם צו געטראגען פון שענסטען אונ פון בעסטען

שׁוֹפֵט אִם יִרְצֶה מוֹשֶׁבֶת בְּאוּלָם הַכִּסֵּא, תַּבְנִית תָּם יָפֵן חֲקוּקָה בַּכִּסֵּא, אַרְבַּע חַיּוֹת נוֹשְׂאוֹת וּמְנֻשָּׂאוֹת עִם כִּסֵּא: חזן לְבִלְתִּי לְנַבֵּל לְמַעֲנוֹ כִּסֵּא, עוֹד יִפְצֶה פֶּה וְיַפְגִּיעַ כִּסֵּא, זְכוֹר לְיוֹשְׁבֵי נְטָעִים אֲשֶׁר עִמְּךָ בַּכִּסֵּא:

חזן רַחֵם מְצוּקִים אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם שַׁמְתָּ הֲדוֹם וְכִסֵּא, וְאָז יִתְרַעֵם הַגַּלְגַּל וְיִתְרַעַשׁ הַכִּסֵּא, וְאוֹפָן לְאוֹפָן וּכְרוּב לִכְרוּב וְחַיָּה לְחַיָּה לְעוּמַּת כִּסֵּא:

חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה. *) אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: קהל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים. וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבוֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

וְעַמְּךָ תְּלוּאִים בִּתְשׁוּבָה לְהִתְיַחֵד, שְׁנֵי לְבָבוֹת לְךָ כְּאַחַד לְאֶחָד. רַחֵץ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּיִם נְשׂוֹא לֵב אֶחָד.

---

*) בְּשַׁעַת דֶער חַזָּן זִינְגְט „אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" זָאל מֶען מִתְפַּלֵל זַיין אָדֶער אוֹיף פַּרְנָסָה, אָדֶער אוֹיף גוּטֶע קִינְדֶער.

אֵיין תְּפִלָּה אוֹיף פַּרְנָסָה.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ עֶס זָאל זַיין דֶערְוִוילֶען פוּן דִיר מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען דָאס דִי זָאלְסְט גֶעבֶּען מִיר אוּנ מַיין הוֹיזְגֶעזִינְד אוּנ אַלֶעמֶען וָואס זֶענֶען זִיךְ סוֹמֵךְ אוֹיף מַיין טִישׁ, הַיינְטִיגֶען טָאג אוּנ יֶעדֶען טָאג אוּנְזֶערֶע שְׁפַּייז מִיט כָּבוֹד אוּנ מִיט פְרַייהַייט בִּזְכוּת דַיין גְרוֹיסֶען נָאמֶען (דיקרנוסא) וָואס עֶר אִיז אִיבֶּער פַּרְנָסָה דִי זָאלְסְט גֶעבֶּען גוּטֶע פַּרְנָסָה מִיר אוּנ אַלֶעמֶען וָואס זֶענֶען זִיךְ סוֹמֵךְ אוֹיף מַיין טִישׁ אוּנ דִי זָאלְסְט מִיר נִיט מַאכֶען דָאס אִיךְ זָאל דַארְפֶען אָן קוּמֶען צוּ מֶענְטְשִׁינְ'ס גָאבּ, נָאר מִיט דַיין נָאמֶען זָאלְסְטוּ אוֹיף מִיר דֶערְבַּארֶעמֶען אוּנ פוּן דֶעם אוֹצָר וָואס דִי שֶׁענְקְסְט אוּמְזִיסְטִיגֶע מַתָּנוֹת זָאלְסְט דוּ מִיךְ שְׁפַּייזֶען אוּנ מִיר גֶעבֶּען מַיין הַשְׁפָּעָה אָמֵן סֶלָה:

אַ תְּפִלָּה אוֹיף גוּטֶע קִינְדֶער.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ עֶס זָאל זַיין דֶערְוִוילֶען פוּן דִיר מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען דָאס דוּ זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען גוּטֶע אוּנ כָּשֵׁר'ע קִינְדֶער וָואס זָאלֶען זַיין רָאוּי עוֹסֵק צוּ זַיין אוּנ דַיין תּוֹרָה אוּנ אִין דַיינֶע מִצְוֹת עֶס זָאל זַיין דֶערְוִוילֶען פוּן דִיר מַיין גָאט אוּנ גָאט פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען דוּ זָאלְסְט עֶרְפִילֶען מַיין גִיבֶּעט אוּנ מַיין וואוּנְשׁ:

שפתי דעת

בְּעסְטֶען, זֵיי הָאבֶּען אוֹיךְ גֶערֶעכֶענְט דָאס בֶּעטְלֶער הָאט זִיךְ צוּ גֶעחַאפְּט צוּ דִי עֶר וֶועט זֵיי גוּט בֶּעפְרִידִיגֶען, דֶער מְאַכְּלִים עֶר הָאט גֶעגֶעסֶען מִיט גְרוֹיס אפעטיט

קול שופר כפוף כפוף לב אחד, ציון שופר פשוט פשוט לב אחד, פור ימים יוצרו בם לבור אחד, עוברים בו להקביל פני יוצר אחד: חזן סמוכים בצדקת אב היה אחד, נשענים בסבך יחיד ומיוחד, מובטחים בתום (נ״א בתם) וביושר אב אחד:

להזכר למו ענית קול אחד, כשבתו בכסא שפוט גוי אחד, יעמיד מליץ יושר מני אלף אחד, טובות להגיד בשביעי באחד, חשוב גר ואזרח למשפט אחד, זך ורע מהיום מודע דינם לאחד, ואשר מעשיו שקולים עד עשור יואחד, הוא כחפץ להצדיק עשרת ימי תשובה ייחד, דלת פתוחה לשבים תת צרי לכל אחד ואחד, גולה זכות ורשע להגיש אחד באחד, ביקור חשבון למצוא אחד לאחד: חזן אם ישקיט ומי ירשיע להשיבנו והוא באחד, אמת חותמו להודיע כי הוא אחד, לעת תמוט וכבל יד עם אחד:

עוד יזכור למו מטת שכם אחד, זאת המתמדת שמע פה אחד. רוגשת נשף ושחר ליחד לאחד:

ממקומו הוא יפן ברחמים. ויחון עם המיחדים שמו ערב ובוקר בכל יום תמיד פעמים באהבה. שמע אומרים: שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: אחד הוא אלהינו. הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי להיות לכם לאלהים:

ואתה אזון קול מפאריך בכל אבריהם תוכן מצות מעשיהם. במאתים וארבעים ושמונה איבריהם:

שפתי דעת

א פעטיט עס איז אלס געבען איהם פאר־ ברענט געווארען דאס ער האט קיין צייט געהאט זיך אום צו קוקען ער זאל ניט איינ־ ריכטען די טייערע מלבושים, דער בעט־ קאנטער גביר איז אויך געוועזען אויף די שמחה עס האט אים די מעשה זייער שטארק

בְּזֶה חוֹדֶשׁ תְּקוֹעַ שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּכַף רַגְלֵיהֶם: שֵׁשׁ מוּסְפֵי יוֹם עֲשָׂרָה. כְּמוֹ עֲשָׂרָה בְּקַרְסוּלֵיהֶם: גְּשִׁים פְּנֵי תֵיבָה שַׁחֲרִית שְׁתַּיִם. כְּמוֹ שְׁתַּיִם בְּשׁוֹקֵיהֶם: רְשׁוּמִים קְרוֹת בּוֹ חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה עַל בִּרְכֵּיהֶם: דְּרוּשִׁים תְּקוֹעַ בַּכֶּסֶא בְּאֶחָד. כְּמוֹ אֶחָד בְּיַרְכוֹתֵיהֶם: קֶרֶן יִמְשְׁכוּ לְשַׁלֵּשׁ שְׁלֹשָׁה. כְּמוֹ שְׁלֹשָׁה בְּקוֹטְלֵיהֶם: הֵן מוּסְפֵי חוֹדֶשׁ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה צַלְעוֹתֵיהֶם: צִקּוּן לַחְשֵׁם בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבִּזְרוֹעוֹתֵיהֶם: וּמַלְכֻיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת שְׁלֹשִׁים. כְּמוֹ שְׁלֹשִׁים בְּפִיסַּת יְדֵיהֶם: פְּלוּל תְּמִידִים שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת שֶׁבִּשְׁדְרוֹתֵיהֶם: זִבְחֵי תְמִידִים תְּקִיעוֹת תֵּשַׁע. כְּמוֹ תִּשְׁעָה שֶׁבְּרָאשֵׁיהֶם: עֲתִירוֹת שְׁתַּיִם שׁוֹחֵחַ בָּם שְׁמוֹנָה. כְּמוֹ שְׁמוֹנָה שֶׁבְּצַוָּארֵיהֶם: חוֹק דָּתָם סְפָרִים חֲמִשָּׁה. כְּמוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁבִּנְקָבֵיהֶם: חזן שֵׁם הֲלִיכוֹת עוֹלָם שִׁשָּׁה. כְּמוֹ שִׁשָּׁה בִּלְבָבֵיהֶם: טוּחוֹת וְכֶסֶל וְשֶׂכְוִי וְסַרְעַף וּבֶטֶן וְקֶרֶב וְעֶשְׁתּוֹנוֹתֵיהֶם: נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה יְחִידָה חַיָּה עוֹר וּבָשָׂר וְגִיד וְעַצְמוֹתֵיהֶם:

יִשְׂאוּ עַיִן וְיַכִּירוּ אוֹזֶן. וְיִפְצוּ פֶּה וְלָשׁוֹן וְנִיב שִׂפְתוֹתֵיהֶם. מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ נִתְוַכְּחוּ פְּרוּט מַעֲשֵׂיהֶם. כִּתְקוֹעַ שׁוֹפָר בְּקוֹל יַחְפְּרוּ שׁוֹטְנֵיהֶם. לְהַצְדִּיקָם בְּיוֹם דִּין שְׁמוֹעַ שֵׁנִית מֵאֱלֹהֵיהֶם:

חזן אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

שפתי דעת

שטאַרק פֶערְדְרָאסֶען עֶר איז צוּ גֶעגַאנְגֶען ווִי אַזוֹי קֶען מֶען דיר עֶפֶּעס בָּארְגֶען אונ
מיט כּעס אונ זָאגְט צוּ אִיהְם דִי בֶּעטְלֶער טְהוּן אַ טוֹבָה, עֶרְשְׁטֶענְס ווִי קוּמְסְט דִיךְ

קהל אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

תְּהִלּוֹת כְּבוֹדְךָ אָמְצָךְ מְלֹא כָל הָאָרֶץ. שִׁמְעֲךָ דִּין מִשָּׁמַיִם בְּכֵן יָרְאָה וְשָׁקְטָה הָאָרֶץ. רַעַשׁ יוֹם מִשְׁפָּט גָּעֲשׁוּ תְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ. קוֹל שׁוֹפָר חָזָק דִּבֵּר וַיִּקְרָא אָרֶץ. צְבִי לַצַּדִּיק בְּזֶמֶר הִשְׁמִיעַ מִכְּנַף הָאָרֶץ. פַּחַד וָפַחַת וָפַח וּפַלָּצוּת יְבַעִיתוּ אָרֶץ. עֵת תָּקוּם לְמִשְׁפָּט וָעוֹם כָּל אַפְסֵי אָרֶץ: חזן סוֹלּוּ פַּנּוּ דֶרֶךְ יְנוֹבְבוּ חֲרֵדִים מֵחֶרְדַּת הָאָרֶץ. נָאוֹר וְאַדִּיר טַעַם תָּשִׁיב לָאָרֶץ. מַה תִּרְאִי אֲדָמָה יָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ:

לְהִתְוַדַּע וּלְהִגָּלוֹת כִּי הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, כְּמוֹ פֵּאֲרוּהוּ מֵאָז בְּשַׁחַק יוֹרְשׁוּ בְחוֹנָיו לְפָאֲרוֹ בָּאָרֶץ:

חזן אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדוּשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:

חֲמוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ. וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ. וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ. בְּצַדֶּקְךָ עֲמוּסֶיךָ. תּוּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מַקְדִּישֶׁךָ בִּקְדוּשָּׁתְךָ (נ"א כְּעֶרְכְּךָ) קִדַּשְׁתָּ. נָאֶה לְקָדוֹשׁ פְּאֵר מִקְּדוֹשִׁים:

שפתי דעת

זיך צו זעצען צווישען די גרעסטע גבירים זיי האבען דיך ניט דערקענט, אבער די ווייסט דאך ביי דיר אז די ביסט אבעטלער ווי קומסט דו צווישען זיי ווען די וואלסט זיך זעצען אביסעל נידעריגער וואלט איך ניט אוים מאכען, צווייטענס ווען די זיצט שוין אויבען אן אונ שלינגסט שוין איין אלע מאכלים על כל פנים דארפסט די

עוֹד יִזְכּוֹר לָנוּ אַהֲבַת אֵיתָן. אֲדוֹנֵנוּ. וּבַבֵּן הַנֶּעֱקַד יַשְׁבִּית מְדַיְּנֵנוּ. וּבִזְכוּת הַתָּם יוֹצִיא אָיוֹם (נ״א הַיּוֹם) לְצֶדֶק דִּינֵנוּ. כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדוֹנֵנוּ:

בְּאֵין מֵלִיץ יוֹשֶׁר מוּל מַגִּיד פֶּשַׁע. תַּגִּיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חוֹק וּמִשְׁפָּט. וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

די גִּנְעָרְטֶער „הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט“ אונ די וֶוערְטֶער „הָאוֹחֵז בְּיַד“ זָאגְט מֶען אִין אֵיין אָטְהוּם:

הָאוֹחֵז בְּיַד מִדַּת מִשְׁפָּט:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה:
הַבּוֹחֵן וּבוֹדֵק גִּנְזֵי נִסְתָּרוֹת:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת:
הַגּוֹאֵל מִמָּוֶת וּפוֹדֶה מִשַּׁחַת:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חָזָק:
הַדָּן יְחִידִי לְבָאֵי עוֹלָם:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא דַּיַּן הָאֱמֶת:
הֶהָגוּי בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה:
הַוַּדַּאי שְׁמוֹ כֵּן תְּהִלָּתוֹ:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא וְאֵין בִּלְתּוֹ:
הַזּוֹכֵר לְמַזְכִּירָיו טוֹבוֹת זִכְרוֹנוֹת:
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא זוֹכֵר הַבְּרִית:
הַחוֹתֵךְ חַיִּים לְכָל חָי:

שפתי דעת

דָאךְ אַכְטוּנְג צוּ גֶעבֶּען אוֹיף טֵייגֶע הָאבּ דָאךְ גָאר דִיר זֵיי גֶעבָּארְנְט נִיט מַלְבּוּשִׁים זֵיי נִיט אַיין צוּ רֶעכְטֶען, אִיךְ גֶעשֶׁענְקְט דַארְף אִיךְ דָאךְ נִיט צוּ הָאבֶּען פאר

די טַייטְשׁ פוּן „הָאוֹחֵז בְּיַד“, גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג:

וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם
הַטּוֹב. וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל
הַיּוֹדֵעַ יֵצֶר כָּל יְצוּרִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא יוֹצְרָם בַּבָּטֶן
הַכֹּל יָכוֹל וְכוֹלְלָם יָחַד
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא כֹּל יָכוֹל
הַלָּן בְּסֵתֶר בְּצֵל. שַׁדַּי
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא לְבַדּוֹ הוּא
הַמַּמְלִיךְ מְלָכִים וְלוֹ הַמְּלוּכָה
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ עוֹלָם
הַנּוֹהֵג בְּחַסְדּוֹ כָּל דּוֹר
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא נוֹצֵר חָסֶד
הַסּוֹבֵל. וּמַעְלִים עַיִן מִסּוֹרְרִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא סוֹלֵחַ סֶלָה
הָעֶלְיוֹן. וְעֵינוֹ אֶל יְרֵאָיו
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא עוֹנֶה לָחַשׁ
הַפּוֹתֵחַ שַׁעַר לְדוֹפְקֵי בִּתְשׁוּבָה
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא פְּתוּחָה יָדוֹ
הַצּוֹפֶה לָרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא צַדִּיק וְיָשָׁר
הַקְּצַר בְּזַעַם וּמַאֲרִיךְ אַף
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא קָשֶׁה לִכְעוֹס
הָרַחוּם. וּמַקְדִּים רַחֲמִים לְרוֹגֶז
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא רַךְ לִרְצוֹת

שפתי דעת

פאר א טובה אַרָעה, די גֶעסט הָאבֶּען גֶעגֶעבֶּען פון אִיהם אָרוּק אַפּ, די סאַף־
דָאס דֶער הֶערְט זֵיי הָאבֶּען זִיךְ אַלֶע וֶוערְם הָאט אויף די מַעֲשֶׂה נִיט פַארְדְרָאַ־
סען

(מחזור ע"ט) 28 15

הַשָּׁוֶה. וּמַשְׁוֶה קָטֹן וְגָדוֹל
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צֶדֶק
הַתָּם. וּמִתַּמֵּם עִם תְּמִימִים
וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא תָּמִים פָּעֳלוֹ

תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ וְתִמְלוֹךְ עַל כֹּל בְּיִחוּד: סוגרין הארון

כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

ווען מען ענדיגט „הָאוֹחֵז בְּיָד“, זאגט מען שטילערהייט „אָנָּא בְּכֹחַ וכו׳“:

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ. תַּתִּיר צְרוּרָה: | חֲסִין קָדוֹשׁ. בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ:
קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: | יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה. זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ:
נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ. כְּבָבַת שָׁמְרֵם: | שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ. יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת:
בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם. צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם: | בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

בְּשִׁמְךָ שַׁדַּי יְיָ צְבָאוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטָן לְפָנֶיךָ, עֹז בְּיָדְךָ, וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

שפתי דעת

זען מען האט איהם געהייסען מוחל זיין, ער איז געבעק אנטלאפען טרויעריג אונד זייער פארשעמט, אונ האט אנאנצע נאכט געארבייט ביי די מלבושים די פלעקען ארויסצוגעמען, ער האט געוויסט דאס דער גביר וועט איהם ניט שנויינען. דער

נמשל איז „אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעָפָר“ דער מענטש איז באמת גאר קיין יחסן ניט ער איז געמאכט פון ערד, דער גוף זיינער איז בלאטע גאר דער רבונו של עולם האט איהם גיבארגט די נשמה, כל זמן די נשמה האלט זיך אין איהם דערקענט
קיינער

ובכן תן כבוד יי לעמך, תהלה ליראיך, ותקוה טובה לדורשיך, ופתחון פה למיחלים לך, שמחה לארצך, וששון לעירך, וצמיחת קרן לדוד עבדך, ועריכת נר לבן ישי משיחך, במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלזו וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה, וכל הרשעה כלה כעשן תכלה. כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ:

ויאתיו כל לעבדך. ויברכו שם כבודך. ויגידו באיים צדקך. וידרשוך עמים לא ידעוך ויהללוך כל אפסי ארץ. ויאמרו תמיד יגדל יי. (ויזבחו לך את זבחיהם). ויזנחו את עצביהם. ויחפרו עם פסיליהם. ויטו שכם אחד לעבדך. וייראוך עם שמש מבקשי פניך. ויכירו כח מלכותך. וילמדו תועים בינה. וימללו את גבורתך. וינשאוך מתנשא לכל לראש. ויסלדו בחילה פניך. ויעטרוך נזר תפארה. ויפצחו הרים רנה. ויצהלו איים במלכך. ויקבלו עול מלכותך עליהם. וירוממוך בקהל עם. וישמעו רחוקים ויבואו. ויתנו לך כתר מלוכה:

שפתי דעת

קיינער ניט וואס זיין גוף איז, ער אליין פארגעסט אויך גאר דאס ער איז אשטיק ערד, ער רעכינט זיך גאר פאר אנאנצען יחסן, זעצט זיך אויבען אן און וויל אלס איינשלינגען, אזוי ווייט דאס ער פארגעסט גאר אן די נשמה ער זאל זי ניט איין רעכטען, אז עס קומט אבער דער סוף זיינער מען נעמט איהם די נשמה צו „וסופו לעפר" רוקען זיך אלע פון איהם אפ מען זעהט ערשט דאס ער איז אשטיק ליים, ערד, און אויף יענער וועלט ווערט נעבעך געלויטערט זיין נשמה די פלעקען ארויסצונעמען, איבער דעם דארף דאס יעדער מענטש אין זינען האבען חלילה די גיבארגטע מלבושים די היילינע נשמה ניט צו פאר פלעקען, און תשובה טהון אויף אלע זיינע חטאים, וועט ער זוכה זיין צו אלעם גוט'ס, אמן:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן, לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ, וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ, כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט. וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, יוֹם תְּרוּעָה, מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית

תפלה לתקון קרי. כשהחזן אומר „ומפני חטאינו" יאמר תחינה זו, ותכוין להשתתף עצמך עם צער השכינה שהיא בגלות ונתמעט אורה בסוד מיעוט הירח, ואנחנו מאריכים הגלות בעונותינו הרבים מחמת חטא קרי, שאל"כ היתה חוזרת בסוד אור החמה כמ"ש אור הלבנה כאור החמה לכן יאמר תפלה זו. והיא מספר עבודת הקודש, והיא תפלה קדומה, אך שהוא ז"ל תיקון הלשון והוסיף נופך משלו:

רבונו של עולם בושנו מאוד ונמס לבנו על אשר פגמנו באות ברית קודש בכמה מיני פגם ובפרט בכמה מיני קרי וטיפות זרע לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה באונס וברצון בגלגול זה ובגלגולים אחרים וגם הנשמות העשוקות בקליפות הנפוצות בארבע כנפות הארץ ונשמות ערטילאות הנפזרות בין הגוים ועל ידי זה נתארך גלותינו ושמם בית מקדשנו וגלה יקרנו. ובכן במרירות נפש וחרטה גמורה באנו לבקש רחמים וסליחות ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו אב הרחמים שתרחם עלינו העניים והאביונים מרים ונאנחים ועתה יגדל נא כח ה' ותפליטו הקליפות כל הנצוצות הקדושות וטיפות קרי לבטלה שיצאו ממני ומכל ישראל בגלגול זה ובגלגולים אחרים ותחזור לקבצם בקדושה שנית והיו למאורות בכח שם הקדוש בי"ט (ויכוין

אוצר נחמד

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ כו', מִיר וֶועלֶען דִיזֶע עֶס אִיז גִיוֶועזֶען אַ גְרוֹיסֶער סוֹחֵר וָואס וֶוערְטֶער טֵייטְשֶׁען עַל פִּי מָשָׁל, פְּלֶעגְט שְׁטֶענְדִיג צוּ קוֹיפֶען אִין פַאבְּרִיק סחורה

בְּהֵירָתֶךָ, בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מֶלֶךְ רַחֲמָן, שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ, וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ. גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה, וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם. וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ, בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ, יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ, פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד, אַיִל אֶחָד, כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל, וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ, וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר, וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

שיוצא מפסוק) "בורעו "יקבץ "טלאים ופסוק כי בי חשק ואפלטהו (והוא גימטריא אהי"ה) **ושם הקדוש חב"ן** היוצא מפסוק "חיל "בלע "ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ותקרב פזורנו מבין הגוים **ונפוצותינו** כנס מירכתי הארץ ויקוים בנו מקרא שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה ותגאלינו גאולת עולם עשה למען שמך עשה למען ימינך **עשה** למען תורתך עשה למען קדושתך עשה למען אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף דוד **החתומים ונאחזים** במדות העליונות הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד יסוד ומלכות ותתקן אשר **פגמנו ותיחד** אשר הפרדנו ותלקט אשר פזרנו ברחמיך הרבים תשמרנו מכל רע מעתה ועד עולם ותשפיע **עלינו** שפע קדושה וטהרה לעבדך באמת אנו וזרענו וזרע זרענו רחו"ם חנו"ן שומ"ר תומ"ך מצי"ל **ישי"ר פוד"ה** (יכוין בר"ת שהוא רח"ש תמי"ף שם קדוש) הוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו כדכתיב לב נשבר **ונדכה** אלהים לא תבזה וכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו **ובשועו אליו** שמע: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

אוצר נחמד

סְחוֹרָה פאר קָאסֶע גֶעלְד, נִיט גִיבָּארְגְט דֶער **סוחֵר** אִיז גִיוָוארֶען אָרוֹם, עֶר **הָאט** קֵיין **פְּרוּטָה**, אַמָאהְל הָאט זִיךְ גִיטְרָאפֶען **נִיט גִיקֶענְט** קוֹיפֶען סְחוֹרָה **פַאר מְזוּמָן** געלד

(מחוור ע"ט) 29 8

מִלְּבַד עוֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ, וְעוֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם, לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ:

די תְּחִנָּה זָאגְט מֶען וֶוען דֶער חַזָן הַאלְט עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ פאר כּוֹרְעִים פַאלֶען.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וִוי צוּבְּרֶעכְט מִיר מַיין הַארְץ וֶוען אִיךְ גֶעדֶענְק **וִוי** דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז גֶעשְׁטַאנֶען, **אוּנ** דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט דִי עֲבוֹדָה **גֶע**טְהוּן אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אִיז דֶער **רוֹי**טֶער פָּאדִים וַויים גֶעוָוארֶען, **הָ**אבֶּען דִי יִשְׂרָאֵל גֶעווּאוּסְט אַז **זַיי**עֶר תְּפִלָּה אִיז אָנְגֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען, **יֶ**עצְט בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הָאבֶּען מִיר **נִ**יט קֵיין בֵּית הַמִקְדָשׁ, קֵיין כֹּהֵן גָדוֹל, **אוּנ** אַקָרְבָּן עֶס זָאל אוֹיף אוּנְז פֶער־**גֶ**עבֶּען, דְרוּם דֶערְבַּארִימְדִיגֶער פָאטֶער **פֶ**ערְנֶעם אוּנְזֶער תְּפִלָּה גְלַייךְ וִוי **אַ**קָרְבָּן, אוּנ גִיבּ מִיר עֲשִׁירוּת אִיךְ זָאל מִיךְ קֶענֶען שְׁטַארְקֶען צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה אוּנ גֶעבֶּען צְדָקָה. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶיךָ עֶפֶען דַיין מִילְדֶע הַאנְד אוּנ שְׁפַּייז מִיךְ פוּן דַיין הַאנְד, מִיר זָאלֶען נִיט חָלִילָה אָנְקוּמֶען צוּ אַמַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם, אוּנ מַיין צוּבְּרָאכֶען הַארְץ. אוּנ מַיין וַויינֶען אוּנ שְׁרַייעֶן זָאל מַמְלִיץ זַיין פַאר מִיר אוּנ פַאר מַיין מַאן אוּנ פַאר דִי קִינְדֶער, אוּנ מַיינֶע טְרֶערֶען זָאלֶען נִיט לֶעהְר פַאלֶען. וּבְנֵה בֵיתְךָ אוּנ בּוֹיעֶן דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אַז דֶער כֹּהֵן גָדוֹל זָאל טְהוּן דִי עֲבוֹדָה אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ. אָמֵן:

בַּיי „עָלֵינוּ" עֶפֶענְט מֶען דָאס אָרוֹן הַקוֹדֶשׁ, בַּיי „שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ" מַאכְט מֶען צוּ, בַּיי „וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים" מַאכְט מֶען אוֹיף:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם. וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים. לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי

אוצר נחמד

גֶעלְד, נָאר בֶּעווַייל דֶער פַאבְּרִיקַאנְט וָואס פִיהְל גֶעלְד, הָאט עֶר רַחֲמָנוּת גֶעהַאט הָאט שׁוֹין פִיהְל יָאהְרֶען בַּיי אִים גִילַייזְט אוֹיף אִיהְם, אוּנ הָאט אִיהְם גִיבָּארְגְט

המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ. ומושב יקרו בשמים ממעל. ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו אפס זולתו. ככתוב בתורתו וידעת היום והשבת אל לבבך. כי יי הוא האלהים. בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. אין עוד: סוגרין הארון

אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: וידעת היום והשבת אל לבבך כי יי הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: הן ליי אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה: כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד: כי שם יי אקרא הבו גודל לאלהינו: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

ווען דער חזן זאגט „עלינו", זאגט קהל דאס

מגדל עוז שם יי בו ירוץ צדיק ונשגב. רבונו של עולם מיום שחרב בית המקדש אין לנו במה לכפר לא קרבן ולא בגדי כהונה ולא מנחה ולא זבח ולא מזבח רק שמך הגדול עומד לנו, ויהי רצון שתהא שעה זו עת רצון ליכנס תפלתי למרום כשאני מזכיר יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת. נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה: אנא בכח וכו'.

אלהינו ואלהי אבותינו היה נא עם פיפיות שלוחי עמך בית ישראל העומדים לבקש תפלה ותחנונים לפניך על עמך בית ישראל. הורם מה שיאמרו הבינם מה שידברו. השיבם מה שישאלו. ידעם איך יפארו. באור פניך יהלכון. ברך לך יכרעון. עמך בפיהם יברכון. ומברכות פיך כלם יתברכון. עמך לפניך

אוצר נחמד

א ביסעל סחורה אן געלד, דער ארימער סחורה, אונ אויף געענפערט האט ער סוחר האט אהיים גענומען דאס ביסיל געזעהן דאס איז ניט זייער קיין גוטע סחורה

יַעֲבִירוּן. וְהֵם בְּתוֹךְ יַעֲבוֹרוּן. עֵינֵי עַמְּךָ בָּם תְּלוּיוֹת
וְעֵינֵיהֶם לְךָ מְיַחֲלוֹת. גָּשִׁים מוּל אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּאֵימָה.
לְשַׁכֵּךְ כַּעַס וְחֵמָה. וְעַמְּךָ מְסַבְּבִים אוֹתָם כַּחוֹמָה:
וְאַתָּה מִן הַשָּׁמַיִם תַּשְׁגִּיחַ אוֹתָם לְרַחֲמָה: עַיִן נוֹשְׂאִים
לְךָ לַשָּׁמַיִם. לֵב שׁוֹפְכִים נֹכַח כַּמַּיִם. וְאַתָּה תִּשְׁמַע
מִן הַשָּׁמַיִם: שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ בִּלְשׁוֹנָם. וְלֹא יִנָּקְשׁוּ
בְּשִׁנּוּנָם. וְלֹא יֵבוֹשׁוּ בְּמַשְׁעֵנָם. וְלֹא יִכָּלְמוּ בָם שְׁאוֹנָם.
וְאַל יֹאמַר פִּיהֶם דָּבָר שֶׁלֹּא כִרְצוֹנֶךָ. כִּי חֲנוּנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ הֵמָּה חֲנוּנִים וּמְרֻחָמֶיךָ הֵמָּה מְרֻחָמִים. כְּמָה
שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת אֲשֶׁר תָּחוֹן יוּחָן וְאֵת אֲשֶׁר
תְּרַחֵם יְרוּחָם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל
טוּבִי עַל פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת אֲשֶׁר
אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וְנֶאֱמַר אַל יֵבוֹשׁוּ בִי
קֹוֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהִים צְבָאוֹת וְאַל יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

פותחין הארון

אוֹחִילָה לָאֵל אֲחַלֶּה פָנָיו. אֶשְׁאֲלָה מִמֶּנּוּ
מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲשֶׁר בִּקְהַל עָם אָשִׁירָה
עֻזּוֹ. אַבִּיעָה רְנָנוֹת בְּעַד מִפְעָלָיו: לְאָדָם מַעַרְכֵי
לֵב. וּמֵיְיָ מַעֲנֵה לָשׁוֹן: אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח
וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן
לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: סוגרין הארון.

אוצר נחמד

סְחוֹרָה, עֶר וֶועט גִיט פאר דִינֶען אִין דִיזֶער סְחוֹרָה, הָאט עֶר אָן גִיפְרֶעגְט דֶעם פאבְּרִיקַאנְט פַאר וָואס עֶר הָאט אִיהְם הֵיינְט גִיגֶעבֶּען, נִיט קֵיין שֵׁיינֶע סְחוֹרָה, הָאט עֶר אִיהְם גִיעֶנְטְפֶערְט, פאר מְזוּמָן גֶעלְד גוּט מֶען גוּטֶע סְחוֹרָה, אוֹיף בָּארְג גִיט מֶען פְּרָאסְטֶע סְחוֹרָה, זֶעה זָאלְסְט הָאבֶּען גֶעלְד וֶועסְט דִי הָאבֶּען גוּטֶע

אֲהַלְלָה אֱלֹהַי אָשִׁירָה עֻזּוֹ. אֲסַפְּרָה כְבוֹדוֹ אֲאַפְּדֶנּוּ מְלוּכָה: אֲשַׂגֵּב לְפוֹעַל אֲשֶׁר שָׂח וּפָעַל. אַנְוֵהוּ כִּי לוֹ יָאֲתָה מְלוּכָה: בְּעֻזּוֹ נֵצַח אֲשַׁנֵּן כִּי צְבָאוֹ אֲנִי. וְלִי נָאָה שִׂיחַ גּוֹדֶל הַמְּלוּכָה: בְּקָהָל אֲבַשֵּׂר בְּרָב עָם אֲדַבֵּר לְמִי שְׂאֵת וְיֶתֶר עֹז וּלְמִי הַמְּלוּכָה: גּוֹשׁוּ גוֹיִם וּבֹאוּ מַמְלָכוֹת. רְאוּ מַה נֶּהְדַּר בְּמֵזַח הַמְּלוּכָה: גַּדְּלוּהוּ אִתִּי וּנְרוֹמְמֶנְהוּ יַחַד. וְאַל תִּתְגָּאוּ בְּנֵזֶר הַמְּלוּכָה: דְּרָכִים בְּעֵת נֶעֶשְׂתָה מְצוּלָה. הִתְבּוֹנְנוּ יַחַד. לְמִי נֻזְרְקָה מְלוּכָה: דֶּרֶךְ סוּס בַּיָּם כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב. וּמַה יּוֹעִיל גֶּבֶר עֹז בַּמְּלוּכָה: הֶאֱזִינוּ רוֹזְנִים אָז נִרְגָּזוּ.

אַז דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג ראש הַשָּׁנָה גֶעפַאלְט אום שַׁבָּת, זָאגְט מֶען דָאס דֶעם צְוֵויטֶען טָאג.

אֲנַסִּיכָה מַלְכִּי. לְפָנָיו בְּהִתְהַלְּכִי. אֲמַצּוֹ בְּהַמְלִיכִי. יֶאֱזוֹר עֹז וְיִמְלוֹךְ: אֱלִיל בְּהַשְׁלִיכִי. לִפְנֵי בֹּא יוֹם מַלְכִּי. אִישׁ מַלְאָכִי יִשְׁלַח וְאָז יִמְלוֹךְ: בְּבוֹאוֹ לַהֲלוֹךְ. נָתוֹשׁ חוֹנֵף מִמְּלוֹךְ. בֵּית גֵּאִים בְּלִי מְלוֹךְ. יִסַּח לְבַל יִמְלוֹךְ: בְּתוֹכִי יַהֲלוֹךְ. בְּהוֹפִיעוֹ לִמְלוֹךְ. בְּמַלְכוּתוֹ אֶמְלוֹךְ. וְאָז יִמְלוֹךְ: גֶּבֶרֶת

פירוש ע"ט

אֲהַלְלָה אֱלֹהַי איך וועל לויבען מיין גאט און וועל זינגען זיין שטארקייט איך וועל דערציילען זיין כָּבוֹד, איך וועל איהם צירין מיט דעם לויב פון זיין מְלוּכָה. בְּעֻזּוֹ וועגען זיין שטארקייט וועל איך שטענדיג ריידען דען איך בין פון זיין חַיִל און מיר פּאַסט צו ריידען די גרויסקייט פון זיין מְלוּכָה. גּוֹשׁוּ גוֹיִם גענעהנט איהר פעלקער און קומט איהר קעניגרייך זעהט ווי גאט איז בעשיינט מיט דעם גארטיל פון דער מְלוּכָה. גַּדְּלוּהוּ אַכְפֶּערט איהם מיט מיר, און מיר וועלען איהם דערהייבען אין איינעם, און האלט אייך ניט גרויס קעגען איהם. מיט דער קרוין פון דער מְלוּכָה. דְּרָכִים אין דער צייט אז עס איז געווארען וועגען אין טיפען יַם דאס די יִשְׂרָאֵל זענען טרוקענערהייט אריבער געגאנגען האבען פערשטאנען אלע בענאנד צו וועמען איז ווערט געווען די מְלוּכָה. וּמַה און וואס קען זיך בעהעלפען איין מענטש מיט זיין שטארקייט קעגען גאט וואס ער איז שטארק אין דער מְלוּכָה. הֶאֱזִינוּ די הארען האבען מיט זייערע

אוצר נחמד

סְחוֹרָה, דער מָשָׁל איז ווען מיר יודען זענען געוועזען אין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל און מיר האבען געהאט מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טובים, האבען מיר געקויפט ביי השי"ת כָּל טוב,

הביטו חתת ומאסו מלוכה: הגידו כחו לאומים ודברו לזה יכתב שם המלוכה: ונלחם ראשית גוים ואבד כי נשבע חי בכסא מלוכה: ויולעג בכל דור כי לא למד מי נלחם בים ועטה מלוכה: זד על אדוניו עבד יושב נגב. בזאת תרגז ארץ בשאת עבד מלוכה: זרע ברוכים החרימו ארורים. כי נתנו קול לאדיר במלוכה: חשבון ובשן עוררו מלחמה. בלי לתת דרך לצבאות

כשחל יום ראשון בשבת

ממלכות. במגרו ממלכות. גאים בהלכות. יהום והוא ימלוך: גליון הליכות. וספר תהלוכות. גל היום לזכות. חוכיו למלוך: דורכת נסיכות. בחנון קול בכות. דברה אני במלכות. ומי יוכל למלוך: דכאי רוח נמיכות. מחפשי ביום דין זכות. דשה בעול גלות. עד צור ימלוך: הלוך מהלך

אוצר נחמד

פאר מזומן געלד, פאר אונזערע מצות ומעשים טובים, אונ אויב חלילה מען האט גיזונדיגט האבען מיר געהאט א בית המקדש, כהנים, אונ א מזבח, האבען

פירוש ע"ט

אויערען געהערט דענסטמאל ווי גאט האט דעם ים געשפאלטען האבען זיי געציטערט זיי האבען געזעהן דעם בראך פון די מצרים האבען זיי ממאס געווען זייער מלוכה. ונלחם עמלק איז געקומען צום ערשטען מלחמה האלטען מיט די ישראל איז ער אין דער מלחמה פערלארען געווארען, דען דער לעבעדיגער גאט האט געשוואוירען ביי זיין שטיהל פון דער מלוכה דאס זיין נאמען זאל אפגעמעקט ווערען. ויולעג אונ איז אויסגעשפעט געווארען אין אלע דורות ווייל ער האט זיך ניט אפגעלערענט פון די מצרים צו בעטראכטען ווער עס האט קעגען זיי מלחמה געהאלטען אין ים פון ישראל'ס וועגען, אונ אז גאט האט זיך איינגעוויקעלט אין מלוכה צו קעניגען אויף ישראל וועט ער זיי דאך בוודאי מציל זיין. זד על אדוניו דער כנעני מלך ערד וואס איז געזעסען אין דרום זייט אונ איז אנגערופען עבד עבדים האט מרשיע געווען קעגען זיין האר אונ איז געקומען מיט די ישראל מלחמה האלטען איבער דעם ציטערט דאך די ערד ווען איין קנעכט דערהייבט זיך אונ וויל האבען די מלוכה. זרע ברוכים די געבענטשטע קינדער ישראל האבען מחרים געווען די פערפלוכטע כנענים אז זיי האבען געגעבען זייער קול מיט תפלה צו גאט וואס ער איז שטארק אין דער מלוכה. חשבון ובשן סיחון ועוג די מלכים פון חשבון אונ בשן האבען דער-

מְלוּכָה: חֵילָם נִשְׁמַד וְאַרְצָם חוּלְקָה וּמֵעַל זְרוֹעָם נָפְלָה מְלוּכָה: מַפְּשׁוּ בְּנֵי כְנַעַן כִּי נָכְרִים הֵם. בְּאַדְמַת בְּנֵי שֵׁם. זֶרַע מְלוּכָה: מַבְחָם בִּן נוּן עַד פְּנֵה אָרֶץ. לִפְנֵי אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן הַמְּלוּכָה: יוֹשְׁבֵי חֲרוֹשֶׁת אָז הִקְשָׁה לָחַץ. עֲזָרוּהוּ בְּלִי בֶצַע אַפְסֵי מְלוּכָה: יָהּ נִלְחָם בָּם צָבָא בְּלִי בֶצַע. כֵּן יֹאבְדוּ שְׁאָר וְלָאֵל הַמְּלוּכָה: כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן אַשּׁוּר גָּדַל וְחֵרֵף אוֹרִיד כַּבִּיר מִמְּלוּכָה: כְּלִיל אֵשׁ הֲמָמָם בְּלֵיל שִׁמּוּרִים וְאָז יָדְעוּ כֹּל כִּי לָאֵל

כשחל יום ראשון בשבת

חֲמֵשׁ מֵאוֹת הָלַךְ. הָדוֹר עַד הוּמְלַךְ. בְּעוּזּוֹ לִמְלוֹךְ: הֲבֵל הַמּוּמְלַךְ. עַל מֶה מָלַךְ. הֲלֹא בְּמִי נִמְלַךְ. כִּי אֵין לִמְלוֹךְ: וּמִלִּפְנֵי מְלוֹךְ מֶלֶךְ. חַי מִלְּפָנִים מָלַךְ. וְעַד תְּכַל כָּל מֶלֶךְ. הוּא לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ: וּמַה יָּעוּז מוֹלֵךְ. בְּעוֹז מִשְׁפָּט מֶלֶךְ. וְכַעֲבוֹר סוּפָה בְּהֵלֶךְ. יַחֲלוֹף מִמְּלוֹךְ: זָךְ דִּין בְּעֶרְכּוֹ. יֹאחֵז דַּרְכּוֹ. זֵדִים

פירוש ע"ט

וועקט איין מִלְחָמָה קעגען יִשְׂרָאֵל דאס זיי האבען ניט געוואלט לאזען גיין די יִשְׂרָאֵל דורך זייער לאנד, וואס איז געווען זייער סוף זייער חַיִל איז פערטיליגט געווארען און זייער לאנד איז צו טיילט געווארען צו שֵׁבֶט רְאוּבֵן, און שֵׁבֶט גָּד, און צו האלב שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה, און פון זייער קראפט איז די מְלוּכָה אראפגעפאלען. יוֹשְׁבֵי חֲרוֹשֶׁת דער מֶלֶךְ פון כְּנַעַן און זיין הויפטמאן סִיסְרָא וואס זענען געזעסען אין חֲרוֹשֶׁת, דער דאזיגער האט די יִשְׂרָאֵל זייער שווער געצוואונגען אלע הארען פון אלע עקען וועלט האבען איהם געהאלפען מִלְחָמָה האלטען מיט די יִשְׂרָאֵל גאר אנגעצאהלט. יָהּ נִלְחָם האט גאט מיט זיי מִלְחָמָה געהאלטען, אויך מיט אזוי א חַיִל וואס זיי האבען קיין געלד ניט גענומען דאס זענען די שטערען פון דעם הימעל זיי האבען מִלְחָמָה געהאלטען מיט סִיסְרָא, אזוי זאלען אויך די איבעריגע רְשָׁעִים פערלארען ווערען, ווערט זיין בעוואוסט דאס צו גאט געהער די מְלוּכָה. כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן סַנְחֵרִיב דער מֶלֶךְ פון אַשּׁוּר איז געווען געגליכען מיט זיין גרויסקייט אזוי ווי א טענען בוים אין וואלד, און ער האט גאט געלעסטערט און האט געזאגט איך וועל אראפנידערען דעם שטארקסטען פון דער וועלט פון זיין מְלוּכָה וואס איז אבער זיין סוף געווען. כְּלִיל א מַלְאָךְ

אוצר נחמד

מיר גיבראכט קָרְבָּנוֹת, און מיר האבען מִתְוַדֶּה גיוועזען און תְּשׁוּבָה געטהון ביי

הַמְּלוּכָה: לְשַׁחַת כָּרַע בֵּל בְּחָשְׁבוֹ עֲלוֹת לַשַּׁחַק. וְסָר מֵנוֹ לְבַב אֱנוֹשׁ וְיָרַד מִמְּלוּכָה: לָכֵנוּ הוֹשַׁב וְכֹחַ אֵל הַכַּבִּיר לְמֵרִים וּמַשְׁפִּיל הִשְׁלִים מְלוּכָה: מוּגְרָה צֹאן לְטֶבַח וְנִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת כְּלֶבֶשׂ צָעִיר רוֹדֵם הַמְּלוּכָה: מְכוּרֵי בְּלֹא הוֹן פְּדוּיֵי בְּלֹא כֶסֶף סוֹלוּ לְמַטָּה כַּמַּיִם לֵב הַמְּלוּכָה: נִמְכְּרוּ יוֹנִים לִבְנֵי יְוָנִים. וְרֻחֲקוּ מֵעַל גְּבוּל

כשחל יום ראשון בשבת

בְּדָרְכוֹ. נָקַם יָעַט וַיִּמְלוֹךְ: זֵר זֵד בְּשָׁלְכוֹ. יִתֵּן עוֹז לְמַלְכּוֹ. זַכִּים בְּהַמְלִיכוֹ. עַל כֹּל יִמְלוֹךְ: חַדְּשׁוּ מְלוּכָה. כְּדָת וְכַהֲלָכָה. חוֹטֶר מַמְלָכָה. בְּמִישׁוֹר יִמְלוֹךְ: חוֹבֵשׁ אֲרוּכָה. וְאֶרֶךְ יוֹם מְבוּכָה. חֲתוּלָה לְמַכָּה. יַעַל בְּעֵת יִמְלוֹךְ: טוֹרַת מַלְכִיּוֹת. עוֹבְדֵי מַשְׂכִּיּוֹת. טִמְּאוּ חֶמֶד שְׂכִיּוֹת. בְּגַאֲוָה לִמְלוֹךְ: טוֹהַר זָכִיּוֹת. וְשַׁאַג קוֹל בְּכִיּוֹת. טֶבַע צוּל דָּכִיּוֹת. יָפֶן וּבָם יִמְלוֹךְ: יַהַב מַשְׁלִיכִים עָלָיו

אוצר נחמד

דעם מַקְרִיב זַיין די קָרְבָּנוֹת, האט דאס מְכַפֵּר געוועזען אויף אונזערע חֲטָאִים, האבען מיר געהאט די בעסטע סְחוֹרָה, די פרייליכע יָמִים טוֹבִים, אבער היינט אז

פירוש ע"ט

וואס ער איז לויטער פייער האט פערטומעלט אלע זיינע חַיָלוֹת, און זענען פערברענט געווארען אין דער נאכט פון פֶּסַח, און דעמאלסט האבען אלע געוואוסט דאס צו גאט איז די מְלוּכָה. לשחת כָּרַע בֵּל צו דער גרויב האט געענדערט נְבוּכַדְנֶצַר וואס האט זיך געבוקט צום אָפְּגָאט וואס הייסט בֵּל אז ער האט געטראכט ארויף צו גיין אויף דעם הימעל איז פון איהם אפגעטהון געווארען דאס מענטשען הַאַרְץ, און איז אראפגענידערט פון זיין מְלוּכָה דאס ער איז געווארען צו א חַיָה, און האט זיבען יאהר נישט מער געגעסען ווי גראז צווישען די חַיוֹת פון פעלד. לכנו הושב נאך די זיבען יאהר איז ער אומגעקערט געווארען אויף זיין שטעלע פון דער מְלוּכָה, דענסטמאל האט ער דערקענט גאט'ס כֹּחַ און האט מוֹדֶה געוועזען אז די מְלוּכָה איז צו גאט וואס ער דערהייכט און מאכט נידעריג וועמען ער וויל. מוגרה צאן אין די טעג פון הָמָן זענען די יִשְׂרָאֵל געשעצט געווארען ווי שָׁאף צו דער שְׁחִיטָה, אבער זייערע מַעֲשִׂים און תְּשׁוּבָה וואס זיי האבען געטהון איז געציילט געווארען פאר גאט און זענען נִיצוֹל געווארען. און די גְזֵירָה איז בָּטֵל געווארען, האבען זיי געגלויבט צו גאט דער דא גייגט דאס הַאַרְץ פון די מְלָכִים ווי ער וויל, אזוי ווי מען קען גייגען וואסער ווי מען וויל. נמכרו יונים די יִשְׂרָאֵל וואס זיי זענען געגליכען צו

מְלוּכָה: נֶאֱרוּ בְּרִית וְדָת וְהִמְרִידוּ עָם בָּאֵל וּמִגְּרוּם
בְּלֹא כֹחַ מְכַהֲנֵי מְלוּכָה: שָׂעִיר הֶחֱנִיף לְהוֹרֵהוּ בְּצֵידוֹ.
וַיִּרַשׁ בְּקוֹל בְּכִי חֶרֶב וּמְלוּכָה: חזן שׁוֹגֵב חֵלֶק הֱיוֹת
גְּבִיר לְאֶחָיו וְעוֹד תָּסוֹב לִישׁוּרוּן מְלוּכָה:
עֲשֵׂה לְךָ בְּצִיּוֹן שֵׁם נוֹרָאוֹת. כְּאָז תַּצְלִיחֶנָּה. בְּכִסֵּא
מְלוּכָה: עוֹרֵר וְהָקֵץ מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ. וְכוֹנֵן

כשחל יום ראשון בשבת

בְּנֵי מְלָכִים. יוֹם זֶה לוֹ מְחַכִּים. בּוֹ יָבֹא לִמְלוֹךְ: יַעַבְרוּ מִתְהַלְּכִים. לְפָנָיו כְּמַלְאָכִים. יַחַד מַמְלִיכִים. יְיָ יִמְלוֹךְ: כִּתִּים בְּכִתְּתוֹ. אִיִּים בְּהַכּוֹתוֹ. כֵּס מַמְלַכְתּוֹ. יִכּוֹן וְיִמְלוֹךְ: כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ. וְקוֹדֶשׁ הֲלִיכָתוֹ. כְּנִגְמְרוּ מְלַאכְתּוֹ. לְעֵין כֹּל יִמְלוֹךְ: לְכָל גּוֹבַהּ יַשְׁפִּיל. וְהַר וְגֶבַע יַשְׁפִּיל. לְכָל אוֹם יַאֲפִיל. וּכְאוֹר זָרוּעַ יִמְלוֹךְ: לְרָאֵי יַקְפִּיל. וַחֲדָשִׁים יַכְפִּיל. לְיוֹם זֶה פּוּר הִפִּיל. מִצִּיּוֹן לִמְלוֹךְ: מָטוּ אֲשׁוּרִים. הָמוּ גֵּאִים. מָעֲדוּ מִתְגָּאִים. גֵּאֶה בְּבוֹאוֹ לִמְלוֹךְ: מַלְכוּ דְּגוּיִם. נוֹטְלוּ סְגוּיִם. מֶלֶךְ הַגּוֹיִם. עֵת אָתָה לִמְלוֹךְ: נְדִיבֵי עַמִּים. יְאוּסְפוּ מֵעַמִּים. נְשׂוּא מְעוּטֵי עַמִּים. אֵל מְקוֹמָם יִמְלוֹךְ: נִגּוּן נְעִימִים. לְמוּלָם מַנְעִימִים. נְשָׂאָם

פירוש ע״ט

טוּיבֶּען, זֶענֶען זֵיי פֶערְקוֹיפְט גֶעוָוארֶען צוּ דִי גְרֶעקֶען אִין דִי טֶעג פוּן דִי

אוצר נחמד

מִיר הָאבֶּען נִיט קֵיין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קֵיין כֹּהֲנִים, קֵיין מִזְבֵּחַ, קֵיין קָרְבָּנוֹת, אוּנְד

חַשְׁמוֹנָאִים אוּנ זֵיי הָאבֶּען דִי יִשְׂרָאֵל דֶערְוַוייטֶערְט פוּן דֶער גְרֶענִיץ פוּן דֶער מְלוּכָה פוּן יְרוּשָׁלַיִם, דֶערְנָאךְ הָאט זֵיי גָאט גֶעהָאלְפֶען דָאס דִי שְׁלַאפֶע חַשְׁמוֹנָאִים וָואס זֵיי זֶענֶען גֶעוֶועזֶען כֹּהֲנִים אוּנ מְלָכִים הָאבֶּען מְנַצֵּחַ גֶעוֶועזֶען דִי גְרֶעקֶען אוּנ הָאבֶּען זֵיי צוּ רִיבֶּען. שָׂעִיר הֶחֱנִיף עֵשָׂו הָאט חֲנִיפוֹת גֶעטְרִיבֶּען צוּ זַיין פָאטֶער יִצְחָק מִיט זַיין גֶעיֶעג, אוּנ דוּרְךְ דֶעם דָאס עֶר הָאט דְרַייא טְרֶערֶען גֶעלָאזְט בְּשַׁעַת אַז יִצְחָק הָאט גֶעבֶּענְטְשְׁט זַיין זוּהְן יַעֲקֹב הָאט עֶר דוּרְךְ דֶעם גֶעקְרִיגֶען יְרוּשָׁה דִי שְׁוֶוערְד אוּנ דִי מְלוּכָה. שׂוֹגֵב חֵלֶק יַעֲקֹב וָואס עֶר אִיז גֶעוֶועזֶען אַגְלַאטֶער מֶענְטְשׁ אִיז גֶעשְׁטַארְקְט גֶעוָוארֶען דָאס עֶר זָאל זַיין אֵיין הַאר אוֹיף זַיינֶע בְּרִידֶער, אוּנ מִיר הָאפֶען אַז לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וֶועט זִיךְ אוּמְקֶערֶען צוּ יִשְׂרָאֵל אִין צִיּוֹן גָאטְ׳ס מְלוּכָה: עֲשֵׂה לְךָ בְּצִיּוֹן מִיר בֶּעטֶען דִיךְ גָאט זָאלְסְט דִיר מַאכֶען אֵיין פָארְכְטִיגֶען

שֵׁם אִין צִיּוֹן, אוּנ זָאלְסְט זִי בֶּעגְלִיקֶען דָאס דַיין קֶענִיגְלִיכֶער שְׁטִיהְל זָאל רוּעֶן אִין אִיהְר וִוי פַאר צֵייטֶען. עוֹרֵר דֶערְוֶועק אוּנ מַאךְ אוֹיף וַואכֶען דִי שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם וָואס זִי אִיז גֶעוֶועזֶען דִי פְרֵייד פוּן אַלֶע לֶענְדֶער, אוּנ

בְּסָאֶךָ. בְּקִרְיַת מְלוּכָה: פְּנֵי מְאוֹר לְבָנָה וְחַמָּה תַּחְפִּיר וְיֵבוֹשׁוּ עוֹבְדֵימוֹ בְּשְׂאֵתְךָ מְלוּכָה: פְּאֵר עִיר יוֹפִי. לְבָרָה כַּחַמָּה. וְגַלֵּה לְנֶגְדֵּנוּ כְּבוֹד הַמְּלוּכָה: צְבָאוֹת גְּאוּלֵי צוֹעַן. שׁוֹרְרוּ בְּלֵיל חַג וְהוּא לַיְלָה נִשְׁמַר לְסַחֵף מְלוּכָה: צָעֲדוּ בְּמֵי שַׁעַל צָפוּ בְּרוּחַ שֶׁבֶל אָנָּה יוּנְטָעוּ וִיקַבְּלוּ מְלוּכָה: קוֹמְמוּ שַׁעֲרֵי זְבוּל בֵּית עוֹלָמִים. כִּי מְבֵינֵימוֹ שָׁבְתָה מְלוּכָה: קָדוֹשׁ יָבֹא בָּם לְעוֹלָמִים וְאָז יִשְׂאוּ רֹאשׁ. בְּחַדְּשׁוֹ מְלוּכָה: רְבִצָּה עֲדִינָה שָׁקְטָה מֵאַלְמוֹן. כִּי אָרַךְ לָהּ קֵץ הַמְּלוּכָה: רִיבוּ (נ״א ריצו) מוֹשִׁיעִים שְׂאוּ אֶדֶר מִתֵּימָן. וְשִׁיתוּ עַל אָדוֹן. הוֹד

כשחל יום ראשון בשבת

מְעֻמָּמִים. עֲלֵיהֶם לִמְלוֹךְ: סִכּוּת אֱלִילִים. כִּיּוּן גִּלּוּלִים. סָחוּב כְּמוֹ חֲלָלִים. יֻשְׁלָכוּ בְּלִי לִמְלוֹךְ: סוֹד אֵל אֵלִים. הָבוּ בְּנֵי אֵלִים. שְׂאוּ זִמְרָה וְהִלּוּלִים. לְאָדוֹן כִּי יִמְלוֹךְ: עִזּוּז יַד בְּהַשִּׂיאוֹ. לֶהָרִים נְשִׂיאוֹ. עֲמוּסָיו בְּנָשְׂאוֹ. יָעוֹז וְיִמְלוֹךְ: עַל רוּם מַשָּׂאוֹ. יָדֵהוּ בְּנָשְׂאוֹ. עַל הוֹד כִּסְאוֹ. יֵשֵׁב וְיִמְלוֹךְ: פּוֹר תְּפוֹרֵר אֶרֶץ. בְּכִלָּיוֹן וְחָרֶץ. פַּח בְּיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. יַרְגִּיז וְיִמְלוֹךְ: פַּחַד שׁוֹפְרוֹת

אוצר נחמד

מִיר זֶענֶען אָרוּם אִין מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וָואס פַאר לִיסְטִיגֶע יָמִים טוֹבִים קֶענֶען מִיר הָאבֶּען, דֶען דָאס אַלֶעס וָואס הַשי״ת הֶעלְפְט אוּנְז אִיז אַלֶעס נָאר מֵחֲמַת רַחֲמָנוּת,

פירוש ע״ט

מַאךְ אָנְבְּרֵייטֶען דַיין שְׁטִיהְל אִין דֶער קֶענִיגְלִיכֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם. פְּנֵי מְאוֹר דָאס פָּנִים פוּן דִי לַייט וָואס בּוּקֶען זִיךְ צוּ דֶער זוּנְן אוּנ צוּ דִי לְבָנָה וָאלְטְמוּ פֶערְשֶׁעמֶען אוּנ דִי וָואס דִינֶען צוּ זֵיי וֶועלֶען פֶערְשֶׁעמְט וֶוערֶען אִין דֶער צַייט אַז דוּ וֶועסְט זִיךְ דֶערְהֵייבֶּען אִין דֶער מְלוּכָה. פְּאֵר עִיר דוּ וָאלְסְט בֶּעשֵׁיינֶען דִי שֵׁיינֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם צוּ דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֶענֶען לוֹיטֶער וִוי דִי זוּנְן, אוּנ אַנְפְּלֶעק אִין אוּנְזֶער לַאנְד דֶעם כָּבוֹד פוּן דַיין מְלוּכָה. קוֹמְמוּ דִי טוֹיעֶרֶען פוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זֶענֶען פֶערְשְׁנִיטֶען גֶעוָוארֶען דֶען פוּן צְוִוישֶׁען זֵיי אִיז דִי מְלוּכָה פֶערְשְׁטֶערְט גֶעוָוארֶען. קָדוֹשׁ יָבֹא בָּם אָבֶּער אַז דֶער הֵיילִיגֶער גָאט וֶועט לֶעָתִיד לָבֹא קוּמֶען דוּרְךְ זֵיי קֵיין צִיּוֹן וֶועט עֶר שׁוֹין אֵייבִּיג מַאכֶען רוּעֶן זַיין שְׁכִינָה דָארְטֶען, אוּנ דֶעמְסְטְמָאל וֶועלֶען דִי טוֹיעֶרֶען אוֹיפְהֵייבֶּען זֵייעֶר הוֹיפְּט אַז עֶר וֶועט בֶּענַייעֶן דִי מְלוּכָה. רִיבוּ מוֹשִׁיעִים קְרִיגְט גָאטְ׳ס קְרִיג אִיהְר הֶעלְפֶער מָשִׁיחַ בֶּן דָוִד אוּנ מָשִׁיחַ בֶּן

הַמְּלוּכָה: שָׁוְא שָׂנֵא אֵל. וְהוּא עַל לְשׁוֹנֵנוּ. בַּקֵּשׁ אֱמֶת וָאַיִן וְרָחְקָה מְלוּכָה: שַׁדַּי הָסֵר אָוֶן מִצְּבָאֶיךָ. וְיָרִיעוּ לְךָ תְּרוּעַת מְלוּכָה: תַּחֲגוֹר גֵּאוּת תִּתְאַזָּר עוֹז לְבַל יִשְׂתָּרֵר. זָר בִּמְלוּכָה: תִּכּוֹן תֵּבֵל. כִּי יִנָּעֵר רָשָׁע. וְיָשֵׂם צֶדֶק לְרַגְלָיו. וְיִצְנוֹף מְלוּכָה: תָּקוּם גּוֹיִם תּוֹכִיחַ לְאֻמִּים. תִּשְׁבּוֹר מַטֵּה רֶשַׁע מוֹשֵׁל הַמְּלוּכָה: חזן תַּעֲבִיר טוּמְאָה. תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ תִּקָּרֵא נֶצַח יָחִיד בִּמְלוּכָה:

כשחל יום ראשון בשבת

עֶרֶץ. יְשַׁלֵּשׁ וּבָם יֶרֶץ. פְּאֵר מִכְּנַף הָאָרֶץ. יַעֲלוּ כִּי יִמְלוֹךְ: צְבִי מֵהֲדוֹם יַעַל. וְאֶדֶר מִשַּׁעַל. צַהַל מִשְּׁמֵי מַעַל. יְרַנְּנוּ כִּי יִמְלוֹךְ: צְבָאוֹת כָּל פּוֹעַל. לְצַלְעָם יַרְתִּי תַעַל. צְפִירַת פְּאֵר לְהַעַל. הֵן לְצֶדֶק יִמְלוֹךְ: קְצִינִים אֲשֶׁר מָלְכוּ. אַדֶּרֶת יַשְׁלִיכוּ. קוֹל יִתְּנוּ וְיַמְלִיכוּ. לְאָדוֹן כִּי יִמְלוֹךְ: קְרוּאִים יִמְלוֹכוּ. וְאַחֲרָיו יְהַלֵּכוּ. קוֹמְמִיּוּת יֵלֵכוּ. וּבְרֹאשָׁם יִמְלוֹךְ: רָז הַמְּכֻמָּן. לְיוֹם זֶה מְזוּמָּן. רָשׁוּם לְמוֹעֵד וּזְמָן. וּבוֹ נוֹקֵם יִמְלוֹךְ: רוֹעֶה נֶאֱמָן. בְּבוֹאוֹ מִתֵּימָן. רוּחַ יַסְעִיר בְּתֵימָן. וּבְגִלְעָד יִמְלוֹךְ: שַׁאֲנָן עֲלִיּוֹת. וְסוֹד פְּלִיאוֹת. שִׁיר מִתַּלְוּלִיּוֹת. יִפְצְחוּ כִּי יִמְלוֹךְ: שְׁאִיּוֹת תַּחְתִּיּוֹת. וְהוֹד אוֹתִיּוֹת. שְׁאוֹן הֲמוֹן בְּרִיּוֹת. יָרִיעוּ כִּי יִמְלוֹךְ: תִּכּוֹן כֵּם כַּשֶּׁמֶשׁ. שְׁמוֹ לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ. תּוֹאֲרוֹ כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ. בְּמָלְכוֹ יִמְלוֹךְ: חזן תּוֹמֵךְ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ. וְעַד מְבוֹאַת שֶׁמֶשׁ. תַּמָּה בָּרָה כַּשֶּׁמֶשׁ. יְרוֹמֵם וְיִמְלוֹךְ: ועל כן נקוה וכו׳

פירוש ע"ט

יוֹסֵף און נֶעמְט אַרָאפּ דִי קֶענִיגְלִיכֶע קְלֵייד פוּן תֵּימָן און לֵייגְט אוֹיף דֶעם הַאר גָאט דִי פְּרַאכְט פוּן מְלוּכָה. שָׁוְא שָׂנֵא אֵל גָאט הָאט פַיינְד פַאלְשְׁקֵייט און דָאס פַאלְשְׁקֵייט אִיז אוֹיף אוּנְזֶער צוּנְג, גָאט זוּכְט בַּיי אוּנְז דֶעם אֱמֶת אָבֶער עֶר גֶעפִינְט נִיט, דְרוּם אִיז פוּן אוּנְז דֶערְוַוייטֶערְט גֶעוָוארֶען זַיין מְלוּכָה. שַׁדַּי דוּ אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט מַהוּ אָפּ אוּמְרֶעכְט פוּן דַיינֶע יִשְׂרָאֵל וָועלֶען זֵיי שַׁאלֶען צוּ דִיר אֵיין שַׁאלוּנְג פוּן מְלוּכָה. תִּכּוֹן תֵּבֵל דִי וֶועלְט וֶועט וֶוערֶען רֶעכְטְפַארְטִיג אַז עֶס וֶועט פוּן אִיהְר אוֹיסְגֶעטְרֵייסִילְט וֶוערֶען דִי שְׁלֶעכְטִיגְקֵייט, און גָאט וֶועט מַאכֶען הֶערְשֶׁען דִי גֶערֶעכְטִיגְקֵייט און וֶועט זִיךְ אָן קְרֵיינֶען מִיט מְלוּכָה. תּוּשְׂגַּב לְבַדֶּךָ וֶועט גֶעשְׁטַארְקְט וֶוערֶען דַיין נָאמֶען אַלֵיין. תִּקָּרֵא נֶצַח דוּ וֶועסְט אֵייבִּיג גֶערוּפֶען וֶוערֶען דֶער אֵיינְצִיגֶער גָאט אִין מְלוּכָה:

אוצר נחמד

וָואס עֶר דֶערְבַּארִימְט זִיךְ אוֹיף אוּנְז כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, אָבֶער מִיר פַאר דִינֶען זִיךְ

על כן נקוה לך יי אלהינו. לראות מהרה בתפארת עזך, להעביר גלולים מן הארץ, והאלילים כרות יכרתון, לתקן עולם במלכות שדי, וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות אליך כל רשעי ארץ, יכירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברך, תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפולו, ולכבוד שמך יקר יתנו, ויקבלו כלם את עול מלכותך, ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד: כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד: ככתוב בתורתך יי ימלוך לעולם ועד:

ונאמר לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, יי אלהיו עמו, ותרועת מלך בו: ונאמר, ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם, יחד שבטי ישראל: ובדברי קדשך כתוב לאמר, כי ליי המלוכה ומושל בגוים: ונאמר, יי מלך גאות לבש, לבש יי עוז התאזר, אף תכון תבל בל תמוט: ונאמר, שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר, כה אמר יי מלך ישראל וגאלו יי צבאות, אני ראשון ואני

אוצר נחמד

דאס אלעס ניט, נאר אויף בארג, דערום בעטען מיר „והביאנו לציון עירך" זאלסט אונז צוריק ברענגען קיין ציון וירושלים, מיר זאלען צוריק האבען דאס בית המקדש מיט כהנים אונ דאס מזבח, ועלען מיר דיך צוריק דינען מיט יראה ואהבה, אונ מיר וועלען זיך פאר דינען ביי דיר אלעס גוט'ס פאר מעות מזומן, פאר די מצות ומעשים טובים וואס מיר וועלען טהון, אמן:

אחרון, ומבלעדי אין אלהים: ונאמר, ועלו מושיעים בהר ציון, לשפוט את הר עשו, והיתה ליי המלוכה: ונאמר, והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב לאמר, שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אלהינו ואלהי אבותינו, מלוך על כל העולם כלו בכבודך, והנשא על כל הארץ ביקרך, והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך, וידע כל פעול, כי אתה פעלתו, ויבין כל יציר, כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו, יי אלהי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה: קדשנו במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, שבענו מטובך ושמחנו בישועתך, וטהר לבנו לעבדך באמת, כי אתה אלהים אמת, ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי, מלך על כל הארץ, מקדש ישראל ויום הזכרון:

מען בלאזט שופר, דיזען סדר:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט, כל יצורי עולמים, אם כבנים אם כעבדים. אם כבנים, רחמנו כרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו, איום קדוש:

ארשת שפתינו יערב לפניך אל רם ונשא מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תקיעתנו ותקבל ברחמים וברצון סדר מלכיותינו:

אורחות משפט

היום הרת עולם וכו׳, היינט איז די וועלט געווינען א קינד, וועלען מיר פארשטיין בעשאפען געוואָרען ווי אפרוי טהוט צו וואס גלייכט מען עם צו א געווינערין על פי

די טייטש פון „היום הרת עולם״, און „ארשת שפתינו״, געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג:

אפחד במעשי. אדאג בכל עת. אירא ביום דין. בבאי לזכרון: אדרוש לחנון. אחלה לרחום. אחנן לחק לי יום לזכרון: בבאי למשפט במי אשען. ומי יחפש לי צדק לזכרון: באבות בטחתי. ופעלם אכלתי. והם היו לי. קדם לזכרון: גברה זרועי כשה מחני נא. לבל ימח מני שם וזכרון: גבר אם יעמוד לפניו היועיל. בעת יבקש מני זכות לזכרון: דצתי בלובש אפוד. וחושן המשפט. אשר בם הוחק שמי לזכרון:

כשחל יום ראשון בשבת

זכר תחלת כל מעש. אשר בכל שנה נעש. תוחלתם למאס. יוצר כל יזכור: תוכחת מעש. אם יצאה בכעס. תומך למענו יעש. ויצורים יזכור: זכר שמבראשית. תבואת ראשית. שורש בכור ראשית. ירא ויזכור: שצף הרישית. אם חר להשית. שובה אשר השית. לשובבים

אורחות משפט

משל, א גרויסען עושר'ס פרוי האט נאך דער חתונה אלאנגע צייט קיין קינדער ניט געהאט, און יעצט האט איר השי"ת געהאלפען זי איז טראגען געווארען, איז

פירוש ע"ט

אפחד במעשי איך פארכט מיך ווענען מיינע שלעכטע מעשים, איך זארג אלע צייט, איך פארכט מיך אין דעם יום הדין, אז איך וועל קומען געבראכט צו ווערען פאר גאט אין דעם טאג ראש השנה. בבאי למשפט אז איך קום צו משפט אן וועמען זאל איך מיך אנשפארען, איך האב מיך תמיד פערזיכערט אן זכות אבות, און דעם זכות פון זייערע מעשים האב איך שוין לאנג אויפגעגעסען וואס זיי זענען מיר בייגעשטאנען פארציטען צו איין גוטע געדעכעניש פאר גאט. גברה זרועי מיין קראפט האט זיך געשטארקט, אז משה רבינו האט געזאגט צו גאט אויב דו ווילסט ניט פערגעבען צו די ישראל די זינד פון עגל זאלסטו מיך אויסמעקען פון דיין תורה, האט עס מיר געהאלפען דאס עס זאל ניט אפגעמעקט ווערען מיין נאמען און מיין געדעכעניש. אבער אז די גרויסע צדיקים זענען שוין ניט דא קען דען העלפען איין אנדערער מענטש אז ער וועט זיך שטעלען פאר גאט בעטען אין דער צייט אז ער וועט זוכען פון מיר זכיות און א געדעכעניש פון מעשים טובים. דצתי בלובש איך האב מיך געפרייט מיט אהרן הכהן וואס ער האט אן געקליידעט דעם אפוד און חושן, וואס דרויף איז געווען געקריצט די נעמען פון די צוועלף שבטים צו א זכרון.

דִּלֵּג בְּמַחְתָּה עַד יֵעָצֵר נֶגֶף. בְּגֶשֶׁת זָר מִכֹּהֵן. יָקוּד לְזִכָּרוֹן: הַבִּיטָה אֵל בְּעֹמְדִי לְפָנֶיךָ אֵין בְּקִרְבִּי אֱנוֹשׁ תָּוִי לְזִכָּרוֹן: הֲיֵשׁ מִי יְפַלֵּל וְיָשִׁיב חֵמָה וְיוּחַק לַדּוֹרוֹת שְׁמוֹ לְזִכָּרוֹן. וּמִי שׂוֹנֵא בֶּצַע יְדַבֵּר עֲנוּ בִי. וַיַּעַן וַיֹּאמֶר עַד אָדוֹן לְזִכָּרוֹן: וּבִטְלֵה חָלָב יְכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ וּכְנֶגֶד שְׁנֵי עֳפָרִים יַעַל לְזִכָּרוֹן. זַעַף יֵרֵא וַיֹּאמֶר. תְּהִי יָדְךָ בִּי אֲשֶׁר כְּלֵב אֱלֹהָיו. הוּא לְזִכָּרוֹן: זָעַק וְהֵשִׁיב חֶרֶב אֶל נְדָנָהּ. וְהוּשַׁת לוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ כֵּם לְזִכָּרוֹן: חִכִּיתִי בְּעֵת

כשחל יום ראשון בשבת

יִזְכּוֹר: זֵכֶר רֹאשׁ עֲפָרוֹת. וְתוֹלְדוֹת סְפוּרוֹת. רְשׁוּם סְפוּרוֹת לְמִסְפָּר חוֹל יִזְכּוֹר: רוֹבַע מִסְפָּרוֹת. מַחֲנֵי לְכַפָּרוֹת. רֶגֶשׁ שׁוֹפָרוֹת. לְשַׁפְּרֵם יִזְכּוֹר: זֵכֶר קְרִיאַת סֵפֶר. אֲשֶׁר גָּלְמֵי שֶׁפֶר. קָצַב לוֹ בַּסֵּפֶר. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יִזְכּוֹר: קָצַב אִם הוּחֲרַט בַּסֵּפֶר. לְבִלְתִּי מְצוֹא כּוֹפֶר. קִיּוּם זִכְרוֹן זֶה סֵפֶר. לְפָנָיו יִזְכּוֹר: זֵכֶר צָפוּן מוֹרְדֵי אוֹר. תְּמִים דּוֹר כָּאוֹר. צִיָּה כְּחַר לָאוֹר. קְנוּיָךְ

פירוש ע"ט

הַבִּיטָה אֵל זֶעה גָאט וָוען אִיךְ שְׁטֵיי פַאר דִיר עֶס אִיז נִיט פֶערְהַאנְדֶען קֵיין מֶענְטְשׁ צְוִוישֶׁען אוּנְז וָואס אִיךְ זָאל קֶענֶען בֶּעצֵייכֶענֶען זַיין זְכוּת צוּ

ארחות משפט

בַּיי זֵיי גֶעוֶועןْ אַ גְרוֹיסֶע פְרֵייד וָואס אִיז אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר, זֵיי הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיסְגֶעקוּקְט דִי מִינוּט וָואס דָאס גֶעלִיבְּטֶע קִינְד וֶועט שׁוֹין גֶעבָּארִין וֶוערֶען, אוּנ

אַ גוּטֶע גֶעדֶעכֶענֶעשׂ. הֲיֵשׁ מִי אִיז דֶען דָא אַזֶעלְכֶער וָואס עֶר זָאל בֶּעטֶען אוּנ זָאל אוּמְקֶערֶען גָאטְ'ס צָארֶען אוּנ זַיין נָאמֶען זָאל אָנְגֶעשְׁרִיבֶּען וֶוערֶען אוֹיף אֵייבִּיג צוּ אַ זִכָּרוֹן אַזוֹי וִוי פִּנְחָס. וּבִטְלֵה אוּנ וואו אִיז הַיינְט דָא אַזֶעלְכֶער וָואס עֶר זָאל מְכַפֵּר זַיין אוֹיף אוּנְז מִיט אַ זֵייגֶענְדִיגֶע לֶעמֶעלֶע, אַזוֹי וִוי שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא הָאט גֶעטְהוּן, אוּנ זַיין נָאמֶען זָאל אוֹיפְגֵיין צוּ אַ גֶעדֶעכֶענֶעשׂ גְלַייךְ מִיט מֹשֶׁה אוּנ אַהֲרֹן. זַעַף גֶעפִינְט זִיךְ הַיינְט אַזוֹי אַ מֶענְטְשׁ וִוי דָוִד הַמֶּלֶךְ דָאס בְּשַׁעַת עֶר הָאט גֶעזֶעהְן גָאטְ'ס צָארֶען אוֹיף יִשְׂרָאֵל אוּנ דֶער מַלְאָךְ שְׁטֵייט אוּנ פְּלָאגְט דָאס פָאלְק מִיט אַ מַגֵּפָה הָאט עֶר גֶעזָאגְט צוּ גָאט לָאז בֶּעסֶער דַיין שְׁלַאק אִין מִיר זַיין, אוּנ הָאט גֶעשְׁרִיעֶן מִיט תְּפִלָּה, דוּרְךְ דֶעם הָאט דֶער מַלְאָךְ אוּמְגֶעקֶערְט דִי שְׁוֶוערְד אִין אִיהְר שֵׁייד אַרַיין, דְרוּם הָאט עֶר זוֹכֶה גֶעוֶועןْ דָאס זַיין שְׁטִיהְל פוּן מְלוּכָה אִיז גֶעבְּלִיבֶּען אוֹיף אֵייבִּיג, אַזוֹי וִוי דִי זוּנְן צוּ אַ גֶעדֶעכֶענֶעשׂ. חִכִּיתִי אִין דֶער צֵייט פוּן אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, אַז דִי הִימֶעל זֶענֶען פֶערְהַאלְטֶען גֶעוָוארֶען

עוֹצֵר. לְפוֹתֵחַ וּמַמְטִיר כְּמֵשִׁיב רוּחַ לַיֶּלֶד. אָבוּד
מִזִּכָּרוֹן: חַי לִרְאוֹת בְּרִית בִּדְבָרוֹ קִנֵּאתִי. כִּי עָזְבוּ עַם
בְּרִית וְזִכָּרוֹן: טֶרֶם הָיָה לִי מְכַפֵּר פָּנִים. מִנְחָה הוֹלֶכֶת
כְּשׁוֹחַד לְזִכָּרוֹן: טֶרֶף נֵרְדְּ וְסַמִּים. לְמֵסַב חֲדָרָיו. דָּם
וְחֵלֶב לְנִיחוֹחַ. וְלֶחֶם הַפָּנִים לְזִכָּרוֹן: יָצַגְתִּי עַל גֶּחָלֵי
רֵקָה. כִּי לֹא אַלְמָן. שַׁתִּי לְזִכָּרוֹן: יָהּ אֶבְטַח בָּךְ וְלֹא
בִּנְדִיבִים. כִּי הֵמָּה בַּקֶּבֶר. וְלָנֶצַח שִׁמְךָ לְזִכָּרוֹן: כָּל
אֵלֶּה סְמָכוּנִי וְרַחֲמֶיךָ בְּקַשְׁתִּי. לוּלֵי הֵם תַּמְתִּי. וְאֵינִי
לְזִכָּרוֹן: כִּי הֵם בִּזְרוֹעַ עָדֶיךָ (לֹא) בָּאוּ. רוֹמְמוֹתֶיךָ

כשחל יום ראשון בשבת

יִזְכּוֹר: צְפוּפִים פְּנֵי נָאוֹר. מִשְׁפָּטָם תֵּת לָאוֹר. צַחַן רוֹעַ שְׂאוֹר. בְּרִיב כָּל
יִזְכּוֹר: זֵכֶר פְּעוּלַּת אֶזְרָח. הֶעֱרַתָּ מִמִּזְרָח. פָּעֳלוֹ יִזְרָח. בְּקֶרֶב שָׁנִים יִזְכּוֹר:
פַּח אִם הוּטְרַח. פְּרָחָיו לְמֹרַח. פִּלּוּלוֹ יִצְרַח. בַּעֲדָם יִזְכּוֹר: זֵכֶר עֲקֵדַת
מוֹרִיָּה. כְּהִיַּת רְאִיָּה. עֲדֵי עֵרוֹם וְעֶרְיָה. סְבוּכוֹ יִזְכּוֹר: עֵצֶב טְרִיָּה. אִם
כּוֹאֲבָה פּוֹרִיָּה. עֲתָרוֹ לִרְאִיָּה. וְלִזְכוּת יִזְכּוֹר: זֵכֶר סְכָם חֲלָם. וְעָלָיו

ארחות משפט

יֶעצְט גֵייט זִי שְׁוֶוער צוּם קִינְד, מֶען הָאט אַרָאפּ גֶעבְּרֶענְגְט צוּ אִיהר אַ קָאנְסוּלְע דָאקְטוֹרִים מִיט גְרוֹיסֶע פְּרָאפֶעסָארֶען אָפּ צוּ נֶעמֶען דָאס קִינְד, ווִי זֵיי הָאבֶּען גֶע־

פירוש ע"ט

פוּן רֶעגֶען, הָאבּ אִיךְ גֶעקָאנְט הָאפֶען אוֹיף אֵלִיָּהוּ דָאס עֶר זָאל מִיט זַיין תְּפִלָּה עֶפֶענֶען דִי הִימֶעל אוּנ מַאכֶען רֶעגִינֶען. טֶרֶם פְרִיעֶר הָאבּ אִיךְ גֶע־
הַאט אֵיין כֹּהֵן ווָאס פְּלֶעגְט מִיט אַ קָרְבָּן מִנְחָה אָפְּווִישֶׁען גָאטְ'ס צָארֶען. אוּנ דָאס אִיז מִיר גֶעוֶועזֶען אַזוֹי ווִי אֵיין שׁוֹחַד צוּ אֵיין גוּטֶען זִכָּרוֹן. יָצַגְתִּי אָבֶּער אַז אִיךְ הָאבּ עֶס אַלֶץ פֶערְלָארֶען בִּין אִיךְ גֶעבְּלִיבֶּען שְׁטֵיין ווִי אַ לֵיידִיגֶער טָאפּ אוֹיף הֵייסֶע קוֹילֶען דָאס דֶער טָאפּ וֶוערְט פֶערְדָארְבֶּען פוּן פַייעֶר ווַייל עֶר אִיז לֵיידִיג, אַזוֹי פֶערְדַארְבֶּען אוּנְז אוּנְזֶערֶע זִינְד ווַייל מִיר זֶענֶען גֶעבְּלִיבֶּען לֵיידִיג פוּן דִי אַלֶע מִצְוֹת, נָאר אִיךְ נֶעם מִיר אֵין זִין אַרַיין ווָאס דוּ גָאט הָאסְט גֶעזָאגְט דָאס מִיר וֶועלֶען נִיט פֶערְלָאזֶען זַיין אוֹיף אֵייבִּיג פוּן דִיר. כָּל אֵלֶּה חָאטְשֶׁע דִי אַלֶע צַדִּיקִים הָאבֶּען מִיר אוּנְטֶער־ גֶעלֶעהְנְט מִיט זֵייעֶר זְכוּת, דָאךְ הָאבּ אִיךְ דַיין דֶערְבַּארֶעמְקֵייט אוֹיךְ גֶעמוּזְט בֶּעטֶען, דֶען וֶוען נִיט דַיינֶע דֶערְבַּארֶעמְקֵייט ווָאלְט אִיךְ שׁוֹין לַאנְג פֶערְלֶענְט גֶעווָארֶען אוּנ ווָאלְט שׁוֹין נִיט גֶעדַאכְט גֶעוֶועזֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט. כִּי הֵם דֶען אֲפִילוּ דִי צַדִּיקִים אַלֵיין זֶענֶען אוֹיךְ פַאר דִיר נִיט גֶעקוּמֶען

בְּפִיהֶם שְׂמוֹ לְזִכָּרוֹן: לְיוֹם זֶה נִכְמָס. סְכֵם חֶשְׁבּוֹנוֹת תְּחִלָּה לְיָמִים וְרֹאשׁ לְזִכָּרוֹן: לְהִקָּרֵא בּוֹ כְּתָב עֵט וְשָׁמִיר. גָּלוּי וּבָאֵר. וְיָדוּעַ לְזִכָּרוֹן: מָוֶת וְחַיִּים שָׁלוֹם וּמִלְחָמוֹת צַחֲצָחוֹת וְשׂוֹבַע. בָּאִים לְזִכָּרוֹן: מַעַלְלֵי גֶבֶר וּמִסְפַּר צְעָדָיו. נִשְׁכָּחוֹ מֵאֱנוֹשׁ וְלָאֵל לְזִכָּרוֹן: נִסְתְּרָה דְרָכַי. מִי יוּכַל שִׂיחַ. לַשָּׁוְא נִכְתָּב לִי. חֵטְא לְזִכָּרוֹן: נֶגֶד פְּנֵי גֶבֶר מַעֲשָׂיו יוֹכִיחוּ וְיַעֲנֶה בּוֹ כַּחֲשׁוֹ. עֵד לְזִכָּרוֹן: שִׂיחוֹ מְזִימוֹת אֵל. יַחַד כָּל בְּנֵי אִישׁ. עוֹבְרֵי תַּחַת

כשחל יום ראשון בשבת

מְחוּקָּם. שָׂרֵי אַרְבַּע וְעֶלֶם. בּוֹ כְּמֵאָז יִזְכּוֹר: שָׂרִיגָיו בְּמַעֲלָם. וַיֹּאמַר לְנֶעְלָם. שִׂיחוֹ יוֹעִילָם. בְּרִית לִזְכּוֹר: זֵכֶר נְקוּבֵי מַטּוֹת. שְׁבוּעוֹת מַטּוֹת. נְדִידוֹת הַמַּטּוֹת. לְאַמְּצָם יִזְכּוֹר: נוֹשֵׂא עוֹל מוֹטוֹת. אִם פָּץ לְהַמְּטוֹת. נֶפֶץ חֲדַר הַמִּטּוֹת. לְכִפּוּר יִזְכּוֹר: זֵכֶר מְצוּקִים. יְסוֹד מוּצָקִים. מִפְּעָלָם לְצוֹעֲקִים. בְּפוּט חָשׁ לִזְכּוֹר: מִפִּי יוֹנְקִים. אֲשֶׁר בַּסּוּף נוֹאֲקִים. מַאֲמַר בְּרִית וְחוּקִים. דְּבַר קָדְשׁוֹ יִזְכּוֹר: זֵכֶר לִין כְּפָרִים. וְאִמְרֵי שְׁפָרִים. לִמְשַׁלְּמֵי פָרִים. בְּשָׂפָה יִזְכּוֹר: לְעֵת

פירוש ע"ט

בעטען מיט דעם כח פון זייערע מעשים טובים זיי האלטען נאר דיין דערהייבענע מדת החסד אין זייער מויל צו איין זכרון. ליום צום טאג ראש השנה איז בעהאלטען די צאל פון די מעשים פון א גאנץ יאהר. להקרא בו אין דעם טאג מוז געלייענט ווערען די מעשים וואס זענען פערשריבען מיט איין פען וואס קריצט איין די אותיות גאנץ טיעף אזוי ווי מיט דעם נאגיל פון שמיר, זיי זענען דייטליך אונ אויפ'ן אונ בעוואוסט פאר גאט צו איין זכרון. מות וחיים טויט אונ לעבען, שלום אונ מלחמה, דארשט אונ זעטונג, די אלע זאכען קומען צו געדעכעניש. נסתרה דרכי ווער קען דען זאגען מיין וועג איז פערבארגען פון גאט אומזיסט איז מיינע זינד אנ־געשריבען געווארען צו איין זכרון. נגד די מעשים וועלען דאך דעם מענטשען אין געזיכט בעווייזען, אונ זיין פאלשקייט וועט דאך אויף איהם עדות זאגען צו איין זכרון. שיחו דערציילט גאט'ס וואונדערליכע געדאנקען אלע מענטשען צו זאמען וואס גיין דורך אונטערען רוט אזוי ווי שאף צו איין

ארחות משפט

זעהן אז מען וועט דאס קונד נישט קענען גרינג אפ נעמען ריפט דער גרעסטער פראפעסאר אוועק דעם מאן אין א ווינקעלע אריין אונ זאגט צו איהם זאלסט וויסען

שֵׁבֶט. כַּצֹּאן לְזִכָּרוֹן: חזן סוֹגֵר דֶּלֶת בְּעַד תְּמִימִים בְּזַעַם. עַד בֹּא קִצָּם. צֵאת לְזִכָּרוֹן:

עֹשֵׂה פֶלֶא לְחַיִּים. לְבַל יִהְיוּ כְּמֵתִים. הֲיֵשׁ אֻמָּתְךָ בַּקֶּבֶר לְזִכָּרוֹן. עוֹרַרְתָּ אָז בְּפוֹעַל. עוֹרְרֵנוּ בְּלֹא פוֹעַל. הֲלֹא לְנִפְלְאוֹתֶיךָ תַּעַשׂ לְזִכָּרוֹן: פְּנֵה אֱלֹהִים בְּיוֹשְׁבֵי גַנִּים הַקְשֵׁב לְנִדְבָּרֵימוֹ. בְּדַת לְזִכָּרוֹן: פְּעָלָם לְפָנֶיךָ. וּשְׂכָרָם אִתָּךְ אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים. בְּסֵפֶר לְזִכָּרוֹן: צָצוּ שׁוּעָלִים מְחַבְּלִים כְּרָמִים. לְהַכְרִית מִגֶּפֶן

כשחל יום ראשון בשבת

בְּקוֹר סְפָרִים. סְתָרִים מְסַפְּרִים. לִשְׁנֵי עֳפָרִים. לְצֶדֶק יִזְכּוֹר: זֵכֶר כְּבוֹד מִשְׁכָּן. מְקוֹם דוד שָׁכַן. כְּרוּבִים בּוֹ שִׁכֵּן. חֶסֶד נְעוּרִים יִזְכּוֹר: כִּיּוֹר עִם כַּן. וְנוֹעַם קוֹל דוֹכַן. כַּבִּיר בְּיוֹם מוּכָן. לִנְבוֹנִים יִזְכּוֹר: זֵכֶר יְלִיד נוּן. וּמִשְׁפְּטֵי אוּרֵי אֶפְנוּן. יִזָּכְרוּ בְּרִנּוּן. פִּלְאָם לִזְכּוֹר: יוֹקֵשׁ בְּרַק הַשָּׁנוּן. אִם הוּשְׁלַף לְתַאֲנוּן. יַקְשִׁיב תַּחֲנוּן. חֲנוּנָיו לִזְכּוֹר: זֵכֶר טַעַם שׁוֹפְטִים. וְאוֹת קְצִיר חִטִּים. טֶפֶשׂ שׁוֹטִים. יְחַתֵּל מִלִּזְכּוֹר: טוֹרַח אַרְבַּעַת שְׁפָטִים. אִם נֶעֶנְשׁוּ נִשְׁפָּטִים.

ארחות משפט

אַז דיין פְרוֹי אִיז יֶעצְט אִין אַ שְׁרֶעקְלִיכֶען גֶעפַאהְר הָאסְטוּ צְוַויי בְּרֵירוֹת, אוֹיבּ דִי ווילְסְט דַיין פְרוֹי זָאל לֶעבֶּען וֶועט מֶען מוּזֶען דָאס קִינְד אַרוֹיס נֶעמֶען פוּן אִיהְר

פירוש ע"ט

זִכָּרוֹן, סוֹגֵר דֶּלֶת גָאט פֶערְשְׁלִיסְט דִי טִיהְר פַאר דִי פְרוּמֶע לַייט זֵיי צוּשִׁיטְ־צֶען בְּעֵת עֶס אִיז אַ צָארֶען, אַזוֹי וִוי עֶר הָאט דֶעם נֹחַ אַיינְגֶעשְׁלָאסֶען אִין תֵּיבָה בְּעֵת הַמַּבּוּל בִּיז עֶס אִיז גֶעקוּמֶען זֵייעֶר סוֹף אַרוֹיסְצוּגֵיין צוּ אֵיין גוּטֶען זִכָּרוֹן:

עֹשֵׂה פֶלֶא לְחַיִּים מִיר בֶּעטֶען דִיךְ גָאט טְהוּ וואוּנְדֶערְלִיכֶע חֲסָדִים צוּ דִי לֶעבֶּעדִיגֶע דָאס זֵיי זָאלֶען נִיט זַיין וִוי טוֹיטֶע. קֶען דֶען גֶערִימְט זַיין דַיינֶע וָוארְהַאפְטִיגֶע חֲסָדִים אִין קֶבֶר צוּ אֵיין זִכָּרוֹן. פְּנֵי אֱלֹהִים קֶער זִיךְ גָאט צוּ דִי וָואס זִיצֶען אִין דִי בָּתֵּי מִדְרָשִׁים אוּנ לֶערְנֶען תּוֹרָה וָואס דוּ פֶערְנֶעמְסְט זֵייעֶרֶע רֵייד וָואס זֵיי רֵיידֶען אִין דֶער תּוֹרָה צוּ אֵיין זִכָּרוֹן. פָּעֳלָם זֵייעֶר וֶוערְק אִיז בֶּעקַאנְט פַאר דִיר אוּנ זֵייעֶר שָׂכָר אִיז בַּיי דִיר, זֵיי עֶסֶען בְּרוֹיט מִיט טְרוֹיעֶרְקֵייט אוּנ מִיט צַעַר, בַּיי דִיר אִין סֵפֶר אִיז דָאס אָנְגֶעשְׁרִיבֶּען צוּ אַ זִכָּרוֹן. צָצוּ שׁוּעָלִים דִי פִיקְס וָואס פֶערְדַארְבֶּען דִי וַויינְגֶערְטְנֶער דָאס זֶענֶען דִי מִצְרִיִּים וָואס הָאבֶּען פֶערְדָארְבֶּען דִי יִשְׂרָאֵל הָאבֶּען גֶעקוּקְט צוּ פֶערְשְׁנַיידֶען פוּן וַויינְשְׁטָאק דָאס הֵייסְט פוּן יִשְׂרָאֵל דֶעם שׁוֹרֶשׁ

שֹׁרֶשׁ וְזִכָּרוֹן: צְרָרוּם בְּפֶרֶךְ. נָאֲקוּ וְנוֹשְׁעוּ בְּכוֹשֶׁר הַרְרֵי קֶדֶם. הוּחַק לְזִכָּרוֹן: קֶדֶם בַּנְתָּ לְדוֹרוֹת. וְאֵין בָּהֶם חֵפֶץ. חִלַּפְתָּם וְאִבַּדְתָּם. מֵהֱיוֹת לְזִכָּרוֹן: קַחַת דוֹר מֵאֶלֶף אֲמָרֶיךָ הִנְחַלְתָּם. לְמַעֲנָם בְּכָל דוֹר חַקְתָּ לְזִכָּרוֹן: רָם חָשַׁק מְאֹד בְּכַלַּת נְעוּרִים. הֲרוּגֶיהָ וַעֲנִיֶּיהָ תַּתָּה לְזִכָּרוֹן: רָצְתָה אַחֲרֶיךָ בְּגֵיא צִיָּה וְצַלְמָוֶת. אַהֲבַת כְּלוּלוֹתֶיהָ תַּעַשׂ לְזִכָּרוֹן: שִׁחֲתוּ עַם זוּ. שְׂאֵת שִׁמְצָה

כשחל יום ראשון בשבת

טֶבַע מִשְׁפָּטִים. אֲשֶׁר שָׂם יִזְכּוֹר: זֵכֶר חֲצוֹת לַיְלָה. וְתוֹדוֹת מִשְׁפְּטֵי לַיְלָה. חוֹשֶׁךְ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה. נִגּוּנוֹ לָמוֹ יִזְכּוֹר: חֵקֶר מִפְקַד לַיְלָה. יְגִיעַ בְּלַהַב לַיְלָה. חוֹק הֶגֶה יוֹמָם וָלַיְלָה. לְגִיהָם יִזְכּוֹר: זֵכֶר זֶה זְבוּל. אֲשֶׁר בְּבִצְעֵי חָבוּל. זְדוֹנוֹת סָבוּל. עוֹד כָּל יִזְכּוֹר: זַעַם כְּמַבּוּל. אִם יָצָא לְחִבּוּל. זִכְרוֹן יֶרַח בּוּל. לְחֶמְלָה יִזְכּוֹר: זֵכֶר וְכֹחַ כָּל פּוֹעַל. בְּקַו וָפֶלֶס יַעַל. וְאִם בְּמֶרֶד וְאִם בְּמַעַל. רַב חֶסֶד יִזְכּוֹר: וְאִם טוֹב וְאִם רַע. אֲשֶׁר בּוֹ יֶאֱרַע. וְסָתוּ יִפָּרַע. בְּסַאסְּאָה מִלִּזְכּוֹר: זֵכֶר הַחַיִּים. עַד כַּמָּה הֵם חַיִּים. הֵן לַמָּוֶת אִם לַחַיִּים. חַי חַי יִזְכּוֹר: הֲמוֹן שָׁאוֹן בְּרוּאִים. יַעַבְרוּ לְפָנָיו כִּמְרִיאִים. הֲלֹא

פירוש ע"ט

און דעם זכרון. צררום בפרך די מצריים האבען די ישראל בעליידיגט מיט שווערע ארבייט האבען זיי געשריגען צו גאט זענען זיי געהאלפען גע־ווארען פון וועגען די מעשים טובים פון די אבות וואס זיי זענען געגליכען צו די שטארקע בערג וואס זייער זכות איז אנגעשריבען צו איין זכרון. קחת דו האסט גענומען דאס דור המדבר און האסט זיי געמאכט ארבען דיין תורה, זייער זכות האסטו אנגעשריבען צו איין געדעכעניש צו אלע דורות. רם חשק דער הויכער גאט וואס דו האסט זייער געליבט די יוגענד כלה די כנסת ישראל האסטו איהרע הרוגים און איהרע ארימע וואס האבען זיך געלאזט הרג'ענען און ארעם מאכען פון דיין נאמען וועגען האסטו געגעבען פאר דיר צו איין אנדענקונג. שחתו עם זו דאס פאלק ישראל האבען פערדארבען זייערע מעשים אז זיי האבען געמאכט דאס עגל זיי האבען געליטען שאנדען פון זייערע פיינד ווייל זיי האבען געטהון צו איין זכרון דעם נאמען פון דעם עגל און ניט דעם נאמען פון גאט.

ארחות משפט

שטיקלעך וויים, און אויב דיין קינד איז ביי דיר געליבטער וועט דיין פרוי מיזען פון דער וועלט גיין, דאס זעלביגע איז היינט מיט אונז יודען, דען דער מדרש

בְּקָמֵיהֶם. שֵׂם פֶּסֶל וְלֹא אֵל שָׁתוּ לְזִכָּרוֹן: שֶׁכָּלוּ כִּמְעַט רֶגַע. לוּלֵי קָם בַּפֶּרֶץ מְעוֹרֵר שְׁבוּעָה וּבְרִית לְזִכָּרוֹן: תְּעֲבַת מֵאָז. עֲדַת כָּל לְאֻמִּים. חִשַּׁקְתָּנוּ מֵהֶם עֵדוּת לְזִכָּרוֹן: תְּמוּר כֶּסֶף נִמְאָס דּוֹר נִשְׁכַּח קַחַת. קְנִינוּ שֵׁנִית. כִּי שְׁכַחְנוּ מִזִּכָּרוֹן: תָּר אִישׁ תָּם בְּמִי זַרְעוֹ יְכֻנֶּה. שִׂכֵּל יָדָיו לְאוֹת וְזִכָּרוֹן: חזן תִּרְפֵּק מְשׂוֹשׂ אֶפְרַיִם בְּשַׁעֲשׁוּעַ יֶלֶד וּבֵן יַקִּיר. הֲלֹא בְּכוֹרִי הוּא חֻקַּת לְזִכָּרוֹן:

כשחל יום ראשון בשבת

כְּמוֹ רְאוּיִם. לְכָל אֶחָד יִזְכּוֹר: זֵכֶר דַּלּוּת וָעוֹשֶׁר. בַּצּוֹרֶת וָחוֹשֶׁר. דּוֹפִי וְגַם יוֹשֶׁר. בַּדִּין הוּא יִזְכּוֹר: דְּבַר גָּלוּי וָסֵתֶר. בֵּינוֹנוֹת וְסוֹתֵר. דֵּי חָסֵר וְיָתֵר. לְקֶצֶב יִזְכּוֹר: זֵכֶר גְּנוּנִים לְיַשֵּׁב. בְּמִדְבָּר וְיוֹשֵׁב. גֶּשֶׁם וְרוּחַ לְנַשֵּׁב. מֵהַיּוֹם יִזְכּוֹר: זֵכֶר גָּרוֹן לְהַקְשֵׁב. מֵעַם שְׁמוֹ חוֹשֵׁב. גָּלֻיּוֹת לְהָשֵׁב. בְּיוֹם תֶּקַע יִזְכּוֹר: זֵכֶר בַּהַל וְהֵימָה. קְרָב וּמִלְחָמָה. בְּקוֹעַ חוֹמָה. לְחוֹמַת יָם יִזְכּוֹר: בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה. אִם הוּקַם מְהוּמָה. בְּצוּר קוֹל חוֹמָה. לָאֲדָמָה יִזְכּוֹר: זֵכֶר אֱמוּנָה וָשֶׁקֶר. אִזּוּן שִׂיחַ וָסֶקֶר. אוֹת פְּקֻדַּת בּוֹקֶר. לִרְגָעִים יִזְכּוֹר: חזן אִם לְזוֹל אִם לְיוֹקֶר. אִם לָטַעַת אִם לְעַקֵּר. אֱנוֹשׁ בְּדִקְדּוּק וָחֵקֶר. לְמִשְׁפָּט יִזְכּוֹר: אתה זוכר וכו׳

ארחות משפט

שְׁרַייבְּט אַז בְּשַׁעַת דִי יוּדֶען זֶענֶען גֶע־שְׁטַאנֶען בַּיי דֶעם בַּארְג סִינַי מְקַבֵּל צוּ

פירוש ע"ט

שכלו אִין אֵיין אוֹיגֶען בְּלִיק וָואלְטֶען זֵיי גֶעוֶוען אַלֶע אוּמְגֶעקוּמֶען וֶוען נִיט

משֶׁה רַבֵּינוּ וָואלְט זִיךְ גֶעשְׁטֶעלְט צוּ פֶערְצָאמֶען דֶעם בְּרָאךְ דֶערְמִיט וָואס עֶר הָאט דֶערְוֶועקְט דִי שְׁבוּעוֹת וָואס גָאט הָאט גֶעשְׁווָאוירֶען צוּ דִי אָבוֹת אוּנ דָאס וָואס גָאט הָאט כּוֹרֵת בְּרִית גֶעוֶועזֶען מִיט דִי אָבוֹת צוּ אֵיין זִכָּרוֹן. תעבת מאז בְּשַׁעַת דוּ הָאסְט צוּ יִשְׂרָאֵל דִי תּוֹרָה גֶעגֶעבֶּען הָאסְטוּ פֶערְאוּמְווירְדִיגְט אַלֶע הַיידֶען דוּ הָאסְט אָן אוּנְז גֶעגְלוּסְט מֶעהְר וִוי אָן זֵיי אוּנ הָאסְט אוּנְז גֶעגֶעבֶּען דִי תּוֹרָה צוּ אֵיין זִכָּרוֹן. תר איש תם יַעֲקֹב אָבִינוּ הָאט גֶעזֶעהְן בִּנְבוּאָה דָאס אַלֶע יִשְׂרָאֵל וֶועלֶען גֶערוּפֶען וֶוערֶען אוֹיף דֶעם נָאמֶען פוּן אֶפְרַיִם הָאט עֶר גֶעמַארְקִירְט זַיינֶע הֶענְד דָאס זַיין רֶעכְטֶע הַאנְד זָאל קוּמֶען אוֹיף אֶפְרַיִם דָאס עֶר זָאל זַיין צוּ אַצֵייכֶען אוּנ צוּ אַזִכָּרוֹן. תרפק זָאקְסְט צוּ זִיךְ בֶּעהֶעפְטֶען יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי וֶוערֶען גֶערוּפֶען אוֹיף דֶעם נָאמֶען פוּן אֶפְרַיִם וָואס דוּ הָאסְט זֵיי גֶעגְלִיכֶען צוּ אֵיין שְׁפִּיהְל קוּנְד אוּנ צוּ אַטַייעֶרֶען זוּהְן. הלא בכורי דוּ הָאסְט דָאךְ גֶעזָאגְט דָאס יִשְׂרָאֵל אִיז מַיין בְּכוֹר אוּנ הָאסְט עֶס אִין דֶער תּוֹרָה גֶעשְׁרִיבֶּען צוּ אֵיין זִכָּרוֹן:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם, לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלֻמוֹת, וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית. כִּי אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, אַתָּה זוֹכֵר אֶת כָּל הַמִּפְעָל. וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָּ. הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל רוּחַ וָנָפֶשׁ. לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית. מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ. וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ. זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ. זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר, אֵיזוֹ לַחֶרֶב, וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם, אֵיזוֹ לָרָעָב, וְאֵיזוֹ לָשֹׂבַע, וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ, לְהַזְכִּירָם לְחַיִּים וְלַמָּוֶת: מִי לֹא נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה. כִּי זֵכֶר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא, מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ, וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר. מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו, וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָּ, וּבֶן אָדָם יִתְאַמֶּץ בָּךְ, כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשֵׁלוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא, וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם: וְגַם אֶת נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ, וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל, לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם, עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל, וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה, וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ

ארחות משפט

זיין די תּוֹרָה, האט זיך השי״ת געהייסען ערב זיין אז זיי וועלען מקיים זיין די תּוֹרָה, האבען זיי געענטפערט רבונו של עולם אונזערע אבות וועלען פאר אונז ערב זיין, האט השי״ת צו זיי געזאגט איך וויל זיי נישט בעטייל זיי אליין דארפען אויך מען זאל פאר זיי ערב זיין, האבען די יודען געענטפערט וועלען אונ־ זערע

עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר, וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת
נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ, אֶת אַבְרָהָם אֶת
יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב,
וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר
וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, זֵכֶר עָשָׂה
לְנִפְלְאוֹתָיו, חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר, טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו,
יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: וְנֶאֱמַר, וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וַיִּנָּחֵם
כְּרֹב חֲסָדָיו:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר, הָלוֹךְ וְקָרָאתָ
בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְיָ, זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד
נְעוּרַיִךְ, אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ
לֹא זְרוּעָה: וְנֶאֱמַר, וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי
נְעוּרָיִךְ, וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: וְנֶאֱמַר, הֲבֵן יַקִּיר
לִי אֶפְרַיִם, אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים, כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכוֹר
אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד, עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ, רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ
נְאֻם יְיָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב
לְפָנֶיךָ, וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם, וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה, אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה
לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק

ארחות משפט

זײַערע קינדער פאַר אונז עָרֵב זײַן האָט
זיי השי"ת שוין אָנגענומען פאַר בְּטוּחִים,
דאָס זאָגען מיר יעצט אין פיוט „הַיּוֹם
הֲרַת עוֹלָם" מיר זענען הײַנט געגליכען
צו דער טראָגענדיגע פרוי וואָס גייט
שווער צום קינד, זענען זיי די פרוי מיט
דעם

בְּנוֹ עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ, וְכָבַשׁ רַחֲמָיו, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ, וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ, וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, זוֹכֵר הַבְּרִית:

מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, דִיזֶען סֵדֶר:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא מֵבִין וּמַאֲזִין מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר זִכְרוֹנוֹתֵינוּ:

ארחות משפט

דָעם קִינְד דָאךְ בֵּיידֶע אִין אַ גְרוֹיסֶען גֶע־פַאהְר, אַזוֹי זֶענֶען מִיר אוֹיךְ אִין אַ שְׁרֶעקְ־לִיכֶע סַכָּנָה „אִם כְּבָנִים" טָאמֶער וֶועט מֶען אוּנְז חַס וְשָׁלוֹם פַּסְקְ'עְנֶען אַז אוּנְ־זֶערֶע קִינְדֶערְלֶעךְ זָאלֶען פוּן דֶער וֶועלְט אַוֶועק גֵיין יוּנְגֶערְהֵייט, בְּעֶנְוויל זַיי זֶענֶען דָאךְ אוּנְזֶער מַשְׁכּוֹן זַיי הָאבֶּען פַאר אוּנְז עָרֵב גֶיוֶוען אַז מִיר זָאלֶען מְקַיֵּים זַיין דִי תּוֹרָה „אִם כַּעֲבָדִים" אָדֶער מֶען וֶועט אוּנְז הַאלְטֶען גְלֵייךְ ווִי קְנֶעכְט וָואס הָאבֶּען מוֹרד

אנוסה לעזרה. אמצא נגדי אל קרוב לי. בעת קורא בקול: אשר בעדת אל. בקרבי נצב. ופה במקדש מעט. אצפצף לו בקול: בקרני דרשני שה פזורה אני. נגזותי ונאלמתי בלי להרים קול: באמור גוזי נדחה היא. שמרה וצלה לא ישא בקול: גלתי שיח בחקיו וחכי ערב והטה אזן ושח השמיעני את קולך קול: גז וברח מני כעופר על הרי בתר. בבקשו דת ואות במשכנותי ואין קול: דלג מבתר לבתר השיבהו אלי אולי ישא פניך. עקב שמעך בקול:

כשחל יום ראשון בשבת

אשא דעי בצדק. תת לפועלי צדק. אששאלה משפטי צדק. קול להרים כשופר: אין קורא בצדק. רודף צדק צדק. אקרא שמעה צדק. בקול בלול בשופר: בנתי במדעי. למרחוק שאת דעי. בטוי תרועה בידעי. בקול מתן שופר: בו בהריעי. ארצה לי רועי. באמצו זרועי. בקול כח שופר: גשתי ביום דין. להתוכח בדין. גולה עומק הדין. בקול קפאון שופר: גזירת דת ודין. אם חיבתי בדין. גרוני יעכב מורע דין. בקול עם שופר: דרוש והעל רמיה. לפני טריה. דעת לרטויה. קול חובש שופר:

ארחות משפט

מורד גיווען אין זייער הערצער ווערען זיי אליין געשטראפט, אזוי האבען מיר מורא מען זאל אונז זעלבסט נישט אן שרייבען מיט א טויט שטראף, דערום

פירוש ע"ט

אנוסה לעזרה איך וועל אנטלויפען צו גאט'ס הילף, איך וועל גע־פונען קענען מיר דעם גאט וואס ער איז נאהענט צו מיר אין יעדער צייט ווען איך רוף איהם אן מיט א קול פון תפלה. אשר בעדת אל צו דעם גאט וואס ער שטייט אין מיטען פון מיינע געטליכע געמיינדע און דא אין דער שיהל וואס זי ווערט גערופען א קליינער בית המקדש, צו איהם וועל איך ריידען מיין תפלה מיט א קול. בקרני פארשט מיך דו גאט, און זיי אויף מיר משגיח, דען איך בין געגליכען צו איין פערשפרייטע שאף. גאט האט אפגעמהון זיין שכינה פון מיר אין דער צייט אז ער האט געזוכט אין מיינע וואוינונגען תורה ומצות און האט ניט געפונען קיין קול פון תורה און תפלה. דלג מבתר אברהם וואס איז געשפרונגען .בברית בין הבתרים' פון איין טהייל צו דעם אנדערען און האט אראפגעטריבען דעם פויגעל פון די שטיקער, היינט בעטען מיר דיך אברהם קער דיך

דְרוּשׁ טוֹבָה לָמוֹ. וּרְאֵה שֶׂה מוֹרִיָּה. אִלֵּם פִּיהוּ יְהִי
צֶדֶק. לְלֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל: הָסֵר מֵחָלָק יָדַיִם שְׂעִירוֹת.
הוֹגֶה בְּתַחֲנוּנִים כִּי לְךָ הַקּוֹל: הוֹשַׁע אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁכַח
עֵדוּת. וּמִפִּי זַרְעוֹ לֹא יָסוּף קוֹל: וְחוֹזֵי וּמְלִיצֵי הֵם בְּנֵי
אִמִּי. וְאָז נִחֲרוּ בִי לְמַעַן אֶשְׁמַע קוֹל: וְעַל מִשְׁמַרְתָּם
יַעֲמֹדוּ וְיִזְעֲקוּ וְגַל לָהֶם סוֹד. וְהוּא יַעֲנֵם בְּקוֹל: זֶה חָמַק
מֶנִּי אֲסוֹבֵב וַאֲבַקְשֶׁנּוּ בְּכָל מָקוֹם הוּא. אָנָה אֶשָּׂא קוֹל:
זֵכֶר דּוֹדִי לְמַטָּה. אַדִּיר בַּמָּרוֹם. מְלֹא כָל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ. לְמַעְלָה קוֹרְאִים בְּקוֹל: חֵילֵי מַיִם אֲשֶׁר בָּם

כשחל יום ראשון בשבת

דָחוּי לִכְרוּיָה. בְּעַד נָכְרִיָּה. דְּרוֹר לְכָל בְּרִיָּה. בְּקוֹל הַעֲבָרַת שׁוֹפָר: הָכְשַׁל בְּנַאֲפוּף. בְּזֶרֶת גִּפּוּף. הֻצַּג בְּרִיב צָפוּף. בְּקוֹל חֶרְדַּת שׁוֹפָר: הוּעֲנַשׁ בְּאַפּוּף. וְשָׁב הֱיוֹת חָפוּף. הוֹעִילוּ לֵב כָּפוּף. בְּקוֹל כְּפִיפַת שׁוֹפָר: וְאִם שׁוֹד יַעֲלִיזוּ. וּבַדִּין יָלִיזוּ. וְצֶדֶק יָרוּץ לֶאֱחֹז. בְּקוֹל חִיל שׁוֹפָר: וּכְמוֹ מַכְנִים בְּזוֹ. וּמוֹצִיא בְּזוֹ. וְכֵן מֶנּוּ יָגִיזוּ. בְּקוֹל רוּחַ שׁוֹפָר: זֶה מִכָּל קוֹלוֹת. אֲשֶׁר בְּמַקְהֵלוֹת. זָעַק לִקְהִלּוֹת. קוֹל תְּקַע שׁוֹפָר: זוֹמְמֵי עֲקַלְקַלּוֹת. מְחוּיְּבֵי סְקִילוֹת. זָעוּ בְּגָרוּעַ מַקְלוֹת. בְּקוֹל שֵׁמַע שׁוֹפָר: חַי מִכָּל שָׁנָה. יוֹם זֶה שְׁנָה. חָקוּק לְשׁוֹשַׁנָּה. לְקוֹל חֵרוּת שׁוֹפָר: חִבָּתוֹ מְשׁוּנָה. שְׁנִיָּה מֵרִאשׁוֹנָה. חֵטְא כָּל הַשָּׁנָה. דָּחוֹת בְּקוֹל שׁוֹפָר: טֶבַע בְּרָכוֹת תֵּשַׁע. מוּל שׁוֹפָרוֹת תֵּשַׁע. טָהוֹר מֵהֶם יֵשַׁע. בְּקוֹל דַּת שׁוֹפָר: טֶנֶף צְחוּנֵי רֶשַׁע. בְּשׁוּבָם מִפֶּשַׁע. טְרִיָּתָם

פירוש ע"ט

אוּם צוּ גָאט מִיט דַיין זְכוּת טָאמֶער וָועט עֶר פֶערְטְרָאגֶען דַיין פָּנִים אוּנ וָועט דִיךְ צוּ הֶערֶען וַוייל דוּ הָאסְט צוּ גֶעהֶערְט זַיין קוֹל צוּ טְהוּן וָואס עֶר הָאט דִיר גֶעבָּאטֶען. דְּרוֹשׁ טוֹבָה דוּ גָאט פָארְשְׁט גוּטְ'ס צוּ דִי יִשְׂרָאֵל. אוּנ זֶעה וִוי יִצְחָק אִיז גֶעבּוּנְדֶען גֶעוָוארֶען וִוי אֵיין שֶׁעפְּס אוֹיף דֶעם הַר הַמּוֹרִיָּה, זָאל זַיין זְכוּת בַּיי שְׁטֵיין צוּ דִי יִשְׂרָאֵל. הָסֵר מֵחָלָק דוּ טְהוּסְט אָפּ פוּן דֶעם גְלַאטֶעגֶען יַעֲקֹב, דִי הָארִיגֶע הֶענְד פוּן עֵשָׂו, בְּשַׁעַת יַעֲקֹב רֶעט מִיט גֶעבֶּעט, דֶען זַיין קוֹל פוּן תְּפִלָּה אִיז נָאר צוּ דִיר אַלֵיין. הוֹשַׁע הֶעלְף גָאט דִי יִשְׂרָאֵל דָאס דִי תּוֹרָה זָאל פוּן זֵיי נִיט פֶערְגֶעסֶען וָוערֶען, אוּנ

ארחות משפט

בֶּעטֶען מִיר דִיךְ דֶערְבַּארִימְדִיגֶער בֶּעשֶׁעפֶער „אִם כְּבָנִים" אוֹיבּ דִי ווִילְסְט גֶעצָאהְלְט וָוערֶען פוּן אוּנְזֶערֶע קְלֵיינֶע קִינְדֶער פַאר אוּנְזֶערֶע זוּנְד „רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב

שְׁבִילוֹ. דִּבְּרוּ תְּמוּנָה לֹא רָאִינוּ זוּלָתִי קוֹל. חִפַּשְׂתִּי
יְשִׁימוֹן הֲיֵשׁ וְאָמַר אַיִן וְקֶדֶם תִּתּוֹ עוֹז. בְּעַתְנִי בְּקוֹל:
טָהוֹר דִּלֵּג הָרִים וְעָבַר וּמִמְּעוֹן הַר מוֹר אָז נָתַן קוֹל:
טִמֵּאתִי יְדִידוּת שִׁכְנוֹ וְעָלָה לְיוֹם כֶּסֶא יָבֹא. בְּאָזְנַי קוֹל:
יָקַרְתִּי בְּעֵינָיו וְנִלְוָה לִי בַּשֶּׁבִי: עִמּוֹ אָנֹכִי אָז הִבְטִיחַנִי
בְּקוֹל: יָרַד לְשִׁנְעָר. וְשָׂם כֵּס בְּעֵילָם הִשְׁמִיעַ כָּאֲרִי
וּכְנָחָשׁ קוֹל: כָּלָה מֶנִּי דוֹב. כְּהִתְרַפָּה מִמְּלֶאכֶת. חָק

כשחל יום ראשון בשבת

תְּשַׁעֲשַׁע. בְּקוֹל שֶׁוַע שׁוֹפָר: יוּטַב מִשּׁוֹר פָּר. וּמֵאִיל הַמְשׁוּפָּר. יוֹם הַמְּסוּפָּר. לְקוֹל חִדּוּשׁ שׁוֹפָר: יוֹקֵשׁ יוּפָר. וְסוֹטֵן יוּחְפָּר. יוֹשֶׁר לֵב יוּשְׁפָּר. בְּקוֹל שִׁפּוּר שׁוֹפָר: כָּעֵת הֵם תּוֹקְעִים. גֵּיא מַבְקִיעִים. כְּרַכִּים מַשְׁקִיעִים בְּקוֹל שְׁאוֹן שׁוֹפָר: כָּל הֲמוֹן מְרֵעִים בְּחִיל מִתְרוֹעֲעִים כַּאֲשֶׁר הֵם מַתְרִיעִים. קוֹל יָרִיעַ כַּשּׁוֹפָר: לְקוֹלוֹ כְּיוֹקְשַׁב. יוֹבַעַת כָּל מוֹשָׁב. לְרָעִים בְּסַעַר יוּנְשַׁב. בְּקוֹל סַעֲרַת שׁוֹפָר: לְיוֹדְעָיו יוּשַׁב. לְאוֹת טוֹב יִתְחַשֵּׁב. לְעֵת יִתְחַשֵּׁב. בְּקוֹל טַעַם שׁוֹפָר: מוֹאֲסָיו לְהַבְקִיעַ. בּוֹגְדָיו לְקַעֲקֵעַ. מוֹרְדָיו לְהַשְׁקִיעַ.

ארחות משפט

על בנים" זאלסטו זיך איבער אונז ערבארמען אונ זיי לאזען לעבען אזוי ווי מיר פאטער'ס האבען רחמנות אויף די קינדער, דען די ווייסט דאך דעם אמת

פירוש ע"ט

פון יעקב'ס קינדער'ס מויל זאל ניט אפגעטהון ווערען דאס קול פון דער תורה. טהור דער ריינער גאט האט איבער געהיפט אונ איז פערביי גע־
גאנגען אלע בערג אונ האט געמאכט רוען זיין שכינה אויף דעם בארג מוריה אונ האט דענסטמאל געגעבען זיין קול צו די נביאים. טמאתי ידידות איך האב מטמא געווען זיין געליבטען בית המקדש איז די שכינה אויפגעגאנגען אין הימעל ארייין, צו דעם בעשטימטען טאג וואס ער וועט קומען צוריק וועל איך הערען מיט מיינע אויערען איין קול וואס וועט מיר אנזאגען די בשורה. יקרתי בעיניו איך בין חשוב געווען אין זיינע אויגען, אונ ער האט זיך צו מיר בעהעפט אין גלות, ער האט מיר פון לאנג מבטיח געווען מיט זיין קול דורך זיינע נביאים אונ האט געזאגט וואו זיי וועלען זיין וועט מיין שכינה כביכול אויך מיט זיי זיין. ירד לשנער די שכינה האט געניד ערט קיין בבל מיט מיר צו זאמען, אונ אז איך בין געווען אין דער שטאט עילם האט גאט זיין שטיהל געשטעלט אין עילם מיך צו שיטצען פון די וואס האבען אויף מיר געשריען מיט קול אזוי ווי א לייב אונ ווי א שלאנג. כלה מני דוב גאט האט פערלענט די עצה פון דעם

בְּמִכְתָּב וַיַּעֲבֵר קוֹל: כָּבַשׁ לִי. אַרְבָּעָה רָאשֵׁי נָמֵר. וְגַם אֲנִי בְּהוֹדָיוֹת. סֶלָה אַשְׁמִיעַ לוֹ בְּקוֹל: לְחַיַּת קָנֶה. אָז מְכַר אַרְצִי. מִי לִי בַשָּׁמַיִם. אָז הֵרִימָה קוֹל: לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי מִשְּׁנֵי בַּרְזֶל שַׁוְעָתִי. וּמֵרֶגֶל עַב טִיט. הִצְרַחְתִּי בְּקוֹל: מִדַּת קִצִּי לֹא הוֹדִיעַנִי. מָתַי בְּאַרְצִי תּוֹר יַשְׁמִיעַ

כשחל יום ראשון בשבת

בְּקוֹל חִזּוּק שׁוֹפָר: מַאֲרִיךְ בְּהִתָּקְעוֹ. מְקַצֵּר בְּהִבָּקְעוֹ. מֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ. בְּקוֹל שִׁלּוּשׁ שׁוֹפָר: נוֹתֵן אֵימוֹת. מַחְפִּיז אֻמּוֹת. נוֹסוּ נוֹאֲמוֹת מִקּוֹל בּוּךְ שׁוֹפָר: נוֹתֵץ חוֹמוֹת. מַשְׁבִּית מִלְחָמוֹת. נוֹהֵם כַּבְּהֵמוֹת. קוֹל שַׁאַג שׁוֹפָר: סוֹדוֹ כְּגָלָה. בְּסִין לִסְגֻלָּה. סִיַּם מְגִלָּה. בְּקוֹל הִלּוּךְ שׁוֹפָר: סוֹד יוֹם גְּאֻלָּה בְּחֶשְׁפּוֹ לִדְגוּלָה שָׂשׂוֹן וְגִילָה. קוֹל יַשְׁמִיעַ שׁוֹפָר: עָשׁוּר דּוֹחֶה. עוֹנֶג מַדְחֶה. עֲבֵירוֹת מַמְחֶה. בְּקוֹל צֶרַח שׁוֹפָר: עֲוֹנוֹת מוֹחֶה. עַבְדוּת מְאַחֶה. עֲבוֹדוֹת מַנְחֶה. קוֹל חִצּוּר שׁוֹפָר: פֶּגֶר וְהַסְעִיר. גְּדוּלַּת שֵׂעִיר. פְּשָׁעָיו תָּעִיר. בְּקוֹל קוֹלוֹת שׁוֹפָר: פִּתְחֵי הָעִיר. תַּשְׁקִיעַ וְתַבְעִיר. פַּחַד רַב וְצָעִיר. מִקּוֹל הֶמְיַת שׁוֹפָר. צִיּוּן רֶמֶז אוֹת. שׁוֹפְרוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. צְוָחָה בְּמִדְיָן דְּאוֹת. בְּקוֹל שִׁתּוּף

פירוש ע״ט

בֶּער דָאס אִיז מַלְכוּת פָּרַס וָואס זִי הָאט שְׁוַואךְ גֶעמַאכְט דִי יִשְׂרָאֵל פוּן צוּ אַרְבֵּייטְען אִין בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס דֶער מֶלֶךְ כּוֹרֶשׁ הָאט זֵיי גֶע־הֵייסֶען בּויעֶן אוּנ הָאט דָאס גֶעלָאזְט דֶענְסְטְמָאל שְׁרַייבֶּען מִיט בְּרִיף אוּנ אויסְרוּפֶען מִיט אֵיין קוֹל. כָּבַשׁ לִי אַרְבָּעָה גָאט הָאט בֶּעצְווּאוּנְגֶען פַאר מִיר דוּרְךְ דִי חַשְׁמוֹנָאִים, דִי פִיעֶר הוֹיפְּט לֶעמְפֶּערְטֶען דָאס זֶענֶען דִי פִיעֶר פִירְשְׁטֶען וָואס אַלֶכְּסַנְדֶר מוֹקְדָן הָאט צוּ זֵיי צוּטֵיילְט זַיין מְלוּכָה אוּנ אִיךְ וֶועל אויךְ אֵייבִּיג מַאכֶען הֶערֶען מַיין קוֹל מִיט לוֹיבּוּנְגֶען צוּ גָאט פַאר זַיינֶע נִסִּים וָואס עֶר הָאט אוּנְז גֶעטְהוּן. לְחַיַּת קָנֶה דֶערְנָאךְ הָאט דֶענְסְטְמָאל פֶערְקוֹיפְט אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צוּ אֲרַם וָואס אִיז גֶעגְלִיכֶען צוּ אֵיין חַיָּה פוּן וַואלְד אוּנ זֵי הָאט גֶעשְׁרִיגֶען מִיט אֵיין קוֹל אוּנ הָאט גֶעזָאגְט וֶוער אִיז אִין הִימֶעל וָואס עֶר קֶען מִיר עֶפִּיס טְהוּן. לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי צוּ גָאט מַיין הֶעלְפֶער הָאבּ אִיךְ גֶעטְהוּן שְׁרַייעֶן פוּן דִי פֶעלְקֶער וָואס הָאבֶּען מִיךְ גֶעבִּיסֶען מִיט אַייזֶערְנֶע צֵיינֶער, אוּנ פוּן דֶעם דִיקֶען לֵיים וָואס מַיין פוּס הָאט גֶעזוּנְקֶען הָאבּ אִיךְ גֶעשְׁרִיגֶען צוּ גָאט מִיט קוֹל. מִדַּת קִצִּי גָאט הָאט מִיךְ נִיט גֶעלָאזְט

ארחות משפט

אַז זֵיי הָאבֶּען גָאר נִישְׁט גֶעזוּנְדִיגְט, „וְאָם כַּעֲבָדִים״ אָדֶער אַז דִי ווילְסְט אוּנְז רֶע־כֶענֶען פַאר קְנֶעכְט אוּנ אוּנְז זֶעלְבְּסְט צוּ בֶּעשְׁטְרָאפֶען פַאר דָאס וָואס מִיר הָאבֶּען

קוֹל: מְיוֹדְעֵי סֵפֶר. חָתַם קִצִּי לְבַל דַּעַת צוֹפֵי עֵת יִשְׂאוּ קוֹל. נָא הַבֵּט וּרְאֵה עָנְיִי וּמְרוּדִי. אֵין לִי מַכִּיר לְמִי אֶשָּׂא קוֹל: נֶצַח אֲקַוֶּה. כִּי לֹא יִפּוֹל דָּבָר מִמַּקְשִׁיבֵי דְמָמָה וְקוֹל: שׂוֹשׂ יָשִׂישׂ לִבִּי בְּקִרְבִּי. בְּשָׁמְעִי דוֹדִי דוֹפֵק עַל פְּתָחַי קוֹל: חזן סֶלָה יְשִׂימֵנִי כַּחוֹתָם עַל לֵב. כְּאָז תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְנִי בְּקוֹל:

עִלִּיתַנִי אֵל עַל כָּל בָּנוֹת כִּי בַּעֲבוּרִי בְּחוֹרֵב תַּתָּה קוֹל: עַל כָּל אֱלֹהִים. מְאֹד נִתְעֲלֵיתָ. נֶצַח תִּתְעַלֶּה בִּתְרוּעַת קוֹל: פָּעָה מִמִּדְבָּר. צִפּוֹר מִמִּצְרַיִם. וְיוֹנָה

כשחל יום ראשון בשבת

שׁוֹפָר: צִפְצְפוּ צְבָאוֹת. כְּשָׁרוּ פְּלָאוֹת. צוּר כְּעָשׁ נִפְלָאוֹת. בְּקוֹל עָרֵב

שׁוֹפָר: קוֹל חֲלוּשָׁה. בְּאַרְקָא חֲלָשָׁה. קוֹלוֹת מַתַּן שְׁלֹשָׁה. קוֹלוֹת כְּנִתְּנוּ

ארחות משפט

אַ גַאנְץ יָאהְר נִיט עוֹסֵק גֶעוֶוען בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת, בֶּעטֶען מִיר דִיךְ אַז דִי זָאלְסְט צוּ זֶעהְן „עֵינֵינוּ לְךָ תְּלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ" וָואס מִיר אַלֶע בֶּעזַאמֶען בֶּעטֶען אוּנ טְהוּן

פירוש ע"ט

וִויסֶען דִי מָאס אוּנ דֶעם סוֹף פוּן מַיין גָלוּת, וֶוען עֶר וֶועט לָאזֶען הֶערֶען אִין מַיין לַאנְד דֶעם קוֹל פוּן דִי גְאוּלָּה צַייט. מְיוֹדְעֵי סֵפֶר פוּן דִי גֶעלֶעהְרְטֶע הָאט גָאט פַאר חַתְמֶ'תְ מַיין סוֹף דָאס עֶס זָאלֶען נִיט וִויסֶען מַיינֶע וֶועכְטֶער דִי צַייט וֶוען זֵיי זָאלֶען אוֹיפְהֵייבֶּען אַ קוֹל אָנְצוּזָאגֶען דִי גְאוּלָּה. נֶצַח אֲקַוֶּה אִיךְ וֶועל אֵייבִּיג הָאפֶען דָאס עֶס וֶועט קֵיין וָוארְט צוּרִיק פַאלֶען פוּן דִי נֶחָמוֹת וָואס עֶס הָאבֶּען גֶעזָאגְט דִי נְבִיאִים וָואס פֶערְנֶעמֶען דַיין שְׁטִילֶען שְׁטִים אוּנ דַיין גְרוֹיסֶען קוֹל. שׂוֹשׂ יָשִׂישׂ מַיין הַארְץ וֶועט זִיךְ אִין מִיר פְרֵייעֶן אַז אִיךְ וֶועל הֶערֶען דָאס מַיין פְרַיינְד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וֶועט קְלַאפֶּען אוֹיף מַיינֶע טִיהְרֶען מִיט אֵיין קוֹל פוּן דֶער גְאוּלָּה. סֶלָה יְשִׂימֵנִי גָאט וֶועט מִיךְ טְהוּן אַזוֹי וִוי אַ חוֹתָם אוֹיף דֶעם הַארְצֶען אוּנ וֶועט אָן מִיר אֵייבִּיג נִיט פֶערְגֶעסֶען. כְּאָז אַזוֹי וִוי דֶענְסְטְמָאל אוּנְטֶער דֶעם עֶפֶּעל-בּוֹים דָאס אִיךְ בִּין גֶעשְׁטַאנֶען אוּנְטֶער דֶעם בַּארְג סִינַי וָואס עֶר אִיז גֶעמַאכְט גֶעוֶוען אִיבֶּער מַיין קָאפּ וִוי אֵיין עֶפֶּעל הָאט עֶר מִיךְ דֶערְוֶועקְט מִיט אֵיין קוֹל:

עִלִּיתַנִי אֵל דוּ גָאט הָאסְט מִיךְ דֶערְהוֹיבֶּען אִיבֶּער אַלֶע הֵיידְנִישֶׁע אוּמוֹת וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען בְּשַׁעַת מַתַּן תּוֹרָה דֶען פוּן מַיינֶעטְוֶועגֶען הָאסְטוּ אִין חוֹרֵב דִי תּוֹרָה גֶעגֶעבֶּען מִיט אֵיין קוֹל. פָּעָה מִמִּדְבָּר דִי יִשְׂרָאֵל וָואס זֵיי

השמיעה מאשור קול: פקוד צפור בית. דרוש יונת אלם תקע למו בשופר. ושרוק למו בקול: צור חקים מני לבל יעפו כנשר לבל יכנפו משמיעי קול: צרופה אלמד ועיני למורי. כאז ציר מדבר ואל משיבו בקול: קרב קץ. בא עת משפט. קם מליץ יושר להתחנן בקול: קדש חודש והוכן מועד ואתקע בשופר ויענה לי בקול: רגש מקבר צוחה מסלע. בתת יבישי עצם

כשחל יום ראשון בשבת

בשופר: קרן משלשה. היום לזכר אשלשה. קרוא עוד שלשה. בקול עתוד שופר: רחשתי לעליות. ועיני תלויות. ראות כנוס גליות. בקול גודל שופר: רביעית חיות. ליקוד להיות. רשף שלהביות. בקול להב שופר: שנה תעורר. לשלם גמול לצורר. שאונו תפורר. בקול גבורות שופר:

פירוש ע"ט

זענען אויפגעגאנגען פון דער מדבר האבען געשריגען צו גאט, זי האט געלאזט הערען איהר קול אזוי ווי איין פויגעל פון גלות מצרים, און אזוי ווי איין טויב האט זי געלאזט הערען פון גלות אשור איין קול. פקוד מיר בעטען דיך גאט געדענק די ישראל וואס זיי זענען געגליכען צו איין הויז-פויגעל, פארשט די ישראל וואס זיי זענען געגליכען צו איין שטומע טויב, בלאז צו זיי מיט איין שופר און רוף זיי צונויף מיט איין קול. צור חוקים בינד איין דיינע מצות אין אונזער הארצען זיי זאלען פון מיר נית אוועק פליהען ווי איין אדלער, און דאס עס זאלען נית פערבארגען ווערען פון מיר די תלמידי חכמים וואס זיי לאזען הערען זייער קול אין דער תורה. קרב קץ עס האט גענעהנט דער סוף פון דעם יאהר, עס איז געקומען די צייט פון משפט דאס איז דער טאג ראש השנה, דער שליח צבור וואס ער איז אונזער מליץ איז אויפגעשטאנען צו בעטען פאר אונז מיט איין קול. קדש חודש דער חודש תשרי איז געהייליגט, און עס איז אנגעברייט די צייט צו משפט'ן די וועלט, און איך בלאז מיט דעם שופר איך בעט גאט זאל מיר ענטפערען מיט א קול. רגש מקבר א שטורעם וועט אויפגיין אוים דעם קבר, איין געשריי וועט אויפגיין אוים דעם שטיין, דעמאלט אז די דארע ביינער וואס ליגען אין דער ערד וועלען געבען איין קול מיט לויב צו גאט, אז זיי וועלען אויפשטיין תחית המתים

ארחות משפט

תשובה אין די בתי כנסיות ובתי מדרשות מיטען גאנצען הארץ און מיר קוקען אוים

מֵעָפָר קוֹל: רְאוּ נֵס בֶּהָרִים וְקוֹל שׁוֹפָר בָּאָרֶץ לְהַשְׁמִיעַ רֶנֶן מְדַמְדְּמֵי קוֹל: שֶׁגֶג לֵב הוּתַל עוֹד בַּל יְטַנּוּ. בִּלְתִּי לְהַכְבִּיד אֹזֶן מִשְּׁמוֹעַ קוֹל: שׁוֹבֵב לִי כְּקֶדֶם דָּת מוֹרָשָׁה אֲשֶׁר בָּהּ עִלַּפְתַּנִי בְּלַפִּידִים וְקוֹל: תְּבוּנָה הֵפִיק אִישׁ נְבוֹן דָּבָר. וְחַק נוֹעַם זְמִירוֹת. בִּנְעִימוֹת קוֹל: תְּהִלָּה יִתְּנוּ אָז לְכֹל הַשְׁמִיעַ. לְאֵל מוֹשֵׁל בְּכֹל יַמְתִּיקוּ בְּקוֹל: תַּחַת בְּנֵי צִיּוֹן בְּנֵי הָאוֹיֵב שָׁחוּ. הִבְרַקְתָּ חִצִּים וַתְּהֻמֵּם בְּקוֹל: חזן תַּרְעֵם לְבוֹזְזֵי תִתְקַע בַּשּׁוֹפָר. בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן אָז יֵלֵךְ קוֹל:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ, עַל עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם. מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ, וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם

כשחל יום ראשון בשבת

שׁוּשַׁן תַּדְהִיר. גְּאֻלָּה תְּבָרֵר. שׁוֹכְנִים תְּזוֹרֵר. בְּקוֹל הַעֲרַת שׁוֹפָר: תָּשׁוּר מֵחֶרְמוֹן. לְרוֹעֵעַ אַדְמוֹן. תַּשְׂלֵג בְּצַלְמוֹן. בְּקוֹל הֲמוֹן שׁוֹפָר: חזן תִּצְעַד כְּבִישִׁימוֹן. בְּמַתַּן אָמוֹן. תַּשְׁמִיעַ בְּאַרְמוֹן. קוֹל קוֹרֵא כַּשּׁוֹפָר: אתה נגלית וכו׳

ארחות משפט

די זאָלְסְט אוּנְז מוֹחֵל זַיין דִי חובות פון אַ גַאנְץ יָאהר „וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵינוּ" אוּנ

פירוש ע״ט

רְאוּ נֵס אִיהר וֶועט זֶעהֶן אֵיין צֵייכֶען אוֹיף דִי בֶּערְג אוּנ אֵיין קוֹל פוּן שׁוֹפָר וֶועט עֶר לָאזֶען הֶערֶען אֵיין גֶעזַאנְג פוּן דִי מֵתִים וָואס זֶענֶען גֶעלֶעגֶען שְׁטוּם אָן אַ קוֹל. שֶׁגֶג לֵב דֶער יֵצֶר הָרָע וֶועט מֶעהר נִיט קֶענֶען נֵייגֶען דָאס הַארְץ פוּן דֶעם מֶענְטְשֶׁען עֶר וֶועט אִיהם אוֹיךְ נִיט קֶענֶען שְׁוֶועהר מַאכֶען זַיין אוֹיעֶר דָאס עֶר זָאל נִיט צוּהֶערֶען דָאס קוֹל פוּן תּוֹרָה וּמִצְוֹת. שׁוֹבֵב לִי כְּקֶדֶם גָאט קֶער אוּם צוּ מִיר דִי תּוֹרָה אוּנְזֶער אַרְבּ אַזוֹי וִוי פַאר צֵייטֶען וָואס פוּן אִיהֶרֶענְט וֶועגֶען הָאסְטוּ מִיךְ שְׁוַואךְ גֶעמַאכְט פוּן שְׁרֶעק בַּיים בַּארְג סִינַי מִיט בְּרַאנֶדֶען פַייעֶר אוּנ מִיט קוֹל. תַּחַת בְּנֵי צִיּוֹן דִי בְּנֵי יֶפֶת זֶענֶען גֶעבֵּייגְט גֶעוָוארֶען בִּימֵי בַּיִת שֵׁנִי אוּנְטֶער דִי יִשְׂרָאֵל וָואס וֶוערֶען אָנְגֶערוּפֶען „בְּנֵי צִיּוֹן" דוּ הָאסְט אוֹיף זֵיי גֶעוָוארְפֶען דַיינֶע פַייֶלֶען וִוי בְּלִיצֶען אוּנ הָאסְט זֵיי פֶערְטוּמֶעלְט מִיט אֵיין קוֹל. תַּרְעֵם לְבוֹזְזֵי דוּ וֶועסְט דוּנֶערֶען אוֹיף מַיינֶע בֶּערוֹיבֶּער דוּ וֶועסְט בְּלָאזֶען מִיטֶען שׁוֹפָר מִיט שְׁטוּרֶעם אוֹיף תֵּימָן. אִי דֶענְסְטְמָאל וֶועט גֵיין דֶער קוֹל מִיט דֶער בְּשׂוֹרָה דָאס מָשִׁיחַ קוּמְט, בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן:

בְּעַרְפִלֵּי טֹהַר: גַּם כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ, וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ, בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ, וְדַבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ, בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ, וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבּוֹקֶר, וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר, וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד, וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד, מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר, וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן, וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחוֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר, עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה, יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר, בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר, הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרוֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרוֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר, וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ

ארחות משפט

די זאָלסט אויסציען אונזער מִשְׁפָּט לויטער ווערען צו אַ גוט געבענשט יאָהר מיט

פֿון די ליבט-שיין אונ זאָלען אָנגעשריבען גוטע פַּרְנָסוֹת, אָמֵן:

בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם כֵּן תָּגֵן עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ, וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, כִּמְצֻוֶּה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, עַל יְדֵי משֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁכֶם, וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם, וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָּךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, דִּיזֶען סֵדֶר:

תקיעה. שברים. תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה גדולה:

הַיּוֹם הֲרַת עוֹלָם, הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט, כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים. אִם כְּבָנִים, רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים, וְאִם כַּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לְךָ תְלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנוּ וְתוֹצִיא כָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, אָיוֹם קָדוֹשׁ:

אֲרֶשֶׁת שְׂפָתֵינוּ יֶעֱרַב לְפָנֶיךָ אֵל רָם וְנִשָּׂא מֵבִין וּמַאֲזִין מַבִּיט וּמַקְשִׁיב לְקוֹל תְּקִיעָתֵנוּ וּתְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן סֵדֶר שׁוֹפְרוֹתֵינוּ:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

אַז דֶער חַזָן הַאלְט „וְתֶחֱזֶינָה", זָאגְט מֶען דָאס בִּיז „וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת":

וְתֶעֱרַב לְפָנֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָּן. אָנָּא רַחוּם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, הָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְצִיּוֹן עִירֶךָ, וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה לִירוּשָׁלָיִם: וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

והש"ץ מסיים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, שֶׁאוֹתְךָ לְבַדְּךָ בְּיִרְאָה נַעֲבוֹד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבוֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ, מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵינוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

ק"ח אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זְכוֹר רַחֲמֶיךָ וּכְבוֹשׁ כַּעַסְךָ וְכַלֵּה דֶבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן וּמַגֵּפָה וּפֶגַע רָע וְכָל מַחֲלָה וְכָל תַּקָּלָה וְכָל קְטָטָה וְכָל מִינֵי פּוּרְעָנִיּוֹת וְכָל גְּזֵרָה רָעָה וְשִׂנְאַת חִנָּם מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

די טײטש פון „וְתֶעֱרַב", און „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ", גֶעפִינְט זיך בײ דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג:

יש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי משֶׁה עַבְדֶּךָ, הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו, (דער חזן זאָגט הויך) כֹּהֲנִים (קהל ענטפערט) עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר:

דעם יְהִי רָצוֹן זאָגען די כֹּהֲנִים אונ קָהָל, פאר דעם דוכענען:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא הַבְּרָכָה הַזֹּאת

לקהל	לכהנים
שֶׁצִּוִּיתָ הַכֹּהֲנִים לְבָרְכֵנוּ	שֶׁצִּוִּיתָנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

בְּרָכָה שְׁלֵמָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִכְשׁוֹל וְעָוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

די כֹּהֲנִים פערדרייען זיך מיט דעם פָּנִים צום פאלק, אונ זאָגען דאס:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: אמן

יְבָרֶכְךָ. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ:

יְיָ. יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ

יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה:

וְיִשְׁמְרֶךָ. שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ

שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי:

ווען דער חַזָן זאָגט דאס וואָרט „וְיִשְׁמְרֶךָ", אונ דאס וואָרט „וִיחֻנֶּךָּ", זאָגט מען דאס:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ, חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲלוֹמוֹתַי

ארחות חיים

יְבָרֶכְךָ וגו', דער מדרש זאָגט דאמאלס ווען גאט האט געזאָגט צו אַהֲרֹן הַכֹּהֵן מיט זיינע קינדער דאס זיי זאָלען בענטשען די יודען, האָבען די יודען געזאָגט פאר השי"ת רבון העולמים, דו הייסט די כֹּהֲנִים זאָלען אונז בענטשען, מיר דארפען נאָר דיינע בְּרָכוֹת, מיר ווילען געבענטש ווערען פון דיר זעלבסט, האט השי"ת זיי געענטפערט, חאטשע איך האב געהייסען די כֹּהֲנִים איך בענט-

---

ווען דער חַזָן זאָגט דאס וואָרט „וְיִשְׁמְרֶךָ", אונ דאס וואָרט „וִיחֻנֶּךָּ", זאָגט מען דאס.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הער פון דער וועלט איך בין דיין אונ מיינע חֲלוֹמוֹת זענען דיין, איין חָלוֹם האט מיך גע-חָלוֹמ'ט אונ איך וויים ניט וואס ער בעטייט. יְהִי עס זאָל זיין דערוויילען פאר דיר גאט מיין גאט אונ גאט פון מיינע עלטערען דאס אַלע מיינע חֲלוֹמוֹת זאָלען זיין אויף מיר אונ

עָלַי, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה, בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי, וּבֵין שֶׁחָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים, וּבֵין שֶׁחָלְמוּ אֲחֵרִים עָלַי, אִם טוֹבִים הֵם, חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם, וְיִתְקַיְּמוּ בִי וּבָהֶם, כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה, רְפָאֵם כְּחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֵחָלְיוֹ, וּכְמִרְיָם הַנְּבִיאָה מִצָּרַעְתָּהּ, וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ, וּכְמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ אֶת קִלְלַת בִּלְעָם הָרָשָׁע מִקְּלָלָה לִבְרָכָה, כֵּן תַּהֲפוֹךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה, וְתִשְׁמְרֵנִי וּתְחָנֵּנִי וְתִרְצֵנִי: אמן

יָאֵר. אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:

הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ:

יְיָ. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת:

יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי:

פָּנָיו. פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי:

פְּנֵה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר:

אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא:

אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ:

וִיחֻנֶּךָּ. הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים, אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם, כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ, כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ:

חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי: רבש"ע

ארחות חיים

שְׁעֶן. פוּן דֶעסְטְוֶועגֶען וֶועל אִיךְ שְׁטֵיין מִיט דִי כֹּהֲנִים צוּזַאמֶען אוּנ אַייךְ בֶּענְטְשֶׁען, אוּנ אִיבֶּער דֶעם פֶערְשְׁפְּרֵייטֶען דִי כֹּהֲנִים דִי הֶענְד אִין דֶערְהֵייךְ אִיבֶּער דִי אַקְסְלֶען וֶוען זֵיי דוּכֶענֶען, צוּ וַוייזֶען דָאס הַשִּׁי"ת כִּבְיָכוֹל שְׁטֵייט אוּנְטֶער זֵיי, ווִי דֶער פָּסוּק זָאגְט „מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת", דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער קוּקְט אוֹיף דִי יִשְׂרָאֵל פוּן דִי פֶענְסְטֶער וָואס דִי כֹּהֲנִים מַאכֶען מִיט דִי הֶענְד־פֶערְשְׁפְּרֵייטֶען אִיבֶּער דִי אַקְסְלֶען, „מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים", הַשִּׁי"ת טְהוּט קוּקֶען אוֹיף דִי יִשְׂרָאֵל צוּם גוּטֶען פוּן דִי שְׁפַּאלְטֶען וָואס דִי כֹּהֲנִים מַאכֶען מִיט דִי פִינְגֶער וֶוען זֵיי טְהוּעֶן דוּכֶענֶען, אִיבֶּער דֶעם טָאר מֶען נִיט קוּקֶען אוֹיף דִי הֶענְד פוּן דִי כֹּהֲנִים וֶוען זֵיי דוּכֶענֶען, בֶּעוַוייל דִי שְׁכִינָה רוּהְט אוֹיף זֵייעֶרֶע הֶענְד:

תפלה

אוֹיף כָּל יִשְׂרָאֵל צוּ גוּטֶען. בִּיז סַיי מַיינֶע חֲלוֹמוֹת זֶענֶען אוֹיף מִיר זֶעלְבְּסְט סַיי מַיינֶע חֲלוֹמוֹת בֶּע־דֵייטֶען אוֹיף אַנְדֶערֶע לַייט סַיי אַנ־דֶערֶע לַייט הָאט גֶע'חָלוֹמ'ט אוֹיף מִיר. אִם אוֹיב דִי חֲלוֹמוֹת בֶּעדֵייטֶען אוֹיף גוּטֶען שְׁטַארְק זֵיי אוּנ קְרֶעפְ־טִיג זֵיי אוּנ זָאלֶען מְקוּיָּם וֶוערֶען אִין מִיר אוּנ אִין זֵיי, אַזוֹי ווִי דִי חֲלוֹמוֹת פוּן יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְאִם אוּנ אוֹיב זֵיי דַארְפֶען אַיין רְפוּאָה הֵייל זֵיי אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט גֶעהֵיילְט חִזְקִיָּהוּ דֶער

יִשָּׂא. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם:

יְיָ. יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ, הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים, אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:

יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

פָּנָיו. אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי. בְּיוֹם צַר לִי, הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי:

אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ:

אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:

אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטוֹף לִבִּי בְּצוּר יָרוּם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי:

וְיָשֵׂם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי. שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ:

לְךָ. לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד, כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי:

שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב, אָמַר יְיָ, וּרְפָאתִיו:

יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

די תְּפִלָּה זָאגְט מֶען וֶוען דֶער חַזָן זָאגְט אוּם דָאם וָוארְט „שָׁלוֹם":

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן קְדֻשַּׁת חֲסָדֶיךָ וְגֹדֶל רַחֲמֶיךָ הַפְּשׁוּטִים, וּלְמַעַן טַהֲרַת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא

פירוש ע"ט

יְהִי רָצוֹן עֶס זָאל זַיין דֶער ווילֶען פוּן מַיינֶע עֶלְטֶערֶען אַז דוּ זָאלְסְט פַאר דִיר גָאט מַיין גָאט אוּנ גָאט טְהוּן אוּם ווילֶען די הֵיילִיגְקֵייט פוּן

תפלה

מֶלֶךְ פוּן יְהוּדָה פוּן זַיין קְרַאנְקְהֵייט אוּנ ווִי מִרְיָם הַנְבִיאָה פוּן אִיהְר צָרַעַת, אוּנ ווִי נַעֲמָן פוּן זַיין צָרַעַת. וּכְמֵי אוּנ אַזוֹי ווִי די בִּיטֶערֶע וואַסֶער פוּן מָרָה וואָס זֶענֶען זִים גֶעווָארֶען דוּרְךְ משֶׁה רַבֵּינוּ, אוּנ אַזוֹי ווִי די בֵּייזֶע וואַסֶער פוּן יְרִיחוֹ אִיז גוּט גֶעוָוארֶען דוּרְךְ אֱלִישָׁע הַנָבִיא. וּכְשֵׁם אוּנ אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט אִיבֶּערְגֶעקֶערְט די קְלָלוֹת פוּן בִּלְעָם וואָס עֶר הָאט גֶעוָואלְט שֶׁעלְטֶען די יִשְׂרָאֵל אִיז עֶס אִיבֶּערְגֶעקֶערְט גֶעוָוארֶען צוּ בֶּענְטְשׁוּנְג. כֵּן תַּהֲפוֹךְ אַזוֹי זָאלְסְטוּ אִיבֶּערְקֶערֶען אַלֶע מַיינֶע חֲלוֹמוֹת אוֹיף מִיר אוּנ אוֹיף אַלֶע יוּדֶען צוּ גוּטֶען. וְתִשְׁמְרֵנִי אוּנ זָאלְסְט מִיךְ הִיטֶען אוּנ לַייטְזֶעלִיגֶען אוּנ זָאלְסְט מִיךְ בֶּעווִילִיגֶען, אָמֵן:

בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהַפְּסוּקִים שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, (אנקת"ם פסת"ם פספסי"ם דיונסי"ם) הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו עַם קְדוֹשֶׁיךָ, שֶׁתִּהְיֶה קָרוֹב לִי בְּקָרְאִי לָךְ, וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי נַאֲקָתִי וְאֶנְקָתִי תָּמִיד, כְּשֵׁם שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶנְקַת יַעֲקֹב תְּמִימֶךָ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם. וְתִתֶּן לִי וּלְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ וּפַרְנָסָתֵנוּ בְּרֶוַח, וְלֹא בְּצִמְצוּם, בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר, בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר, מִתַּחַת יָדְךָ הָרְחָבָה, כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ פִּסַּת לֶחֶם לֶאֱכוֹל, וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם, וְתִתְּנֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ וְיִהְיוּ דְבָרַי נִשְׁמָעִים לַעֲבוֹדָתֶךָ, כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ אֶת יוֹסֵף צַדִּיקֶךָ, בְּשָׁעָה שֶׁהִלְבִּישׁוֹ אָבִיו כְּתֹנֶת פַּסִּים לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאָיו, וְתַעֲשֶׂה עִמִּי נִפְלָאוֹת וְנִסִּים וּלְטוֹבָה אוֹת וְתַצְלִיחֵנִי בִּדְרָכַי, וְתֵן בְּלִבִּי בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ

פירוש ע"ט

דַיינֶע חֲסָדִים. וְגִידֵי אוּנ אוּם וְוילֶען דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן דַיינֶע דֶערְבַּארִימְ־קֵייט וָואס זֵיי זֶענֶען פֶערְשְׁפְּרֵייט אִיבֶּער גָאר דֶער וֶועלְט אוּנ אוּם וְוילֶען דֶעם הֵיילִיגְקֵייט פוּן דַיין נָאמֶען דֶעם גְרוֹיסֶען אוּנ שְׁטַארְקֶען אוּנ פָארְכְטִיגֶען וָואס אִין אִיהְם אִיז דָא צְוַויא אוּנ צְוָואנְצִיג אוֹתִיּוֹת. הַיּוֹצְאִים דָאס זֵיי גֵייעֶן אַרוֹיס פוּן דִי פְּסוּקִים פוּן בִּרְכַּת כֹּהֲנִים דִי בְּרָכָה וָואס אִיז גֶעזָאגְט גֶעוָוארֶען אוֹיס דֶעם מוֹיל פוּן אַהֲרֹן מִיט זַיינֶע קִינְדֶער דַיין הֵיילִיגֶען פָאלְק. שֶׁתִּהְיֶה אַז דוּ זָאלְסְט זַיין נָאהֶענְט צוּ מִיר אַז אִיךְ טְהוּ רוּפֶען צוּ דִיר אוּנ זָאלְסְט פֶערְנֶעמֶען מַיין גֶעבֶּעט אוּנ מַיין גֶעשְׁרֵייא אַלֶע צַייטֶען. כְּשֵׁם אַזוֹי וְוי דוּ הָאסְט גֶעהֶערְט דָאס גֶעשְׁרֵיי פוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ וָואס עֶר הֵייסְט „אִישׁ תָּם". וְתִתֵּן אוּנ זָאלְסְט מִיר גֶעבֶּען מִיט מַיין גַאנְץ הױז־גֶעזוּנְד אוּנְזֶער שְׁפַּייז אוּנ פַּרְנָסָה מִיט בְּרֵייטְקֵייט נִיט בְּצִמְצוּם, מִיט הֶיתֵּר נִיט מִיט אִיסוּר, מִיט נַחַת נִיט מִיט צַעַר פוּן דַיין בְּרֵייטֶע הַאנְד. כְּשֵׁם אַזוֹי וְוי דוּ הָאסְט גֶעגֶעבֶּען בְּרוֹיט צוּ עֶסֶען אוּנ קְלֵיידֶער אָנְצוּ־קְלֵיידֶען צוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ דֶער דָא הֵייסְט „אִישׁ תָּם". וְתִתְּנֵנוּ אוּנ זָאלְסְט אוּנְז גֶעבֶּען צוּ לִיבְּשַׁאפְט צוּ חֵן אוּנ צוּ חֶסֶד אוּנ צוּ רַחֲמִים אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוּנ אִין לַייטֶענְ'ס אוֹיגֶען. כְּשֵׁם אַזוֹי וְוי דוּ הָאסְט גֶעגֶעבֶּען יוֹסֵף הַצַּדִּיק אַז דֶער פָאטֶער הָאט אִיהְם אָנְגֶעטְהוּן דָאס זַיידֶענֶע הֶעמְדִיל צוּ חֵן אוּנ חֶסֶד אוּנ רַחֲמִים אִין דַיינֶע אוֹיגֶען אוּנ אִין לַייטֶענְ'ס אוֹיגֶען. וְתַעֲשֶׂה אוּנ זָאלְסְט טְהוּן מִיט מִיר וואוּנְדֶער, אוּנ נִסִּים, אוּנ צֵייכֶען צוּ גוּטֶען אוּנ זָאלְסְט מִיךְ בֶּעגְלִיקֶען אִין מַיינֶע וֶועגֶען. וְתֵן אוּנ גִיבּ אִין מַיין הַארְץ פֶערְשְׁטַאנְד צוּ פֶערְשְׁטֵיין אוּנ צוּ קְלִיגֶען אוּנ מְקַיֵּים צוּ זַיין דִי רֵייד פוּן דַיין תּוֹרָה מִיט אִיהֲרֶע סוֹדוֹת אוּנ זָאלְסְט מִיךְ מַצִּיל זַיין פוּן אוּמְ־

וְסוּדוֹתֶיהָ, וְתַצִּילֵנִי מִשְּׁגִיאוֹת, וּתְטַהֵר רַעְיוֹנַי וְלִבִּי לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ, וְתַאֲרִיךְ יָמַי, (נשוי אומר וִימֵי אִשְׁתִּי וּבָנַי וּבְנוֹתַי), (בחור אומר וִימֵי אָבִי וְאִמִּי), בְּטוֹב וּבִנְעִימוֹת, בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם. אָמֵן סֶלָה:

נאָך דעם דוכֶנען זאָגט מען דאָס:

חו"ק אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה, אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן, שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם:

נאָך דעם דוכֶנען זאָגען די כֹּהֲנִים דאָס:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, אַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ, הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם, וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לָנוּ, כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

פירוש ע"ט

גערען איך זאָל מיך חס ושלום ניט טועה זיין אין דער תורה. ותטהר און זאָלסט מאַכען ריין מיינע געדאַנקען און מיין האַרץ צו דיין דינסט און זאָלסט דערלענגערן מיינע טעג און מיין מאַן און קינדער'ס טעג. בטוב מיט גוט'ס און איין זיס לעבען און מיט פיהל שטאַרקייט און פריד, אָמן סלה:

די תפלה זאָגט מען ווען דער חזן לאָזט אויס דאָס וואָרט „שָׁלוֹם".

רבונו של עולם מיר בעטען דיך זייער ליטזעליג אונז בזכות אברהם אבינו, מיר האָפען צו געניסען דעם זכות פון דער עקידה פון יצחק, שפייז און קלייד אונז בזכות יעקב וועלכער האָט געבעטען צו לחם לאכול ובגד ללבוש, ליבער גאָט לאָז אונז ביישטיין דער זכות פון שרה רבקה רחל ולאה, און שיק אונז דיין השגחה וואָס זאָל אונז בעהיטען פון אַלעם בייזען און גיב מיר מיט מיין מאַן א גוט מזל און דער פרנסה און אין געזונד. „אדיר במרום שוכן בגבורה", שטאַרקער גאָט וואָס רוהט אין הימעל. „אתה שלום ושמך שלום", דו און דיין נאָמען איז לויטער שלום. „יהי רצון שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל חיים וברכה למשמרת שלום", דו זאָלסט אונז און כל ישראל געבען גוטע פרנסה און געזונד מיט לויטער שלום:

תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם, וּפַרְנָסָה טוֹבָה, נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

וְנֶאֱמַר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: לְחַיִּים טוֹבִים תִּכְתְּבֵנוּ: אֱלֹהִים חַיִּים כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים: כַּכָּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיָי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פותחין הארון

קו״ח הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ

הַיּוֹם תְּבָרְכֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תְּגַדְּלֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תִּדְרְשֵׁנוּ לְטוֹבָה אמן:

הַיּוֹם תִּשְׁמַע שַׁוְעָתֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ אמן:

הַיּוֹם תִּתְמְכֵנוּ בִּימִין צִדְקֶךָ אמן:

אמן:

סוגרין הארון

כְּהַיּוֹם הַזֶּה תְּבִיאֵנוּ שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים בְּבִנְיַן שָׁלֵם: כַּכָּתוּב וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים. וְנֶאֱמַר וַיְצַוֵּנוּ יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵינוּ. לְטוֹב לָנוּ כָּל הַיָּמִים לְחַיּוֹתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְנֶאֱמַר וּצְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ כִּי נִשְׁמוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ. וּצְדָקָה וּבְרָכָה ורחמים

די טייטש פון „הַיּוֹם תְּאַמְּצֵנוּ״, ביז ענדע געפינט זיך ביי דעם ערשטען טאג:

וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם יִהְיֶה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הָעוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵיהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא וּלְעֵילָּא מִכָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תּוּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

חזן תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חזן עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ, וְקַוֵּה אֶל יְיָ: אֵין קָדוֹשׁ כַּייָ, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ, וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ, כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְיָ, וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ אֵין כַּאדוֹנֵנוּ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי כֵאלֹהֵינוּ מִי כַאדוֹנֵנוּ מִי כְמַלְכֵּנוּ מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים:

פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת הַצֳּרִי וְהַצִּפֹּרֶן הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם לֹא מָצָא

יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקַּב מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא: רַבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא. וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה לָמָּה הִיא בָאָה כְּדֵי לְיַפּוֹת בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לָמָּה הוּא בָא כְּדֵי לִשְׁרוֹת בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ. אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

מֶען זָאגְט קַדִּישׁ דְּרַבָּנָן, גֶעפִינְט זִיךְ פָאר „הודו":

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ

כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

וְעַל כֵּן נְקַוֶּה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: ק״י

שִׁיר שֶׁל יוֹם.

ליום ראשון

הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בַּשַּׁבָּת, שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ליום שלישי

הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי בַּשַּׁבָּת, שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

מִזְמוֹר לְאָסָף, אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל, בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל, וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה: שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם, עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן, מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ, בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ, יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם, וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן, וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ, כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

ליום רביעי

הַיּוֹם יוֹם רְבִיעִי בַּשַּׁבָּת, שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

אֵל נְקָמוֹת יְיָ, אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ, הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים:

עַד מָתַי רְשָׁעִים יְיָ, עַד מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק, יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְיָ יְדַכְּאוּ, וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ, וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ, וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם, וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע, אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ, הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יְיָ יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר, אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ, וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע, עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ, וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט, וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב: מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים, מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן: לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִּי, כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי: אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי, חַסְדְּךָ יְיָ יִסְעָדֵנִי: בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי, תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי: הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת, יֹצֵר עָמָל עֲלֵי חֹק: יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק, וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְיָ לִי לְמִשְׂגָּב, וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם, וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם, יַצְמִיתֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ: לְכוּ נְרַנְּנָה לַייָ, נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה, בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ, וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

ליום ששי

הַיּוֹם יוֹם שִׁשִּׁי בְּשַׁבָּת, שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר, אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל, בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז, מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ, נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד, לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ, יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

קודם פתיחת הארון לאנעים זמירות.

ווען מען עפענט דאס ארון קודש צו „אנעים זמירות", זאגט מען דאס:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים שַׁעֲרֵי תְפִלָּה שַׁעֲרֵי תַחֲנוּנִים שַׁעֲרֵי עֵת רָצוֹן שַׁעֲרֵי עֵת בַּקָּשָׁה שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה שַׁעֲרֵי קְדוּשָּׁה שַׁעֲרֵי תוֹרָה שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים שַׁעֲרֵי גְאֻלָּה וִישׁוּעָה שַׁעֲרֵי גְדוּלָּת שַׁעֲרֵי בָּנִים וּבְנֵי בָנִים שְׁעָרִים שֶׁל צַדִּיקִים וְתַלְמוּדֵי חֲכָמִים וַאֲרִיכַת יָמִים וְשָׁנִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת לִשְׁמָהּ שַׁעֲרֵי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת שַׁעֲרֵי

די תפלה זאגט מען ווען מען עפענט דאס ארון הקודש צו „אנעים זמירות":

רבונו של עולם אזוי ווי דא האט זיך גע- עפענט דער ארון הקודש, אזוי זאל זיך עפענען דער חלון ברקיע, שערי עת רצון, שערי עת בקשה, שערי תפלה, שערי רחמים, אז מיין תפלה זאל אנגע- נומען ווערען צווישען די אלע תפלות וואס ווערען געווים אנגענומען, און מיין תפלה זאל זיין א קרוין אויף דיין קאפ, און איך

בְּשׂוּרוֹת טוֹבוֹת בִּזְכוּת אָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע וּבִזְכוּת אִמָּהוֹת הַצִּדְקָנִיּוֹת שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל לֵאָה בִּלְהָה זִלְפָּה חַנָּה אֲבִיגַיִל וּבִזְכוּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה:

שִׁיר הַכָּבוֹד.

חזן אַנְעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרוֹג. כִּי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי תַעֲרוֹג:

קהל נַפְשִׁי חָמְדָה בְּצֵל יָדֶךָ. לָדַעַת כָּל רָז סוֹדֶךָ:

חזן מִדֵּי דַבְּרִי בִּכְבוֹדֶךָ. הוֹמֶה לִבִּי אֶל דּוֹדֶיךָ:

קהל עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִכְבָּדוֹת. וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת:

חזן אֲסַפְּרָה כְבוֹדְךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ. אֲדַמְּךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתִּיךָ:

קהל בְּיַד נְבִיאֶיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ. דִּמִּיתָ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ:

חזן גְּדֻלָּתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ. כִּנּוּ לְתוֹקֶף פְּעֻלָּתֶךָ:

קהל דִּמּוּ אוֹתְךָ וְלֹא כְּפִי יֶשְׁךָ, וַיְשַׁוּוּךָ לְפִי מַעֲשֶׂיךָ:

חזן הִמְשִׁילוּךָ בְּרוֹב חֶזְיוֹנוֹת. הִנְּךָ אֶחָד בְּכָל דִּמְיוֹנוֹת:

קהל וַיֶּחֱזוּ בְךָ זִקְנָה וּבַחֲרוּת. וּשְׂעַר רֹאשְׁךָ בְּשֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת:

חזן זִקְנָה בְּיוֹם דִּין. וּבַחֲרוּת בְּיוֹם קְרָב. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לוֹ רָב:

קהל חָבַשׁ כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ:

חזן טַלְלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלָא. קְוֻצּוֹתָיו רְסִיסֵי לָיְלָה:

קהל יִתְפָּאֵר בִּי כִּי חָפֵץ בִּי. וְהוּא יִהְיֶה לִּי לַעֲטֶרֶת צְבִי:

חזן כֶּתֶם טָהוֹר פָּז דְּמוּת רֹאשׁוֹ. וְחַק עַל מֵצַח כְּבוֹד שֵׁם קָדְשׁוֹ:

קהל לְחֵן וּלְכָבוֹד צְבִי תִפְאָרָה. אֻמָּתוֹ לוֹ עִטְּרָה עֲטָרָה:

חזן מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ כְּבִימֵי בְחֻרוֹת. קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת:

קהל נְוֵה הַצֶּדֶק צְבִי תִפְאַרְתּוֹ. יַעֲלֶה נָּא עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתוֹ:

חזן סְגֻלָּתוֹ תְּהִי נָא בְיָדוֹ עֲטֶרֶת. וּצְנִיף מְלוּכָה צְבִי תִפְאֶרֶת:

קהל עֲמוּסִים נְשָׂאָם עֲטֶרֶת עִנְּדָם. מֵאֲשֶׁר יָקְרוּ בְעֵינָיו כִּבְּדָם:

חזן פְּאֵרוֹ עָלַי וּפְאֵרִי עָלָיו. וְקָרוֹב אֵלַי בְּקָרְאִי אֵלָיו:

קהל צַח וְאָדוֹם לִלְבוּשׁוֹ אָדוֹם. פּוּרָה בְדָרְכוֹ בְּבוֹאוֹ מֵאֱדוֹם:

חזן קֶשֶׁר תְּפִלִּין הֶרְאָה לֶעָנָיו. תְּמוּנַת יְיָ לְנֶגֶד עֵינָיו:

קהל רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ עֲנָוִים יְפָאֵר. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר:

תפלה

אִיךְ זָאל גֶעהָאלְפֶען וֶוערֶען מִיט מַיין גַאנְצֶען הויז-געזונד, אונ מִיט מַיינֶע לִיבֶּע פְרַיינְד, אונ מַיין תְּפִלָּה זָאל זַיין גְלַייךְ וִוי אִיךְ וָואלְט אַיין קָרְבָּן מַקְרִיב גֶעוֶוען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

די טייטש פון „אַנְעִים זְמִירוֹת", גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג:

חזן רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ. דּוֹר וָדוֹר עַם דּוֹרֶשְׁךָ דְּרוֹשׁ:
קהל שִׁית הֲמוֹן שִׁירַי נָא עָלֶיךָ. וְרִנָּתִי תִּקְרַב אֵלֶיךָ:
חזן תְּהִלָּתִי תְּהִי לְרֹאשְׁךָ עֲטֶרֶת. וּתְפִלָּתִי תִּכּוֹן קְטֹרֶת:
קהל תִּיקַר שִׁירַת רָשׁ בְּעֵינֶיךָ. כַּשִּׁיר יוּשַׁר עַל קָרְבָּנֶיךָ:
חזן בִּרְכָתִי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר. מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד צַדִּיק כַּבִּיר:
קהל וּבְבִרְכָתִי תְנַעֲנַע לִי רֹאשׁ. וְאוֹתָהּ קַח לְךָ כִּבְשָׂמִים רֹאשׁ:
חזן יֶעֱרַב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ. כִּי נַפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ:

סוגרין הארון

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ: ק״י

לְדָוִד יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא. יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד: בִּקְרֹב עָלַי מְרֵעִים.
לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי, צָרַי וְאֹיְבַי לִי, הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי, אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ, כָּל יְמֵי חַיַּי, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ, בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי, עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי, וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה, אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיְיָ: שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא, וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר לִבִּי, בַּקְּשׁוּ פָנָי, אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבַקֵּשׁ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי, אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיִיתָ, אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי, וַיְיָ יַאַסְפֵנִי: הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ, וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר, לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי, כִּי קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים. קַוֵּה אֶל יְיָ, חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: ק״י
מֶען בְּלָאזְט שׁוֹפָר, תשר״ת תש״ת תר״ת. אוּנ מֶען זָאגְט „אֲדוֹן עוֹלָם“:

תפלת מנחה לראש השנה.

מֶען זָאגְט קָרְבָּנוֹת, גֶעפִינְט זִיךְ בַּיי שַׁחֲרִית.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ, עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד, אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ, וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד, וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ, וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ, וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ, וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ, אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ, וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם

הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו, וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים, וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים, וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו, לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו, וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל, וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב, נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ, וּמִפִּי זַרְעֲךָ, וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ, יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין, וְאָמְרִין קַדִּישׁ, בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ, קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ, קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא, יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ, וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא, וְשִׁמְעֵת בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא, דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם, לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ, וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ, וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח, וְרַב חֶסֶד, לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ, הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׂגָּב לָנוּ, אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת, אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ, שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ, הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם, לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק, וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה, וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה, לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם, יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ, וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד, כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ, כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: ח״ק

מען דאווענט „שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה", און מען זאגט „אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ", דאס געפינט זיך ביי שחרית: